

Јангы Кереес

Gorno-Altai New Testament

2017

© Institute for Bible
Translation, Moscow
(Институт перевода
Библии)

**Јаңы Кереес
Gorno-Altai New Testament**

This Bible is copyrighted by Institute for Bible Translation, Moscow (ibtrussia.org) and is provided with permission at the cost of printing by the Digital Bible Society (dbs.org). This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivatives license 4.0.

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Матфей.....	4
Марк.....	32
Лука.....	50
Иоанн	79
Апостолдордын керектери	101
Римдегилерге	128
1 Коринфтегилерге	139
2 Коринфтегилерге	150
Галаттарга.....	157
Ефестегилерге.....	161
Филиппыдагыларга	165
Колоссыдагыларга	168
1 Фессалоникадагыларга	171
2 Фессалоникадагыларга	174
1 Тимофейге	176
2 Тимофейге	179
Титке	182
Филимонго	184
Еврейлерге	185
Иаковтын самаразы.....	194
Петрдын 1-кы самаразы.....	197
Петрдын 2-чи самаразы.....	201
Иоаннын 1-кы самаразы.....	203
Иоаннын 2-чи самаразы	206
Иоаннын 3-чи самаразы	207
Иуданын самаразы.....	208
Ачылта	209

Матфей

Иисус Христостын ада-өбөкөлөри (Лк. 3:23-28)

- 1** Иисус Христостын ада-өбөкөлөри. Ол Давид ле Авраамнын калдыгы.
- 2** Авраамнан Исаак туулган, Исаактан Иаков туулган, Иаковтон Иуда ла онын карындаштары туулган;
- 3** Иуданын үйи болгон Фамарьдан Фарес ле Зара туулган, Фарестен Есром туулган, Есромнон Арам туулган;
- 4** Арамнан Аминадав туулган, Аминадавтан Наассон туулган, Наассоннон Салмон туулган;
- 5** Салмоннын үйинен, Рахавтан, Вооз туулган, Воозтын эмеени Руфьтан Овид туулган, Овидтен Иессей туулган;
- 6** Иессейден Давид-каан туулган, Давид-кааннан Соломон туулган, Соломоннын энези дезе Уриянын башкыдагы үйи болгон;
- 7** Соломоннон Ровоам туулган, Ровоамнан Авия туулган, Авиядан Асаф туулган;
- 8** Асафтан Иосафат туулган, Иосафаттан Иорам туулган, Иорамнан Озия туулган;
- 9** Озиядан Иоафам туулган, Иоафамнан Ахаз туулган, Ахазтан Езекия туулган;
- 10** Езекиядан Манассия туулган, Манассиядан Амос туулган, Амостон Иосия туулган;
- 11** Вавилон жерине көчүрөрдөн озо Иосиядан Иоаким ле онын карындаштары туулган;
- 12** Вавилонго көчүргөн соңында Иехониядан Салафиил туулган, Салафиилден Зоровавел туулган;
- 13** Зоровавелден Авиуд туулган, Авиудтан Елиаким туулган, Елиакимнен Азор туулган;
- 14** Азордон Садок туулган, Садоктон Ахим туулган, Ахимнен Елиуд туулган;
- 15** Елиудтан Елеазар туулган, Елеазардан Матфан туулган, Матфаннан Иаков туулган;
- 16** Иаковтон Мариянын эш-нөкөри Иосиф туулган, Мариядан Христос дейтен Иисус туулган.
- 17** Анайдарда, Авраамнан ала Давидке жетире бастыразы он төрт үйе; Давидтен ала Вавилонго көчүргенине жетире база он төрт үйе; Вавилонго көчүргенинен ала Христоско жетире база он төрт үйе.

Иисус Христостын туулганы (Лк. 2:1-7)

18 Иисус Христостын туулганы мындый болгон. Онын энезин, Марияны, Иосифле кол алыштырып койгондор, же олор биригерге жеткелекте, Мария Агару Тыннан барланып калган. **19** Мариянын эш-нөкөри Иосиф, ак санаалу кижиге бойы, оны улус алдына уйатка түжүрбейин деп, жакытту жандырып ийерге сананган. **20** Же анайда сананып аларда, ого түш жеринде Кайраканнын ангели көрүнип, мынайда айткан:

– Давид уулы Иосиф! Мария үйинди бойында жүргүзөргө коркыба. Онын бойында табылганы – Агару Тыннан. **21** Табары уул болор, Оны Иисус деп адаарын, ненин учун дезе Ол Бойынын калыгын кинчектеринен аргадаар.

22 Кайраканнын жарлыкчы ажыра айтканы бүтсин деп, ончозы мынайда болгоны бу. Ол айткан: **23** «Бат, кыс барланып, уул бала табар, Оны Еммануил деп адагылаар». Еммануил дегени – «Бисле кожо Кудай» дегени.

24 Иосиф уйкудан турала, ого Кайраканнын ангели жакарганыла эдип, үйин бойында жүргүсти. **25** Мария тун уул бала тапканча, оныла бир төжөккө жатпады. Иосиф баланы Иисус деп адады.

Күнчыгыштын судурчылары Иисуска бажырганы

2 Иисус Иудей жериндеги Вифлеем деп калада Ирод-каан тужында туулган. Же бат, күнчыгыштан Иерусалимге судурчылар келип, айттылар:

2 – Иудейлердин жаңы туулган кааны кайда болотон? Күнчыгышта Онын жылдызын көрдибис, Ого бажырарга келдибис.

3 Мыны угала, Ирод-каан түймей берди, оныла кожо бастыра Иерусалим түймеді. **4** Калыктын ончо улу абыстарын ла бичикчилерин жууп алып, – Христос кайда чыгатан эди? – деп, сурап турды.

5 Олор айттылар:

– Иудей жериндеги Вифлеемде, ненин учун дезе жарлыкчы мынайда бичиген: **6** «Сен де, Вифлеем, Иуда жери, Иуданын калаларынан эмеш те кичү эмезин: сенен Башчы чыгар, Ол Израиль элимди кабырар».

⁷ Айдарда, Ирод судурчыларды бойына жажытту кычырып, жылдыстын көрүнгөн ойин сурап, угуп алала, ⁸ олорды Вифлеемге ийип, айтты:

– Барып, бала керегинде быжулап сурап угугар. Таап алзагар, меге тил жетиригер, мен де Ого барып бажырайын.

⁹ Судурчылар кааннын айтканын тындап угала, жүрүп ийдилер. Же бат, күнчыгышта көргөн жылдызы олордын үстинде ичкери барып жатты. Учунда бала болгон жердин үстине жеделе, токтой берди. ¹⁰ Олор жылдысты көрөлө, улу сүүнчиле сүүндилер. ¹¹ Уйге кирип, баланы ла Онын энезин, Марияны, көрдилер. Көнкөрө түжүп, балага бажырдылар. Онон эржинелү кайырчактарын ачып, Ого алтын, ладан, база смирна сыйладылар. ¹² Иродко бурылбагар деп, олорго түш жеринде Кудайдан айдылганыла, жери-журтына өскө жолло жанып ийдилер.

Египетке ыргаганы

¹³ Судурчылар жүре берерде, Кайраканнын ангели Иосифке түш жеринде көрүнип, айтты:

– Тур, баланы ла Онын энезин алганча, Египет жерине ырбап бар. Сеге айтканчам, анда жүр. Ирод баланы өлтүрөйин деп, бедиреерге умзанып жат.

¹⁴ Иосиф туруп, түнде баланы ла Онын энезин алганча, Египет жаар жүре берди. ¹⁵ Анда Ирод жада калганча жүрди. Кайраканнын жарлыкчы ажыра айтканы бүтсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан: *«Египеттен Уулымды алдырып алдым».*

¹⁶ Судурчыларга мекеледип койгонын көрөлө, Ирод сүрекей чугулданды. Олордон сурап уккан өйдө Вифлеемде ле оны эбире жерлерде туулган эки жашту ла онон кичү балдарды ончозын өлтүрзин деп жакарды. ¹⁷ Анайып, Иеремиа деген жарлыкчы ажыра айдылганы бүтти. Ол айткан:

¹⁸ *«Рамада үн угулат,
ый-сыгыт, улу онту-калак угулат.
Рахиль балдарым деп ыйлап,
токунап болбойт,
ненин учун дезе олор жок».*

¹⁹ Ирод жада калган соңында Кайраканнын ангели Египеттеги Иосифке түш жеринде көрүнип, ²⁰ айтты:

– Тур, баланы ла Онын энезин алганча, Израиль жерине жан. Баланын тынын кыйарга сананган улус өлди.

²¹ Иосиф туруп, баланы ла Онын энезин алганча, Израиль жерине жанды. ²² Иудей жеринде Иродтын ордына онын уулы, Архелай, каан болуп турганын угала, оноор барарга коркыды. Же түш жеринде айдылганыла, Галилей жерине барды. ²³ Ого келип, Назарет дейтен калада журтай берди. Анайып, Онын ады Назорей болор деп, жарлыкчылар ажыра айдылганы бүтти.

Куба чөлдөгү үн

(Мк. 1:1-8; Лк. 3:1-9, 15-17; Ин. 1:19-28)

³ Ол күндерде Крестеечи Иоанн келип, Иудейдин куба чөлинде жарлыктап, ² айдып жүргөн:

– Кинчектеригерди алынып, Кудайга баштаныгар! Тенери Каандыгы жууктап келди!

³ Исаия жарлыкчынын мынайда айткан кижизи бу болгон: *«Куба чөлдө кыйгырганнын үни: Кайраканга жол белетегер, Онын жолдорун түс эдигер!»*

⁴ Иоанн бойы дезе төө түгинен эткен кийимдү болгон, белин тере курла курчанган, жиген ажы аспан ла жер адарунын балы. ⁵ Ол тушта Иерусалимнин улузы, Иудей ичинде, Иорданды жакалай журтаган ончо улус ого келип, ⁶ кинчектерин ачып, Иордан-сууга кирип, Иоаннга креске түжүп тургандар. ⁷ Креске түжерге ого көп фарисейлер ле саддукейлер келип жатканын көрөлө, олорго айтты:

– Жыланнын ач-үрени! Кудайдын келер чугулынан кыйыжарыгар деп, слерге кем айтты? ⁸ Чындаптан кинчегерди алынып, Кудайга баштанганыгарды керекте көргүзигер. ⁹ «Бистин адабыс Авраам» – деп, ичигерде айдарга сананбагар. Айдып турум слерге: Кудай бу таштардан Авраамга балдар жайап берер аргалу. ¹⁰ Малта да агаштардын тазылында жадыры: жакшы жиилек бүтпес агашты кезип, отко таштайган. ¹¹ Кинчегеерди таштаганаардын темдеги эдип, мен слерди суула крестеп жадым, же кийнимнен келип жатканы менен күчтү; мен Онын өдүгин де тудунып апарарга турбазым. Ол слерди Агару Тынла, отло крестеер. ¹² Онын күреги кылында: Ол идиргенин арутап, буудайын алмарына урар, саламын дезе, өчпөс отко таштап, өртөөр.

Иисус Христостун креске түшкени

(Мк. 1:9-11; Лк. 3:21-22)

¹³ Ол тушта Иоаннга креске түжерге Галилей жеринен Иорданга Иисус келди. ¹⁴ Иоанн дезе Оны токтодып, айтты:

– Сен мени креске түжүрер учурлу, Сен дезе меге келдин бе?

¹⁵ Же Иисус ого каруу жандырды:

– Эмди токтотпо. Мынызыла кандый ла чынды бүдүрип койорыс.

Айдарда, Иоанн жаратты.

¹⁶ Иисус креске түжеле, ол тарый суудан чыгып келерде, Ого тенери ачылды. Ол күүле чилеп Ого түжүп келеткен Кудайдын Тынын көрүп ийди.

¹⁷ Тенериден үн чыкты:

– Бу Менин сүүген Уулым, Онын Бойында Менин жакшылыкту табым.

Куба чөлдө Иисусты ченегени

(Мк. 1:12-13; Лк. 4:1-13)

⁴ Мынын соңында Тын Иисусты көрмөскө ченедерге, куба чөлгө апарды. ² Иисус төртөн

түш ле төртөн түн орозо тудуп, аштай берди.

³ Ченеечи Ого басып келеле, айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзон, бу таштарга калаш боло берзин деп айт.

⁴ Же Ол каруу жандырды:

– Бичилген сөс бар: *«Кижиге жаныс калаш жип тирүү жүрер эмес, же Кудай айдып турган кандый ла сөслө тирүү жүрер».*

⁵ Айдарда, көрмөс Оны агару калага апарып, байзыннын үстине тургузала, ⁶ айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзон, төмөн калып ий. Бичилген жок беде:

«Бойынын ангелдерине жакарар.

Будын ташка бүдүрилбезин деп,

Сени кол бажына апарар».

⁷ – База бичигени бар: *«Кайраканды, сенин Кудайынды, ченебе»* – деп, Иисус каруу жандырды.

⁸ Көрмөс Оны база бир сүрекей бийик кырга апарала, телекейдин ончо каандыктарын ла олардын магын көргүзип, ⁹ айтты:

– Меге көнкөрө түжүп бажырап болзон, мынын ончозын Сеге берерим.

¹⁰ – Менен кезде тайыл, сатана! – деп, Иисус айтты. – Бичилген жок беде: *«Кайраканга, сенин Кудайына, бажыр, жаныс Ого жалчы бол».*

¹¹ Мынын соңында көрмөс Иисустан жүре берди. Же бат, ангелдер келип, Ого жалчы болуп жүрдилер.

Иисус Галилейде

(Мк. 1:14-15; Лк. 4:14-15)

¹² Иоаннды түрмелеп койгонын угала, Иисус Галилей жерине жүре берди. ¹³ Назареттен чыгала, талай жаказындагы Капернаумга келип жүрди. Ол Завулон ло Неффалимнин жери болгон. ¹⁴ Исаия деген жарлыкчы ажыра айдылганы бүтсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан:

¹⁵ *«Талай жаар жүре берген жолду Завулон жери, Неффалим жери!*

Иордан ары жаны! Кара жаңду журт турган Галилей жери!

¹⁶ *Карануйда отурган калык улу жарык көрди, өлүмнин көлөткөзи бүркеген ороондо жүрген улуска жарык жарыды».*

¹⁷ Онон ло бери Иисус жарлыктап, айдып жүрер болды:

– Кинчектеригерди алынып, Кудайга баштаныгар! Тенери Каандыгы жууктап келди!

Баштапкы үренчиктер

(Мк. 1:16-20; Лк. 5:1-11)

¹⁸ Галилейдин талайын жакалай барадып, Иисус эки карындашты көрүп ийди: Петр дейтен Симонды ла онын Андрей карындажын. Олор балыкчылар болгон учун талайда шүүндеп турган.

¹⁹ – Мени ээчий барыгар – деп, Иисус олорго айтты. – Слерди улус тудуачы эдип салайын.

²⁰ Олор бу тарый шүүннин артырып койоло, Онын кийнинен бастылар. ²¹ Онон ары барып, база эки

карындашты: Зеведей уулы Иаковты ла онын Иоанн карындажын көрүп ийди. Олор Зеведей адазыла кожо кемедешүүннин жамап отурган. Олорды кычырды. ²² Олор бу ла тарый, кемезин ле адазын артырып койоло, Оныла кожо бастылар.

Иисус үредет, жазат

(Лк. 6:17-19)

²³ Иисус Галилейдин бастыра жерлериле жүрди, олардын синагогаларына кирип үретти, Каандык керегинде Сүүнчилү Жар жарлап, улустын не ле оорузын, не ле роболын жазып жүрди. ²⁴ Иисус керегинде табыш Сирия ичине жайылды. Ого ончо жоболдуларды, жүзүн-жүүр ооруга бастырткандарды: туткак оорулу улусты, өзөк-буурында шилемирлү, улаарып басып жүрер улусты, курулып калгандарды экелип тургандар. Ол ончозын жазып турган. ²⁵ Галилей жеринен, Он-Турадан, Иерусалимнен, Иудей жеринен, Иордан ары жанынан камык улус Оныла кожо жүрген.

Чын кежик керегинде

(Лк. 6:20-23)

⁵ Иисус улусты көрөлө, кырга чыкты. Отура берерде, Ого үренчиктери басып келди.

² Олорды үредип баштап, айтты:

³ – Тыны түрени жүргендер кежиктү:

Тенери Каандыгы – олордыйы.

⁴ Ыйлап жүргендер кежиктү:

олорго коот болор.

⁵ Жобоштор кежиктү:

олор жерди энчилениер.

⁶ Чындыктан аштап-суузап жүргендер кежиктү:

олор тойор.

⁷ Быйанду улус кежиктү:

олорго быйан жедер.

⁸ Ару жүректүлөр кежиктү:

олор Кудайды көрөр.

⁹ Амыр жайап жүргендер кежиктү:

олор Кудайдын уулдары деп адалар.

¹⁰ Чындык учун улуска кыстадып жүргендер кежиктү:

Тенери Каандыгы – олордыйы.

¹¹ Мен учун улуска жаман айттырып, сүрдүрүп, жабарладып бурулатсагар, кежиктү болгоныгар ол.

¹² Сүүнигер, ыргагар: тенеридеги кайралыгар улу! Анайып ок слерден озо жүрген жарлыкчылар да истеткен эди.

Тус ла жаркын

(Мк. 9:50; Лк. 14:34-35)

¹³ – Слер – жердин тузы. Тус амтанын жылыйткажын, оны катап неле тусту эдер? Ол неге де жарабас, оны жаныс улус тепсезин деп, чыгара таштайтан.

¹⁴ Слер – бу телекейдин улузына жарык. Кыр бажында турган кала көскө илинбей калбас.

¹⁵ Жарыткышты камысканда, оны казанла

көңкөрбөйтөн. Карын, оны бойынын жерине тургузатан, ол айыл ичиндеги ончо улуска жарыйт. ¹⁶ Жаркыныгар улус алдында анайып жарып турзын, олар ак кылынып жүргенигерди көрүп, Тенеридеги Адагарды алказын.

Жасак керегинде

¹⁷ – Мен Жасакты эмезе жарлыкчылардын бичигенин жоголторго келдим деп сананбагар. Жоголторго эмес, бүдүрерге келдим. ¹⁸ Чынын айдадым слерге: тенери ле жер жастыкпаганча, ончозы бүтпегенче, эн оок бир де танык, бир де чийик Жасактан жастыкпас. ¹⁹ Анайдарда, кем кижиде бу эн кичү жакылталардын кажы бирүзин бузуп, улусты да бого үретсе, Тенери Каандыгында эн кичү деп адалар. Кем кижиде жакылтаны бүдүрүп, улусты да бого үретсе, Тенери Каандыгында улу деп адалар. ²⁰ Айдып турум слерге: Кудайга чындык болгоныгар бичикчилердийин ле фарисейлердийин артыктабага, Тенери Каандыгына кирбезигер.

Чугул керегинде

(Лк. 12:57-59)

²¹ – Кижиде *өлтүрбө* деп, ада-өбөкөлөргө айткан сөсти укканыгар. Кижиде өлтүргени жаргыладар. ²² Же Менин слерге айдып турганым бу: карындажына темей чугулданып турган кижиде жаргыладар; карындажына «рака» дегени, оток-күрееде жаргыладар; «аамай» дегени, отту гееннага түжер эдип буруладар. ²³ Анайдарда, Кудайга берү берейин деп, тагылга келеле, карындажын сеге комыдалду болгоны санаанга киргезин, ²⁴ берейин дегенинди тагылдын жанына салып кой; барып, озо карындажынла жаражып ал, онон келип, берейин дегенинди бер. ²⁵ Бурулаачы кижингле жолдо кожо тужында саадабай жаражып ал; бурулаачы кижин сени жаргычыга апарып бербезин, жаргычы сени түрменин ишчизине берип ийбезин, анайып сени түрмелеп койгылабазын. ²⁶ Чынын айдадым сеге: калганчы оок акчаны төлөбөгөнчөн, оноортынан чыкпазын.

Чайдам керегинде

²⁷ – «*Чайдам болбо*» – деп, ада-өбөкөлөргө айткан сөсти укканыгар. ²⁸ Же Менин слерге айдып турганым бу: үй кижиге күүнзеп көргөни, оныла кожо жүрегинде кинчек эткени ол. ²⁹ Он көзин сени жаманга баштап турган болзо, онынды кодоро тартып, бойыннан ары таштап ий. Алкы бойын таамыга ташталганчан, эдиннин бир үйезинен айрылып калганын бойына жакшы. ³⁰ Он колын сени жаманга баштап турган болзо, онынды кезип, бойыннан ары таштап ий. Сен бойын таамыга ташталганчан, бир үйенен айрылып калганын бойына жакшы.

³¹ База айткан сөс бар: «*Алган эжиле айрылыжып жаткан кижиде, онызына айрылышканы керегинде кере бичик берзин*». ³² Же Менин слерге айдып турганым бу: чайдам эмес эжиле айрылыжып жатканы, онызын өскө кижиле кинчекке кийдирип жат; айрылыжып калганды алганы, оныла кожо кинчекке кирип жат.

Черт керегинде

³³ – *Черт буспа, же Кайраканнын алдына чертенип айтканынды бүдүр* деп, ада-өбөкөлөргө айткан сөсти база укканыгар. ³⁴ Же Менин слерге айдып турганым бу: качан да чертенбегер. Тенериле де чертенбегер, Кудайдын Ширеези ол; ³⁵ жерле де чертенбегер, Кудайдын бут алды ол; Иерусалимле де чертенбегер, улу Кааннын калазы ол; ³⁶ бажынла да чертенбе, бажыннын бир де кылын агартып эмезе карартып болбозын. ³⁷ Айдар сөзигер мындый болзын: эйе болзо, «эйе», жок болзо, «жок». Кожуп айтканы, – жаманнан.

Өч керегинде

(Лк. 6:27-36)

³⁸ – *Көс ордына көс, тиш ордына тиш* дегенин укканыгар. ³⁹ Же Менин слерге айдып турганым бу: жаманга удурлашпа. Карын, он жаагына тажып ийген кижиге база бир жаагынды төгөп бер. ⁴⁰ Сениле жаргылажып, чамчанды алайын дегенге, катанчыгынды да суурып бер. ⁴¹ Бир чакырым жерге кожо барып кел деп албадаган кижиле кожо эки чакырым жерге барып кел. ⁴² Сураганга – бер, төлүгө алайын дегеннен – туура баштанба.

Өштүгө буурзаш

⁴³ – *Жуугынга буурзап жүр, өштүңди жаман көр* дегенин укканыгар. ⁴⁴ Же Менин слерге айдып турганым бу: өштүлеригерге буурзагар, слерди каргагандарды алкагар, слерди жаман көргөндөргө жакшыгар жетиригер, слерге жаманын жетиргендер учун, слерди истегендер учун мүргигер. ⁴⁵ Жагыс анайып Тенеридеги Адагардын уулдары болорыгар. Ол Бойынын күнин жамандардын да, жакшылардын да үстине чыксын дийт; жанмырын ак сагыштуга ла кара сагыштуга ийет. ⁴⁶ Слерге буурзап тургандарга буурзаар болзогор, слерди не учун кайралдайтан? Каланчылар да анайда эдип турган эмес бедиде? ⁴⁷ Жагыс карындаштарыгарды уткып турган болзогор, анылу нени эдип жадыгар? ⁴⁸ Анайдарда, тенеридеги толо кемдү Адагардый, толо кемдү болыгар.

Быйан эдери

⁵ – Калак, кижиде көзинче быйан этпегер, онымды кижиде көрзин дебегер. Онон башка, слерге Тенеридеги Адагардан кайрал болбос. ² Онын учун, быйан эдип жатканда, оны жарлаба,

эки жүстүлөрдий болбо. Улус мактазын деп, олор синагогаларда, оромдордо анайда эдип жадылар. Чынын айдадым слерге: олор бойынын кайралын алганы ол. ³ Сен дезе, быян эткенде, он колыннын эдип турганын, сол колын билбезин. ⁴ Быян эткенин туйка болзын. Ол тушта туйка эткенди көрөр Адан сени иле кайралдаар.

Мүргү керегинде

(Лк. 11:2-4)

⁵ – Мүргип турган тужыгарда эки жүстүлөрдий болбогор. Улус көрзин деп, олор синагогаларда, ором белтирлеринде туруп, мүргиирин жакшызынып жадылар. Чынын айдадым слерге: олор бойынын кайралын алганы ол. ⁶ Сен дезе мүргигенде, кыбына кирип, эжигинди бөктөп, көрүнбес Аданга мүрги. Ол тушта жажыттуны көрөр Адан сени иле кайралдаар. ⁷ Мүргип, өскө улус чылап, артык сөс айтпагар. Олор, көп сөс айтсабыс, угулар деп сананып жадылар. ⁸ Олорго түнейлешпегер. Тенеридеги Адагар слердин керектегенеерди Онон сурагалакта билер.

⁹ Мынайып мүргигер:

Тенеридеги Адабыс!

Адын Сенин агарулалзын,

¹⁰ Каандыгын Сенин келзин.

Канайып тенериде,

анайып жерде де

табын Сенин болзын.

¹¹ Күнүн сайынгы калажысты

бүгүн биске бер.

¹² Биске төлүлү улустан

канайып некебейдис,

бистин де төлүлери некебе.

¹³ Ченелтеге бисти кийдирбе,

же жаманнан бисти корула.

Каандык, күч, мак дезе, үргүлжиге Сенйи. Аминь.

¹⁴ – Улустын кинчегин таштазагар, Тенеридеги Адагар слердийин де таштаар. ¹⁵ Улустын кинчегин таштабас болзогор, Адагар да слердийин таштабас.

Орозо керегинде

¹⁶ – Орозо тутканаарда, эки жүстүлөр чилеп сүрнүгип калган жүрбегер. Орозо тутканысты улус көрзин деп, олор чырайын бүрүнкүйледип алган жүргүлейт. Чынын айдадым слерге: олор бойынын кайралын алганы ол. ¹⁷ Сен дезе, орозо тутканда, бажынды майлап, жүзинди жунуп ал. ¹⁸ Орозо тутканынды кижиле билбезин, көрүнбей турган Адан билзин. Ол тушта жажыттуны көрөр Адан сени иле кайралдаар.

Тенеридеги жөөжө

(Лк. 12:22-34; 11:34-36; 16:13)

¹⁹ – Бойыгарга жерде жөөжө жөөбөгөр, оны күйе ле тат жири, уурчылар казып, уурдап апарар. ²⁰ Карын,

бойыгарга тенериде жөөжө жөөгөр, оны күйе ле тат жибес, уурчылар казып, уурдап апарбас. ²¹ Жөөжөгөр кайда, жүрегеер де анда болор.

Эт-кан жарыткыжы

²² – Эт-кан жарыткыжы – көс. Анайдарда, көзин ару болзо, ончо эди-канын жарык болор. ²³ Көзин жаман болзо, ончо эди-канын карануй болор. Анайдарда, ичиндеги жарыгын карануй болзо, карануй кандый болор?

Кудайга эмезе акча-жөөжөгө жалчы болор

²⁴ – Кем де эки бийге жангыс уунда жалчы болуп албас: эмезе бирүзин жаман көрөр, экинчизине дезе карузыыр; эмезе бирүзине кичеенер, экинчизин дезе керектебес. Кудайга ла акча-жөөжөгө тен жалчы болуп албазыгар.

²⁵ Онын учун айдып турум слерге: жүрүмгерди кичееп, нени жири, нени ичерис, эди-каныгарды кичееп, нени кийерис дебегер. Курсак жүрүмнен баалу болгон бо, кеп эт-каннан баалу болгон бо?

²⁶ Тенеринин куштарына көрзөгөр: олор аш чачпайдылар, кеспейдилер, алмарына жууп урбайдылар, же олорды Тенеридеги Адагар азырайт. Слер олордон чик-жок артык эмес бедигер? ²⁷ Кемигер кичеенип, жүрүмин бир де саатка узадып болор? ²⁸ Кийер кепти де не кичеидигер? Жалаңдагы чомур чечектердин өзүп турганын көрүгер: иштебей де, иирбей де жадылар.

²⁹ Же айдып турум слерге: Соломон до бойынын бастыра магында олордын бирүзи де чилеп кийинбеген. ³⁰ Бүгүн бар болуп, эртен отко ташталатан жаланнын өлөнин Кудай анайып кийиндирип турганда, слерди онон артык кийиндирбес бе, бюджетени ас улус? ³¹ Анайдарда, «Нени жири?», эмезе: «Нени ичерис?», эмезе: «Нени кийерис?» – дешкилеп, оны кичебегер. ³² Мынын ончозын өскө калыктар кичееп жат. Тенеридеги Адагар дезе мынын ончозын керексинип турганыгарды билер. ³³ Элден озо Онын Каандыгын ла чынын бедирегер, мынын ончозы слерге үзеери берилер. ³⁴ Анайдарда, эртенги күнди сананбагар, эртенги күн бойы керегинде бойы сананар. Кажы ла күнде бойынын уур-күчтери бар.

Жаргылатпаска, жаргылабагар

(Лк. 6:37-38, 41-42)

⁷ – Жаргылабагар, ол тушта слерди де жаргылабас. ² Кандый жаргыла жаргылаарыгар, анайып ла бойыгарды жаргылаар; кандый кемүле кемжиригер, анайып ла бойыгарга кемжилер. ³ Карындажыннын көзиндеги тегенекти не көрүп жадын, бойыннын көзиндеги тоормошты дезе сеспейдин бе? ⁴ Эмезе: «Акыр, көзиннен тегенекти чыгарып ийейин» – деп, көзинде тоормошту бойын, карындажына канайып айдарын? ⁵ Эки

жүстү! Озо бойыннын көзинен тоормошты чыгар, ол тушта карындажыннын көзинен тегенекти канайып чыгарарын көрүп аларын. ⁶ Агару немени ийттерге бербегер – озор кайра бурулып, слерди жара тартар. Эржинегерди чочколордын алдына таштабагар – озор оны тепсеп койор.

Сурагар, бедирегер, токылдадыгар (Лк. 11:9-13)

⁷ – Сурагар, слерге берилер; бедирегер, табарыгар; токылдадыгар, слерге ачып берер. ⁸ Сураган кижичи алат, бедирегени табат, токылдатканга ачып берер. ⁹ Уулы калаш сураза, ого таш алып берер кижичи ортогордо бар бедичи? ¹⁰ Балык сураза, жылан алып берер бе? ¹¹ Анайдарда, жаман бойыгар, балдараарга жакшыны берерин билер болзогор, анчада ла Тенериде жүрген Адагар Онон сурап турган улуска жакшыны берер. ¹² Онын учун, слерге улус кандый болзын дезегер, бойыгар да озорго андый ок болыгар. Ол керегинде Жасак ла жарлыктар айдат ине.

Тапчы эжик (Лк. 13:24)

¹³ – Тапчы эжиктен киригер, ненин учун дезе өлүмге кийдирер эжик кен, жолы элбек; көп улус ол жолло барат. ¹⁴ Жүрүмге кирер эжик тапчы, жолы чичке; оны табары ас.

Бүткен жиилегинен таныырыгар (Лк. 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ – Төгүн жарлыкчылардан чеберленигер. Озор слерге кой терезин жабынган келгилейт, ичин көрзө, казыр бөрүлер. ¹⁶ Озорды бүткен жиилегинен таныырыгар. Тегенектен виноград теретен бедичи? Эмезе убактан смоква жиилек теретен бедичи? ¹⁷ Жакшы агаштан жакшы жиилек бүдетен, жаман агаштан жаман жиилек бүдетен. ¹⁸ Жакшы агаш жаман жиилек бүдүрүп болбос, жаман агаш жакшы жиилек бүдүрүп болбос. ¹⁹ Жакшы жиилек бүтпес кандый ла агашты кезип, отко таштайтан. ²⁰ Анайдарда, озорды бүткен жиилегинен таныырыгар.

²¹ Меге: «Кайракан! Кайракан!» – деп айдып турган кандый ла кижичи Тенери Каандыгына кирер эмес, Тенеридеги Адамнын табын бүдүрүп жүргени кирер. ²² Жаргы болор күн Меге мынайда айдары көп чыгар: «Кайракан! Кайракан! Сенин адыннан жарлыкчы болуп айдып жүрген эмес бедис? Сени адап, шилемирлерди чыгарып жүрген эмес бедис? Сени адап, көп кайкал эткен эмес бедис?» ²³ Ол тушта Мен озорго жарлаарым: «Мен слерди качан да билбес болгом. Менен кезде тайылыгар, жаман кылынып жүргендер!»

Эки төс (Лк. 6:47-49)

²⁴ – Анайдарда, Менин бу сөзимди угуп, оны бүдүрүп жүрген кижичи керсү кижиче түндөп айдайын. Ол туразын таш үстине туткан. ²⁵ Жагмыр жаап, суулар жаанап, салкын согуп, байагы турага табарарда, ол, таштын үстине төзөлгөн болуп, антарылбаган. ²⁶ Бу сөзимди угуп, оны бүдүрбей турган кижичи керсү эмес кижиче түнейлеп айдайын. Ол туразын кумакка туткан. ²⁷ Жагмыр жаап, суулар жаанап, салкын согуп, байагы турага табарарда, ол антарыла берген, онын антарылганы коркышту болгон.

²⁸ Иисус айдып божоордо, улус Онын үредүзин кайкап турды, ²⁹ ненин учун дезе озорды бичикчилер ле фарисейлер чилеп эмес, бойында жан бар кижичи чилеп үреткен.

Капкаш балулу кижичи жасканы (Мк. 1:40-45; Лк. 5:12-16)

⁸ Иисус кырдан түжүп келерде, Оны ээчий көп улус барды. ² Же бат, капкаш балулу кижичи базып келеле, Ого бажырып, айтты: – Кайракан, мени арутайын дезен, арутап ийерин.

³ Иисус колун сунуп, ого тийип, айтты:

– Арутайын, ару бол.

Бу ла тарый ол капкаш балудан аруталды.

⁴ Иисус ого айтты:

– Калак, кижиче неме айтпа. Же барып, абыска көрүн, Моисейдин жакарганыла тайылга эт, улуска кере болзын.

Жүс жуучылдын жаанынын жалчызын жасканы (Лк. 7:1-10)

⁵ Иисус Капернаумга кирерде, жүс жуучылдын жааны Ого базып келеле, сурап, айтты:

⁶ – Кайракан! Айлымда жалчым курулып калган коркышту шыраалап жадыры.

⁷ – Мен барып, оны жазайын – деп, Иисус ого айтты.

⁸ Жүс жуучылдын жааны дезе каруу жандырды:

– Кайракан! Сени айлыма кийдирерге турбас кижичи эдим. Бир ле сөс айт, жалчым жазылар.

⁹ Бажым билер бийлү де болзом, башкарып турган черүчилдерим бар. Кажы бирүзин «бар» дезем, барат, бирүзин «кел» дезем, келет; жалчымды «мыны эт» дезем, эдет.

¹⁰ Мыны угала, Иисус кайкады, кийинде келип жаткан улуска айтты:

– Чынын айдадым слерге: мынайда бүдүп турганды Израильден де таппадым. ¹¹ Айдып турум слерге: күнчыгыштан ла күнбадыштан көп улус келип, Авраамла, Исаакла, Иаковло кожо Тенеридеги Каандыкта кыйын отуруп алар. ¹² Каандыктын уулдары дезе, тыш карануйга чыгара сүрдүрер. Анда ый ла тиш кыжырти болор.

13 Онон Иисус жүс жуучылдын жаанына айтты:
– Бар, бүдүмжинле, сеге болгой.
Ол ло тарый жалчы жазыла берди.

Иисус Петр-эште
(Мк. 1:29-34; Лк. 4:38-41)

14 Иисус Петр-эшке келеле, онын кайын энезинин эди-каны изип-күйүп, оорып жатканын көрди. 15 Онын колына тийерде, ол жазыла берди. Орө туруп, оморды күндүледи.

16 Энир кирерде, Иисуска өзөк-буурында шилемирлү көп улусты экелдилер. Ол желбистерди сөслө чыгарып, ончо жоболдуларды жазып ийди,

17 Исаия деген жарлыкчы ажыра мынайда айдылганы бүтсин деп:

*«Ол оору-жоболысты Бойына алынып,
кыйын-шырабысты апарды».*

Кайраканды ээчий баратаны
(Лк. 9:57-62)

18 Көп улус Оны айландыра турганын көрөлө, Иисус үренчиктерине:

– Суунын ол жанына кечигер – деди.

19 Ого бир бичикчи базып келеле, айтты:

– Үредүчи, Сен кайдаар да барзанг, Сениле кожо барарым.

20 Иисус ого айтты:

– Түлкү болзо ичегендү, куш болзо уйалу, Кижин Уулынын дезе баш та жөлөөр жери жок.

21 Үренчиктердин бирүзи Ого айтты:

– Кайракан, мен озо адамнын сөөгин жууп саларга барып келейин бе?

22 Же Иисус ого:

– Мени ээчий бар – деди. – Өлгөн улус өлгөндөринин сөөгин бойлоры жуузын.

Жотконды сыныктырганы
(Мк. 4:35-41; Лк. 8:22-25)

23 Иисус кемеге отуларда, кийнинен үренчиктери барып, база отурдылар. 24 Же бат, омор жүскилеп барадарда, талай тын чайбалып, толкулар кемеге кирип турды. Иисус дезе уйуктап жаткан.

25 Үренчиктер жууктап келеле, Оны ойгозып, айттылар:

– Кайракан, бисти аргадазан! Чөнгүп барадырыс!

26 – Не андый коркынчак болдыгар, ас бүдеечи улус? – дейле, Ол, өрө туруп, жотконды ла талайды токтозын деп жакарып ийерде, тып-тымек боло берди. 27 Улус дезе кайкажып, айдыжып турдылар:

– Салкын да, талай да Онын сөзин угуп турарда, бу кем болотон?

Өзөк-буурында шилемирлү эки кижини жасканы
(Мк. 5:1-20; Лк. 8:26-39)

28 Иисус талайдын ол жанындагы Гергеса деп ороонго кечип чыгарда, Ого өзөк-буурында шилемирлү эки кижини туштады. Омор сөөк салган куй-таштан чыгып келгендер. Омордын калуу-

казырынан улам ол жолло кем де жүрүп болбос болгон.

29 Же бат, омор кыйгырыжа бердилер:

– Бисти кайдайын деп турун, Кудайдын Уулы? Сен бери өй жеткелекте бисти кинчектеерге келген.

30 Ыраагында жаан үүр чочколор күдүде турган.

31 Шилемирлер Иисусты сурай бердилер:

– Бисти сүрер болзон, үүрлү чочколорго кирерге ий.

32 Иисус:

– Барыгар – деди.

Омор чыгып, чочколорго барып кирдилер. Же бат, ончо үүр кажаттан талайга калып, чөнгүп калды.

33 Күдүчилер дезе сыр-жүгүрүккө барып, калага келеле, ончозын жарладылар, өзөк-буурында шилемирлү улусла не болгонын база айттылар.

34 Каланын көдүрө улузы Иисуска удур чыкты. Оны көрөлө, омордын жеринен жүре берзин деп сурадылар.

Курулып калган кижини жасканы
(Мк. 2:1-12; Лк. 5:17-26)

9 Иисус кемеге отурып, кечеле, Бойынын калазына жедип келди. 2 Ого курулып калган бир кижини төжөккө салганча экелдилер. Иисус омордын бүдүп турганын көрөлө, курулып калганга айтты:

– Жалтанба, балам, кинчектерин ташталган.

3 Же бат, бичикчилердин кезиги ичинде айдынды: «Ол Кудайды жамандап жат». 4 Иисус дезе омордын санаазын билип, айтты:

– Жүрегеерде не керек жаман сананып жадыгар?

5 Не деп айдарга женил: «Кинчектерин ташталган» – деерге бе, эмезе: «Тур, базып жүр» – деерге бе?

6 Жердеги кинчектерди таштайтан жан Кижин Уулында барын билип жүрүгөр деп турум. – Онон курулып калганга баштанды: – Тур, төжөгинди алып, айлынга жан.

7 Онызы туруп, жана берди. 8 Улус мыны көрүп кайкады, кижиге мындый жан берген Кудайды алкады.

Бойыла кожо Матфейди алганы
(Мк. 2:13-17; Лк. 5:27-32)

9 Иисус оноортынан өдүп барадып, Матфей деп бир кижини калан жуур жеринде отурганын көрөлө, ого айтты:

– Менин кийнимнен бас.

Онызы өрө туруп, Иисустын кийнинен басты.

10 Иисус үйде кыйын отуларда, көп каланчылар ла кинчектүлөр келип, Оныла, үренчиктерле кожо кыйын отурып алдылар. 11 Мыны көрөлө, фарисейлер үренчиктерге айтты:

– Үредүчигер каланчыларла, кинчектүлөрле кожо не керек ичип-гийт болбогой?

12 Иисус дезе, мыны угала, оморго айтты:

– Эмчини кадык улус эмес, оору улус керексиир.

13 *Буурзаш күүнзеп жадым, тайылга күүнзеп турган*

эмезим деп айткан сөстин учурын оңдоорго, барып үренигер. Мен актуларды эмес, кинчектүлөрдү кычырарга келген инем.

Орозо керегинде сурак

(Мк. 2:18-22; Лк. 5:33-39)

14 Ол тушта Иисуска Иоаннын үренчиктери келип, айттылар:

– Ненин учун бистер ле фарисейлер улам сайын орозолоп жадыс, Сенин үренчиктеринг дезе орозо тутпай жат?

15 Иисус ологорго айтты:

– Колту кожо жүргенде, тойлогон улус кунугатан беди? Же колтуны олондон айрып алар күндөр келер, ол тушта ологор орозо тудар. 16 Эски кийимге жаңы бөстин өөнүн жамабайтан; жамачы эскизин ырты тартып, ыртыгы там жаанаар. 17 Жаңы аракыны эски тажуурга урбайтан; анайткажын, тажуур ыртылып, аракызы да төгүлөр, тажууры да үрелер. Карын, жаңы аракыны жаңы тажуурга уратан. Ол тушта аракы да, тажуур да бүдүн болор.

Оору үй кижини жасканы ла кызыкты тиргискени

(Мк. 5:21-43; Лк. 8:40-56)

18 Иисус ологорго мынайда айдып турганча, бир бий кижини базып келеле, Ого бажырып, айтты:

– Кызычагым жаңы ла жада калды. Барып, онын үстине колун салып, алка, ол тирилер.

19 Иисус туруп, онын кийининен басты; үренчиктери кожо бардылар. 20 Он эки жыл кан келип, жобоп жүрген үй кижини болгон. Ол Иисуска кийининен базып келеле, Онын кийиминин эдегине тийип, 21 ичинде айдынган: «Онын кийимине тийзем ле, жазыларым». 22 Иисус дезе кайра баштанып, үй кижини көрөлө, айтты:

– Жалтанба, кызым! Бүдүп турганын сени аргадады.

Үй кижини ол ло тарый жазыла берди.

23 Иисус бийдин айлына келеле, кунукчылду күү ойногон ло түймежип базып жүрген улусты көрүп, 24 ологорго айтты:

– Тышкары чыгыгар! Кызыкчак өлбөгөн, уйуктап жат.

Оны шоодо бердилер. 25 Улусты тышкары чыгарган кийинде Ол кирип, кызыкчакты колунан тутты, онызы туруп келди. 26 Бу табыш байагы жерге текши жайылды.

Эки сокорды жасканы

27 Иисус оноортынан барып жадарда, Оны эки сокор ээчип, кыйгырыжып турдылар:

– Биске буурза, Давид Уулы!

28 Иисус үйге кирерде, сокор улус Ого базып келдилер.

Иисус олондон сурады:

– Мыны эдип болорыма бүдүп туругар ба?

– Эйе, Кайракан! – дедилер.

29 Айдарда, Иисус олондон көзине тийип,

– Бүдүмжигерле, слерге болгой – деерде,

30 олондон көзи жарый берди.

– Мыны кижини билбесин – деп, Иисус ологорго кату жакарды.

31 Же ологор чыгала, Иисус керегинде жер сайын жарлады.

Тил жокты жасканы

32 Ологор чыгып барадарда, Иисуска өзөк-буурында шилемирлү тил жок кижини экелдилер.

33 Шилемир чыгара сүрдиртерде, тил жок кижини эрмектене берди. Улус кайкап, айдыжып турды:

– Израильде мындый неме качан да болбогон!

34 Фарисейлер дезе айдыжып турдылар:

– Ол шилемирлердин шилемир бийинин күчиле чыгара сүрүп турбай.

Күдүчизи жок койлор

35 Иисус ончо калаларды ла журттарды эбирип, синагогаларда үредип жүрди. Ол Каандык керегинде Сүүнчилү Жар жарлап, улустын кандый ла оорузын, кандый ла жоболун жазып турды. 36 Көп улусты көрөлө, ологорго ичин ачыды: ологор күдүчизи жок койлордун түймөп, тозуп калгандар. 37 Айдарда, үренчиктерине айтты:

– Кезер аш көп эди, ишчилер дезе ас.

38 Анайдарда, кыранын Бийин жайнагар, кыразына ишчилер ийзин.

Он эки апостолды ийгени

(Мк. 3:13-19; 6:7-13; Лк. 6:12-16; 9:1-6)

10 Иисус он эки үренчигин кычырып алды, кара желбистердин бажын билип, чыгара сүрзин деп, кандый ла ооруны, кандый ла жоболду жассын деп, ологорго жан берди. 2 Он эки апостолдун ады-жолу бу: баштапкызы Симон, оны база Петр дейтен, онын карындажы Андрей, Зеведейдин уулы Иаков, онын карындажы Иоанн, 3 Филипп ле Варфоломей, Фома ла Матфей каланчы, Алфейдин уулы Иаков ло Фаддей дейтен Леввей, 4 Симон Кананит ле Иуда Искариот, сонгында Иисусты садып ийери ол болгон.

5 Иисус бу он экүни ийип, ологорго жакарды:

– Өскө калыктар жаар ууланган жолло барбагар, самарлар калазына кирбегер. 6 Эн озо Израиль калыкка – азып жүрген койлорго барыгар. 7 Тенери Каандыгы жууктап келди деп, базып, жарлап жүрүгөр. 8 Оору-жоболдуларды жазыгар, өлгөндөрдү тиргизигер, капкаш балулу улусты арутагар, шилемирлердин чыгара сүрүгөр. Тегинге алганыгар, тегинге беригер. 9 Алтын да, күмүш те алып жүрбегер, курыгарда жес те акчалу жүрбегер, 10 жолго баштык та, солып кийер кеп те, өдүк те, тайак та албагар, ненин учун дезе иштеген кижини курсакту болор. 11 Кандый бир калага эмезе журтка кирзегер, ондо жарагадый кижини кем болгонын сурулап угала,

ого түжүгөр; түшкөн үйдө барганча жүрүгөр. ¹² Үйгө кирзегер оны уткып, «Бу үйдеги улуска амыр болзын!» – дегер. ¹³ Үйдеги улус жарамык болзо, амырыгар ологро жедер; жарамык эмес болзо, амырыгар слерге бурылар. ¹⁴ Кем слерди жуутпаза, сөзигерди укпаза, ол үйден эмезе ол каладан чыгып барадып, будыгардан тоозынды кактагар. ¹⁵ Чынын айдадым слерге: Жаргы болор күнде Содом ло Гоморра жерине, ол калага көрө, женил болор.

Болотон истежүлөр

(Мк. 13:9-13; Лк. 12:2-9; 21:12-17)

¹⁶ – Бат, слерди бөрүлөр ортодо жүрер койлорды чылап ийип жадым. Жыландый ойгор болыгар, күүледий чүм жок болыгар. ¹⁷ Улустан ажарынып жүригер. Олор слерди жаргыга берер, синагогаларында камчылаар. ¹⁸ Слерди Менин адым учун башчыларына, каандарына апарар. Олордын ла өскө калыктардын алдына Мен керегинде кереледип, ¹⁹ слерди олордын колына берип ийзе, канайып айдар эмезе нени айдар деп санааркабагар. Айдар сөс ол тушта слерге берилер. ²⁰ Слер бойыгардан айдар эмезигер, Адагардын Тыны ичигерден айдар. ²¹ Карындаш карындажын, адазы уулын өлүмгө берер; балдары ада-энезине удур туруп чыгып, олорды өлтүрер. ²² Менин адым учун слерди ончо улус жаман көрөр. Учына жетире чыдашканы дезе, аргадалар. ²³ Слерди бир калада истегежин, өскө калага качыгар. Чынын айдадым слерге: Израильдин калаларын эбирип түгескелегерде, Кижиге Уулы жедип келер.

²⁴ Үренчик үредүчизинен бийик болбос, кул бийинен бийик болбос. ²⁵ Үренчик үредүчизиндий болзо, ол до болор, кул бийиндий болзо, ол до болор. Айылдын ээзин Веельзевул деп адаарда, айылдагы улусты онон до жаман айдышпай кайтсын.

Кемнен коркыйтан

²⁶ – Анайдарда, улустан коркыбагар. Ачылбай калар туйук неме жок, жарталбай калар жагыт жок. ²⁷ Карангуйда айтканымды, жарык тужында айдыгар; кулакка укканыгарды, үйдин жабынчызынан жарлагар. ²⁸ Кижинин эди-канын өлтүрүп, жулазын дезе өлтүрүп болбос улустан коркыбагар. Кижинин эди-канын да, жулазын да таамыда өлтүрер аргалудан коркыгар. ²⁹ Эки кучыйакты оок акчага садатан эмес пе? Же Адагардын табы болбогончо, экүнин бирүзи де жерге келип түшпес. ³⁰ Слердин дезе бажыгардын кылы да ончозы тоололып калган. ³¹ Анайдарда, коркыбагар: слер көп кучыйактардан артык.

³² Андый болгондо, кем Мени жарадып турганын улус алдына айтса, оны Мен де жарадып турганымды Тенеридеги Адамнын алдына айдарым. ³³ Улус алдында Менен жана түшкөн

кижиден Мен де Тенеридеги Адамнын алдында жана түжерим.

Жараштыруу эмес, кылыш

(Мк. 9:41; Лк. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ – Мени жерге амыр экелерге келген деп сананбагар. Мен амыр эмес, кылыш туттырарга келгем. ³⁵ Уулын адазынан, кызын энезинен, келдин кайын энезинен айрыырга келгем. ³⁶ Кижиге бойынын айылдагы улусы өштү болор. ³⁷ Адазын эмезе энезин Менен артык сүүгени, Меге жарабас. Уулын эмезе кызын Менен артык сүүгени, Меге жарабас. ³⁸ Кере тартыратан агажын алып Мениле кожо барбаганы, Меге жарабас. ³⁹ Жүрүмин чеберлегени, онызын жылытар, Мен учун жүрүмин жылытканы дезе, онызын чеберлеп алар. ⁴⁰ Слерди жуутканы, Мени жуутканы ол, Мени жуутканы дезе, Мени Ийгенди жуутканы болор. ⁴¹ Жарлыкчы деп, жарлыкчыны жуутканы, жарлыкчынын кайралын алар. Акту деп, актуны жуутканы, актунын кайралын алар. ⁴² Бу кичүлөрдүн кажы бирүзине, Менин үренчигим деп, бир аяк соок суу ичирген кижиге, чынын айдадым слерге: кайрал жок артпас.

Иисус ла Крестеечи Иоанн

(Лк. 7:18-35)

11 Иисус он эки үренчигин жакып, үредип божойло, өскө калаларда үредерге ле жарлыктаарга, онон ары барды.

² Түрмеде отурган Иоанн Христостын эдип жүргенин угала, «Келер дегени Сен бе, айса өскөни сакыйтан ба?» деп сураарга, Ого бойынын үренчиктеринин экүзин ийди.

⁴ Иисус ологро каруу жандырды:

– Барып, угуп-көрүп турганыгарды Иоаннга айдыгар: ⁵ сокорлордын көзи жарыйт, аксактар базып жүргүлейт, капкаш балулу улус аруталат, түлейлер угат, өлгөндөр тирилет, түренилерге Сүүнчилү Жар жарлалат. ⁶ Эренистелбей Меге бүткен кижиге жежиктү.

⁷ Олор жүре берерде, Иисус улуска Иоанн керегинде айдып баштады:

– Куба чөлгө нени көрөргө жүрдигер? Салкынга жайкаткан кулузынды ба? ⁸ Же нени көрөргө жүрдигер? Торко-мандык кийген кижини бе? Же торко-мандык кийимдүлөр каан өргөозинде жүретен. ⁹ Нени көрөргө жүрдигер? Жарлыкчыны ба? Эйе, айдып турум слерге: ол жарлыкчыдан да жаан.

¹⁰ «Бат, Сенен озо ангелимди ийип жадым, ол жолынды Сенин алдыннан белетеп койор» – деп, ол керегинде бичилген. ¹¹ Чынын айдадым слерге: энеден чыккандар ортодо Иоаннан жааны жок. Же Тенери Каандыгында кичү дегени, онон жаан. ¹² Крестеечи Иоанн тужынан ала бого жетире Тенери Каандыгына кирерге күч салар керек, күч салганы, ого кирип жат. ¹³ Ончо жарлыкчылар ла Жасак Тенери Каандыгы керегинде Иоаннан озо

айткан. ¹⁴ Бого бүдүп турган болзогор, келетен деген Илия бу. ¹⁵ Кулакту кижиге уксын!

¹⁶ Бу үйенин улузын кемге тундеп айдайын? Олор тепсенде отуруп, мынайда кыйгырыжып турган балдарга туней: ¹⁷ «Слерге сыбыскы тарткан эдиге, же слер биебедигер; слерге кунукчылду кожон кожондогоныс, же слер ыйлабадыгар». ¹⁸ Иоанн келип, курсак жибесте, аракы ичпесте, «Онын озок-буурында шилемир бар» – дейдилер. ¹⁹ Кижиге Уулы келди, жириин жиди, ичериин ичти. «Коргулегер, курсакчыл ла аракызак кижиге бу, каланчылардын ла кинчектулердин нажызы ол» – дейдилер. Же Ойгорлык Ойгорлыктын керектериле акталган.

Иисус калаларды каарып айдат

(Лк. 10:13-15)

²⁰ Онон кинчектерин алынбаган учун кайкалдарынын кобизи эдилген калаларды Иисус каарып айда берди:

²¹ – Ачу-корон сеге, Хоразин! Ачу-корон сеге, Вифсаида! Слерде эдилген кайкалдар Тир ле Сидондо эдилген болзо, олор самтар кеп кийип, баштарына кубал сееп, туку качан Кудайга баштанар эди. ²² Же айдып турум слерге: Жаргы болор кунде Тир ле Сидонго слерге коро женил болор. ²³ Сен де, Капернаум, тенериге жетире бийиктединген бойын, таамыга жетире жабызаарын! Сенде эдилген кайкалдар Содомдо эдилген болзо, ол эмдиге жетире турар эди. ²⁴ Же айдып турум слерге: Жаргы болор кунде Содом жерине сеге коро женил болор.

Адазы ла Уулы

(Лк. 10:21-22)

²⁵ Ол ойдо Иисус созин улалтып, айтты:

– Ада, тенери ле жердин Кайраканы! Мыны ойгорлордон ло керсулерден жажыраала, кичулерге ачканын учун Сеге баш болзын! ²⁶ Эйе, Ада, жакшылыкту табын андый болгон эди. ²⁷ Ончозы Меге Адамнан берилген. Уулын кем де билбес, жангыс Адазы билер, Адазын да кем де билбес, жангыс Уулы билер. Уулы Адазын кемге ачар кундун, Оны ол кижиге билер. ²⁸ Жобоп-чучурап калгандар ла уур-кучке бастыргандар, ончогор Меге келигер, слерди токынадып салайын. ²⁹ Мен берер комутты бойыгарга кийип, Менен уренигер, Мен жобош ло улуркабас журукту инем. Ол тушта жулагарга амыр табарыгар. ³⁰ Мен берер комут жакшы, Мен салар жуук женил.

Христос ло суббот кун

(Мк. 2:23-28; Лк. 6:1-5)

¹² Ол ойдо суббот кунде Иисус аш салган кыраны кечире барып жаткан. Уренчиктери дезе аштайла, аштын мажыгын узуп, жип тургандар. ² Фарисейлер мыны короло, Ого айттылар:

– Кор, уренчиктерин суббот кунде этпести эдип жат.

³ Иисус дезе олорго айтты:

– Давид кожо жургендериле аштайла, нени эткен эди, кычырбаган бедигер? ⁴ Канайып ол Кудайдын байзынына киреле, жангыс абыстар жийтен, ол до, кожо жургендери де жириге жарабас ыйык калашты алып жигенин? ⁵ База, суббот кунде абыстар байзында иштеп, субботтын байын бусса да, бурулу эмес дегенин, Жасактан кычырбаган бедигер? ⁶ Же айдып турум слерге: алдыгарда турганы – Ол байзыннан жаан. ⁷ Буурзаш кунзеп жадым, тайылга кунзеп турган эмезим деген сос бар. Онын учурын билген болзогор, бурулу эместерди бурулабас эдигер. ⁸ Кижиге Уулы дезе суббот то куннин бийи.

Иисус суббот кунде улус жазат

(Мк. 3:1-6; Лк. 6:6-11)

⁹ Оноортынан келеле, Иисус олордын синагогазына кирди. ¹⁰ Анда колы кургап калган кижиге болгон. Иисусты бурулаарга, Онон сурадылар:

– Суббот кунде ооруны жазарга жараар ба?

¹¹ Иисус дезе олорго:

– Кажы биругердин сок жангыс койы суббот кунде орого тушсе, ол оны чыгарып албас беде? ¹² Кижиге дезе койдон канча кире артык! Онын учун суббот кунде жакшыны эдерге жараар – дейле, ¹³ байагы кижиге баштанды: – Колыңды сунуп ий.

Ол сунды, колы база биружиндий су-кадык боло берди. ¹⁴ Фарисейлер чыгала, канайтсабыс Иисусты олтурерис деп, Ого дура жоп чыгардылар. ¹⁵ Же Иисус мыны билип, оноортынан журе берди.

Талдап алган Жалчы

Иисустын кийнинен коп улус барды, Ол ончозын жасты, ¹⁶ Же Бойы кем болгонын жарлабазын деп жакарды. ¹⁷ Исаия деген жарлыкчынын айтканы бутсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан:

¹⁸ «Бат, талдап алган Жалчымы бу, Менин суженим, жуламнын сужинчизи.

Ого Тынымды берерим,

Ол калыктарга жаргы жарлаар.

¹⁹ Чындыкты женуге экелбегенче,

Ол сос блаашпас, кыйгы чыгарбас,

Онын унин оромдордо кем де укпас;

сыныкту кулузынды сындырбас,

буруксып жаткан куделини очурбес.

²¹ Ого калыктар иженер».

Агару Тын эмезе Веельзевул

(Мк. 3:20-30; Лк. 6:43-45; 11:14-23; 12:10)

²² Иисуска озок-буурында шилемирлу сокор ло тил жок кижини экелдилер. Иисус оны жазып ийерде, ол эрмектенер ле корор боло берди. ²³ Ончо улус алан кайкап,

– Бу Давид Уулы Христос болор бо? – дешти.

²⁴ Фарисейлер дезе мыны угала, айттылар:

– Ол шилемирлерди шилемир бийи

Веельзевулдын күчиле чыгара сүрүп турбай.

²⁵ Же Иисус олардын санаазын билип, айтты:

– Бойынан бойы бөлинишкен кандый ла каандык ээн калар; бойынан бойы бөлүнишкен кандый да кала эмезе журт чыдажып туруп болбос. ²⁶ Сатана сатананы чыгара сүрүп турган болзо, ол бойынан бойы бөлүнгөн. Онын каандыгы канайып чыдажып турар? ²⁷ Веельзевулдын күчиле шилемирлерди чыгара сүрүп турган болзом, слердин уулдарыгар кемнин күчиле чыгара сүрүп жат? Онын учун олар слерге жаргычылар болор. ²⁸ Же шилемирлерди чыгара сүрүп турганым Кудайдын Тынынан болзо, слерге Кудайдын Каандыгы жеткени ол туру.

²⁹ Күчтү кижинин айлына киргени, оны күлүбегенче, онын жөжөжин канайып тоноор? Озо баштап күлүзе, ол тушта айлын тоноор. ³⁰ Мениле кожо эмес киж, Меге удур болгоны ол. Мениле кожо жуубаганы, кородып турганы ол.

³¹ Онын учун айдып турум слерге: кижинин кандый ла кинчеги, канайып та жамандап айтканы ташталар, Тынды жамандаганы дезе, ташталбас.

³² Киж Уулына удур сөс айтканы ташталар, же Агару Тынды жамандап айтканы бу да чакта, келер де өйлөрдө ташталбас.

³³ Агаштын бойын якшы дезегер, жиилегин де якшы дегер, агаштын бойын жаман дезегер, жиилегин де жаман дегер: агаш жиилегинен танылу.

³⁴ Яланнын ач-үрени! Жаман ичтү бойыгар, якшы айдар бедигер? Кижинин жүреги неле толо, оозынан чыгары ол ине. ³⁵ Якшы киж, якшыны чеберлеген жеринен якшызын алып чыгар, жаман киж, дезе жаманды чеберлеген жеринен жаманын алып чыгар. ³⁶ Айдып турум слерге: киж, кажы ла кей-куру сөзи учун Жаргы болор күнде каруузына турар. ³⁷ Сөзинле акталарын, сөзинле ок жаргыладарын.

Иона жарлыкчыла болгон билди

(Мк. 8:11-12; Лк. 11:29-32)

³⁸ Ол тушта бичикчилер ле фарисейлердин кезиги Иисуска айттылар:

– Үредүчи, Сенен билди көрөргө турубыс.

³⁹ Же Иисус оларго каруу жандырды:

– Кал, чайдам үйе билди көрөйин деп туру, же Иона жарлыкчынын билдизинен башка, ого билди берилбес. ⁴⁰ *Иона кер-балыктын ичинде үч түш ле үч түн жүрген чилеп, Киж Уулы да жердин жүрегинде үч түш ле үч түн жүрер.* ⁴¹ Ниневиянын улузы Жаргы болор күнде бу үйенин улузыла кожо туруп, оларды бурулаар. Олор Ионанын жарлыктаганын угала, кинчегин алынып, Кудайга баштанган эдилер. Же бат, мында Турганы Ионадан жаан. ⁴² Түштүктин абакай-кааны Жаргы болор күнде бу үйенин улузыла кожо туруп, оларды бурулаар: ол Соломоннын ойгор сөзин угайын деп, жака жерден

келип жүрген эди. Же бат, мында Турганы Соломоннон жаан.

Кара желбистин кайра бурылатаны

(Лк. 11:24-26)

⁴³ – Кара желбис кижинин өзөк-буурунан чыкканда, токунал бедиреп, суу жок жерлерде тенип жүрет. Таппай салала, ⁴⁴ «Чыгып барган айлыма бурылатам» – дейле, барып көрзө, айлы бош, жалмалган, жуунадылган болот. ⁴⁵ Барып, бойынан жаман өскө жети желбис ээчиткенче келет, кирип, анда журтай бергилейт. Байагы кижиге мынызы башкызынан коомой болор. Бу кал үйенин улузыла база андый болор.

Иисустын энези ле карындаштары

(Мк. 3:31-35; Лк. 8:19-21)

⁴⁶ Иисус улуска айдып турганча, энези ле карындаштары Оныла эрмектежерге, тышкары тургандар. ⁴⁷ Бир киж, Ого айтты: «Энен ле карындаштарын Сениле эрмектежерге, тышкары тургулары».

⁴⁸ Же Иисус ол кижиге:

– Энем кем, карындаштарым кемдер? – дейле, ⁴⁹ үренчиктери жаар колыла уулап, айтты: – Бат, Менин энем, Менин карындаштарым бу.

⁵⁰ Тенеридеги Адамнын табын бүдүрүп жүргени, Менин карындажым да, эже-сыйыным да, энем де.

Аш үрендеечи керегинде укаа сөс

(Мк. 4:1-9; Лк. 8:4-8)

13 Ол күн Иисус үйден чыгып, талайдын жаказына барып, анда отурган. ² Ого көп улус жуулыжып келерде, кемеге кирип, отурды, улус дезе ончозы жаратта тура калды. ³ Көп немелер керегинде оларго укаа сөстөр айтты.

– Бат, үрендеечи үрендеерге чыккан – деди. – ⁴ Ол үрендеп турарда, үреннин кезиги жолдын кырына түшкен. Куштар учуп келеле, оларды чокып салган.

⁵ Кезиги тобрагы ас ташту жерге түшкен. Тобрагы калын эмес болгондо, саадабай, кылгазы өзүп чыккан. ⁶ Күн чыгарда, онуп, тазыл жок болгон учун кургап калган.

⁷ Кезиги тегенектү жерге түшкен. Тегенек өзүп, оны туй базып койгон.

⁸ Кезиги якшы жерге түжүп, үренделгенине көрө, бирүзи жүс, кажызы алтан, кезиги дезе одус катап көп түжүм берген.

⁹ Кулакту киж, уксун!

Иисус ненин учун укаалап айдат?

(Мк. 4:10-12; Лк. 8:9-10)

¹⁰ Үренчиктер базып келеле, Иисустан сурадылар:

– Оларго не керек укаалап айдадын?

¹¹ – Слерге Тенери Каандыгынын жажыттарын билери берилген, оларго дезе берилбеген учун – деп, Ол каруу жандырды. – ¹² Кемде бар, ого

берилер, үзеери кожулар; кемде дезе жок, онын бар болгоны да айрылар. ¹³ Олор көрзө дө, көрбөйдилер, укса да, укпайдылар, аайлабайдылар. Онын учун олорго укаалап айдып турганым ол.

¹⁴ Анайып, олор керегинде Исаия деген жарлыкчынын айтканы бүдүп жат. Ол айткан: *«Кулактараарла угарыгар, же аайлабазыгар; көстөрөрлө көрөригер, же көрбөй каларыгар.*

¹⁵ *Бу улустын жүреги жууга туттурган, кулактарыла жүк арайдан угат, көстөрин де жумуп алган, онын учун көстөриле көрбөйт, кулактарыла укпайт, көгүстериле аайлабайт, Меге де баштанбайт, Мен олорды жазар эдим».*

¹⁶ Көстөригер көрүп турган учун кежиктү, кулактарыгар угуп турган учун кежиктү. ¹⁷ Чынын айдадым слерге: көп жарлыкчылар ла актулар көрүп жүргенеерди көрөйин дейле, көрбөгөн, угуп жүргенеерди угайын дейле, угуп болбогон.

Үрендеечи керегинде укаанын учуры

(Мк. 4:13-20; Лк. 8:11-15)

¹⁸ Анайдарда, үрендеечи керегинде укаа сөстинг учурын угугар.

¹⁹ Каандык керегинде сөсти угарын угуп, же оны аайлабай турган кижиге көрмөс келип, көксинде үренделгенди айрып апарар. Жол кырына үренделген дегени бу болор.

²⁰ Ташту жерге үренделген дегени, мыңдый кижиге керегинде айтканы: ол айткан сөсти угуп, бу тарый сүүнип, көксине алынат. ²¹ Же ол бойында тазыл жок, турумкай эмес. Сөс учун ачу келгежин эмезе истежү болгожын, бу тарый жана түжет.

²² Тегенектү жерге үренделген дегени, сөсти уккан кижиге керегинде айтканы. Же жадынды кичеейтени, жөөжөгө тартылатары уккан сөсти туй базып койот, ол сөс түжүм жок артып калат.

²³ Якшы жерге үренделген дегени, сөсти угуп, аайлап турган кижиге керегинде айтканы. Андый кижинин үрени түжүмдү болуп, үренделгенине көрө бирүзи жүс, кажызы алтан, кезиги дезе одус катап көп түжүм берет.

Тенери Каандыгы керегинде укаа сөстөр

(Мк. 4:30-34; Лк. 13:18-21)

²⁴ Иисус олорго база бир укаа сөс айтты:

– Тенери Каандыгы бого түней: бир кижиге кыразына якшы үрен үрендеген. ²⁵ Улус уйуктап жадарда, онын өштүзи келип, буудайга от өлөн колыштыра үрендейле, жүре берген. ²⁶ Аштын кылгазы чыгып, аш быжарда, от өлөн дө көрүнип келген. ²⁷ Ээзинин кулдары ого келип, айткан: «Бийибис, кырага якшы үрен салган жокпон, анда от өлөн кайдан келди?» ²⁸ «Оны өштү эткен» – деп, ээзи каруу жандырган. Айдарда, кулдары: «Барып, оны одойлы ба?» – дегендер. ²⁹ Же ээзи айткан:

«Бойсын, одоп турзагар, кожо буудайы жулулбазын. ³⁰ Аш кезер өйгө жетире кажызы ла кожо өзүп тургай. Аш кезер ойинде ишчилериме айдарым: „Озо баштап от өлөңди жууп, өртөөргө буулам эдип буулагар, буудайын дезе алмарыма жууп салыгар“».

³¹ Иисус олорго база бир укаа сөс айтты:

– Тенери Каандыгы горчицанын үренине түней. Оны кижиге алып, кыразына үрендеп койгон. ³² Ол ончо үрендерден оок то болзо, же өзүп, бүткен тужында, кандый ла маала ажынан бийиктеп, агашка тен болот, тенеринин куштары учуп келип, будактарына уйа тартат.

³³ Иисус олорго база бир укаа сөс айтты:

– Тенери Каандыгы ачыткыга түней. Оны үй кижиге алып, үч кемү кулурга саларда, ончо тесте көдүрилип калган.

³⁴ Иисус мыны ончозын улуска укаалап айткан, укаалабай неме айтпас болгон. ³⁵ Жарлыкчы ажыра айдылганы бүтсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан:

«Оозым ачып, укаалап айдарым, телекей жайалганынан ала жажыт болгонды жарлаарым».

³⁶ Иисус улусты божодып ийеле, үйге кирди. Үренчиктери Ого базып келеле, айттылар:

– Кырадагы от өлөн керегинде укаа сөсти биске жартап берзен.

³⁷ Иисус каруу жандырды:

– Якшы үрен үрендеп турганы – Кижиге Уулы.

³⁸ Кыра – бу телекей. Якшы үрен – Каандыктын уулдары. От өлөн – көрмөстинг уулдары, ³⁹ оны үрендеген өштү дезе – көрмөс. Аш кезер ой – калганчы чак, аш кезечилер дезе – ангелдер.

⁴⁰ Онын учун от өлөңди жууп алып, отко өртөгөндий, калганчы чакта андый болор. ⁴¹ Кижиге Уулы ангелдерин ийер, олор Онын Каандыгынан кинчекке тартар кандый ла немелерди, жаман кылынып жүргендерди жууп алып, ⁴² отту печкеге таштаар. Анда ый ла тиш кыжырти болор. ⁴³ Ол тушта актулар Адазынын Каандыгында күн кептү жаркындарлар. Кулакту кижиге уксын!

⁴⁴ Тенери Каандыгы жаланда сугуп койгон жөөжөгө түней. Оны кижиге табала, көмүп койгон, сүүнгөн бойынча барып, не барын садып ийип, байагы жаланды садып алган.

⁴⁵ Анайда ок Тенери Каандыгы якшы эржине бедиреп жүрген кожоимга түней. ⁴⁶ Ол бир баалу эржине табала, барып, не барын садып ийип, байагы эржинени садып алган.

⁴⁷ Тенери Каандыгы шүүнге база түней. Ол шүүн талайга ташталарда, жүзүн-жүүр балык тудылган.

⁴⁸ Шүүнге балык толордо, оны жаратка чыгарып, отуруп алып, балыктын якшызын каламага салгандар, жаманын дезе кезде таштап ийгендер.

⁴⁹ Калганчы чакта андый ок болор: ангелдер чыгып, жаман улусты актулардан айрып, ⁵⁰ отту печкеге таштаар. Анда ый ла тиш кыжырти болор.

⁵¹ Мынын ончозын аайладаар ба?

Олор:

– Эйе, – дедилер.

⁵² Иисус олорго айтты:

– Онын учун Тенери Каандыгынын үренчиги боло берген кажы ла бичикчи кижии жөөжөлү жеринен жангызын да, эскизин де чыгарып турган айыл ээзине түйней.

Назареттин улузы Иисусты жектегени

(Мк. 6:1-6; Лк. 4:16-30)

⁵³ Иисус бу укаа сөстөрүн айдып божойло, оноортынан жүре берди. ⁵⁴ Бойынын алтайына келеле, синагогада улус үретти. Олор кайкажып, айдыжып турдылар:

– Онын мындый ойгор санаазы ла кўчи кайдан келген болотон? ⁵⁵ Ол агашла узанардын уулы эмес беди? Энезинин ады Мария дезеер? Иаков ло Иосий, Симон ло Иуда онын карындаштары беди? ⁵⁶ Онын ончо эже-сыйындары ортобыста жок беди? Бу ончозы Ого кайдан келген?

⁵⁷ Анайып Ого бүтпей, Оны жуутпай тургандар.

Иисус дезе олорго айтты:

– Жарлыкчы күндүзи жок болбойтон, оны жангыс алтайында ла айлындагы улузы тообойтон.

⁵⁸ Олордын бүтпей турганынан улам анда көп кайкал этпеди.

Крестеечи Иоаннын өлүми

(Мк. 6:14-29; Лк. 9:7-9)

14 Ол тушта төрт төчиннин бирүзүн башкарган Ирод, Иисус керегинде табышты угала, ² жалчыларына айтты:

– Бу Крестеечи Иоанн болор. Ол тирилген, онын учун ол кайкалдар эдет.

³ Башкыда Ирод бойынын Филипп деп карындажынын абакайы болгон Иродидада учун Иоаннды кижендейле, түрмелеп койгон, ⁴ ненин учун дезе Иоанн ого айдып туратан: «Сеге оны аларга жарабас». ⁵ Ирод Иоаннды өлтүрерге сананган, же оны ончозы жарлыкчы деп турарда, калыктан коркып, өлтүрбей турган.

⁶ Иродтын чыккан күнинде Иродиаданын кызы, жуулган улус алдында бижелеп, Иродко жараган.

⁷ Онын учун нени ле сураза, ого Ирод берер болуп чертенген. ⁸ Кыс дезе энезинин үреткениле айткан: «Бого ло, Крестеечи Иоаннын бажын табакка салып, меге бер». ⁹ Каан кунуга берген, же чертине ле кожо кыйын отурган улуска болуп, башты беригер – деген. ¹⁰ Түрмеде Иоаннын бажын кезе чапсын деп, улус ийген. ¹¹ Онын бажын табакка салала экелип, кыска табыштыргандар, кыс дезе энезине апарып берген.

¹² Иоаннын үренчиктери келеле, онын сөөгин алып, жууп койгондор. Онон Иисуска барып, тил жетиргендер.

Беш мунг кижини тойдырганы

(Мк. 6:30-44; Лк. 9:10-17; Ин. 6:1-14)

¹³ Иисус не болгонын угала, кемеге отуруп, жангыскан жүрерге, аалга жер жаар жүсти. Же улус мыны угала, калаларынан Оны ээчий жойу барды.

¹⁴ Иисус жаратка чыгып, көп улусты көрөлө, олорго ичи ачыды, оору-жоболдуларын жасты.

¹⁵ Энир кире берерде, үренчиктер Ого базып келеле, айттылар:

– Бу аалга жер эди, онон ой дө орой. Улусты божодып ий, журттарга барып, бойларына курсак садып алзын.

¹⁶ Же Иисус олорго айтты:

– Олордын баратан кереги жок. Слер оларды азырагар.

¹⁷ – Мында бисте жүк ле беш болчок калаш ла эки болчок балык – деп, үренчиктер каруу жандырдылар.

¹⁸ – Олорды бери Меге экелигер – деп, Ол айтты.

¹⁹ Улусты өлөнгө кыйын отурзын дейле, беш болчок калаш ла эки болчок балык алып, тенери өрө көрүп алкады. Калашты сындырып, үренчиктерине берди, олар дезе, – улуска.

²⁰ Ончозы жиди, тойды. Жигенинин арткан-калганын он эки каламага толтыра жууп алдылар. ²¹ Курсак жигени дезе, үй улустан ла балдардан башка, беш мун кире эр кижии болгон.

Суунын үстиле басканы

(Мк. 6:45-56; Ин. 6:15-21)

²² Бу тарый Иисус үренчиктерге:

– Улусты жандырганчам, кемеге отуруп, ол жанына Менен озо кечигер – деди.

²³ Улусты божодып ийеле, Ол жангыскандыра мүргийин деп, кырга чыкты. Энирде анда жангыскан жүрди. ²⁴ Кеме дезе талайдын тал ортозына жеделе, терс салкын түжерде, толкуга соктырган. ²⁵ Таң алдында Иисус үренчиктери жаар талайдын үстиле базып ийди. ²⁶ Онын талайла базып келеткенин көрөлө, үренчиктер түймеп,

– Бу сүне! – деп, кыйгырыжа бердилер.

²⁷ Иисус дезе ол тарый эрмектенип, олорго айтты:

– Жалтанбагар, бу Мен, коркыбагар.

²⁸ Петр дезе Ого айтты:

– Кайракан! Бу Сен болзон, Сеге суунын үстиле базып барзын деп, меге жакар.

²⁹ Иисус:

– Кел – деди.

Петр кемеден чыгып, Иисуска жедеге, суунын үстиле базып ийди. ³⁰ Же тын салкын согуп турганын көрөлө, коркый берди, сууга чөнүп, кыйгырды:

– Кайракан, мени аргадазан!

³¹ Иисус ол тарый колун сунуп, оны чыгара тартып, айтты:

– Ас бүдеечи кижии, не эренистелдин?

32 Олор кемеге кирерде, салкын токтой берди.
33 Кемеде отургандар Ого бажырып, айттылар:
– Чын, Сен Кудайдын Уулы.

Геннисаретте оору улусты жасканы
(Мк. 6:53-56)

34 Кечип чыгала, Геннисарет деп жерге келдилер.
35 Ол жердин улузы Иисусты танийла, эбире турган журттар сайын улус ийдилер. Олор Ого ончо оору улусты экелип, 36 эдегине де болзо тийзин деп, сурай бердилер. Тийгендери дезе жазылып турдылар.

Адалардын жаңы
(Мк. 7:1-23)

15 Ол тушта Иисуска Иерусалимнен бичикчилер ле фарисейлер келип, айттылар:

2 – Жаандардын жаңдап келген жаңын үренчиктерин не керек бузуп жадылар? Ажанар алдында колдорун жунбайдылар.

3 Иисус олорго каруу жандырды:
– Слер де, жаңдап келген жаңыгарга болуп, Кудайдын жакылтазын не бузуп жадыгар? 4 Кудай жакып айткан эди: «Ада-эненди тооп жүр»; база: «Адазын эмезе энезин жаман айдып турган кижини, ары өлүп калзын». 5 Слер дезе айдадыгар: «Кижини адазына эмезе энезине: „Менен алгадый немегер – Кудайга сый“ – деп жарлаза, 6 ол адазын эмезе энезин тообозо до кем жок». Мынызыла жаңдап келген жаңыгарга болуп Кудайдын сөзин кеде эдип жадыгар. 7 Эки жүстүлөр! Слер керегинде Исаия жарлыктап жакшы айткан:

8 «Бу улус Мени тилиле тооп жат, жүректери дезе Менен ыраак.

9 *Je кижинин үредүзине ле жакылтазына үредип, Мени темей тооп жадылар».*

10 Иисус улусты кычырып алып, айтты:

– Угуп, көксигерге алыныгар. 11 Ооско киргени кижини быжарзыдар эмес, оостон чыкканы кижини быжарзыдар.

12 Айдарда, үренчиктер Ого базып келеле, айтты:
– Бу сости угала, фарисейлер тарынып, көксине алынбаганын билерин бе?

13 – Тенеридеги Адам тарыбаган кандый ла өзүм тазылы-сула кодорылар – деп, Ол каруу жандырды. – 14 Олорго тийбегер, олор – сокорлордын сокор башчылары. Сокорды сокор жединзе, экилези орого түжер.

15 – Бу укаа сөстин учурын биске жартап бер – деп, Петр сурады.

16 Иисус айтты:

– Слер де аайлабас болдыгар ба? 17 Ооско киргени, ич-карынга кирип, онон тыштына чыгатанын аайлабай туругар ба? 18 Оостон чыкканы дезе, жүректен чыкканы, ол кижини быжарзыдып жат. 19 Кижинин жүрегинен чыгары бу: кара санаа, кижини өлтүрери, чайдам кылынары,

балыр жүрүм жүрери, ууры эдери, төгүн керелеери, жамандап айдары. 20 Кижини быжарсыдары ол. Жунбаган колло курсак жигени дезе, кижини быжарсытпас.

Хананей үй кижинин Кудайга бүткени
(Мк. 7:24-30)

21 Оноортынан чыгала, Иисус Тир ле Сидон деп жерлерге жүре берди. 22 Ол жердин бир хананей үй кижизини Ого келип, кыйгыра берди:

– Кайракан, Давид Уулы! Меге буурза! Менин кызыма шилемир кирген.

23 Je Иисус унчукпады. Үренчиктери Ого базып келеле, сурай бердилер:

– Оны барзын дезен, онон өскө ол кийнибистен базып, кыйгырып жат.

24 Je Иисус:

– Мен жүк Израильдин азып жүрген койлорына ийилгем – деди.

25 Үй кижини дезе жууктай базып келеле, Ого бажырып, айтты:

– Кайракан, меге болушсан!

26 Je Ол айтты:

– Балдардын калажын блаап, ийттерге таштаарга жарабас.

27 – Эйе, Кайракан, – деп, онызы каруу жандырды, – Je бийлеринин столынан түшкен калаштын оодыгын ийттер де жийтен эди.

28 Айдарда, Иисус ого айтты:

– Э-э, үй кижини! Бүдүп турганын улу. Сеге сенин күйүнле болгой.

Ол ло тарый онын кызы жазылып калды.

Төрт мун кижини тойдырганы
(Мк. 8:1-10)

29 Иисус оноортынан жүре береле, Галилей талайга келди. Кырга чыгып, анда отурды. 30 Ого көп улус базып келди, бойлорыла кожо аксактарды, сокорлорды, бертиктерди, тил жокторды, өскө дө көп жоболдуларды экелип, олорды Иисустын будынын жанына салдылар. Иисус олорды жазып ийди. 31 Тил жоктор эрмектенип турганын, бертиктер кадык болгонын, аксактар базып жүргенин, сокорлор көрүп турганын кайкап, улус Израильдин Кудайын мактадылар.

32 Иисус дезе үренчиктерин кычырала, олорго айтты:

– Бу улуска ичим ачийт. Олор үч күнге чыгара Мениле кожо жүргендер, ооско салар немези жок. Олорды ажандырбай жандырбайын деп турум, жолдо уйдабазын.

33 – Мындый көп улусты азыраарга, анча кире калашты бу аалга жерден кайдан табатаныс? – деп, үренчиктер айттылар.

34 – Слерде канча кире калаш бар? – деп, Иисус сурады.

– Јети болчок калаш ла бир эмеш балык – деп, олор каруу жандырдылар.

³⁵ Айдарда, Ол улусты жерге кыйын отурзын деди.
³⁶ Онон жети болчок калаш ла балыкты алып, алкыш жетирди. Сындырала, үренчиктерге берди, олор дезе – улуска. ³⁷ Ончозы жиди, тойды. Жигенинин арткан-калганын жети каламага толтыра жуудулар. ³⁸ Курсак жигендери, үй улустан ла балдардан башка, төрт мун эр кижиге болгон.
³⁹ Улусты жандырып ийеле, Иисус кемеге отуруп, Магдала деп жерге келди.

Билди некегени
 (Мк. 8:11-13; Лк. 12:54-56)

16 Фарисейлер ле саддукейлер базып келеле, Иисусты ченеп, ологорго тенериден билди көргүссин деп сурадылар. ² Же Ол айтты: – Энирде: «Тенери кызарды, каан болор» – дейдигер. ³ Эрте тура: «Тенери кан-кызыл, бүгүн тут-жулакай болор» – дейдигер. Эки жүстүлөр! Тенериге көрүп, кандый күн болорун билип жадыгар, же бойыгарла болуп турган керектерди көрүп, кандый өйлөр келгенин билбей жадыгар ба?
⁴ Кал, чайдам үйе билди бедирейт, же Иона жарлыкчынын билдизинен башка, ого билди берилбес.
 Мынайда айдала, олорды артырып, жүре берди.

Фарисейлер ле саддукейлердин ачыткызы
 (Мк. 8:14-21)

⁵ Суунын ол жанына кечерде, үренчиктер калаш аларга ундып салган.
⁶ – Калак, фарисейлер ле саддукейлердин ачыткызынан чеберленип жүригер – деп, Иисус ологорго айтты.
⁷ Олор ичинде сананып, айдындылар: «Бисти калаш албаган деп туру».
⁸ Иисус онызын билип, айтты: – Бисте калаш жок деп, ичигерде не сананып туругар, бюджетени ас улус? ⁹ Эмдиге жетире аайлабайдыгар ба? Санаагардан чыга берди бе? Беш болчок калаш беш мун кижиге жедип, арткан-калганын канча каламага жууп алган эдигер? ¹⁰ Жети болчок калаш төрт мун кижиге жедип, канча калама жууп алган эдигер? ¹¹ Слерди фарисейлер ле саддукейлердин ачыткызынан чеберленип жүригер дегеним, калашты айтканым эмес деп, канайып аайлабай турыгар?
¹² Ол калаштын ачыткызынан эмес, фарисейлер ле саддукейлердин үредүзинен чеберлензин дегенин, бу тушта билип ийдилер.

Иисус кем?
 (Мк. 8:27-30; Лк. 9:18-21)

¹³ Филипптин Кесарийи дейтен жерге келеле, Иисус үренчиктеринен сурады: – Мени, Кижиге Уулын, улус кем деп бодойт?
¹⁴ Олор айдышты:

– Кажызы Сени Крестеечи Иоанн дежет, кажызы Илия, өскөлөри дезе Иеремия эмезе жарлыкчылардын бирүзи дежет.

¹⁵ Иисус ологорго айтты: – Слер Мени кем дейдигер?

¹⁶ – Сен – Христос, тирү Кудайдын Уулы – деп, Симон-Петр каруу жандырды.

¹⁷ Иисус ого айтты:

– Сен кежиктү кижиге, Иона уулы Симон, ненин учун дезе оны сего кижиге эмес, тенериде жүрген Адам ачкан. ¹⁸ Онын учун айдып турум сего: сен – Петр, бу таштын үстине Серкпемди тударым, оны өлүм эркитеп болбос. ¹⁹ Сего Тенери Каандыгынын тұлкүүрин берерим: жерде буулаганын – тенериде буулалар, жерде чечкенин – тенериде чечилер.
²⁰ Онон Бойы Иисус Христос болгону кижиге айтпазын деп, үренчиктерине жакарды.

Кыйын-шыразын озолодо айтканы
 (Мк. 8:31-9:1; Лк. 9:22-27)

²¹ Бу өйдөн ала Иисус Бойынын Иерусалимге барарын, жаандарга, улу абыстарга ла бичикчилерге көп кыйнаттыарын, анда өлтүртерин, же үчинчи күнде тирилер учурлузын үренчиктерине ачып баштады.

²² Петр Оны кедери кычырып алып, Ого удур сөс айда берди:

– Кудай Сего буурзак, Кайракан! Сениле андый неме болбос.

²³ Ол дезе кайра көрүп, Петрга айтты:

– Менен кеде тайыл, сатана! Сен – жолымдагы буудак. Кудайдыын эмес, кижинийин сананып жадын.

²⁴ Онон үренчиктерине айтты:

– Мениле кожо барайын дегенигер, бойынан бойы мойноп, кере тартыратан агажын жүктенип, Менин кийнимнен барзын. ²⁵ Жүрүмин аргадайын дегени, онызын жылытар. Же Меге болуп жүрүмин жылытканы, онызын таап алар. ²⁶ Жер-телекейде бар немени ончозын табала, же жүрүмин жылытса, кижиге кандый туза? Эмезе кижиге бойынын жүрүминин ордына нени берер? ²⁷ Кижиге Уулы Адазынын магыла, ангелдерин алганча келип, кажы ла кижиге нени эдип жүргениле берер.

²⁸ Чынын айдадым слерге: мында тургандардын кезиги Кижиге Уулы Бойынын Каандыгынын жагыла келип жатканын көрбөгөнчө, өлбөс.

Иисус Христостун Кубулганы
 (Мк. 9:2-13; Лк. 9:28-36)

17 Алты күннин бажында Иисус жүк ле Петрды, Иаковты ла онын Иоанн карындажын алганча, бийик кырга чыгала, ² ологордын алдына кубулды: чырайы күндий жаркындалды, кийими дезе жарыкты ак болды. ³ Же бат, Моисей ле Илия Оныла эрмектежип турганы ологорго көрүнүп турды.
⁴ Петр Иисуска айтты:

– Кайракан, биске мында макалу! Күүнүн бар болзо, бого үч чадыр тудалы: бирүзин Сеге, бирүзин Моисейге, бирүзин Илияга.

⁵ Ол мынайып айдып турганча, оларды жаркынду булут көлөткөлөп, булуттан эрмектенген үн угулды:

– Бу Менин сүүген Уулым, Онын Бойында Менин жакшылыкту табым. Оны угугар!

⁶ Үренчиктер мыны угала, сүрекей коркып, көңкөрө ыгылдылар. ⁷ Иисус жууктай базып келеле, оларго тийип,

– Туругар, коркыбагар – деди.

⁸ Үренчиктер өрө көрөрдө, Ииустан өскө кижин жок эмтир. ⁹ Олор кырдан түжүп келедерде, Иисус оларго жакарып, айтты:

– Кижин Уулы тирилбегенче, бу көргөнөөрди кижиге айтпагар.

¹⁰ Үренчиктери Онон сурадылар:

– Озо Илия келер учурлу деп, бичикчилер не керек анайда айдыжат?

¹¹ – Илия озо келеле, ончозын белетеп койотоны, чын – деп, Иисус каруу жандырды. – ¹² Же айдып турум слерге: Илия келип жүрген эди, же оны таныбагандар, оныла бойлорынын табына салдырып эткендер. Анайып Кижин Уулы да оларго кыйнаттылар.

¹³ Айдарда, Иисус оларго Крестеечи Иоанн керегинде айтканын билип алдылар.

Өзөк-буурында шилемирлү уулчакты жасканы

(Мк. 9:14-29; Лк. 9:37-43)

¹⁴ Олор улуска түжүп келерде, Иисуска бир кижин жууктап, Онын алдына тизеленип, ¹⁵ айтты:

– Кайракан, уулыма буурза! Ол улаарып, тын кыйналып, улам ла отко, улам ла сууга калып турат.

¹⁶ Оны үренчиктерине экелген болгом, же олар жазып болбодылар.

¹⁷ Иисус дезе каруу жандырып, айтты:

– Э-э, бүтпес, балыр үйе! Слерле кожо канчазын жүрейин? Слерге канчазын чыдажайын? Оны Меге бери экелигер.

¹⁸ Иисус шилемирге жакарып ийерде, ол чыга коңды, уулчак бу тарый жазыла берди.

¹⁹ Үренчиктери Иисуска жаңыс бойлорун базып келеле, сурадылар:

– Бис оны ненин учун чыгара сүрүп болбогонус?

²⁰ – Бүтпей турганыгар учун – деп, Иисус каруу жандырды. – Чынын айдадым слерге: Бүдүмжигер горчицанын үренинче болуп, бу кырды мынан көчүп бар дезегер, ол көчүп барар. Слердин эдип албазыгар жок болор. ²¹ Бу шилемирлер жаңыс мүргизе ле орозо тутса чыгара сүрүлөр.

²² Олор Галилей жеринде жүрген тужында Иисус оларго айтты:

– Кижин Уулы улустын колына берилер. ²³ Оны өлтүргилеп койор, үчинчи күнде Ол тирилер.

Үренчиктер мыны угала, ал-санаага түштилер.

Байзынга калан

²⁴ Олор Капернаумга келерде, байзынга калан жуучылар Петрга базып келип,

– Үредүчигер эки драхма бергей не? – деп сурадылар.

²⁵ Петр:

– Эйе – деди.

Ол үйге кирерде, Иисус озо эрмектенип, айтты:

– Симон, не деп сананып турун? Жердин каандары каланды кемнен алып жат: бойынын уулдарынан ба, эмезе туш улуста ба?

²⁶ Петр:

– Туш улуста – деди.

Иисус айтты:

– Анайдарда, бойынын уулдары каланнан жайым.

²⁷ Же оларды өөркөтпөскө, талайга барып кармакта. Кармакка озо илинген балыкты алып, оозын ачып, статир акча табарын. Оны чыгарып, Менин учун, бойыннын учун оларго бер.

Тенери Каандыгында эн жаан

(Мк. 9:33-37, 42-48; Лк. 9:46-48; 17:1-2)

18 Ол өйдө Иисуска үренчиктери базып келеле, сурадылар:

– Тенери Каандыгында кем улу-жаан?

² Иисус бир баланы Бойына кычырып алды, олардын ортозына тургузып, ³ айтты:

– Чынын айдадым слерге: бойыгар солынып, баладый болбозогор, Тенери Каандыгына кирбезигер. ⁴ Анайдарда, бойын бу кичү бала чылап жабыс тутканы, Тенери Каандыгында жаан болор. ⁵ Бир мындый баланы Меге болуп жуудып алганы, Мени жуудып турганы ол. ⁶ Меге бүдүп турган бу кичүлердин кажы бирүзин жаманга баштаган кижинин мойнына теерменнин тажын буулап, талай түбине таштаганы ого торт болор эди. ⁷ Жаманга баштаачы немелерден бу телекейдин улузына ачу-корон! Жаманга башташ болбогончо калбас, же кем ажыра жаманга башташ келип жат, ого ачу-корон! ⁸ Колын эмезе будын жаманга баштаза, олорынды кезип, бойыннан таштап ий: эки колду, эки бутту бу бойын өчпөс отко ташталганчан, сынар колду эмезе аксак бойын жүрүмге киргенин жакшы. ⁹ Көзин жаманга баштаза, онынды кодорып, бойыннан таштап ий: эки көстү бойын отту таамыга ташталганчан, сынар көстү бойын жүрүмге киргенин жакшы.

¹⁰ Калак, бу кичүлердин бирүзин де базынбагар! Айдып турум слерге: олардын тенеридеги ангелдери Тенеридеги Адамды жаантайын көрүп жадылар. ¹¹ Жылыйганды таап алып аргадайын деп, Кижин Уулынын келгени бу.

Аза берген кой

(Лк. 15:3-7)

12 – Слер не деп сананып жадыгар? Кажы бир кижиде јүс кой болзын, бирүзи аза берген болзын. Ол тогузон тогузын кырда таштап ийип, асканын бедиреп барар эмес бе ди? 13 Таап алгажын, чынын айдадым слерге: аспаган тогузон тогус койынан ого артык сүүнер. 14 Тенеридеги Адагар андый ок: бу кичүлердин бирүзи де өлбөзін деп јат.

Кинчек эткен карындаш

(Лк. 17:3)

15 – Карындажын сеге удур кинчек эткежин, ого барып, экүден экү эрмектежип, жаманын көргүзип, айт. Сөзинди укса, карындажынды таап алганын ол. 16 Сөзинди укпаза, *кажы ла сөс эки эмезе үч керечинин сөзиле лапталзын* деп, база бир эмезе эки кижиге алганча бар. 17 Олордыйын укпаза, серкпеге угус. Серкпенийин укпаза, ол сеге кара јандудый ла каланчудый болзын.

18 Чынын айдадым слерге: јерде буулаганыгар – тенериде буулалар, јерде чечкенигер – тенериде чечилер. 19 Слерге база айдып турум: экүгер бу јердеги кандый бир керегин бир болуп сураза, сураганаар не де болзо, Тенеридеги Адам слерге берер. 20 Меге болуп эки эмезе үч кижиге бир болуп жуулышса, олардын ортозында Мен де болорым.

Буруны таштаары

21 Ол тушта Петр Иисуска базып келип, айтты: – Кайракан, меге удур кинчек эдип турган карындажымнын бурузын канча катап таштайын? Јети катап па?

22 Иисус ого айтты:

– Сени јети катап ташта деп турган эмезим, јети катаптан јетен катап ташта деп турум. 23 Онын учун Тенери Каандыгы бойынын кулдарыла тооложорго сананган каан кижиге түней. 24 Ол тооложордо, он мун талант акча төлүлү бир кижини алдырып келгендер. 25 Төлбөр немези јок болордо, бий онын бойын, алган эжин, бала-барказын, не барын садып ийип, төлөдип беригер – деген. 26 Байагы кул көнкөрө жыгылып бажырып, ого айткан: «Бийим! Мени киле, сеге ончозын төлөп берерим». 27 Бий ол кулды килеп, төлүзін төлөбөс эделе, божодып ийген. 28 Кул дезе чыгала, ого јүс динарий акча төлүлү кул нөкөрине туштаган. Оны тудала, тамактап, «Төлүүнди төлө!» – деген. 29 Айдарда, нөкөри онын будына жыгылып, јайнаган: «Мени киле, сеге ончозын төлөп берерим». 30 Је ол болбой, алымын төлөбөгөнчө, кул нөкөрин түрмелеп койгон. 31 Өскө кулдар мыны көрөлө, сүрекей кунугып, бийине барып, не болгонын айдып бергендер. 32 Айдарда, бий байагы кулды алдырала, айткан: «Јаман кул! Јайнап сураганына болуп, ончо алымынды төлөбөс эткем.

33 Сеге килегеним чилеп, сен де нөкөрине килегедий эмес бедин?» 34 Бий атыйланала, төлүзін ончозын төлөбөгөнчө кыйназын деп, оны кыйнаачыларга берип ийген. 35 Кажыгар ла карындажардын жаманын акту јүрегеерден таштабазагар, Тенеридеги Адам да слерге андый ок болор.

Кудайдын бириктиргенин кижиге айрыбазын

(Мк. 10:1-12)

19 Иисус бу сөзін айдып божойло, Галилейден чыгып, Иордан ары јанындагы Иудей јерине келди. 2 Онын кийнинен көп улус барган. Иисус оларды анда јазып койгон. 3 Ого фарисейлер базып келеле, ченеп сурадылар:

– Алган эжиле не ле шылтактан улам айрылыжарга јараар ба?

4 Ол каруу јандырды:

– Мыны кычырбаган бедигер: «Башталганында Јайаачы оларды эр кижиге ле үй кижиге эдип јайаган. 5 Онын учун кижиге ада-энезин таштап, алганына јапшынар, эки бойы јаныс эт-кан болор». 6 Андый болгондо, олар эки эмес, јаныс эт-кан. Анайдарда, Кудайдын бириктиргенин кижиге айрыбазын.

7 Олор айттылар:

– *Үйине айрылышканын керелеген бичигин берип, оныла айрылышсын* деп, Моисей не керек јакыган?

8 Иисус оларго айтты:

– Моисей јүрекеригер кату ла өчөш болгонын көрүп, үйиле айрылыжарын јараткан. Башкыда андый болбогон. 9 Је Мен слерге айдып турум: үйиле айрылыжып, өскө кижиге алганы, кинчек эдип јат, је јаныс үйи чайдам кылынганы учун болбозо. Айрылыжып калганды алганы, кинчек эдип јат.

10 Үренчиктер Ого айттылар:

– Эр кижинин молузы үйи алдында андый болзо, кижиге албаза торт.

11 Иисус дезе оларго айтты:

– Менин бу айтканымды болгон-тушкан кижиге аайлабас, кемге берилген, ол аайлаар. 12 Эне ичинен акталап койгондый чыккан улус бар; улуска акталадып койгондыйлар бар; Тенери Каандыгына болуп акталап койгондый болорго јөпсингендер бар. Аайлаар аргалу кижиге, аайлазын.

Балдарды алкаганы

(Мк. 10:13-16; Лк. 18:15-17)

13 Ол тушта баштарына колын салып, мүргизин деп, Иисуска балдарды экелдилер. Үренчиктер дезе оларды арбап тургандар. 14 Је Иисус:

– Балдарды божодыгар, Меге келерге буудактабагар. Тенери Каандыгы мындылардыйы эди – дейле, 15 оларго колын салып, алкады. Онон оноортынан јүре берди.

Бай уулдын сурагы
(Мк. 10:17-31; Лк. 18:18-30)

¹⁶ Же бат, Иисуска бир кижиге базып келеле, айтты:
– Быйанду үредүчи, жакшы нени этсем, үргүлжү
жүрүм аларым?

¹⁷ Иисус десе ого айтты:

– Мени не быйанду дейдин? Кем де быйанду
эмес, жангыс Кудай быйанду. Үргүлжү жүрүмге
кирейин десең, жакшыталарды бүдүрүп тур.

¹⁸ – Кандый жакшыталарды? – деп, ол сурады.

Иисус айтты:

– Бу мындый: «Кижиге өлтүрбө, чайдам кылынба,
ууру этпе, төгүндөп керелебе», ¹⁹ «ада-энеңди
тооп жүр»; база: «Бойынды сүйүгөндү, жуугынды
сүйүп жүр».

²⁰ – Мынын ончозун жаштан ала бүдүрүп жадым –
деп, уул каруу жандырды. – Меге база не жетпей жат?

²¹ – Толо кемдү болойун десең, барып, жөөжөңди
садып ийеле, түренилерге үлөп бер. Ол тушта
тенериде эржинелү болорун. Онон келип, Мени
ээчий бар – деп, Иисус айтты.

²² Уул мыны угала, жөөжөзү көп болгон учун,
кунукчылду жүрө берди. ²³ Иисус десе
үрөнчиктерине айтты:

– Чынын айдадым слерге: бай кижиге Тенери
Каандыгына кирерге күч. ²⁴ База айдадым слерге:
бай кижиге Кудайдын Каандыгына киреринен,
төөгө ийне үйдинен өдөргө жеңил.

²⁵ Мыны угала, үрөнчиктер алан кайкажып,
айттылар:

– Андый болзо, кем аргадалар аргалу?

²⁶ Иисус олоор жаар көрүп, айтты:

– Улус мыны эдип болбос, Кудайдын десе эдип
болбозы жок.

²⁷ Айдарда, Петр каруу жандырды:

– Бат, бастыра жөөжөбисти таштап, Сениле кожо
бардыбыс. Бу учун биске не болор?

²⁸ Иисус десе олоорго айтты:

– Чынын айдадым слерге: Кижиге Уулы Бойынын
магынын ширеезине отуруп алза, слер де,
тирилгендер, Мениле кожо жүргендер, Израильдин
он эки угун жаргылаарга, он эки ширееге отуруп
аларыгар. ²⁹ Кем кижиге айлы-журтын, эмесе ага-
карындажын, эмесе эже-сыйнын, эмесе адазын,
эмесе энезин, эмесе үйин, эмесе бала-барказын,
эмесе кыразын Меге болуп таштаза, онызынан жүс
артык алар, үргүлжү жүрүмди энчилеңер. ³⁰ Же
баштапкы болгон көп улус, калганчы болор,
калганчы болуп жүргендер, баштапкы болор.

Тен жал керегинде укаа сөс

²⁰ – Тенери Каандыгы айылдын эезине түңей.
Ол тарыган виноградту садына ишчилер
жалдайын деп, сары танда айлынан чыккан.

² Күнине бир динарийден төлөөр болуп
эрмектежеле, олоорды садка ийген. ³ Тогус саат
киреде чыгып, базарда иштебей, содоп турган

улусты көрөлө, ⁴ олоорго до айткан: «Слер де
садыма барып иштегер. Ижигер учун төлөп
берейин». Олоор барган. ⁵ Онон он эки саат ла үч
саат кирезинде чыгып, анайып ла эткен. ⁶ Беш саат
кирезинде чыгып, база тегин турган улусты таап,
олоорго айткан: «Кере-түжине мында тегин не
тургулараар?» ⁷ «Бисти кижиге жалдабады» – дежерде,
олоорго айткан: «Слер де садыма барып иштегер.
Ижигер учун аларыгар». ⁸ Энир кире берерде,
виноградтын эези айыл-журттын башкараачызына
айткан: «Ишчилерди кычырып ал, кийинде
жалданганынан баштайла, озо жалданганыла
түгезип, жалын төлөп бер». ⁹ Айдарда, беш саат
кирезинде жалдангандары келип, бир динарийден
алгандар. ¹⁰ Озо жалдангандары десе олоордон көп
аларыс деп санангандар. ¹¹ Же олоор до бир
динарийден алгандар. ¹² Акчазын алала, айылдын
эезине тарынып, айткандар: ¹³ «Бу кийинде
келген улус бир саат иштеген. Сен олоорды кере-
түжине күнге быжып иштеген биске тен эттин».
¹⁴ Виноградтын эези десе олоордын бирүзине каруу
жандырган: «Найы, сени тарындырып турганым жок.
Мениле бир динарийге эрмектешкен эмес бедин?
¹⁵ Бойынды алып, жан. Бу кийинде келгенге
сенинчине тен берейин. ¹⁶ Бойымды канайып
та этсем, менин табым эмес бедиде? Эмесе менин
буурзагыма сенин көзүн күйүнчек болды ба?»
¹⁷ Анайып, калганчылары баштапкылары болор,
баштапкылары калганчылары болор.
Айттырылганы көп, талдалганы ас.

Өлүмин ле тирилетенин озолодо айтканы
(Мк. 10:32-34; Лк. 18:31-34)

¹⁷ Иисус Иерусалим жаар чыгып барадала, жолой
он эки үрөнчигин таңынан кычырып алып, айтты:

¹⁸ – Бат, Иерусалим жаар чыгып барадырыс. Кижиге
Уулы абыстар ла бичикчилердин колына
берилер. Оны өлтүрер эдип жаргылап,
¹⁹ электедерге, соктырарга, кере тартыарга кара
жандуларга берип ийгилеер, же үчинчи күнде Ол
тирилер.

Эненин сурагы
(Мк. 10:35-45)

²⁰ Ол тушта Зеведейдин уулдарынын энези
уулдарыла кожо базып келеле, Иисуска бажырып,
Онон нени де сурап турды.

²¹ – Сеге не керек? – деерде, ол айтты:

– Сенин Каандыгында бу эки уулымнын бирүзи
он жанына, бирүзи сол жанына отурзын деп айт.

²² – Нени сурап турганыгарды бойыгар билбей
жадыгар – деп, Иисус каруу жандырды. – Менин ичер
айагымнан ичип болороор бо? Ол эмесе Менин
түжер крезиме түжүп болороор бо?

Олоор:

– Болорыс – дедилер.

²³ Иисус олоорго айтты:

– Менин аягымнан ичерин ичеригер, Менин түшкен крезиме түжеригер, же он ло сол жаныма отургызар жан Менде жок, кемге ол жерди Адам белегеген, ол кижиге отурар.

²⁴ Арткан он үренчик мыны угала, бу эки карындашка чугулданды. ²⁵ Иисус десе оларды кычырып алып, айтты:

– Кудайга бүтпес калыктар ортодо башчылар оларды башкаратанын, жанда тургандар оларды бийлейтенин билеригер. ²⁶ Же ортогордо андый болбозын. Ортогордо улу болойын дегенигер, слерге жалчы болзын. ²⁷ Ортогордо баштапкы болойын дегенигер, слерге кул болзын. ²⁸ Анайып ок Кижиге Уулы улусты Ого жалчы болзын деп эмес, улуска жалчы болойын деп, көп улус учун Бойынын жүрүмин берейин деп келген.

Эки сокорды жасканы

(Мк. 10:46-52; Лк. 18:35-43)

²⁹ Олор Иерихоннон чыгып жадарда, Иисусты ээчий көп улус барган. ³⁰ Же бат, жол кырында отурган эки сокор, жаныла Иисус өдүп жатканын угала, кыйгырыжа бердилер:

– Кайракан, Давид Уулы! Биске буурза!

³¹ Улус оларды унчуктырбаста, олар там тыныда кыйгырып турдылар:

– Кайракан, Давид Уулы! Биске буурза!

³² Иисус токтой түшти, оларды кычырып алып, айтты:

– Мени слерге нени этсин деп туругар?

³³ Олор:

– Кайракан, көзибис жарызын деп турубыс! – дедилер.

³⁴ Иисус оларго буурзап, көстөрине тийди, бу тарый олардын көстөри жарып, Оны ээчий бастылар.

Иерусалимге киргени

(Мк. 11:1-11; Лк. 19:28-38; Ин. 12:12-19)

21 Иерусалимге жууктагылап, Елеон кырдагы Вифагия деп журтка келерде, Иисус эки үренчигин ийип, ² оларго айтты:

– Одоштой журтка барыгар. Ого жеткен бойынча, буулап койгон тижиге эштеке ле коштой турган кулун эштекти көрүп ийеригер. Чечип, Меге экелигер. ³ Слерге кижиге неме айтканын, олар Кайраканга керек – дегер. Бу ла тарый ол кижиге эштектерди апарзын дегер.

⁴ Жарлыкчы ажыра айдылганы бүтсин деп, ончозы мынайда болгоны бу. Ол айткан:

⁵ «Сион кызына айдыгар:

„Бат, сенин Каанын жаш эштеке – ишмекчи тижиге эштектин кулунына минеле, сеге жобожыган келедири“».

⁶ Үренчиктер барып, Иисустын айтканыла эттилер: ⁷ тижиге эштеке ле кулун эштекти жединип экелеле, оларго кийимдерин арта салдылар, Иисус минди. ⁸ Көп улус кийимдерин жолго жайып

турдылар, кезиктери десе агаштын бүрин кезип, база жолго жайдылар. ⁹ Алды-кийининен баскан улус кыйгырыжып турдылар:

– Давид Уулына, осанна! Кайраканнын адынан келип жатканы алкышту! Көк-тенериде турганга, осанна!

¹⁰ Ол Иерусалимге кирерде, кала түймөп, «Бу кем?» дешкилеп турды.

¹¹ – Бу Иисус, Галилейдеги Назарет жеринен Жарлыкчы – деп, улус каруу жандырып турган.

Иисус байзында

(Мк. 11:15-19; Лк. 19:45-48; Ин. 2:13-22)

¹² Иисус байзынга киреле, байзында садыжып, садып алып турган улусты ончозын чыгара сүрди, акча солычылардын столдорун, күүле садаачылардын такталарын антарып, ¹³ оларго айтты:

– Бичилген сөс бар: «Менин айлым улус мүргийтен айыл деп адалар». Слер десе оны тонокчылардын уйазы эдип алдыгар!

¹⁴ Байзында Ого сокорлор ло аксактар базып келди. Иисус оларды жазып ийди. ¹⁵ Улу абыстар ла бичикчилер Онын эткен кайкалдарын, «Давид Уулына, осанна!» деп, байзында кыйгырыжып турган балдарды көргөндөр. Онын учун чугулданып, ¹⁶ Ого айттылар:

– Олор не дешкилейт, угуп турун ба?

– Эйе, – деп, Иисус каруу жандырды, – «*Жаш балдардын ла эмчек балдардын оозынан Бойына мак чыгардын*» дегенди качан да кычырбаган бедигер?

¹⁷ Иисус оларды таштайла, каладан Вифанияга жедип, анда конды.

Кургап калган агаш

(Мк. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Эртен тура калага бурулып келеделе, Иисус жолой аштай берди. ¹⁹ Жолдын кырында турган бир смоква агашты көрөлө, жириктеп ийерге жууктап базып келди. Бүрдөн өскө неме таппай, ого айтты:

– Сенде үргүлуге жириктеп бүтпезин!

Ол ло тарый агаш кургап калды. ²⁰ Үренчиктер мыны көрөлө, кайкап айттылар:

– Смоква агаш канайып кенетийин кургай берди?

²¹ – Чынын айдадым слерге, – деп, Иисус каруу жандырды, – бүдүп, аланзыбас болзогор, жангыс та смоква агашла болгонды эдер эмезигер, же бу кырга: «Көдүрилип, талайга таштал!» – дегер, андый ла болор. ²² Мүргип, бүдүп, нени де суразагар, аларыгар.

Иисустын жаңы кайдан?

(Мк. 11:27-33; Лк. 20:1-8)

²³ Иисус байзынга кирип, үредип турарда, улу абыстар ла калыктын жаандары Ого базып келеле, айттылар:

– Мыны кандый жанла эдип турадын? Андый жанды Сеге кем берген?

²⁴ – Мен де слерден бир неме сурап угайын – деп, Иисус ологорго айтты. – Меге каруугарды айдар болзогор, мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айдайын. ²⁵ Иоаннын крестеп жүргени кайдан болгон: тенериден бе, эмезе улустан ба?

Олор дезе бойлоры ортодо табыштылар: «„Тенериден“ дегей эди, ол тушта: „Ого не керек бүтпедигер?“ – деер. ²⁶ „Улустан“ деп айдарга, калыктан коркып жадыбыс, ненин учун дезе Иоаннды ончозы жарлыкчы деп бодоп жат». ²⁷ Олор Иисуска «билбезис» – деерде, Ол до ологорго мынайда айтты:

– Мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айтпазым.

Аданын эки уулы керегинде укаа сөс

²⁸ – Слер не деп сананып туругар? Бир кижичи эки уулду болгон. Ол бирүзине базып келип, айткан: «Уулым, бүгүн виноградама барып иште».

²⁹ Онызы: «Барбазым» – дейле, онон санаа алынып, барган. ³⁰ Экинчи уулына базып келип, анайда ок айткан. Мынызы: «Барып жадым, адабыс» – дейле, барбаган. ³¹ Бу экүнин адазынын күүниле эткени кажызы?

Олор:

– Баштапкызы – дедилер.

Иисус ологорго айтты:

– Чынын айдадым слерге: каланчылар ла балыр жүрүмдү үй улус Кудайдын Каандыгына слерден озо кирер. ³² Иоанн чындык жол көргүзөргө келерде, ого бүтпедигер, каланчылар ла балыр жүрүмдү үй улус дезе ого бүтти. Слер дезе, мыны көргөн дө болзогор, буругарды алынбадыгар, ого бүтпедигер.

Жаман ишчилер керегинде укаа сөс

(Мк. 12:1-12; Лк. 20:9-19)

³³ – База бир укаа сөс уугар. Айыл ээзи кижичи болгон. Ол виноград-агаш тарыйла, эбире манаган, сыскыру казып, багана туткан, тарыган агажын ишчилерге табыштырып, атана берген. ³⁴ Жиилек терер ой жууктап келерде, жиилегимди экелигер деп, ишчилерге жалчыларын ийген. ³⁵ Ишчилер жалчыларын тудуп алала, кезигин согуп койгон, кезигин өлтүрүп койгон, кезигин дезе ташла шыбалаган. ³⁶ База өскө, онон көп жалчыларын ийерде, ологорло анайда ок кылынганлар. ³⁷ «Олор уулымнан уйалар» – деп, ээзи айдып, арт-учында бойынын уулын ийген. ³⁸ Ишчилер дезе, онын уулын көрөлө, бой-бойлорына айдышкан: «Энчи алар уул бу. Оны өлтүрөле, энчизин алалы». ³⁹ Оны тудуп, виноград-агаштын аразынан чыгарала, өлтүрүп койгондор. ⁴⁰ Анайдарда, виноград-агаштын ээзи келгежин, ол ишчилерди канайдар деп туругар?

⁴¹ – Бу кара сагыштуларды жаман өлүмле өлтүрер, виноград агажын дезе өскө ишчилерге табыштырар, ологор тўжүмин бойынын ойинде жетирип турар – деп, Ого каруу жандырдылар.

⁴² Иисус айтты:

– «Тура тудачылар жектеп койгон таш булуннын тўзиндеги таш болуп калды. Бу мынайда Кайраканнан болды, бис оны кайкап көрөдис» дегенди Агару Бичиктен качан да кычырбаган бедигер? ⁴³ Онын учун айдып турум слерге: Кудайдын Каандыгы слерден ойто алылып, Онын тўжүмин жетирер калыкка берилер. ⁴⁴ Бу ташка жыгылган кижичи жер башка чачылар, таш кемнин үстине тўшсе, оны былчып койор.

⁴⁵ Улу абыстар ла фарисейлер Онын укаа сөстөрүн угала, ологор керегинде айдып туру деп, билип ийдилер. ⁴⁶ Оны тудайын дейле, улустан коркыдылар, ненин учун дезе Оны жарлыкчы деп бодоп тургандар.

Той керегинде укаа сөс

(Лк. 14:15-24)

22 Иисус ологорго база бир укаа сөс айтты:

² – Тенери Каандыгы – уулына той эткен каан кижиче тўней. ³ Ол айттырылган улусты тойго келзин деп, кулдарын ийген, же ологор келбеске сананган. ⁴ База өскө кулдарын ийип, ологор мынайда айдыгар деген: «Бат, жиир ажымды жазадым, букаларым ла семирткен малым сойылды, ончо неме белен. Тойго келигер». ⁵ Же ологор айттыруны керекке албай, кемизи кыразына, кемизи дезе садыжып жүре берген. ⁶ Оскөлөри дезе, кулдарын тудуп, базынып электейле, өлтүрүп койгондор. ⁷ Каан чугулданган. Черүчилдерин ийип, өлтүрөөчилерди кырдырган, калазын өртөткөн. ⁸ Онон кулдарына айткан: «Той белен, айттырылган улус дезе айттыруга турбас болды. ⁹ Жолдордын белтирлерине барыгар, туштаган улусты ончозын тойго айттырыгар». ¹⁰ Байагы кулдар жолдор сайын барып, туштаган ла кижини, жаманын да, жакшызын да жууп экелгендер. Той болгон жерге улус толо берген. ¹¹ Каан келген улусты көрөйин деп кирзе, анда тойдын кийимин кийбеген бир кижичи отурган. ¹² Айдарда, ого айткан: «Найы, тойдын кийимин кийбей, бого канайып кирдин?» Ол унчукпаган. ¹³ Ол тушта каан жалчыларына айткан: «Колы-будын күлийле, тыш карануйга таштагар. Анда ый ла тиш кыжырти болор».

¹⁴ Айттырылганы көп, же талдалганы ас.

Каганга калан төлөйтөни керегинде

(Мк. 12:13-17; Лк. 20:20-26)

¹⁵ Фарисейлер барып, Иисустын сөзинен жик табар деп жөптөштилер. ¹⁶ Ого бойлорынын үренчиктерин Иродтын улузыла кожо ийдилер. Ологор келип, айттылар:

– Үредүчи, Сенин чындык болгонуңды, Кудайдын жолуна чын үредип турганыңды билерис. Кижиге жакшы адым чыксын дебейдин, улусты ылгабайдын. ¹⁷ Айдарда, айт, биске, Сен не деп сананып турун: каганга калан төлөөргө жараар ба, эмезе жок по?

¹⁸ Же Иисус олардын жаман сагыжын билип, айтты: – Мени не ченеп туругар, эки жүстүлөр? ¹⁹ Каланга салар акчаны Меге көргүзигер.

Олор Ого динарий экелдилер.

²⁰ – Бу кемнинг сүри ле ады? – деп, олардон сурады.

²¹ Олор:

– Кагандыйы – дедилер.

Айдарда, олорго айтты:

– Андый болзо, кагандыйын каганга беригер, Кудайдыйын дезе, Кудайга.

²² Олор мыны угала, кайкадылар, Оны артырып, жүре бердилер.

Тирилиш керегинде

(Мк. 12:18-27; Лк. 20:27-40)

²³ Ол күн Иисуска өлгөндөр тирилбес дежетен саддукейлер келип, сурадылар:

²⁴ – Үредүчи, Моисей айткан эди: «Бала жок кижини, онын үйин карындажы алып, карындажынын угун улалтсын». ²⁵ Бисте жети карындаш кижини болгон. Бирүзи кижини алала, жада калган. Анда бала жок болуп, онын үйин карындажы алган. ²⁶ Онын кийинде экинчизиле, үчинчизиле, жетилезиле андый ок болгон. ²⁷ Ончозынын кийинде үй кижини де жада калган. ²⁸ Эмди, айдарда, тирилгечин, ол бу жетунин кажызынын үйи болор? Оны ончозы алган ине.

²⁹ – Агару бичиктерди, Кудайдын күчин де билбей жадып, азып жадыгар – деп, Иисус оларго каруу жандырды. – ³⁰ Тирилгенде, кижини де албас, кижиге де барбас, же тенеридеги ангелдердий жүрер. ³¹ Өлгөндөр тирилер деп, слерге Кудайдын айтканын кычырбаган бедигер? ³² «Мен Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы» – дегенди? Кудай – Ол өлгөндөрдүн Кудайы эмес, тирүүлөрдүн Кудайы.

³³ Улус мыны угала, Онын үредүзин кайкап турдылар.

Эн учурлу жакылта

(Мк. 12:28-34; Лк. 10:25-28)

³⁴ Фарисейлер дезе, Иисустын саддукейлерди туйуктандырганын угала, жуулыжып келдилер.

³⁵ Олардын бирүзи, Жасактын үредүчизи, Оны ченеп, сурады:

³⁶ – Үредүчи, Жасактагы жакыталардын эн жааны кажызы?

³⁷ Иисус ого айтты:

– «Кайраканды, сенин Кудайыңды, бастыра жүрегинле, бастыра жуланла, бастыра санаанла сүүп жүр». ³⁸ Жакыталардын бажы, эн жааны ол. ³⁹ Ого

түней экинчи жакылта бу: «Бойыңды сүүгендий, жуугуңды сүүп жүр». ⁴⁰ Бу эки жакылтага ончо Жасак ла жарлыкчылардын бичигени тззөлгөн.

Христос кемнинг уулы?

(Мк. 12:35-37; Лк. 20:41-44)

⁴¹ Фарисейлер жуулыжып келерде, Иисус олардон сурады:

⁴² – Христос керегинде нени сананып туругар? Ол кемнинг уулы?

Олор:

– Давидтин – дедилер.

⁴³ Иисус айтты:

– Андый болзо, Давид Тыннан кодүрини алып, Оны Кайракан деп адап, не керек мынайда айткан:

⁴⁴ «Кайракан Кайраканыма айткан: „Өштүлөриңди будыннын алдына салып бербегенчем, он жаныма отур“».

⁴⁵ Анайдарда, Давид Оны Кайракан деп адаганда, Ол канайып онын уулы болотон?

⁴⁶ Бирүзи де Иисуска сөс тө айдып болбоды. Ол күннен ала Ого сурак берерге кем де тидинбеди.

Эки жүстүлөрдү илезине чыгарганы

(Мк. 12:38-40; Лк. 11:37-52; 20:45-47)

23 Ол тушта Иисус улуска ла Бойынын үренчиктерине айдып баштады:

² – Моисейдин жерине бичикчилер ле фарисейлер отуруп алдылар. ³ Онын учун нени бүдүрзин дезе, бүдүригер, эдигер, же кылыгын кылынбагар, ненин учун дезе олар аударын айдат, бойлоры этпейт.

⁴ Уур ла апарарга эп жок жүктер эдип, улустын ийинине артадылар, бойлоры дезе оларды сабарыла да жылдырар күүндери жок. ⁵ Нени ле этсе, кижини көрзин деп эдедилер. Филактерийлерин элбедип жат, кийиминин чачагын узаткылайт. ⁶ Той-жыргалда төрдө кыйын отураарын, синагогаларда ичкери өдүп отураарын, ⁷ тепсендерде уткыдарын, «Равви!» деп ададарын сүүйдилер.

⁸ Слерди дезе үредүчи деп адабазын: Үредүчигер жаңыс – Христос, слер ончогор – карындаштар.

⁹ Кижини жерде ада деп айтпагар: адагар жаңыс –

Тенеридеги Ада. ¹⁰ Слерди баштаачы деп

адабазын: слерди Баштаары жаңыс – Христос.

¹¹ Жааныгар слерге жалчы болзын. ¹² Бийиктединген кижини жабызаар, бойын жабыс тутканы – бийиктеер.

¹³ Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон!

Эки жүстүлөр! Слер улустын алдында Тенери

Каандыгын бөктөп жадыгар. Ого бойыгар да

кирбейдигер, кирейин дегенди де кийдирбей

жадыгар. ¹⁴ Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-

корон! Эки жүстүлөр! Тул үй улустын жөжөзун үптөп

жип, кижини көрзин деп, узак мўргип жадыгар. Бу учун

там буруга тўжеригер.

¹⁵ Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон!

Эки жүстүлөр! Бир де кижини болзо, жаңыбыска

баштандыралы деп, талай кечип, жер өдөдигер.

Баштандырала, оны бойыгардан эки катап жаман таамынын уулы эдип аладыгар.

¹⁶ Сокор башчылар, слерге ачу-корон! Слер айдадыгар: «Байзынгла чертенип турган кижинин черти не де эмес, же байзыннын алтыныла чертенип турган кижинин чертин бүдүрер учурлу».

¹⁷ Сагыжы жоктор ло сокорлор! Кажызы жаан: алтын ба, эмезе алтынды агарулап турган байзын ба?

¹⁸ База айдадыгар: «Тагылла чертенип турган кижинин черти не де эмес, же тагылдын үстине салган берүле чертенип турган кижинин чертин бүдүрер учурлу».

¹⁹ Јүүлгектер ле сокорлор! Кажызы жаан: берү бе, эмезе берүни агарулап турган тагыл ба?

²⁰ Анайдарда, тагылла чертенгени, тагылла чертенип, онын үстиндезиле чертенгени ол.

²¹ Байзынгла чертенгени, байзынгла чертенип, ичинде Јүргениле чертенгени ол. ²² Тенгериле чертенгени, Кудайдын Ширеезиле, үстинде Отурганыла чертенгени ол.

²³ Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлөр! Слер мята, анис, тмин өлөндөрдүн онынчы үлүүзин Кудайга берип жадыгар, же Јасактагы төс немени: жаргыны, быйанды ла бүдүп јүрерин ундып койдыгар. Мыны да эдер, оны да ундыбас керек. ²⁴ Томонокты шүүп, төөнни дезе Јуда салар сокор башчылар!

²⁵ Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлөр! Айактын, табактын тыштын арутап жадыгар, же олардын ичи тоношло, төгүнле толо.

²⁶ Сокор фарисей! Айактын ла табактын тышты ару болзын деп, озо баштап ичин арута.

²⁷ Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлөр! Слер сөөк салган, череттелген јерлердий: тышты жараш деп көрүнөр, же ичи өлгөн улустын сөөктөрилел, кандый ла быжарла толо.

²⁸ Слер андый ок: тыштыгарла ак болуп көрүнөдигер, ичигерде толгоны дезе, – экијүстениш ле јарамас.

²⁹ Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлөр! Слер жарлыкчыларга сөөк салар јерлер тудуп, актулардын кереестерин кееркедип,

³⁰ айдадыгар: «Адаларыстын өйинде јүрген болзобыс, жарлыкчылардын канын төгүзишпес эдибис».

³¹ Анайып, бойыгарды жарлыкчыларды өлтүрген улустын уулдары деп, бойыгарга удур керелеп жадыгар.

³² Адаларыгар баштаганды учына јетиригер. ³³ Јыландар, коронду јыланннын ачу-үрени! Таамыга түжүрер жаргыдан канайып кыйыжарыгар?

³⁴ Бат, онын учун слерге жарлыкчыларды, керсүлерди ле үредүчилерди ийип жадым. Кезигин өлтүреригер, кере тартарыгар, кезигин дезе синагогалараарда согорыгар, каладан калага сүреригер.

³⁵ Јерде төгүлген ончо актулардын каны слерге түшкөй: ак сагышту Авельдин канынан ала байзын ла тагыл ортодо слер өлтүрген Варахий уулы Захариянын канына

јетире. ³⁶ Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйеге једер.

Иерусалим керегинде сыгыт

(Лк. 13:34-35)

³⁷ – Јарлыкчыларды өлтүрөөчи, сеге ийилген элчилерди ташла шыбалаачы Иерусалим, Иерусалим! Куш бойынын балдарын канады алдына јуунаткандый, балдарынды канча јуунадайын дебедим, же слер болбодыгар! ³⁸ Бат, айлы-јуртыгар ээн артып јат. ³⁹ Айдып турум слерге: «*Кайраканнын адынан келип јатканы алкышту!*» деп айтпаганчаар, эмдиден ары Мени көрбөзигер.

Христостын экинчи келери

(Мк. 13:1-13; Лк. 21:5-19)

24 Иисус байзыннан чыгала, барарга јадарда, Ол байзыннын тураларын көрзин деп, үренчиктери базап келдилер.

² – Мынын ончозын көрүп туругар ба? – деп, Иисус олардон сурады. – Чынын айдадым слерге: мында таш үстине таш артпас. Ончозы жемирилип-сайалар!

³ Ол Елеон кырда отуларда, Ого јаныс үренчиктери базап келеле, сурадылар:

– Биске айт, бу качан болор, келериннин, чак түгенердин темдеги кандый болор?

⁴ Иисус айтты:

– Калак, слерди кижинин астырбазын. ⁵ Көп улус Менин адымды аданып келер, «Мен Христос» деер, көп улусты астыктырар.

⁶ Анайда ок јуу-согуш болуп јатканын ла јуу-чак керегинде табыш угарыгар. Калак, чочыбагар, мынын ончозы болор учурлу, же бу учы эмес. ⁷ Калык калыкка, каандык каандыкка удур туруп чыгар, ачана-торо болор, кезектей јер силкинер, ⁸ же бу ончозы үй кижинин бала табарда оорозынын јүк башталганы. ⁹ Ол тушта слерди кыйынга берип, өлтүрүп турар, слерди Менин адым учун ончо калыктар жаман көрөр.

¹⁰ Ол тушта көп улус бүтпей барып, јана түжер, бой-бойын садыжып, жаман көрүжер. ¹¹ Көп төгүн жарлыкчылар чыгар, көп улусты астыктырар.

¹² Јарамас көптөп, онон улам көп улустын сүүжи соор. ¹³ Учына јетире чыдашканы дезе, аргадалар.

¹⁴ Ончо калыктарга кере болзын деп, Каандык керегинде Сүүнчилү Јар јер-үстине јарлалар. Ол тушта чак түгенер.

Калганчы өйлөрдө

(Мк. 13:14-23; Лк. 21:20-24)

¹⁵ Анайдарда, Даниил жарлыкчынын айтканыла, агару јерде јайрадыштын быжарын көрзөгөр, – кычыраачы аайлазын – ¹⁶ ол тушта Иудейде јүргендер кырларга качсын; ¹⁷ жабынчыда болгоны, айыл ичиндеги немезин алайын деп түшпезин; ¹⁸ кырада јүргени, кийимин алайын деп бурулбазын. ¹⁹ Ол күндөрдө барлуларга, бала

эмискендерге ачу-корон! ²⁰ Качатаныс кышкыда эмезе суббот күнде болбозын деп мүргигер. ²¹ Јер бүдерден бери эмдиге јетире болбогон, сонында да болбос андый улу ачу-корон келер. ²² Ол күндер кыскартылбаган болзо, тынар-тынду неме аргадалбас эди, је талдап алгандарга болуп ол күндер кыскартылар. ²³ Ол тушта кем кижии слерге: «Бат, Христос мында» эмезе «Анда» – дегежин, бүтпегер. ²⁴ Төгүн христостор, төгүн жарлыкчылар табылар, улу билдилер ле кайкалдар көргүзер. Мыныла олор, аргалу болзо, талдалгандарды да астыктырарга эдер.

²⁵ Бат, слерге озолондыра айттым. ²⁶ Анайдарда, слерге: «Ол ээн талада жүрү» – дегежин, чыкпагар, «Ол ичиндеги кыпта отуры» – дегежин, бүтпегер. ²⁷ Күн чыгыжынан ала күн бадыжына јетире жарыдар јалкындый, – Кижии Уулынын келери андый болор. ²⁸ Сөөк јаткан јерге мүркүттер јуулар.

Кижии Уулы келзе
(Мк. 13:24-27; Лк. 21:25-28)

²⁹ Ол ло тарый, ол күндердин ачузы өткөли, күн карачкыланар, ай жарыгын бербес, јылдыстар тенериден төгүлер, тенеринин күчтери косколор. ³⁰ Ол тушта тенериде Кижии Уулынын билдизи көрүнөр, јердеги ончо калыктар ыйлажып, улу күчтү ле мактулу Кижии Уулы тенеринин булудыла келип јатканын көрүп ийер. ³¹ Ол Бойынын ангелдерин үнгүр табышту амыргылу ийер, олор Онын талдап алгандарын ак-јарыктын төрт талазынан, тенеринин бир учынан экинчи учына јетире јуур.

³² Слерди смоква агаш үреткей: онын будагы јымжап, бүрлене бергенде, јай јууктап келди деп, билип јадыгар. ³³ Анайып ок слер де: мынын ончозын көрөр болзогор, өй јууктап келди, эжик јанында туру деп билигер. ³⁴ Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйе баргалакта болор. ³⁵ Тенери ле јер јастыгар, је Менин сөстөрим јастыкпас.

³⁶ Ол күнди, саатты кем де билбес, тенеридеги ангелдер де билбес, јангыс Ада билер. ³⁷ Нойдын күндеринде кандый болгон, Кижии Уулынын келери андый ок болор. ³⁸ Чайык чыгар күндердин алдында, Ной ковчегке кирердин киргенче, улус ичип-јип јаткан, кижии алары алып, кижиге барары барып турган. ³⁹ Чайык чыгып, ончозын кырганча, олор нени де сананбай жүргендер. Кижии Уулынын келери андый ла болор. ⁴⁰ Ол тушта эки кижии јаланда жүрер: бирүзин алып баргылаар, бирүзин дезе артырып койгылаар. ⁴¹ Эки үй кижии кол теермен тартар: бирүзин алып баргылаар, бирүзин дезе артырып койгылаар. ⁴² Анайдарда, ойгу болыгар, ненин учун дезе Кайраканыгар кандый күнде келерин билбезигер. ⁴³ Уурчы түннин кажы кирезинде келерин айыл ээзи билген болзо, ойгу болуп, айлын тонотпос эди деп, билип јадыгар.

⁴⁴ Онын учун слер де белен болыгар: Кижии Уулы слер сакыбаган өйдө келер.

Бүдүмјилү ле бүдүми јок кул
(Лк. 12:41-48)

⁴⁵ Јалчыларды башкарып, олорго өйинде курсак берип турзын деп, бий көстөгөн бүдүмјилү ле керсү кул кем болотон? ⁴⁶ Бийи келип, кулы анайда эдип жүргенин көрөр болзо, байагы кул кежиктү. ⁴⁷ Чынын айдадым слерге: оны ончо јөөжөзине баш эдер. ⁴⁸ Је ол кул јаман болуп, ичинде: «Бийим бачым келбес» дейле, ⁴⁹ кул нөкөрлөрин согуп, аракызактарла кожо ичип-јип база бергежин, ⁵⁰ ол кулдын бийи сакыбаган күнде, сананбаган өйдө келер. ⁵¹ Оны бойынан кезе чабар, онын салымы эки жүстүлдердин салымындый болор. Анда ый ла тиш кыјырты болор.

Он кыс керегинде укаа сөс

25 – Ол тушта Тенери Каандыгы он кыска түней болор. Олор јарыткыштарын алганча, колтуга уткый чыккандар. ² Бежүзи керсү, бежүзи сагыжы јетпес болгон. ³ Сагыжы јетпестери јарыткыштарын алала, май албаган. ⁴ Керсүлери дезе јарыткыштарыла кожо майлу јыракыларын алганча келген. ⁵ Колту саадаганда, ончозы үргүлеп, уйуктап калган. ⁶ Түн аразында кыйгы угулган: «Колту келедири, оны уткып чыгыгар!» ⁷ Айдарда, ончо кыстар туруп, јарыткыштарын јазап алгандар. ⁸ Сагыжы јетпестери керсүлерине айткан: «Майыгардан биске берижигер, јарыткыштарыс өчүп барадыры». ⁹ Керсүлери дезе айткандар: «Биске де, слерге де јетпей калбазын деп, бистен алганча, садучыларга барып, бойыгарга садып алыгар». ¹⁰ Олор садып аларга барып јадарда, колту једип келген. Белен кыстар оныла кожо тойлоп барган, эжик дезе јабылып калган. ¹¹ Онын кийинде байагы кыстар келип, «Кайракан, кайракан, эжигинди ач!» – дешкендер. ¹² Је ол каруу јандырган: «Чынын айдадым слерге: слерди билбезим».

¹³ Анайдарда, ойгу болыгар, Кижии Уулы келеринин күнин де, саадын да билбезигер.

Талант акча керегинде укаа сөс
(Лк. 19:11-27)

¹⁴ – Ол тушта мындый болор. Бир кижии өскө ороонго атанар алдында кулдарын кычырып алып, олорго јөөжөзин артырып койгон. ¹⁵ Бирүзине беш талант акча берген, бирүзине эки, бирүзине бир талант – кажызына ла кирезинче береле, атана берген. ¹⁶ Беш талант алганы барала, онызын керекке тудуп, үзеери беш талант иштеп алган. ¹⁷ Эки талант алганы анайып ок эки талант иштеп алган. ¹⁸ Бир талант алганы барып, јерди казып, бийинин акчазын көмүп койгон. ¹⁹ Узак өйдин бажында ол кулдардын бийи јанып келеле, олорды

тооложорго алдырган. ²⁰ Беш талант алганы үзеери иштеп алган беш талантын экелип, айткан: «Бийим, меге беш талант берген эдин. Бат, үзеери иштеп алган беш талантым бу». ²¹ Бийи ого айткан: «Јакшы, керсү ле бүдүмжилү кул! Аска бүдүмжилү болдын, көптин бажына сени тудуп жадым. Бийингле кожо сүүн».

²² Эки талант алганы келип, «Бийим, меге эки талант берген эдин. Бат, үзеери иштеп алган эки талантым бу» – деген. ²³ Бийи ого айткан: «Јакшы, керсү ле бүдүмжилү кул! Аска бүдүмжилү болдын, көптин бажына сени тудуп жадым. Бийингле кожо сүүн».

²⁴ Бир талант алганы келип, айткан: «Бийим, сени кату кижиде деп билгем: үрендебеген жериннен кезетен эдин, чачпаган жериннен теретен эдин. ²⁵ Сенен коркып, барып талантынды жерге көмүп койгом. Бат, бойыңдыын кайра ал». ²⁶ Бийи ого айткан: «Јаман, жалку кул! Үрендебеген жеримнен кезеримди, чачпаган жеримнен тереримди билгениңде, ²⁷ акчамды эбиртер керек болгон. Мен келип, бойымдыын кирелтелү алар эдим. ²⁸ Онын талантын алыгар, он таланттуга беригер. ²⁹ Бардын барына берилер, үзеери кожулар, жоктын болгоны да айрылар. ³⁰ Эш-немеге жарабас кулды дезе тыш карануйга таштагар. Анда ый ла тиш кыырты болор».

Онон үнденип айтты: «Кулакту кижиде уксын!»

Калыктарды жаргылаары

³¹ – Кижиде Уулы ончо ангелдериле кожо мактулу келгемин, мактулу ширеезине отурар. ³² Ончо калыктар Онын алдына жуулар. Ол, күдүчи койлорды эчкилерден бөлүгөндий, оморды бойы бойынан бөлиир: ³³ койлорын Бойынын он жанына тургузар, эчкилерин – сол жанына. ³⁴ Ол тушта Каан Бойынын он жанында тургандарга айдар: «Келигер, Адамнын алкагандары, телекей райалганынан ала слерге белетелген Каандыкты энчиленигер. ³⁵ Ненин учун дезе аштап жүреримде, Меге курсак бергенигер, суузаарымда, суум кандырганыгар, жорыктап жүреримде, Мени айлыгарга кийдиргенигер; ³⁶ жыланаш болорымда, Меге кеп кийдиргенигер, оорып жадарымда, Меге жолыгып жүргенигер, түрмеде отурган тужымда Меге келип барганыгар». ³⁷ Ол тушта Ого актулар айдар: «Кайракан, аштаганыңды көрүп, Сени азырадыс па? Эмезе суузаганыңды көрүп, суу сузуп бердис пе? ³⁸ Жорыктап жүргениңди көрүп, айлыска кийдирдис пе? Эмезе жыланаш жүргениңди көрүп, кеп кийдирдис пе? ³⁹ Оорып жатканыңды, эмезе түрмеде отурганыңды көрүп, жолыктыс па?» ⁴⁰ Каан оморго каруу жандыгар: «Чынын айдадым слерге: мыны бу эн кичү карындаштарымнын бирүзине эдип, Меге эткенигер ол». ⁴¹ Онон сол жанында тургандарга айдар: «Каргышка калгандар, көрмөскө, онын элчилерине белетелген өчпөс отко Менен кедде тайылыгар. ⁴² Аштаарымда, Меге

курсак бербедигер, суузаарымда, суу сузуп бербедигер, ⁴³ жорыктап жүреримде, Мени айлыгарга кийдирбедигер, жыланаш болорымда, Меге кеп кийдирбедигер, оорып жадарымда, түрмеде отурарымда, келип жолыкпадыгар». ⁴⁴ Ол тушта булар да Ого айдар: «Кайракан, Сенин аштаганыңды, суузаганыңды, жорыктап жүргениңди, жыланаш болгоңды, оорып жатканыңды, түрмеде отурганыңды көрүп, Сеге болушпаган бедис?» ⁴⁵ Ол айдар: «Чынын айдадым слерге: мыны бу эн кичүлердин бирүзине этпей, Меге этпегенигер ол». ⁴⁶ Айдарда, омор үргүлжиде кийинге барар, актулар дезе, үргүлжиде жүрүмге.

Пасха алдында

(Мк. 14:1-2; Лк. 22:1-2; Ин. 11:45-53)

26 Иисус бу сөстөрдиде ончозын айдып божойло, үренчиктерине айтты:

² – Эки күннен Пасха деп, билеригер. Кижиде Уулы кере тартыларга берилер.

³ Ол тушта улу абыстар, бичикчилер ле калыктын жаандары Каиафа деп улу абыстын күрентигине жуулыгып келдилер. ⁴ Иисусты меке-сүмеле тудуп, өлтүрер болуп жөптөжөлө, ⁵ айттылар:

– Калык түймебезин деп, байрамда ла тутпайлыктар.

Иисус Вифанияда

(Мк. 14:3-9; Лк. 7:36-50; Ин. 12:1-8)

⁶ Иисус Вифанияда капкаш балулу Симон-эште болордо, ⁷ Ого ак балкаштан эдилген жыракы тудунган бир үй кижиде базып келди. Жыракыда баалу-чуулу, жараш ытту май болгон. Ол Иисус кийин отурган тужында майды Онын бажына урды.

⁸ Үренчиктер мыны көрөлө, чукулданып айттылар:

– Мыны не анайып калас кородор? ⁹ Бу майды жаан баага садып ийип, түренилерге үлеп бергедий эди.

¹⁰ Же Иисус билеле, айтты:

– Бу үй кижини не түймедип туругар? Ол Меге жакшы керек этти. ¹¹ Түренилер слерле кожо жаантайын болор, Мен дезе слерле кожо жаантайын болбозым. ¹² Ол бу майды эди-каныма уруп, мөңкүмди көдүрерин белетеди. ¹³ Чынын айдадым слерге: бу Сүүнчилү Жар бүткүл телекейде, кайда ла жарлалза, оны эске алгылап, онын эткенин айдыжар.

Иуда ла улу абыстар

(Мк. 14:10-11; Лк. 22:3-6)

¹⁴ Ол тушта он экүнин бирүзи, Иуда Искариот дейтени, улу абыстарга барып, ¹⁵ айтты.

– Слерге Иисусты садып ийзем, меге нени береригер?

Олор ого одус мөнгүн акча берерис дешти.
16 Онон ло бери ол Иисусты садып ийетен эптү учурал бедиреп жүрди.

Пасханын ажын жигени

(Мк. 14:12-21; Лк. 22:7-14, 21-23; Ин. 13:21-30)

17 Ачитпаган калаш жийтен байрамнын баштапкы күнинде үренчиктер Иисуска базып келеле, сурадылар:

– Сеге пасханын ажын кайда белетезин деп турун?

18 Ол айтты:

– Каладагы мындый кижиге барып, айдыгар: «Үредүчи: „Ойим жууктап келди, Пасханы үренчиктеримле кожо сенде эдерим“ – деди».

19 Үренчиктер Онын жакарганыла эдип, пасханы белетеп койдылар.

20 Эңир кирерде, Ол он эки үренчигиле кожо кыйын отурды. 21 Олор ажанып отурган тужында айтты:

– Чынын айдадым слерге: бирүгер Мени садып ийер.

22 Үренчиктер сүрекей кунугып, кажызы ла сурай берди:

– Мен болорым ба, Кайракан?

23 Же Иисус олорго айтты:

– Мениле кожо колын тепшиге сукканы, Мени садып ийер. 24 Андый да болзо, Кижиге Уулы Ол керегинде бичилгениле барып жат. Же Кижиге Уулын садып жатканга ачу-корон! Ол кижиге ак-жарыкка чыкпаган болзо, торт болор эди.

25 Айдарда, Оны садып жаткан Иуда база сурады:

– Мен болорым ба, Равви?

– Оны сен айттын – деп, Иисус каруу жандырды.

Кайраканнын ажын жири

(Мк. 14:22-26; Лк. 22:15-20; 1 Кор. 11:23-25)

26 Олор ажанып отуларда, Иисус калаш алды, алкайла сындырды, үренчиктерине үлеп, айтты:

– Алыгар, жигер: бу Менин эди-каным.

27 Аякты алып, алкыш жетиреле, олорго берип, айтты:

– Мынан ончогор ичигер: 28 бу Менин жаңы кереес каным. Кинчектери ташталзын деп, ол көп улус учун төгүлүп жат. 29 Айдып турум слерге:

Адамнын Каандыгында слерле кожо жаңы жиилектен ичер күнге жетире бу виноград жиилегинен мынан ары ичпезим.

30 Сарындап, кожондойло, Елеон кырга бардылар.

Үренчиктердин жана түжерин озолодо айтканы

(Мк. 14:27-31; Лк. 22:31-34; Ин. 13:36-38)

31 Ол тушта Иисус үренчиктерине айтты:

– Бу түнде ончогор Мени таштап барарыгар. Бичилген жок беди: «Күдүчини өлтүрзөм, үүрдин койлоры тозо берер». 32 Тирилгенимнин кийинде десе Галилейге слерден озо барарым.

33 Петр Ого айтты:

– Сени ончозы да таштаза, мен качан да таштабазым!

34 – Чынын айдадым сеге: бу түнде пөтүк эткелекте, Менен үч катап жана түжерин – деп, Иисус ого айтты.

35 – Сениле кожо өлөргө дө келишсе, Сенен жана түшпезим! – деп, Петр Ого каруу жандырды.

Үренчиктер ончолоры анайып ла айдып турдылар.

Иисус Гефсиманияда

(Мк. 14:32-42; Лк. 22:39-46)

36 Мынын кийинде Иисус үренчиктериле кожо Гефсимания деп жерге келип, олорго айтты:

– Оноор барып мүргигенчем, мында отурыгар.

37 Петрды ла Зеведейдин эки уулын алганча барып, ачуга алдырып, карыга берди.

38 – Өзөк-тыныма өлүмнин ачузы түшти – деп, олорго айтты. – Мында болуп, Мениле кожо ойгу болыгар.

39 Эмеш кедери барып, жерге көнкөрө түжүп, мүргий берди:

– Адам! Бу кыйын-шыра Менен жастыккадый болзо, жастыксын. Андый да болзо, Менин күүнимле болбозын, же Сенийиле болгой.

40 Үренчиктерге келип, олордын уйуктап жаткандарын көрди.

– Бир де саат Мениле кожо ойгу болуп албадыгар ба? – деп, Петрга айтты. – 41 Ойгу болыгар, ченелтеге түшпеске мүргигер: тын сергек, эт-канда десе, чине жок.

42 База, экинчи катап барып, мүргиди:

– Адам, бу кыйын-шыраны жастыктырбай, Мени ого чыдашсын дезен, Сенин табын болгой.

43 Келип, олордын база ла уйуктап жаткандарын көрди: олордын көстөри жумулып турды. 44 Олорго тийбей, ойто барды, үчинчи катап ол ло сөстөрүн айдып, мүргиди.

45 Онон үренчиктерге келип, айтты:

– Эмдиге уйуктап амыраганчаар ба? Бат, ой жууктап, Кижиге Уулы кинчектүлөрдүн колына берилип жадыры. 46 Туругар, баралы! Бат, Мени садып жатканы жууктап келди.

Иисусты каруулга алганы

(Мк. 14:43-50; Лк. 22:47-53; Ин. 18:3-12)

47 Ол мынайда айдып турганча, он экүнинг бирүзи Иуда келди. Оныла кожо улу абыстардан ла калыктын жаандарынан кылышту ла шыйдамду көп улус болгон. 48 Иисусты садып жатканы олорго темдек айдып берди:

– Окшогон кижим, Ол болор, Оны тудыгар.

49 Бу тарый Иисуска базып келип,

– Эзен, Равви! – дейле, Оны окшоды.

50 Иисус десе ого айтты:

– Нагы, сен бого болуп келдин бе?

Айдарда, базып келип, Иисусты тудуп, каруулга алдылар.

⁵¹ Же бат, Иисула кожо жүргендердин бирүзи кылыжын суура тартала, улу абыстын кулына жангып, онын кулагын кезе чапты. ⁵² Айдарда, Иисус ого айтты:

– Кылыжыңды кайра сук. Кылыш тутканы, кылыштан ок өлөр. ⁵³ Ол эмезе Мени Адамнан сурап албас, Ол уккан бойынча Меге он эки түмөннен артык ангелдерин ийбес деп сананып турун ба? ⁵⁴ Же ол тушта мындый болотон деп, Агару Бичикте айдылганы канайып бүдер?

⁵⁵ Бу тушта Иисус улуска айтты:

– Тонокчыны тудайын дегендий, Мени тудуп аларга, кылышту ла шыйдамду келдигер. Күнүн сайын байзында отуруп үреттим, Мени тутпадыгар. ⁵⁶ Жарлыкчылардын бичигени бүтсин деп, ончозы мынайда болгоны бу.

Айдарда, үренчиктер ончозы Оны таштап, кача бердилер.

Иисус оток-күрее алдында

(Мк. 14:53-65; Лк. 22:54-55, 63-71; Ин. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Иисусты каруулга алган улус дезе Оны Каиафа деп улу абыска апардылар. Анда бичикчилер ле жаандар жуулышкан. ⁵⁸ Петр дезе Иисусты ээчиде ыраагыла барып жаткан. Улу абыстын күрентигине жеделе, ичине кирди. Бу ончозы неле божоорын көрөргө, жалчыларла кожо отуруп алды. ⁵⁹ Улу абыстар ла оток-күреенин ончо улузы Иисусты өлүмге берип ийерге, Ого удурга төгүн кере бедиредилер; ⁶⁰ төгүн керечилер көп керелеген де болзо, же келишкедийин таппай турдылар. Арт-учында экүзи келип, ⁶¹ айттылар:

– Бу кижиге Кудайдын байзынын жемиреле, үч күнге тудуп койорым – деген.

⁶² Улу абыс өрө туруп, Ого айтты:

– Не бир де каруунды айтпай турун? Олор Сеге удурга не деп керелейт?

⁶³ Иисус дезе унчукпай турды. Айдарда, улу абыс Ого айтты:

– Тирү Кудайга болуп эреп-жайнап сурап турум, айт биске, Кудайдын Уулы Христос Сен бе?

⁶⁴ Иисус:

– Оны сен айттын – деди. – Андый да болзо, айдып турум слерге: *эмдиден ала Кижиге Уулы Күчтү Кудайдын он жанында отурганын ла тенеринин булудыла келип жатканын көрөригер.*

⁶⁵ Айдарда, улу абыс бойынын кийимин ырта тартып, айтты:

– Ол Кудайды жамандап жат! Биске база керечи не керек? Бат, Онын Кудайды жамандап айтканын эмди уктыгар! ⁶⁶ Слер не деп сананып туругар?

Олор дезе:

– Ол бурулу, өлөр учурлу – дедилер.

⁶⁷ Онын жүзине түкүрип, жаагына тажыдылар, өскөлөри дезе Оны согуп, ⁶⁸ айдып турдылар:

– Жарлыктап, биске айт, Христос, Сени кем сокты?

Петрдын жана түшкени

(Мк. 14:66-72; Лк. 22:56-62; Ин. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Петр дезе тышкары күрентикте отурган. Бир жалчы үй кижиге ого базып келеле, айтты:

– Сен де Иисула, Галилей жеринин кижизиле, кожо жүрген.

⁷⁰ Же ол ончо улустын алдында жана түжүп,

– Нени айдып турун болбогой, билбезим – деди.

⁷¹ Каалгадан чыгып жадарда, оны база бир жалчы үй кижиге көрөлө, анда турган улуска айтты:

– Бу кижиге Назорей Иисула база кожо жүрген.

⁷² Ол ойто ло жана түжүп, бу кижини билбезим деп чертенди.

⁷³ Саат болбой анда турган улус базып келеле, Петрга айттылар:

– Сен де олордын бирүзи болгонын чын: сен эрмегиннен танылу.

⁷⁴ Айдарда, ол, бу кижигерди билбезим деп, Кудайды адап, чертене берди. Бу тарый пөтүк этти.

⁷⁵ «Пөтүк эткелекте, Менен үч катап жана түжерин» – деп, Иисустын айткан сөзүн Петр эске алды. Чыгып барала, өксөп ыйлады.

Иуданын өлүми

(Мк. 15:1; Лк. 23:1-2; Ин. 18:28-32)

27 Эрте таңда ончо улу абыстар ла калыктын жаандары Иисусты өлтүрер деп жөптөштилер.

² Оны күлийле, Пилат башчыга апарып бердилер.

³ Ол тушта Иисусты садып ийген Иуда Оны жаргылаганын көрүп, бурузын алынала, одус мөңүн акчазын улу абыстарга ла жаандарга кайра жандырып, ⁴ айтты:

– Актуну өлүмге садып ийип, кинчек эттим.

– Бистин ондо не керегис бар? – деп, олор каруу жандырдылар. – Бойын көр.

⁵ Ол мөңүнүн байзында таштап, онон чыгып барала, буунып койды. ⁶ Улу абыстар акчаны алып, айттылар:

– Мыны байзыннын эржинелү кайырчагына саларга жарабас, ненин учун дезе ол – төгүлөр каннын баазы.

⁷ Жөптөжөлө, ол акчала өскө жерден келгендердин сөөгин жуурга, той балкаш узынын жерин садып алдылар. ⁸ Онын учун байагы жерди бүгүнге жетире «Кан жери» дейтен. ⁹ Айдарда, Иеремиа деген

жарлыкчы ажыра айдылганы бүтти. Ол айткан: *«Олор одус мөңүн акчаны – Израильдин уулдары Оны баалаган бааны алала, ¹⁰ той балкаш узынын жери учун берип койдылар. Анайда меге Кайракан айткан».*

Пилат Иисусты шылаганы

(Мк. 15:2-5; Лк. 23:3-5; Ин. 18:33-38)

¹¹ Иисус дезе башчынын алдына келип турды.

– Сен иудейлердин Кааны ба? – деп, башчы Онон сураарда, Иисус:

– Сен айдып турун – деди.

¹² Улу абыстар ла жаандар Оны бурулап турарда, Ол бир де каруу бербеди.

¹³ Айдарда, Пилат айтты:

– Сен не, укпай турун ба? Сеге удур керелеп турган неменин көбин!

¹⁴ Же онын бир де сөзине каруу бербесте, башчы сүрекей кайкады.

Иисусты өлтүрөр эдип жаргылаганы

(Мк. 15:6-15; Лк. 23:13-25; Ин. 18:39-19:16)

¹⁵ Башчы десе калыктын күүниле, түрмеде отургандардын бирүзүн байрам күнде жанжыкканыла божодотон болгон. ¹⁶ Ол тушта Варавва деп жарлу кижиге кийинде отурган.

¹⁷ Анайдарда, калык жуулыжып келерде, Пилат сурады:

– Мени слерге кемди божотсын деп туругар: Варавваны ба, эмесе Христос дейтен Иисусты ба?

¹⁸ Иисусты күйүнеле берип ийгендерин ол билер болгон. ¹⁹ Качан ол жаргы эдетен жерде отурарда, абакайы айттырып ийди: «Ол Актуга тийбеген болзон кайдар? Бүгүн түш жеримде Ол учун көп кыйналдым».

²⁰ Бу өйдө улу абыстар ла жаандар Варавваны некезин, Иисусты өлтүрүзүн деп, калыкты бүдүндирип ийдилер. ²¹ Башчы ордон сурады:

– Мени слерге бу экүнинг кажызын божотсын деп туругар?

Олор:

– Варавваны – дедилер.

²² – Христос дейтен Иисусты канайдайын? – деп, Пилат сурады.

Ончолоры:

– Кере тартсын! – дештилер.

²³ – Ол жаман нени эткен? – деп, башчы сурады.

Же олор там тыныда кыйгырышты:

– Кере тартсын!

²⁴ Пилат аргазын таппай, калыктын түймеени тынып турганын көрөлө, суу сузуп, калык көзинче колын жунуп, айтты:

– Бу Актунын канында бурулу эмезим. Бойыгар көрүгөр.

²⁵ – Онын каны биске, бала-баркабыска болгой – деп, ончолоры каруу жандырдылар.

²⁶ Айдарда, Пилат ологго Варавваны божотты, Иисусты десе камчыладала, кере тартсын деп, берип ийди.

Жуучылдардын Иисусты шооткони

(Мк. 15:16-20; Ин. 19:2-3)

²⁷ Ол тушта башчынын жуучылдары Иисусты претория дейтен күрентик ичине экелеле, Оны эбире ончо черүни жууп алдылар. ²⁸ Онын кийимин чечип, Ого кубакай-кызыл катанчык кийдирдилер.

²⁹ Тегенекти өбрөлө, бажына салып, он колына тайак туттырып, алдына тизеленип, «Иудейлердин Кааны эзендик болзын!» – деп, каткырыжа бердилер. ³⁰ Ого түкүрүп, тайак алып, бажына

согуп турдылар. ³¹ Оны шоодоло, катанчыкты уштып, Бойынын кебин кийдиреле, керүге апардылар.

Иисусты керигени ле Онын өлүми

(Мк. 15:21-32; Лк. 23:26-43; Ин. 19:17-27)

³² Чыгып барадып, Киринейдин Симон деп кижизине туштайла, Иисустын керү агажын апарзын деп, ого жакардылар.

³³ Голгофа – «Куу-Баш» деп жерге келеле, ³⁴ Ого от кошкон уксус ичерге бердилер, же Ол амзайла, ичпеди. ³⁵ Оны кере тарткандар десе шыбага таштап, кийимин үлежип алдылар, ³⁶ отуруп алып, Оны анда каруулдадылар. ³⁷ Бажынын үсти орто Онын бурузын көргүскен бичик илдилер: «Бу Иисус, иудейлердин Кааны».

³⁸ Оныла кожо эки тонокчыны керип койгондор: бирүзүн он жанына, өскөзүн – сол. ³⁹ Өдүп бараткан улус баштарын кекип, Оны жамандап, ⁴⁰ айдыжып турдылар:

– Байзынды бузаачы ла үч күнге тудачы! Бойынды Бойын аргада! Кудайдын Уулы болзон, керү агаштан түш!

⁴¹ Анайып улу абыстар да бичикчилерле, жаандарла, фарисейлерле кожо шоодып, айдып турдылар:

⁴² – Өскө улусты аргадап жүрген эди, Бойын Бойы десе аргадап болбойт! Ол Израильдин Кааны болзо, эмди керү агаштан түшсин, ол тушта Ого бүдерис. ⁴³ Кудайга иженген эди, Ого жарамыкту болзо, эмди Кудай Оны аргадазын. Ол Бойын Кудайдын Уулы деп аданган жок беди.

⁴⁴ Оныла кожо кере тартырган тонокчылар да Оны анайып ок сөгүп турдылар.

⁴⁵ Тал-түштен ала жер үстине карануй түжүп, үч саатка жетире турды. ⁴⁶ Үч саат кирезинде десе Иисус тын үнденип, айтты:

– Или, Или! Лама савахфани?

Онызы: «Кудайым, Кудайым! Мени не таштадын?» – дегени. ⁴⁷ Анда турган улустын кезиги мыны угала, айттылар:

– Ол Илияны кычырып жат.

⁴⁸ Олордын бирүзи тап эдип жүгүрүп барала, шиндиретен неме алып, уксусла чыктытты, тайакка саптап, Ого ичерге берди. ⁴⁹ Кезиктери десе айттылар:

– Акыр, Илия Оны аргадаарга келгей не, көрөлик.

⁵⁰ Иисус десе, база катап тын үнденип, тыны кыйыла берди. ⁵¹ Же бат, байзындагы көжөгө үстиги бажынан төмөн түжүрө эки жара ыртылды. Жер силкинди, таштар жарылды, ⁵² сөөк салган жерлердин эжиктери ачылды. Көп агарулар тирилип, ⁵³ сөөк салган жерлерден чыктылар. Ол тирилген кийинде олор агару калага кирип, көп улуска көрүнгөндөр. ⁵⁴ Жүс жуучылдын жааны ла Иисусты каруулдаган улус десе жер силкиненин, не ле болгонын көрөлө, куды чыгып, айттылар:

– Ол чындаптан Кудайдын Уулы болгон!

⁵⁵ Анайда ок ыраагынан көрүп турган көп үй улус болгон. Олор Иисуска болужып, Оныла кожо Галилейден келгендер. ⁵⁶ Олордын ортозында Мария Магдалина, Иаков ло Иосийдин энези Мария, Зеведейдин уулдарынын энези болгондор.

Иисустын мөнкүзүн көдүргени
(Мк. 15:42-47; Лк. 23:50-56; Ин. 19:38-42)

⁵⁷ Эңирде Аримафейден Иосиф деп бай кижиге келди. Ол база Иисустын үренчиги болгон. ⁵⁸ Пилатка келеле, ол Иисустын сөөгүн сурады. Айдарда, Пилат сөөкти берзин деди. ⁵⁹ Иосиф оны алала, ару кеден бөслө ороп, ⁶⁰ жуукта бойы кайадан ойгон сөөк салар жаңы жерге апарып, салып койды. Эжигин жаан ташла базырала, жүре берди. ⁶¹ Мария Магдалина, база бир Мария анда ок болуп, сөөк салган жердин одожында отургандар. ⁶² Пятницанын эртенгизи күн улу абыстар ла фарисейлер Пилатка жуулыжып, ⁶³ айттылар:
– Бийибис, ол мекечи эзен жүрерде, үч күннен тирилери деп айтканын эске алдыбыс. ⁶⁴ Онын учун сөөк салган жерди үчинчи күнге жетире каруулдазын деп жакар. Онон башка, үренчиктери келип, сөөкти уурдап алала, калыкка Оны тирилди дешпезин. Бу кийниндеги меке башкызынан жаман болор.
⁶⁵ – Каруулчыктар бар. Канайып каруулдайтанын бойыгар билерее – деп, Пилат олорго айтты.
⁶⁶ Олор барала, сөөк салган жерге каруул тургустылар, тажына таңма бастылар.

Иисус Христостын тирилгени
(Мк. 16:1-8; Лк. 24:1-12; Ин. 20:1-10)

28 Суббот күн өткөн кийинде, неделенин баштапкы күнинин таң алдында Мария Магдалина ла база бир Мария сөөк салган жерди көрөргө келдилер. ² Кенетийин сүрекей тын жер силкинип, тенгериден Кайраканнын ангели түжүп келди. Ол сөөк салган жерге базып келеле, ташты антарып, ого отурып алды. ³ Бүдүми жалкынды, кийими кардый ак болды. ⁴ Каруулчыктар онон коркып, тыркыража бердилер, өлгөндий болдылар. ⁵ Ангел дезе үй улуска айтты:
– Коркыбагар, кере тартырган Иисусты бедиреп турганыгарды билерим. ⁶ Ол мында жок. Бойы

айтканыла, тирилген. Жууктай базып, Кайракан жаткан жерди көригер. ⁷ Ылтам барыгар, Ол тирилип калган, Галилейге слерден озо барып жат, Оны анда көрөригер деп, үренчиктерине айдыгар. Бат, слерге айттым.

⁸ Олор сөөк салган жерден мендей чыгып, үренчиктерине айдарга, коркып ла сүрекей сүүнип, жүгүре бердилер. ⁹ Үренчиктерине айдарга баргылап жадарда, олорго Иисус Бойы туштап, – Эзендер! – деди.
Олор базып келеле, Онын будын кучактай алып, Ого бажырдылар.

¹⁰ – Коркыбагар! – деп, Иисус олорго айтты. – Барып, карындаштарыма айдыгар, Галилей дөөн барзын. Мени анда көргүлеер.

¹¹ Үй улус барып жадарда, каруулчыктардын кезиги калага келип, не болгонын ончозын улу абыстарга айдып бердилер. ¹² Улу абыстар дезе жаандарла кожо жуулыжып жөптөжөлө, жуучылдарга арбынду акча берип, ¹³ айттылар:

– Онын үренчиктери түнде келип, уйуктап жадарыста, сөөгүн уурдай бердилер – дегер.

¹⁴ Мынын табыжы башчыга жеткежин, оны бүдүндирип койорыс, слерге жаман неме болбос.

¹⁵ Олор акчаны алала, үреткениле эттилер. Бу сөс иудейлер ортодо элбеде таркап, бүгүнге жеткен.

Үренчиктерине жакарганы
(Мк. 16:14-18; Лк. 24:36-49; Ин. 20:19-23)

¹⁶ Он бир үренчик дезе Галилей дөөн, Иисустын олорго айткан кыры жаар баргандар. ¹⁷ Оны көрөлө, Ого бажырдылар, кезиктери дезе эренистеле бердилер. ¹⁸ Иисус жууктап, олорго айтты:

– Тенери ле жерде ончо жаң Меге берилген. ¹⁹ Анайдарда, барыгар, ончо калыктарды үредигер. Олорды Аданын, Уулынын ла Агару Тыннын адыла крестеп, ²⁰ слерге жакарганымды ончозын бүдүрерге үредигер. Же бат, ончо күндердин туркунына, чак түгенгенче Мен слерле кожо. Аминь.

Крестеечи Иоаннын жарлыктаганы
(Мф. 3:1-12; Лк. 3:1-9; Ин. 1:19-28)

Марк

Крестеечи Иоаннын жарлыктаганы

(Мф. 3:1-12; Лк. 3:1-9; Ин. 1:19-28)

1 Кудайдын Уулы Иисус Христостын Сүүнчилү Жарынын башталганы.
2 Жарлыкчылардын түрбегинде бичилгениле: «Бат, Сенен озо ангелимди ийип жадым, ол Сенин жолыңды белетеп койор.
3 Куба чөлдө кыйгырган кижинин үни бу: Кайраканга жол белетегер, Онын жолдорун түс эдигер!»
4 Иоанн келген, куба чөлдө улусты крестеп, жарлап жүргөн: «Эткен кинчектеригерди таштазын деп, Кудайга баштанып, креске түжүгөр».
5 Ого ончо Иудей орооны, Иерусалимнин ончо улусы келип, кинчектерин ачып турган. Иоанн оларды ончозын Иордан-сууда креске түжүргөн.
6 Иоанн төө түги кийимдү, тере курлу болгон, иген ажы – аспан ла жер адарунын балы. **7** Ол жарлап, айдып жүргөн: «Кийнимнен менен чик-жок күчтүзи келедири. Мен энчейип, Онын өдүгинин буузын да чечерине турбазым. **8** Мен слерди суула крестегем, Ол дезе слерди Агару Тынла крестеер».

Иисусты креске түжүргени ле ченегени

(Мф. 3:13-4:11; Лк. 3:21-22; 4:1-13)

9 Ол күндерде Галилей жериндеги Назареттен Иисус келди. Оны Иоанн Иордан-сууда крестеди.
10 Бу тарый, Ол суудан чыгып келеделе, тенери ачылып, Агару Тын Онын үсти орто күүле чилеп түжүп жатканын көрди. **11** Тенериден үн чыкты: «Сен Менин сүүген Уулым, Сенде Менин жакшылыкту табым».
12 Бу тарый Агару Тын Иисусты куба чөлгө апарды. **13** Ол куба чөлдө төртөн күн жүрүп, сатанага ченеткен, андардын ортозында болгон. Ангелдер Ого болужып тургандар.
14 Иоанн түрмелеткен кийинде Иисус Галилейге келип, Кудайдын Каандыгынын Сүүнчилү Жарын жарлап, **15** айдып жүргөн: «Ой једип, Кудайдын Каандыгы жууктап келди! Кудайга баштанып, Сүүнчилү Жарга бүдигер».

Баштапкы үренчиктер

(Мф. 4:18-22; Лк. 5:1-11)

16 Галилей талайын жакалай барадып, Иисус Симонды ла онын Андрей карындажын көрди. Олор, балыкчы болгон бойлоры, талайда шүүндөп

тургандар. **17** Олорго: «Менин кийнимнен барыгар, – деди, – слерди улус тудачы эдип салайын».
18 Олор бу ла тарый шүүнин артырып койоло, Оны ээчий бастылар.
19 Анан ары база эмеш базала, Ол Зеведей уулы Иаковты, онын Иоанн карындажын кемеде шүүн жамап отургандарын көрди. **20** Бу тарый оларды кычырды. Олор Зеведей адазын ишчилерле кожо кемеде артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

Јоболдуларды јасканы

(Лк. 4:31-41)

21 Капернаумга келдилер. Удабай суббот күнде Иисус синагогага кирип, улус үретти. **22** Онын үредүзин кайкап турдылар, ненин учун дезе оларды бичикчилер чилеп эмес, бойында јан бар кижичилер үреткен.
23 Синагогада кара јелбиске туттурган кижичилер болгон. Ол тын кыйгыра берди:
24 – Сеге бистен не керек болды, Назареттин кижизи Иисус? Сен бисти өлтүрерге келдин бе? Кем болгоңды билер турум! Сен – Кудайдын Агарузы.
25 Је Иисус:
 – Унчукпа, бу кижиден чык! – деп, кара јелбиске јакарды.
26 Кара јелбис кижини курултып, улу үнденип кыйгырала, онын өзөк-буурынан чыга конды.
27 Ончозынын куды чыгып, бой-бойынан суражып турдылар:
 – Бу не атасы? Бу кандый-андый јангы үредү болды? Ол јелбистердин де бажын биллип, јакарганда, олор Ого уккур болуп турганын!
28 Иисус керегинде табыш Галилей ичине ылтам јайыла берди.
29 Синагогадан чыгала, Иаковло, Иоаннла кожо Симон ло Андрей-эшке келдилер. **30** Симоннын кайын энезинин эди-каны изип-күйүп, оорып јаткан. Бу тарый мыны Иисуска айттылар. **31** Иисус базып келеле, оны колунан тудуп, тургусты. Ол јазылып, оларды күндүледи.
32 Энир кирип, күн отура берерде, Ого кандый ла оорулу улусты, өзөк-буурында шилемирлү улусты экелип турдылар. **33** Ончо кала айылдын јанына јуулып келди. **34** Ол жүзүн-јүүр оорудан шыралап жүргөн көп улусты јасты, көп шилемирлерди чыгара

сүрди. Је Ол Христос деп билер болгонын шилемирлерге айттырбай турды.

Иисус Галилейде жарлыктайт (Лк. 4:42-44)

³⁵ Эртенгизинде дезе, ачу танла туруп, аалга јерге барып, анда мўргиди. ³⁶ Симон кожо јүргендериле Онын кийнинен бардылар. ³⁷ Оны табала, «Ончозы Сени бедиреп туру» – дедилер.

³⁸ Иисус ологорго айтты:
– Бу жуугындагы журттарга баралы, анда да жарлыктаар аргалу болойын. Мен бого болуп келген инем.

³⁹ Анайып, Ол Галилей ичиле синагогаларда жарлыктап, шилемирлерди чыгарып јүрди.

⁴⁰ Ого капкаш балулу кижиде келди, Онын алдына тизеленип, жалынып айтты:

– Мени арутайын дезен, арутап ийерин.

⁴¹ Иисус ого буурзап, колын тийгисти. «Арутайын, ару бол» – деди. ⁴² Бу сөстөрдин кийнинде балу ол тарыйын кодорылып, ол ару боло берди. ⁴³ Иисус ого кату жакарып, оны бу ла тарый бождоып, ⁴⁴ айтты:

– Көр, кижиге неме айтпа. Је барып, абыска көрүн, Моисейдин жакарганыла аруталганын учун тайылга эт, улуска кере болзын.

⁴⁵ Онызы дезе чыгала, не болгонын жарлап, айдып баштады. Онон улам Иисус калага иле кирип болбой, тыштындагы аалга јерлерде јүрди. Је улус Ого кайдан ла бери келип турды.

Курулып калган кижини јасканы (Мф. 9:1-8; Лк. 5:17-26)

2 Бир канча күннин бажында Иисус Капернаумга бурылды. Ол үйде деп, табыш угулды. ² Көп улус жуулып келген учун эжик те јанында јер јок болгон. Иисус ологорго сөс айдып турарда, ³ Ого төрткижилеп, курулып калган кижини экелдилер. ⁴ Улустын көбине Иисуска жууктаар эбин таппай, Ол отурган айылдын јабынчызында тежик эделе, оору кижини төжөктө јаткан бойынча түжүрип ийдилер.

⁵ Иисус ологордын бүдүп турганын көрөлө, курулып калган кижиге айтты:

– Балам, кинчектерин ташталып јат.

⁶ Анда отурган бир кезик бичикчилер ичинде санандылар: ⁷ «Бу не дийт? Кудайды анайып не јамандайт болбогой? Кинчекти Кудайдан өскө кем таштайтан?»

⁸ Иисус бу тарый ологордын ичиндеги санаазын өзөк-тыныла билип, айтты:

– Ичигерде анайып не керек сананып јадыгар?

⁹ Нези јенил? Курулып калганга: «Кинчектерин ташталып јат» – деерге бе, эмезе: «Тур, төжөгинди алып, базып јүр» – деерге бе? ¹⁰ Је Кижиде Уулында јердеги кинчекти таштаар јан барын билип јүрүгер – дейле, курулып калганга: – ¹¹ Сега айдадым: тур, төжөгинди алып, айлына јан – деди.

¹² Онызы бу тарый өрө туруп, төжөгин алала, ончо улус көзинче чыга берди. Ончолоры кайкажып, «Мындый немени эр-јагына көрбөдис!» – дејип, Кудайды алкап турдылар.

Левийди кычырып алганы (Мф. 9:9-13; Лк. 5:27-32)

¹³ Иисус ойто ло талай јаар јүре берди. Ончо улус Ого келип турды, Ол ологорды үретти.

¹⁴ Өдүп барадып, Ол Алфейдин уулы Левий калан жуур јерде отурганын көрөлө, «Мени ээчий бас» – деди. Онызы өрө туруп, Онын кийнинен басты.

¹⁵ Иисус Левий-эште кыйын отуларда, Оныла, Онын үренчиктериле кожо көп каланчылар ла кинчектүлер кыйын отургандар. Андый улус көп болгон ине, ологор Оныла кожо јүргендер. ¹⁶ Ол каланчыларла, кинчектүлерле кожо ажанып отурганын көрөлө, бичикчилер ле фарисейлер Онын үренчиктерине айдышты:

– Ол каланчыларла, кинчектүлерле кожо канайып ичет-ийт болбогой?

¹⁷ Мыны уккан Иисус ологорго айтты:

– Эмчини кадык улус эмес, оору улус керексиир. Мен актуларды эмес, кинчектүлерди кычырарга келгем.

Орозо керегинде (Мф. 9:14-17; 12:1-8; Лк. 5:33-6:5)

¹⁸ Иоаннын ла фарисейлердин үренчиктери орозо туткандар. Иисуска келип, айткандар:

– Ненин учун Иоаннын ла фарисейлердин үренчиктери орозолоп јадылар, Сенин үренчиктерин дезе орозолобой јадылар?

¹⁹ Иисус ологорго айтты:

– Колту кожо јүргенде, тойдогы улус орозолойтон беди? Колту кожо јүргенде, ологор орозолоп болбос. ²⁰ Је колтуны ологордон айрып алар күндер келер, ол тушта, ол күндерде ологор орозо тудар.

²¹ Эски кийимге јангы бөстин өөнин јамабайтан. Онон башка, јамачы эскизин јырта тартып, јыртыгы там ары барар. ²² Јангы аракыны эски тажуурга урбайтан. Онон башка, аракы тажуурды јара тебер, аракызы да төгүлер, тажууры да үрелер. Карын, јангы аракыны јангы тажуурга уратан.

Суббот күн керегинде

²³ Бир катап суббот күнде Иисус аш салган кыраны кечире барып јаткан. Үренчиктери јолой аштын мажанын үзүп, јип тургандар.

²⁴ Фарисейлер Ого айттылар:

– Ологордын суббот күнде этпейтенди эдип тургандарын көрзөн.

²⁵ Иисус ологорго айтты:

– Качан да кычырбаган бедигер, Давид аш-курсактан тутакту болуп, бойы да, кожо јүргендери де аштайла, нени эткен эди? ²⁶ Ол Авиафар деп улу абыс тужында Кудайдын байзынына киреле,

абыстардан башка кем де жибейтен ыйык калаштарды алып жийле, кожо жүргендерине де берген.

²⁷ Онон айтты:

– Суббот күн кижиге болуп жайалган, кижиге суббот күнге болуп жайалган эмес. ²⁸ Онын учун Кижиге Уулы суббот то күннин бийи.

Колы кургап калганды жасканы

(Мф. 12:9-14; Лк. 6:6-11)

3 Иисус синагогага ойто келди. Анда колы кургап калган кижиге болгон. ² Иисусты бурулаарга, оны суббот күнде жаскай деп, аяктап турдылар. ³ Ол колы кургап калган кижиге: «Ортозына тур – дейле, ⁴ көрүп тургандарга дезе айтты: – Суббот күнде нени эдерге жараар: жакшыны ба, эмезе жаманды ба? Кижинин жүрүмин аргадаар ба, эмезе кыйар ба?» Же олар унчукпай турдылар.

⁵ Иисус оларго чукулду көрүп, жүректери катуланганына ачурканып, байагы кижиге айтты: – Колыңды сун.

Ол сунды, колы база бирүзиндий су-кадык боло берди.

⁶ Фарисейлер чыгала, Оны канайтсабыс өлтүрерис деп, Иродтын улузыла кожо жөптөштилер.

⁷ Иисус дезе үренчиктериле кожо талай жаар жүре берди. Онын кийнинен Галилейден ле Иудейден көп улус барды. ⁸ Иерусалимнен, Идумейден, Иордан ары жанынан, Тир ле Сидонды жакалай жерлерден ума жок көп улус Онын эдип турганын угала, Ого келип тургандар. ⁹ Улустын көбине кыстатпаска, «Меге кеме белен болзын» – деп, Ол үренчиктерине айтты. ¹⁰ Ол көп улусты жаскан, онын учун оору улус Ого тийейин деп, Ол жаар тап эдип тургандар. ¹¹ Кара желбистер де Оны көрөлө, Онын алдына көңкөрө жыгылып, «Сен – Кудайдын Уулы!» – деп, кыйгырыгып тургандар. ¹² Же Ол Бойы кем болгонын жарлабазын деп, кату жакарып турган.

Он эки апостолды талдаганы

(Мф. 10:1-4; Лк. 6:12-16)

¹³ Мынын кийнинде Иисус кырга чыгып, Бойына кычырайын дегендерин кычырып алды. Айдарда, Ого келдилер. ¹⁴ Бойыла кожо жүргүзейин деп, жарладып ийип турайын деп, ¹⁵ оору-жоболдуларды жазар, шилемирлерди чыгарар жанду болзын деп, олардон он эки кижини талдап, оларды апостолдор деп адады. ¹⁶ Бат, Ол талдап алган он экүнин ады-жолы бу: Симон, оны Петр деп адады; ¹⁷ Зеведейдин уулы Иаков ло онын Иоанн карындажы, оларды Воанергес – «Күкүрт уулдары» деп адады; ¹⁸ Андрей, Филипп, Варфоломей, Матфей, Фома, Алфейдин уулы Иаков, Фаддей, Симон Кананит, ¹⁹ онон Иуда Искариот, сонгында Иисусты садып ийери ол болгон.

Агару Тынды жамандаганы – ташталбас

(Мф. 12:22-32; Лк. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Айылга келгилеерде, улус база ла жуулды, мынанг улам олардо курсак та жиир арга жок болды. ²¹ Мыны угала, Иисустын санаазы энделген туру дешкилеп, жуук улузы Оны албанла апарарга келдилер.

²² Иерусалимнен келген бичикчилер дезе, Онын ичинде Веельзевул бар, Ол шилемирлерди шилемир бийинин күчиле чыгара сүрүп турбай – дешкендер. ²³ Айдарда, Иисус оларды кычырып алып, укаа сөслө айтты:

– Сатана сатананы канайып чыгаратан? ²⁴ Каандык бойынан бойы бөлинзе, байагы каандык жайрадылар. ²⁵ Биле бойынан бойы бөлинзе, ол биле жайрадылар. ²⁶ Сатана бойына бойы табарып, бөлинген болзо, ол чыдажып туруп болбос: онын өлүми келгени ол. ²⁷ Күчтү кижинин айлына киргени, күчтү кижини озо күлүбегенче, жөөжөзин тоноп болбос, жаңыс күлүзе, айлын тоноор. ²⁸ Чынын айдадым слерге: кижиге уулдарынын не ле кинчеги, канайып та жамандап айтканы ташталар. ²⁹ Же Агару Тынды жамандап айткан кижинин бурузы үргүлжиге ташталбас, ол жадын-чакка жаргыга калар.

³⁰ Иисустын өзөк-буурында кара желбис бар дешкен учун Ол анайып айткан.

Иисустын энези ле карындаштары

(Мф. 12:46-50; Лк. 8:19-21)

³¹ Иисустын энези ле карындаштары келеле, тышкары туруп, Оны айттырып кижиге ийдилер.

³² Иисусты эбире көп улус отурган.

– Сени тышкары эненг, карындаштарың ла сыйындарың сурулап жат – дедилер.

³³ – Энем кем, карындаштарың кемдер? – дейле, ³⁴ Ол Бойын эбире отурган улусты аяктап, айтты: – Бат, Менин энем, Менин карындаштарың бу. ³⁵ Кудайдын табын бүдүрип жүргени, Менин карындажым да, эже-сыйным да, энем де.

Үрендеечи керегинде укаа сөс

(Мф. 13:1-23; Лк. 8:4-15)

4 Иисус талайдын жаказында ойто ло үредип баштады. Ого көп улус жуулып келерде, кемеге кирип, талайда отурды, улус дезе ончозы талайдын жарадында турды. ² Ол укаа сөстөр айдып, көп үретти, үредип тура, оларго айтты:

³ – Угугар! Үрендеечи кижиге үрендеерге чыккан. ⁴ Үрендеп турарда, кезик үрен жол кырына түшкен. Куштар учуп келеле, оларды чокып койгон. ⁵ Кезиги тобрагы ас ташту жерге түшкен. Тобрагы калын эмес болгондо, удабай кылгазы өзүп чыккан. ⁶ Күн чыгарда чалдыгып, тазыл жок болгон учун, кургап калган. ⁷ Кезиги тегенектү жерге түшкен. Тегенек өзүп, оны туй базып койордо, ажы бүтпеген. ⁸ Кезиги жакшы жерге түшкен. Өскүлөн

болуп, мажак бүткен, үрендегенине көрө кезиги одус, кезиги алтан, кезиги жүс катап көп түжүм берген.

⁹ Иисус онон айтты:

– Кулакту кижиге уксын!

¹⁰ Ол жаңыскан артып каларда, Онын жанында жүргөндөр он эки үренчикке кожо укаа сөс керегинде сурадылар. ¹¹ Иисус ологорго айтты:

– Слерге Кудайдын Каандыгынын жажыттарын билери берилген, өскө-туш улуска дезде, ончозын укаалап айдатан, ¹² ненин учун дезде *олор көзиле көрзө дө, көрбөйдилер, кулагыла укса да, аайлабайдылар.*

Кудайга баштанган болзо, кинчектери ташталар эди.

¹³ Онон сурады:

– Бу укаа сөсти аайлабадыгар ба? Андый болзо, ончо укаа сөстөрдиге канайып аайлаарыгар?

¹⁴ Үрендеечи сөс үрендейт. ¹⁵ Жол кырына түшкөн үрен деп, мындыларды айтканы: ологорго сөс үренделер, же ологор сөсти укса ла, сатана келип, жүрегинде үренделген сөсти алып барат. ¹⁶ Анайып ок ташту жерге түшкөн үрен деп, мындыларды айтканы: ологор айткан сөсти укканда, бу тарый сүүнип, көксине алынадылар. ¹⁷ Же ологор бойында тазыл жок, турумкай эмес. Онон, сөс учун ачу келгежин эмезе истезү болгожын, бу тарый жана түшкилейт. ¹⁸ Тегенектү жерге түшкөн үрен деп, сөсти уккан улусты айтканы. ¹⁹ Же жадынды кичеейтени, жөжөгө тартылатаны, өскө дө кычалар ологордын ичине кирип, уккан сөсти туй базып койот, ол сөс түжүм жок артып калат. ²⁰ Жакшы жерге үренделген дегени, сөсти угуп, көксине алынып турган улусты айтканы. Ол сөс үрендегенине көрө бирүзи одус, өскөзи алтан, кезиги жүс катап көп түжүм берет.

Жарык керегинде

(Лк. 8:16-18)

²¹ Иисус ологорго айтты:

– Жарыткышты табактын эмезе орыннын алдына тургузарга экелетен бедиге? Оны жарыткыштын жерине тургузарга экелетен эмес пе? ²² Иле болбос жажыт неме жок; тыштына чыкпас туйук неме жок.

²³ Кулакту кижиге уксын!

²⁴ База айтты:

– Угуп турганыгарга ажару эдигер. Кандый кемжүлө кемжиригер, анайып ла бойыгарга кемжилер, слерге, угуп тургандарга, үзеери кожулар. ²⁵ Кемде бар, ого берилер, кемде дезде жок, онын бары да айрылар.

Үрен керегинде

²⁶ База айтты:

– Кудайдын Каандыгы бого түней: кижиге жерге үрен чачат, ²⁷ түнде уйуктайт, түште турат, же үрен канайда чыгып, өзүп турганын билбейт. ²⁸ Жер дезде бойы бойынан озо баштап көк өскүрөт, онон

мажак, онон мажакты ашла толтырат. ²⁹ Аш бышканда, бу тарый ол серп алып, кырага барат, ненин учун дезде ашты кезер ой jedип келген.

³⁰ База айтты:

– Кудайдын Каандыгыне неге түндейли? Эмезе кандый укаа сөслө оны айдалы? ³¹ Ол горчицанын үренине түней. Оны жерге үрендеп жатканда, жердеги ончо үрендерден оок. ³² Үрендеп койгондо, чыгып, кандый ла маала ажынан бийик болор, сабактары барбак болуп, онын көлөткөзине тенеринин куштары уйа тартар аргалу.

³³ Көп андый укаа сөстөрлө ологордын ондоор кирезиле сөс жарлап жүрди. ³⁴ Укаалабай ологорго неме айтпас болды, үренчиктерине дезде жаңыскандыра ончозын жартап турды.

Жотконды сыныктырганы

(Мф. 8:23-27; Лк. 8:22-25)

³⁵ Ол күн энирде Иисус үренчиктерине:

– Ол жанына кечели – деди.

³⁶ Ологор улусты жандырып ийеле, кемеде отурган Иисусты кожо алып, жүстилер. Анда өскө дө кемелер болгон. ³⁷ Жаан жоткон түшти. Толкулар кемеге табарарда, ичине суу кирип, толуп турды. ³⁸ Иисус дезде кеменин кийни жанында неме жастанып алала, уйуктап жаткан. Оны ойгозып, айттылар:

– Үредүчи! Чөңүп баратканыс Сеге түней ле бе?

³⁹ Ол туруп, салкынды токтодып, талайга айтты:

– Тымы, токто!

Салкын токтоп, тып-тымык боло берди.

⁴⁰ – Слер не андый коркынчак болдыгар? – деп, Иисус ологорго айтты. – Бүтпес болуп кайттыгар?

⁴¹ Ологордын куйка баштары жимиреп, бой-бойына айдып турдылар: «Салкын да, талай да Ого уккур болордо, бу Кем болотон?»

Кара желбиске туттурган кижини жасканы

(Мф. 8:28-34; Лк. 8:26-39)

5 Талайдын ол жанына, Гадара деп ороонго, жүзүп келдилер. ² Иисус кемеден түжерде, бу тарый сөөк салар жерден кара желбиске туттурган кижиге чыга конды. ³ Ол сөөк салар жерде жаткан, оны бир де кижиге кыңылап та болбогон. ⁴ Оны көп катап кижендеп, кыңылап та турза, кыңыны үзүп, киженди оодып салатан. Оны робожыдар кижиге чыкпаган. ⁵ Түни-түжи ол сөөк салар жерлерде ле кырларда кыйгырып, ташка согулып жүргөн.

⁶ Иисусты ыраагынан көрөлө, жүгүрип келип, Ого бажырып, ⁷ тын үнденип кыйгырды:

– Өрө турган Кудайдын Уулы Иисус! Сеге менен не керек болды? Сени Кудайдын учун сурап турум: мени кыйнаба!

⁸ Ол мынайып айткан, ненин учун дезде Иисус: «Кара желбис, бу кижиден чык!» – деген.

⁹ Адын сураарда, айтты:

– Бис көп, онын учун адым – түмен черү.

¹⁰ Ологорды бу жерден сүрбезин деп, Ого жалына бердилер.

11 Андагы кырдын эдегинде жаан үйр чочколор одорлоп жүргөн.

12 – Бисти чочколорго ийе бер, олардын өзөк-буурына барып кирели – деп, шилемирлер сурап турдылар.

13 Иисус жобин берди. Кара желбистер кижиден чыгып, чочколордын өзөк-буурына барып кирдилер. Айдарда, үйрде эки мун кире чочко каскактан талайга калып, чөңүп калды.

14 Күдүчилер дезе сыр-жүгүрикте барып, каладагы ла журттардагы улуска айттылар. Олор не болгону көрөргө чыкты. 15 Иисуска келип көрзө, өзөк-буурында түмөн шилемирлү болгон кижин санаазы ордында, кийимдү отурды. Олорго коркымчылу боло берди. 16 Көргөн улус шилемирлү кижиле, ошон чочколорло не болгону куучындап бердилер. 17 Олордын жеринен жүрө берзин деп, Иисусты сурап турдылар.

18 Ол кемеге отуруп жадарда, байагы өзөк-буурында шилемирлү болгон кижин Оныла кожо жүрейин деп суранды. 19 Же Иисус болдырбай, айтты: – Айлындагы улузына жан. Сеге Кайракан нени эткенин, канайда буурзаганын олорго айдып бар.

20 Онызы барып, Иисус ого нени эткенин Он-Тура деп жерде жарлыктап баштады. Ончолоры кайкажып турдылар.

Оору үй кижини жасканы ла кызыкты тиргискени
(Мф. 9:18-26; Лк. 8:40-56)

21 Иисус кемеле ол жанына ойто кечерде, Оны эбире көп улус жулды. Ол талайдын жаказында болгон.

22 Же бат, синагоганын жаандарынын бирүзи, Иаир деп кижин келди. Иисусты көрөлө, Онын будынын жанына көңкөрө түжүп, 23 эреп-жайнай берди:

– Кызычагым өлүп жадыры. Барып, онын үстине колынды салып алка, ол аргадалып, тирү артсын.

24 Иисус оныла кожо барды. Онын кийинен көп улус базып, Оны кыстап турган.

25 Анда он эки жыл кан келип, жобоп жүргөн бир үй кижин болгон. 26 Ол көп эмчилерге жүрүп, көп шыралап, не барын ончозын кородып, бир де туза албай, оорузун там жаанаткан. 27 Иисус керегинде угала, улустын ортозыла кийинен базып келип, Онын кийимине тийди. 28 «Онын кийимине де тийзем, жазыларым» – деп, ол айдыган. 29 Бу ла тарый кан токтоп, ол жоболонан жазылганын эдиканыла сезип ийди.

30 Иисус бу ла тарый Бойынан күч чыга бергенин сезип, улус жаар кайра баштанып, сурады:

– Кийимине кем тийди?

31 Үренчиктери Ого айттылар:

– Улус Сени кыстап турганын көрүп, Меге кем тийди деп, не сурайдын?

32 Же Ол анайткан кижини көрөйин деп, эбире көстөп турды. 33 Үй кижин бойыла не боло бергенин билди. Ол коркып ла тыркыражып, базып келеле, Иисустын будынын жанына көңкөрө түжүп, чынын

ончозын айтты. 34 Иисус ого: «Кызым, бүдүп турганын сени аргадап алды. Амырын алып, жүрө бер, оору-жоболго бастырба» – деди.

35 Ол айдып турганча, синагога башчызынын айлынан улус келип, айттылар:

– Кызычагың жада калды, Үредүчини темей жобтоп.

36 Иисус дезе, бу сөстөрдү уккан бойынча, синагоганын жаанына айтты:

– Коркыба, жаңыс ла бүт.

37 Ол Бойынын кийинен Петр ла Иаковтон, Иаковтын Иоанн карындажынан башка кижин бастырбады. 38 Олор синагоганын жааны-эшке келдилер. Иисус түймежип, ыйлажып-сыктажып турган улусты көрди. 39 Киреле, олорго айтты:

– Не түймежип, ыйлажып туругар? Кызыктык өлбөгөн, ол уйуктап жат.

40 Оны шоодо бердилер. Ол дезе, ончозын үйден чыгарып, кызыктыктын ада-энезин, Бойыла кожо жүргендерин алганча, баланын жаткан жерине кирди.

41 Кызыктыктын колын тудуп, айтты:

– Талифа-куми!

Бу сөс: «Кызыктык, сеге айдадым: тур!» – дегени.

42 Кызыктык бу тарый туруп, база берди. Ол он эки жаш кирелү болгон. Ончозы алан кайкадылар.

43 Мыны бир де кижин билбизин деп, Иисус олорго кату жакарала, балага курсак берзин деди.

Жарлыкчы алтайында тоотпос

(Мф. 13:53-58; Лк. 4:16-30)

6 Оноортынан чыгала, Иисус Бойынын алтайына келди. Оныла кожо үренчиктери болгон.

2 Суббот күн једип келерде, Ол синагогада үредип баштады. Оны уккан улустын көбизи алан кайкап, айдышты:

– Бу ончозы Ого кайдан келди не? Ого не болгон ойгор санаа берилген? Онын колы мындый кайкалдарды канайып эдет болбогой? 3 Ол агашла узанар ус эмес беди? Мариянын уулы, Иаковтын, Иосиянын, Иуданын ла Симоннын аказы эмес пе? Эје-сыйындары мында, ортобыста эмес пе?

Анайып Ого бүтпей, Оны жуутпай тургандар.

4 Иисус дезе олорго айтты:

– Жарлыкчы күндүзи јок болбойтон, оны жаңыс алтайында, төрөөн-тууганы, айлындагы улузы тообойтон.

5 Ол анда бир де кайкал эдип болбоды, кезик ле јоболдулардын үстине колын салып алкап, јасты.

6 Олордын бүтпей турганын кайкады.

Мынын кийинде јака журттар сайын үредип жүрди.

Он эки үренчикти ийгени

(Мф. 10:5-15; Лк. 9:1-6)

7 Иисус он эки үренчигин кычырып алып, олорды экиден ийип, кара желбистердин бажын билетен јан берди. 8 Олорго јакып, айтты:

– Жолго тайактан өскө бир де неме алып жүрбегер: баштык та, калаш та, курыгарда жес акча да. ⁹ Тегин өдүк кийигер, кат кийим кийбегер. ¹⁰ Кажы бир айылга түшсегер, ол жерден чыкканча, анда болыгар. ¹¹ Кандый бир жерде слерди жууптаза, слерди укпаза, ол жерден чыгып барадып, будыгардан тоозынды кактагар. Онызы ологро удур кере болзын. Чынын айдадым слерге: жаргы болотон күнде, ол калага көрө, Содом ло Гоморрага женил болор.

¹² Олор барып, улусты Кудайга баштанзын деп, жарлыктап жүрдилер. ¹³ Көп шилемир чыгарып, көп жоболдуларга май сүртүп, жазып турдылар.

Крестеечи Иоаннын өлүми

(Мф. 14:1-12; Лк. 9:7-9)

¹⁴ Иисустын ады жарлу боло берген учун, Ол керегинде табыш Ирод-каанга жетти. Ол айтты: «Бу Крестеечи Иоанн. Ол тирилген, онын учун ол кайкалдар эдет». ¹⁵ Кезиги: «Бу Илия» – дешти. Өскөлөри дезе, «Бу жарлыкчы, эмезе жарлыкчылардын бирүзиндий кижиге» – дештилер. ¹⁶ Ирод дезе, мыны угала, айтты: «Бу – меге бажын кезе чаптырган Иоанн. Ол тирилген туру».

¹⁷ Ирод Иоаннды тутсын деп кижиге ийип, оны кижендеп, түрмөлөп койгон болгон. Ол мыны Филипп карындажынын абакайын, Иродиаданы, бойы алганы учун эткен. ¹⁸ Иоанн Иродко айдып туратан: «Сеге карындажынын абакайын аларга жарабас». ¹⁹ Иродиада Иоаннды өштөп, оны өлтүрөйин де дезе, же болуп албай жүргөн. ²⁰ Ирод Иоаннды акту, агару кижиге деп билип, оного айап, оны чеберлеп жүргөн. Оны угуп, көпти эткен, айткан сөстөрүн жакшызынып уккан.

²¹ Эптү учурал Иродтын туулган күнинде болгон. Ол бойынын көдөчилерине, черү башчыларына ла Галилейдин жаандарына той-жыргал эткен.

²² Иродиаданын кызы кирип, бижелеген, Иродко ло оныла кожо кыйын отургандарга жараган. Каан кыска айткан:

– Менен сурайын дегениңди – сура, сеге берейин.

²³ Оного чертенген:

– Нени де суразан, каандыгымнын кабортозын да болзо, берейин.

²⁴ Кыс нени сурайын деп, энезине барарда, онызы: «Крестеечи Иоаннын бажын сура» – деген.

²⁵ Кыс бу тарый каанга капшайлап барып, айткан:

– Эмди ле Крестеечи Иоаннын бажын табакка салала, меге берзин деп турум!

²⁶ Каан кунуга берген, же чертине ле кожо кыйын отурган улуска болуп ого берген сөзүн бузарга күүнзебеген. ²⁷ Ол бу тарый черүчилди ийип, Иоаннын бажын экелзин деп жакарган. ²⁸ Онызы түрмеге барып, онын бажын кезе чабала, табакка салала, экелип, кыска берген. Кыс дезе башты энезине берип ийген.

²⁹ Иоаннын үренчиктери угала, келип, онын сөөгүн алып, жууп салгандар.

Беш мунг кижини тойдырганы

(Мф. 14:13-21; Лк. 9:10-17; Ин. 6:1-14)

³⁰ Апостолдор Иисуска жуулжып келеле, нени эткенин, неге үрөткенин Ого ончозын айдып бердилер. ³¹ Иисус ологро айтты:

– Жүк бойыгар аалга жерге барып, эмеш тыштанып алыгар.

Чындап та, келип-барып тургандар көп болгон учун, ологро ажанарга да бош жок болгон.

³² Олор жангыс бойлоры кемелү аалга жерге жүстилер. ³³ Жүзүп бараткандарын көргөн көп улус ологро танып, ончо калалардан оноор жойу, озолоп, жүгүрижип келдилер. ³⁴ Иисус чыгып, көп улусты көрөлө, күдүчизи жок койлордый жүрү деп, ичи ачыды. Ологро көпкө үредип баштады.

³⁵ Орой боло берерде, үренчиктери Ого базып келип, айттылар:

– Бу аалга жер эди, оного орой. ³⁶ Улусты божодып ий, эбире турган айылдарга, журттарга барып, бойлорына курсак садып алзын. Ологро жири неме жок.

³⁷ Иисус: «Слер ологро азырагар» – деди. Ого айттылар:

– Бис барып, эки жүс динарийге калаш садып алала, ологро азыраак па?

³⁸ Же Ол айтты:

– Слерде канча кире калаш бар, барып көрүгер. Ологро барып көрөлө, «Беш болчок калаш ла эки болчок балык» – дедилер.

³⁹ Айдарда, ончозын көк өлөнүнн үстине бөлүктөй отургызыгар деди. ⁴⁰ Ологро жүстен, беженнен бөлүктөй отуруп ийдилер. ⁴¹ Иисус беш калашты, эки балыкты алды, тенери өрө көрөлө, алкады. Калашты сындырала, улуска үлезин деп, үренчиктерине берди. Эки балыкты анайып ла ончозына үледи. ⁴² Ончозы жиди, тойды. ⁴³ Калаш ла балыктын арткан-калганын он эки каламага толтыра жууп алдылар. ⁴⁴ Курсак жигендердин тоозы беш мунг эр кижиге болгон.

Суунун үстиле басканы

(Мф. 14:22-36; Ин. 6:15-21)

⁴⁵ Бу тарый Иисус үренчиктерге:

– Улусты жандырып турганчам, кемеге отуруп, ол жанына, Вифсаида жаар, Менен озо кечигер – деди.

⁴⁶ Улусты жандырып ийеле, мүргийин деп, кырга чыкты.

⁴⁷ Энирде кеме талайдын ортозында болгон, Иисус дезе жангыскан Бойы жерде болгон. ⁴⁸ Терс салкын согордо, үренчиктери кайыктап болбой, шыралап турганын көрди. Тан алдында Ол талайдын үстиле базып, ологро жууктап келеле, көндүрө өдө конорго сананды. ⁴⁹ Ологро дезе, Онын талайла базып келеткенин көрөлө, бу сүне болбой деп, кыйгырып ийдилер, ⁵⁰ ненин учун дезе, Оны ончозы көрөлө, коркый бергендер. Ол дезе бу тарый ологро эрмектенип, айтты:

– Чочыбагар, бу Мен, коркыбагар.

⁵¹ Мынайда айдала, олордын кемезине отурды. Салкын токтой берди. Олор алан кайкадылар.

⁵² Јүректери таш болгон учун олор калашла болгон кайкалды аайлабаган.

⁵³ Кечеле, Геннисарет жерине келип, жаратка токтодылар. ⁵⁴ Олор кемеден чыгарда, бу тарый улус Иисусты танып, ⁵⁵ ончо жака жерлерди эбیره жүгүрип, оору улусты төжөктөргө салала, Ол жүрү деп угулган жерге экелип баштады. ⁵⁶ Ол кайда ла келгенде – журт болзын, кала болзын, турлу болзын, жоболдуларды тепсендерге экелип салала, олор Онын эдегине де болзо тийзин деп, сурап турдылар. Ого тийген улус жазылып турган.

Ару ла быяр (Мф. 15:1-20)

7 Иисусты эбیره фарисейлер ле Иерусалимнен келген бир кезик бичикчилер жуулдылар.

² Онын үренчиктеринин кезиги ару эмес колдорын жунбай калаш жип отургандарын көрүп, олорды каарып турдылар. ³ Фарисейлер дезе, ончо иудейлер чилеп, ада-өбөкөнин жандап келген жаңыла колдорын быжулап жунбаганча, ажанбайтан. ⁴ Базардан келеле, жунунбайынча, ажанбас. Онон до өскө жандаган жаңы көп болгон: аяк, ыракы, жес аяк-казан унары. ⁵ Онын учун фарисейлер ле бичикчилер Иисустан сурадылар:

– Жаандардын жандап келген жаңын үренчиктерин не керек жандабайдылар, колдорын жунбай, калаш жийдилер?

⁶ Ол каруу жандырды:

– Эки жүстү слер керегинде Исаия жарлыктап, чын бичиген:

*«Бу улус Мени тилиле тооп жат,
јүректери дезе Менен ыраак.*

*⁷ Је кижинин үредүзине ле жакылтазына үредип,
Мени темей тооп жадылар».*

⁸ Слер Кудайдын жакылтазын таштап, кижинин жандап келген жаңын тудуп, аяк-казанды жунатан эжилерди бүдүрип, бого түней өскө дө көп немелер эдип жадыгар. ⁹ Бойыгардын жаңыгарды жандаарга болуп, Кудайдын жакылтазын жектеп турганыгар жакшы ба? ¹⁰ Моисей айткан жок бедиде: *«Ада-эненди тооп жүр»*; база: *«Адазын эмезе энезин жаман айдып турган кижиде, ары өлүп калзын».*

¹¹ Слер дезе айдадыгар: «Кижиде адазына эмезе энезине: „Менен алгадый немегер корван“ деп жарлаза, ол Кудайга сый болор». ¹² Онызыла ого адазына эмезе энезине нени де эттирбей жадыгар.

¹³ Мынызыла бойыгар тургускан жандап келген жаңыгарга болуп, Кудайдын сөзин кеде эдип, бого түней көп өскө дө немелер эдип жадыгар.

¹⁴ Улусты ончозын ойто кычырып алала, айтты:

– Ончогор Мени угуп, көксигерге алыныгар.

¹⁵ Кижинин ичине тыштынан кирген бир де неме оны быярсыдып болбос. Је бойынан чыгып

турганы, кижини быярсыдар. ¹⁶ Кулакту кижиде уксын!

¹⁷ Ол улусты артырып, үйге кирерде, үренчиктери укаа сөс керегинде сурадылар.

¹⁸ Иисус олорго айтты:

– Слер де неме аайлабас улус болдыгар ба?

Кижинин ичине тыштынан киргени, оны быярсыдып болбозын аайлабай туругар ба? ¹⁹ Ол жүрекке эмес, ичке кирет ине, онон тыштына чыгат. Мынызыла Ол курсакты ару деп жарлады. ²⁰ Онон айтты:

– Кижинин ичинен чыкканы, кижини быярсыдып жат. ²¹ Кижинин ичинен, жүрегинен чыгары бу: кара санаа, балыр жүрүм жүрери, ууры эдери, кижиде өлтүрери, чайдам кылынары, ²² жимекейлеери, өчүркеп өштөөри, куурмак кылык кылынары, уят билбези, күйүнери, Кудайды жамандайтаны, улуркайтаны, тенексийтени. ²³ Бу жаманнын ончозы кижинин ичинен чыгып, кижини быярсыдып жат.

Кара жанду үй кижинин Кудайга бүткени (Мф. 15:21-28)

²⁴ Оноортынан чыгала, Иисус Тир ле Сидоннын жерлерине келди. Үйге кирип, бу керегинде кижиде билбезин деп күйүнзеде, је мыны жажырып болбоды.

²⁵ Кызычагы кара желбиске туттурган бир үй кижиде Иисус керегинде угала, бу тарый келип, Онын будынын жаңына көнкөрө түшти. ²⁶ Бу үй кижиде дезе кара жанду болгон, алтайы Сириянын Финикиязы болгон. Шилемирди кызычагынан чыгарзын деп, Оны сурай берди. ²⁷ Је Иисус ого айтты:

– Озо балдар тойзын. Балдардын калажын блаап, ийттерге таштаарга жарабас.

²⁸ Үй кижиде дезе каруу жандырды:

– Эйе, Кайракан, је балдар жиген калаштын стол алдына түшкен оодыгын ийттер жийтен эди.

²⁹ Иисус: «Бу айткан сөзин учун эмди жан – деди. – Шилемир кызычагынан чыга берди».

³⁰ Ол жаңып келеле көрөрдө, кызычагы төжөктө жатты, онын өзөк-буурынан шилемир чыгып калтыр.

Ўскер, чокол кижини жасканы

³¹ Тир ле Сидоннын жеринен чыгала, Он-Кала ичиле өдүп, Иисус ойто Галилейдин талайы жаар барды. ³² Ого ўскер, чокол кижини экелеле, онын үстине колын салып, алка – деп, сурай бердилер.

³³ Иисус оны улустан туура јединип, эки кулагына Бойынын сабарын сукты, түкүреле, тилине тийди.

³⁴ Тенери өрө көрөлө, улу тынып, ого: «Еффафа – Ачыл» – деди. ³⁵ Бу тарый ол кижинин кулагы ачылып, тилинин күрмеги чечилип, жап-жарт эрмектене берди. ³⁶ Мыны кижиге айтпагар деп, олорго жакарды. Је олорды канча ла токтоткон сайын, олор там ары жарлап жүрдилер. Алан кайкажып, айдып турдылар:

37 – Ончозын якшы эдет: үскерин угар эдет, тили югын тилдү эдет.

Төрт мун кижини тойдырганы

(Мф. 15:32-39)

8 Ол күндерде көп улус жуулган. Олордын жиир немези жок болордо, Иисус үренчиктерин кычырып алып, айтты:

2 – Бу улуска ичим ачайт. Үч күнге чыгара Мениле кожо жүрген улустын ооско салар немези жок.

3 Олорды ажандырбай жандырып ийзем, жолдо уйдадай берер. Олордын кезиги ыраактан келген ине.

4 – Мында, аалга жерде, олорды азырайтан калашты кайдан алар? – деп, үренчиктери каруу жандырдылар.

5 Иисус олордон: «Слерде канча кире калаш бар?» – деп сураарда, жети дештилер.

6 Ол улусты жерге кыйын отурзын дейле, жети калашты алып, алкыш жетирди, сындырала, үлезин деп, үренчиктерине берди. Олор улуска үледи.

7 Олордо база эмеш балык болгон. Ол алкайла, онызын да үлезин деди. 8 Олор жиди, тойды. Арткан-калганын жети каламага жууп алдылар.

9 Жигени дезе төрт мун кире кизи болгон. Иисус олорды жандырып ийди. 10 Бу ла тарый үренчиктериле кожо кемеге отурып, Далмануфа деп жерге келди.

11 Фарисейлер келип, Иисула сөс блаажа бердилер. Оны ченеп, тенериден билди көргүссин деп, некеп турдылар. 12 Ол улу тынып, айтты:

– Бу үйе билди көргүс деп, не некейт болбогой? Чынын айдадым слерге: бу үйеге билди берилбес.

13 Онон олорды таштап, катап кемеге отурала, ол жанына кечти.

Ачыткы керегинде

(Мф. 16:5-12)

14 Үренчиктер калаш аларын ундып койгондор. Кемедө жүк ле бир болчок калаш болгон. 15 Иисус дезе жакып, айтты:

– Фарисейлердин ле Иродтын ачыткызынан чеберленигер.

16 Үренчиктер бойы ортодо: «Бисте калаш югын айдып туру» – деп табыштылар.

17 Иисус онызын билип, айтты:

– Бисте калаш жок деп, нени таап туругар? Эмдиге ондобос, аайлабас кайттыгар? Юректеригер эмдиге жетире таш бойынча ба? 18 Көстү бойыгар көрбөй туругар ба? Кулакту бойыгар укпай туругар ба? Санаагарга кирбейт пе? 19 Беш мун кижиге беш калаш сындырып береримде, жигеннин арткан-калганын канча каламага толо жууп алган эдигер?

Олор:

– Он эки – дедилер.

20 – Жетүни төрт мун кижиге жетиреримде, жигеннин арткан-калганын канча каламага жууп алган эдигер? – деерде, «жети» – дедилер.

21 Айдарда, Иисус олорго айтты:

– Эмдиге жетире аайлабас кайттыгар?

Сокорды жасканы

22 Вифсаидага келдилер. Иисуска сокор кижини экелип, ого кол тийгиссин деп сурадылар. 23 Ол сокорды жединип, журттын тыштына чыгарды.

Көзине түкүрип, ого колын салып,

– Неме көрүп турун ба? – деди.

24 Онызы көрөлө, айтты:

– Өдүп бараткан улус агаш ошкош көрүнөт.

25 Иисус онын көзине колын катап салып, көрзин деп жакарды. Байагы кизи лаптап көрүп, жазылды, ончозын жап-жарт көрө берди. 26 Иисус оны жандырып, «Журтка кирбе, журтта кемге де айтпа» – деди.

Иисус кем?

(Мф. 16:13-20; Лк. 9:18-21)

27 Иисус үренчиктериле кожо Филипп Кесарийи дейтен жердин журттарына барды. Жолой олордон сурады:

– Улус Мени кем дежет?

28 Олор айттылар:

– Сени Крестеечи Иоанн дежет, кезиктери Илия, кезиктери жарлыкчылардын бирүзи дежет.

29 Ол сурады:

– Слер Мени кем дейдигер?

– Сен – Христос – деп, Петр каруу жандырды.

30 – Мен керегинде кемге де айтпагар – деп, Иисус олорго жакарды.

31 Онон олорды үредип баштады: Кизи Уулы көп кыйналар, жаандар, улу абыстар ла бичикчилер Оны жектеп койор учурлу, Оны өлтүргилеп койор, же үчинчи күнде Ол тирилер учурлу. 32 Ол мыны ачыгынча айдып жүрген. Петр дезе, Оны кедери кычырып алала, Ого удур сөс айдып баштады. 33 Же Ол үренчиктери жаар кайра көрөлө, Петрды каарып, ого айтты:

– Мененг кеде тайыл, сатана! Сен Кудайдыйын эмес, кижинийин сананып жадын.

34 Улусты Бойынын үренчиктериле кожо кычырып алып, олорго айтты:

– Мениле кожо болойын дегенигер, бойынан бойы мойноп, бойынын кере тартыратан агажын алганча, Мени ээчий барзын. 35 Юрүмин аргадайын дегени, онызын жылытар. Меге ле Сүүнчилү Жарга болуп жүрүмин жылытканы дезе, онызын аргадап алар. 36 Жер-телекейде не бар ончозын табала, же жүрүмин жылытса, кижиге кандый туза? 37 Эмезе кизи бойынын жүрүми учун ордына нени берер? 38 Бу кинчектү, чайдам үйе алдында кем Менен, Менин айткан сөзимнен уялар болзо, Кизи Уулы да Адазынын магын алганча, агару ангелдериле кожо келгежин, ол кижиден уялар.

Иисус Христостын кубулганы

(Мф. 17:1-13; Лк. 9:28-36)

9 Иисус оноң айтты:

– Чынын айдадым слерге: мында тургандардын кезиги Кудайдын Каандыгы бойынын күчиле једип келгенин көрбөгөнчө өлбөс.

² Алты күннин бажында Иисус жүк ле Петрды, Иаковты, оноң Иоаннды бийик кырга чыгарала, олардын алдына кубулды. ³ Онын кийими мызылдап, јер үстинде бир де кийим агартаачы анайып агартып болбогодый, көс кылбыгар апагаш болды. ⁴ Олорго Моисей ле Илия көрүнип, Иисула эрмектежип турдылар. ⁵ Петр Иисуска айтты:

– Үредүчи! Биске мында макалу. Үч чадыр тудалыктар: бирүзин Сеге, бирүзин Моисейге, бирүзин Илияга.

⁶ Петр нени аңдарын билбей турган, ненин учун дезе ол бойы, оноң өскө эки үренчик коркып калган тургандар. ⁷ Булут чыгып, оларды көлөткөлөп ийди, булуттан үн угулды:

– Бу Менин сүүген Уулым. Оны угыгар!

⁸ Кенетийин эбире көрзө, Иисустан өскө ололо кожо кижиле јок эмтир.

⁹ Кырдан түжүп келедерде, Иисус ололо бу көргөндөрүн Кижиле Уулы тирилбегенче кижиге айтпазын деп јакарды. ¹⁰ Ололо бу сөсти көксине алынып, «Тирилелер дегени не атасы?» – дејип, ¹¹ Иисустан сурадылар:

– Бичикчилер не керек озолоп Илия келер учурлу дешкилейт?

¹² Ололо каруу јандырды:

– Илия озо келеле, ончозын белетеп койотоны чын. Је ненин учун Кижиле Уулы керегинде Ололо көп кыйнаттырып, базындырар учурлу деп бичилген?

¹³ Айдып турум слерге: Илия келип жүрген, је улус бойынын табына салдырып, бичилгени аайынча эткендер.

Кара јелбиске туттурган уулчакты јасканы

(Мф. 17:14-20; Лк. 9:37-43)

¹⁴ Арткан үренчиктерге түжүп келеле, оларды эбире көп улус јуулганын, ололо бичикчилер сөс блаажып турганын көрдилер. ¹⁵ Бу тарый ончо улус Иисусты көрөлө, алан кайкап, жүгүријип келеле, Оныла эзендејип турдылар.

¹⁶ Ололо үренчиктеринен сурады:

– Буларла не деп сөс блаажып туругар?

¹⁷ Улус ортодон бир кижиле айтты:

– Үредүчи! Сеге тил јок јелбиске туттырган уулчагымды экелдим. ¹⁸ Јелбис ого кайда ла табарып, јерге чачканда, уулчактын оозынан көбүк ажынып, тижин кыјырадып турала, тала берет. Јелбисти чыгарып ијзин деп, үренчиктеринди сурагам, је ололо болуп албады.

¹⁹ Иисус: «Э-э, бүтпес үйе! – деди. – Слерле кожо канчазын жүрејин? Слерге канчазын чыдажайын? Оны Меге экелигер».

²⁰ Уулчакты Ололо экелдилер. Јелбис Иисусты көргөн бойынча, уулчакты курултты, онызы јерге јыгылып, оозынын көбүгиле ажынып, тоголоно берди. ²¹ Иисус онын адазынан: «Оныла мындыј болгоны удаган ба?» – деп сураарда, ол: «Јаштан ала – деди. – ²² Јелбис оны өлтүрејин деп, отко до, сууга да улам сайын таштаган. Је нени-нени эдер аргалу болзон, биске буурзап, болушсан?»

²³ Иисус дезе ого айтты:

– «Аргалу болзон» дегени не? Бүдүп турган кижинин эдип албазы јок.

²⁴ Бу тарый уулчактын адазы көстөри јашталып, кыйгырып айтты:

– Бүдүп турум, меге бүдерге болуш!

²⁵ Улустын жүгүрүже јуулыжып келеткенин көрөлө, Иисус кара јелбиске јакарды:

– Тил јок, үскер јелбис, јакарып турум сеге: уулчактан чык, ого такып кирбе!

²⁶ Јелбис кыйгырып, уулчакты тын курултып, чыга конды. Уулчак өлгөндий јатты, көп улус оны өлгөн дештилер. ²⁷ Је Иисус оны колынан тудуп тургузарда, ол туруп келди.

²⁸ Иисус үйге кирерде, үренчиктери туура улус јогынан Оноң сурадылар:

– Бис оны ненин учун чыгара сүрүп болбодыс?

²⁹ Иисус ололо айтты:

– Бу шилемирлер јангыс мүргизе, оноң орозо тутса чыгара сүрүлер.

³⁰ Оноортынан чыгала, Галилей ичиле өдүп бараткандар. Иисус бу керегинде кижиле билбезин деп күүнзеген, ³¹ ненин учун дезе, үренчиктерин үредип, айдып жүрген:

– Кижиле Уулы улустын колына берилер, Оны өлтүргилеп койор, өлтүрилген кийнинде дезе, үч күннин бажында тирилелер.

³² Је ололо бу сөстөрдиле аайлабадылар. Оноң сурап угарга дезе, коркып тургандар.

Јааны кемизиле

(Мф. 18:1-9; Лк. 9:46-50; 17:1-2)

³³ Капернаумга келдилер. Үйде тужында Иисус ололодон сурады:

– Јолој бойыгар ортодо не керегинде сөс блаажып келеттигер?

³⁴ Ололо унчукпай турдылар, ненин учун дезе ололодын кемизиле јаан деп, јолој эрмектежип келген. ³⁵ Иисус отурып, он экүни кычырып алала, ололо айтты:

– Баштапкы болојын дегенигер, ончозынын калганчызы болзын, ончозына јалчы болзын.

³⁶ Бир баланы колго алып, ололодын ортозына тургусты, оны кучактайла, айтты:

³⁷ – Бир мындыј балдардын бирүзин Меге болуп јуудып алганы, Мени јуудып турганы. Мени јууткан кижиле, ол Мени јууткан эмес, Мени Ијгендиле јууткан.

Слерге удур эмес кижиге – слер учун

38 Иоанн айтты:

– Үредүчи! Бир кижиге бисле кожо жүрбей, Сенин адынла шилемирлер чыгарып жүргенин көрдүбүс. Бисле кожо эмес учун, оны токтодоп койдыбыс.

39 Иисус: «Оны токтотпогор – деди. – Менин адымла кайкал эткен кижиге, Мени ылтам жамандап болбос. 40 Биске удур эмес кижиге – бис учун.

41 Мега болуп слерди Христостыйы деп, бир аяк суу ичерге берген кижиге, чынын айдадым слерге: кайралынан куру калбас. 42 Мега бүдүп турган бу кичүүлөрдүн кажы бирүзүн жаманга баштаган кижинин мойнына теерменнин тажын буулап, талайга таштаза, ого торт болор эди. 43 Колун сени жаманга баштаза, оныңды кезип кой. Эмди эки колду бойун гееннага, өчпөс отко түшкөнчө, сынар колду болуп, үргүлжү жүрүмгө кирген торт.

44 Анда олардын курты өлбөйт, оды өчпөйт.

45 Будун сени жаманга баштаза, оныңды кезип кой.

Эки бутту бойун гееннага, өчпөс отко ташталганчан, аксак-бүксек бу бойун үргүлжү жүрүмгө киргенин жакшы. 46 Анда олардын курты өлбөйт, оды өчпөйт. 47 Көзүн сени жаманга баштаза, оныңды ойып кой. Эки көстү бойун гееннага, өчпөс отко ташталганчан, сынар көстү бойун Кудайдын Каандыгына киргенин жакшы.

48 Анда олардын курты өлбөйт, оды өчпөйт.

49 Кандый ла кижиге отло тузалар, кандый ла берү тусла тузалар. 50 Тус – жакшы неме. Же ол ачузун жылытса, оны неле ойто тусту эдеригер? Өзөгөрдө тусту болыгар, ортогордо амыр-энчү болзын».

Кижиге алары ла айрылыжары керегинде

(Мф. 19:1-12)

10 Иисус оноортынан чыгала, Иордан ары жанындагы Иудейге келди. Ого база ла улус жуулды, Ол Бойынын жаңыла оларды үредип турды.

2 Фарисейлер базып келип, Оны ченеп, сурадылар:

– Алган эжиле айрылыжарга жараар ба?

3 – Моисей слерге не деп жакыган эди? – Иисус сурады.

4 Олор айдышты:

– Айрылыштын кере бичигин бичип, айрылыжарын Моисей жараткан.

5 Иисус айтты:

– Жүректеригер кату ла өчөш учун, ол слерге бу жакылтаны бичип берген. 6 Не-немени жайап баштаган тужында Кудай оларды эр кижиге ле үй кижиге эдип жайаган. 7 Онын учун кижиге ада-энезин таштап, 8 алганына жапшынар, эки бойы жаңыс эт-кан болор. Андый болгондо, олор эки эмес, жаңыс эт-кан. 9 Анайдарда, Кудайдын бириктиргенин кижиге айрыбазын.

10 Үйде үренчиктери бу ла керегинде ойто сурадылар. 11 Иисус оларго айтты:

– Үйиле айрылыжып, өскө кижиге алганы, онызыла кинчекке киргени ол. 12 Үйи өбөөниле айрылыжып, өскө кижиге барза, кинчекке кирип жат.

Балдарды алкаганы

(Мф. 19:13-15; Лк. 18:15-17)

13 Балдарга колун тийгиссин деп, оларды Иисуска экелдилер. Үренчиктер десе оларды жууктатпай турдылар. 14 Иисус мыны көрөлө, чугулданып, үренчиктерине айтты:

– Балдарды бери божодыгар, Мега келерге буудактабагар. Кудайдын Каандыгы мындыларды. 15 Чынын айдадым слерге: Кудайдын Каандыгын бала чылап жуудып албаган кижиге ого кирбес.

16 Ол балдарды кучактап, оларго колун салып, алкады.

Бай кижинин сурагы

(Мф. 19:16-30; Лк. 18:18-30)

17 Иисус жолго көндүгип жадарда, бир кижиге жүгүрүп келеле, Онын алдына тизеленип, сурады:

– Быйанду Үредүчи! Үргүлжү жүрүмдиге энчилернеге, нени эдейин?

18 Иисус ого айтты:

– Мени не быйанду дейдин? Кем де быйанду эмес, жаңыс Кудай быйанду. 19 Кижиге өлтүрбө, чайдам кылынба, ууры этпе, төгүндөп керелебе, куурмактаба, ада-энедиге тооп жүр деген жакылталарды билерин.

20 Байагы кижиге десе Ого айтты:

– Үредүчи! Мынын ончозун мен жаштан ала бүдүргөн эдим.

21 Иисус ол жаар көрөлө, ого карузып, айтты:

– Сега бир ле неме жетпейт. Барып, не барынды садада, түренилерге үлөп бер. Ол тушта тенгериде эржинелү болорун. Онон келип, крести алганча, Мениле кожо бар.

22 Ол десе, бу сөстөн чырайы кубулып, кунукчылду жүре берди, ненин учун десе коркышту бай кижиге болгон.

23 Иисус эбире аяктап, үренчиктерине айтты:

– Бай улуска Кудайдын Каандыгына кирерге кандый күч!

24 Үренчиктерди Онын сөстөри алан кайкатты. Же Иисус катап айтты:

– Балдар, байлыкка иженген улуска Кудайдын Каандыгына кирерге кандый күч! 25 Бай кижиге Кудайдын Каандыгына киреринен, төөгө ийне үйдинен өдөргө женил.

26 Олор там кайкажып, бойлоры ортодо айдыжып турдылар:

– Айдарда, кем аргаданар аргалу?

27 Иисус олор жаар көрүп, айтты:

– Улус мыны эдип болбос, жаңыс Кудай эдер, ненин учун десе Кудайдын эдип болбозы жок.

28 Петр айдып баштады:

– Бат, бары-югысты таштап, Сениле кожо бардыбыс.

²⁹ Иисус айтты:

– Чынын айдадым слерге: кем айлы-уртын, эмезе ага-карындажын, эмезе эже-сыйнын, эмезе адазын, эмезе энезин, эмезе бала-барказын, эмезе кыразын Меге болуп, Сүүнчилү Жарга болуп таштаза, ³⁰ эмдиги өйдө, бу чакта, айыл-уртты, ага-карындашты, эже-сыйынды, ада-энени, бала-барканы, кыраны, истедип жүрүп, жүс катап артыктай алар, келер чакта дезе үргүлү жүрүмди алар. ³¹ Же көп баштапкы болгондор калганчылар болор, калганчы болгондор баштапкылар болор.

³² Олор Иерусалим жаар чыгып, жолдо болордо, Иисус алдында барып жаткан. Үренчиктери алан кайкап, кожо жүрген улузы дезе коркып калган бараттылар. Ол он экүни таңынан кычырып алып, Бойыла не болорын ологорго база катап айдып баштады.

³³ – Бат, Иерусалим жаар чыгып барадырыс. Кижилер Уулы абыстардын ла бичикчилердин колына берилер. Оны өлтүрер эдип жаргылайла, кара кандуларга берип ийгилеер. ³⁴ Оны электегилеер, Ого түкүргилеер, Оны камчылаар, өлтүргилеп койор. Үчинчи күнде дезе Ол тирилер.

Зеведейдин уулдарынын сурагы

(Мф. 20:20-28)

³⁵ Иисуска Зеведейдин уулдары Иаков ло Иоанн базып келип, «Үредүчи! – дедилер. – Сени бистин сураганысты этсин деп турубыс».

³⁶ Иисус ологорго айтты:

– Мени слерге нени этсин деп туругар?

³⁷ Олор айттылар:

– Сенин магын келзе, бирүбисти он жанына, бирүбисти сол жанына отургусын деп турубыс.

³⁸ Же Иисус ологорго айтты:

– Нени сурап турганыгарды билбей жадыгар. Менин ичип турган айагымды ичип болороор бо, Менин түжүп турган крезиме түжүп болороор бо?

³⁹ Олор:

– Болорыс – дедилер.

Иисус дезе ологорго айтты:

– Ичип турган айагымды ичерин ичеригер, түжүп турган крезиме түжерин түжеригер. ⁴⁰ Он ло сол жаныма дезе отургузар жан Менде жок, же Кудай ол жерди кемге белетеген, ого ол кижилер отурар.

⁴¹ Мыны угала, арткан он үренчик Иаков ло Иоаннга чукулдана бердилер. ⁴² Иисус дезе, оларды кычырып алып, айтты:

– Калыктарда баштапкы болгоны – оларды башкаратанын, сайыттары оларды бийлейтенин билеригер. ⁴³ Же ортогордо андый болбозын. Ортогордо жааны болойын дегенигер, слерге жалчы болзын. ⁴⁴ Ортогордо баштапкы болойын дегенигер, ончогорго кул болзын. ⁴⁵ Кижилер Уулы да улусты Ого жалчы болзын деп эмес, улуска жалчы

болойын деп, көп улус учун Бойынын жүрүмин берейин деп келген ине.

Сокор Вартимейди жасканы

(Мф. 20:29-34; Лк. 18:35-43)

⁴⁶ Иерихонго келдилер. Иисус үренчиктериле, көп улусла кожо Иерихоннон чыгып жадарда, жолдын кырында Тимейдин уулы Вартимей деп сокор суранчыктап отурган. ⁴⁷ Бу Назарет жеринен Иисус деп угала, ол кыйгырып, айда берди:

– Давид Уулы Иисус, меге буурза!

⁴⁸ Көп улус оны унчуктырбаста, ол: «Давид Уулы, меге буурза!» – деп, там тыныда кыйгыра берди.

⁴⁹ Иисус токтой түжүп, оны кычыртып ийди.

Сокорды кычырып, айттылар:

– Коркыба, тур, Ол сени келзин дийт.

⁵⁰ Ол катанчыгын суурып, таштайла, өрө туруп, Иисуска базып келди. ⁵¹ Иисус онон сурады:

– Мени сеге нени этсин деп турун?

Сокор кижилер Ого айтты:

– Үредүчи, көзим жарызын деп турум!

⁵² Иисус айтты:

– Бар, бүдүп турганын сени аргадап алды.

Бу тарый көзи жарып, ол Иисусты ээчий жолло басты.

Иерусалимге киргени

(Мф. 21:1-11; Лк. 19:28-40; Ин. 12:12-19)

11 Иерусалимнен ыраак жокто Елеон кырдын эдегинде турган Виффагия ла Вифания деп журттарга жууктагылап келерде, Иисус үренчиктеринин экүзин ийип, ² айтты:

– Одоштой журтка барыгар. Ого кирген бойынча, буулап койгон, кижилер минбеген кулун эштекти көрүп ийеригер. Оны чечеле, экелигер. ³ Слерге кандый бир кижилер: «Слер нени эдип туругар?» – дегежин, «Ол Кайраканга керек. Ол оны удабас кайра ийер» – дегер.

⁴ Олор барып, оромдо каалганын жанында буулап койгон кулун эштекти таап, чечип алдылар. ⁵ Анда турган улустын кезиги: «Нени эдип туругар? Эштекти не чечип жадыгар?» – деп сураарда, ⁶ олар Иисустын жакыганыла айттылар. Айдарда, оларды божодып ийдилер.

⁷ Кулун эштекти Иисуска экелип, кийимдерин токуп бердилер. Иисус ого минди. ⁸ Көп улус кийимдерин жолго жайып турдылар, өскөлөри дезе агаштын бүрин кезип, жолго жайдылар. ⁹ Иисустын алды-кийинен барып жаткан улус кыйгырыжып турдылар:

– Осанна!

Кайраканнын адынан келип жатканы алкышту!

¹⁰ Кайраканнын адынан келип жаткан Давид адабыстын каандыгы алкышту!

Көк-тенериде турганга, осанна!

¹¹ Иисус Иерусалимге једип, байзынга кирди.

Анда ончозын аяктап көрөлө, орой болгон учун он экүни алганча, Вифания жаар барды.

Жиилек жок агаш (Мф. 21:18-19)

¹² Эртезинде Вифаниядан чыгып барадала, Ол аштай берди. ¹³ Бүрлү смоква агажын ыраактан көрөлө, оноң неме табарым ба, жок по деп барды. Же ого келеле, бүрден өскө неме таппады, ненин учун дезе жиилек бүдөр ой жеткелек болгон. ¹⁴ Айдарда, Иисус ого айтты:

– Эмдиден ала үргүлжи чакка кижиге сенен жиилек жибезин!

Үренчиктер мыны угуп тургандар.

Байзынды арутаганы (Мф. 21:12-17; Лк. 19:45-48; Ин. 2:13-22)

¹⁵ Иерусалимге келдилер. Иисус байзынга кирип, байзында садыжып ла садып алып турган улусты сүрүп баштады. Акча солычылардын столдорун, күүле садаачылардын такталарын антарды.

¹⁶ Кандый бир кижиге байзыннын ичиге неме алып өтпөзүн деп, токтодоп турды. ¹⁷ Олорды үредип, айтты:

– Бичилбеген бедиге: «Менин айлым ончо калыктардын мүргийтен айлы деп адалар»? Слер дезе оны тонокчылардын уйазы эдип алдыгар.

¹⁸ Улу абыстар ла бичикчилер мыны угала, Оны өлтүрер эбин бедиредилер. Олор Оноң коркып турган, ненин учун дезе калык ончозы Онын үредүзүн кайкап угатан болгон.

¹⁹ Эңир кирерде, Ол каладан чыгып, жүре берди.

²⁰ Эртең тура өдө барадып, смоква агажы тазылына жетире кургап калганын көрдилер. ²¹ Петр эске алынып, Ого айтты:

– Үредүчи, көрзөн, Сен каргаган смоква кургап калтыр!

²² Иисус каруу жандырып, олорго айтты:

– Кудайга бүдигер! ²³ Чынын айдадым слерге: кандый бир кижиге бу кырга: «Көдүрилип, талайга таштал!» – дейле, жүрегинде эренистелбей, айтканымла болор деп бүтсе, андый ла болор.

²⁴ Онын учун айдып турум слерге: мүргип тура, нени де суразаар, сураганымды аларым деп бүдигер, слерге андый ла болор. ²⁵ Мүргип турганыгарда, кижиге өөркөгөнигерди таштап ийигер. Ол тушта тенеридеги Адагар да кинчектеригерди таштаар. ²⁶ Таштабас болзогор, тенеридеги Адагар да кинчектеригерди таштабас.

Жан керегинде сурак (Мф. 21:23-27; Лк. 20:1-8)

²⁷ Иерусалимге ойто келдилер. Иисус байзында базып жүрерде, Ого улу абыстар, бичикчилер ле жаандар жууктап, ²⁸ айдып турдылар:

– Мыны кандый жанла эдип турадың? Мыны эдер жанды Сеге кем берген?

²⁹ Иисус олорго: «Мен де слерден бир неме сурап угайын – деди. – Меге каруузын айдыгар, мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де

айдайын. ³⁰ Иоаннын крестеп жүргени тенериден болгон бо, эмезе улустан ба? Меге каруузын айдыгар».

³¹ Олор дезе бойлоры ортодо табыштылар: «„Тенериден“ дегей эди, ол тушта: „Ого не керек бүтпедигер?“ – деер». ³² «Кижиден» деп айдарга, улустан коркып тургандар, ненин учун дезе ончозы Иоанны чын жарлыкчы деп бодоп жүргендер.

³³ Олор Иисуска «билбезис» – деерде, Иисус каруу жандырып, айтты:

– Мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айтпазым.

Ишчилер керегинде укаа сөс (Мф. 21:33-46; Лк. 20:9-19)

12 Иисус олорго укаа сөслө айдып баштады: – Бир кижиге виноград-агаш тарыйла, эбире

манаган. Ондо сыскыру казып, каруулчыктын баганазын тудып салган. Тарыган агажын ишчилерге табыштырып, атана берген. ² Бойынын ойинде виноградтын жиилегин ишчилерден экелзин деп, олорго жалчызын ийген. ³ Олор дезе жалчыны тудала, согуп, как куру жандыргандар.

⁴ Олорго база өскө жалчызын ийген. Онызын да ташла бажын жара согуп, базынчыктап, божодып ийгендер. ⁵ База өскөзүн ийген, онызын өлтүрүп койгондор. Көп өскөлөрүн де согуп эмезе өлтүрүп тургандар. ⁶ Ондо каруузын бир уулы бар болгон. «Олор уулымнан уйалар» – деп айдып, эң калганчызында онызын да ийген. ⁷ Же байагы ишчилер бой-бойына айдышкан: «Бу энчи алар уул. Оны өлтүрели, энчизи бистийи болор». ⁸ Оны тудуп алып, өлтүреле, виноградту жерден чыгара таштап ийгендер.

⁹ Виноград-агаштын ээзи эмди канайдар? Келип, ишчилерди өлүмгө берип ийер, виноградын дезе өскө улуска табыштырар. ¹⁰ «Тура тудачылар жектеп койгон таш булуннын төзиндеги таш болуп калды. ¹¹ Бу мынайда Кайраканнан болды, бис оны кайкап көрөдиз» дегенди Агару Бичиктен кычырбаган бедигер?

¹² Иисус бис керегинде укаа сөс айтты деп, олор билип ийдилер. Оны тудайын дейле, улустан коркыдылар. Онын учун Иисусты артырып, жүре бердилер.

Калан керегинде сурак (Мф. 22:15-22; Лк. 20:20-26)

¹³ Иисустын сөзинен жик табарга, Ого кезик фарисейлерди ле Иродтын улузын ийдилер.

¹⁴ Олор келип, Ого айттылар:

– Үредүчи! Сенин чындыгыңды, кижиге жакшы адым чыксын дебизинди билип жадыбыс. Улусты ылгабай, Кудайдын жолына чын үредип жадын. Айдарда, айт: каганга калан төлбөргө жараар ба, эмезе жок по? Бис төлбөрис пе, эмезе төлбөзис пе?

¹⁵ Иисус дезе, олордын эки жүстүзүн билип, айтты:

– Мени не ченеп туругар? Меге көрөргө, динарий экелигер.

¹⁶ Олор экелдилер.

– Бу кемнин сүри ле ады? – деп сурады.

Олор:

– Кагандыйы – дедилер.

¹⁷ Айдарда, Иисус айтты:

– Кагандыйын каганга беригер, Кудайдыын дезе, Кудайга.

Онын берген каруузын кайкадылар.

Өлгөндөрдүн тирилетени керегинде

(Мф. 22:23-33; Лк. 20:27-40)

¹⁸ Мынын кийнинде Иисуска өлгөндөр тирилбес дежетен саддукейлер келип, сурадылар:

¹⁹ – Үредүчи! Моисей биске мынайда бичип берген эди: «Кемнин карындажы, бала жок бойы өлүп, үйи артып калза, онын үйин өскө карындажы алып, онын угын улалтсын». ²⁰ Жети карындаш кижиге болгон. Бирүзи кижиге алала, бала жокко жада калган. ²¹ Тул үй кижини экинчиси алып, бала артырбай, жада калган. Үчинчиси анайып ок.

²² Оны жетилези алып, бала артырбагандар.

Ончозынын кийнинде үй кижиге жада калган.

²³ Айдарда, тирилер күнде өлгөндөр тирилгенин, ол булардын кажызынын үйи деп адалар? Олор жетилези оны алган ине.

²⁴ Иисус олорго айтты:

– Агару Бичикти де, Кудайдын күчин де билбей жадып, азып турганыгар бу эмес пе? ²⁵ Тирилгенде, кижиге албас, кижиге де барбас, же тенгеридеги ангелдердиге болгылаар. ²⁶ Өлгөндөрдүн тирилери керегинде Моисейдин түрбегинен кычырбадыгар ба, канайып Кудай күйүп турган жыраадан ого айтканын: «Мен Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы». ²⁷ Кудай – Ол өлгөндөрдүн Кудайы эмес, тирүүлөрдүн Кудайы. Слер тын азып жадыгар.

Эн жаан жакылта

(Мф. 22:34-40; Лк. 10:25-28)

²⁸ Бичикчилердин бирүзи олордын сөс блашканын угуп, Иисус олорго карууну жакшы бергенин көрөлө, базап келип, Онон сурады:

– Ончо жакыталардын баштапкызы кандый жакылта?

²⁹ Иисус каруу жандырды:

– Баштапкызы бу: «Ук, Израиль! Кудайыбыс Кайракан – жаныс Бойы Кайракан. ³⁰

Кайраканынды, бойыннын Кудайынды, бастыра жүрегинле, бастыра жуланла, бастыра санаанла, бастыра күчинле сүүп жүр» – бат баштапкы жакылта.

³¹ Экинчиси андый ок: «Бойынды сүүгендий, жуугынды сүүп жүр». Булардан жаан өскө жакылта жок.

³² Бичикчи: «Жакшы, Үредүчи! – деди. – Кудай жаныс, өскө Кудай жок дегенин, чын. ³³ Оны бастыра жүректе, бастыра санаала, бастыра күчле сүүри,

бойын сүүгендий, жуугын сүүри кандый да көдүргиден, кандый да берүден улу-жаан».

³⁴ Онон керсүзин каруу бергенинен көрүп, Иисус ого айтты:

– Сен Кудайдын Каандыгынан ыраак эмезин.

Мынын кийнинде Ого сурак берерге бир де кижиге тидинбеди.

Христос кемнин уулы?

(Мф. 22:41-46; Лк. 20:41-44)

³⁵ Байзында онон ары үредип, Иисус айтты:

– Христос Давидтин уулы деп, бичикчилер канайып айдат? ³⁶ Давид бойы Агару Тыннан көдүринги алып, мынайда айткан эмес беди:

«Кайракан Кайраканыма айткан:

„Өштүлеринди будыннын алдына салып бербегенчем, он жаныма отур“».

³⁷ Давид бойы Оны Кайракан деп адап турганда, Ол канайып онын уулы болотон?

Көп улус Оны сүүнип, угуп турды.

³⁸ Ол үредип, айдып жүрди:

– Бичикчилерден ажарынып жүрүгөр. Олор узун кийим кийерин, тепсендерде уткыдарын, ³⁹ синагогаларда ичкери өдүп отураарын, той-жыргалда төрдө кыйын отураарын күүнзеп жадылар. ⁴⁰ Олор, тул үй улустын жөөжөзүн үптөп жип, кижиге көрзүн деп узак мургибилеп, там буруга калар.

Тул үй кижинин сыйы

(Лк. 21:1-4)

⁴¹ Иисус акча-жөөжөлү кайырчактын жанында отуруп, ого акча салган улусты ажыктады. Көп байлар көптөн салып турдылар.

⁴² Бир жокту тул үй кижиге келип, эки оок жес акча салды. ⁴³ Иисус үренчиктерин кычырып алала, айтты:

– Чынын айдадым слерге: бу жокту тул үй кижиге кайырчакка салгандардын ончозынан көп салды. ⁴⁴ Ончозы артыкташканынан салгандар, ол дезе, андый жокту бойы, не барын ончозын, курсак алар акказын салган.

Чак түгенердин темдеги

(Мф. 24:1-14; Лк. 21:5-19)

13 Иисус байзыннан чыгып жадарда, үренчиктеринин бирүзи Ого айтты:

– Үредүчи! Көр, кандый таштар, кандый туралар!

² Иисус ого айтты:

– Бу жаан тураларды көрүп турун ба? Мынын ончозы жемирилип-сайалар, мында таш үстине таш артпас.

³ Ол Елеон кырда, байзыннын одожында отуларда, Петр, Иаков, Иоанн, Андрей Онон жангыскандыра сурадылар:

⁴ – Биске айт, бу качан болор, мынын ончозы бүдеринин темдеги кандый болор?

⁵ Иисус айтты:

– Чеберленигер, слерди кижии аскырбазын. ⁶ Көп улус Менин адымды аданып келер, «Бу Мен» – деер, улустын көбизин аскыраар. ⁷ Кайда да жуу болуп жат деп, эмезе жуу-чак керегинде табыш угар болзогор, чочыбагар: бу болор учурлу, же бу учы эмес. ⁸ Калык калыкка, каандык каандыкка удурат туруп чыгар, кезектей жер силкинер, ачана-торо болор. Же бу ончозы үй кижинин бала табарда оорузынын жүк башталганы.

⁹ Слер десе аярынкай болыгар: слерди жаргылаар, синагогаларда согор, ологор кере эдип, Менин адым учун бийлердин, каандардын алдында турарыгар. ¹⁰ Же элден озо ончо калыктарда Сүүнчилү Жар жарлалар учурлу. ¹¹ Слерди олардын колына берип ийерге апарып жатса, нени айдарыс деп, күн-эртеде шүүбегер, же ол тушта слерге не берилер, оны ла айдыгар, ненин учун десе слер айдар эмезигер, Агару Тын айдар.

¹² Карындаш карындажын, адазы балазын өлүмгө берип ийер, балдары ада-энезине удурат туруп чыгып, оларды өлтүрер. ¹³ Слерди Менин адым учун ончозы жаман көрөр. Учына жетире чыдашканы десе, аргадалар.

Калганчы өйдүн ачу-короны

(Мф. 24:15-28; Лк. 21:20-24)

¹⁴ Даниил жарлыкчынын айтканыла, жарыраштын быяры турбас жерде турганын көрзөгөр, – кычыраачы аайлазын – ол тушта Иудейде жүргендер кырларга качсын, ¹⁵ жабынчыда болгоны, айыл ичиндеги немезин алайын деп түшпезин. ¹⁶ Кырада жүргени, кийимин алайын деп, бурылбазын. ¹⁷ Ол күндерде барлуларга, бала эмискендерге ачу-корон! ¹⁸ Бу керек кышкыда болбозын деп мүргигер. ¹⁹ Кудай жайаган не-неме бүдөрдөн бери бого жетире качан да болгон, соңында да болбос андый ачу-корон ол күндерде келер. ²⁰ Ол күндерди Кайракан кыскартпаган болзо, тынар-тынду неме аргаданып болбос эди. Же Ол Бойынын талдап алгандарына болуп ол күндерди кыскарткан. ²¹ Ол тушта кем-кем слерге: «Бат, Христос мында!», эмезе: «Бат, анда!» – дегежин, бүтпегер. ²² Төгүн христостор, төгүн жарлыкчылар табылар, улу билдилер ле кайкалдар көргүзөр. Мыныла ологор, аргалу болзо, талдалгандарды да астыктырарга эдер.

²³ Слер десе аярынкай болыгар! Бат, слерге ончозын озолондыра айттым.

²⁴ Ол күндерде, ачу-корон өткөлөктө, күн карачкыланар, ай жарыгын бербес; ²⁵ жылдыстар тенериден төгүлөр, тенеринин күчтери косколор. ²⁶ Ол тушта улу күчтү ле мактулу Кижии Уулы тенеринин булудыла келип жатканын көргүлөер. ²⁷ Айдарда, Ол ангелдерди ийер, ак-жарыктын төрт талазынан, жердин кырынан ала тенеринин кырына жетире талдап алгандарын жуур.

²⁸ Слерди смоква агаш үреткей: онын будагы жымжап, бүрлене бергенде, жай жууктап келди деп,

билип жадыгар. ²⁹ Анайып ок слер де: мынын ончозы бүдүп турганын көрөр болзогор, ой жууктап келди, эжиктин жанында туру деп билигер.

³⁰ Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйе баргалакта болор. ³¹ Тенери ле жер жоголор, же Менин сөстөрүм жоголбос.

³² Ол күнди эмезе саатты кем де билбес, тенеридеги ангелдер де, Уулы да билбес, жаңыс Ада билер. ³³ Аярынып, сергек болуп, мүргигер! Ол ой качан жеде конорын билбизигер. ³⁴ Ол өйдө десе, бир кижии жорыкка атанар алдында айлын артырып, жалчыларына жан берип, кажызынын ла эдетен керегин айдып, эжик каруулчыгын сергек болзын деп жакарганынды болор.

³⁵ Анайдарда, сергек болыгар! Айыл ээзи качан келерин билбизигер: энирде бе, эмезе түн аразында ба, эмезе пөтүк этсе бе, эмезе эртен тура ба. ³⁶ Сагыбаган жанынан келип, уйуктап жатканыгарды көрбөзүн! ³⁷ Слерге айтканым, ончогорго айтканым ол: сергек болыгар!

Иисусты майлаганы

(Мф. 26:1-5; Лк. 22:1-2; Ин. 11:45-53)

14 Эки күннин бажында Пасха ла ачитпаган калаш жийтен байрам башталып жаткан. Улу абыстар ла бичикчилер Иисусты меке-төгүнле тудуп өлтүрер эбин бедиредилер.

² – Байрамда ла тутпаактар, – дештилер, – калык түймебезин.

³ Ол Вифанияда капкаш балулу Симон-эште болуп, кыйын отуларда, ак балкаштан эдилген жыракылу бир үй кижии келди. Жыракыда нарды өзүмнин бойынан белетелген баалу-чуулу, жараш ытту май болгон. Үй кижии аякты оодып, майды Иисустын бажына урды. ⁴ Кезиктери чугулданып, бойы ортодо айдыжып турдылар:

– Майды мынайып не кородор? ⁵ Оны үч жүс динарийден артыкка садып ийеле, түренилерге үлеп бергедий.

Олор үй кижиге арбанып тургандар. ⁶ Же Иисус айтты:

– Ого тийбегер, оны не түймедип туругар? Ол Меге жакшы керек этти. ⁷ Түренилер слерле кожо жаантайын болор, ологор жетирейин деген тужыгарда, жакшыгарды жетиргейигер. Мен десе слерле кожо жаантайын болбозым. ⁸ Ол эдер аргалузын этти: эди-канымды озолондыра майлап, мөнкүмди көдүрерин белетеди. ⁹ Чынын айдадым слерге: бу Сүүнчилү Жар бүткүл телекейде, кайда ла жарлалза, оны эске алгылап, улус онын эткени керегинде айдар.

¹⁰ Он экүнин бирүзи, Иуда Искариот, Оны улу абыстарга садып ийейин деп, ологор барды.

¹¹ Олор угала, сүүндилер, ого мөнгүн акча берер болдылар. Ол десе Оны садып ийетен эптү учурал бедиреп жүрди.

Пасханын ажын жигени
(Мф. 26:17-30; Лк. 22:7-23; Ин. 13:21-30)

¹² Ачытпаган калаш жийтен байрамнын баштапкы күнүндө, пасханын кураанын сойор тужында, үренчиктер Иисустан сурадылар:

– Пасханын ажын кайда жийин деп турун? Барып, белетеп койок.

¹³ Үренчиктеринин экүзин ийип, ологорго айтты:

– Калага барыгар. Слерге суулу жыракы апарып жаткан кижини туштаар. Оны ээчий барыгар. ¹⁴ Ол кирген айылдын ээзине айдыгар: «Үредүчи: „Үренчиктеримле кожо пасханы жийтен кып кажызы?“ дийт». ¹⁵ Ол слерге жуунадып, белетеп койгон үстиндеги телкем кыпты көргүзөр. Анда биске белетегер.

¹⁶ Үренчиктери барып, калага келеле, Онын айтканыла таап алып, пасханы белетеп койдылар.

¹⁷ Энир кирерде, Ол он экүле кожо келди. ¹⁸ Олор ажанып кыйын отурган тужында Иисус айтты:

– Чынын айдадым слерге: Мениле кожо курсак жип отургандардын бирүзи Мени садып ийер.

¹⁹ Олор ачурканып, «Мен болорым ба?» – деп, Онон ээчий-деечий сурай бердилер. «Мен болорым ба?» – деп, база өскөзи сурады. ²⁰ Же Ол айтты:

– Он экүнин бирүзи, Мениле кожо бир тепшиге колын сунуп турганы. ²¹ Андый да болзо, Кижини Уулы Ол керегинде бичилгениле барып жат. Же Кижини Уулын садып жатканга ачу-корон! Ол кижиге ак-жарыкка туулбаган болзо, торт болор эди.

²² Олор ажанып отуларда, Иисус калаш алып, алкайла, сындырды, үренчиктерине берип, айтты:

– Алыгар, жигер, бу Менин эди-каным.

²³ Айакты алып, алкыш жетиреле, ологорго берди. Ончолоры онон ичтилер. ²⁴ Иисус ологорго айтты:

– Бу Менин жангы кереес каным. Ол көп улус учун төгүлүп жат. ²⁵ Чынын айдадым слерге: Кудайдын Каандыгында жангы жиилектен ичер күнин жеткенче, виноград жиилегинен база ичпезим.

²⁶ Сарнажала, Елеон кырга бардылар.

²⁷ Иисус ологорго айтты:

– Ончогор Мени таштап барарыгар. Бичилген сөс бар: «Күдүчини өлтүрзөм, койлоры тозо берер».

²⁸ Тирилгенимнин кийнинде дезде Галилейге слерден озо барарым.

²⁹ Петр Ого айтты:

– Сени ончозы да таштаза, же мен таштабым!

³⁰ Иисус ого айтты:

– Чынын айдадым сеге: бүгүн, бу түндө, пөтүк эки катап эткелекте, Менен үч катап жана түжеринг.

³¹ Же ол такып-такып айдып турды:

– Сениле кожо өлгөдий де болзом, Сенен жана түшпезим!

Ончолоры база анайып ла айдып турдылар.

Гефсиманияда Иисустын мүргүзи
(Мф. 26:36-46; Лк. 22:39-46)

³² Гефсимания дейтен жерге келдилер. Иисус үренчиктерине айтты:

– Мен мүргигенчем, мында отурыгар.

³³ Бойыла кожо Петрды, Иаков ло Иоаннды алганча барып, ачурканып, карыга берди.

³⁴ – Өзөк-тыныма өлүмнин ачузы түшти – деди. – Мында болуп, ойгу болыгар.

³⁵ Эмеш кедери барала, көнкөрө түжүп, бу ой Менен кыйышкадый болзо, кыйышсын деп мүргип, ³⁶ айтты:

– Авва, Ада! Сенин этпезин жок. Бу кыйын-шыраны Менен кыйыштыр, же Менин күүнимле болбозын, Сенийиле болзын.

³⁷ Бурылып, ологордын уйуктап жаткандарын көрди, Петрга айтты:

– Симон, сен уйуктап жадын ба? Бир де саат ойгу отуруп албадын ба? ³⁸ Сергек болыгар, ченелтеге түшпеске, мүргигер. Тын сергек, эт-канда дезде чине жок.

³⁹ Катап барала, байагы ок сөзин айдып мүргиди.

⁴⁰ Бурылып, ологордын база ла уйуктап жаткандарын көрди: ологордын көстөри жумулып турган; ологор Ого каруузына нени айдарын билбей турдылар.

⁴¹ Учунчизин келип, ологорго айтты:

– Эмдиге жетире уйуктап амыраганчаар ба? Же эмди ой келди! Бат, Кижини Уулы кинчектүлөрдүн колына берилип жадыры. ⁴² Туругар, баралы! Бат, Мени садып жатканы жууктап келди.

Иисусты каруулга алганы

(Мф. 26:47-56; Лк. 22:47-53; Ин. 18:3-12)

⁴³ Бу ла тушта, Иисус айдып турганча, Иуда, он экүнин бирүзи, келди. Оныла кожо улу абыстар, бичикчилер ле жаандар ийген кылышту ла шыйдамду көп улус келдилер. ⁴⁴ Иисусты садып жатканы ологорго темдек айдып берди:

– Окшогон кижим Ол болор. Оны тудуп, жазап каруулдап апарыгар.

⁴⁵ Келеле, бу ла тарый Ого жууктай базып, «Равви!» – дейле, Оны окшоды. ⁴⁶ Олор дезде, Оны тудуп, каруулга алдылар. ⁴⁷ Мында тургандардын бирүзи кылыжын ушта тартып, улу абыстын кулынын кулагын кезе чапты. ⁴⁸ Иисус ологорго айтты:

– Тонокчыны тудайын дегендий, Мени тудуп аларга кылышту ла казыкту келдигер. ⁴⁹ Күнүн сайын Мен слерле кожо байзында болуп, үредип жүрдим, слер Мени тутпадыгар. Же бичилгени бүтсин.

⁵⁰ Айдарда, Оны таштайла, ончозы кача берди. ⁵¹ Бир жыланаш уул кеден бөслө оронып, Иисустын кийнинен барып жаткан. Оны тудуп алдылар, ⁵² же ол бөсти таштап, жыланаш бойы кача берди.

Иисус оток-күрөө алдында

(Мф. 26:57-68; Лк. 22:54-55, 63-71; Ин. 18:13-14, 19-24)

⁵³ Иисусты улу абыска апардылар. Ончо улу абыстар, жаандар ла бичикчилер жуулыжып келдилер.

⁵⁴ Петр дезе Оны ээчиде ыраагыла барып, улу абыстын күрентигине кирген. Анда жалчыларла кожо отуруп, отко жылынып турган.

⁵⁵ Улу абыстар ла оток-күреенин ончо улузы Иисусты өлүмге берип ийерге, Ого удур кере бедиреп, таппай турдылар. ⁵⁶ Көп улус төгүндөп, Ого удур керелеп айттылар, же олардын бу керези башкаланып турды. ⁵⁷ Кезиктери туруп, Ого удур төгүн керелеп, айттылар:

⁵⁸ – «Мен кижинин колы бүдүргөн бу байзынды бузала, үч күнге кизи колы бүдүрбеген өскө байзынды тудуп койорым» деп, Онын айтканын укканыбыс.

⁵⁹ Же олардын да керези башкаланып турды.

⁶⁰ Айдарда, улу абыс ортозына туруп, Иисустан сурады:

– Не бир де каруунды айтпай турун? Олор Сеге удур не деп керелейт?

⁶¹ Же Ол унчукпай, каруузын айтпай турды. Улу абыс Онон катап сурады:

– Алкышту Бойынын Уулы, Христос Сен бе?

⁶² Иисус: «Мен – деди. – Слер Кизи Уулы күчтү Кудайдын он жанында отурганын ла тенеринин булудыла келип жатканын көрөригер».

⁶³ Улу абыс дезе бойынын кийимин ырта тартып, айтты:

– Биске база керечи не керек? ⁶⁴ Кудайды жамандап айтканын уктыгар. Слер не деп сананып жадыгар?

Ончолоры: «Ол бурулу, өлөр учурлу» – дедилер.

⁶⁵ Кезиги Ого түкүрө бердилер, жүзин жаап, согуп, «Танып, жарлыктап айт» дедип турдылар. Жалчылар да Оны сого бердилер.

Петрдын жана түшкени

(Мф. 26:69-75; Лк. 22:56-62; Ин. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Петр төмөн күрентикте болордо, оноор улу абыстын жалчы үй улузынын бирүзи келди. ⁶⁷ Отко жылынып отурган Петрды аяктап көрөлө, айтты:

– Сен де Назареттин кижизи Иисула кожо жүрген.

⁶⁸ Же ол жана түжүп, «Нени айдып турун болбогой, билбезим, аайлабай турум» – дейле, алдындагы күрентикке барды. Бу тарый пөтүк этти.

⁶⁹ Жалчы үй кизи оны катап көрөлө, анда турган улуска айдып баштады:

– Бу кизи олардын бирүзи.

⁷⁰ Ол база ла жана түшти. Саат болбой анда турган улус Петрга база ла айтты:

– Сен олардын бирүзи болгонын, чын. Сен Галилейдин кижизи инен, эрмегин де оларды ойшош.

⁷¹ Ол дезе, айдып турган кижигерди билбезим деп, Кудайды адап, чертенди. ⁷² Бу тарый пөтүк экинчи катап этти. Айдарда, Петр «Пөтүк эки катап эткелекте, Менен үч катап жана түжерин» – деп, Иисустын ого айткан сөзүн эске алып, ыйлай берди.

Иисус Пилаттын алдында

(Мф. 27:1-2, 11-14; Лк. 23:1-5; Ин. 18:28-38)

15 Саадабай эрте тагда улу абыстар, жаандар, бичикчилер ле оток-күрөө ончозы жуундап, жөп чыгардылар. Иисусты күлийле, Пилатка апарып бердилер.

² «Сен иудейлердин Кааны ба?» – деп, Пилат Онон сураарда, Ол каруу жандырып, «Сен айдып турун» – деди.

³ Улу абыстар Оны көп бурулап турдылар. ⁴ Пилат дезе Онон база катап сурады:

– Бир де каруу жандырбай турун ба? Көрзөн, Сеге удур бурулаштын көбизин!

⁵ Же Иисус бого до бир де каруу жандырбаста, Пилат кайкап турды.

⁶ Байрам сайын дезе ол калык сураган кижендүлөрдүн бирүзин божодотон. ⁷ Түрмеде түймеенчилерле кожо Варавва дейтен бир кизи отурган. Олор түймеен тужында кизи өлтүргөндөр.

⁸ Улус Пилатка келип, кижендүлөрдүн бирүзин алдындагы ла чылап божотсын деп, сурай берди.

⁹ – Слерге иудейлердин Каанын божодойун ба? – деп, Пилат ологорго айтты.

¹⁰ Улу абыстар Оны, күйүнеле, берип ийгендерин ол билер болгон. ¹¹ Же улу абыстар онын ордына Варавваны сурагар деп, улусты түймедип ийдилер.

¹² Пилат ологорго каруу берип, база айтты:

– Иудейлердин Кааны дешкенеерди мени канайтсын деп туругар?

¹³ – Керип кой! – деп, ологорго база ла кыйгырыштылар.

¹⁴ Пилат ологорго айтты:

– Ол жаман нени эткен?

Же ологор там тыныда кыйгырышты:

– Керип кой!

¹⁵ Айдарда, Пилат улуска жараарга, ологорго Варавваны божотты, Иисусты дезе камчыладала, кере тартсын деп, берип ийди.

¹⁶ Жуучылдар Оны претория дейтен күрентик ичине апарала, ончо черүни жууп алдылар. ¹⁷ Ого кубакай-кызыл кеп кийдирип, тегенекти өөрөлө, бажына салдылар.

¹⁸ – Иудейлердин Кааны эзендик болзын! – деп, Оны уткый бердилер.

¹⁹ Бажына тайакла согуп, Ого түкүрип, тизеленип, бажырып турдылар. ²⁰ Оны электейле, кубакай-кызыл кепти уштып, Бойынын кебин кийдиреле, керүге апардылар.

Иисусты керигени

(Мф. 27:32-44; Лк. 23:26-43; Ин. 19:17-27)

21 Киринейдин Симон деп бир кижизи, Александр ла Руфьтын адазы, жаланнан бурулып, өдүп бараткан. Керү агашты апарзын деп, ого жакардылар.

22 Иисусты Голгофа – «Куу-Баш» деп жерге экелдилер. 23 Ого смирна кошкон аракы ичерге берерде, албады. 24 Оны кере тарткандар, кемибиске нези жеткей не – деп, шыбага таштап, кийимин үлежип алдылар.

25 Оны кере тартарда, тогус саат эртен тура болгон. 26 Бурузын көргүскен «Иудейлердин Кааны» деп бичик илгендер. 27 Оныла кожо эки тонокчыны керип койдылар: бирүзин он жанына, өскөзүн – сол. 28 Анайып, «Оны кара сагыштуларга коштылар» деп, Агару Бичикте айдылган сөс бүтти.

29 Өдүп бараткан улус баштарын кекип, Оны жамандап, айдыжып турдылар:

– Э-э, байзынды бузаачы ла үч күнге тудачы!

30 Бойынды Бойын аргадап, керү агаштан түш.

31 Улу абыстар бичикчилерле кожо анайып ок Оны шоодып, бой-бойына айдыжып турдылар:

– Өскө улусты аргадап жүрген эди, Бойын десе аргадап болбойт! 32 Христос, Израильдин Кааны, эмди керү агаштан түшсин, бис көрөлө, Ого бүдерис.

Оныла кожо кере тартылгандар Оны база сөгүп турдылар.

33 Тал-түш боло берерде, жер үстине карануй түжүп, үчинчи саатка жетире турды. 34 Үчинчи саатта Иисус улу үнденип кыйгырды:

– Элои, Элои! Ламма савахфани?

Онызы: «Кудайым, Кудайым! Мени не таштадың?» – дегени.

35 Анда турган улустын кезиги мыны угала, «Бат, Илияны кычырып жат» – дештилер. 36 Бирүзи десе жүгүрүп барып, шиндиретен немени укусла чыктыдып, тайакка саптап, Ого ичерге берип, айтты:

– Акыраар, Илия Оны түжүрүп аларга келгей не, көрөлик!

37 Иисус десе, тын кыйгырала, тыны кыйыла берди. 38 Байзындагы көжөгө үстиги бажынан төмөн түжүрө эки жара ыртылды. 39 Керү агаштын алдында турган жүс жуучылдын жааны Ол мынайда үнденип, тыны үзүлө бергенин көрөлө, айтты:

– Бу кижичындаптан Кудайдын Уулы болгон!

40 Анда ыраагынан көрүп турган үй улус бар болгон. Олордын ортозында: Мария Магдалина, кичү Иаков ло Иосиянын энези Мария, онон Саломия. 41 Иисус Галилейде болордо, бу үй улус Оныла кожо жүрүп, Ого болужып туратан. Мында ок Оныла кожо Иерусалимге келген көп өскө үй улус болгон.

42 Бу суббот алдындагы белетеништин күни болгон. Эңир кирерде, 43 Аримафейден оток-

күреенин тоомжылу кижизи Иосиф келди. Ол, Кудайдын Каандыгы келерин сакып жүргөн бойы, Пилатка тидинип киреле, Иисустын сөөгин сурады. 44 Пилат Онын качан ок өлүп калганын кайкады.

Жүс жуучылдын жаанын кычырып алала, «Өлгөни удаган ба?» – деп сурады. 45 Жүс жуучылдын жаанынан угуп алала, сөөкти Иосифке берип ийди.

46 Иосиф кеден бөс садып алды, сөөкти түжүрүп, бөслө ороды. Кайада ойгон сөөк салар жерге апарып, салып койоло, эжигин ташла базырды.

47 Мария Магдалина ла Иосиянын энези Мария сөөкти кайда салганын көрүп тургандар.

Иисус Христостын тирилгени

(Мф. 28:1-8; Лк. 24:1-12; Ин. 20:1-10)

16 Суббот күн өдө берерде, Мария Магдалина, Иаковтын энези Мария, онон Саломия Иисустын мөңкүзүн барып сүркүштеерге, жараш ытту сүркүш садып алдылар. 2 Неделенин баштапкы күнинде эрте таңда, күн чыгарда, сөөк салар жерге келип, 3 бойлоры ортодо эрмектештилер:

– Сөөк салган жердин эжигинен ташты биске кем антарып берер?

4 Көрзө, таш антарылып калтыр. Ол десе тапту жаан болгон. 5 Сөөк салган жерге киреле, он жанында ак кийимдү иит уул отурганын көрүп, коркый бердилер. 6 Ол десе үй улуска айтты:

– Алан кайкабагар! Слер Назарет жеринен, кере тартылган Иисусты бедиреп жадыгар. Ол тирилген, мында жок. Жаткан жери бу. 7 Же барып, үренчиктерине ле Петрга айдыгар: «Онын слерге айтканыла, Ол Галилейге слерден озо барып жат, Оны анда көрөригер».

8 Олор чыгала, сөөк салган жерден жүгүрө бердилер. Сертилдеп, куйка баштары жимиреп, коркыган бойынча, кижиге неме айтпадылар.

9 Неделенин баштапкы күнинде эрте таңда тирилеле, Иисус озо Мария Магдалинага көрүнди. Ол башкыда онын өзөк-буурынан жети шилемир чыгарган. 10 Мария Магдалина барып, Иисусла кожо жүргендерге, олорго, ыйлажып-сыктажып отургандарга, тил жетирди. 11 Же олор Иисус эзен, Мария Магдалина Оны көргөн деп угала, бүтпедилер.

12 Мынын кийнинде олордын экүзи журт жаар барадарда, Иисус өскө бүдүмдү болуп, олорго жолдо көрүнди. 13 Олор бурылып, өскөлөрине табыш жетирдилер, же олорго до бүтпедилер.

14 Адакыда эңирде курсак жип кыйын отурган тужында он бир үренчигине көрүнип, олорды бүтпези ле жүректери сокортыганы учун каарып айтты, ненин учун десе Онын тирилген Бойын көргөндөргө бүтпегендер. 15 Олорго айтты:

– Жер-телекей сайын барыгар, ончо жайалганга Сүүнчилү Жарды жарлагар. 16 Ого бүделе, креске түшкен кижичындаптан аргадалар. Бүтпеген кижичындаптан аргадалар. 17 Бүткендерге мындай билдилер

коштонып жүрер: олар Менин адымла
шилемирлерди чыгарар, жаңы тилле эрмектенер;
18 жыланды колло тудар, өлгөдий де неме ичсе,
олорго каршу жетпес; жоболдуларга колын салып,
алкаар, олар жазылар.

19 Анайып, оларло эрмектешкен кийнинде, Иисус
Кайракан тенериге көдүрилип, Кудайдын он
жанына отурды. 20 Олор дезе барып, жер сайын
жарлап жүрдилер. Кайракан оларго болужып,
олордын сөзин билдилерле тыныдып турды.
Аминь .

Лука

1 Бисте болгон керектерди көп улус куучын эдип бичиирге ченешкен. **2** Бу керектерди туку бажынан ала бойы көргөн, Сөскө болуп иштеп жүрген улус биске жетирген эди. **3** Онын учун, күндүлү Феофил, ончозын учы-бажынан ала быжулап шинжүлөйлө, мен де сеге бир аай тизип, бичип берейин деп шүүдим. **4** Сеге үредип айткан сөстөр чындык болгону сени билзин деп турум.

Крестеечи Иоаннын туулатаны керегинде табыш

5 Иудейлердин кааны Ирод тужында Захария деп абыс журтаган. Ол Авия абыстын бөлүгинен болгон. Оndo Аарон укту абакай болгон; ады-жолу Елисавета. **6** Олор экилези Кудайдын алдында акту болгондор, Кайраканнын ончо жакылталарын бүдүрүп, жандаткан жанын тудуп, буспай жүргендер. **7** Же олордо бала-барка жок болгон: Елисавета бала таппас болуп бүткен; экилези жажай да берген улус.

8 Бир күн Захариянын бөлүги абыстайтан ой жедип келерде, ол Кудайдын алдында мўргип турган. **9** Ого абыстардын жаңыла Кайраканнын байзынына кирип, фимиам өртөөр үлү келишкен. **10** Фимиам өртөөр тужында байзыннын тыштында көп улус мўргип турган.

11 Ого фимиам өртөгөн тагылдын он жанында Кайраканнын ангели турганы көрүндү. **12** Захария оны көрөлө, жүрексиреп, коркый берди. **13** Же ангел ого айтты:

– Коркыба, Захария: мўргигенин угулды. Елисавета абакайың сеге уул бала таап берер, оны Иоанн деп адаарын. **14** Уулын сеге кежик ле улу сүүнчи болор, онын туулганына көп улус сүүнер. **15** Кайракан алдында ол улу болор, аракы ла эзиртер суузын ичпес, Агару Тынды энезинин ичинде алынар. **16** Израильдин уулдарынын көбизин Кайраканга, олордын Кудайына, бурылтар. **17** Адалардын жүрегин балдарына жандырайын деп, багынбастарды актулар чылап санандырайын деп, мынызыла Кайракан келерине калыкты белетейин деп, Кайраканнын ичкери алдынан Илиядый тыңду ла күчтү барар.

18 – Мынын чынын канайып билетем? – деп, Захария ангелден сурады. – Мен карып калдым, абакайым да жажай берген кижиде.

19 Ангел каруу жандырды:

– Мен Кудайдын алдында турган Гавриил; сениле эрмектежерге, бу сүүнчилү жарды сеге жетирерге ийилгем. **20** Сеге бу айтканым ойи жедип, бүтпей

калбас. Же сен сөзиме бүтпедин, онын учун тилин тартылып калар, мынын чыны чыгар күн келгенче, унчукпай жүрерин.

21 Бу өйдө улус Захарияны сакып, байзында не саадады болбогой деп, кайкажып турды. **22** Ол чыгып келди, же эрмектенип болбоды. Ого байзында көрүлте болгон деп, билип ийдилер. Улуска колыла имдеп, ол тил жок артканча болды.

23 Абыстап жүрген күндери түгенерде, ол жаңып келди. **24** Жаан удабай абакайы Елисавета барланып, беш ай жажынып, айдынып жүрген: **25** «Улус ортодо мен керегинде жүрген жаман эрмек-куучындарды токтодып, бу күндерде Кайракан меге мыны этти».

Иисустын туулатаны керегинде табыш

26 Елисаветанын барланганынан ала алтынчы айында Кудай Бойынын Гавриил деп ангелин Галилейдеги Назарет калага, **27** Давид калдыгынын Иосиф деп кижизиле кол алыштырылган кыска ийди. Кыстын ады-жолу Мария болгон. **28** Ангел ого келип, айтты:

– Сүүн, жакшылыкту кыс! Кайракан сениле кожо! Уй улус ортодо сен алкышту.

29 Мария ангелди көрөлө, айткан сөзин кайкап, бу мынайып эзендешкени не атасы болотон деп, санана берди. **30** Ангел ого айтты:

– Коркыба, Мария! Сен Кудайдан жакшылык алдын. **31** Барланып, уул бала табарын, Оны Иисус деп адаарын. **32** Ол улу болор, Орө Турганнын Уулы деп адалар. Кудай Кайракан Ого улу Давид адазынын ширеезин берер. **33** Ол Иаковтын калдыгын каан болуп үргүлүгиге башкарар, Онын каандыгынын учы-куйузы жок болор.

34 Же Мария ангелден сурады:

– Ол канайып болор? Мен эр кижиле билишпес инем!

35 Ангел ого каруу жандырып, айтты:

– Сеге Агару Тын түжер, сени Орө Турганнын күчи көлөткө чилеп бүркеп ийер. Онын учун табатан балан агару болор, Кудайдын Уулы деп адалар. **36** Бат, бала таппас дешкен төрөөнүн Елисавета, ол до карыыр жөбинде барланып, алтынчы айга барып жат. Ол уул бала табар. **37** Кудайдын сөзи бүтпей калбас.

38 Мария:

– Мен Кайраканнын кулы эдим, сенин айтканынла болзын – деди.

Ангел жүре берди.

Мариянын Елисаветага жолыгып жүргени

³⁹ Бу күндөрдө Мария туулук ороонго, Иудейдеги калага бачымдап барды. ⁴⁰ Захария-эшке келип, Елисаветала эзендешти. ⁴¹ Елисавета Мариянын эзендешкенин угарда, ичиндеги балазы кыймыктанды. Ол Агару Тынла толуп, ⁴² тын үнденип айтты:

– Үй улус ортодо сен алкышту! Карындап жүргөн баланды Кайракан алкады! ⁴³ Мен кем ондый, меге Кайраканымнын энези келетен? ⁴⁴ Эзендешкен үнүн кулагыма угуларда, ичимдеги балам сүүнип, тепкиленди. ⁴⁵ Кайраканнын ого айтканыла болор деп бүткени, кежиктү.

Мариянын сарыны

⁴⁶ Мария айтты:
– Жулам менин Кайраканды улуркадат,
⁴⁷ тыным менин Аргадаачы Кудайыма сүүнет,
⁴⁸ Ол Бойынын кулы робожыганын көргөни учун.
Бу өйдөң ала ончо үйелер
мени кежиктү деп айдар,
⁴⁹ күчтү Бойы меге улу керек эткени учун.
Онын ады агару!
⁵⁰ Оны байлап, Онон айап жүргөн улуска
үйеден үйеге быйаны бедер.
⁵¹ Ол Бойынын колыла улу неме этти,
улуркактарды ончо санаазыла кожо тоскурып
ийди.
⁵² Јанда отургандарды ширеезинен антарып,
базынчыкта жүргендерди көдүрди.
⁵³ Аштап жүргендерге жакшылык сыйлады,
байларды как куруга тайып ийди.
⁵⁴ Ада-өбөкөлөриске: Авраамга ла онын
калдыктарына
үргүлжиге быйаным жетирерим деп,
айдып салган сөзүн Ол эске алынып,
Израильге – Бойынын кулына болужарга келди.
⁵⁶ Мария Елисавета-эште үч ай кире жүреле, жанып
ийди.

Крестеечи Иоаннын туулганы

⁵⁷ Айы-күни једип, Елисавета уул бала тапты.
⁵⁸ Кайракан ого улу быйанын жетиргенин угала,
айылдаштары ла төрөөндөри оныла кожо сүүнип
турдылар.

⁵⁹ Сегизинчи күнде баланы томдоорго келгилеп,
оны адазынын адыла Захария деп адаарга
санаңдылар. ⁶⁰ Је энези:

– Јок, онын ады Иоанн болор – деди.

⁶¹ – Сенин угында андый атту кижі јок! –
дешкилеп, ⁶² уулын кем деп адаарга турганын,
колло имдеп, адазынан сурадылар.

⁶³ Захария жалбак агаш сурап алала, «Онын ады
Иоанн» деп бичиди. Турган улус ончозы кайкады.

⁶⁴ Бу тарый онын тили-оозы чечилип, Кудайды
алкап, эрмектене берди. ⁶⁵ Айылдаштары сүрекей

коркыды; кайкамчылу учурал керегинде куучын
туулу Иудейге текши јайылды. ⁶⁶ Уккан улус ончозы
оны көксине алынып, «Бу бала кем болгой не?» –
деп турдылар. Чындап та, Кайракан оныла кожо
болгон.

Захариянын сарыны

⁶⁷ Иоаннын адазы Захария Агару Тынла толуп,
јарлыктап, айда берди:

⁶⁸ – Кайраканга, Израильдин Кудайына, баш
болзын!

Ол Бойынын калыгына келип барган, ого јайым
берген.

⁶⁹ Бойынын агару јебрен јарлыкчылары ажыра
айтканыла

бисти өштүлеристен,
јаман көргөндөрдүн колынан аргадајтан
күчтү Аргадаачыны Ол
Давид кулынын калдыгынан биске јайап берди.

⁷² Ол адаларыска быйан жетирерим,

Бойымнын агару кереезимди
сананып жүрерим деп, сөзүн берген.

⁷³ Бисти өштүлеристен аргадаар,
ол тушта бис кемнен де јалтанбай,
Онын алдында агару ла чындык болуп,
ончо күндеристин туркунына
Ого бажырып жүрерис деп,
Ол улу Авраам адабыска чертенген.

⁷⁶ Сен дезе, балам,
Өрө Турганнын јарлыкчызы деп адаларын,
Онын јолдорын белетеерге,
Кайраканнын алдында барарын,
⁷⁷ кинчектери ташталганы ажыра
аргаданары керегинде

Онын калыгына билгир берерин.

⁷⁸ Бисти сүүген ле биске быйанын берген Кудайыс
тенериден биске јарык таңдак ийер –

⁷⁹ ол чыгып, карангуйда отурган,
өлүмнүн көлөткөзінде жүргөн ончо улусты
бойынын јарыгыла чалыдып ийер;
амыр-энчүге экелетен јолды
ол биске көргүзип берер.

⁸⁰ Бала дезе чыдап, тын-санаазы ойгорып,
Израильге ачылар өйи јеткенче, куба чөлдө жүрди.

Иисус Христостын туулганы

(Мф. 1:18-25)

2 Ол күндөрдө каган Август ончо јердеги
улустын тын-тоозын алзын деп јакарган.
² Квирий Сирияны башкарып турарда, бу
баштапкы тооалыш болгон. ³ Ончозы бичидерге,
кажызы ла бойынын калазына бардылар.

⁴ Иосиф Давид угынан, онын калдыгы болгон.
Онын учун Галилейдеги Назарет каладан
Иудейдеги Давидтин Вифлеем дейтен калазына
барды. ⁵ Оныла кожо кол алыштырган, барлу
болгон Мария барды. ⁶ Вифлеемде Мариянын бала
табар өйи једип, ⁷ тун уул бала тапты. Айылчы

түжөр үйдө олорго жер табылбаган учун, Оны чуулайла, өлөн салгышка салып койды.

⁸ Ол жерде жалаңда күдүчилер үүрлү койын коно каруулдап тургандар. ⁹ Олорго Кайраканның ангели көрүнүп, оларды Кайраканның магынын жаркыны чалыдып ийди. Күдүчилер сүрекей коркыды. ¹⁰ Же ангел олорго:

– Коркыбагар! – деди. – Мен слерге Сүүнчилү Жар – ончо улуска улу сүүнчи экелип жадым. ¹¹ Бүгүн Давидтин калазында слерге Аргадаачы туулды – Христос Кайракан! ¹² Бат, слерге темдек: өлөн салгышта чуулу жаткан баланы көрөригер.

¹³ Сагыбаган жанынан ангелле кожо тенгеринин көп черүчилдери көрүнүп, Кудайды алкай бердилер:

¹⁴ – Көк-тенериде Кудайга мак болзын, жерде амыр, улус ортодо Кудайдын жакшылыкту күүн-табы болзын!

¹⁵ Ангелдер тенгери өрө чыга берерде, күдүчилер бой-бойына айтты:

– Вифлеемге барып, анда не болгонун, Кайраканның биске айтканын көрөлик.

¹⁶ Жылгырлап барала, Марияны, Иосифти ле өлөн салгышта жаткан баланы таап алдылар. ¹⁷ Баланы көрөлө, Ол керегинде нени укканын куучындап бердилер. ¹⁸ Күдүчилердин куучынын уккан улус ончозы алан кайкажып турдылар. ¹⁹ Мария десе, бу сөстөрдү ончозын көксине алынып, ундыбай жүргөн.

²⁰ Көргөни-укканы учун Кудайды алкап ла мактап, күдүчилер кайра бурылдылар: ончозы ангелдин айтканыла болгон.

²¹ Сегис күннин бажында, баланы томдойтон ой жедерде, Ого Иисус деп ат бердилер. Оны анайып энеде табылгалактан озо ангел адаган.

Иисус байзында

²² Моисейдин Жасагыла олордын арутанар күндери түгенерде, баланы Кайраканга учурлаарга, Иерусалимге экелдилер. ²³ Кайраканның Жасагында анайда ла бичилген: *«Эр киндиктү болуп тун туулганнын кажызы ла Кайракандыйы болор».*

²⁴ Олор анайда ок Кайраканның Жасагыла эки күүлечек эмезе күүленин эки балазын тайар учурлу болгон.

²⁵ Ол тушта Иерусалимде Симеон деп кижиге туртаган. Ол акту, ак санаалу кижиге болгон, Израильди Кудай аргадаар күнди сакып жүргөн. Ол кижиде Агару Тын болгон. ²⁶ Кудай ийген Христосты көрбөгөнчөн, өлбөзгөн деп, ого Агару Тыннан күн-эртеде айдылып калган. ²⁷ Агару Тын Симеонды байзынга экелди. Кудайдын жаңын жандаарга, ада-энези Иисус баланы экелерде, ²⁸ Симеон Оны колго алып, Кудайды алкайла, айтты:

²⁹ – Кайракан! Бойынның айтканынла, эмди кулыңды амырыла божодып жадын.

³⁰ Менин көзим Сенин аргадажынды көрди.

³¹ Сен оны ончо калыктар алдында белетеген:

³² өскө калыктарга ачылтаны,

Израиль калыгына мак берип турган жарыкты.

³³ Иосиф ле Мария бала керегинде айтканын кайкап уктылар. ³⁴ Симеон олорды алкайла, Иисустын энезине, Марияга, айтты:

– Бу баладан улам Израильде көп улус жыгылар, көбизи өрө турар, сенин де жуланнан үлдү өдөр. Бу бала Кудайдын билдизи болор, Ого удурга көп улус туруп чыгар, онызыла олор көгүстеринде алып жүргөн санааларын ачар.

³⁶ Байзында анайда ок Ханна жарлыкчы болгон.

Ол Асир укту, Фануилдин кызы, жетиреле жаап калган. Барган кижизиле жети жыл журтайла, тул калган. ³⁷ Онон ло бери сегизен төрт жашка жеткенче тул жүргөн. Байзыннан ырабай, түни-түжи мүргип, орозо тудуп, Кудайга жалчы болуп жүргөн.

³⁸ Бу өйдө ол базып келеле, Кудайга алкыш

жетирип, Кудай Иерусалимди жайымдаарын сакып жүргөн ончо улуска бала керегинде айдып турды.

³⁹ Иосиф ле Мария Кайраканның жаңын жаңдайла, Галилейдеги Назарет калазына жанып келдилер.

⁴⁰ Бала десе чыдап, күчиге кирип, ойгорып турган.

Кудайдын жакшылыгы Онын Бойында болгон.

⁴¹ Иисустын ада-энези жылдын сайын

Иерусалимге Пасха байрамга барып туратан. ⁴² Ол он эки жашту болордо, олор жаңжыкканыла

Иерусалимге байрамдап бардылар. ⁴³ Байрамнын күндери божордо, жанып ийдилер, Иисус десе

Иерусалимде артып калды. Иосиф ле Онын энези мыны билбей,

⁴⁴ Ол өскө улусла кожо келип жаткан деп бодогон. Күндик жерди өдөлө, төрөөндөрдүн,

көрүш-таныштардын ортозынан бедирей

бердилер. ⁴⁵ Таппай салала, Оны бедиреп,

Иерусалимге бурылдылар.

⁴⁶ Иисусты үч күннин бажында байзыннан таптылар. Ол үредүчилердин айтканын угуп,

сурактар берип, олордын ортозында отурган.

⁴⁷ Уккан улус ончозы Онын керсүзин ле карууларын кайкажып тургандар. ⁴⁸ Ада-энези Оны көрөлө, алан кайкадылар, энези Ого айтты:

– Балам! Бу Сен кайттың, не онойдо кылыңдын? Адаң да, мен де Сени бедиреп, ал-сагышка түштис.

⁴⁹ – Мени не керек бедиредигер? – деп, Ол сурады. – Мен Адамнын айлында болотонымды билбедигер бе?

⁵⁰ Же олор Онын айтканын ондободалар.

⁵¹ Иисус ада-энезиле кожо барып, Назаретке келди, олорго сөсуккур жүрди. Энези десе Онын айткан сөстөрүн көксинде чебер алып жүрди.

⁵² Иисус чыдаган сайын, ойгоры көптөп, Кудайдын да, улустын да алкыш-бийяны Ого тынып турды.

Крестеечи Иоаннын жарлыктаганы

(Мф. 3:1-12; Мк. 1:1-8; Ин. 1:19-28)

3 Бу керек Тиверий каган Римди он бежинчи жыл башкарып турарда болгон. Ол тушта Понтий Пилат Иудейде, Ирод десе Галилейде

бийлеген, онын Филипп карындажы Итурейде ле Трахонитида тергеде, Лисаний десе Авилинейде бийлеген. ² Ханна ла Каиафа улу абыстар болордо, куба чөлдө Захариянын уулы Иоаннга Кудайдан сөс болгон. ³ Ол Иордан-сууны сындай жерлерди эбирип, жарлыктап жүрген: «Кинчектеригер ташталзын деп, Кудайга баштанып, креске түжүгер!» ⁴ Исаия жарлыкчынын түрбегинде бичилгениле:

*«Куба чөлдө кыйгырганнын үни бу:
„Кайраканга жол белетегер, Онын жолдорун түс эдигер!»*

⁵ *Кажы ла кобы толып,
кажы ла туу ла төн жабызазын,
бурылчыктар, орык жолдор түзелзин!*

⁶ *Ол тушта Кудайдын аргадажын кандый ла кижичи көрүп ийер».*

⁷ Креске түжерге келген улуска Иоанн айдып турган:

– Жыланнын ач-үрени! Кудайдын келер өйдөги чугулынан кыйыжар жолды слерге кем көргүзип берди? ⁸ Чындаптан кинчегерди алынып, Кудайга баштанганыгарды керекте көргүзигер! «Адабыс Авраам» – деп, ичигерде айдарга сананбагар! Айдып турум слерге: Кудай бу таштардан Авраамга балдарды жазап берер аргалу. ⁹ Малта да агаштардын тазылында жадыры: жакшы жиилек бүтпес агашты кезип, отко таштайтан.

¹⁰ – Бис нени эдетенис? – деп, улус сурап турарда, ¹¹ ологро каруу жандырган:

– Эки чамчалу кижичи бирүзин чамча жогына берзин. Аш-курсакту кижичи анайда ок этсин.

¹² Креске түжерге каланчылар база келген.
– Үредүчи, бис нени эдетенис? – деп, ологро сурагандар.

¹³ Иоанн ологро:

– Улустан артык неме некебегер – деген.

¹⁴ Анайып ок жуучылдар:
– Бис нени эдетенис? – деп сурагандар.
Ол айткан:

– Кемди де тарындырбагар, төгүндөп бурулабагар, ишжалыгарла болорзыныгар.

¹⁵ Сакылтада жүрген улус: «Шак бу кижичи Христос болды ба?» – деп, ончозы ичинде Иоанн керегинде сананып турган. ¹⁶ Же Иоанн ончозына айткан:

– Мен слерди суула крестеп жадым. Же менен күчтүзи келедири, мен Онын өдүгинин буузын да чечерге турбазым. Ол слерди Агару Тынла, отло крестеер. ¹⁷ Онын күреги колында, Ол идиргенин арутап, буудайын алмарына урар, саламын десе, өчпөс отко таштап, өртөөр.

¹⁸ Иоанн улусты анайып ла көп өскө дө сөстөрлө бүдүндирип, Сүүнчилү Жар жарлап жүрген.

¹⁹ Төрт төчиннин бирүзин башкарган Ирод бойынын карындажынын абакайын Иродиаданы алганы учун, өскө дө жарабас кылыктары учун Иоанн оны буулап турган. ²⁰ Ирод десе, база бир жарабас керек эдип, Иоаннды түрмелеп койгон.

Иисус Христостын креске түшкени (Мф. 3:13-17; Мк. 1:9-11)

²¹ Улус ончозы креске түжүп турарда, Иисус база креске түжеле, мүргип турарда, көк-тенери ачылып, ²² Агару Тын күүленин кеберин алынып, Онын үстине түжүп келди, тенериден үн угулды:
– Сен Менин сүүген Уулым, Сенде Менин жакшылыкту табым!

Иисус Христостын ада-өбөкөлөри (Мф. 1:1-17)

²³ Иисус бойынын керегин эдип баштаарда, одус жаш кирелү болгон. Оны улус Иосифтин уулы, Илийдин жеен уулы деп бодогон. ²⁴ Онын арткан ада-өбөкөлөри: Матфат, Левий, Мелхий, Ианнай, Иосиф, ²⁵ Маттафий, Амос, Наум, Еслим, Наггей, ²⁶ Мааф, Маттафий, Семей, Иосиф, Иуда, ²⁷ Иоаннан, Рисай, Зоровавел, Салафиил, Нирий, ²⁸ Мелхий, Аддий, Косам, Елмодам, Ир, ²⁹ Иосий, Елиезер, Иорим, Матфат, Левий, ³⁰ Симеон, Иуда, Иосиф, Иоанан, Елиаким, ³¹ Мелеай, Маинан, Маттафай, Нафан, Давид, ³² Иессей, Овид, Вооз, Салмон, Наассон, ³³ Аминадав, Арам, Есром, Фарес, Иуда, ³⁴ Иаков, Исаак, Авраам, Фарра, Нахор, ³⁵ Серух, Рагав, Фалек, Евер, Салы, ³⁶ Каинан, Арфаксад, Сим, Ной, Ламех, ³⁷ Мафусал, Енох, Иаред, Малелеил, Каинан, ³⁸ Енос, Сиф, Адам, Кудай.

Иисусты ченегени (Мф. 4:1-11; Мк. 1:12-13)

⁴ Иисус Агару Тын алынып, Иорданнан жанып келерде, Тын Оны куба чөлгө апарды. ² Анда Ол төртөн күннин туркунына көрмөскө ченетти. Бу күндөрдө нени де жибеди, учында аштай берди.

³ Көрмөс Ого айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзон, калаш боло берзин деп, бу ташка жакарып ий.

⁴ Иисус каруу жандырып, айтты:

– *Кижичи жагыс калаш жип тирүү жүрер эмес, же Кудайдын не ле сөзиле тирүү жүрер деп бичилген сөс бар.*

⁵ Көрмөс Оны бийикке көдүрип, орчылангын ончо каандыктарын элес эттире көргүзип, ⁶ Ого айтты:

– Бастыра мынын бажын билерин, онын магын Сеге берейин. Мынын ончозы меге берилген ине, кемге берейин дезем, берерим. ⁷ Анайдарда, меге бажыра болзон, ончозы Сенийи болор.

⁸ Иисус каруу жандырды:

– Менен кеде тайыл, сатана! Бичилген сөс бар: *«Кайраканга, бойыннын Кудайына, бажыр, жагыс Ого жалчы бол».*

⁹ Көрмөс Оны Иерусалимге апарып, байзыннын жабынтызына тургузала, айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзон, мыны төмөн калып ий. ¹⁰ Бичилген жок бедди: *«Сени чеберлеп жүрзин»*

деп, Бойынын ангелдерине жакарар. ¹¹ Будын ташка бүүдүрилбезин деп, Сени кол бажына апарар».

¹² Иисус каруу жандырды:

– Кудайын Кайраканды ченебе деп айдылган.

¹³ Ончо ченелтезин туузылтала, көрмөс Иисустан бир кезекке жүре берди.

Иисустын жарлыктаганы

(Мф. 13:53-58; Мк. 6:1-6)

¹⁴ Тыннан күч алынала, Иисус Галилейге бурылды. Ол керегинде табыш эбире жерлерге текши жайылды. ¹⁵ Олордын синагогаларында улус үрөттү, ончозы Оны макка чыгарып турдылар.

¹⁶ Ол Назарет алтайына келди. Бойынын жаңыла суббот күнде синагогага кирип, Агару Бичикти кычырарга өрө турды. ¹⁷ Ого Исаия жарлыкчынын түрбегин алып бердилер. Ол түрбекти жайа тудуп, мынайда бичилген жерди таап алды:

¹⁸ «Кайраканнын Тыны – Менде.

Ол Мени майлап,

түрени улуска Сүүнчилү Жар жетирзин деп, кунугып, жүреги сыстап жүргендерди жассын деп, олжого киргендерге жайым керегинде, сокорлорго көстөри жарыйтаны керегинде жарлазын деп ийген.

Мени Ол базынчыкта жүргендерди божотсын,

¹⁹ Кайраканнын быйанду жылы

ведип келгенин жарлазын деп ийген».

²⁰ Түрбекти түрүп, синагоганын жалчызына табыштырып, отура берди. Синагогада болгон улус ончозы Онон көс албай турдылар. ²¹ Иисус олорго айдып баштады:

– Мында айдылган, слер уккан сөстөр бүгүн бүттү.

²² Ончозы мынын чынын керелеп, Онын айткан жакшылык сөстөрүн кайкажып, «Бу Иосифтин уулы эмес беди?» – деп, сурап турдылар.

²³ Ол айтты:

– «Эмчи, бойынды бойын жас» деген кеп сөсти Меге айтпай кайдарыгар, «Бистин укканыбысла, Капернаумда нени эткен эдин, мында, алтайында, база анайда эт» дешкейигер. ²⁴ Же чынын айдадым слерге: кандый да жарлыкчыны бойынын жеринде жуутпай жадылар. ²⁵ База чынын айдып турум слерге: Илия тушта үч жыл алты ай тенери бөктөлип, ончо жерлерде ачана-торо болордо, Израильде көп тул үй улус болгон. ²⁶ Же Илия олордын кемизине де эмес, жаңыс Сидоннын жуугындагы Сарептада жаткан тул үй кижиге ийилген. ²⁷ Анайып ок Елисей жарлыкчы тушта Израильде капкаш балулу улус көп болгон, же Сириянын кижизи Нееманнан өскө, олордын бирүзи де аруталбаган.

²⁸ Мыны угала, синагогадагы улус ончозы атыллана берди. ²⁹ Тура жүгүрижип, Оны каладан чыгарала, жардан ийде салып ийерге, кала турган кырдын үстине апардылар. ³⁰ Же Ол көп улустын ортозыла өдүп, жүре берди.

Оору-жоболду улусты жасканы

(Мк. 1:21-28)

³¹ Иисус Галилейдеги Капернаум калага келип, суббот күнде улус үрөттү. ³² Онын үредүзин кайкап турдылар, ненин учун дезе Онын айткан сөстөрүндө ийде-күч бар болгон.

³³ Синагогада кара желбиске туттурган, өзөк-буурында шилемирлү кижиге болгон. Ол тын кыйгыра берди:

³⁴ – Эй, Сенин бисте не керегин бар, Назарет жеринен Иисус? Сен бисти өлтүрөргө келдин бе? Кем болгоңды билер турум, Сен – Кудайдын Агарузы!

³⁵ Же Иисус:

– Унчукпа, бу кижиден чык! – деп, кара желбиске жакарды.

Шилемир оору кижини улустын ортозына жыга басып, ого каршу жетирбей, өзөк-буурынан чыга конды. ³⁶ Ончозынын куды чыгып, бой-бойына айдыжып турдылар:

– Бу не сөс? Ондо жан ла күч бар, Ол кара желбистерге жакарып ийгенде, олор чыга бергилейт!

³⁷ Иисус керегинде табыш эбире жерлерге текши жайылды.

³⁸ Синагогадан чыгала, Ол Симон-эшке кирди. Симоннын кайын энезинин эди изип-күйүп, оорып жаткан. Ого болушсын деп сурадылар. ³⁹ Иисус ого энчейип, ооруга жакарып ийди. Ол жазылып, бу тарый өрө туруп, олорды ашкарды.

⁴⁰ Күн ажып барадарда, жүзүн-жүүр оору-жоболду улусты Иисуска экелип турдылар. Ол кажызына ла колун салып алкап, жазып турды.

⁴¹ – Сен Христос, Кудайдын Уулы! – деп кыйгырганча, анайда ок шилемирлер де көп улустан чыгып турдылар. Ол дезе, Мен Христос болгоңмды билип турганыгарды айтпагар – деп, олорго жакарып турды.

⁴² Түш боло берерде, Ол чыгып, аалга жерге жүре берди. Көп улус Оны бедиреп барды. Табала, олордон барбазын деп, сурап турдылар. ⁴³ Же Ол айтты:

– Кудайдын Каандыгынын Сүүнчилү Жарын Мен өскө дө жерлерге жарлаар учурлу. Мен мыны эдерге ийилгем.

⁴⁴ Анайып Ол Галилейдин синагогаларында жарлыктап жүрди.

Баштапкы үренчиктер

(Мф. 4:18-22; Мк. 1:16-20)

5 Бир күн Иисус Геннисарет көлдин жаказында болордо, улус Кудайдын сөзүн угарга, кысталыжып турган. ² Ол көлдө турган эки кемени көрүп ийди. Балыкчылар кемелеринен чыгып, шүүндерин чайбап, жунуп тургандар. ³ Ол Симондыйы болгон бир кемеге отуруп, жараткан эмеш ары жүссин деп сурады. Онон улусты кемеден үрөттү.

4 Үредип божойло, Симонго айтты:

– Көлдин терең деген жерине жүс, анда шүүндегер.

5 Симон Ого айтты:

– Үредүчи! Бис тўниле иштенип, неме тутпадыс, же Сенин айтканынла шүүнди чачайын.

6 Шүүндегилеп, ума жок көп балык туттылар, керек дезе шүүндери ыртылып турды. 7 Келип болушсын деп, өскө кемедеги нөкөрлөрине кол жаңыдылар. Олор жүзүп келдилер. Кеменин экилезин балыкка толтырарда, кемелер чөңүп баштады. 8 Мыны көрөлө, Симон-Петр Иисустын алдына тизеленип, айтты:

– Менен ары тур, Кайракан, мен кинчектү кижидим!

9 Олор туткан балыктын көбине Симоннын ла оныла кожо болгондордын коркыжы келген, 10 анайда ок Симоннын нөкөрлөри – Зеведейдин уулдары Иаков ло Иоаннын. Же Иисус Симонго:

– Коркыба, – деди, – бүгүннен ала улус тударын.

11 Олор кемелерин жаратка чыгарып, бар-югын артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

Капкаш балулу кижини жасканы

(Мф. 8:1-4; Мк. 1:40-45)

12 Иисус бир калада жүрерде, бастыра бойы капкаш балулу кижиде келди. Иисусты көрөлө, Онын алдына көңкөрө жыгылып, жайнай берди:

– Кайракан, мени арутайын дезен, арутап ийерин!

13 Иисус колын сунуп, ого тийеле, айтты:

– Арутайын, ару бол.

Ол ло тарый капкаш балу сойылып, тўже берди.

14 Кижиге неме айтпазын деп, Иисус ого жакыды.

– Абыска барып көрүн – деди. – Аруталганын учун Моисейдин жакарганыла тайылга эт, улуска кере болзын.

15 Же Иисус керегинде табыш там жайылды, Онын айткан сөзин угарга, оору-жоболун жастыраарга, ума жок көп улус келип турды. 16 Ол дезе, аалга жерлерге барып, мўргири болды.

Курулып калган кижини жасканы

(Мф. 9:1-8; Мк. 2:1-12)

17 Бир күн Иисус үредип турарда, Галилей ле Иудейдин ончо жерлеринен, онон Иерусалимнен келген фарисейлер ле жасакчылар анда ок отургандар. Иисуста Кайраканнын улусты жазар күчи болгон.

18 Бир кезик улус курулып калган кижини төжөккө салганча экелдилер. Оны үйге кийдирерге, Иисустын алдына салып берерге албаданып турдылар. 19 Улустын көбине үйге кирип болбой салала, онын үстине чыгып, тежик эделе, оору кижини улустын ортозына, Иисустын чике алдына төжөгиле катай тўжүрип ийдилер. 20 Иисус олордын бүдүп турганын көрөлө, айтты:

– Кижиде, кинчектерин ташталды.

21 Бичикчилер ле фарисейлер бойлоры ортодо табыштылар: «Кудайды мынайып жамандап турган бу не кижиде? Кинчекти Кудайдан өскө кем таштаар аргалу?»

22 Иисус олордын ичиндеги санаазын билип, айтты:

– Слер не анайда сананып жадыгар? 23 Не деп айдарга женил: «Кинчектерин ташталды» – деерге бе, эмезе: «Тур, базаып жүр» – деерге бе? 24 Же Кижиде Уулында жер үстинде кинчектерди таштайтан жан барын слерди билзин деп, анайда айттым – дейле, курулып калганга баштанды: – Сеге айдадым: тур, төжөгинди алып, айлыга жан.

25 Онызы ол тарый олордын алдына туруп, жаткан төжөгин алып, Кудайды мактап, жана берди.

26 Ончозы алан кайкажып, Кудайды мактадылар. Коркып калган бойлоры, айдыжып турдылар:

– Бүгүн бис сан башка кайкамчылу немелер көрдибис!

Левийди кычырып алганы

(Мф. 9:9-17; Мк. 2:13-22)

27 Мынын кийнинде Иисус чыгып, Левий деп каланчы калан жуур жеринде отурганын көрөлө, – Мени ээчий бас! – деди.

28 Онызы ончо немезин артырып койоло, өрө туруп, Онын кийнинен басты.

29 Левий айлында Ого жаан күндү-күрөө этти. Анда олорло кожо кыйын отурган көп каланчылар ла өскө дө улус болгон. 30 Фарисейлер ле бичикчилер дезе арбаныжып, Онын үренчиктерине айдып турдылар:

– Слер каланчыларла, кинчектүлерле кожо не керек ичип-жип жадыгар?

31 Иисус олорго айтты:

– Эмчини кадык улус эмес, оору улус керексиир.

32 Мен Кудайга баштанзын деп, актуларды эмес, кинчектүлерди кычыраарга келгем.

Орозо керегинде сурак

(Мф. 9:14-17; Мк. 2:18-22)

33 Бичикчилер ле фарисейлер Иисуска айттылар: – Иоаннын үренчиктери улай ла орозо тудуп, мўргип жат, фарисейлердийи база. Сенийи дезе ичип-жип жадылар.

34 Иисус олорго айтты:

– Колту кожо жүргенде, тойдогы улусты орозолодып болороор бо? 35 Же колтуны олордон айрып алар күндер келер, ол тушта, ол күндерде олор орозо тудар.

36 Онон олорго укаа сөс айтты:

– Жаңы кийимнен жамачы кезип, эски кийимди жамабайтан. Анайткажын, жаңы кийим де ыртылар, жаңы жамачы да эски кийимге жарабас. 37 Жаңы аракыны эски тажуурга урбайтан. Анайткажын, жаңы аракы тажуурды жара тебер, аракызы да төгүлөр, тажууры да үрелер. 38 Карын, жаңы аракыны жаңы тажуурга уратан. Ол тушта мынызы

да, онызы да үрелбес. ³⁹ Эски аракыны ичкен кижиде тарыйында жаңызын ичпес, эскизи артык – деер.

Суббот күн керегинде сурак

(Мф. 12:1-14; Мк. 2:23-3:6)

6 Пасханын экинчи күнинде баштапкы субботто Иисус аш салган кыраала базып бараткан. Үренчиктери мажакты үзүп, уужайла, жип тургандар. ² Фарисейлердин кезиги айдышты:

– Суббот күнде этпейтенди не керек эдип турганыгар?

³ Иисус каруу жандырды:

– Давид бойы да, кожо жүргендери де, аштайла, нени эткен эди, кычырбаган бедигер? ⁴ Ол Кудайдын байзыгына киреле, ыйык калашты бойы алып жиген, кожо жүргендерине де берген. Ол калашты дезе абыстардан өскө кемнинг де жири учуры жок болгон.

⁵ Онон айтты:

– Кижиде Уулы – субботто күннин бийи.

⁶ База бир суббот күнде Ол синагогага кирип, улус үрөттө. Анда он колы кургап калган кижиде болгон.

⁷ Бичикчилер ле фарисейлер Иисусты бурулаар шылтак бедиреп, оны суббот күнде жаскай не деп, аяктап турдылар. ⁸ Же Иисус олардын сагыжын билип, кургап калган колду кижиге айтты:

– Өрө туруп, улустын ортозына чык.

Ол кижиде туруп, ичкери өттө. ⁹ Иисус оларго айтты:

– Мен слерден сурап угайын: суббот күнде нени эдер керек? Жакшыны ба, эмезе жаманды ба?

Кижинин жүрүмин аргадаар ба, эмезе кыйар ба?

Олор унчукпай турдылар. ¹⁰ Оларды ончозын аяктап, байагы кижиге:

– Колыңды сун – деди.

Ол сунды, колы су-кадык боло берди.

¹¹ Бичикчилер ле фарисейлер калууруп, Иисусты канайдалы деп, шүүшкилеп турдылар.

Он эки апостолды талдап алганы

(Мф. 10:1-4; Мк. 3:13-19)

¹² Ол күндө Иисус мургийин деп кырга чыгып, түниле Кудайга мургиен.

¹³ Тан адарда, үренчиктерин Бойына кычырып алала, олардын ортозынан он эки кижиде талдап, апостолдор деп адады. ¹⁴ Олор: Симон, оны Петр деп адады, онын Андрей карындажы, Иаков ло Иоанн, Филипп ле Варфоломей; ¹⁵ Матфей ле Фома, Алфейдин уулы Иаков ло Зилот дейтен Симон; ¹⁶ Иаковтын уулы Иуда ла Иуда Искариот, сонында садынып ийери ол болгон.

Кежик беречи жакылталар

(Мф. 4:23-5:12)

¹⁷ Иисус оларго кожо кырдан түжүп, түс жерге токтоды. Көп үренчиктери, онон Иудей ичинен, Иерусалимнен, Тир ле Сидоннын талай жаказындагы жерлеринен камык улус кожо болгон.

¹⁸ Олор Иисусты угарга, оору-жоболынан жазыларга келгендер. Кара желбистерге кыйнаткан бойлоры жазылып тургандар. ¹⁹ Ончозы Ого тийип ийерге жүткүгөн, ненин учун дезе, Онон күч чыгып, ончозын жазып турган.

²⁰ Ол үренчиктери жаар көрүп, айтты:

– Тыны түрени жүргендер кежиктү: Кудайдын Каандыгы слердийи.

²¹ Эмди аштап жүргендер кежиктү: слер тойорыгар.

Эмди ыйлап жүргендер кежиктү: слер каткыраыгар.

²² Кижиде Уулы учун улус слерди жаман көрүп, сүрүп, айткылап, адыгарды жамандап турза, кежиктү болгоныгар ол. ²³ Ол күнде сүүнигер, ыргагар, ненин учун дезе тенеридеги кайралыгар улу! Олордын адалары жарлыкчыларла анайып ок эдип жүрген эдилер.

²⁴ Слерге дезе, байларга, ачу-корон!

Слер жедер коодыгарга жединип алганыгар.

²⁵ Эмди өткүрө тойу жүргендерге, ачу-корон!

Слер аштап торолоорыгар.

Эмди каткырып жүргендерге, ачу-корон!

Слер ыйлап, сыктаарыгар.

²⁶ Слерди ончо улус мактап айтканын, слерге ачу-корон! Олардын адалары төгүн жарлыкчыларга анайып ок эдип жүргендер.

²⁷ Же угуп турган слерге айдадым: өштүлеригерге буурзап жүригер, слерди жаман көргөндөргө жакшыгарды жетирип жүригер; ²⁸ слерди каргагандарды алкап жүригер, слерди жамандагандар учун мургип жүригер. ²⁹ Жаагына тажыган кижиге база бир жаагынды төгөп бер; катанчыгыңды блаап жаткан кижиге чамчанды да аларга буудак этпе. ³⁰ Сенен сурап турган кажы ла кижиге – бер, сенийин алган кижиден – кайра некебе. ³¹ Слерге улус кандый болзын дезегер, бойыгар да оларго андый ок болыгар. ³² Слерге карузып тургандарга карузып турган болзогор, слерге ненин учун алкыш-быйан айдатан? Кинчектүлөр де оларго карузыгандарга карузып жат.

³³ Слерге жакшызын жетирип тургандарга жакшыгарды жетирип турган болзогор, ол учун слерге кандый алкыш-быйан? Кинчектүлөр де анайда эдип жадылар. ³⁴ Ойто жандырып бергедий ижемжилү улуска төлүгө берип турган болзогор, слерге кандый алкыш-быйан? Кинчектүлөр де кинчектүлөргө ордына ойто аларым деп берип жадылар. ³⁵ Же слер өштүлеригерге карузып жүригер, кайра аларым деп сакыбай, жакшыгарды жетиригер, төлүгө беригер. Ол тушта слерге улу кайрал болор, Өрө Турганнын уулдары болорыгар, ненин учун дезе Ол жакшызы жок то, жаман да улуска быйанзак. ³⁶ Адагар улуска буурзак эди, слер де буурзак болыгар.

³⁷ Жаргылабагар, слерди де жаргылабас; бурулабагар, слерди де бурулабас; жаманды таштагар, слердийи де ташталар; ³⁸ беригер,

слерге де берилер: якшы кемжүле, тыктап, тепсеп, эдегеерге толо уруп бергилеер. Кандый кемжүле кемжиригер, анайып ла бойыгарга кемжилер.

³⁹ Иисус ологро анайда ок укаа сөс айтты:

– Сокор сокорды јединип јүрер бе? Экилези орого түжер эмес пе? ⁴⁰ Уренчик үредүчизинен бийик болбос, је үренеле, үредүчизиндий болор.

⁴¹ Карындажыннын көзиндеги тегенекти не көрүп јадын, бойыннын көзиндеги тоормошты дезе сеспейдин бе? ⁴² Эмезе, көзиндеги тоормошты бойын көрбөй јадып, «Карындаш, көзиннен тегенекти чыгарып ийейин» – деп, канайып айдарын? Эки јүстү! Озо бойыннын көзиннен тоормошты чыгар, ол тушта карындажыннын көзинен тегенекти канайып чыгарарын көрүп аларын.

⁴³ Якшы агаштан јаман јиилек бүтпейтен, јаман агаштан јакшы јиилек бүтпейтен. ⁴⁴ Не ле агашты бүткен јиилегинен танийтан. Смокваны тегенектен јуубайтан, виноградты тегенектү кырчыннан тербейтен. ⁴⁵ Якшы кижии јүрегинде јакшыны чеберлеген јеринен јакшызын алып чыгар; јаман кижии дезе јүрегинде јаманды чеберлеген јеринен јаманын алып чыгар. Кижинин јүреге неле толо, оозынан ол ло чыгар.

⁴⁶ Слер, айтканымды этпес бойыгар, Мени «Кайракан! Кайракан!» деп не айдадыгар? ⁴⁷ Меге келип, айткан сөзимди угуп, оны бүдүрүп јүрген кижии кемге түнейин слерге айдып берейин: ⁴⁸ ол тура туткан кижиге түней. Ол кижии јерди тереңжиде казып, туранын төзин ташка салган. Чайык чыгып, турага табарган, је оны јайрадып болбогон, ненин учун дезе ол быжулап тудулган. ⁴⁹ Сөзимди угарын угуп, оны бүдүрбегени, туразын төзөлгө јокко, јердин бойына туткан кижиге түней. Турага суу табарарда, ол бу тарый јемириле берген, байагы туранын јемирилгени коркышту болгон.

Јүс јуучылдын јаанынын јалчызын јасканы (Мф. 8:5-13)

7 Угуп турган улуска айдар сөзин туузылтала, Иисус Капернаумга кирди. ² Јүс јуучылдын јаанынын карузыган јалчызы оорып, өлүп јаткан.

³ Ол Иисус керегинде угала, Оны келип, јалчызын јассын деп сурап, иудейлердин јаандарын ийди.

⁴ Олор Иисуска келип, сурап айттылар:

– Мыны эдеринге ол кижии турар: ⁵ ол калыгыска карузып јат, биске синагога тудуп берген.

⁶ Иисус олорло кожо барды. Ол јүс јуучылдын јаанынын айлына јууктап келерде, онызы напыларын ийип, айттырып ийди: «Кайракан, Бойынды јоботпо! Айлым ичине Сени кийдирерине турбас кижии эдим. ⁷ Онын да учун Сеге бойым барарга турбазым деп бодогом. Је сөс айт, јалчым јазылар. ⁸ Бажым билер бийлү де болзом, меге башкарткан черүчилдерим бар. Кажы бирүзин „бар“ дезем, барар; бирүзин „кел“ дезем, келер; јалчымды „оны эт“ дезем, эдер».

⁹ Иисус мыны угала, бу кижини кайкады, кайра баштанып, кийнинде келип јаткан улуска айтты:

– Айдып турум слерге: мынайда бүдүп турганды Израильден де таппадым.

¹⁰ Элчилер јанып келерде, јалчы јазылып калтыр.

Тул үй кижинин уулын тиргискени

¹¹ Мынын кийнинде Иисус Наин деп калага барды. Оныла кожо үренчиктеринин көп сабазы ла көп улус барып јаткан. ¹² Каланын каалгазына јууктап келерде, энезинин сок јангыс уулынын сөөгин чыгарып јаткандар. Уй кижии дезе тул болгон, оныла кожо каладан көп улус барып јаткан. ¹³ Оны көрөлө, Кайракан ого буурзап, «Ыйлаба» – деди. ¹⁴ Базып келеле, межикке колыла тийди. Апарып јаткан улус токтой түшти.

Иисус:

– Уулчак, айдып турум сеге: тур! – деди.

¹⁵ Өлгөн кижии өңдөйип, отурып алды, онон эрмектене берди. Иисус оны энезине берип ийди.

¹⁶ Ончо улус сүрекей коркып,

– Ортобыстан улу Јарлыкчы чыкты, Кудај Бойынын калыгына келип барды! – дејип, Кудајды алкап турдылар.

¹⁷ Иисус керегинде табыш Иудей ичине, оны эбире ончо јерлерге таркады.

Крестеечи Иоаннын сурагы (Мф. 11:2-19)

¹⁸ Иоаннын үренчиктери көргөн-укканын ончозын ого айдып бердилер. ¹⁹ Иоанн үренчиктеринин экүзин кычырып алып, «Келер дегени Сен бе, айса өскөни сакыйтан ба?» – деп сурап угарга, Иисуска ийди.

²⁰ Олор Иисуска келип,

– «Келер дегени Сен бе, айса өскөни сакыйтан ба?» – деп, сурап угарга, бисти Крестеечи Иоанн Сеге ийди – дедилер.

²¹ Бу өйдө Иисус көп улусты оорудан ла јоболдон, кара јелбистерден јазып, көп сокорлордын көзин јарыдып ийген. ²² Ол Иоаннын үренчиктерине айтты:

– Барып, көргөн-укканыгарды Иоаннга айдыгар: сокорлордын көзи јарыйт, аксактар базып жүргүлейт, капкаш балулу улус аруталат, үскерлер угат, өлгөндөр тирилет, түренилерге Сүүнчилү Јар јарлалат. ²³ Эренистелбей Меге бүткен кижии кежиктү.

²⁴ Иоаннын элчилери јүре берерде, Ол улуска Иоанн керегинде айдып баштады:

– Куба чөлгө нени көрөгө јүрдигер? Салкынга јайкаткан кулузынды ба? ²⁵ Је нени көрөгө јүрдигер? Торко-мандык кийген кижини бе? Је јазалду јараш кийим кийгендер, сайрап јаткандар кааннын өргөөзинде жүргүлейт. ²⁶ Нени көрөгө јүрдигер? Јарлыкчыны ба? Эйе, айдып турум слерге: ол јарлыкчыдан јан. ²⁷ Бу мынайда ол керегинде бичилген:

«Бат, Сенен озо ангелимди ийип жадым, ол Сенин жолыңды белетеп койор».

28 Айдып турум слерге: үй улустан туулгандар ортодо Крестеечи Иоаннан жааны жок, же Кудайдын Каандыгында кичү дегени, оной жаан. 29 Уккан ончо улус, каланчылар да, Кудайдын чындыгын алынып, Иоаннга келип, креске түшкендер.

30 Фарисейлер ле жасакчылар дезе, оларго берилген Кудайдын табын жектеп, Иоаннга барып креске түшпегендер.

31 Айдарда Кайракан айткан: бу үйенингу улугун кемге түндөп айдайын? Олор кемге түнөй? 32 Олор тепсенде отуруп, мынайда кыйгырыгып турган балдарга түнөй: «Слерге сыбыскы тарткан эдибис, же слер биебедигер; слерге сыгыт сарын сарнаган эдибис, же слер ыйлабадыгар».

33 Крестеечи Иоанн келип, курсак жибесте, аракы ичпесте, «Онын өзөк-буурында шилемир бар» – дейдигер. 34 Кижиге Уулы келди, жириин жиди, ичерин ичти. «Көргүлегер, курсакчыл ла аракызак кижиге бу, каланчылар ла кинчектүлөрдүн намызы ол» – дейдигер. 35 Же Ойгорлык Ойгорлыктын ончо керектериле акталган.

Төлөттирбеген төлү керегинде

(Мф. 26:6-13; Мк. 14:3-9; Ин. 12:1-8)

36 Фарисейлердин бирүзи Иисусты бойыла кожо ажана деп сураган. Ол фарисей-эшке кирип, кыйын отуруп алган. 37 Же бат, ол каланын кинчектү болгон үй кижизиге, Онын фарисей-эште отурганын угала, жараш ытту майлу ак балкаштан эткен жырагы экелди. 38 Онын кийинине, буды жанына туруп, ыйлап, Онын будын көзининг жажыла жунуп, чачыла арчып, окшоп, жараш ытту майла сүртүп турды.

39 Мыны көрөлө, Оны айлына кычырган фарисей ичинде айдынды: «Ол жарлыкчы болгон болзо, Ого кем, кандый үй кижиге тийип турганын билер эди, ол кинчектү үй кижиге ине». 40 Же Иисус ого айтты:

– Симон! Мен сего бир неме айдарга турум.

Ол:

– Айт, Үредүчи – деди.

41 Иисус айтты:

– Төлүгө беречиге эки кижиге төлүлү болгон: бирүзи – беш жүс динарий, экинчиге – бежен. 42 Же олардын төлбөр акказы жок болордо, ол экилезин төлөттирбеген. Анайдарда, олардын кажызы оны артык сүүр?

43 – Мен бодозом, көбин төлөттирбегени – деп, Симон каруу жандырды.

Иисус:

– Сен чын сананып жадым – деди. 44 Оной үй кижиге жаар бажын буруп, Симонго айтты: – Бу үй кижининг көрүп турун ба? Мен сенин айлына келдим, сен будым жунар суу уруп бербедин. Ол дезе, көзининг жажыла будымды жунуп, чачыла арчып берди. 45 Сен Мени окшободуң, ол дезе Мен келгенимненг бери будымды окшоп божободу. 46 Сен бажымды

майлабадың, ол дезе будымды жараш ытту майла сүркүштеди. 47 Онын учун айдып турум сего: ол көп сүүген учун, онын көп кинчектери ташталып жат. Кемнинг кинчеге ас ташталган, онын сүүгени де ас.

48 Оной үй кижиге:

– Кинчектеринг ташталып жат – деди.

49 Иисусла кожо кыйын отурган улус: «Кинчекти де таштайтан бу кем андый?» – деп, ичинде айдынып турдылар. 50 Же Ол үй кижиге айтты:

– Бүдүп турганын сени аргадап алды. Амыр жүре бер.

8 Мынын кийинде Иисус Кудайдын

Каандыгынын Сүүнчилү Жарын жарлап, калалар ла журттар сайын жүрди. Оныла кожо он эки үренчиге, 2 оной Ол кара желбистерден ле оору-жоболдон жаскан бир кезик үй улус жүргендер: өзөк-буурынан жети шилемир чыккан Магдалина дейтен Мария; 3 Иродтын айлы-журтын башкарган Хузанын абакайы Иоанна, оной Сусанна ла өскө дө көп улус. Олор Иисуска ла үренчиктерге бары-жогыла болужып тургандар.

Аш үрендеечи керегинде

(Мф. 13:1-9; Мк. 4:1-9)

4 Көп улус жуулыгып, ончо калалардан Иисуска келип турарда, Ол укаа сөс айтты:

5 – Аш үрендеечи бойынын үренин үрендеерге чыккан. Ол үрендеп турарда, үренин кезиге жол кырына түшкөн. Олор тепселип калган, тегеринин куштары оларды чокып койгон. 6 Кезиге ташту жерге түшкөн. Кылгазы өзүп, чык жокко кургап калган. 7 Кезиге тегенектү жерге түшкөн. Тегенек өзүп, оны туй базып койгон. 8 Кезиге дезе жакшы жерге түшкөн. Өскүлен болуп, үрендегенине көрө жүс катап көп түжүм берген.

Айдып божойло, үнин бийиктедип: «Кулактуге кижиге уксын!» – деди.

9 Үренчиктери бу укаа сөстинг учурын сурадылар.

10 Ол айтты:

– Слерге Кудайдын Каандыгынын жажыттарын билери берилген, өскө улуска дезе укаалап айдатан – олар көрзө дө, көрбөй, укса да, аайлабай жадылар.

11 Бу укаа сөстинг учуры мындый: үрен – ол Кудайдын сөзи. 12 Жол кырына түшкени – сөсти угуп тургандары. Олор бүдүп, аргадалбазын деп, оларго сонунда көрмөс келип, жүректеринен сөсти апарып жат. 13 Ташту жерге түшкени – ол сөсти угала, сүүнип, көксине алынган улус. Же олар, тазыл жок болуп, кыска өйгө бүдүп, ченелте болгондо, жана түшкилейт. 14 Тегенектү жерге түшкени – ол сөсти уккан улус. Же жадынды кичеейтени, жөжөгө тартылатаны, сайрап жүрери оларды туй базып койот, олар өзүм алынып болбойт. 15 Жакшы жерге түшкени – ол сөсти угала, быйандуу ла аруу жүрегинде чеберлеп алып жүрген улус. Чыдамкай болгондо, олар түжүм берет.

Иисус анайда айдала, тын үнденип, «Кулактуге кижиге уксын!» – деди.

16 – Ўспекчинди камысканда, оны аяк-казанла бүркебейтен эмезе орыннын алдына тургуспайтан. Карын, үйге кирген улус жарыкты көрзин деп, жарыткышка тургузатан. 17 Жарталбай калар жажыт жок, жарлалбай, тыштына чыкпай калар туйук неме жок. 18 Анайдарда, канайда угуп турганыгарды ажарыгар. Кемде бар, ого берилер, кемде дезе жок, онын бар деп сананганы да айрылар.

Иисустын энези ле карындаштары

(Мф. 12:46-50; Мк. 3:31-35)

19 Иисуска энези ле карындаштары келди, же улустын көбине Ого жууктап болбой турдылар.

20 – Энен ле карындаштарын Сени көрөгө, тышкары тургулары – деп, Ого жетирдилер.

21 Ол айтты:

– Кудайдын сөзин угуп, Онын сөзиле эдип жүргендер – Менин энем ле карындаштарым.

Жотконды сыныктырганы

(Мф. 8:23-27; Мк. 4:35-41)

22 Бир күн Иисус үренчиктериле кожо кемеге отуруп, «Көлдин ол жанына кечели» – деди. Олор жүзүп ийдилер. 23 Жүскилеп барадарда, Ол уйуктап калды. Кенетийин көлгө жоткон түшти, кемеге суу кирип, олор жеткерде болдылар. 24 Базып келип, Оны ойгозып, айттылар:

– Үредүчи! Үредүчи! Чөнгүп барадырыс!

Ол өрө туруп, салкынга ла толкуга жакарып ийерде, олор токтоп, тымый берди.

25 – Слердин бүдүп турганыгар кайда? – деп, Ол үренчиктеринен сурады.

Коркып, кайкап калган үренчиктер бой-бойына айдып турдылар:

– Салкынга да, сууга да жакарганда, олор Ого уккур болуп турганда, бу кем болотон?

Шилемирге туттурган кижини жасканы

(Мф. 8:28-34; Мк. 5:1-20)

26 Олор Галилейдин одожындагы Гадара деп ороонго кечип чыктылар. 27 Иисус жаратка чыгып келерде, Ого каланын бир кижизи туштады. Ол шилемирге туттурган кижини болгон, тапту узак ойгө кийим кийбеген, айылда жатпай, сөөк салар куй-таштарда жаткан. 28 Иисусты көрөлө, ол кыйгырып, Онын алдына көнкөрө түжүп, жаан үнденип, айтты:

– Иисус, Өрө турган Кудайдын Уулы, мени кайдайын деп турун? Сени жайнап турум: мени кыйнаба!

29 Бу кижиден чыксын деп, Иисус кара желбиске жакарып ийген учун ол мынайып айткан. Кара желбис оны узак ойгө кыйнап келген. Оны каруулдап, кынжылап, кижендеп те турза, же ол күлүни үзүп, шилемирге сүрдүрип, аалга жерлерде жүрген.

30 Иисус онын адын сураарда, ол: «Түмен черү» – деди, ненин учун дезе онын өзөк-буурына көп

шилемирлер кирген. 31 Таамынын түбине түжерге жакарбазын деп, олор жалына бердилер.

32 Анда ла кырда жаан үүр чочколор одордо жүргүлеген. Шилемирлер олордын өзөк-буурына барып кирерге, Иисустан жөп сурадылар. Ол жөбин берди. 33 Шилемирлер кижиден чыгып, чочколордын өзөк-буурына барып кирдилер. Үүр кажаттан көлгө калып, чөнгө берди.

34 Күдүчилер не болгонын көрөлө, сыр-жүгүрикте барып, каладагы ла журттардагы улуска айттылар.

35 Улус не болгонын көрөгө чыктылар. Иисуска келип көргөжин, өзөк-буурынан шилемирлер чыккан байагы бир кижини кийимдү, санаазы ордында, Иисустын будынын жанында отурды. Олордын коркыжы келди.

36 Көргөн улус дезе шилемирлү кижини канайда аргадалганын олорго айдып бердилер. 37 Гадараны эбире жаткан улус ончозы сүрекей коркыган учун, Иисусты олордон жүре берзин деп сурадылар. Ол кемеге отуруп, кайра жүзүп ийди. 38 Өзөк-буурынан шилемирлер чыккан кижини дезе кожо барарга суранган. Же Иисус оны божодып, айткан:

39 – Айлы-журтына жанып, Кудай сеге нени эткенин айдып бар.

Онызы барып, Иисус ого нени эткенин кала ичине жарлап жүрди.

Оору үй кижини жасканы ла кызычакты тиргискени

(Мф. 9:18-26; Мк. 5:21-43)

40 Иисус бурыларда, улус Оны уткыды, ненин учун дезе Оны ончозы сакып турган. 41 Же бат, синагоганын жааны Иаир деп кижини келди. Ол Иисустын будынын алдына көнкөрө түжүп, Оны айлына кирзин деп, жайнап, сурай берди, 42 ненин учун дезе онын он эки жаш кирелү сок жангыс кызычагы божоп жаткан. Иисус барып жадарда, улус ийдижип, Оны кыстап турды.

43 Улустын ортозында он эки жылга каны токтобой, шыралап жүргөн үй кижини болгон. Ол эмчилерди керип, ар-жөөжөзүн короткон, же оны кем де жазып болбогон. 44 Кийнинен базып келеле, ол Иисустын кийиминин эдегине тийип ийди. Бу ла тарый кан келери токтой берди.

45 – Меге кемигер тийди? – деп, Иисус сурады.

Тийген кижини чыкпаста, Петр ла Иисула кожо жүргендер айдышты:

– Үредүчи, улус Сени курчай туруп, кыстап жат. Айдарда, «Меге кемигер тийди» – деп, не сурайдын?

46 Же Иисус:

– Меге кем де тийген, – деди, – Менен күч чыкканын сезип ийдим.

47 Үй кижини жажырып болбогонын биллип, тыркыражып, базып келеле, Онын алдына көнкөрө түшти, Ого не керектү тийгенин, канайып ол тарыйынча жазылганын ончо улус алдында Ого айдып берди.

48 Иисус ого:

– Кызым, бүдүп турганын сени аргадап алды. Амыр жүре бер – деди.

⁴⁹ Ол мынайда айдып турганча, синагоганын жаанынан бир кижиге келип,

– Кызычагың жада калды, Үредүчини жоботпо – деди.

⁵⁰ Же Иисус мыны угала, Иаирге айтты:

– Коркыба, жангыс ла бүт, ол аргадалар.

⁵¹ Үйгө келеле, Петрдан, Иаков ло Иоаннан, оноң кызычактын ада-энезинен өскө кижиге кийдирбеди.

⁵² Ончо улус ый-сыгытта болгон. Же Ол айтты:

– Ыйлабагар, ол божобогон, уйуктап жат.

⁵³ Ол өлүп калганын билип, Иисусты шооттылар.

⁵⁴ Иисус дезе, ончозын үйден чыгарып, оны колынан тудуп, үнин бийиктедип, айтты:

– Кызычак, тур!

⁵⁵ Онызынын тыны ойто кирип, ол ло тарый туруп келди. Иисус оны азыразын деди. ⁵⁶ Онын ада-энези алан кайкадылар. Иисус дезе, не болгонын улуска айтпазын деп, оларго жакарды.

Он экүни үрөнчикти ийгени

(Мф. 10:5-15; Мк. 6:7-13)

9 Иисус он экүни кычырып алала, оларго ончо шилемирлердин бажын билер, оору-жоболды жазар күч ле жан берди. ² Кудайдын Каандыгы керегинде жарлазын, оору улусты жассын деп, оларды ийип, ³ айтты:

– Жолго неме албагар: тайак та, баштык та, калаш та, акча да; солып кийер кийим алып жүрбегер.

⁴ Кажы бир айылга түшсегер, анда артып, оноортынан жолго атаныгар. ⁵ Слерди кайда жуупаза, ол каладан барып жада, оларго удур кере эдип, будыгардан тоозынды кактагар.

⁶ Олор барып, журттарды эбирип, кайда ла Сүүнчилү Жар жарлап, оору улусты жазып жүрдилер.

⁷ Төрт төчиннин бирүзин башкарган Ирод, Иисустын нени эдип жүргенин ончозын угала, алан кайкады, ненин учун дезе кезиктери: «Бу Иоанн, ол тирилген», ⁸ бир кезиги: «Илия келген», өскөлбөри: «Жебрен жарлыкчылардын бирүзи тирилген» – дешкен. ⁹ Же Ирод айткан: «Иоаннын бажын мен кезе чаап койгом. Бу мындый кайкамчылу керектерди кем эдет болбогой?» Иродтын Оны көрөр күүни келип турган.

Беш мунг кижини тойдырганы

(Мф. 14:13-21; Мк. 6:30-44; Ин. 6:1-14)

¹⁰ Апостолдор жанып келеле, нени эткендерин Иисуска айдып бердилер. Иисус оларды жангыс бойлорун алганча, Вифсаида дейтен каланын жуугындагы ээн жерге ырады. ¹¹ Же улус билип ийеле, кийининен барды. Иисус оларды угуп, оларго Кудайдын Каандыгы керегинде куучындады, жазыларын керексиген улусты жасты.

¹² Энир кирип бараткан. Он экү Ого базып келип, айттылар:

– Улусты божот, олар эбиге жаткан журттарга барып, конор-түнеер жер ле жиир курсак таап алзын, бу аалга жер.

¹³ Же Ол:

– Слер оларды азырагар – деди.

– Бисте беш болчок калаш ла эки болчок балыктан өскө неме жок – деп, үрөнчиктер каруу жандырды. – Айса барып, бу улустын ончозына курсак садып алактар ба?

¹⁴ Анда беш мун кире кижиге болгон.

– Улусты беженнен жергелей отургызыгар – деп, Иисус оларго жадыды.

¹⁵ Анайда эдип, ончолорун отургызып ийдилер.

¹⁶ Иисус дезе, беш болчок калаш ла эки болчок балыкты алып, тенери өрө көрөлө, алкады, оларды сындырала, улуска үлезин деп, үрөнчиктерге берди. ¹⁷ Ончозы жиди, тойды. Жигеннин арткан-калганын он эки каламага жууп алдылар.

Иисус кем?

(Мф. 16:13-19; Мк. 8:27-29)

¹⁸ Бир катап Иисус жангыскан мүргип турарда, Ого үрөнчиктери келди. Иисус олардон сурады:

– Улус Мени кем дешкилейт?

¹⁹ Олор каруу жандырдылар:

– Сени Крестеечи Иоанн дежет, кезиктери Илия, кезиктери дезе жебрен жарлыкчылардын бирүзи тирилген дежет.

²⁰ Ол сурады:

– Слер Мени кем дейдигер?

Петр:

– Сен – Кудайдын Христозы – деди.

²¹ Же Ол мыны кемге де айтпазын деп, кату жакарала, ²² айтты:

– Кижиге Уулы көп кыйналар учурлу, жаандар, улу абыстар ла бичикчилер Оны жектеп, өлтүргилеп койор, үчинчи күнде дезе Ол тирилер учурлу.

²³ Онон ончозына айтты:

– Мениле кожо барайын дегенигер, бойынан бойы мойноп, бойынын кере тартыратан агажын алып, Менин кийнимнен барзын. ²⁴ Жүрүмин аргадайын дегени, онызын жылытар. Меге болуп жүрүмин жылытканы дезе, онызын аргадап алар. ²⁵ Жер-телекейде не бардын ончозын табала, же бойын бойы өлтүрүп эмезе бойын жылытып салза, кижиге не туза? ²⁶ Кем Менен, Менин айткан сөзимнен уялза, Кижиге Уулы Бойынын, Аданын ла агару ангелдердин магында келгежин, ол кижиден уялар. ²⁷ Чынын айдадым слерге: мында тургандардын кезиги Кудайдын Каандыгын көрбөгөнчө, өлбөс.

Иисус Христостун кубулганы

(Мф. 17:1-8; Мк. 9:2-8)

²⁸ Мынайда айтканнын кийинде, сегис күннин бажында Иисус Петрды, Иоанн ла Иаковты алала, мүргигерге кырга чыкты. ²⁹ Ол мүргип турарда, чырайы кубулды, кийими агарып, мызылдай

берди. ³⁰ Же бат, Оныла эки эр киж и эрмектежип турды. Олор Моисей ле Илия болгондор.

³¹ Тенеринин магыла жаркыңдалганча келип, олор Иисустын Иерусалимде бұдүретен керектеринин учын куучындажып тургандар.

³² Петр ла оныла кожо болгон улус дезе уйкуга жыга бастырып койгондор. Же ойгонып келеле, Онын магынын жаркынын, Ого коштой эки эр киж и турганын көрүп ийдилер. ³³ Байагы улус барарга жадарда, Петр Иисуска айтты:

– Үредүчи, биске мында макалу! Үч чадыр тудалы: бирүзин Сеге, бирүзин Моисейге, бирүзин дезе – Илияга.

Нени айдып турганын ол бойы да билбес болгон.

³⁴ Айдып турганча, булут чыгып, олорды көлөткөлөп ийди. Булутка киреле, коркый бердилер. ³⁵ Булуттан үн угулды:

– Бу Менин сүүген Уулым, Оны угыгар!

³⁶ Үн угулбай барарда, Иисус ойто жангыскан артты. Үренчиктер мыны жажытта тудуп, нени көргөндөрүн ол күндөрдө кемге де айтпадылар.

Кара желбиске туттурган уулчакты жасканы

(Мф. 17:14-18; Мк. 9:14-27)

³⁷ Эртезинде олор кырдан түшкилеп келерде, Иисусты көп улус уткып чыкты. ³⁸ Кенетийин улус ортодон бир киж и:

– Үредүчи! – деп, кыйгырып ийди. – Сени жайнап, сурап турум, менин уулымды келип көр! Ол менин сок жангыс уулым! ³⁹ Желбис ого табарганда, ол кенетийин кыйгырып баштайт, баланы кура тартарда, оозынан көбүк чыгып келет. Оны чек кыйнайла, жүк арайдан айрылат. ⁴⁰ Желбисти чыгара сүригер деп, үренчиктеринди айбылагам, же олор болуп албады.

⁴¹ Иисус:

– Э-э, бұтпес, балыр үйе! – деди. – Слерле кожо канчазын жүрейин? Слерге канчазын чыдажайын? Уулынды бери экел!

⁴² Онызы келип жатканча, шилемир оны жерге жыга басып, калтырада берди. Же Иисус кара желбиске жакарып, уулчакты жазала, адазына берип ийди.

⁴³ Кудайдын күчин ончолоры кайкажып турдылар.

Ончо улус Иисустын эдип жүргенин кайкажып турарда, Ол Бойынын үренчиктерине айтты:

⁴⁴ – Айтканымды лаптап угыгар: Киж и Уулы улустын колына берилер.

⁴⁵ Же олор бу сөстөрди аайлабадылар, олорго бу сөстөр туйук болуп, онын учурын ондододылар. Сурап угарга дезе жалтанып тургандар.

Кем улу-жаан болор?

(Мф. 18:1-5; Мк. 9:33-40)

⁴⁶ Кемизи улу-жаан деп, үренчиктер ортодо блааш-тартыш болгон. ⁴⁷ Иисус дезе, олордын жүрегинде алып жүрген сагыжын билип, бир баланы колго алала, Бойынын алдына тургузып, ⁴⁸ айтты:

– Меге болуп бу баланы жуудып алганы – Мени жуудып турганы. Мени жуутканы дезе, Мени Ийгенди жуутканы ол. Ортогордо эн кичүгер, улу болор.

⁴⁹ Айдарда, Иоанн айтты:

– Үредүчи! Сенин адынды адап, шилемирлерди чыгарып турган киж ини көрдибис. Ол бисле кожо жүрбей турган учун, оны токтодып салдыс.

⁵⁰ Иисус:

– Токтоптогор – деди. – Слерге удур эмес киж и слер учун ине.

Иерусалим жаар барган жолдо

⁵¹ Кудай Иисусты тенериге алар күндөр жууктап келедерде, Иисус Иерусалим жаар барар деп шүүп, ⁵² Бойынан озо элчилерин ийди. Олор Ого керектү не-немени белетеп койорго, бир самар журтка келдилер. ⁵³ Же Оны жуутпадылар, ненин учун дезе Ол Иерусалим жаар барып жатканы көрүнип турды. ⁵⁴ Мыны көрөлө, үренчиктери Иаков ло Иоанн айттылар:

– Кайракан! Күүнин бар болзо, Илия эткени чилеп, тенериден от түжүп, буларды өртөп салзын деп айдалы ба?

⁵⁵ Же Иисус олор жаар бурылып, олорды токтодып койды. Бойыгарда кандый тын барын билбей жадыгар – деди. – ⁵⁶ Киж и Уулы дезе, киж инин тынын кыйарга эмес, аргадаарга келген.

Айдарда, олор өскө журтка бардылар.

Иисусты ээчий канайып барар?

(Мф. 8:19-22)

⁵⁷ Жолой бир киж и Иисуска айтты:

– Сен кайдаар да барзан, Сени ээчий барарым.

⁵⁸ Иисус ого айтты:

– Түлкү болзо ичегендү, куш болзо уйалу. Киж и Уулынын дезе баш та жөлөөр жери жок.

⁵⁹ Өскөзине дезе айтты:

– Мени ээчий бар.

Онызы:

– Кайракан! – деди. – Мен озо адамнын сөөгин жууп койорго барып келейин бе?

⁶⁰ Же Ол ого айтты:

– Өлгөн улус өлгөндөрүнүн сөөгин бойлоры жуузын. Сен дезе барып, Кудайдын Каандыгынын Сүүнчилү Жарын жарла.

⁶¹ База бир киж и айтты:

– Кайракан! Мен Сениле кожо барарым, же озо барып, айылдагы улусла жакшылажып алайын ба?

⁶² Же Иисус ого айтты:

– Салдага колын салала, кайра аыктанып турган киж и, Кудайдын Каандыгына ижемжизи жок.

Јетен үренчикти ийгени

(Мф. 10:5-16)

10 Мынын кийнинде Кайракан база јетен үренчик талдап алды. Бойы барайын деген

ончо калалар ла журттар сайын оларды Бойынан озо экиден ийип, ² айтты:

– Кезер аш көп, ишчилер ас. Анайдарда, кыранын Бийин жайнагар, кыразына ишчилер ийзин.

³ Барыгар! Бат, слерди бөрүлер ортодо жүретен кураандарды чылап ийип жадым. ⁴ Таар да, баштык та, өдүк те албагар, жолдо улусла эзендешпегер.

⁵ Кажы бир айылга кирзегер, озо баштап: «Бу айылга амыр!» – дегер. ⁶ Анда амырга турар кижиде бар болгожын, амырыгар ого жедер, жок болгожын, бойыгарга бурылар. ⁷ Ол айылда артып, нени берер ичип-жигер, ненин учун дезе иштеп жүрген кижиде ижи учун кайралын алар учурлу. Айылдан айылга көчпөгөр. ⁸ Кажы бир калага келзегер, слерди уткып, күндүлезе, салган курсагын жигер.

⁹ Андагы оору улусты жазып, «Кудайдын Каандыгы слерге жууктап келди!» – деп, оларго айдыгар.

¹⁰ Кажы бир калага келзегер, слерди уткыбаза, оромго чыгала, айдыгар: ¹¹ «Слердин калагардан будыбыска жапшырган тоозынды да слерге кактап турубыс. Андый да болзо, Кудайдын Каандыгы слерге жууктап келгенин билип жүрүгөр!» ¹² Айдып турум слерге: бу калага көрө ол күн Содомго женил болор!

Иисус калаларды каарып айдат

(Мф. 11:20-24)

¹³ Ачу-корон сеге, Хоразин! Ачу-корон сеге, Вифсаида! Слерде эдилген кайкалдар Тир ле Сидондо эдилген болзо, олар самтар кеп кийип, баштарына кубал сееп, туку качан Кудайга баштанар эди. ¹⁴ Онын учун Жаргы тужында Сидон ло Тирге слерге көрө женил болор. ¹⁵ Сен де, Капернаум, тенериге жетире бийиктединген бойың, таамыга жетире жабызаарын. ¹⁶ Слерди угуп турган кижиде Мени угуп жат. Слерди жектеп турган кижиде Мени жектеп жат. Мени жектеп турган кижиде Мени Ийгенди жектеп жат.

¹⁷ Жетен үренчик сүүнчилү жанып келеле, айттылар:

– Кайракан, Сенин адынды адап жакарганыста, шилемирлер де биске багып турдылар!

¹⁸ Ол айтты:

– Сатана жалкын чылап тенериден келип түшкенин көрдим. ¹⁹ Бат, Мен слерге жыландардын ла скорпиондордын үстине базар, өштүлөрдү жегер жан берип жадым, слерге не де каршузын жетирип болбос. ²⁰ Же желбистер слерге багып турганына сүүнбегер, ады-жолыгар тенериде бичилгенине сүүнигер!

²¹ Бу ла өйдө Иисус тыннан сүүнчи алып, айтты:

– Ада, тенери ле жердин Кайраканы! Мыны ойгорлордон ло керсүлөрдөн жажыраала, кичүлөргө ачканын учун, Сеге баш болзын! Эйе, Ада, жакшылыкту табың андый болгон. ²² – Онон үренчиктерине баштанып, айтты: – Ончозы Меге Адамнан берилген. Уулы кем болгонын Адазынан өскө кем де билбес, Уулынан өскө Адазы кем

болгонын кем де билбес, анайда ок Уулы кемге ачар күүндү, ол билер.

²³ Онон үренчиктерине баштанып, оларго анылап айтты:

– Слердин көрүп турганыгарды көргөн көстөр жежиктү. ²⁴ Айдып турум слерге: көп жарлыкчылар ла каандар көрүп жүргенеерди көрөйин дейле, көрбөгөн, угуп жүргенеерди угайын дейле, укпаган.

Быйанду самар кижиде керегинде

²⁵ Бир жасакчы өрө туруп, Иисусты ченеп, сурады:

– Үредүчи, үргүлжи жүрүмдү болорго, нени эдейин?

²⁶ Иисус онон сурады:

– Жасакта не деп бичилген? Онон сен нени кычырдың?

²⁷ Ол кижиде каруу жандырды:

– «Кайраканды, бойыңнын Кудайыңды, бастыра жүрегинге, бастыра жулангла, бастыра күчинге, бастыра санаанла сүүп жүр». База: «Бойыңды сүүгендий, жуугынды сүүп жүр».

²⁸ Иисус ого айтты:

– Айтканың жолду. Анайда ла эдип жүр, жүрүм жүрерин.

²⁹ Же ол актанайын деп, Иисустан сурады:

– А менин жуугым кем?

³⁰ Иисус каруу жандырып, айтты:

– Бир кижиде Иерусалимнен Иерихон жаар барып жадала, тонокчыларга туттурган. Тонокчылар оны жыланаштап, жарым тындуга артырала, жүре бергендер. ³¹ Ол жолло бир абыс барып жаткан. Же соктыртып койгон кижини көрөлө, көндүрө өдө берген. ³² Анайып ок бир левит ол жерге келип, көрөлө, көндүрө өдө конгон. ³³ Бир самар кижиде дезе жортып барадала, оны көрүп, ичи ачыган. ³⁴ Базып келеле, шырказын аракыла жунуп, майла сүртеле, танып берген. Эштегине миндиреле, айылчы конор турага экелип, оны кичееген. ³⁵ Эртезинде дезе, атанар башта, эки динарий чыгарып, конор туранын ээзине берип, айткан: «Бу кижини кичее. Артык акча коротсон, бурылзам, төлөп берерим». ³⁶ Тонокчыларга туттурган бу кижинин жуугу ол үчүнин кажызы болгон деп сананып туруң?

³⁷ Жасакчы: «Ого быйаны жеткени» – деди.

Айдарда, Иисус айтты:

– Бар, сен де анайда эдип жүр.

Мария ла Марфа

³⁸ Жолун улалтып, Иисус бир журтка келди. Анда Марфа деп үй кижиде Оны айлына кычырды.

³⁹ Марфада Мария деп сыйны болгон. Онызы Иисустын будынын жанына отуруп, Онын сөзүн тындап турган. ⁴⁰ Марфа дезе, жаан күндү-күрөө эдерге кичеешип, базып келеле, айтты:

– Кайракан, сыйным мени иштезин деп, жаңыскан артырып койгонын көрбөй туруң ба? Оны меге болушсын дезенг.

41 Иисус дезе ого каруу жандырды:

– Марфа! Марфа! Сен көпти эдерге кичеенип, шакпырап жадын, же жүк ле бир неме керек. Мария дезе жакшылыктуу үлүүзүн талдап алды, оны кем де айрып болбос.

Канайда мүргийтени керегинде

(Мф. 6:9-15; 7:7-11)

11 Иисус бир жерде мүргиген. Мүргип божоордо, үренчиктеринин бирүзи Ого айтты:

– Кайракан, Иоанн бойынын үренчиктерин үрөткени чилеп, бисти де мүргийге үрөтсөн.

² Иисус ологорго айтты:

– Мүргизеер, мынайда айдыгар:

Тенеридеги Адабыс!

Адын Сенин агарулалзын,

Каандыгын Сенин келзин!

Канайып тенериде, анайып жерде де табын Сенин болзын.

³ Күнүн сайынгы калажысты кажы ла күн берип тур.

⁴ Кинчектеристи ташта,

ненин учун дезе биске төлүлү не ле кижинин жаманын

бис те таштап жадыс.

Жеткерге бисти кийдирбе,

же жаманнан бисти аргада.

Суранып жүрген нажы керегинде

⁵ Иисус онон айтты:

– Кажы бирүгерде нажы бар болзын. Ого түн аразында келип, мынайда айткан болдыгар: «Нажым, меге төлүге үч болчок калаш берзен.

⁶ Айлыма жолго жүрген нажым түшти, оны азыраар курсак жок». ⁷ Онызы дезе айыл ичинен мынайда айтпай кайтсын: «Мени шакпыратпа. Эжигим

бөктү, балдарым мениле кожо төжөктө жаткылары. Туруп, сеге курсак берип болбозым». ⁸ Айдып турум

слерге: нажы болгон адында ол, туруп, калашты бербезе де, турумкай болзогор, ого туруп, нени сураганаарды ончозын алып берерге келижер.

⁹ Мен де айдып турум слерге: сурагар – слерге берилер, бедирегер – таап аларыгар; токылдадыгар – слерге ачып бергилеер. ¹⁰ Сураган кижы алат,

бедирегени табат, токылдатканга ачып берер.

¹¹ Уулы калаш сурагажын, ого таш алып берер ада слердин ортогордо бар ба? Уулы балык сурагажын,

кем балыктын ордына ого жылан алып берер?

¹² Жымыртка сурагажын, кем ого скорпион алып берер? ¹³ Анайдарда, жаман бойыгар, балдараарга

жакшыны берерин билер болзогор, анчада ла Тенеридеги Ада Онон сурап турган улуска Агару

Тынды берер!

Иисус па айса Веельзевул ба?

(Мф. 12:22-30, 43-45; Мк. 3:20-27)

¹⁴ Бир катап Иисус тил жок шилемирди чыгарган. Шилемир чыгарда, тил жок кижы эрмектене берген, улус алан кайкаган. ¹⁵ Кезиктери айдышты:

– Ол шилемирлерди шилемир бийи

Веельзевулдын күчиле чыгара сүрүп турбай.

¹⁶ Бир кезиги Оны ченеп, тенериден билди көргүс – дежип турдылар. ¹⁷ Же Иисус олордын ичиндеги сагыжын билип, айтты:

– Каандык ичинде калык өштөшсө, каандык ээн калар; биледе бой-бойы урушса, биле жайрадылар. ¹⁸ Сатана бойына бойы удур болзо, онын

каандыгы чыдажар беди? Слер дезе Мени шилемирлерди Веельзевулдын күчиле чыгара сүрүп турбай – дейдигер. ¹⁹ Веельзевулдын күчиле шилемирлерди чыгара сүрүп турган болзом,

слердин уулдарыгар кемнин күчиле чыгара сүрүп жат? Онын учун олар слерди жаргылаар. ²⁰ Же шилемирлерди чыгара сүрүп турганым Кудайдын

күчинен болзо, слерге Кудайдын Каандыгы жеткени бу туру.

²¹ Күчтү кижы мылтык тудунып, айлын каруулдаза, онын жөөжөзи бүдүн болор. ²² Ого бойынан күчтү кижы табарып, оны жензе, ол тушта онын иженген мылтыгын айрып, тоноп алганын үлөп берер.

²³ Мениле кожо эмези – Меге удур болгоны.

Мениле кожо жуубаганы дезе, кородып турганы.

²⁴ Кара желбис кижинин өзөк-буурынан чыкканда, амыр бедиреп, суу жок жерлерде тенип жүрет. Таппай салала, «Чыгып барган айлыма бурылатам» – дейле, ²⁵ барып көрзө, айлы сибирилген, жуунадылган болот. ²⁶ Барып, бойынан жаман өскө жети желбис ээчиткенче келет, кирип, анда журтай бергилейт. Байагы кижиге мынызы башкызынан коомой болор.

²⁷ Ол мыны айдып турарда, улус ортодон бир үй кижы үнин бийиктедип,

– Сени карындап алып жүрген, Сени эмискен эне кежиктү! – деди.

²⁸ Же Ол айтты:

– Кудайдын сөзин угуп, бүдүрүп жүргени кежиктү!

²⁹ Улус там ла көптөп жуулыжып турарда, Ол айдып баштады:

– Кал, кинчектү үйе бу. Ол билдилер бедирейт. Же Ионанын билдизинен өскө, ого билди берилбес.

³⁰ Иона Ниневиянын калыгына билди болгон чылап, Кижы Уулы да бу үйеге билди болор.

³¹ Түштүктин абакай-кааны Жаргы болор күнде бу үйенин улузыла кожо туруп, оларды бурулаар: ол Соломоннын ойгор сөзин угайын деп, жака жерден келип жүрген эди. Же бат, мында Турганы

Соломоннон жаан. ³² Ниневиянын улузы Жаргы болор күнде бу үйенин улузыла кожо туруп, оларды бурулаар. Олар Ионанын жарлыктаганын угала,

кинчегин алынып, Кудайга баштанган. Же бат, мында Турганы Ионадан жаан.

³³ Ёспекчинди камысканда, оны туйук жерге эмезе табак алдына тургуспайтан. Карын, уйге кирген улус жарыкты көрзин деп, оны жарыткыштын устине тургузатан. ³⁴ Эт-кан жарыткыжы – көс. Көзин ару болзо, ончо эди-канын да жарык болор, көстөн коомой болзон, эди-канын да карануй болор. ³⁵ Калак, көксиндеги жарык карануй болуп калбазын! ³⁶ Эди-канын ончо жарык болзо, карануй жери жок болзо, жарыткыштын жарыгы сени жарыткандый, ончо бойын жарык болор.

Фарисейлер ле жасакчылар керегинде

(Мф. 23:1-36; Мк. 12:38-40; Лк. 20:45-47)

³⁷ Иисус айдып божордо, бир фарисей Оны айлына ажанарга кычырды. Ол келип, кыйын отурды. ³⁸ Фарисей дезе, Онын ажанар алдында колын жунбаганын көрүп, кайкады. ³⁹ Же Кайракан ого айтты:

– Слер, фарисейлер, аяк-казанаардын тыштын арчып жадыгар, ичигер дезе тоношло, жаманла толо. ⁴⁰ Керсү эместер! Тыштын бүдүрген Кудай, ичин де бүдүрген эмес пе? ⁴¹ Не барыгардан быян эдип жүрзегер, ол тужында слерде ончозы ару болор!

⁴² Же слерге, фарисейлер, ачу-корон! Слер мятанын, рутанын, не ле маала ажынын онынчы үлүүзин берип жадыгар, же Кудайдын жаргызын ла сүүжин ундып жадыгар. Бирүзин эткенде, экинчизин де ундыбас керек.

⁴³ Слерге, фарисейлер, ачу-корон! Слер синагогаларда ичкери өдүп отураарын, тепсендерде утыдарын жакшызынып жадыгар.

⁴⁴ Слерге, бичикчилерге ле фарисейлерге, эки жүстүлөргө, ачу-корон! Слер темдектелбеген сөөк салар оро ошкожыгар: улус онызын билбей, үстиле базып жүргүлейт.

⁴⁵ Жасакчылардан кем де Ого айтты:

– Үредүчи! Мынайда айдып, бисти де тарындырып жадын.

⁴⁶ Же Ол айтты:

– Слерге де, жасакчылар, ачу-корон! Слер улуска апарарга эп жок жүк артадыгар, бойыгар дезе ологор сабарыгардын бирүзин де тийгиспейдигер!

⁴⁷ Слерге ачу-корон! Слер жарлыкчыларга сөөк салар жерлер тудуп жадыгар, оларды дезе адаларыгар өлтүрген! ⁴⁸ Онызыла слер адаларыгардын эткен керегин жарадып турганыгарды керелейдигер: адаларыгар жарлыкчыларды өлтүрген, слер дезе ологор сөөк салар жерлер тудуп жадыгар. ⁴⁹ Онын учун Кудайдын Ойгоры айткан: «Ологор жарлыкчылар ла апостолдор ийерим. Же ологордын кезигин өлтүрер, кезигин дезе сүрүп ийер. ⁵⁰ Телекей бүдерден ала төгүлген жарлыкчылардын каны бу үйеден некелзин: ⁵¹ Авельдин канынан ала тагыл ла байзыннын ортозында өлтүрткен Захариянын

канына жетире». Эйе, айдып турум слерге: мынызы бу үйеден некелер!

⁵² Слерге, жасакчыларга, ачу-корон! Слер билгирдин түлкүүрин алып алганыгар: ого бойыгар да кирбегенеер, кирейин деген улуска да буудак эткенигер.

⁵³ Иисус мыны ологор айдып турарда, бичикчилер ле фарисейлер Ого ачынып, көп сурактар берип, ⁵⁴ Оны бурулаарга, айткан сөзинен жик табарга, умзанып турдылар.

12 Ол өйдө түмен улус жуулып, кысталыжып турарда, Иисус озо үренчиктерине айдып баштады:

– Фарисейлердин ачыткызынан чеберленигер, онызы эки жүстү болоры. ² Ачылбай калар туйук неме жок, жарталбай калар жажыт жок. ³ Онын учун карануйда айтканыгар, жарыкта угулар, айыл ичинде кулакка айтканыгар, айылдын жабынчызынан жарлалар.

Кемнен коркыйтан

(Мф. 10:19-20, 28-33; 12:32)

⁴ – Слерге дезе, нажыларыма, айдып турум: этканды өлтүреле, өскө нени де эдер аргазы жоктон коркыбагар. ⁵ Же кемнен коркыйтанын слерге айдып берейин: өлтүреле, таамыга түжүрер жан кемде бар, онон коркыгар. Эйе, айдып турум слерге: онон коркыгар! ⁶ Беш болчок боро кучыйакты эки оок жес акчага садатан эмес беди? Же Кудай ологордын бирүзин де ундыбаган. ⁷ Слердин дезе бажыгардын кылы да ончозы тоололып калган. Анайдарда, коркыбагар: слер көп кучыйактардан баалу!

⁸ Айдып турум слерге: кем Мени жарадып турганын улус алдына айтса, оны Кижиде Уулы да жарадып турганын Кудайдын ангелдери алдына айдар. ⁹ Улус алдында кем Менен жана түжер, Кижиде Уулы Кудайдын ангелдери алдында ол кижиден жана түжер. ¹⁰ Кижиде Уулына удур сөс айтканы ташталар, же Агару Тынды жамандап айтканы, ташталбас.

¹¹ Слерди синагогаларга, башкараачыларга ла жамылуларга экелгежин, канайда коруланарыс, нени айдарыс деп санааркабагар. ¹² Агару Тын ол тушта нени айдарына слерди үредер.

Бир бай керегинде

(Мф. 6:19-21, 25-34)

¹³ Улустын ортозынан бир кижиде Иисуска айтты: – Үредүчи, карындажыма айтсан, энчини мениле үлөшсин.

¹⁴ Иисус ол кижиге:

– Слерди жаргылаарга эмезе энчигерди үлөштирерге Мени кем туткан? – дейле, ¹⁵ улуска баштанды: – Ачаптанып неме жуурынан чеберленигер, – кижинин жүрүми жөбөжозинин элбегинен камаанду эмес.

¹⁶ Олон укаа сөс айтты:

– Бир бай кижинин кыразында якшы аш бүткен. 17 «Эмди канайдайын? – деп, ол сананган. – Ажымды урар жерим жок». 18 Онон айткан: «Мынайда эдедим: алмарларымды бузала, онон жаандарын тудадым, ончо ажымды, бар жөөжөмди ого жууп койодым. 19 Онон алкы бойыма айдадым: „Јулам! Белетеп алган курсагын, жөөп алган байлыгын узак өйгө жедер: амыра, ичип-ји, ырға“». 20 Је Кудай ого айткан: «Тенек кижиде! Бу тунде жуланды алып баргылаар. Белетеп алганын кемге једжер?» 21 Кудайга байыбай, бойына байлык жууган кижиле андый болуп јат.

Јүрүмигерди кичееп, санааркабагар

22 Иисус үренчиктерине айтты:
– Онын учун айдып турум слерге: жүрүмигерди кичееп, нени јиирис, эди-каныгарды кичееп, нени кийерис дебегер. 23 Јүрүм курсактан баалу, эт-кан кийимнен баалу. 24 Кускундарды көригер: олар аш чачпайдылар, кеспейдилер, жөөжө сугар јери де жок, алмарлары да жок, Је Кудай оларды азырап јат. Слер дезе куштардан канча кире артык! 25 Кемигер кичеенип, жүрүмин бир де саатка узадып болор? 26 Асты да болзо, бойыгарга эдип болбозыгарда, өскөзин не кичееп јадыгар? 27 Чомур чечектердин өзүп турганын көригер: иштебей де, иирбей де јадылар. Је айдып турум слерге: Соломон до бойынын бастыра магында олардын бирүзи де чилеп кийинбеген. 28 Бүгүн өзүп, эртен отко ташталатан јаланнын өлөнин Кудай анайда кийиндирип турган да, слерди онон артык кийиндирер эмес пе, бүтпестер! 29 Нени јиирин, эмезе нени ичерин бедиребегер, ого санааркабагар. 30 Мыны ончозын бу телекейдин улузы бедирейт. Адагар дезе мынын ончозын керексинип турганыгарды билер. 31 Карын, Онын Каандыгын бедирегер, мынын ончозы слерге берилер. 32 Коркыба, ас үүр! Слерге Каандык берери – Адагардын якшылык күүни андый. 33 Жөөжөгорди садып, быйан эдип јүригер. Бойыгарга элебес кап белетеп алыгар, корбос байлыкты тенериде жөөгөр, – ого уурчы једип албас, оны күйе јибес. 34 Жөөжөгөр кайда, јүрегеер де анда болор.

Белен болыгар (Мф. 24:45-51)

35 – Белигер курлу болзын, јарыткыштарыгар күйүп турзын. 36 Бийи тойдон келеле, эжикти токулдаткажын, тургуза ла ачып берерге сакыган кижидий болыгар. 37 Бийи јанып келеле, кулдары ойгу болгонын көргөжин, кулдарынын кежиктү болгоны ол. Чынын айдадым слерге: ол курчанып, кулдарын отургызып, базып келеле, оларды бойы күндүлеер. 38 Түннин үч те аразында, таң алдында да келип, кулдары ойгу болгондорын көрөр болзо, ол кулдар кежиктү.

39 Уурчы качан келерин айыл ээзи билген болзо, ойгу болуп, айлын тонотпос эди деп, билип јадыгар. 40 Слер де белен болыгар: Кижиде Уулы слер сакыбаган өйдө келер.

41 – Кайракан! Бу укаа сөсти јаныс биске айдып турун ба, айса ончо улуска ба? – деп, Петр Онон сурады.

42 Кайракан айтты:

– Јалчыларды башкарзын деп, оларго өйинде курсак берип турзын деп, бий көстөгөн бүдүмјилү ле керсү айыл башкараачы кем болотон? 43 Бийи келип, кулы анайда эдип јүргенин көрөр болзо, байагы кул кежиктү. 44 Чынын айдадым слерге: оны ончо жөөжөзине баш эдер. 45 Је ол кул ичинде: «Бийим бачым келбес» – дейле, јалчыларды, јалчы кыстарды согуп, ичип-јип, аракыдап јатса, 46 ол кулдын бийи сакыбаган күнде, сананбаган өйдө келер. Оны бойынан кезе чабар, онын салымы бүдүмјиде жок улустын салымындай болор.

47 Бийинин табын билип, белен эмес болуп, онын табыла этпеген кул көп соктырар; 48 Је билбеген кул, кезедерине турар кылык эткен де болзо, ас соктырар. Кемге көп берилген, онон көп ок некелер, кемге көп бүдүмјилелген, онон көп ок суралар.

49 Мен јерге от түжүрерге келгем, ол от јалбырап күйзин деп, күүнзеп турум! 50 Мен креске түжүп, крестелер учурлу; оны сакып, кыйналып турганымды! 51 Мени јерге амыр-энчү экелерге келген деп туругар ба? Јок! – деп, айдып турум слерге. – Бөлиштирерге келгем! 52 Мынан ары үйдө беш кижиде болзо, олар бөлинижер: үчүзи – экүзине удур болор, экүзи – үчүзине удур болор. 53 Адазы уулына, уулы адазына удур, энези кызына, кызы энезине удур, кайын энези келдине, келди кайын энезине удур бөлинижер.

54 Улуска дезе айтты:

– Күнбадыштан булут чыгып келгенин көрзөгөр, ол тарыйын: «Јанмырлаар» – дейдигер; айтканыгарла болуп јат. 55 Түштүк салкын соккондо, «Изү болор» дейдигер, айтканыгарла болуп јат. 56 Эки јүстүлөр! Јерге ле тенериге көрүп, јылдын өйин билип јадыгар, эмди кандый өй келгенин дезе билип болбойдыгар ба? 57 Чын дегенди билип аларга, бойыгарды бойыгар не јаргылабайдыгар?

58 Сени бурулаачы кижиле бийлерге барып јатканда, јолой оныла јаражарга кичеен, сени ол јаргычыга апарбазын, јаргычы сени түрменин ишчизине берип ийбезин, онызы дезе сени түрмелеп койбозын. 59 Айдып турум сеге: калганчы оок акчаны төлөбөгөнчөн, оноортынан чыкпазын.

Кинчегин алынары керегинде

13 Бу өйдө Иисуска бир кезик улус келип, байзында Пилатка өлтүрткен Галилейдин улузы керегинде айдып бердилер. Пилат олардын

канын тайып жаткан тындуларынын каныла колыштырган.

² Иисус айтты:

– Бу улус Галилейдин өскө улузынан кинчеги көп учун олоорло андый болгон деп сананып турыгар ба? ³ Жок – деп, айдып турум слерге! Же кинчегерди алынып, Кудайга баштанбазагар, ончогор анайып ок өлүп каларыгар! ⁴ Силоамдагы бакана антарыларда, ого баспактадып өлгөн он сегис кижии Иерусалимде журтаган улустан ончозынан көп бурулу болгон деп сананып турыгар ба? ⁵ Жок – деп, айдып турум слерге! Же кинчегерди алынып, Кудайга баштанбазагар, ончогор анайып ок өлүп каларыгар.

⁶ Онон мындый укаа сөс айтты:

– Бир кижинин виноград өскөн садында тарылган смоква агаш болгон. Ол бу агаштын жиилегин терерге келеле, неме таппаган. ⁷ Айдарда, бойынын ишчизине айткан: «Бат, бу агаштан жиилек алайын деп, үчинчи жыл келип жадым, же бедиреп таппай турум. Оны ары кезип кой, жерди туза жок этпезин». ⁸ Же онызы каруу жандырып, айткан: «Бийим, быылча тургай. Мен оны күбүредип, өтөк төгүп салайын. ⁹ Эзенде жиилек берер болор бо. Бербезе, кезип койгойын».

Суббот күнде кижини жазары

¹⁰ Суббот күнде синагогалардын бирүзүндө Иисус үредип турган. ¹¹ Анда жоболдын көрмөзине туттурала, он сегис жыл жобоп жүргөн үй кижии болгон. Ол корчойып калган, арка-сыны түзелбейтен. ¹² Иисус оны көрөлө, Бойына кычырып алып,

– Үй кижии, оору-жоболдон айрылып жадын – дейле, ¹³ ого колын салып, алкады. Онызы бу тарый түзелип, Кудайды алкай берди.

¹⁴ Иисус суббот күнде жасты деп, синагоганын жааны чугулданып, улуска айтты:

– Иш эдетен алты күн бар. Жазыларга ол күндөрдө келип турыгар, суббот күнде келбегер.

¹⁵ Же Кайракан айтты:

– Эки жүстү! Слердин кемигер де болзо, суббот күнде чарын эмезе эштегин чечип, сугарга апарып жат па? ¹⁶ Авраамнын бу кызын сатана туку он сегис жыл күлүдө туткан. Суббот күнде күлүзүн чечип, оны жайымдаарга жарабас па?

¹⁷ Ол мынайда айдып турарда, Ого удурлашкан ончо улуска уятту болды. Ончозы Онын мактулу керектерин көрүп, сүүнижип турды.

Кудайдын Каандыгы неге түней

(Мф. 13:31-33; Мк. 4:30-32)

¹⁸ Иисус айтты:

– Кудайдын Каандыгы неге түней, Оны неге түнейлеп айдайын? ¹⁹ Ол горчицанын үренине түней. Оны кижии алып, садында отургускан. Ол өзүп, жаан агаш болуп калган, тенгеринин куштары онын будактарына уйа тарткан.

²⁰ База айтты:

– Кудайдын Каандыгын неге түндеп айдайын?

²¹ Ол ачыткыга түней. Оны үй кижии алып, үч кемжү кулурга саларда, ончо тесте көдүрилип калган.

²² Иисус калаларга ла журттарга кирип, үредип турды. Ол Иерусалим жаар барып жаткан.

²³ – Кайракан, аргаданып тургандар ас бедеи? – деп, бир кижии сурады.

Иисус дезе ологорго айтты:

²⁴ – Тапчы эжиктен кирерге күжүренигер. Айдып турум слерге: көп улус кирейин дейле, ого кирип болбос. ²⁵ Айыл ээзи туруп, эжигин бөктөп ийзе, слер тыштында туруп, эжикти токылдадып: «Бийибис, биске ач!» – деп жайнаарыгар. Же ол слерге айдар: «Слер кайдан келген улус? Слерди билбезим». ²⁶ Ол тушта слер айдынарыгар: «Сениле кожо ичип-жип жүргөн эдибис, бистин оромдорушта үредип жүргөн эдин». ²⁷ Же ол слерге айдар: «Слерди билбезим, кайдан келген улус. Жаман кылынып жүргендер, ончогор менен кеде барыгар!» ²⁸ Авраам, Исаак, Иаков ло ончо жарлыкчылар Кудайдын Каандыгында жүргендерин, бойыгар дезе, чыгара сүрдүрип ийгенигерди көрөр болзогор, анда ый ла тиш кыжырти болор. ²⁹ Күнчыгыштан ла күнбадыштан, түндүктен ле түштүктен келгилеп, Кудайдын Каандыгында кыйын отургылап алар. ³⁰ Эмди калганчы болгон кижии, баштапкы болор, баштапкы болгоны, калганчы болор.

Иерусалим керегинде сыгыт

(Мф. 23:37-39)

³¹ Ол күн бир кезик фарисейлер келип, Иисуска айттылар:

– Чыгып, мынан ырбап бар, Ирод Сени өлтүрер деп жазанат.

³² Иисус ологорго каруу жандырды:

– Барып, ол түлкүге айдыгар: «Бат, бүгүн ле эртен шилемирлерди чыгарарым, оору-жоболды жазарым, үчинчи күнде дезе керегимди туузылтарым. ³³ Же бүгүн, эртен ле сонзуун Мен жолдо болор учурлу, ненин учун дезе жарлыкчы Иерусалимнен өскө жерде өлтүртер аргазы жок».

³⁴ Жарлыкчыларды өлтүрөөчи, сеге ийилген элчилерди ташла шыбалаачы Иерусалим, Иерусалим! Куш бойынын балдарын канады алдына жуунаткандый, балдарынды канча жуунадайын дебедим, же слер болбодыгар! ³⁵ Бат, айлыгар слерге ээн артып жат! Айдып турум слерге: өй жедип, «Кайраканнын адынан келип жатканы алкышту!» – деп айтпаганчаар, Мени көрбөзигер.

Иисус фарисей-эште

¹⁴ Бир катап суббот күнде Иисус фарисей бийдин айлына кирип, ажанды. Оны аяктап турдылар. ² Онын алдына суулу оорудан шыралап жүргөн кижии келди.

³ Иисус жасакчыларга ла фарисейлерге баштанып, айтты:

– Суббот күнде улус эмдеерге жараар ба?

⁴ Олор унчугышпады. Оору кижиге тийип, оны жазала, жандырып ийди. ⁵ Олорго дезе айтты:

– Кажы бирүгердин эштеги эмезе чары кутукка түшкежин, оныгарды суббот то күнде ол тарый чыгарып албас бедигер?

⁶ Олор нени айдарын билбей турдылар.

⁷ Айттырылган улус төр талдап тургандарын аярып, олорго укаа сөс айтты:

⁸ – Сени кем-кем тойго кычырза, төргө отурба. Айттырылган улус ортодо сенен күндүлү кижиге бар болуп калбазын. ⁹ Оны да, сени де айттырган кижиге базып келип, сеге: «Бу жерди ол кижиге божот» – дебезин. Ол тушта сеге бу мынын уйадына чыдабай, эжиктин жанына барып, отураарга келижер. ¹⁰ Же сени айттырса, келип, эжиктин жанына отуруп ал. Сени айттырган кижиге базып келип, «Найы, өрө өт!» – дезин. Ол тушта сениле кожо отурган улус алдында сеге күндү болор.

¹¹ Бойын бийик тутканы – жабыс көрдирер, бойын жабыс тутканы – бийикке чыгар.

¹² Айттырган кижиге де айтты:

– Түште бе, энирде бе казан асканда, найыларынды да, карындаштарынды да, төрөөндөрүндү да, бай айылдаштарынды да айттырба. Олор качан бирде сени база айлына кычырар, жакшызын жандыра жетирер аргалу. ¹³ Же күндү-күрее эткенде, түрени, кенек, аксак, сокор улусты айттыр. ¹⁴ Бат ол тушта кежиктү болгонун ол: жандыра жакшызын олор сеге жетирип болбос, же актулар тирилгежин, сеге жакшы жетирилер.

¹⁵ Мыны угала, Оныла кожо кыйын отургандардын бирүзи Ого айтты:

– Кудайдын Каандыгында курсак жири кижиге кежиктү!

¹⁶ Иисус айтты:

– Бир кижиге жаан күндү-күрее эдип, көп улус айттырган. ¹⁷ Ажанар ой жедип келерде, ол кулын ийип, айттырылган улуска мынайда айтсын деген: «Келигер, ончо неме белен». ¹⁸ Олор, эрмектешип алган чылап, жаманын таштазын деп, сурай бергендер. Бирүзи айткан: «Мен жер садып алдым, оны барып көрөр керек. Жаманымды таштазын деп, сурап турум». ¹⁹ Экинчиси: «Мен беш эжер чар садып алдым, олорды жегип, кыра сүрүп көрөргө турум. Жаманымды таштазын деп, сурап турум» – деген. ²⁰ Үчүнчиси айткан: «Мен кижиге алдым, онын учун барып болбозым». ²¹ Кул келип, мыны бийине угускан. Айыл ээзи чугулданып, кулына жакарган: «Капшай барып, каланын жаан ла кичинек оромдору сайын жүрүп, түрени, кенек, аксак ла сокор улусты бери экел». ²² Кул келип, айткан: «Бийим, жакарунды бүдүрүп койдым, эмди де жер бар». ²³ Бий кулына база жакарган: «Жолдорды, чеден-кажаандарды кууп, туштаган ла кижини сөстө, айлымнын ичине улус толзын!» ²⁴ Айдып

турум слерге: озо айттырган улустун бирүзи де ажимнан жибес. Айттырылганы көп, же талдалганы ас».

Канайып Иисустун үрөнчиги болор

(Мф. 5:13; 10:37-38)

²⁵ Иисусла кожо көп улус барып жаткан. Ол кайра баштанып, олорго айтты:

²⁶ – Меге келген кижиге ада-энезин, алган эжин, бала-барказын, ага-карындажын, эже-сыйындарын, алкы бойынын жүрүмин де жектеп, жаман көрбөзө, ол Менин үрөнчигим болор аргазы жок. ²⁷ Бойынын кере тартыратан агажын албай, Мениле кожо жүрер кижиге, Менин үрөнчигим болор аргазы жок.

²⁸ Кажы бирүгер бакана тудар күндү болзын. Ол озо отуруп алып, оны бүдүрө тударга не-немези жеткил бе деп, тоолоор эмес пе? ²⁹ Онон башка, бакананы төзөйлө, бүдүрүп болбостон маат жок. Улус оны көрөлө, «Бу кижиге тудуп баштайла, бүдүрүп болбоды» деп, электеп каткырыжар.

³¹ Кандый бир каан өскө каанга удурду жуулажарга барып жаткан болзын. Он мун черүчилдү бойы, жуулажып келип жаткан жирме мун черүчилдү каанга удурлажар аргазы бар ба деп, озо баштап отуруп алып, жөптөжөр эмес пе? ³² Жуулажар аргазы жок болзо, өштү ыраак тужында амыр-энчү сурап, ого элчилерин ийер. ³³ Анайып ок слер де, бойыгарда не барынан мойнобозогор, Менин үрөнчиктерим болор учурыгар жок.

³⁴ Тус – жакшы неме. Же тус амтанын жылыйтса, канайып оны тусту эдер? ³⁵ Жерге де, өтөккө дө жарабас. Оны чыгара чачып жадылар. Кулакту кижиге уксын!

Жылыган кой керегинде

(Мф. 18:12-14)

15 Иисусты угарга, ончо каланчылар ла кинчектүлөр Ого жууктап келдилер. Фарисейлер ле бичикчилер дезе арбанып турдылар:

² – Ол кинчектүлөрдү жуудып, олорло кожо ажанып жат.

³ Же Иисус олорго мындый укаа сөс айтты:

⁴ – Кажы бирүгерде жүс кой болзын, бир койгыгар жылыып калган болзын. Жылыган койды таап алганча бедиреерге, тогузон тогус койын ол куба чөлдө артырып койор эмес пе? ⁵ Таап алгажын, сүүнип, койды жардына артынып алар. ⁶ Жанып келеле, найыларын ла айылдаштарын кычырып алып, олорго айдар: «Мениле кожо сүүнигер, жылыган койымды таап алдым!» ⁷ Айдып турум слерге: Кудайга баштанары керек жок тогузон тогус актуга көрө, Ого баштанган кинчектү бир кижиге тенериде артык сүүнгилеер.

Жылыгган акча керегинде

8 – Ол эмезе, бир үй кижиде он мөнүн акча болзын, бир акказын жылытып салган болзын. Жарыткышты кўйдүрүп алып, айлынын ичин сибирип, онызын таап алганча, кичеенип бедиреер эмес пе? 9 Таап алгачын, үүре-желелерин, айылдаштарын кычырып алып, айдар: «Мениле кожо сүүнигер, жылыгган акчамды таап алдым!» 10 Айдып турум слерге: Кудайга баштанып турган кинчектү бир де кижин учун Кудайдын ангелдери алдында сүүнчи болуп жат.

Тенибер уул керегинде

11 Иисус ошон ары айтты:
– Бир кижиде эки уул болгон. 12 Кичүзи адазына айткан: «Ада! Жөөжөгөрдөн једжер үлүүмди меге беригер». Адазы жөөжөни уулдарына бөлип берген. 13 Саадабай кичү уул ончозын жууп, ыраак ороонго атанган. Анда ол салдым, балыр жүрүп, акказын үреп койгон. 14 Бары-јогын кородып саларда, ол ороондо ачана-торо башталарда, немеге јединбей барган. 15 Барып, бу орооннын улузынын бирүзине јалданарда, оны јалангына чочко кабыртарга ийген. 16 Чочконун курсагыла да болзо, кардын толтырайын дезе, оны да берери чыкпай турган. 17 Санаа алынып, айдынган: «Адамнын канча јалданаачылары курсакты јип түгезип болбой јат, мен дезе торолоп өлөргө јеттим!» 18 Туруп, адама барып, айдадым: „Ада, тенериге удур ла слердин алдыгарда кинчек эттим. 19 Уулыгар деп аданар учурым јок, мени јалданаачыларга кожуп алыгар“». 20 Туруп, адазына барган. Оны адазы ыраагынан көрүп ийеле, ичи ачыган, удур јүгүрүп келеле, кабыра кучактап, окшой берген. 21 Уулы: «Ада! – деген. – Тенериге удур ла слердин алдыгарда кинчек эттим. Уулыгар деп аданар учурым јок». 22 Је адазы кулдарына јакарган: «Кийимнин болзо јакшызын экелип, балама кийдиригер, сабарына болзо јүстүк кийдиригер, будына болзо өдүк кийдиригер. 23 Семирткен бозуны экелип, сойыгар: јийлик, јыргайлык!» 24 Бу уулым өлгөн бойы тирилди, жылыгган бойы табылды». Ошон јыргай бергендер. 25 Јаан уул дезе кырада болгон. Јанып келедип, айылдан кожон чыгып турганын угуп ийген. 26 Јалчылардын бирүзун алдырып алала, анда не болуп турганын сураган. 27 Онызы айткан: «Карындажын јанып келген. Ол эзен-амыр јанып келди деп, адан сүүнип, семирткен бозуны сойгон». 28 Јаан уул өөркөйлө, айлына кирбеген. Адазы чыгып келеле, оны кычырган. 29 Је ол адазына айткан: «Бат, канча јылга улай слерге иштеп, айткан сөзигерден чыкпай жүрдим. Је најуларынга кожо јыргап ал деп, меге уулак та айдып бербедигер. 30 Баскын-тоскын үй улуска биригип,

ар-јөөжөзин кородып койгон бу уулыгар јанып келерде, ого семирткен бозу сойдыгар!» 31 Адазы дезе ого айткан: «Уулым, сен јаантайын мениле кожо, менин не барым – сенийи. 32 Бу карындажын өлгөн бойы тирилди, жылыгган бойы табылды деп сүүнип, јыргаар керек».

Чындык байлык керегинде

16 Иисус Бойынын үренчиктерине айтты:
– Бир бай кижиде айыл башкараачы болгон. Ол жөөжөзин кородып јат деп, байга јетиргендер. 2 Онызын алдырала, айткан: «Бу сен керегинде нени угуп турум? Эткен ижине јартамал эт, бу иште сенин артар учурын јок». 3 Айыл башкараачы бойында айдынган: «Эмди канайдайын? Бийим мени иштег јайладып јат. Јер казып болбозым, суранчыктап жүреринен уялып јадым. 4 Бу иштег чыгарып салза, улус мени айылдарына кийдиризин деп, нени эдерин билерим» – дейле, 5 бийине төлүлү улусты бирден алдырып баштаган. «Бийиме канчаны төлүлү эдин?» – деп, баштапкызынан сураган. 6 Онызы: «Јүс күп май» – деген. Айдарда, ого айткан: «Кол салган чаазынынды алып, отур, „бежен“ деп, капшай бичи». 7 Ошон: «Сен канча кире төлүлү эдин?» – деп, өскөзинен сураган. Онызы: «Јүс таар буудай» – деген. Айдарда, ого айткан: «Кол салган чаазынынды алып, „сегизен“ деп бичи». 8 Бий акчек эмес башкараачызын санаа-укаалу эткени учун мактаган. Јердеги жүрүмнин уулдары бойы ошкош улус ортодо јарыктын уулдарына көрө санаалу. 9 Мен де слерге айдып турум: чынга турбас байлыкка бойларыгарга нөкөрлөр таап туругар. Ошон, байлыгаар корозо, слерди мөнкүлик айлы-јурттарына жууткылап алзын. 10 Аска бүдүмјилү болгоны, көпкө дө бүдүмјилү. Аска бүдүмји јок болгоны, көпкө дө бүдүмји јок. 11 Чынга турбас байлыкты слерге бүдүмјилеерге јарабас болзо, чындык байлыкты кем бүдүмјилеер? 12 Кижинийине бүдүмјизи јок болгоныгарда, бойыгардыйын слерге кем берер? 13 Кандый да кул эки бийге јагыс уунда јалчы болбос: эмезе бирүзун јаман көрөр, экинчизине дезе карузыыр; эмезе бирүзине кичеенер, экинчизин дезе керектебес. Кудайга ла жөөжөгө тен јалчы болуп албазыгар. 14 Мыны ончозын фарисейлер де угуп, акчага ач бойлоры, Иисусты электеп каткырышты. 15 Иисус ологорго айтты:
– Улус алдында акту болуп көрүнедигер, је Кудай жүрегеерди билер. Улус ортодо бийик баалалып турганы, Кудайга јескинчилү. 16 Иоаннан озо Јасак ла јарлыкчылардын сөзи јарлалган. Эмдиден ала дезе Кудайдын Каандыгы керегинде Сүүнчилү Јар јарлалат, кажы ла кижини ого кирерге күч салат. 17 Јасакта бир чийик јоголгончо, јер ле тенериге јоголорго јенил. 18 Уйиле айрылыжып, өскө кижини алганы, онызыла кинчекке киргени ол.

Обөгөнинен айрылганды алганы, оныла кожо кинчек эткени болор.

Бай кижиле Лазарь

¹⁹ Иисус оного айтты:

– Бир бай кижиле болгон. Каан чылап кийинип, күнүн сайын ыргап-сайрап жүрөр. ²⁰ Оного бастыра бойы ирин-балулу Лазарь деп түрени кижиле болгон. Байдын столынан түшкенди жийин деп, онын каалгазынын жанында жадатан. Ийттер келип, балузын жалап туратан. ²² Же бат, түрени жада калган, ангелдер оны Авраамга коштой апарып салгандар. Бай да жада калган, онын сөөгүн жууп койгондор. ²³ Ол, таамыда кыйналып жүргөн бойы, өрө көрзө, ыраагында Авраам жүргөн, коштойында дезде – Лазарь. ²⁴ Бай кыйгыра берген: «Авраам адабыс! Мега буурзап, Лазарьды бери ийзен, сабарынын бажын сууга чыктыдып, тилимди соотсын. Бу от-жалбыштын изүзине кыйналып турум!» ²⁵ Же Авраам айткан: «Уулым, эске алынып ийзен, эзен жүреринде, сен ончо жакшыны алган, Лазарь дезде ончо жаманды. Эмди ол мында кооттоп жат, сен дезде кыйналып жадын. ²⁶ Ого үзеери, слер ле бистин ортобыста – түби жок оро. Онын учун мынаартынан слерге барайын дегени, барып болбос, оноортынан биске келейин дегени, келип болбос». ²⁷ Айдарда, бай айткан: «Оны бистин айылга ий деп, сурап турум сени, адабыс!» ²⁸ Беш карындажым бар эди. Бу кыйындуга жерге түшпезин деп, ол барып, ологго керелезин». ²⁹ Авраам айткан: «Ологго Моисей ле жарлыкчылар бар, ологорды уксын!» ³⁰ «Жок, Авраам адабыс, – деп, ол айткан, – олгөн улустын бир-бирүзи ологго барза, ологор Кудайга баштанар». ³¹ Же Авраам ого айткан: «Моисейди ле жарлыкчыларды уккулабай турган болзо, ологорды кем де, керек дезде, тирилген кижиле де, бүдүндирип болбос».

Кинчек ле бюджетени керегинде

(Мф. 18:6-7, 21-22; Мк. 9:42)

17 Иисус үренчиктерине айтты:

– Жаманга баштайтан немелер келбегенче болбос, же ологор кем ажыра келген, ого ачу-корон! ² Бу кичүлөрдүн кажы бирүзүн жаманга баштаган кижинин мойнына теерменнин тажын буулап, оны талайга таштаган болзо, ого торт болор эди. ³ Мынан чеберленип жүрүгөр! Карындажын сега жаман эткежин, каарып айт, кинчегин алынза, жаманын таштап кой. ⁴ Күнине жети катап жаман эделе, сега жети катап келип, «Мен бурулу» дегежин, жаманын таштап кой. ⁵ – Кудайга бүдөр күүнибисти тыныдарга болуш – деп, апостолдор Кайраканды сурадылар. ⁶ Кайракан каруу жандырды: – Бүдүмжигер горчицанын үренинче болуп, бу турган агашка: «Тазыл-тамырынга кожо кодорылып, бойынды бойын талайга апарып отургус!» – деген болзогор, ол слерге багар эди.

⁷ Кажы бирүгөр кыралап эмезе малдап жүргөн кулду болзын. Байагы кул иштен жанып келзе, ого: «Капшай отурып ажан!» – деп айдар бедигер? ⁸ Карын, мынайда айдар жогоор бо: «Мега казан ас, мен ичип-жип отурганчам, курчанып алып, мени күндүле, оного бойын ичип-жиирин». ⁹ Жакаругарды бүдүргөн кулыгарга алкыш-бийаныгарды айдар бедигер? ¹⁰ Анайып ок слер де, жакаруны бүдүреле, мынайда айдыгар: «Бис неге де турбас кулдар эдибис, бис жүк молжу-керегисти бүдүрдис».

¹¹ Иерусалим жаар жолдо Иисус Самар ла Галилейдин ортозыла барып жаткан. ¹² Бир журтка кирип жадарда, Ого капкаш балулу он кижиле учурады. Ологор ыраагында токтой түжүп, ¹³ кыйгырыжа бердилер:

– Иисус, Үредүчи! Биске буурза!

¹⁴ Ологорды көрлө, Иисус:

– Абыстарга барып көрүнигер – деди.

Ологор барып жадала, арутала бердилер.

¹⁵ Ологордын бирүзи дезде, бойынын жазылганын көрлө, ойто бурылды. Тын үнденип Кудайды алкап, ¹⁶ Иисустын будынын жанына көнкөрө жыгылып, Ого алкыш-бийанын жетирип турды. Ол самар кижиле болгон.

¹⁷ – Аруталганы он кижиле эмес беди? Арткан тогузы кайда? – деп, Иисус сурады. – ¹⁸ Кудайга алкыш-бийанын жетирерге, өскө укту бу кижиден башка, ологордын бирүзи де келбеди бе? – дейле, ¹⁹ ого айтты: – Тур, бар. Бүдүп турганын сени аргадап алды.

Кудайдын Каандыгынын келери

(Мф. 24:23-28, 37-41)

²⁰ Кудайдын Каандыгы качан келер деп, фарисейлер сураарда, Иисус каруу жандырды: – Кудайдын Каандыгы танылу келбес. ²¹ «Ол мында!» эмезе «Туку анда!» дебес, ненин учун дезде Кудайдын Каандыгы – өзөк-көксигерде.

²² Үренчиктерине дезде айтты:

– Кижиле Уулынын ого жүк бир де күнин болзо көрөр күүнигер келер ой болор, же оны көрбөзигер.

²³ Слерге: «Ол мында!», «Туку анда!» – дешкилеер. Тап эдип, ологордын кийининен жүгүрбегер.

²⁴ Јалт эделе, тенеринин бир учынан экинчи учына жетире жарыдып ийген жалкындый, Кижиле Уулы Бойынын күнинде андый болор. ²⁵ Же озо баштап Ол көп кыйналар, бу үйенин улузы Оного жана түжер учурлу. ²⁶ Нойдын күндеринде болгондый, Кижиле Уулынын күндеринде андый ок болор: ²⁷ Ной ковчегке кирердин киргенче, улус ичип-жип жаткан, кижиле алары алып, кижиге барары барып турган. Оного чайык чыгып, ончозы чөнгүп калган.

²⁸ Логордын күндеринде база андый ок болгон: улус ичкен-жиген, садышкан, аш салган, агаш тарыган, туралар туткан. ²⁹ Же Логор Содомнон жүре берген күн тенериден от ло күкүр жаап, ончозы кырылып калган. ³⁰ Кижиле Уулы ачылар күн андый ок болор!

31 Ол күн жабынчыда болгон кижиге, не-немези дезе айылдын ичинде болгожун, онызын алайын деп түшпезин; кырада жүргени, бурылбазын! 32 Лоттын абакайын эзеп жүригер! 33 Жүрүмин чеберлейин дегени, онызын жылытар, жүрүмин жылытканы, онызын тындандырып алар. 34 Айдып турум слерге, ол түнде эки кижиге бир төжөктө жадар: бирүзин апаргылаар, бирүзин дезе артырып койгылаар; 35 эки үй кижиге кол теермен тартар: бирүзин апаргылаар, бирүзин дезе артырып койгылаар. 36 Кырада эки кижиге жүрер: бирүзин апаргылаар, бирүзин дезе артырып койгылаар.

37 Айдарда, үренчиктер Онон сурадылар:

– Бу кайда болор, Кайракан?

Иисус айтты:

– Сөөк жаткан жерге кан-кеределер жуулар.

Тул үй кижиге ле жаргычы керегинде

18 Жаантайын мүргип, чөкөбөйтөнүн билип жүрзин деп, Иисус ологорго укаа сөс айтты:

2 – Бир калада жаргычы болгон. Ол Кудайдан да коркыбайтан, улустаң да уйалбайтан. 3 Ол ло калада бир тул үй кижиге болгон. Ол жаргычыга келип, «Мени өштүүмнөң корула» – деп, жайнап сурап туратан. 4 Жаргычы узак ойгө жөпсинбей, онон бойында айдынган: «Мен Кудайдан коркыбас, улустаң уйалбас та болзом, 5 бу тул үй кижиге меге амыр бербей турганда, оны корулайын, мени түйметпезин, база келбезин».

6 – Ак-чек эмес жаргычы нени айтканын уктыгар ба? – деп, Кайракан айтты. – 7 Кудай Ого түн-түш жайнап турган Бойы талдап алгандарын корулабас бедиге, ологордо корулаарын саададып та турган болзо? 8 Айдып турум слерге: ологордо саадабай корулаар. Же Кижиге Уулы келеле, Ого бүдүп турганды жерден табар ба?

Фарисей ле каланчы керегинде

9 Бойлорун актузынып, өскөлөрүн жабыссынып турган кезик улуска дезе Иисус укаа сөс айтты:

10 – Эки кижиге мүргигерге, байзынга кирген: бирүзи фарисей, экинчиси дезе – каланчы.

11 Фарисей туруп, бойында мүргиген: «Э-э, Кудай! Мен өскө улустый тонокчы, күжүрчи, балыр жүрүмдү эмезе бу каланчыдый эмес болгоныма, Сега алкыш-бийан жетирип турум. 12 Неделеде эки катап орозо тудуп, алганымнын онынчы үлүүзин берип жадым». 13 Каланчы дезе, ыраагында туруп, тенгери өрө көрөргө дө тидинбей, же төжине согунып, айдынып турган: «Э-э, Кудай, меге, кинчектү кижиге, буурзак бол!»

14 Айдып турум слерге: фарисей эмес, бу кижиге Кудайдын алдында көп акталып жанган. Бойын бийик туткан кажы ла кижиге – жабызадылар, бойын жабыс тутканы – бийиктедилер.

Кудайдын Каандыгына кем кирер?

(Мф. 19:13-15; Мк. 10:13-16)

15 Кол тийгиссин деп, Иисуска кичү балдарды экелип турдылар. Үренчиктери дезе, мыны көрөлө, ологордо арбап тургандар. 16 Же Иисус балдарды Бойына кычырып алып, айтты:

– Балдарды бери божодыгар, Мега келерге буудактабар. Кудайдын Каандыгы мындылардыйы. 17 Чынын айдадым слерге: Кудайдын Каандыгын бала чылап алынбаган кижиге ого кирбес.

18 – Быйанду Үредүчи! Үргүлжиге жүрүмдиге энчиленерге, нени эдейин? – деп, бийлердин бирүзи Иисустан сурады.

19 Иисус ого айтты:

– Мени не быйанду дейдин? Кем де быйанду эмес, жаңыс Кудай быйанду. 20 Чайдам болбо, кижиге өлтүрбө, ууры этпе, төгүн керелебе, ада-энеңдиге тооп жүр деген жаңылталарды билерин.

21 Бий:

– Мыны ончозын жиит тужымнан ала буспай туткан эдим – деди.

22 Мыны угала, Иисус ого айтты:

– Сега база бир неме жетпейт: не барынды садып ийеле, түренилерге үлеп бер. Ол тушта тенгериде эржинелү болорын. Онон келип, Мени ээчий бар.

23 Же байагы кижиге мыны угала, кунуга берди: ол коркышту бай кижиге болгон. 24 Иисус онын кунуга бергенин көрөлө, айтты:

– Бай улуска Кудайдын Каандыгына кирерге кандый күч! 25 Бай кижиге Кудайдын Каандыгына киреринен, төөгө ийне үйдинен өдөргө женил.

Мыны уккан улус айттылар:

26 – Айдарда, кем аргаданар аргалу?

27 – Улустын эдип болбозын Кудай эдер аргалу – деп, Ол каруу жандырды.

28 Петр айтты:

– Бат, айлы-журтыбысты артырып, Сениле кожо жүрүп жадыбыс.

29 Иисус ологорго айтты:

– Чынын айдадым слерге: кижиге айлы-журтын, эмезе ада-энезин, эмезе ага-карындажын, эмезе эге-сыйнын, эмезе алган эжин, эмезе бала-барказын Кудайдын Каандыгына болуп артырала, 30 бу чакта канча катап көпти алар, келер чакта – мөңкү жүрүм.

31 Он эки үренчигин туура апарала, ологорго айтты:

– Бат, Иерусалимдиге өрө чыгып отурыс. Кижиге Уулы керегинде жарлыкчылардын ончо бичилгени бүдер.

32 Эйе, Оны кара жандуларга берип ийгилеер, электегилеер, базынгылаар, Ого түкүргилеер,

33 Оны камчылагылаар, онон өлтүргилеп койор. Же үчинчиге күнде Ол тирилер.

34 Же ологор мынан нени де аайлабадылар. Бу сөстөр ологорго туйук болгон, ологор айдылганын ондобогондор.

Сокорды жасканы
(Мф. 20:29-34; Мк. 10:46-52)

³⁵ Иисус Иерихонго жууктап келерде, жолдын жанында бир сокор суранчыктап отурган. ³⁶ Жаныла көп улус өдүп жатканын угала, ол бу не атасы – деп сурады. ³⁷ Ого:

– Назарет жеринен Иисус өдүп жат – дедилер.

³⁸ Айдарда, сокор:

– Давид уулы Иисус, меге буурза! – деп, кыйгыра берди.

³⁹ Ичкертинде базып бараткан улус оны унчуктырбаста, ол там ары кыйгырды:

– Давид уулы, меге буурза!

⁴⁰ Иисус токтой түжүп, «Оны Меге экелигер» – деди. Сокор Ого базып келерде,

⁴¹ – Сеге нени эдейин? Сеге не керек? – деп, ошон сурады.

Ол айтты:

– Кайракан, көзим жарызын деп турум!

⁴² Иисус ого:

– Көзин жарызын! – деди. – Бүдүп турганын сени аргадап алды.

⁴³ Бу тарый көзи жарып, ол Кудайды мактап, Иисусты ээчий басты. Мыны көрөлө, ончо улус Кудайды мактадылар.

Иисус Закхей-эште

19 Иисус Иерихонго кирип, онын ичиле базып бараткан. ² Бу калада Закхей деп кижини журтаган. Ол каланчылардын жааны, бай кижини болгон. ³ Иисусты кем болгону көрөргө күүнзеп, же кыскачак сынду болуп, улус ажыра көрүп болбой турган. ⁴ Айдарда, озолой жүгүрүп барала, жаныла өтсө, Оны көрөргө, смоква агашка чыгып алды.

⁵ Иисус ол жерге жедип келеле, сан өрө көрүп, айтты: – Закхей, капшай түш! Меге бүгүн сенин айлыңда болор керек.

⁶ Ол мендей түжүп, Оны айлыңда сүүнчилү уткыды. ⁷ Ончозы мыны көрөлө, Ол кинчектү кижинин айлына кирди деп, арбаныжып турдылар.

⁸ Закхей десе туруп, Кайраканга айтты:

– Кайракан! Жөөжөмнүн кабортозын түренилгерге берейин, кемди күүреген болзом, төрт катап көп жандырып берейин.

⁹ Иисус айтты:

– Бүгүн бу айылга аргадаш келди: бу да кижини Авраам уулы. ¹⁰ Кижини Уулы десе, жылыганды таап, аргадаарга келген.

Мина акча керегинде укаа сөс
(Мф. 25:14-30)

¹¹ Мыны уккан улуска Ол укаа сөс айтты. Ол Иерусалимге жуук болгон, онын учун Кудайдын Каандыгы удабас жедип келер деп, олар санангандар.

¹² Иисус:

– Каандык алып, кайра жанарга, укту-төстү бир кижини ыраак ороонго атанып жаткан – деди. – ¹³ Он кулын алдырып алып, ологорго он мина акча берип, айткан: «Мен жанганчам, акчаны эбиртигер». ¹⁴ Ол жердин улузы оны көрбөс болгон, кийинен ары элчилер ийип, мынайда айттыргандар: «Ол бистин кааныбыс болзын деп күүнзебей жадыс».

¹⁵ Же ол кааннын ширеезин алала, жанып келген. Кем кандый кирелте алганын сурап угарга, мөңүн берген кулдарын бойына кычырзын деп жакарган.

¹⁶ Бирүзи келип, «Бийим, сенин мина акчан он мина экелди» – деген. ¹⁷ Ого айткан: «Жакшы, керсү кул! Аска бүдүмжилү болдын, он каламды башкар».

¹⁸ Экинчи кул келип, «Бийим, сенин мина акчан беш мина экелди» – деген. ¹⁹ «Сен де беш каламды башкар» – деп, ого айткан.

²⁰ Үчинчиси келип, айткан: «Бийим, сенин минан бу, оны арчуулга түүп, чеберлеп жүрдим. ²¹ Кату кижини деп, сенен коркыдым: салбаган немени алатан эдин, үрөндөбеген немени кезетен эдин».

²² Ого айткан: «Бойыннын ок сөзингле сени жаргылаарым, жаман кул! Мени салбаган немени алатан, үрөндөбеген немени кезетен кату кижини деп, сен билген эмейин. ²³ Айдарда, мени келип, кирелтелү алзын деп, мөңүнимди не керек эбиртпедин?» ²⁴ Ошон кожо жүргөн улуска жакарган: «Онын миназын алыгар, он миналууга беригер!»

²⁵ «Бийибис, ондо тегин де он мина бар» – дешкендер. ²⁶ Ологорго айткан: «Же мен слерге айдып турум: бардын барына берилер, жоктын не бары да айрылар. ²⁷ Мени каан болбозын деп жүргөн өштүлеримди десе, бери экелип, менин алдымда өлтүригер».

Иерусалимге киргени

(Мф. 21:1-11; Мк. 11:1-11; Ин. 12:12-19)

²⁸ Мыны айдала, Иисус Иерусалимди өрө чыгып, ошон ары барды. ²⁹ Елеон кырдын эдегинде турган Вифагия ла Вифанияга жууктап келерде, үрөнчиктердин экүзин ийип, ³⁰ айтты:

– Одоштой журтка барыгар. Ого кирип, бир де кижини минбеген, буулап койгон эштектин кулунын көрүп ийеригер. Оны чечеле, бери экелигер.

³¹ Кандый бир кижини слерден: «Не керек чечип жадыгар?» – деп сураза, «Ол Кайраканга керек» – дегер.

³² Ийгендери барып, Онын айтканыла таап алдылар. ³³ Кулун эштекти чечкилеп жадарда, «Эштекти не керек чечип жадыгар?» – деп, ээлери сурады. ³⁴ Үрөнчиктер: «Ол Кайраканга керек» – дедилер. ³⁵ Кулун эштекти экелеле, кийимдерин онын белине арта салып, Иисусты ого миндирдилер. ³⁶ Жортып барадарда, улус кийимдерин жолго жайып турдылар.

³⁷ Ол Елеон кырды төмөн алган жолго жууктап келерде, ал-камык үрөнчиктер тын үнденип, сүүнижип, көргөн ончо кайкалдары учун Кудайды алкай бердилер:

38 – Кайраканнын адынан келип жаткан Каан алкышту! Тенериде амыр болзын, көк-тенериде турганга мак!

39 Улустын ортозынан кезик фарисейлер айттылар:

– Үредүчи, үренчиктеринди токтот.

40 Же Ол каруу жандырды:

– Айдып турум слерге: олор унчукпай барза, таштар кыйгырыжып чыгар.

41 Калага жууктап келеле, оны көрөлө ыйлап, 42 айтты:

– Э-э, амыр-энчү сеге нени экелерин ого жүк бу күнде билген болзон кайдат! Же оны бүгүн сенин көзүн көрүп болбос. 43 Сенин күндерин жедип, өштүлерин сени эбине казыктар кадаар, курчап алар, ончо жанынан кыстап келер. 44 Кудай сеге келип жүрген ойди таныбаганын учун сени жемирип, балдарыңды сенде кырып салгылаар, сенде таш үстине таш та артырбас.

Байзыңды арутаганы

(Мф. 21:12-17; Мк. 11:15-19; Ин. 2:13-22)

45 Иисус байзыңга киреле, садыжып ла садып алып турган улусты сүрүп, 46 олорго айдып турды:

– Бичилген сөс бар: «Менин айлым улус мүргийтен айыл болор». Слер десе оны тонокчылардын уйазы эдип алдыгар!

47 Ол күнүн сайын байзыңда үредер болды. Улу абыстар, бичикчилер ле калыктын башчылары Оны өлтүрер эбин бедиреп жүрдилер. 48 Же мыны канайда эдерин билбей тургандар, ненин учун десе улус ончозы Оны угуп, Онон айрылбас болгон.

Иисустын жаңы

(Мф. 21:23-27; Мк. 11:27-33)

20 Иисус байзыңда улусты үредип, Сүүнчилү жар жарлап жүрген күндердин бирүзінде улу абыстар, бичикчилер жаандарла кожо басып келеле, 2 Ого айттылар:

– Биске айт, мыны кандый жанла эдип турган, андый жанды сеге кем берген?

3 Иисус олорго каруу жандырды:

– Мен де слерден бир неме сурап угайын, Меге айдыгар: 4 Иоаннын крестеп жүргени тенериден болгон бо, эмезе улустан ба?

5 Олор десе бойы ортодо табыштылар:

«„Тенериден“ дегей эди, ол тушта: „Ого не керек бүтпедигер?“ – деер. 6 „Улустан“ дезебис, ончозы бисти ташла шыбалап өлтүрер, ненин учун десе Иоаннын жарлыкчы болгонына бүткилеп жат».

7 «Кайдан болгонын билбесиз» – дедилер. 8 Иисус олорго айтты:

– Мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айтпазым.

Жалданган ишчилер керегинде

(Мф. 21:33-46; Мк. 12:1-12)

9 Онон Иисус улуска мыңдый укаа сөс айтты:

– Бир кижин виноград-агаш тарыйла, оны ишчилерге табыштырып, узакка атана берген.

10 Бойынын ойинде виноградтын жиулегинен ого берзин деп, ишчилерге кулын ийген. Же олор ийген кулды токтокойло, как куру жандыргандар.

11 Виноград ээзи өскө кулын ийген, же онызын да токтоктоп, электейле, база как куру жандыргандар.

12 Учунчи кулын ийерде, оны шыркалап, сүрүп ийгендер. 13 Айдарда, виноград ээзи айткан: «Эмди канайдайын? Карузыган уулымды ийедим, айса болзо, олор онон уйалар».

14 Же ишчилер байагы уулды көрөлө, бой-бойы ортодо шүүшкендер:

«Адазынын энчизин алар уул бу. Оны өлтүрүп салалы, энчи бистийи болор».

15 Уулды виноградту садтын тыштына чыгара таштап, өлтүрүп койгондор. Виноград-агаштын ээзи эм олорды канайдар деп туругар? 16 Келип, байагы ишчилерди өлтүрер, виноградты десе өскө улуска табыштырар.

Мыны угуп турган улус:

– Андый неме болбос! – дештилер.

17 Иисус олорго кезе көрүп, айтты:

– Айдарда, «Тура тудачылар жектеп койгон таш булуңнын төзіндеги таш болуп калды» – деп бичилгени не болотон? 18 Ол ташка жыгылган кандый ла кижин жер башка чачылар; таш кемнин үстине түшсе, оны былчып койор.

19 Улу абыстар ла бичикчилер бу укаа сөстө олор керегинде айдылганын билип ийдилер. Иисусты каруулга алайын дейле, улустан коркыдылар.

Калан керегинде сурак

20 Иисусты кетежип, Ого бир канча улус ийдилер.

Олор ак-чек улус болуп көрүнип, жаннын ла башчынын колына Оны табыштырып берерге, Онын сөзинен жик табар учурлу болгон. 21 Ийген улус барып, Ого айттылар:

– Үредүчи! Сенин айткан сөзүн ле үредүүн чындык болгонын, улусты ылгаштырбай, Кудайдын жолуна чын үредип турганыңды бис билерис.

22 Биске каганга калан төлөөргө жараар ба, эмезе жок по?

23 Иисус олордын меке-сүмезин билип, айтты:

– Мени не ченеп турыгар? 24 Меге динарий акча көргүзигер: анда кемнин сүри ле ады?

Олор:

– Кагандыйы – дедилер.

25 Ол айтты:

– Анайдарда, кагандыйын каганга беригер, Кудайдыйын – Кудайга.

26 Улус алдында Онын сөзинен жик таап болбой, берген каруузына кайкажып, унчукпай туруп калдылар.

Тирилиш керегинде сурак

(Мф. 22:23-33; Мк. 12:18-27)

27 Өлгөндөр тирилбес дежетен бир кезик саддукейлер келип, Иисустан сурадылар:

28 – Үредүчи! Аказы үйлү болло, бала жок олгөжин, онын үйин карындажы алып, аказынын угын улалтар учурлу деп, Моисей биске бичип берген эди. 29 Жети карындаш улус болгон. Бирүзи кижини алала, бала жокко жада калган. 30 Үй кижини экинчи, үчинчи карындажы алган, анайып жетилези алып, бала артырбай, ончозы жада калгандар. 32 Онон үй кижини де жада калган. 33 Эмди, айдарда, тирилгезин, бу жети эрдин кажызынын үйи болор ол? Оны жетилези алган ине.

34 Иисус ологорго каруу жандырды:

– Бу чактын улузы кижини алып, кижиге барып жадылар. 35 Же өлөлө, тирилгерге, келер өйдө жүрерге жедип алган жарамык улус кижини де албас, кижиге де барбас; 36 өлүп те болбос, ангелдер чилеп жүрер. Олор Кудайдын балдары болгылаар – тиргискен балдар. 37 Күйүп жалбыраган тайа-жыраа керегинде куучынында Моисей Кайраканды Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы деп адап, өлгөн улус тирилер деп көргүскөн. 38 Же Кудай – Ол өлгөндөрдүн Кудайы эмес, Ол эзен жүргендердин Кудайы. Кудайга ончо улус тирү.

39 Кезик бичикчилер:

– Якшы айттын, Үредүчи! – дештилер.

40 Иисустан кем де, нени де сураарга тидинбеди.

Христос кем?

(Мф. 22:41-46; Мк. 12:35-37)

41 Иисус дезе ологорго айтты:

– Улус ненин учун Христосты Давид уулы дежет?

42 Сарындардын бичигинде Давид бойы мынайда айткан эмес беди:

«Кайракан Кайраканыма айткан:

43 „Өштүлеринди будыннын жанына салып бербегенчем, он жаныма отур“».

44 Анайдарда, Давид бойы Христосты Кайракан деп адап турганда, Ол канайып онын уулы болотон?

45 Ончо улус угуп турарда, Ол үренчиктерине айтты:

46 – Узун эдектү кеп кийип базып жүрерин сүүр бичикчилердий болбоско, бойыгарды тудуныгар. Олор тепсендерде уткыдарын, синагогаларда ичкери өдүп отураарын, той-жыргалда төрдө кыйын отураарын сүүп жадылар. 47 Булар, тул үй улустын жөбөзүн үптөп жип, улус көзинче узак мўргип турган бойлоры, там буруга калар!

Тул үй кижинин сыйы

(Мк. 12:41-44)

21 Иисус көрзө, байзында акча-жөбөжөнин кайырчагына бай улус сый салгылап турды.

2 Анайда ок оноор эки оок жес акча түжүрүп ийген тул үй кижини көрөлө, 3 Ол айтты:

– Чынын айдадым слерге: бу жокту тул үй кижини ончозынан көп салды. 4 Сый эдип, ончозы артыкташканын салган, ол дезе, андый жокту бойы, курсак алатан калганчы акказын салган.

Христостын келетени керегинде

(Мф. 24:1-14; Мк. 13:1-13)

5 Кезик үренчиктер байзынды аяктап, оны туткан кеен-жараш таштар, оны кееркеткен баалу-чуулу сыйлар керегинде эрмектежип турарда, Иисус айтты:

6 – Слердин мында көрүп турганыгардан таш үстине таш артпас күндөр келер. Ончозы жемирилип-сайалар.

7 – Үредүчи, бу качан болор? – деп, Онон сурадылар. – Мынын темдеги кандый болор?

8 Ол айтты:

– Ажарынкай болыгар, бойыгарды астыртпагар. Көп улус Менин адымды аданган келер, «Мен – Христос!» эмезе: «Ой жуук!» – деер. Олорды ээчий барбагар! 9 Жуу-чак ла түймеендер керегинде угар болзогор, чочыбагар: бу озо болор учурлу, же учы ол тарый болбос.

10 Иисус онон айтты:

– Калык калыкка, каандык каандыкка удур туруп чыгар. 11 Алыстап тын жерсилкиништер, ачана-торо, оору-жобол, коркымчылу немелер болор, тенгериден улу билдилер көрүнөр. 12 Же озо баштап Менин адым учун слерди истежип тудар, сүрер, синагогаларга апарып жаргылаар, түрмелеп койор, каандардын, бийлердин алдына апарып тургускылаар. 13 Ологорго кере эдип, слерле андый болор. 14 Көксигерде тудуп жүреер: бойыбысты корулап, нени айдарыбыс деп, күн-эртеде шүүбегер. 15 Мен слерге айдатан сөс лө ойгорлык берерим. Өштүлеригердин бирүзи де ого удурлажып та, удур сөс тө айдып болбос.

16 Слерди керек дезе ада-энелеригер, ага-карындаштарыгар, төрөбөндөригер, нажыларыгар өштүлерге берип ийер, кезигерди дезе өлтүрүп койор. 17 Слерди Менин адым учун ончозы жаман көрөр. 18 Же бажыгардан кыл да жылыбас. 19 Чыдамкай болуп, жүрүмгерди аргадап алыгар.

Иерусалим жайрадылар

(Мф. 24:15-21; Мк. 13:14-19)

20 Иерусалимди черү курчап алганын көрөр болзогор, онын ээн калар өйи жууктап келди деп билигер. 21 Ол тушта Иудейде жүргендер кырларга качсын, Иерусалимде жүргендер онон чыгып барзын, онын тыштында жүргендер ого кирбезин, 22 ненин учун дезе бу күндөр бичилгени ончозы бүтсин деп, кезедетен күндөр болор. 23 Ол күндөрдө барлуларга, бала эмискендерге ачу-корон! Жердин үстине улу түбек түжер, бу калыкка Кудай чугулданар. 24 Кезиги кылыш мизинен өлгүлеер, кезигин өскө калыктарга олжо апаргылаар. Кара жандулар, бойынын өйи түгенгенче, Иерусалимди будыла тепсегилеер.

Кижин Уулынын ойто келери

(Мф. 24:29-31; Мк. 13:24-27)

²⁵ Күнде, айда, жылдыстарда билдилер болор, талай күүлеп, толкулар шуултынан жердеги калыктар түймөп, алан кайкап калган жүрөп.
²⁶ Жерге келип жатканды сакып, ошон коркып, өлгүлеер, ненин учун дезе тенеринин күчтери косколор.
²⁷ Ол тушта тенеринин булудында улу күчтү ле макту келип жаткан Кижин Уулын көргүлөп ийер.
²⁸ Мынын ончозы бүдүп баштаза, сыныгарды түзедигер, бажыгарды кодүригер, – жайымыгар жууктап келеткени ол болор – дейле,
²⁹ Исус ологорго укаа сөс айтты: – Смоквага ла ончо агаштарды көригер: ³⁰ бүрлене бергенде, мыны көрүп, жай жууктап келди деп, бойыгар билип жадыгар.
³¹ Анайып ок слер де: мынын ончозы бүдүп турганын көрөр болзогор, Кудайдын Каандыгы жуук деп билигер.
³² Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйе баргалакта болор.
³³ Тенери ле жер жастыгар, же Менин сөстөрүм жастыкпас!
³⁴ Бойыгарды тудуныгар, калангы ла эзирик болоры, жадын-жүрүмнин сурактары жүрегери олжолоп роботпозын. Ошон башка ол күн жер-үстинде жаткандардын ончозына сакыбаган жанынан келип, ологорго тузак ошкош болор.
³⁶ Келип жаткан ончо түбектен кыйып өдөргө, Кижин Уулынын алдына турарга, жаантайын сергек болуп, мүргип жүрүгер.
³⁷ Исус түште байзында үрөткөн, түндери дезе, ошон чыгып, Елеон кырда өткүрип турган.
³⁸ Улус Оны угарга, эртен турадан ала байзынга келип тургандар.

Иуданын садынганы

(Мф. 26:1-5, 14-16; Мк. 14:1-2, 10-11; Ин. 11:45-53)

22 Ачитпаган калаш жийтен, Пасха дейтен байрам жууктап келеткен. ² Улу абыстар ла бичикчилер Исусты тудуп өлтүрер эбин бедиреп, же калыктан коркып тургандар.
³ Же бат, он экүнин бирүзи Иуда Искариоттын өзөк-буурына сатана кирди. ⁴ Ол улу абыстарга, бийлерге барып, Исусты ологорго канайда садып ийерин эрмектешти. ⁵ Олор сүүнип, ого акча берер болдылар. ⁶ Иуда жөпсинип, улус жок тушта Исусты ологорго садып ийетен эптү учурал бедиреп жүрди.

Пасханын ажын жигени

(Мф. 26:17-25; Мк. 14:12-21; Ин. 13:21-30)

⁷ Ачитпаган калаш жийтен байрамнын күни жедип келди. Бу күнде пасханын кураанын сойотон болгон. ⁸ Исус Петр ла Иоаннды ийип,
 – Барып, биске пасханын ажын жири жер белетегер – деди.
⁹ – Оны кайда белетезин деп турун? – деп, ологор сурадылар.
¹⁰ Исус ологорго айтты:

– Бат, калага кирип жатсагар, слерге суулу жыракы апараткан кижин туштаар. Онын кирер айлына жетири онын кийнинен барыгар. ¹¹ Айыл ээзине айдыгар: «Үрөнчиктеримле кожо пасха жийтен кып кажызы – деп, Үредүчи сурап жат». ¹² Ол слерге жуунадып койгон үстиндеги телкем кыпты көргүзөр. Анда белетегер.

¹³ Ологор барып, Онын айтканыла таап алып, пасханы белетеп койдылар.

¹⁴ Ой жедип келерде, Ол кыйын отурды, Оныла кожо апостолдор.

¹⁵ Исус ологорго айтты:

– Кыйналарымнан озо бу пасханы слерле кожо жириге тын күүнзеген эдим! ¹⁶ Айдып турум слерге: бу пасха Кудайдын Каандыгында болгончо, Мен ошон база жибезим.

¹⁷ Аяк алып, алкыш жетиреле, айтты:

– Мыны алып, бойыгар ортодо ичип, эбиртигер.

¹⁸ Айдып турум слерге: Кудайдын Каандыгы келбегенче, виноград жиилегинен база ичпезим.

¹⁹ Калаш алып, алкыш жетирди, сындырала, ологор берип, айтты:

– Бу – слер учун берилип жаткан Менин эдиканым. Мени эске алынып, анайда эдип жүригер.

²⁰ Курсак жиген кийинде аякты база анайда берип, айтты:

– Бу аяк – слер учун төгүлетен Менин канындагы жагы кереес. ²¹ Же бат, Мени садып турганнын колы Менийиле кожо столдо. ²² Андый да болзо, Кижин Уулы темдектөп койгон жолло барып жат. Же Оны садып жатканга ачу-корон!

²³ Ологор бой-бойынан суража бердилер:

– Бистин кемибис оны эдер?

²⁴ Ошон сөс блаашкылап, «Кемибис улу-жааны болгой не?» – дештилер. ²⁵ Же Исус ологорго айтты:

– Каандар калыктарды бийлейдилер, башчылар дезе бойлорын быйан жетиречилер дейдилер. ²⁶ Же ортогордо андый неме болбозын! Кемигер улу-жаан, кичүдий болзын, кемигер жамылу, жалчыдый болзын. ²⁷ Кемизи жаан: кыйын отурганы ба, эмезе жалчы ба? Кыйын отурганы эмес пе? Мен дезе ортогордо – жалчыдый!

²⁸ Мениле кожо ончо ченелтелерди өттигер.

²⁹ Адам Меге кереестегени чилеп, Мен де слерге Каандык кереестеп жадым. ³⁰ Менин Каандыгымда Менин ажы-тузумды ичип-жиригер, Израильдин он эки угын жаргылаарга, ширеелерге отуруп аларыгар.

³¹ Кайракан ошон айтты:

– Симон, Симон! Бат, сатана слерди буудай чылап сееп койсын деп сураган. ³² Же Мен бүдүп турганын жылыбазын деп, сен учун мүргидим. Меге ойто келзен, карындаштарынын бүдүп турганын тыныт.

³³ Петр:

– Кайракан! – деди. – Сениле кожо мен түрмеге де отураарга, өлөргө дө белен!

³⁴ Же Исус:

– Айдып турум сеге, Петр: бүгүн пөтүк эткелекте, Мени билбезим деп айдып, Менен үч катап жана түжөрүн – дейле, ³⁵ ологорго айтты: – Мен слерди таар да, акча да, өдүк те жок ийеримде, немедең тутадыгар ба?

Олор:

– Недең де тутабардыс – дедилер.

³⁶ Айдарда, Ол айтты:

– Же эмди таарлу кижиле онызын алзын, акчазын да алзын. Кемде жок болзо, кийимин садып ийип, кылыш садып алзын. ³⁷ Айдып турум слерге: «*Оны жазык эткендердин тоозына коштылар*» деп, Мен керегинде бичилгени бүдөр учурлу. Эйе, Мен керегинде бичилгени ончозы бүдүп, учына једип барадыры.

³⁸ Олор: «Кайракан, бат мында эки кылыш» – деерде, Ол: «Једер» – деди.

Елеон кырма мүргигени

(Мф. 26:36-46; Мк. 14:32-42)

³⁹ Исус айылдан чыгып, Бойынын жанжыкканыла Елеон кырма барды. Үренчиктери де Онын кийинен бардылар. ⁴⁰ Једер јерге једип, Исус ологорго айтты:

– Ченелтеге кирбеске, мүргигер!

⁴¹ Бойы дезе, таш чачым кире ырайла, тизеленип, мүргий берди:

⁴² – Ада! Күүнүн бар болзо, бу кыйын-шыраны Менен кыйыштыр. Андый да болзо, Менин күүнүмле болбозын, Сеныйиле болзын.

⁴³ Тенериден Ого ангел көрүнүп, тын-санаазын сергидип турды. ⁴⁴ Ол тартыжуда болуп, там кичеенип мүргиди. Онын тери јерге тамчылаган кан ошкош болды.

⁴⁵ Мүргип божойло, үренчиктерине келерде, ологор тын кунукканына уйуктап калтыр.

⁴⁶ – Не уйуктап жадыгар? – деп, Исус ологордон сурады. – Туруп, ченелтеге кирбеске, мүргигер!

Исусты каруулга алганы

(Мф. 26:47-56; Мк. 14:43-50; Ин. 18:3-11)

⁴⁷ Исус мынайда айдып турганча, көп улус көрүнүп келди. Он экүнин бирүзи, Иуда дейтени, ологорды озолоп келип јатты. Исусты окшоп ийерге, Ого јууктай басты. Иуда андый темдек айдып берген: кемди окшоорым, ол ло кижиле Исус болор.

⁴⁸ Исус ого айтты:

– Иуда! Кижиле Уулын окшошло садып турум ба?

⁴⁹ Үренчиктер керектин аайын көрүп, айттылар:

– Кайракан, кылышла чабалы ба?

⁵⁰ Ологордын бирүзи кылыжыла улу абыстын кулына јанып, он кулагын кезе чапты. ⁵¹ Исус: «Болор, токтогор!» – дейле, кулдын кулагына колыла тийип, јазып ийди. ⁵² Оны тударга келген улу абыстарга, байзыннын каруулынын бийлерине ле јаандарга дезе мынайда айтты:

– Тонокчыны тудайын дегендий, Мени тудуп аларга кылышту ла шыйдамду келдигер. ⁵³ Күнүн

сайын слерле кожо байзында болуп јүрдим, слер Меге тийбедигер. Же эмди – слердин ойигер ле карануйдын јаны.

⁵⁴ Оны тудуп алып, улу абыс-эшке экелдилер. Петр дезе ээчиде ыраагыла барган. ⁵⁵ Ологор күрентиктин ортозына от салып, кожо отура берерде, Петр база ологордын ортозына отурып алды.

⁵⁶ Бир јалчы үй кижиле онын от јанында отурганын көрүп, лаптап арыктайла, айтты:

– Бу да кижиле Оныла кожо јүрген.

⁵⁷ Же ол Онон јана түжүп:

– Мен Оны билбезим, үй кижиле – деди.

⁵⁸ Удабай база бирүзи оны көрүп, «Сен де ологордый» – деди. Же Петр бу кижиге жок – деди.

⁵⁹ Бир саат кире өйдүн бажында база кандый да кижиле бүдүмјилү айда берди:

– Бу да кижиле Оныла кожо болгоны чын. Ол Галилейдин кижизиле эмей.

⁶⁰ Же Петр ол кижиге:

– Нени айдып турум болбогой, билбезим – деди.

Бу тарый, ол айдып турганча, пөтүк этти.

⁶¹ Кайракан кайра баштанып, Петр јаар көрди. «Пөтүк эткелекте, Менен үч катап јана түжөрүн» – деп, Кайраканнын ого айтканын Петр эске алды.

⁶² Күрентиктен чыгала, өксөп ыйлады.

⁶³ Исусты тудуп турган улус Оны базынып, согуп, ⁶⁴ көзин танып, јүзине тажып, сурап турдылар:

– Јарлыкчы болуп танып, айт, Сени кем сокты?

⁶⁵ Ого өскө дө көп јаман сөстөр айттылар.

⁶⁶ Түш боло берерде, калыктын јаандары, улу абыстар, бичикчилер јуулыжып, Оны бойлорынын оток-күреезине экелдилер.

⁶⁷ – Сен Христос болзон, биске айт – деп, ологор сурадылар.

Ол дезе каруу јандырды:

– Слерге айтсам, бүтпезигер, ⁶⁸ суразам, каруузын айтпазыгар, Мени божотпозыгар. ⁶⁹ Эмдиден ала Кижиле Уулы күчтү Кудайдын он јанында отурам.

⁷⁰ – Анайдарда, Сен – Кудайдын Уулы ба? – деп, ончозы сурады.

Ол каруу јандырды:

– Мен деп, бойыгар айттыгар.

⁷¹ Олор:

– Биске база кандый кере керек? – дештилер. – Бис мыны бойыбыс Онын Бойынан уктыбыс.

Исус Пилаттын ла Иродтын алдында

(Мф. 27:1-2, 11-14; Мк. 15:1-5; Ин. 18:28-30)

23 Онон ончозы өрө туруп, Исусты Пилатка апарала, ² бурулап баштады:

– Бу кижиле бистин калыктын күүн-санаазын булгап, каганга калан төлөөргө буудактап, Бойын Христос Каан деп аданып јат.

³ – Сен иудейлердин Кааны ба? – деп, Пилат Онон сураарда, Ол каруу јандырып,

– Сен айдып турум – деди.

⁴ Пилат улу абыстарга ла калыкка айтты:

– Бу кижиден бир де буру таппай турум.
⁵ Же олор жана баспай, айдып турдылар:
 – Ол Иудей ичинде үредип, улусты түймедип жат. Галилейде баштаган, эмди бери келген.
⁶ Пилат Галилей дегенин угала, «Бу Галилейдин кижизи бе?» – деп сурады. ⁷ Ол Иродтын жеринен деп билеле, Оны Иродко ийди. Ирод бу күндөрдө база Иерусалимде болгон.
⁸ Иисусты көрөлө, Ирод сүрекей сүүнди: Оны алдынан бери көрөйин деп жүргөн. Ол Иисус керегинде көп уккан, Онын кандый бир кайкалын көрөр болорум ба деп, иженип турган. ⁹ Ол Иисуска көп сурактар берди, же бирүзине де каруу албады. ¹⁰ Улу абыстар ла бичикчилер анда туруп, Оны тын бурулап турдылар. ¹¹ Ирод дезе бойынын жуучылдарыла Оны базынып ла электеп, Ого жарык кеп катанчыктайла, Пилатка кайра ийди. ¹² Мынан озо өштөжип жүргөн Пилат ла Ирод ол күннен ала наылажып алдылар.
¹³ Пилат дезе, улу абыстарды, бийлерди ле улусты жууйла, ¹⁴ ологорго айтты:
 – Улусты булгап жат деп, бу кижини меге экелдигер. Же бат, слердин көзигерче шинжүлөп, бурулап айткан сөстөригерди керелеген немени бу кижиден таппадым. ¹⁵ Ирод то Онон буру таппай, биске кайра ийген. Айдарда, Ол өлүмгө тургадый неме этпеген. ¹⁶ Мен Оны кезеделе, божодып ийерим. ¹⁷ (Пилат байрам күнгө кижендүлөрдүн бирүзүн ологорго божодор учурлу болгон.)
¹⁸ Же ончозы кыйгырыжа берди:
 – Ол өлзүн! Биске Варавваны божот!
¹⁹ Варавва дезе калада түймеен көдүрүп, кижини өлтүргөн учун түрмелеткен.
²⁰ Пилат Иисусты божодып ийерге, улуска катап баштанды.
²¹ Же олор:
 – Оны керип кой! Керип кой! – деп, кыйгырыжып турдылар.
 Пилат ологорго үчинчи катап айтты:
²² – Ол жаман нени эткен? Мен Онон өлүмгө тургадый буру таппадым. Анайдарда, кезеделе, божодып ийедим.
²³ Же олор Оны кере тартсын деп некеп, там ла там тыныда кыйгырыжып турдылар. Олордын ла улу абыстардын кыйгызы эркитеп ийди. ²⁴ Пилат олордын некептезин бүүдүрөп деп шүүди.
²⁵ Түймеен көдүрүп, кижини өлтүргөн учун түрмеде отурганды олордын сураганыла божодып, Иисусты дезе олордын табына берип ийди.

Иисусты керигени

(Мф. 27:32-44; Мк. 15:21-32; Ин. 19:17-27)

²⁶ Онон Иисусты апардылар. Кырада жүрөле жанып келеткен Киринейдин Симон деп кижизин тудала, Иисустын кийнинен апарзын деп, керү агашты ого жүктендирип бердилер.

²⁷ Иисусты ээчий ал-түмөн улус, база ыйлашкан-сыкташкан үй улус барып жаттылар. ²⁸ Ол дезе, олор жаар бурылып, айтты:

– Иерусалимнин кыстары, Мен учун ыйлабагар. Онын ордына бойыгар, бала-баркагар учун ыйлагар. ²⁹ «Бала таппастар, бала таппагандар, эмчегин эмиспегендер кежиктү!» деп айдар күндөр жедип келедири. ³⁰ Ол тушта кырларга: «*Үстибиске антарылыгар!*» – деп, төн-кырландарга: «*Бисти көмүп салыгар!*» – деп, айдып тургулаар. ³¹ Жажарып турган агашла анайда эдип турганда, кургак агашла не болор?

³² Оныла кожо кыйнап өлтүрөргө эки тонокчыны апаргандар. ³³ Куу-Баш деген жерге келеле, Оны ла эки тонокчыны – бирүзүн он, өскөзүн сол жанына керип койдылар.

³⁴ Иисус дезе айтты:

– Ада! Олордын жаманын таштап кой. Олор нени эдип тургандарын билбей жадылар.

Шыбага чачып, Онын кийимин бойлоры ортодо үлежип алдылар. ³⁵ Улус көрүп турган. Олорло кожо бийлер де шоодып, айдып тургандар:

– Өскө улусты аргадап жүргөн эди, Ол Христос, Кудайдын талдап алганы болзо, Бойын Бойы аргадап алзын!

³⁶ Жуучылдар Оны база шоодып, базып келеле, уксус берип,

³⁷ – Сен иудейлердин Кааны болзон, Бойынды Бойын аргадап ал! – дежип тургандар.

³⁸ Онын үсти орто «Бу – иудейлердин Кааны» деп грек, рим ле еврей сөстөрлү бичик илдилер.

³⁹ Керидип койгон тонокчылардын бирүзи Оны жамандап, айдып турды:

– Сен Христос болзон, Бойынды ла бисти аргадап ал!

⁴⁰ Экинчизи оны токтодып,

– Сен, анайып ок жаргылаткан бойын, Кудайдан коркыбайдын ба? ⁴¹ Бисти чын жаргылаган, эткен керектериске турарын алып жадыбыс. Ол дезе бир де жаманды этпеген – дейле, ⁴² Иисуска айтты: – Каандыгыңа келзен, мени эске ал, Иисус!

⁴³ Иисус ого айтты:

– Чынын айдадым сеге: бүгүн ле Мениле кожо райда болорын.

⁴⁴ Тал-түш кирезинде түштин үч саадына жетире ончо жерге карануй түшкен: ⁴⁵ күн жоголо берген. Байзындагы көжөгө ортозыла эки жара ыртыла берген. ⁴⁶ Иисус тын үнденип,

– Ада! *Сенин колыңа тынымды берип жадым!* – дейле, тыны кыйыла берди.

⁴⁷ Жүс жуучылдын жааны мыны көрөлө, Кудайды алкап, айтты:

– Бу кижини чын ла акту болгон!

⁴⁸ Мыны көрөргө жуулган улус не болгонын көрөлө, төштөрине согунып, жангылап турды. ⁴⁹ Иисусты билген ончо улус ла Оны ээчий Галилейден келген үй улус ыраагынан көрүп тургандар.

Иисустын мөнкүзин көдүргени
(Мф. 27:57-61; Мк. 15:42-47; Ин. 19:38-42)

⁵⁰ Иудейдин Аримафей калазынан Иосиф деп кижиге болгон. Ол Кудайдын Каандыгын сакып жүргөн керсү ле ак-чек кижиге болгон, оток-күрееге кирип те турган болзо, онын жөбин жаратпайтан.

⁵² Же бат, Пилатка келеле, Иисустын мөнкүзин сурады. ⁵³ Сөөкти түжүреле, кеден бөскө ороп, жылым кайада ойгон сөөк салар жерге апарып, салып койды. Анда кемнин де сөөгиге салылгалак болгон.

⁵⁴ Пятница күн болгон, суббот күн келип жаткан. ⁵⁵ Галилейден Иисула кожо келген үй улус Иосифтин кийнинен барып, Онын сөөгиге кайда, канайып салылганын көрүп турдылар. ⁵⁶ Жанып келеле, жараш ытту май ла сүркүш белетеп, жакылтазыла суббот күнде амырадылар.

Иисус Христостын тирилгени
(Мф. 28:1-10; Мк. 16:1-8; Ин. 20:1-10)

24 Неделенин баштапкы күнүндө эрте таңда, белетеп алган жараш ытту немелерин алганча, эпшилер ле олорло кожо бир кезик өскө улус сөөк салган жерге келдилер. ² Же онын тажы антарылып калган жатты. ³ Ичине киреле, Иисус Кайраканнын сөөгиге таппадылар. ⁴ Кайкап калган тургулаарда, кенетийин олордын алдына мызылдууш кийимдү эки эр кижиге көрүнип келди. ⁵ Олор коркыганына жабыс энчейип ийерде, ол экү айттылар:

– Тирү кижини өлгөн улустын ортозынан не бедиреп туругар? ⁶ Ол мында жок, тирилип калган. Туку Галилейде жүрерде, слерге Ол нени айтканын эске алынып ийзегер: ⁷ «Кижиге Уулы кинчектүлөрдүн колына берилип, кере тартылар, же үчинчи күнде тирилелер».

⁸ Онын айткан сөстөри санааларына кирип келди. ⁹ Сөөк салган жерден бурылып, он бирге ле өскөлөрүнүн ончозына тил жетирдилер. ¹⁰ Олор Магдалина Мария, Иоанна, Иаковтын энези Мария болгондор. Олорло кожо болгон өскө дө үй улус апостолдорго анайып ла айдып турдылар. ¹¹ Үй улуска кемизиге де бүтпеди, мыны сананып тапкан неме дештилер. ¹² Же Петр туруп, сөөк салган жер жаар жүгүрди. Онын ичине карап, сөөкти оройтон кеден бөстөн өскө неме көрбөди. Не болгонын бойында кайкап, жанып ийди.

Эммаус жаар жолдо
(Мк. 16:12-13)

¹³ Ол ло күн үренчиктердин экүзи Иерусалимнен он беристе киреде турган Эммаус деп журт жаар барадып, ¹⁴ не болгонын ончозын эрмектежип тургандар. ¹⁵ Олор эрмектежип, бойлоры ортодо шүүшкилеп турарда, Иисус Бойы жууктап келип, кожо базып ийди. ¹⁶ Же олордын көстөри бөктүдий болуп, Оны таныбадылар.

¹⁷ – Жолдо нени шүүжип барадыгар? – деп, Иисус олордон сурады. – Чырайлараар не бүркүк?

¹⁸ Олордын бирүзи, Клеопа дегени, айтты:

– Бу күндөрдө Иерусалимде не болгонын ого келген улустаң жаңыс сен билбес болдың ба?

¹⁹ – Анда не болгон? – деп, Ол сурады.

Олор айттылар:

– Бис Назарет жеринен Иисула не болгонын айдадыс. Ол Кудайдын да, ончо улустын да алдында сөстө лө керекте күчтүзин көргүскен жарлыкчы болгон. ²⁰ Же улу абыстарыс ла башчыларыс Оны өлтүрер эдип жаргылайла, керип койгондор. ²¹ Израильди жайымдаары Ол деп, иженген болгоныс. Же бат, бу керектин болгоны үчинчи күнге барып жат. ²² Бир кезик үй улусыс бисти кайкатты. Олор эрте таңда сөөк салган жерге барала, ²³ Онын сөөгиге таппай, биске келип, айткандар: «Биске ангелдер көрүнди, Оны тирү дешти». ²⁴ Айдарда, бистин улустын кезиге сөөк салган жерге барып көрөрдө, үй улустын айтканы чын болуп калган, же Онын Бойын көрбөгөндөр.

²⁵ Иисус олорго айтты:

– Э-э, сананбастар, жарлыкчылар айткан сөстөргө бүдөргө, оны жүрегеерле ондоорго бачымдабайдыгар. ²⁶ Бойынын магына жедерге, Христос бу ончо шыраны өтпөс учурлу болгон бо?

²⁷ Моисейден ле ончо жарлыкчылардан баштайла, Ол Бойы керегинде Агару Бичикте айдылганын жартады.

²⁸ Олор Эммаус журтка жууктап келерде, Иисус онон ары бараачы болды. ²⁹ Же үренчиктер Оны токтодып,

– Эңир кирип барадыры, бисле кожо артып кал – деп, сурап турдылар.

Ол үйгө кирип, олорло кожо артып калды.

³⁰ Олорло кожо кыйын отуруп, калашты алып алкады, сындырала, үренчиктерге берди.

³¹ Олордын көстөри ачылып, Оны танып ийдилер. Же Ол үренчиктерине көрүнбес боло берди.

³² Олор бой-бойына айдыштылар:

– Жолдо Ол бисле эрмектежип, Агару Бичикти жартаарда, көксибисте жүректерис күйбеген бедиге?

³³ Олор тургуза ла туруп, Иерусалимге бурылдылар. Анда он бир апостолды ла олорло кожо жүргендерди таап алдылар. ³⁴ Үренчиктер айттылар:

– Кайраканнын тирилгени чын, Ол Симонго көрүнгөн.

³⁵ Онон байагы эки үренчик жолдо не болгонын, калаш сындырып жадарда, Оны канайда таныганын айттылар.

Тирилген Иисустын көрүнгени
(Мф. 28:16-20; Мк. 16:14-18; Ин. 20:19-23)

³⁶ Олор мынайда айдып турганча, Иисус Бойы олордын ортозына туруп:

– Слерге амыр болзын! – деди.

³⁷ Олор сүне көрүп турус дежип, куйка баштары жимирей берди.

³⁸ – Не түймей бердигер, жүректеригер ненин учун эренгистелишле толо? – деп, Ол сурады. –

³⁹ Менин колымды, Менин будымды көригер: бу Мен Бойум эдим. Мени тудуп-сыймап көригер: сүнеде эт-кан да, сөөк тө жок, Менде дезе бар болгонын көрүп турыгар.

⁴⁰ Мынайда айдала, олорго колы-будын көргүсти.

⁴¹ Олор сүүнгенине, бүдүп болбой, кайкажып турарда, Ол:

– Мында слерде жиир курсак бар ба? – деди.

⁴² Олор каарып койгон балык ла адарунын балын алып бердилер. ⁴³ Балыкты алып, олардын көзинче жиди. ⁴⁴ Онон айтты:

– Моисейдин Јасагында, жарлыкчылардын бичигинде, сарындарда Мен керегинде айдылганы ончозы бүдер учурлу деп, слерле кожо жүрген тужымда айдып туратаным бу.

⁴⁵ Иисус олорго Агару Бичиктерди оңдоор сагыш ачып, ⁴⁶ айтты:

– Бичилгениле, Христос кыйналар, је үчинчи күнде тирилер; ⁴⁷ Онын адында кинчектер ташталзын деп, Кудайга баштанары Иерусалимнен баштайла ончо калыктарда жарлалар. ⁴⁸ Слер дезе мынын керечилери. ⁴⁹ Адамнын берер болгонын слерге ийерим. Слер дезе, өрөртинен күч алганчагар, бу калада жүригер.

⁵⁰ Уренчиктерин каладан чыгарала, Вифанияга жеделе, колдорын сан өрө эдип, оларды алкады.

⁵¹ Алкап туруп, олордон айрылып, тенериге көдүрилип баштады. ⁵² Уренчиктер Ого бажырып, сүүнчизин бадырып болбой, Иерусалимге жанып келдилер. ⁵³ Кудайды алкап, јаантайын байзында болуп жүрдилер. Аминь.

Јүрүмнин сөзи

Иоанн

Јүрүмнинг сөзи

1 Элден озо Сөс болгон, Сөс Кудайда болгон, Сөс Кудай болгон. **2** Ол элден озо Кудайда болгон. **3** Ончозы Онон бүдүп, жүрүп жат, Ол жогынан не де бүтпеген. **4** Онын Бойында жүрүм болгон, ол жүрүм улуска жарык болгон. **5** Жарык карануйда жарыйт, карануй оны бүркеп болбогон.

6 Кудайдан ийилген кижиге табылган, онын ады-жолу Иоанн. **7** Ончозы ол ажыра Ого бүтсин деп, ол керелеерге, Жарыктын керечизи болорго келген.

8 Ол бойы жарык болбогон, же Жарыктын керечизи болорго келген. **9** Бу жер-телекейге келип турган кажы ла кижини жарыдар чын Жарык болгон. **10** Ол телекейде жүрген, телекей Онон бүткен, же бу телекейдин улузы Оны таныбаган. **11** Бойынын улузына келген, же улузы Оны жуутпаган. **12** Оны жуудып, Ого бүткен улуска дезе Кудайдын балдары болор жан берген. **13** Олор каннан туулган эмес, эт-каннын күүнинен эмес, эр кижинин күүнинен эмес, Кудайдан туулгандар.

14 Ол Сөс кижиге болуп калды, ортобыста жүрди. Бис Онын магын көрдибис, бу макты Ол Аданын сок жангыс Уулы болуп алган. Ол жакшылыкка, чындыкка толо болгон. **15** Иоанн Оны керелеп, жарлаган: «Кийнимнен келип жатканы менин алдымда болуп калды, ненин учун дезе менен озо бар болгон» деп айтканым бу». **16** Онын толозынан ончобыс жакшылыкка үзеери жакшылык алдыбыс. **17** Жасак Моисейден берилген, жакшылык ла чындык дезе Иисус Христостон болды. **18** Кудайды кем де, качан да көрбөгөн. Оны биске Аданын өзөгинде жүреечи сок жангыс Уулы ачкан.

Крестеечи Иоаннын керези

(Мф. 3:1-12; Мк. 1:2-8; Лк. 3:15-17)

19 Бат, Иоаннын керези.

Иоанн кем болгону сурап уксын деп, иудейлер Иерусалимнен абыстарды ла левиттерди ийерде,

20 ол ачыгынча жарлаарынан мойнобой,

– Мен Христос эмезим – деп жарлаган.

21 – Айдарда, сен кем? Илия ба? – деп сурагандар.

Ол «жок» – деген.

– Жарлыкчы ба? – дешкендер.

Ол «жок» – деген.

22 – Сен кем болорун? – деп, ойто сурагандар. –

Бисти ийген улуска бис каруу берер учурлу.

Бойынды бойын кем деп адайдын?

23 Ол айткан:

– Исаия жарлыкчынын айтканыла, мен – «Кайраканга жол түзедип салыгар!» деп, куба чөлдө кыйгырганнын үни.

24 Ийилген улус дезе фарисейлерден болгон.

25 Олор онон сурагандар:

– Сен Христос эмес болзон, Илия да, жарлыкчы да эмезинде, улусты не крестейдин?

26 – Мен суула крестеп жадым – деп, Иоанн каруу жандырган. – Же ортогордо Турганы бар, Оны слер билбезигер. **27** Ол кийнимнен де келип жаткан болзо, мен Онын өдүгинин буузын да чечерге турбазым.

28 Бу керек Вифанияда, Иордан ары жанында болгон. Анда Иоанн улусты крестеп жүрген.

29 Эртезинде Иоанн ого базап келеткен Иисусты көрлө, айтты:

– Бу телекейдин улузынын кинчегин кедери алып жаткан Кудайдын Курааны бу. **30** «Кийнимнен Эр кижиге келедири, Ол менин алдыма турар болды, ненин учун дезе Ол менен озо бар болгон» деп, байа айтканым бу. **31** Мен Оны билбегем, же Израильге Ол ачылзын деп, улусты суула крестеерге келген эдим.

32 Иоанн керелеп, айтты:

– Тенериден күүле чилеп түжүп келеле, Онын үстинде жүрген Тынды көргөм. **33** Мен Оны билбес болгом, же суула кресте деп, мени ийгени Бойы меге мынайда айткан: «Кемге Тын түжүп, Онын үстине туруп калганын көрөр болзон, Агару Тынла крестеечи Ол». **34** Мен көрдим, Ол Кудайдын Уулы деп кереледим.

Баштапкы үренчиктер

35 Эртезинде Иоанн база ла анда турган, үренчиктеринин экүзи кожо болгон. **36** Базап отурган Иисусты көрлө, ол айтты:

– Көригер, бу Кудайдын Курааны!

37 Эки үренчик онын сөзүн угала, Иисустын кийнинен бардылар. **38** Иисус дезе кайра баштанып, олордын келип жатканын көрлө, айтты:

– Слерге не керек?

Олор:

– Равви! – дедилер. (Равви дегени, Үредүчи дегени.) – Жадып турган жерин кайда эди?

39 Ол:

– Барып көригер – деди.

Олор барып, жадып турган жерин көрөлө, ол күн Оныла кожо болдылар. Төрт саат кирези түш болгон.

⁴⁰ Иоаннын айтканын угуп, Иисусла кожо барган экүниң бирүзи Симон-Петрдын карындажы Андрей болгон. ⁴¹ Ол Симон агазын озо табала, ого айтты:

– Бис Мессияны таптыс.

(Мессия дегени, Христос дегени.) ⁴² Ол Симонды Иисуска экелди. Иисус дезе, Симон жаар көрөлө, айтты:

– Сен – Симон, Ионанын уулы. Эмди Кифа деп адаларын.

(Кифа дегени, Петр дегени.)

⁴³ Эртезинде Иисус Галилей жерине барар деп шүүди. Филиппти табала, ого айтты:

– Мени ээчий бас.

⁴⁴ Филипп дезе Андрей ле Петр жаткан Вифсаида деп каладан болгон. ⁴⁵ Ол Нафанаилди табала, айтты:

– Моисей Жасакта бичигенди ле жарлыкчылар бичигенди таптыбыс. Ол Иисус, Назарет жеринен Иосифтин уулы.

⁴⁶ Же Нафанаил ого айтты:

– Назареттен жакшы чыгар бедиди?

Филипп:

– Барып көр – деди.

⁴⁷ Иисус, Бойы жаар базып келеткен Нафанаилди көрөлө, ол керегинде айтты:

– Израильдин чын кижизи бу, ондо меке жок.

⁴⁸ – Сен мени кайдан билерин? – деп, Нафанаил сурады.

– Сени Филипп кычыргалакта, смоква агаштын алдында турганынды көргөм – деп, Иисус каруу жандырды.

⁴⁹ Нафанаил айтты:

– Равви! Сен – Кудайдын Уулы, Сен – Израильдин Кааны!

⁵⁰ Иисус:

– Сени смоква агаштын алдында турганынды көргөм деп, сеге айтканым учун бүдүп жадын. Мынан артыкты көрөрүн – дейле, ⁵¹ айтты: – Чынын, чынын айдадым слерге: эмдиден ала тегеринин ачылганын, Кудайдын ангелдери Кижини Уулына көдүрилип, түжүп жатканын көрөригер.

Канадагы той

2 Учинчи күнде Галилейдеги Канада той болгон. Иисустын энези де анда болгон.

² Иисус ла Онын үренчиктери тойго база кычырылган. ³ Аракы жетпей каларда, энези Иисуска:

– Олордо аракы жок – деди.

⁴ – Нени эдетенимди сен айдатан ба, үй кижизи? – деп, Иисус каруу жандырды. – Менин ойум жеткелек.

⁵ Энези жалчыларга айтты:

– Ол слерге не деп айдар, оны эдигер.

⁶ Анда кажызына ла он сабат кире суу бадар алты таш күп турган. Олор иудейлердин арутанатан чүм-жанын өткүрерге керектү болгон.

⁷ Иисус жалчыларга:

– Күптерди суула толтырыгар – деерде, олор күптерге толтыра суу урдылар.

⁸ – Эмди сузуп, той башкарган кижиге апарыгар – деди.

Олор апарып бердилер.

⁹ Той башкараачы аракы боло берген суудан амзап көрөлө, – ол дезе аракы кайдан келгенин билбеген, оны жаңыс суу сускан жалчылар билген, – колтуны бойына кычырала, ¹⁰ ого айтты:

– Кажы ла кижизи озо аракынын жакшызын уратан, айылчылар ичип эзирген тушта, кирелүзин. Сен дезе жакшы аракыны эмдиге жетире урбадын.

¹¹ Анайып, Иисус Галилейдеги Канада баштапкы кайкал этти, Бойынын магын ачты; үренчиктери Ого бүтти.

¹² Мынын кийнинде Ол Капернаумга келди.

Оныла кожо энези, карындаштары ла үренчиктери болгон. Анда олор тоолу ла күн жүрген.

Кудайдын байзынын арутаганы

(Мф. 21:12-13; Мк. 11:15-17; Лк. 19:45-46)

¹³ Иудей Пасха жууктап келерде, Иисус Иерусалимге келди. ¹⁴ Ол байзында чарлар, койлор, күүлелер садып турган, акча солып отурган улусты көрди. ¹⁵ Армакчыдан камчы толгоп, байзыннан ончозын чыгара сүрди: койлорды да, чарларды да; солычылардын акказын төгүп, столдорун антарды.

¹⁶ Күүле садаачыларга айтты:

– Мыныгарды алып чыгыгар, Адамнын айлын садунун айлы этпегер!

¹⁷ «Сенин айлын учун ичим күйүп, Мени жалбыш чылап жиир» – деп бичилгенин үренчиктер эске алдылар.

¹⁸ Айдарда, иудейлер каруу жандырып, Ого айттылар:

– Анайда эдер жаңын бар деп, биске кандый билди көргүзерин?

¹⁹ – Бу байзынды жемиригер, Мен оны үч күнге орныктырып ийерим – деп, Иисус каруу жандырды.

²⁰ – Бу байзын төртөн алты жыл туудулган, Сен дезе оны үч күнге орныктырарга ба? – деп, иудейлер айттылар.

²¹ Иисус дезе Бойынын эди-канынын байзынын айткан. ²² Ол тирилдерде, үренчиктери Ол мыны айтканын эске алып, Агару Бичикке ле Иисус айткан сөскө бүде бергендер.

²³ Ол Иерусалимде Пасха байрамда жүрерде, Онын жайаган билдилерин көрөлө, көп улус Ого бүтти. ²⁴ Же Иисус Бойын олорго бүдүндирбей турган, ненин учун дезе ончозын билер болгон.

²⁵ Кижинин ичинде не барын Бойы билер учун, кижизи керегинде өскө кижизи керелеерин керектебей турган.

Иисус ла Никодим

3 Фарисейлер ортодо иудей бийлердин бирүзи Никодим деп кижиге болгон. 2 Ол Иисуска тунде келеле, айтты:

– Равви! Сен Кудайдан келген Уредүчи деп билерис. Сен жайап жүрген билдилерди Кудайдын болужы жокко кем де жайап болбос.

3 Иисус ого каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым сеге: өрөртинен туулбаган кижиге, Кудайдын Каандыгын көрүп болбос.

4 – Карган кижиге ак-жарыкка канайып туулатан? – деп, Никодим Ого айтты. – Эне ичине катап киреле, туулып болор бо?

5 Иисус каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым сеге: суудан ла Тыннан туулбаган кижиге, Кудайдын Каандыгына кирип болбос. 6 Эт-каннан туулганы, эт-кан болор, Тыннан туулганы дезе, тын болор. 7 «Слерге өрөртинен туулар керек» деп, сеге айтканыма кайкаба. 8 Тын кайда тынайын дезе, анда тынат. Онын табыжын угарын угуп жадын, же кайдан келип, кайдаар барып жатканын билбесин. Тыннан туулган кажы ла кижиге андый болотон.

9 – Ол канайып болотон? – деп, Никодим сурады.

10 – Израильдин уредүчизиге болорунда, мыны билбес болдын ба? – деп, Иисус каруу жандырды. – 11 Чынын, чынын айдадым сеге: бис нени билгенисти айдадыс, нени көргөнисти керелейдис, слер дезе кере сөзибисти жаратпай жадыгар.

12 Слерге жердийин айтканыма бүтпегенерде, тенеринийин айтсам, канайып бүдеригер?

13 Тенериде жүрген, тенериден түшкен Кижиге Уулынан башка, тенериге кем де чыкпаган. 14 Ого бүткен кажы ла кижиге олүп калбай, үргүлжиге жүрүмдү болзын деп, куба чөлдө Моисей жыланды өрө көдүргендий, Кижиге Уулы анайып ок көдүрилер учурлу.

16 Ого бүткен кажы ла кижиге олбөй, үргүлжиге жүрүмдү болзын деп, Кудай бу телекейдин улузына карузыган учун сок жагыс Уулын берген. 17 Кудай Бойынын Уулын бу телекейдин улузынын жаргызын этсин деп телекейге ийген эмес, бу телекейдин улузы Ол ажыра аргадалзын деп ийген.

18 Кудайга бүткени жаргылатпас; бүтпегени дезе, Онын сок жагыс Уулына бүтпегени учун, жаргылаткан.

19 Жаргынын учуры дезе бу: телекейге жарык келген, же улус карачкыны жарыктан артык сүүген, ненин учун дезе олардын кылынып жүргени жаман болгон. 20 Жаман кылынып жүрген кажы ла кижиге, керектери жаман учун, онызын билдиртпеске, жарыкты жаман көрүп, жарыкка барбай жат.

21 Чындыкка эдип жүрген кижиге дезе, керектери Кудайдын болужыла эдилгени көрүнзин деп, жарыкка барат.

Иисус ла Крестеечи Иоанн

22 Мынын кийнинде Иисус үренчиктериле кожо Иудей жерине келди. Анда олоорло кожо жүрүп, улусты крестеди. 23 Иоанн дезе анайып ок Салимнин жуугындагы Енон деп жерде крестеген, ненин учун дезе анда суу көп болгон. Бого келип, креске түжүп тургандар. 24 Бу керек Иоанн түрмелеткелекте болгон.

25 Ол тушта Иоаннын үренчиктери иудейлерле аруталары керегинде сөс блашкандар. 26 Олор Иоаннга келип, айткан:

– Равви, сениле кожо Иорданда болгон, сен керелеген Кижиге база крестейт, ончозы Ого барат.

27 – Кижиге тенериден берилбесе, ол бойына нени де алынып болбос – деп, Иоанн каруу жандырды. – 28 «Мен Христос эмезим, же мен Онон озо ийилгем» деп айтканымды уккан керечилер слер бойыгар эдигер. 29 Сыргалжылу кижиге колту дейтен. Колтунын жагыс дезе, ого коштой туруп, оны тындап, үнин угала, сүрекей сүүнет. Менин бу сүүнчим эмди бүтти. 30 Ол жаанаар, мен кичинектеер учурлу. 31 Өрөртинен Келип Турганы, ончозынан бийик эди. Жерден болуп жүргени дезе, жердийи эди, ол жердийи чилеп эрмектенет. Тенериден Келип Турганы, ончозынан бийик.

32 Ол нени көргөнүн, нени укканын керелейт, же Онын керелегенин жарадып турганы жок. 33 Онын керезин жаратканы, Кудай чындык деп, бойынын тагмазын басканы ол. 34 Кудайдын ийгени, Кудайдын сөзүн айтат. Кудай дезе Тынды кемжип беретен эмес. 35 Ада Уулына карузып, ончозын Онын колына берген. 36 Уулына бүткени, үргүлжиге жүрүмдү, Уулына бакпаганы, жүрүм көрбөс: онын үстинде Кудайдын чугулы жүрет.

Иисус ла самар үй кижиге

4 Иисус, Иоаннга көрө, көп үренчиктер таап крестеп жат деп, фарисейлерге табыш жетти. Улусты дезе Иисус Бойы эмес, үренчиктери крестеген. Иисус бу керегинде билип ийеле, Иудей жерин таштап, ойто Галилей жерине барды. 4 Ого Самар жериле өдүп барар керек болгон. 5 Ол Сихарь деп самар калага келди. Бу кала Иаков бойынын уулына, Иосифке, берген жердин жуугында турган. 6 Анда Иаковтын кутугы болгон. Иисус, жолдон арып-чылайла, кутуктын жагына отура түшти. Тал-түш кирези болгон. 7 Суу сузуп аларга бир самар үй кижиге келди.

Иисус ого:

– Меге ичерге суу бер – деди.

8 Онын үренчиктери курсак садып аларга кала баргандар. 9 Самар үй кижиге айтты:

– Иудей Бойын менен, самар үй кижиден, ичерге сууны не сурадың?

Иудейлер самарларла жанашпайтан.

10 – Кудайдын бергенин, «Меге ичерге суу бер» деп, сеге айдып турганы кем болгонын билген болзон, Онон бойын сураар эдин, Ол сеге тирү суу берер эди – деп, Иисус каруу жандырды.

11 – Өрөкөн! – деп, үй кижиге Ого айтты. – Сузар немен жокто, кутук дезе терен болгондо, тирү суу Сенде кайдан келетен эди? 12 Биске бу кутукты берген Иаков адабыстан Сен жаан болдын ба? Ол бойы, уулдары да, малы да мынан ичетен.

13 – Бу суудан ичкени, ойто суузаар – деп, Иисус каруу жандырды. – 14 Же Менин берер суумнан ичери – жажына суузабас. Берер суум дезе онын ичинде үргүлжү жүрүмгө агар суу чыгыды боло берер.

15 – Өрөкөн, – деп, үй кижиге Ого айтты, – андый суудан меге бер, мен суузабайын, бого суу аларга жүрбейин.

16 Иисус айтты:

– Барып, өбөөнүңдү айдала, бого кел.

17 – Менде өбөөн жок – деп, үй кижиге каруу жандырды. Иисус:

– Өбөөнүм жок деп айтканын чын – деди. – 18 Сен беш өбөгөндү болгон. Эмдигизи сеге өбөгөн эмес, бу айтканын чын.

19 – Өрөкөн, – деп, үй кижиге айтты, – Сен жарлыкчы болгоныңды көрүп турум. 20 Бистин адаларыс Кудайга бу кырдын бажында бажырган. Слер дезе жангыс Иерусалимде бажыраар керек дейдигер.

21 Иисус айтты:

– Меге бүт, үй кижиге: Адага бу кырдын бажында да эмес, Иерусалимде де эмес бажыраар ой келип жат.

22 Слер неге бажырып турганыгарды билбей жадыгар, бис дезе неге бажырып турганысты билерис, ненин учун дезе аргадаш иудейлерден болор. 23 Чын ла бажырып жүрген улус Адага тынла, чындыкла бажыраар ой келип жат, жедип те келди. Ада андый бажыраачыларды Бойына бедирейт ине. 24 Кудай – ол Тын, Ого бажыраары тынла, чындыкла бажыраар учурлу.

25 – Христос дейтен Мессия келерин билерим – деп, үй кижиге айтты. – Ол келгежин, биске ончозын айдып берер.

26 – Ол Мен эдим, бу сениле эрмектешип турган Бойым – деп, Иисус каруу жандырды.

27 Анайткан жерде Онын үренчиктери келди. Оны үй кижиле эрмектешип туру деп кайкадылар, же «Онон Сеге не керек?» эмезе: «Оныла не эрмектешип турун?» – деп, кемизи де сурабады.

28 Үй кижиге суу урар жыракызын артырып койоло, калага барып, улуска айтты:

29 – Меге нени ле кылынганымды айткан Кижини барып көригер, Христос Ол болбозын.

30 Олор каладан чыгып, Иисус жаар ууландылар.

31 Бу өйдө үренчиктер Ого айттылар:

– Равви, курсак жи!

32 Же Ол айтты:

– Менде слер билбейтен курсак бар.

33 – Курсакты Ого кижиге экелип берди эмеш пе? – деп, үренчиктер бой-бойына айдышты.

34 Иисус олорго айтты:

– Менин курсагым – Мени Ийгеннин табыла эдери ле Онын керегин бүдүрери. 35 Эмди база төрт ай болзо, аш кезер ой жедер деп, слер айдып жүрген эмес бедигер? Же Менин слерге айдып турганым бу: кырларга көзигер салып көрзөгөр, олордын агарып, кезер ойи жедип, бышканын!

36 Аш чачканы ла аш кескени кожо сүйүнзин деп, аш кезери кайрал алат, ажын үргүлжү жүрүмгө уруп салат. 37 Бу учуралда «Бирүзи чачат, өскөзи кезет» деген сөс чын. 38 Мен слерди бойыгар иштебеген кырада аш кезерге ийип жадым. Анда өскө улус иштеген эди, слер дезе олордын ижине кирдигер.

39 «Меге нени ле кылынганымды айткан» деп керелеген үй кижинин сөзиле ол каланын көп самарлары Иисуска бүтти. 40 Онын учун самарлар Ого келеле, олардо артып калзын деп сурадылар. Ол анда эки күн жүрди. 41 Онын айткан сөзин угала, онон көп улус Ого бүтти. 42 Байагы үй кижиге дезе айттылар:

– Эмди сенин сөзинген улам бүдүп турган эмезис. Бис Оны бойыбыс уктыс, Ол чып ла чын бу телекейдин улузын Аргадаачы, Христос деп билдис.

Кааннын жалчызынын уулын жасканы

43 Эки күннин бажында Иисус оноортынан чыгала, Галилей жаар барды. 44 Жарлыкчы бойынын жеринде күндүзи жок жүретен деп, Ол Бойы да керелеп айткан.

45 Анайдарда, Ол Галилейге келерде, Оны Галилейдин улузы жуудып алдылар, ненин учун дезе, олар Иерусалимдеги байрамда болуп, Онын нени эдип жүргенин ончозын көргөндөр.

46 Онон Иисус сууны аракы эткен Галилейдеги Канага ойто келди. Капернаумда кааннын бир жалчызынын уулы оорып жаткан. 47 Ол Иисустын Иудейден Галилейге келгенин угала, Ого келип, өлүп жаткан уулын барып жассын деп, жайнап сурады.

48 – Билдилер ле кайкалдар көрбөгөнчөөр, бүтпезигер – деп, Иисус ого айтты.

49 – Кайракан, уулым өлгөлөктө, бар – деп, кааннын жалчызы айтты.

50 Иисус:

– Жан, уулын эзен – деди.

Ол Иисустын айткан сөзине бүделе, жанып ийди.

51 Жолой ого кулдары туштап, уулын эзен дешти.

52 Уулы канча саатта ондолгонын сураарда, олор: «Кече биринчи саат түште эди изибей барган» – дедилер. 53 «Уулын эзен» деп, Иисустын ого айткан ойинде анайда боло бергенин ол билип ийди. Бойы да бүтти, айылдагы улузы да бүттилер.

54 Иудейден Галилейге келеле эткен бу кайкал Иисустын экинчи кайкалы болгон.

Суббот күнде оору кижини жасканы

5 Мынын кийинде иудей байрам болгон, Иисус Иерусалимге келген.

2 Иерусалимде Кой каалгазынын жанында еврейлеп Вифезда дейтен суубуунты бар. Анда жабынтылу беш өткүш болгон. **3** Ичинде көп оору улус: сокор, аксак, курулгак оорулу улус жаткан, суунын чайбаларын сакып. **4** Кудайдын ангели дезе, кезик аразында байагы сууга түжүп, чайбалтып турган. Суу чайбалза, ого озолоп киргени кандый да оорудан жазылатан болгон. **5** Анда одус сегис жыл оорып жүрген кижиге болгон. **6** Иисус онын жатканын көрөлө, оорыганы удап калганын билип, ого айтты:

– Жазылайын деп турун ба?

7 – Эйе, Кайракан, – деп, оору кижиге каруу жандырды, – же суу чайбалганда, мени сууга кийдирер кижиге жок. Барып жатканчам, менен ого өскө кижиге кирип калган турар.

8 – Тур, төжөгинди алып, базып жүр – деп, Иисус ого айтты.

9 Байагы кижиге ол тарый жазылды, төжөгин алып, база берди. Ол суббот күндө болгон, **10** онын учун иудейлер жазылган кижиге айттылар:

– Бүгүн суббот күн эди, сеге төжөк аларга жарабас!

11 Ол каруу жандырды:

– «Төжөгин ал, базып жүр» деп, мени жасканы айтты.

12 Онон сурадылар:

– «Төжөгин ал, базып жүр» деп, сеге айткан кижиге кем болотон?

13 Жазылган кижиге дезе ол кем болгонун билбеген, ненин учун дезе Иисус анда турган улустын ортозына жылыып калган.

14 Мынын кийинде Иисус ого байзында туштайла, айтты:

– Бат, сен жазылдың. Сеге мынан жаман неме болбозын деп, база кинчек этпе.

15 Бу кижиге барала, оны жасканы Иисус деп, иудейлерге айтты. **16** Мыны суббот күндө эткени учун иудейлер Иисусты сүрүп, өлтүрерге турдылар.

17 Же Ол айтты:

– Адам Бойынын керегин эмдиге жетире эдет, Мен де эдип жадым.

18 Ол суббот күндү байлаардан болгой, Кудайды Адазынып, Бойын Кудайга түнейлеген учун иудейлер Оны там истеп, өлтүрерге турдылар.

19 Бого каруу эдип, Иисус айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Адазынын эдип турганын көрбөгөнчө, Уулы тагынан Бойы нени де эдип болбос. Адазынын эдип турганын Уулы да эдет. **20** Адазы Уулына карузып, Бойынын нени ле эдип турганын Ого көргүзет. Слерди кайкадып, мынан да артыкты эдип көргүзөт. **21** Ада өлгөндөрдү тиргизип, оларго жүрүм берген чилеп, Уулы да жүрүм берейин дегенге, жүрүм берет. **22** Ада кемди де жаргылабай жат, Аданы тоогондой, ончозы Уулын тооп жүрзин деп, Ол жаргы эдерин Уулынын табына берген. Уулын тообогон, Оны ийген

Аданы тообогон ол. **24** Чынын, чынын айдадым слерге: Менин сөзимди угуп, Мени Ийгенге бүткени, үргүлжү жүрүмдү. Ол жаргылатпас – өлүмнөн жүрүмгө кечкен. **25** Чынын, чынын айдадым слерге: Ой жедип келедири, жедип те келди: өлгөндөр Кудай Уулынын үнин угар; угала, тирилер. **26** Канайып Ада Бойында Бойы жүрүмдү, анайып Бойында Бойы жүрүмдү болорун Уулына да берген. **27** Ол Кижиге Уулы болгон учун, жаргы да эдерин Онын табына салып берген. **28** Мыны кайкабагар, ненин учун дезе сөөк салар жерде жаткандардын ончозы Кудайдын Уулынын үнин угар ой жедип келедири. **29** Жакшы эдип жүргендери жүрүм жүрерге тирилер; жаман эдип жүргендери буруладарга тирилер. **30** Мен Бойым тагынан нени де эдип болбозым: канайып уккам, анайып жаргы эдип жадым. Менин жаргым чындык, ненин учун дезе Бойымнын табымла эдип жүрейин деп турган эмезим, же Мени ийген Аданын табыла эдип турум.

Кудайдын Уулын керелегени

31 – Мен Бойымды Бойым керелеп турган болзом, Менин керелегеним чын эмес. **32** Мени өскөзи керелейт, онын Мени керелеген керези чын деп, Мен билерим. **33** Слер Иоаннга элчилер ийгенигер; ол чындыкты кереледи. **34** Мен кижинин керезин керексип турган эмезим, же мынайда айтканым, слерди аргадалзын деп айтканым ол болор. **35** Иоанн күйүп, жалтырап турган жарыткыш болгон. Слер дезе онын жарыгында бир кезекке сүүнип аларга сананганыгар. **36** Менде дезе Иоанндыйынан жаан кере бар: нени эдип турганымды Ада этирип жат; нени эдип турганым, Мени Ада ийген деп, керелеп турганы ол. **37** Мени ийген Ада Бойы Мени кереледи. Слер дезе Онын үнин качан да укпаганыгар, Онын бүдүмин де көрбөгөнигер. **38** Онын сөзи де слердин бойыгарда жүрбей жат, ненин учун дезе Онын Ийгенине бүтпейдигер. **39** Слер Агару бичиктерди шинжүлөп, олардон үргүлжү жүрүмдү болорго сананып жадыгар. Олор дезе Мени керелеп турулар. **40** Же жүрүмдү болойын деп, слердин Меге келер күүнигер жок. **41** Улустан Мен мак албай жадым. **42** Же Мен слерди билерим: слердин ичигерде Кудайга сүүш жок. **43** Мен Адамнын адынан келдим, же слер Мени жуутпай жадыгар; өскөзи бойынын адынан келзе, оны слер жуудып аларыгар. **44** Кудайдан мак бедиребей, бойыгардан бойыгар мак алып, канайып бүдеригер? **45** Мени Аданын алдында слерди бурулаар деп сананбагар, слерди бурулаары бар: слер иженип жүрген Моисей. **46** Слер Моисейге бүткен болзогор, Меге де бүдөр эдигер, ненин учун дезе ол Мен керегинде бичиген. **47** Же онын бичигенине бүтпей турган болзогор, Менин айтканыма канайып бүдеригер?

Беш мун кижини тойдырганы
(Мф. 14:13-21; Мк. 6:30-44; Лк. 9:10-17)

6 Мынын кийинде Иисус Галилей эмезе Тивериад дейтен талайдын ол жанына барды. ² Оору-жоболды жазып, кайкалдар жайап жүргенин көрөлө, Онын кийиненг камык улус барды. ³ Иисус кырдын бажына чыгып, анда үренчиктериле кожо отуруп алды. ⁴ Иудейлердин Пасха байрамы жууктап келеткен. ⁵ Ого көп улус келип жатканын көрөлө, Иисус Филиппке айтты:

– Буларды азыраарга, калашты кайдан садып аларыс?

⁶ Бойынын эдетенин билип, Ол анайда ченеп сураган.

⁷ – Олордын кажызына ла эмештен де жедишсин деп, олорго эки жүс динарийдин калажы жетпес – деп, Филипп каруу жандырды.

⁸ Үренчиктеринин бирүзи, Симон-Петрдын Андрей деп карындажы, Ого айтты:

⁹ – Мында бир уулчакта арбанын беш болчок калажы ла эки балыгаш бар, же мындый көп улуска ол не болзын.

¹⁰ Иисус айтты:

– Улусты кыйын отурзын дегер.

Ол жум өлөңдү жер болгон. Анайдарда, беш мун кире кижичи кыйын отурды. ¹¹ Иисус калашты алып, алкыш жетиреле, үренчиктерге үледи, үренчиктер дезе кыйын отурган улуска үледилер. Анайып ок балыкты да кем канча кире күүнзегениле үледи.

¹² Улус жип, тойордо, үренчиктерине айтты:

– Жигеннин арткан-калганын жууп алыгар, бир де неме кара жерге калбазын.

¹³ Жиген улустан арткан арбанын беш болчок тилимдерин он эки каламага толтыра жууп алдылар.

¹⁴ Улус Ол жайаган кайкалды көрөлө, айдышты:

– Телекейге келетен Жарлыкчы чып-чын бу эмтир!

¹⁵ Келип, Оны тудала, каан эдип аларга тургандарын Иисус билип ийеле, жаңыс Бойы кыр жаар ойто жүре берди.

Суунын үстиле басканы

(Мф. 14:22-27; Мк. 6:45-52)

¹⁶ Энир кире берерде, Иисустын үренчиктери талай жаар түштилер. ¹⁷ Кемеге отуруп, талайдын ол жанындагы Капернаум дөөн жүстилер. Карануйлай берди, Иисус дезе олорго эмдиге жетире келбеген. ¹⁸ Тын салкын согуп, талай толкуланып турган. ¹⁹ Беш-алты беристе кирези жүзеле, Иисустын талай үстиле базып, кемеге жууктап келеткенин көрөлө, коркый бердилер. ²⁰ Же Ол:

– Бу Мен, коркыбагар! – деди.

²¹ Олор Иисусты кемеге отургызып аларга турарда, кеме ол ло тарый олор жүзүп бараткан жаратка же дип токтоды.

Жүрүм берер тирү калаш

²² Эртезинде талайдын ол жанында артып калган улус ондо жүк ле бир кеме болгонын, Иисус үренчиктериле кожо ол кемеге отурбаганын,

үренчиктер жаңыс бойы жүскенин көрдилер.

²³ Айдарда, Кайракан алкыш-быйанын жетирген кийинде олор калаш жиген жерге Тивериаданан бир канча кеме жүзүп чыкты. ²⁴ Анда Иисус та, үренчиктер де жок болгонын көрөлө, улус кемелерге отуруп, Иисусты бедиреп, Капернаумга жүзүп келдилер. ²⁵ Оны талайдын ол жанынан табала, сурадылар:

– Равви, Сен бого качан келдин?

²⁶ Иисус каруу жандырып, айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: слер кайкалдар көргөнигер учун эмес, калаш жип тойгоныгар учун Мени бедиреп турганыгар. ²⁷ Үрелер курсак учун эмес, үргүлжи жүрүм жүргүзөр курсак учун иштегер. Оны слерге Ада Кудай танмалап койгон Кижичи Уулы берер.

²⁸ – Кудайдын керегин бүдүрерге, нени эделик? – деп, олор сурадылар.

²⁹ Иисус каруу жандырды:

– Кудайдын кереги бат бу: Онын Ийгенине бүдигер.

³⁰ – Көрөлө, бисти Сеге бүтсин деп, кандый билди көргүзөрин? – деп, олор сурадылар. – Сен нени эдип жадын? ³¹ Тенериден олорго калаш берген деп бичилгениле, адаларыс куба чөлдө манна жиген эди.

³² Иисус олорго айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: тенериден калашты слерге Моисей берген эмес, тенериден чын калашты слерге Менин Адам берип жат.

³³ Тенериден түжүп, бу телекейдин улузына жүрүм берер калаш – Кудайдын калажы.

³⁴ Олор:

– Кайракан, андый калашты жаантайын биске берип тур – дедилер.

³⁵ Иисус олорго айтты:

– Мен – жүрүм берер калаш. Меге келген кижичи качан да аштабас, Меге бүткен кижичи качан да суузабас. ³⁶ Же слер, Мени көрүп жүрген бойыгар, Меге бүтпей жадыгар деп, Мен слерге айткам.

³⁷ Адамнын бергени ончозы Меге келер. Меге келип жатканды кедери сүрбезим. ³⁸ Бойымнын табымла эдип жүрейин деп, тенериден түшкен эмезим, Мени ийген Аданын табыла эдип жүрейин деп, тенериден түшкөм. ³⁹ Адамнын бастыра бергенин бир де жылытпай, ончозын калганчы күнде тиргизерим – ол Мени ийген Адамнын табы.

⁴⁰ Мени Ийгеннин табы – Уулын көрүп, Ого бүткен кажы ла кижичи үргүлжи жүрүмдү болоры. Калганчы күнде Мен оны тиргизерим.

⁴¹ Ол Бойын «Мен – тенериден түшкен калаш» деп айтканына иудейлер арбанып, ⁴² айттылар:

– Бу Иосифтин уулы Иисус эмес бе ди? Бис Онын адазын ла энезин билер эмейис. «Мен тенериден түшкөм» деп, канайып айдат болбогой?

⁴³ – Бойыгар ортодо арбанышпагар – деп, Иисус олорго айтты. – ⁴⁴ Мени ийген Адам жараткан кижичи, жаңыс ол Меге келер аргалу. Калганчы күнде Мен

оны тиргизерим. ⁴⁵ Ончозын Кудай үредер деп, жарлыкчыларда бичилгени бар. Ададан угуп үренген кижиге Меге келер. ⁴⁶ Мынайып айтканым, Аданы көргөни бар деп айтканым эмес. Кудайдан Кем келген, Аданы көргөни жагыс Ол. ⁴⁷ Чынын, чынын айдадым слерге: Меге бүткени, үргүлжү жүрүмдү. ⁴⁸ Мен – жүрүм берер калаш. ⁴⁹ Слердин адаларыгар куба чөлдө маннаны жиген, же өлүп калгандар. ⁵⁰ Же тенериден түшкен калаш андый эмес: оны жигени өлбөс. ⁵¹ Мен – тенериден түшкен тирү калаш. Бу калаштан жигени үргүлжү чакка эзен жүрер. Менин беретен калажым – Менин эди-каным, оны бу телекейдин улузынын жүрүми учун берип жадым.

⁵² Айдарда, иудейлер бойы ортодо сөс блаажып, айттылар:

– Ол биске Бойынын эди-канын жиирге канайып беретен?

⁵³ Иисус каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Кижиге Уулынын эди-канын жибезегер, Аданын канын ичпезегер, бойыгарда жүрүм жок болор. ⁵⁴ Менин эди-канымды жири, Менин канымды ичери, үргүлжү жүрүмдү жери ол. Мен оны калганчы күнде тиргизерим. ⁵⁵ Менин эди-каным – чын курсак, Менин каным – чын суузын. ⁵⁶ Эди-канымды жири, канымды ичери Менин Бойымда жүрүп жат, Мен де онын бойында жүрүп жадым. ⁵⁷ Мен, тирү Ада ийген Бойым, Адамнын Бойында тирү жүрүп жадым, анайып, Менин эди-канымды жигени, Менин Бойымда тирү жүрер. ⁵⁸ Бу калаш тенериден түшкен. Же ол маннаны, слердин адаларыгар чылап, жип өлгөндий эмес: бу калашты жигени, үргүлжү жүрүмдү болор.

⁵⁹ Мынайда Ол Капернаумдагы синагогада үредип айткан.

Үргүлжү жүрүмнүн сөстөри

⁶⁰ Көп үренчиктери мыны угала, айттылар:

– Кандый уур-күч сөстөр! Олорды кем угар аргалу?

⁶¹ Иисус үренчиктери арбанып турганын Бойынын ичинде билип, олорго айтты:

– Бу слерге буудак болуп жат па? ⁶² Кижиге Уулынын озогы жерине чыгып баратканын көрзөгөр, не болор? ⁶³ Жүрүм берери – тын, эт-кан десе, нени де эдип болбос. Слерге айдып турган сөстөрүм тын да, жүрүм де. ⁶⁴ Же ортогордо бүтпестери бар.

Иисус десе бүтпестерин де, Оны садып ийери кем болорун да бажынан ала билер болгон. ⁶⁵ Онон айтты:

– Онын учун Мен слерге: «Аданан берилбегенче, кем де Меге келип болбос» дедим.

⁶⁶ Мынын кийинде көп үренчиктери Онон жана түжүп, Оныла кожо жүрбес болды. ⁶⁷ Айдарда, Иисус он экүден сурады:

– Слер база Менен жүре берерге турган болороор бо?

⁶⁸ – Кайракан! – деп, Симон-Петр каруу жандырды. – Бис кемге баратан эдис? Сенде үргүлжү жүрүмнүн сөстөри бар. ⁶⁹ Сени Христос, Кудайдын Агарузы деп, бис бүттис те, билдис те.

⁷⁰ – Слерди, он экүни, Мен талдап алган эмес бедим? – деп, Иисус айтты. – Же слердин бирүгер – көрмөс!

⁷¹ Мынайда Ол Симон Искариоттун уулын, Иуданы, айткан. Оны садып ийери он экүнүн бирүзи ол болгон.

Иисус ла Онын карындаштары

⁷ Мынын кийинде Иисус Иудейде жүрбеске, Галилей ичиле жүрди, ненин учун десе иудейлер Оны өлтүрерге тургандар.

² Иудейлердин байкан тургузатан деп байрамы жууктап келерде, ³ карындаштары Ого айттылар:

– Мынан чыгып, Сенин эдип жүргенинги үренчиктерин де көрзин деп, Иудей жерине бар.

⁴ Жарлу болойын деген кижиге, жажырып неме этпейтен. Сен андый керектер эдип жүрген болзон, Бойынды Бойын бу телекейдин улузына ач.

⁵ Карындаштары да Ого бүтпей турган учун анайып айткандар. ⁶ Иисус олорго каруу жандырып, айтты:

– Менин ойим жеткелек, слерге десе кандый ла ой келижип жат. ⁷ Улус слерди жаман көрүп болбос, Мени десе жаман көрүп жат, ненин учун десе олордын кылынып турганы жаман деп, Мен керелеп айдып жүрүм. ⁸ Слер байрамга барыгар, Мен бу байрамга эмди тура барбазым, ненин учун десе Менин ойим жеткелек.

⁹ Мынайда айдала, Ол Галилейде артып калды.

¹⁰ Же карындаштары байрамга жүре берерде, Ол улуска көрүнбей, жажытту барды. ¹¹ Иудейлер Оны байрамнан бедиреп, «Ол кайда?» – деп, сурап турдылар. ¹² Улус ортодо Ол керегинде көп куучын жүрди. Кезиктери: «Ол жакшы кижиге», өскөлөри: «Жок, Ол улусты астыртып жат» дешкилеер болды.

¹³ Андый да болзо, иудейлерден коркып, Ол керегинде кем де ачыгынча айтпай турган.

Байзында жарлыктаганы

¹⁴ Байрамнын ортозы киреде Иисус байзынга кирип, үретти. ¹⁵ Иудейлер кайкап, айдышты:

– Бу үренбеген Бойы, Агару Бичикти канайып билип туру болбогой?

¹⁶ Иисус айтты:

– Менин үредүм Менийи эмес, Мени Ийгендийи. ¹⁷ Онын табыла эдип жүрейин дегени, бу үредү Кудайдан ба, эмесе Мен Бойымнан таап айдып тургам ба деп, билип алар. ¹⁸ Бойынан таап айдаачы, бойы жакшы атка калайын деп сананат. Же Оны Ийгенге мак бедиреп жүргени чындык, мекези жок болгоны ол. ¹⁹ Моисей слерге жасак берген эмес пе? Же слердин кемигер де жасакты бүдүрбей жат. Мени ненин учун өлтүрерге турганыгар?

20 – Сенин өзөк-буурунда шилемир бар ба? – деп, улус каруу жандырды. – Сени кем өлтүрөргө туру?

21 Иисус каруу жандырып, ологорго айтты:

– Мен бир ле керек эттим, ончогор кайкап жадыгар. 22 Моисей слерге томдоорун берген – онызы Моисейден эмес те болзо, адалардан жандалып келген, – слер кижини суббот күнде де томдоп жадыгар. 23 Моисейдин жасагы бузулбазын деп, кижини суббот күнде томдодып турганда, суббот күнде кижинин бастыра бойын жасты деп, Меге кородоп жадыгар ба? 24 Тыш кебериле жаргылабагар, же чындык жаргыла жаргылагар!

25 Иерусалимнин бир кезик улузы айдышты:

– Өлтүрөргө турган кижизи бу болор бо?

26 Көрзөгөр дө, Ол ачыгынча айдат, Ого кем де неме айтпайт! Ол Христос деп, жаандар чынын билип алган болор бо? 27 Же бу кижини кайдан болгонын билерис. Христос келер болзо, Ол кайдан болгонын кем де билбес.

28 Айдарда, Иисус байзын ичинде жаан үнденип, үредип айтты:

– Слер Мени билеригер, кайдан болгонымды база билеригер, же Мен Бойымнан Бойым келген эмезим, Мени Ийгени чындык, слер Оны билбезигер. 29 Мен Оны билерим, ненин учун дезе Мен Онон келгем, Мени ийгени Ол.

30 Оны тудуп алар эбин бедиредилер, же кем де Ого тийбеди, ненин учун дезе Онын өйи жеткелек болгон. 31 Калык ортодон көп улус Ого бүдүп, «Христос келзе, мынын эткенинен артык кайкал эдер беди?» – дежип турдылар.

32 Улустын анайда айдыжып турганы фарисейлерге угулган. Айдарда, улу абыстар ла фарисейлер Оны тудуп аларга, бойлорынын жалчыларын ийгендер.

33 Иисус дезе ологорго айткан:

– Слерле кожо эмеш болорым, онон Мени Ийгенге үре берерим. 34 Мени бедиреригер, же таппазыгар, Мен кайда болорым, оноор келип болбозыгар.

35 Айдарда, иудейлер бой-бойына айдыштылар:

– Бис таппас кандый жерге барарга туру бу? Еллин ортодо тарай жаткан улустарга барып, анда елиндерди үредерге туру эмеш пе? 36 «Мени бедиреригер, же таппазыгар, Мен кайда болорым, оноор келип болбозыгар» деп айткан сөзи не сөс болотон?

Агару Тын керегинде сөс

37 Байрамнын калганчы улу күнинде Иисус өрө туруп, жаан үнденип айтты:

– Суузап турганы Меге келип, ичсин. 38 Агару Бичикте айдылганыла, Меге бүткен кижинин өзөгинен тирүү суулар агып чыгар.

39 Иисус мынайда Ого бүткен улус алынатан Тынды айткан. Олордо дезе, Иисустын ады макка чыккалакта, Тын жок болгон.

Иисустан улам бөлиниш

40 Улустын кезиги, бу сөзин угала, айдышты:

– Чын, Ол Жарлыкчы!

41 Өскөлөри:

– Ол Христос! – дедилер.

Кезиги дезе:

– Христос Галилейден келетен беди? – дешти. –

42 Христос Давидтин үренинен, Давидтин турган жери Вифлеемнен келер деп, Агару Бичикте айдылбаган беди?

43 Анайып, Иисустан улам жуулган улус ортодо бөлиниш болды. 44 Олордын кезиктери Оны тудуп аларга сананды, же Ого кем де тийбеди.

45 Жалчылар једип келерде, улу абыстар ла фарисейлер ологордон сурадылар:

– Слер Оны не керек экелбедигер?

46 – Ол Кижини чилеп кем де, качан да эрмектенбеген – деп, жалчылар каруу жандырдылар.

47 – Слер де Онын мекезине кирип калган болдыгар ба? – деп, фарисейлер ологорго айдышты. –

48 Бийлердин эмезе фарисейлердин Ого бүткени бар беди? 49 Же бу калык Јасак билбес, каргышка калган ол.

50 Олордын бирүзи, башкыда Иисуска келип барган Никодим, ологорго айтты:

51 – Озо баштап кижинин бойынан укпаганча, нени кылынып туру деп билип албайынча, бистин Јасак кижини жаргылайтан беди?

52 – Сен де Галилейден болорын ба? – деп, ологор айттылар. – Шинде, Галилейден жарлыкчы бүтпейтенин билип аларын.

53 Мынын кийнинде ончозы айылдары сайын таркай берди.

Кинчектү үй кижини бурулабаганы

8 Иисус дезе Елеон кырга барды. 2 Эртен тура байзынга ойто келди. Улус ончозы Ого келип турды. Иисус отурала, ологорды үреткен.

3 Бу өйдө бичикчилер ле фарисейлер өскө эр кижиле болуп туттурткан бир үй кижини экелип, ортозына тургузала, 4 Ого айттылар:

– Үредүчи, бу үй кижини өскө эрле биригип, туттурткан. 5 Моисей бойынын жасагында андыйларды ташла шыбалап өлтүрзин деп, биске жакыган. Сен не деерин?

6 Ологор Оны бурулап айдарга, сөзинен јик бедиреп, ченеп сурагандар. Же Иисус ологорго ажару этпей, бөкөйип, сабарыла жерге бичип турды.

7 Ологор турумкай сурап турарда, бажын өрө көдүрүп,

– Кемигерде кинчек јок, бу үй кижиге озо таш чачсын – дейле, 8 ойто бөкөйип, жерге бичий берди.

9 Ологор мыны угала, уядагына чыдабай, жаан јаштуларынан баштайла, ээчий-деечий јүре бердилер. Артып калганы јангыс Иисус ла

ортозында турган үй кижиге болды. ¹⁰ Иисус бажын өрө көдүрүп, үй кижиден сурады:

– Үй кижиге, озор ончозы кайда? Сени кемизге де бурулап жаргылабады ба?

¹¹ – Жок, Кайракан! – деп, ол каруу жандырды.

– Мен де сени бурулап жаргылабайдым – деп, Иисус айтты. – Бар, база кинчек этпе.

Иисус – телекейге Жарык

¹² Иисус ойто ло озорго айда берди:

– Мен – бу телекейдин улузына Жарык. Мени ээчий барган кижиге карачкыда базып жүрбес, онын бойында жүрүмнун жарыгы болор.

¹³ – Сен Бойун Бойунды керелеп турун, – деп, фарисейлер айттылар, – Сенин керелеп айдып турганын чын эмес.

¹⁴ Иисус каруу жандырды:

– Мен Бойымды Бойым да керелеп турган болзом, Менин керелегеним чын, ненин учун дезе Бойымнын кайдан келгенимди, кайдаар барып жатканымды билерим. Слер дезе Мен кайдан келгенимди, кайдаар барып жатканымды билбегизер. ¹⁵ Слер кижиге чилеп жаргылап жадыгар, Мен дезе кемди де жаргылабай жадым. ¹⁶ Мен жаргылап та турзам, Менин жаргым чын, ненин учун дезе Мен жагыс Бойым эмес, Мениле кожо Мени ийген Ада. ¹⁷ Эки кижинин керези чындык деп, слердин Жасагаарда да бичилгени бар. ¹⁸ Мен Бойымды Бойым керелеп турум, Мени ийген Ада Мени база керелеп туру.

¹⁹ – Сенин Ада кайда? – деп, озор сурадылар.

– Слер Мени де, Адамды да билбегизер – деп, Иисус каруу жандырды. – Слер Мени билген болзогор, Адамды да билер эдигер.

²⁰ Иисус байзындагы акча жуур жердин жанында туруп, үредип турган тужында бу сөстөрдиге айткан. Онын ойи жеткелек болуп, Оны кем де тутпады.

²¹ Иисус база айтты:

– Мен барып жадым. Мени бедиреп жүреригер, же кинчектү бойыгар өлөригер. Кайдаар барып жаткам, оноор келип болбозыгар.

Айдарда, иудейлер айдышты:

²² – «Кайдаар барып жаткам, оноор келип болбозыгар» деп, нени айдып туру? Ол Бойун Бойы өлтүрерге турган эмеш пе?

²³ Ол каруу жандырды:

– Слер мынан, жерде жүргендерден, Мен – өрөртинен. Слер бу телекейден, Мен бу телекейден эмезим. ²⁴ Онын учун слерге кинчектү бойыгар өлөригер дегем. Бу Мен дегениме бүтпес болзогор, кинчегерде өлөригер.

²⁵ – Айдарда, Сен кем? – деп, озор сурадылар.

– Эн бажынан ала слерге айдып жүргеним Мен эдим – деп, Иисус каруу жандырды. – ²⁶ Слер керегинде көпти айдар, слерди жаргылаар аргам бар, же Мени ийген Бойы чындык, Онон нени укканымды бу телекейдин улузына айдып турум.

²⁷ Озорго Ада керегинде айтканын ондободылар.

²⁸ Онын учун Иисус айтты:

– Кижиге Уулын көдүрзегер, бу Мен болгонымды, нени де Бойымнан этпегенимди, же Аданын үреткениле айдып жадым деп, ол тушта билеригер.

²⁹ Мени Ийгени дезе Мениле кожо: Ол Мени жагыскандыра артырбады, ненин учун дезе Мен качан да болзо, Ого жараганыла эдип турум.

³⁰ Ол мынайда айдып турарда, Ого көп улус бүтти.

Чын слерди жайымдаар

³¹ Иисус Бойына бүткен иудейлерге айтты:

– Менин сөзимнен чыкпай жүрзегер, чын Менин үренчиктерим болгоныгар ол. ³² Чындыкты билип аларыгар, чындык бойы слерди жайымдаар.

³³ – Бис Авраамнын үрени эдигер, качан да, кемге де кул болбогоныс – деп, озор айттылар. – «Жайым болороор» деп, канайып айдадын?

³⁴ Иисус каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым слерге: кинчек эдери, ол кинчектин кулы. ³⁵ Же кул айылда жагына жүрбес, уулы жагына жүрер. ³⁶ Андый болгондо, Уулы слерди жайымдаза, чын жайым болгоныгар ол. ³⁷ Слерди Авраам үрени деп билерим, же слер Мени өлтүрер күндү, ненин учун дезе Менин сөзимге көксигерде жер бербей жадыгар. ³⁸ Мен Адамда нени көргөнимди айдып жадым, слер дезе адагардан нени укканаарды кылынып жадыгар.

Слердин адагар – көрмөс

³⁹ – Бистин адабыс Авраам – деп, озор каруу жандырдылар.

Иисус айтты:

– Слер Авраамнын балдары болгон болзогор, Авраамнын эдип жүргенин эдер эдигер. ⁴⁰ Эмди дезе Кудайдан уккан чындыкты слерге айткан Кижини, Мени, өлтүрерге жадыгар: Авраам онойдо этпеген. ⁴¹ Слер адагардын керегин эдип жадыгар.

Айдарда, озор айттылар:

– Бис чайдам эдеринен туулган эмезибис, Адабыс жагыс – Кудай!

⁴² Иисус каруу жандырды:

– Адагар слердин Кудай болгон болзо, слер Мени сүүр эдигер, ненин учун дезе Мен Кудайдан чыктым, келдим. Мен Бойымнан Бойым келген эмезим, Мени Ол ийген. ⁴³ Слер ненин учун Менин эрмегимди ондобой жадыгар? Менин сөзимди угатан аргагар жок учун. ⁴⁴ Слердин адагар – көрмөс, слер адагардын кычазын бүдүрерге жадыгар. Алдынан бери ол кижиге өлтүрерге болгон, чындыкка жайылбаган. Онын бойында чындык жок ине. Төгүнди айдып турган тушта бойындыын айдат, ненин учун дезе ол төгүнчи ле төгүннин адазы. ⁴⁵ Мен чынды айдып тургамда, Меге бүтпей жадыгар. ⁴⁶ Слердин кемигер Менен кинчек таап айдар? Мен чынды айдып турган болзом, Меге не керек бүтпей жадыгар? ⁴⁷ Кудайдан болгоны,

Кудайдын сөзүн угат. Кудайдан эмес болгоныгар учун укпай жадыгар.

Иисус Авраамнан озо бар болгон

⁴⁸ Иудейлер бого мынайда айткан:
– Сени самар кижии деп, өзөк-буурында шилемир бар деп, бистин айдып турганыс чын эмес пе?

⁴⁹ Иисус каруу жандырды:
– Менде шилемир жок, же Мен Бойымнын Адамды тооп жадым, слер десе Мени жамандап жадыгар.
⁵⁰ Мен Бойымнын магымды бедиребей жадым. Бедиреп, жаргылап Турганы бар. ⁵¹ Чынын, чынын айдадым слерге: Менин сөзимди чеберлеп жүрген кижии, үргүлжи чакка өлүм көрбөс.

⁵² – Өзөк-буурында шилемир барын эмди билдис – деп, иудейлер айттылар. – Авраам да өлди, жарлыкчылар да өлдилер, Сен десе сөзимди чеберлеп жүрген кижии үргүлжи чакка өлүм көрбөс дейдин. ⁵³ Сен Авраам адабыстан жаан болдын ба? Ол жада калды, жарлыкчылар да жада калды. Сен Бойынды кем деп бодойдын?

⁵⁴ Иисус каруу жандырды:
– Мен Бойымды Бойым мактап турган болзом, Менин магым неге де бодолбос. Же Мени Адам мактап жат, Оны слер бойоордын Кудайыгар дейдигер. ⁵⁵ Слер Оны билип албадыгар, Мен десе Оны билип турум. Оны билбезим деп айдар болзом, слердий ок төгүнчи болорым. Же Мен Оны билерим, Онын сөзүн чеберлеп жүрүм. ⁵⁶ Слердин адагар Авраам Менин күнимди көрөтөнине сүүнип-жыргап жүрген. Ол көрди де, сүүнди де.

⁵⁷ – Сен, бежен жашка жеткелек Бойын, Авраамды көрдин бе? – деп, иудейлер айттылар.

⁵⁸ – Чынын, чынын айдадым слерге: Авраам бар болголокто, Мен бар болгом – деп, Иисус каруу жандырды.

⁵⁹ Айдарда, Оны шыбалаарга таш алдылар. Же Иисус жажынып, байзыннан чыгала, олардын ортозыла өдүп, анан ары жүре берди.

Энеден сокор туулганды жасканы

9 Иисус барып жадала, энеден сокор туулган кижини көрүп ийди.

² – Равви, ол ненин учун сокор туулган? – деп, үренчиктер Онон сурадылар. – Кемизи кинчек эткен: ол бойы ба, эмесе ада-энези бе?

³ – Ол до, ада-энези де кинчек этпеген – деп, Иисус каруу жандырды. – Же Кудайдын керектери онын бойында көрүнзин деп, ол сокор туулган.

⁴ Күн өткөлөктө, Мени Ийгеннин керегин Мен эдер учурлу. Түн кирип жат, ол тушта кем де эдип болбос.

⁵ Мен бу телекейдин улузы ортодо тужымда, Мен – ологро жарык.

⁶ Мынайда айдала, Ол жерге түкүрди, чилекейине тобрак кожоло, сокордын көзине сүртүп, ⁷ айтты:

– Силоам деп суубуунтыга барып, унунып ал. (Силоам дегени, «ийилген» дегени.)

Ол барып, жүзүн жунды, көрөр болуп калды.

⁸ Айылдаштары ла башкыда онын сокор болгонын көргөн улус айдышты:

– Суранчыктап отураачы кижии бу эмес пе?

⁹ Кезиктери: ол – дешти, кезиктери десе: жок, ого түней кижии – дешти. Ол бойы: бу мен – деп турды.

¹⁰ – Көзүн канайып жарыды? – деп, олар сурадылар.

¹¹ Онызы айтты:

– Иисус деген кижии чилекейине тобрак кожуп, көзиме сүртеле, айткан: «Силоамга барып, унунып ал». Мен барып унунала, көстү болуп калдым.

¹² Ол кайда деп сурагылаарда, билбезим – деди.

¹³ Сокор болгонды фарисейлерге апардылар.

¹⁴ Иисус чилекейине тобрак кожуп, онын көзүн жарытканы десе суббот күнде болгон. ¹⁵ Көзи канайып жарыганын фарисейлер база сураарда, ол айтты:

– Ол көзиме тобрактын чейинтизин салды, мен унунала, көстү болуп калдым.

¹⁶ Айдарда, фарисейлердин кезиги айдышты:

– Бу кижии Кудайдан эмес, ол суббот күнди чекчилебейт. Кезиги айдышты:

– Андый кайкалдарды кинчектү кижии эдип болор бедии?

Анайып, олар ортодо болиниш болды. ¹⁷ Сокор болгоннон ойто сурадылар:

– Ол кижии керегинде не деерин, Ол сенин көзүңди ачкан ине?

– Ол Жарлыкчы – деп, онызы айтты.

¹⁸ Көзи жарыган кижинин ада-энезин алдырып албаганча, иудейлер онын сокор болгонына, көзи жарыганына бүтпей турдылар. Онын учун ада-энезин алдырып алып, ¹⁹ олардон сурадылар:

– Сокор туулган уулыбыс дегенигер бу ба? Эмди ол канайып көрөр боло берди?

²⁰ – Уулыбыс бу, сокор туулганы чын, онызын билерис. ²¹ Эмди канайып көрөр боло бергенин, онын көзүн кем ачкан, билбей жадыбыс. Бойынан сурагар, ол чыдап калган, бойы керегинде бойы айтсын.

²² Ада-энези иудейлерден коркып турган учун анайда айткандар. Иудейлер десе Иисусты Христос деп айдар кижини синагогадан чыгарып саларга жөптөжип койгондор. ²³ Онын учун ада-энези: «Ол чыдап калган, бойынан сурагар» – деген.

²⁴ Сокор болгонды экинчи катап алдырып, ого айттылар:

– Чынды айдып, Кудайды макта. Ол Кижии кинчектү деп, бис билерис.

²⁵ – Ол кинчектү бе, жок по, мен билбезим – деп, ол каруу жандырды. – Сокор болгом, эмди көрүп турум, билетеним жагыс ол.

²⁶ – Ол сениле нени этти? – деп, олар ойто сурадылар. – Көзүңди канайып жарытты?

²⁷ – Мен слерге айтпай кайттым, же слер укпадыгар – деп, ол каруу жандырды. – База нени

угайын деп туругар? Айса слер де Онын үренчиктери болорго туругар ба?

²⁸ Олор оны талап, айттылар:

– Сен Онын үренчиги, бис – Моисейдин үренчиктери. ²⁹ Моисейле Кудай тил алышканын билерис. Бу кижиде кайдан болгонын билбей турубыс.

³⁰ – Ол кайдан болгонын билбейтенигер кайкамчылу – деп, ол кижиде каруу жандырды. – Ол менин көзимди жарыткан. ³¹ Же бис билерис, Кудай кинчектүлөрдү укпайтан, Кудайды тооп, Онын күүниле эдип жүргендерди угуп жат. ³² Кем де сокор туулганын көзүн жарыткан деп, чак бүдөрдөн бери угулбады. ³³ Ол Кудайдан эмес болзо, нени де эдип болбос эди.

³⁴ – Бастыра бойун кинчектү туулала, бисти үредип турун ба? – дейле, оны чыгара сүрүп ийдилер.

³⁵ Оны чыгара сүрүп ийгенин угала, Иисус оны таап алып, айтты:

– Кудайдын Уулына сен бүдүп жадын ба?

³⁶ – Кайракан, мени Ого бүтсин деп, Ол кем болгонын айтсан? – деп, ол сурады.

³⁷ – Сен Оны көрдин – деп, Иисус айтты. – Сениле эрмектешип турганы Ол.

³⁸ – Бүдүп турум, Кайракан! – дейле, ол Иисуска бажырды.

³⁹ Иисус айтты:

– Көрбөй тургандар көрзин деп, көрүп тургандар сокорсын деп, Мен бу телекейге жаргы эдерге келдим.

⁴⁰ Оныла кожо болгон фарисейлердин кезиги мыны угала, Ого айттылар:

– Бис те сокор бо?

⁴¹ Иисус каруу жандырды:

– Сокор болгон болзогор, слерде кинчек жок болор эди. Эмди дезе слер көрүп жадыбыс деп айдып турганыгарда, кинчектү болуп артып жадыгар.

Күдүчи ле онын койлоры

10 – Чынын, чынын айдадым слерге: койдын кажаанына эжигинен кирбей, өскө жерден ажып турганы – уурчы ла тонокчы. ² Эжигинен кирип турганы – койдын күдүчизи. ³ Каруулчык ого эжик ачат, койлор онын үнин угат, ол бойынын койлорун адыла адап, тышкары чыгарат. ⁴ Койлорун чыгарала, алдынан барат, койлор оны эчий баргылайт, ненин учун дезе онын үнин билгилеер. ⁵ Өскө кижинин кийнинен барбай, ошон качкылаар, ненин учун дезе өскө кижинин үнин билгилебес.

⁶ Бу укаа сости Иисус олорго айдып берген, же Онын айтканын оңдободылар. ⁷ Иисус олорго база айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Мен – койлорго эжик. ⁸ Менен озо келгендер ончозы уурчылар ла тонокчылар болгон, же койлор оларды укпаган.

⁹ Мен – эжик. Менен кирген кижиде аргадалар; кирер

де, чыгар да, одор до табар. ¹⁰ Уурчы жагыс уурдайын, өлтүрейин ле жайрадайын деп келет. Мен дезе жүрүм берерге, артыктай берерге келгем.

¹¹ Мен – жакшы күдүчи. Жакшы күдүчи койлор учун бойынын тынын салатан. ¹² Жалданаачы дезе күдүчи эмес, койлор до оныйы эмес. Жууктап келеткен бөрүни көрөлө, ол койлорды таштайла, кача берет. Бөрү койлорды тутат, тоскурат.

¹³ Жалданаачы дезе, жалга ла болуп жүрет, койлорды сананбайт. ¹⁴ Мен – жакшы күдүчи. Мен бойымнын койлорымды билерим, олар до Мени билер. ¹⁵ Ада Мени билгендий, Аданы Мен де билерим.

Койлорым учун Мен тынымды салып турум. ¹⁶ Бу кажаанда эмес база койлорым бар. Мен оларды да экелер учурлу. Олор Менин үнимди угар, жагыс үүр, жагыс Күдүчи болор. ¹⁷ Тынымды ойто алайын деп, Мен оны берип жатканым учун, Ада Меге каруу жат. ¹⁸ Жүрүмдү Менен кижиде блаап алып жаткан эмес, оны Мен Бойым берип жадым. Тынымды берзем – Менин табым, оны ойто алзам – Менин табым. Мындай жакылтаны Адамнан алгам.

¹⁹ Бу сөстөрдөн улам иудейлер ортодо база ла бөлиниш болды.

²⁰ – Ол шилемирге туттурган, санаазы Бойында жок. Оны не угуп туругар? – деп, олардын көп сабазы айдышты.

²¹ – Бу сөс шилемирлүнүн сөзи эмес – деп, өскөлөри айттылар. – Шилемир сокор улустын көзүн жарыдып болор бедиде?

Иудейлер Иисуска удур

²² Ол тушта Иерусалимде Жагырар деген байрам жедип келген. Кыштын өйи болгон. ²³ Иисус байзыннын күрентигиндеги Соломоннын дейтен жабу алдында базап жүрген. ²⁴ Иудейлер Оны күреелей алып, айттылар:

– Сен канчазын бисти кыйнаарын? Сен Христос болзон, биске чике айт.

²⁵ Иисус каруу жандырды:

– Мен слерге айттым, же слер Меге бүтпей жадыгар.

Адамнын адынан нени эдип жүргеним, Мени керелеп турганы ол. ²⁶ Же слер бүтпей жадыгар, ненин учун дезе слер Менин койлорымнан эмезигер деп, Мен слерге айттым. ²⁷ Менин койлорым үнимди угуп жат, Мен оларды билерим, олар Мениле кожо жүргүлери. ²⁸ Олорго Мен үргүлжү жүрүм берип жадым, олар үргүлжиге өлбөс, Менин колымнан оларды кем де блаап албас.

²⁹ Оларды Меге берген Адам ончозынан жаан: Адамнын колынан оларды кем де блаап болбос.

³⁰ Мен де, Ада да – жагыс.

³¹ Иудейлер Оны согорго ойто ло таш ала койдылар.

³² – Мен слерге Адамнын көп жакшы керектерин көргүстим – деп, Иисус айтты. – Олардын кажызы учун Мени ташла шыбалаарга туругар?

³³ – Сени жакшы керектерин учун ташла шыбалаарга турган эмезис, Бойынды, кижиде болгон

Бойын, Кудай деп аданып, Оны жамандап турганын учун – деп, иудейлер айттылар.

³⁴ Иисус каруу жандырды:

– «Мен айттым, слер – кудайлар» – деп, слердин Јасагаарда бичилгени бар эмес пе? ³⁵ Кудайдын сөзи берилгендерди Агару Бичик кудайлар деп адаарда, – Агару Бичик бузулбас, – ³⁶ «Кудайды жамандап жадын» деп, слер Меге айдып жадаар ба? «Мен – Кудайдын Уулы» дегеним учун ба? Мени Ада агарулап, телекейге ийген. ³⁷ Адамнын эдип жүргенин Мен этпей турган болзом, Меге бүтпегер. ³⁸ Онызын эдип турган болзом, Бойыма бүтпес болзогор, эдип жүргениме бүдигер. Адам Менин Бойымда деп, Мен де Онын Бойында деп, ол тушта билип, бүдеригер.

³⁹ Айдарда, Оны база тудуп аларга бедиреп турдылар, же Ол олордын колынан кыйыжа берди.

⁴⁰ Иисус Иордан ары яны жаар, башкыда Иоанн улусты крестеп жүрген жерлерге ойто барып, анда артып калды. ⁴¹ Ого көп улус келип, «Иоанн бир де кайкал этпеген, же онын Ол керегинде айтканы ончозы чын болды» дежип турды. ⁴² Анда Ого көп улус бүтти.

Лазарьдын өлгөни

11 Лазарь деп бир кижин оорыган. Ол Вифания деп журттан болгон. Бу журтта Мария ла онын сыйны Марфа жаткандар. ² Кайраканды баалу-чуулу жараш ытту майла сүртүп, будын бойынын чачыла арчыганы бу Мария болгон; оорый берген Лазарь дезе онын карындажы.

³ «Кайракан, Сенин карузыган кижин оору жадыры» деп айдарга, эжелү-сыйынду Ого кижин ийдилер. ⁴ Иисус мыны угала, айтты:

– Ол оору өлөрине эмес, Кудайдын магына, ол ажыра Кудайдын Уулы макталарына.

⁵ Иисус дезе Марфага, онын эезине де, Лазарьга да карузып жүрген. ⁶ Лазарьдын оорып жатканын угала, жүрген жеринде эки коңды. ⁷ Мынын кийнинде үренчиктерине айтты:

– Кайра Иудейге баралы.

⁸ – Равви, – деп, үренчиктери айттылар, – бу жагы жуукта ла иудейлер Сени ташла шыбалап өлтүрерге сананган жок беди. Сен ойто оноор барып жадын ба?

⁹ Иисус олорго айтты:

– Түште он эки саат эмес беди? Түште жүргени, бу телекейдин жарыгын көрүп тура, бүдүрилбейт.

¹⁰ Түнде жүргени дезе, бойында жарык жок болуп, бүдүрилет.

¹¹ Мынайда айдала, онон:

– Лазарь напыбыс уйуктай берди, же Мен оны ойгозорго барып жадым – деди.

¹² Үренчиктери айттылар:

– Кайракан, ол уйуктай берген болзо, жазылар.

¹³ Иисус онын өлгөнин айткан, олар дезе тегин уйкузын айтты деп санангандар. ¹⁴ Айдарда, Иисус олорго чикезин айтты:

– Лазарь жада калды. ¹⁵ Слерди бүтсин деп, анда жок болгоныма слер учун сүүнип турум. Же ого баралы!

¹⁶ Игис дейтен Фома өскө үренчиктерге айтты:

– Бис те баралы, Үредүчиле кожо өлөли!

¹⁷ Иисус келерде, Лазарь сөөк салар жерде төрт күн коныптыр. ¹⁸ Вифания дезе Иерусалимнен үч беристе кирези жуугында болгон. ¹⁹ Карындажы өлөрдө, ачу-коронго түшкен Марфа ла Марияны токунадарга, көп иудейлер келген. ²⁰ Марфа Иисустын келип жатканын угала, уткып барды. Мария үйде отура калды.

²¹ – Кайракан, Сен мында жүрген болзон, карындажым өлбөс эди! – деп, Марфа Иисуска айтты. – ²² Же Кудайдан нени де суразан, Кудай Сеге берер деп, эмди де билерим.

²³ – Карындажын тирилер – деп, Иисус ого айтты.

²⁴ – Тирилерин билип турум – тирилер тушта, калганчы күнде, – деп, Марфа каруу жандырды.

²⁵ Иисус айтты:

– Мен – Тирилери ле жүрүм. Меге бүткени, өлзө дө, жүрер. ²⁶ Кажы ла жүрген, Меге бүткен кижин дезе үргүлүгө өлбөс. Бого бүдүп турун ба?

²⁷ – Эйе, Кайракан – деп, ол каруу жандырды. – Сени телекейге келип жаткан Христос, Кудайдын Уулы деп, бүдүп турум.

²⁸ Мынайда айдала барып, Мария эезин туйка кычырды:

– Үредүчи мында, сени келзин дийт.

²⁹ Мария уккан бойынча, капшай туруп, Ого барды. ³⁰ Иисус журтка киргелек болгон, Оны Марфа уткыган жерде артып калган.

³¹ Марияга коот эдип, үйде кожо отурган иудейлер, онын капшай туруп, чыга бергенин көрөлө, сөөк салган жер жаар ыйлаарга барган болор деп, кийнинен бастылар. ³² Мария дезе, Иисус болгон жерге келип, Оны көрөлө, будынын жанына жыгылып, айтты:

– Кайракан, Сен мында жүрген болзон, карындажым өлбөс эди!

³³ Онын ыйлаганын, кожо келген иудейлердин ыйлашканын көрөлө, Иисус ачу-коронго түжүп, карыгып, ³⁴ айтты:

– Онын сөөгин кайда жуудыгар?

– Кайракан, барып, көр – деп, олар каруу жандырдылар.

³⁵ Иисустын көзине жаш келди.

³⁶ Иудейлер айдышты:

– Көрзөгөр дө, Ол ого канайып карузыган!

³⁷ – Ол, сокордын көзүн жарыткан Бойы, бу да өлбөзүн деп эткедий болгон эмес пе? – деп, олардын кезиги айтты.

Лазарьды тиргискени

³⁸ Иисус ичинде ачу-коронго ойто ло алдыртып, сөөк салган жерге базып келди. Онызы куй-таш болгон, оозын ташла жаап койгон.

³⁹ Иисус:

– Тажын алып ийигер! – деди.
 Жада калган кижинин эжези Марфа Ого айтты:
 – Кайракан, кижы жытана бертир, божоголы
 төртинчи күн барып жат.
⁴⁰ Иисус Марфага айтты:
 – Бүдөр болзон, Кудайдын магын көрөрүн деп,
 Мен сеге айтпаган бедим?
⁴¹ Ташты алып ийдилер. Иисус сан өрө көрүп,
 айтты:
 – Ада, Мени укканын учун Сеге алкыш жетирип
 турум. ⁴² Мени качан да болзо угарынды билгем,
 Мени ийгени Сен болгонына бүтсин деп, мынайда
 бу турган улуска болуп айттым.
⁴³ Анайда айдала, тын үнденип,
 – Лазарь, бери чык! – деди.
⁴⁴ Өлгөн кижы чыгып келди. Колы-буды
 чуулалган, жүзи арчуулла оролгон болды.
 – Оны чечигер, барзын! – деп, Иисус ологорго
 айтты.
⁴⁵ Марияга келген көп иудейлер Иисустын
 эткенин көрөлө, Ого бүттилер. ⁴⁶ Кезиги десе,
 фарисейлерге барып, Онын эткенин айдып
 бердилер.

Иисусты өлтүрөргө ченешкени

⁴⁷ Улу абыстар ла фарисейлер оток-күреени жууп,
 айттылар:
 – Бис канайдалы? Бу кижы көп билдилер жайап жат.
⁴⁸ Ого жай берзебис, ончозы Ого бүдөр. Римнин
 улузы келип, жерибисти де, калыгысты да бактырып
 алар.
⁴⁹ Олордын бирүзи, ол жылда улу абыс болгон
 Каиафа деп кижы, ологорго айтты:
 – Слер эш-неме билбей жадыгар. ⁵⁰ Бүткүл калык
 божогончо, калык учун бир кижы өлзө, слерге
 артык болорын ондобой жадыгар ба?
⁵¹ Мыны ол бойынан айткан эмес, же ол жылда улу
 абыс болгон бойы, Иисустын эл учун өлөтөнүн
 озолондыра айдып койгон. ⁵² Жаңыс та эл учун
 эмес, же Кудайдын чачылып калган балдарын бир
 жерге жууп алары учун өлөтөнүн.
⁵³ Ол күннен ала Оны өлтүрер деп, жөптөжип
 алдылар. ⁵⁴ Онын учун Иисус иудейлер ортодо
 ачыгынча жүрбей, куба чөлдин жуугындагы Ефраим
 деп калага барып, үренчиктериле кожо анда артып
 калды.
⁵⁵ Иудейлердин Пасхазы жууктап келерде, ороон
 ичинен көп улус Пасхадан озо арутанайын деп,
 Иерусалимге келди. ⁵⁶ Олор Иисусты бедиреп,
 «Слер сананзагар, Ол байрамга келгей не?» деп,
 байзында бойлоры ортодо эрмектежип турдылар.
⁵⁷ Улу абыстар ла фарисейлер Оны тудуп аларга,
 Онын жүрген жерин билген кижы онызын угуссын
 деп, жакару бердилер.

Иисус Вифанияда

(Мф. 26:6-13; Мк. 14:3-9; Лк. 7:36-50)

12 Пасхадан алты күн озо Иисус Бойы
 тиргискен Лазарь жаткан Вифания деп журтка
 келди. ² Анда Ого күндү-күрее эттилер. Марфа
 олорды күндүлеген. Лазарь десе Оныла кожо
 кыйын отургандардын бирүзи болгон. ³ Мария
 нард дейтен өзүмнин бойынан белетелген баалу-
 чуулу бир фунт май алала, Иисустын будын
 майлап, бойынын чачыла Онын будын арчып
 ийди. Майдын жараш жыды үйдин ичине толо
 берди. ⁴ Айдарда, Онын үренчиктеринин бирүзи,
 Оны садатан Симон уулы Иуда Искариот, айтты:
⁵ – Бу майды үч жүс динарийге садаала,
 түренилерге не үлеп бербес?
⁶ Мынайда ол түрени улуска килеп эмес, бойы
 уурчы учун айткан. Ол текши кайырчагашту жүрүп,
 ого салган акчадан бойына алып туратан.
⁷ – Ого тийбе! Ол бу майды мөнкүмди көдүрер
 күнге чеберлеер учурлу болгон – деп, Иисус каруу
 жандырды. – ⁸ Түренилер слерле кожо жаантайын
 болор, Мен десе слерле кожо жаантайын болбозым.
⁹ Көп иудейлер Иисусты анда деп угала, жаңыс Ого
 болуп эмес, же Ол тиргискен Лазарьды да көрөргө
 келдилер. ¹⁰ Улу абыстар Лазарьды да өлтүрөргө
 жөптөжип алдылар, ¹¹ ненин учун десе ого болуп
 иудейлердин көбизи келеле, Иисуска бүдүп
 тургандар.

Иерусалимге көдүринилү киргени

¹² Эртезинде байрамга келген көп улус, Иисус
 Иерусалимге келип жатканын угала, ¹³ пальма
 агаштын бүрлерин тудунганча, Ого уткый чыгып,
 кыйгырыжып турдылар:
 – Осанна! *Кайраканнын адынан келип жатканы,*
 Израиль Кааны, алкышту!
¹⁴ Иисус десе, кулун эштек табала, ого минди,
 бичилгениле:
¹⁵ «*Коркыба, Сион кызы!*
Бат, сенин Каанын
кулун эштекке минип, сеге келип жат».
¹⁶ Онын үренчиктери мыны озо баштап
 ондобогон, же Иисус макталарда, анайда Ол
 керегинде бичилгенин ле Ого анайда эткендерин
 эске алгандар. ¹⁷ Ол Лазарьды сөөк салар жерден
 кычырып, тиргизип алган деп, Оныла кожо болгон
 улус керелеп айдып жүрген. ¹⁸ Онын да учун Оны
 улус уткып чыккан: бу кайкалды эткени Ол деп,
 олор уккандар. ¹⁹ Фарисейлер десе бойлоры
 ортодо эрмектешти:
 – Нени де эдип албай жатканыгарды көрүп туругар
 ба? Элдин ончозы Онын кийнинен барып жат!
²⁰ Байрамда бажырага келгендердин кезиги
 еллиндер болгон. ²¹ Олор Галилейдеги Вифсаидада
 жаткан Филиппке базып келеле, сурап айттылар:
 – Бийибис, Иисусты көрөр күүнис бар.
²² Филипп барып, мыны Андрейге айтты, онон
 Андрей ле Филипп экү барып, мыны Иисуска
 айттылар.

Кижн Уулынын макталар өйи жетти

²³ Иисус каруу жандырды:

– Кижн Уулынын макталар өйи жетти. ²⁴ Чынын, чынын айдадым слерге: буудайдын үрени жерге тўжўп, өлбөзө, жангыс бойы артып калар, өлзө, үрени көп бўдер. ²⁵ Жүрүмин сүүгени, онызын жылыитар, бу телекейде жүрүмин жек көргөни, онызын үргүлжн жүрүмге чеберлеп алар. ²⁶ Меге жалчы болуп жүргени, Мениле кожо барзын. Мен кайда болорым, жалчым да анда болор. Меге жалчы болуп жүргенди Адам тоор. ²⁷ Эмди тыным түймеенле толо. Мен нени айдайын? «Ада, Мениле не болорынан аргада» дегей эдим, же Мен бого болуп келгем. ²⁸ Ада, адынды мактаткын!

Тенериден үн угулды:

– Мактаттым, база да мактадарым!

²⁹ Мыны угуп турган улус «бу күкүрт» – дешти, кезиктери дезе «Оныла ангел эрмектешкен» – дедилер.

³⁰ Иисус айтты:

– Бу үн Меге эмес, слерге болгон. ³¹ Эмди бу телекейдин улузынын жаргызы бўдер, эмди бу телекейдин кааны чыгара сүрүлөр. ³² Мен жерден көдүрилзем, ончозын Бойыма тартып аларым.

³³ Мынайда Ол кандый өлүмле өлөрин айткан.

³⁴ Улус каруу жандырды:

– Бис Христосты үргүлжиге жүрер деп, Жасактан уккан эдибис. Кижн Уулы көдүрилер деп, канайып айдадын? Кижн Уулы дегенин – кем?

³⁵ Иисус айтты:

– Жарык слерле база бир эмеш өйгө болор. Слерди карануй туй албазын деп, жарыкту тужыгарда базып жүригер. Карануйда жүргени, кайдаар барып жатканын билбес ине. ³⁶ Слерде жарык бар тушта, жарыкка бўдигер: жарыктын уулдары болорыгар.

Мынайда айдала, Иисус олордон ырап, жылыа берди.

Бўдетени ле бўтпейтени керегинде

³⁷ Иисус олордын алдына көп билдилер де жайаган болзо, Ого бўтпедилер. ³⁸ Бу дезе Исаия жарлыкчынын мынайда айткан сөстөри бўтсин деп болгон:

«Кайракан, бистен укканга кем бўтти?

Кайраканнын күчи кемге ачылды?»

³⁹ Олор Исаиянын база мынайда айтканыла бўдүп болбодылар:

⁴⁰ *«Ол көстөрнн сокортты,*

жүрекерин таш этти.

Онын учун көстөрнле көрбөйт,

жүрекернле аайлабайт.

Меге де баштанбайт,

Мен олорды жазар эдим».

⁴¹ Онын магын көргөн учун, Исаия мынайда айткан; мыны ол Иисус керегинде айткан.

⁴² Иисуска көп бийлер де бўткен. Олор бўтсе де, бисти синагогадан чыгарып салбазын деп, фарисейлерден коркып, бўткенин айтпай тургандар. ⁴³ Олор улуска мактадарын Кудайга мактадарынан артыксынган.

⁴⁴ Иисус жаан үнденип, айтты:

– Меге бўткени, Меге бўткени эмес, Мени Ийгенге бўткени. ⁴⁵ Мени көрүп турганы, ол Мени Ийгенди көрүп турганы. ⁴⁶ Меге бўткен кижинин бирүзи де карануйда артып калбазын деп, жарык Бойым телекейге келдим. ⁴⁷ Сөзимди угала, бўдүрбеген кижини жаргылабазым. Мен бу телекейдин улузын жаргылаарга келбеген инем, же олорды аргадаарга келгем. ⁴⁸ Мени жектеп, сөзимди жаратпай турган кижн бойын жаргыга бергени ол: айткан сөзим, калганчы күнде оны жаргылаар. ⁴⁹ Мен Бойымнан айдып жүрген эмезим, нени айдарымды Мени ийген Ада Бойы жакыган. ⁵⁰ Онын жакылтазы үргүлжн жүрүм деп, билип турум. Андый болгондо, нени айдып турганымды, Аданын Меге айтканыла айдып турум.

Үренчиктердин будын жунганы

13 Пасха байрамнын алдында Иисус бу телекейден Адага баратан өйи жеткенин билип, Бойынын улузына бу телекейде карузып, онызын учына жетире көргүсти. ² Көрмөс Иисусты берип ийзин деп шүүлтени, Симон Искариоттын уулы Иуданын жүрегине салып койгон. Энирде, ажанып отурган өйдө, ³ Иисус, Адазы ончозын Онын колына бергенин, Бойы Кудайдан келгенин ле ойто Кудайга барып жатканын билип, ⁴ өрө турды. Катанчыгын чечип, коларткыш алала, курчанды. ⁵ Онон жунгушка суу урды, үренчиктердин будын жунуп, курчанып алган коларткыжыла арчый берди. ⁶ Симон-Петрга базып келерде, онызы айтты:

– Кайракан, будымды Сен жунарын ба?

⁷ – Эдип турганымды эмди билбей жадын, же соондо билип аларын – деп, Иисус каруу жандырды.

⁸ – Сен будымды качан да жунбазын! – деп, Петр айтты.

– Сени жунбазам, Менин энчимде үлү жок болорын – деп, Иисус каруу жандырды.

⁹ Симон-Петр айтты:

– Кайракан, жангыс та будымды эмес, колымды да, бажымды да жун!

¹⁰ – Жунулганнын жүк будын жунар керек, онын ончо бойы ару ине – деп, Иисус каруу жандырды. – Слер де ару эмейигер, же ончогор эмес.

¹¹ Иисус Бойын садып жатканды билип, «Ончогор ару эмес» дегени ол. ¹² Олордын будын жунуп, Бойынын кийимин кийеле, ойто кыйын отуруп, айтты:

– Слерге нени эткенимди билип туругар ба?

¹³ Мени слер Үредүчи ле Кайракан дейдигер, айтканыгар чын: Мен ол болорым. ¹⁴ Анайдарда, Мен, Кайракан ла Үредүчи Бойым, будыгарды

жунарымда, слер де бой-бойыгардын будыгарды јунужар учурлу. ¹⁵ Слерди Менин эткенимнен көрүжө эдип турзын деп, слерге јозок көргүстим. ¹⁶ Чынын, чынын айдадым слерге: кул бийинен јаан эмес, элчи ийгининен јаан эмес. ¹⁷ Слер мыны билип, эдип турган болзогор, кежиктү болгоныгар ол. ¹⁸ Слердин ончогорды айдып турган эмезим: талдап алгандарымды Бойым билерим. Је *Мениле кожо курсак јигени Меге чончойын көдүрди* деп, Агару Бичикте айдылган сөс бүдер учурлу. ¹⁹ Бу сөс бүдерден озо эмди слерге айдып турум, бүтсе, бу Мен болгоныма слерди Меге бүтсин деп. ²⁰ Чынын, чынын айдадым слерге: Менин ийер кижимди јуутканы, Мени јуутканы ол. Мени јуутканы дезе, Мени Ийгенди јуутканы.

Садып ийер кижини айтканы

²¹ Мыны айдала, Иисус тын өкпөөрип, кереледи:
– Чынын, чынын айдадым слерге: бирүгер Мени садып ийер.

²² Үренчиктер оп-соп түшкилеп, бу кемди айдып туру болбогой деп, бой-бойына көрүжип турдылар. ²³ Үренчиктеринин бирүзи, Иисуска кару болгоны, Ого коштой кыйын отурган. ²⁴ Онын айткан кижизи кем болгонын суразын деп, Симон-Петр ого имдеп ийди. ²⁵ Онызы Иисуска энчейип, сурады:

– Кайракан, ол кем болотон?

²⁶ – Тилим калашты тепшиге сугуп, кажызына берзем, ол болор – дейле, Иисус калашты тепшиге сугуп, Симон Искариоттын уулы Иудага берди.

²⁷ Бу калашты алган кийнинде Иуданын өзөк-буурына сатана кире конды.

– Эдип турганынды капшай эт – деп, Иисус ого айтты.

²⁸ Је Иисус ого не анайда айтканын кыйын отурган улустын кемизи де оңдободы. ²⁹ Иудада акчалу кайырчагаш болгон учун кезиги сананды: «Биске байрамга не керек, садып экел эмезе түрени улуска нени-нени бер деген болор». ³⁰ Иуда тилим калашты алган бойынча, чыга берди. Түн болгон.

Јагы јакылта

³¹ Ол чыга берерде, Иисус айтты:

– Кижии Уулы эмди макталды, Онын Бойында Кудай да макталды. ³² Онын Бойында Кудай макталган болзо, Кудай да Оны Бойында мактадар, Оны саадабай мактадар. ³³ Балдарым, ортогордо узак болбозым. Мени бедиреп јүреригер, је «Барар јериме келип болбозыгар» деп, иудейлерге айтканымды эмди слерге де айдып турум. ³⁴ Слерге јагы јакылта берип турум: бойы бойыгарга буурзап јүригер. Мен слерге буурзагамдый, бойы бойыгарга буурзап јүригер. ³⁵ Ортогордо сүүш болзо, слерди Менин үренчиктерим деп, ончозы танып ийер.

Петрдын јана түжерин айтканы (Мф. 26:31-35; Мк. 14:27-31; Лк. 22:31-34)

³⁶ – Кайракан, Сен кайдаар барып јаткан? – деп, Симон-Петр Онон сурады.

– Менин барар јериме эмди сен Менин кийнимнен барып болбозын, је соондо ээчиде барарын – деп, Иисус каруу јандырды.

³⁷ Петр айтты:

– Кайракан, эмди ненин учун Сенин кийнимнен барып болбойтом? Сен учун мен јүрүмимди берерим.

³⁸ Иисус каруу јандырды:

– Мен учун јүрүминди берерин бе? Чынын, чынын айдадым сеге: пөтүк эткелекте, Менен үч катап јана түжерин.

Иисус – јол, чындык ла јүрүм

14 – Јүректеригер түймебезин. Кудайга бүдигер, Меге де бүдигер. ² Адамнын байзынында кыптар көп. Јок болгон болзо, слерге јер белетеп барып јадым деп айдар бедим? ³ Мен барып, слерге јерди белетеп койоло, ойто келерим. Мен кайда болзом, слер де ондо болзын деп, слерди Бойыма аларым. ⁴ Менин кайдаар барып јатканымды дезе билеригер, јолды да билеригер.

⁵ – Кайракан, кайдаар барып јатканынды билбезис – деп, Фома айтты. – Јолды да канайып билетен эдис?

⁶ Иисус каруу јандырды:

– Мен – јол, чындык ла јүрүм. Мен ажыра келбегенче, Адага кем де келип болбос. ⁷ Слер Мени билер болзогор, Аданы да билер эдигер. Эмдиден ала Оны билеригер, Оны көргөнигер.

⁸ – Кайракан! – деп, Филипп айтты. – Аданы биске көргүс, биске ол ло болор.

⁹ – Мынча өйгө слерле кожо јүрдим, сен, Филипп, Мени билбей турун ба? – деп, Иисус каруу јандырды. – Мени көргөни, Аданы көргөни ол. Айдарда, «Аданы көргүс» деп, не айдадын? ¹⁰ Мен Адада, Ада Менде деп, бүтпей турун ба? Слерге айдып турган сөзимди Бойымнан айдып турган эмезим. Менин Бойымда јүрген Ада Бойынын керектерин эдип турганы ол. ¹¹ Мен Адада, Ада Менде деп, Меге бүдигер. Бүтпей турган болзогор, эдип јүргенимди көрүп бүдигер. ¹² Чынын, чынын айдадым слерге: Меге бүткен кижии эдип јүргенимди эдер, онон до артыкты эдер, ненин учун дезе Мен Адага барып јадым. ¹³ Менин адымда нени де суразагар, Ада Уулында макталсын деп, оныгарды бүдүрерим. ¹⁴ Менин адымда Менен нени де сураар болзогор, сурагарды бүдүрерим.

Агару Тынды берер болгоны

¹⁵ – Мени сүүп турган болзогор, јакылталарымды бүдүригер. ¹⁶ Мен Аданы буурзадарым, үргүлјиге

слерле кожо болзын деп, Ол слерге өскө Адаан Алаачыны – ¹⁷ Чындыктын Тынын берер. Оны улус алынып болбос, ненин учун дезе Оны көрбөй, билбей жат. Слер дезе Оны билеригер, Ол слерле жүрүп жат, слердин бойыгарда болор ине. ¹⁸ Слерди өскүс артырбай, слерге келерим. ¹⁹ База ла эмеш, улус Мени көрбөй калар, слер дезе Мени көрөригер, ненин учун дезе Мен эзен, слер де эзен жүреригер. ²⁰ Мен Адамда, слер Менде, Мен де слерде болгонымды калганчы күнде билип аларыгар. ²¹ Кемде Менин жакылталарым бар, кем оморды бүдүрүп турган, Мени сүүп турганы ол. Мени сүүгенди дезе Адам да сүүр, Мен де оны сүүрим, ого Бойым ачыларым.

²² – Кайракан! – деп, Искариот эмес Иуда айтты. – Ненин учун Сен улуска эмес, биске ачылайын деп турган?

²³ Иисус каруу жандырды:

– Мени сүүген кижини сөзимди бүдүрер, Адам да оны сүүр. Бис ого келеле, оныла кожо болорыс. ²⁴ Мени сүүбес кижини сөзимди бүдүрбей жат. Слердин угуп турган сөс дезе, Менийи эмес, Мени ийген Аданыйы. ²⁵ Слерле кожо бу жүрген Бойым мыны айттым. ²⁶ Менин адымда Ада ийер Адаан Алаачыны, Агару Тын дезе, слерди ончозына үредип, не ле айтканымды слерге эзедер. ²⁷ Слерге амыр берип, барып жадым. Бойымнын амырымды слерге берип жадым, телекей берип жаткандый эмес, Мен берип турум. Жүректеригер түймебезин, чочыбазын. ²⁸ «Слерден барарым, слерге келерим» деп, Менин слерге айтканымды укканыгар. Слер Мени сүүген болзогор, Адага барып жатканыма сүүнер эдигер, Ада Менен жаан ине. ²⁹ Ол болгон соондо, слерди Меге бүтсин деп, ол болголокто бу керегинде озолодо слерге эмди айттым. ³⁰ База слерле көп эрмектежип болбозым: бу телекейдин кааны келип жат. Онын Менде үлүүзи жок. ³¹ Же Аданы сүүп турганымды бу телекейдин улузы билер учурлу. Бат онын учун Аданын Меге жакыганыла эдип турум. Туругар, мынан баралы!

Иисус – виноградтын Төс Сабы

15 – Мен – виноградтын чын Төс Сабы, Адам дезе – виноград Өскүрөөчи. ² Мендеги жиелеги бүтпес кандый ла сапты Ол кезип жат. Жиелеги бүткенди дезе, жиелеги оноң көп болзын деп, арчып жат. ³ Слер дезе Менин слерге айткан сөзим ажыра аруталып калганыгар. ⁴ Менин Бойымда болуп туругар, Мен де слердин бойыгарда болорым. Сап төс сабында болбозо, алдынан бойы жиелек өскүрүп болбос, анайып ок слер де Менде болзогор, нени де өскүрүп албазыгар. ⁵ Мен – Төс Сап, слер – саптар. Кем Менде болор, Мен де онын бойында болорым, ол көп жиелек өскүрер. Мен жокко нени де эдип болбозыгар. ⁶ Менде болбогону сап чылап чыгара ташталып, кургап калар. Оморды жууп алып отко таштайдылар, омор күйүп каладылар. ⁷ Слер Менде

болуп турзагар, Менин сөзим слерде болуп турза, нени ле күүнзеп турганыгарды сурагар, слерге болор. ⁸ Көп жиелек өскүрүп, Менин үренчиктерим боло берзегер, Адам онызыла макталар. ⁹ Мени Адам сүүгендий, Мен де слерди сүүйдим. Менин сүүжимде жүригер! ¹⁰ Менин жакылталарымды бүдүрүп жүрер болзогор, Менин сүүжимде жүреригер. Анайып Мен де: Мен Адамнын жакылталарын бүдүрүп, Онын сүүжинде жүрүп жадым. ¹¹ Сүүнчим слерде болзын, сүүнчигер толо болзын деп, бу мыны слерге айттым. ¹² Бу – Менин жакылтам: Мен слерге карузыгамдый, бойы бойыгарга карузып жүригер. ¹³ Бойынын наылары учун жүрүмин берер сүүштен артык сүүш жок. ¹⁴ Менин жакылталарымды бүдүрүп жүрер болзогор, Менин наыларым болорыгар. ¹⁵ Эмди слерди кулдарым деп айтпай жадым, ненин учун дезе бийи нени эдип турганын кул билбес. Же Мен слерди наыларым деп айттым, ненин учун дезе Адамнан ончо укканымды слерге айдып бердим. ¹⁶ Слер Мени талдап алган эмеziger, Мен слерди талдап алдым. Слерди барып, жиелек экелип турзын, өскүргенигер жоголбой, бар болуп турзын деп, Менин адымда Аданан нени де суразагар, оны Ол слерге берзин деп, слерди туттым. ¹⁷ Бат, Менин слерге жакылтам: бойы бойыгарга карузып жүригер!

Телекей жаман көрөт

¹⁸ – Улус слерди жаман көрүп турган болзо, Мени слерден озо жаман көргөнин билигер. ¹⁹ Слер телекейден болгон болзогор, телекей бойындыын сүүр эди. Же слер телекейден эместе, Мен слерди телекейден ылгап алгамда, слерди телекей жаман көрүп жат. ²⁰ «Кул бойынын бийинен жаан эмес» деп, слерге айткан сөзимди эзеп жүригер. Мени истегенде, слерди де истеер, Менин сөзимди чебер тутканда, слердийин де чебер туткылаар. ²¹ Же мыны ончозын слерге Менин адым учун эткилеер, ненин учун дезе Мени Ийгенди билбей жадылар. ²² Мен келип, оморго айтпаган болзом, кинчектү болгылабас эди, же эмди кинчегинен актанып болбос. ²³ Мени жаман көргөни, Адамды да жаман көргөни ол. ²⁴ Менен башка кемнин де этпегенин омор ортодо бүдүрбеген болзом, кинчектү болгылабас эди. Эмди дезе, көрөлө, Мени де, Адамды да жаман көрдилер. ²⁵ Же Мени темей жаман көрдилер деп, омордын жасагында бичилгени иле болды. ²⁶ Мен слерге Аданан чыгып турган Чындык Тынды ийерим. Ол слердин адаанаарды алып, слерге коот болуп, Менин керечим болор. ²⁷ Башкыдан ала Мениле кожо жүрген слер де Мени керелеп жүреригер.

16 – Бүдүп турганыгарды артырбазын деп, слерге мыны айттым. ² Синагогалардан слерди чыгара сүргүлеер, оноң болгой, слерди өлтүрүп турган не ле кижини онызыла Кудайга жарамык эдип жадым деп сананар ой келедири. ³ Аданы да, Мени де билбегени учун анайда

кылынгылаар. ⁴ Өй једип келгежин, слерге мыны айтканымды эске алыгар деп, Мен слерге мыны айдып бердим. Слерле кожо јүргеним учун башкыда мыны слерге айтпагам.

Чындыктын Тыны керегинде

⁵ – Эмди дезе Мени Ийгенге барып жадым. «Кайдаар барып жадын?» деп, слердин кемигер де сурап турганаар јок, ⁶ карын, Менин айтканым јүрегеерге кунук толтырды. ⁷ Је чынын айдадым слерге: Менин барганым слерге торт. Мен барбазам, Адаан Алаачы слерге келбес ине, барзам, Оны слерге ийерим. ⁸ Ол келеле, кинчек, ак-чек ле јаргы не болгонын улуска ачар. ⁹ Кинчек дегени – Меге бүтпегени; ¹⁰ ак-чек дегени – Мен Адага барып жадым, эмди база Мени көрбөзигер; ¹¹ јаргы дегени – бу телекейдин кааны бурузына турганы. ¹² Айдатаным база көп эди, је слер эмди оны бадырып болбозыгар. ¹³ Ол, Чындыктын Тыны, келгежин, слерге ончо чындыкты көргүзөр: Ол Бойынан айдар эмес, укканын айдар, келер өй керегинде јетирер. ¹⁴ Ол Мени мактадар, ненин учун дезе Менийинен алып, слерге јетирер. ¹⁵ Аданын не бары – Менийи. Онын учун «Менийинен алып, слерге јетирер» дедим. ¹⁶ Удабас слер Мени көрбөй каларыгар, је онон удабай Мени ойто көрөригер. Мен Адага барып жадым ине.

Кунук сүүнчиге болор

¹⁷ Үренчиктердин кезиги бойы бойына айдышты: – «Удабас слер Мени көрбөй каларыгар, је онон удабай Мени ойто көрөригер» деп, база: «Мен Адага барып жадым» деп, Онын биске айтканы не болотон?
¹⁸ Анайдарда, олор айдыжып турдылар: – «Удабас» дегени не? Нени айдып туру болбогой, билбей жадыс.
¹⁹ Иисус Бойынан олор нени сурайын дегенин билип, айтты: – «Удабас слер Мени көрбөй каларыгар, је онон удабай Мени ойто көрөригер» деп айтканым не болотонун бойы бойыгардан суражып турганыгар ол бо? ²⁰ Чынын, чынын айдадым слерге: слер ыйлай, сыктай береригер, бу телекейдин улузы дезе, сүүнер. Слер кунугып јүреригер, је слердин кунугаар сүүнчи болуп барар. ²¹ Үй кижии бала табарда, айы-күни јеткен учун, оорып, кыйналып јат. Је балазын тапканда, ак-јарыкка кижии чыкты деп сүүнип, кыйын-шыразын ундып койот. ²² Анайып слер де эмди кунукчылду, је слерди база көрөр тужымда, јүрегеер сүүне берер, сүүнчигерди кем де блаап болбос. ²³ Ол күн нени де Менен сурабазыгар. Чынын, чынын айдадым слерге: Менин адымда Аданан нени де сураар болзогор, слерге берер. ²⁴ Эмдиге јетире Менин адымда

нени де сурабаган эдигер. Сурагар, сүүнчигер толо болзын деп, аларыгар.

Мен телекейди јендим

²⁵ – Мыны слерге Мен укаалап айттым, је эмди укаалап айтпай, Ада керегинде ачыгынча айдар өйим келип јат. ²⁶ Ол күн Менин адымда суранарыгар. Слердин учун Аданы буурзадарым дебейдим. ²⁷ Ада слерге Бойы карузып јат ине, ненин учун дезе, слер Меге карузып, Мени Кудайдан келген деп бүттигер. ²⁸ Мен Аданан чыгып, јер-телекейге келдим, эмди јер-телекейди ойто артырып, Адама барып жадым.

²⁹ Үренчиктери Ого айттылар:

– Бат, эмди Сен ачыгынча айдып, бир де укаа сөс айтпай жадын. ³⁰ Эмди Сенин ончо билеринди, кижии Сенен сөс сураарын керектебей јатканынды көрүп турубыс. Онын учун Сени Кудайдан келген деп, бүдүп жадыбыс.

³¹ – Эмди бүдүп жадыгар ба? – деп, Иисус айтты. – ³² Бат, јеригер сайын тозып, Мени јангыскан артыратан өйигер келип јат, једип те келди, је Мен јангыскан эмезим, Менин Адам Мениле кожо. ³³ Менин Бойымда амырыгар болзын деп, мыны слерге айттым. Бу телекейдин улузы ортодо кыстадып јүреригер, је сүрнүкпегер: Мен телекейдин јангын јендим.

Иисустын мүргүзи

17 Мынайып айткан кийнинде Иисус тенери өрө көрүп, айтты: – Ада! Өйим јетти. Уулын да Сени мактатсын деп, Бойыннын Уулынды мактат. ² Ого бергениннин ончозына үргүлји јүрүм берзин деп, Сен бастыра улустын бажын билер јанды Ого берип салган. ³ Үргүлји јүрүм дезе – ол јангыс чын Кудай Бойынды, Сен ийген Иисус Христосты билери. ⁴ Сени јерде мактаттым, Меге этсин деп јакып салганынды бүдүрдим. ⁵ Ада! Телекей бүдерден озо Мен Сениле јүреримде, Менде болгон макла эмди Мени Сен макта. ⁶ Сенин Меге телекейден алып берген улузына адынды ачтым. Олор Сенийи болгон эди, олорды Меге Сен берген; олор сөзиннен чыкпай јүрген эди. ⁷ Меге бергенин ончозы Сенен деп, эмди олор билип алдылар. ⁸ Меге берген сөзинди дезе Мен олорго айдып бердим; олор оны көксине алынып, Мени Сенен келген деп, чындаптан билип алдылар, Мени ийгени Сен деп бүттилер. ⁹ Мен олор учун мүргип турум, бу телекейдин улузы учун эмес, Меге берген улузын учун мүргип турум, ненин учун дезе олор Сенийи. ¹⁰ Не барым – Сенийи, Сенийи – Менийи. Мен олор ажыра макталдым. ¹¹ Эмди Мен телекейде эмезим, олор дезе, телекейде. Мен Сеге барып жадым. Агару Ада! Сенин Меге бергендеринди Бойына болуп чеберле. Бис бир болуп тургандый, олор до бирдий болзын.

12 Олорло кожо жүрген тужымда Сеге болуп Мен оморды корулап жүргем, Меге бергендеринди Мен чеберлеген эдим. Олүмнин уулынан башка, омордын кемизи де олүп калбады. Анайып, Агару Бичикте бичилгени бүтти. 13 Эмди десе Сеге барып жадым, Менин сүүнчим оморды толтырсын деп, мыны телекейде жүрген Бойым айдып турум. 14 Сөзинди оморго берип ийдим, же канайып Мен телекейден эмес, анайып омор до телекейден эмес болордо, бу телекейдин улузы оморды жаман көрди. 15 Оморды телекейден ал деп, мүргип жаткан эмес эдим, оморды жаманнан корула деп турум. 16 Канайып Мен телекейден эмезим, омор до телекейден эмес. 17 Оморды чындыкка агарулап сал: Сенин сөзин – чындыктын бойы. 18 Канайып Сен Мени телекейге ийген эдин, анайып Мен де оморды бу телекейдин улузына ийдим. 19 Омор до бойын Сеге чындап берзин деп, Мен Бойымды Сеге оморго до болуп берип турум. 20 Жагыс омор учун мүргип турган эмезим, омордын сөзинен Меге бүткендер учун мүргип турум. 21 Ончозы жагыс болзын. Канайып Сен, Ада, Менде эдин, Мен де Сенде, анайып омор до Бисте жагыс болзын, Мени ийгени Сен болгонына бу телекейдин улузы бүтсин. 22 Меге берген магынды Мен оморго бердим, канайып Бис жагыс, анайып омор до жагыс болзын. 23 Мен омордын бойында, Сен Менин Бойымда. Омор до бирликке жединзин, Мени ийгени Сен болгонында, Меге буурзагандый, оморго до буурзаганды бу телекейдин улузы билзин. 24 Ада! Мен кайда болзом, Меге бергендерин анда ок Мениле кожо болзын деп турум. Сенин берген магымды омор көрзин, Сен десе телекей бүдерден озо Меге буурзаган. 25 Чындык Ада! Бу телекейдин улузы Сени билип албады, Мен десе Сени билдим, Мени ийгени Сен деп, булар да билип алдылар. 26 Мен оморго адынды ачтым, база да ачарым, Мени сүүген сүүжин омордо болзын, Мен де – омордо.

Иисусты каруулга алганы

(Мф. 26:47-56; Мк. 14:43-50; Лк. 22:47-53)

18 Мыны айдала, Иисус үренчиктериле кожо чыгып, Кедрон деп өзбктин ол жанында өскөн садка Бойы да, үренчиктери де кирдилер. 2 Оны садып жаткан Иуда бу жерди билер болгон, Иисус үренчиктериле кожо анда улай ла жуулыжып туратан. 3 Же бат, Иуда рим черүчилдерди, улу абыстардан ла фарисейлерден байзыннын каруулчыктарын алып, бого келди. Омор ончозы жарыткыштарлу ла мылтыктарлу болгондор. 4 Иисус десе, Бойыла не болорын билип, оморго базып келеле, сурады:
– Кемди бедиреп туругар?
5 – Назарет жеринен Иисусты – деп, омор каруу жандырдылар.
– Бу Мен болорым – деп, Иисус айтты.

Оны садып жаткан Иуда база оморло кожо турган. 6 Иисус: «Бу Мен болорым» – деерде, омор тескерлеп, жерге жыгылдылар.

7 – Кемди бедиреп туругар? – деп, Иисус такып сурады.

Омор:

– Назарет жеринен Иисусты – дедилер.

8 Иисус айтты:

– Бу Мен болорым деп, слерге айттым ине. Мени бедиреп турган болзогор, оморды божодыгар, баргылазын.

9 Анайып, «Меге бергендериннин кемизин де жылытпадым» деген Онын сөзи бүтти.

10 Симон-Петр десе, кылыжын кынынан чыгара тартып, улу абыстын кулына жагып, он кулагын кезе чапты. Ол кулдын ады Малх болгон.

11 – Кылыжынды кынга сук! – деп, Иисус Петрга айтты. – Адамнын Меге берген салымынан Мен кыйыжатам ба?

Улу абыстагы шылу. Петрдын жана түшкени

(Мф. 26:57-58; Мк. 14:53-54; Лк. 22:54)

12 Анайдарда, черүчилдер, мун бажы ла иудей жалчылар Иисусты тудуп, күлүп алдылар. 13 Озо баштап Оны Ханнага экелдилер. Ханна десе ол жылда улу абыс болуп турган Каиафанын кайын адазы болгон. 14 Калык учун жагыс кижиле ол болгон. 15 Иисусты ээчиде Симон-Петр ла база бир үренчик барды. Бу үренчик улу абысла таныш болуп, Иисула кожо улу абыстын күрентигине кирди.

16 Петр десе эжиктин тыштында турган. Онон улу абысла таныш болгон үренчик чыгып келеле, эжикчи үй кижиле эрмектежеле, Петрды кийдирди. 17 Айдарда, эжикчи жалчы Петрга айтты:
– Бу Кижинин үренчиктеринин бирүзи сен болорын ба?

Ол «жок» – деди.

18 Кулдар ла жалчылар соок болордо, от салала, жылынып турдылар. Петр анайып ок оморло кожо жылынып турды.

19 Улу абыс десе Иисустан Онын үренчиктери ле Онын үредүзи керегинде сурады.

20 – Мен улуска ачыгынча айдып жүрдим – деп, Иисус каруу жандырды. – Мен жаантайын иудейлер жуулыжатан синагогада ла байзында үредип жүрдим, туйукка бир де неме айтпадым. 21 Менен не сурайдын? Мени оморго нени айдып жүрген деп, уккан улустан сура. Омор айтканымды билер.

22 Ол мынайда айдарда, коштой турган жалчылардын бирүзи Онын жүзине согуп, айтты:
– Сен улу абыска каруунды анайда айдып турун ба?

23 – Менин айтканым жаман болзо, жаманымды көргүс – деп, Иисус каруу жандырды. – Жакшы болзо, Мени не соктын?

24 Ханна Оны Каиафа деп улу абыска күлүлү бойын ийе берди.

25 Симон-Петр дезе жылынып турган.

– Сен де Онын үренчиктеринен болорун ба? – деп, онон сурадылар.

Ол жана тўжўп, «жок» – деди.

26 Улу абыстын кулдарынын бирүзи, Петр кулагын кезе чапкан кижинин төрөөни, айтты:

– Оныла кожо садта турганыңды көргөн эмес бедим?

27 Петр база ла жана тўшти. Бу тарый пөтүк этти.

Иисус Пилаттын алдында

(Мф. 27:1-2, 11-14; Мк. 15:1-5; Лк. 23:1-5)

28 Эрте танда иудей жандары Иисусты Каиафадан рим башчынын өргөөзине апардылар. Олор пасханы быjarлалбай жиирге, бойлоры өргөөгө кирбеди. 29 Пилат олорго чыгып келеле, айтты:

– Бу Кижини не деп бурулап турганаар?

30 – Жаманды этпеген болзо, Оны сеге бербес эдибис – деп, олор каруу жандырдылар.

31 – Оны алып, бойыгардын жасагаарла жаргылагар – деп, Пилат айтты.

– Кижини кыйнап өлтүрер жан бисте жок – деп, иудейлер каруу жандырдылар.

32 Иисустын кандый өлүмле өлөтөнүн билдиртип айткан сөзи бүдетен учун андый болгоны ол.

33 Пилат өргөөгө ойто кирип, Иисусты бойына кычырып алып, айтты:

– Сен иудейлердин Кааны ба?

34 – Сен мыны бойыннан айдып турун ба, эмезе Мен керегинде сеге өскө улус айтты ба? – деп, Иисус сурады.

35 – Мен иудей бедим? – деп, Пилат каруу жандырды. – Меге Сени бойыннын элин ле улу абыстар берип ийдилер. Сен нени эттин?

36 Иисус айтты:

– Менин Каандыгым бу телекейден эмес. Каандыгым бу телекейден болгон болзо, Мени иудейлерге берилбезин деп, Менин жалчыларым Мен учун тартыжар эди. Же эмди Менин Каандыгым мынан эмес.

37 – Андый болгондо, Сен каан ба? – деп, Пилат сурады.

Иисус айтты:

– Мени каан деп, сен айттың. Чындыкты керелейин деп, Менин туулганым, телекейге келгеним бу. Кем чындыктан, Менин үнимди угуп жат.

38 – «Чындык» дегенин не? – деп, Пилат сурайла, иудейлерге ойто чыгып келди.

– Бу Кижиден кандый да буру таппай турум – деп, ол айтты. – 39 Кижендүлердин бирүзин Пасха байрамга божодотон жаңыгар бар. Иудейлердин каанын слерге божодойын ба?

40 – Оны эмес, Варавваны! – деп, олор ойто ло кыйгырыжа берди. Варавва дезе тонокчы болгон.

Иисусты өлтүрер эдип жаргылаганы

(Мф. 27:15-31; Мк. 15:6-20; Лк. 23:13-25)

19 Пилат Иисусты камчылатты. 2 Черүчилдер тегенекти өөрөлө, Онын бажына салып, кубакай-кызыл катанчык кийдирдилер. 3 Ого базып келип,

– Иудейлердин Кааны эзендик болзын! – дешкилеп, жүзине согуп турдылар.

4 Пилат ойто чыгып келеле, айтты:

– Бат, Онон бир де буру таппай турганымды слерди билзин деп, Оны слерге чыгарып жадым.

5 Айдарда, Иисус тегенектен өрүмелдү ле кубакай-кызыл катанчыкту чыгып келди.

– Көргүлегер, бат бу Кижини! – деп, Пилат олорго айтты.

6 Улу абыстар ла жалчылар Оны көрөлө, кыйгырыжа бердилер:

– Оны керип кой, керип кой!

– Оны бойыгар керигер – деп, Пилат олорго айтты. – Мен Онон буру таппай турум.

7 – Бисте Жасак бар, – деп, иудейлер каруу жандырдылар, – Жасакла болзо, Ол Бойын Кудайдын Уулы деп жарлаганы учун өлөр учурлу.

8 Мыны угала, Пилат там коркыды. 9 Өргөөзине ойто кирип, Иисустан сурады:

– Сен кайдан?

Же Иисус каруу бербеди.

10 – Меге айдар күүнүн жок по? – деп, Пилат айтты. – Сени божодып та ийзем, табым, кере тартырам да, табым. Мыны Сен билбей турун ба?

11 Иисус каруу жандырды:

– Сеге өрөртинен берилбеген болзо, Менин бажымды билер жаңын жок болор эди. Онын учун Мени сеге берип ийгеннин кинчеги жаан.

12 Бу сөстөрдин кийинен Пилат Оны божодып ийер арга бедиреди, иудейлер дезе кыйгырыжып турдылар:

– Сен Оны божодып ийзен, каганга нажы эмезин! Бойын каан деп жарлап турганы, каганга удур туруп чыкканы ол.

13 Пилат бу сөсти угала, Иисусты чыгарала, жаргы эдетен жерге отурып алды. Бу жерди «Таш тергее», еврейлеп Гаввафа дейтен. 14 Пасха байрамнын алдындагы пятница күн, тал-түш кирези болгон.

– Көргүлегер, бат бу слердин кааныгар! – деп, Пилат иудейлерге айтты.

15 Же олор кыйгырыжа бердилер:

– Ол олзин! Олзин! Оны керип кой!

– Кааныгарды керип койойын ба? – деп, Пилат айтты.

– Каганнан башка бисте каан жок – деп, улу абыстар каруу жандырдылар.

16 Оны кере тартсын деп, Пилат Оны олорго берип ийди.

Иисусты керигени

(Мф. 27:32-44; Мк. 15:21-32; Лк. 23:26-43)

Анайдарда, Иисусты апардылар. ¹⁷ Бойынын керү агажын жүктенип алып, Ол «Куу-Баш», еврейлеп Голгофа деп жерге чыкты. ¹⁸ Анда Оны керип койдылар, Оныла кожо эки янына база эки кижини, ортозына Иисусты керип койдылар. ¹⁹ Пилат бичик бичийле, керү агашка илди. Бичилгени мындый болды: «Назарет жеринен Иисус, иудейлердин Кааны».

²⁰ Бу бичикти иудейлердин көбизи кычырган, ненин учун дезе Иисусты кере тарткан жер калага жуук болгон, ол еврей, рим, грек тилдерле бичилген. ²¹ Иудей улу абыстар дезе Пилатка айттылар:

– «Иудейлердин Кааны» деп бичибе, «Мен – иудейлердин Кааны» деп айтканын бичи.

²² – Нени бичигем, оны бичигем – деп, Пилат каруу жандырды.

²³ Черүчилдер Иисусты керийле, Онын кийимин алып, төрт башка – бойларынын тоозыла – үлежип алдылар. Анайып ок катанчыгын алдылар. Ол көктөгөн жик жок, тудуштай согуп эткен болгон.

²⁴ Олор бой-бойына айдышты:

– Мыны ыртпайлы, кажыбыска једижер деп, шыбага чачалы.

Анайып, Агару Бичикте мынайда айдылганы бүтти: «*Кийимимди бойлары ортодо үлежип, кийген кебим учун шыбага чачтылар*».

Черүчилдер анайда ла эттилер.

²⁵ Иисустын керү агажынын жанында Онын энези, энезинин сыйны Мария – Клеопанын эмеени, оноң Мария Магдалина турдылар. ²⁶ Иисус энези ле ого коштой турган карузыган үренчигин көрлө, энезине айтты:

– Үй киж, сенин уулын бу.

²⁷ Онон үренчигине:

– Сенин энен бу – деди.

Онон ло бери бу үренчик оны бойында жүргүскен.

²⁸ Мынын кийинде Иисус бүдетени бүтти деп билип, айтты:

– Суузап турум!

Анайып, Агару Бичикте айдылганы бүтти.

²⁹ Анда толтыра уксусту ыракы турган. Черүчилер уксусла чыктыдылган немени иссоп деп өзүмнин будагына саптап, Онын эрдине тийгистилер. ³⁰ Иисус суузынды амзап,

– Бүтти! – дейле, бажын энгилтип, тыны үзүле берди.

³¹ Ол пятница күн болгон. Улустын сөөгин суббот күнде керү агашта артырбаска, – ол суббот күн дезе улу күн болгон, – олардын јодолорын сый соголо, сөөктөрдү түжүрзин деп, иудейлер Пилаттан јөп сурадылар. ³² Черүчилдер келеле, Иисула кере тартылган улустын бирүзинин, оноң экинчизинин јодозын сый соктылар. ³³ Иисуска келип, Онын өлүп калганын көрүп, јодозын сый сокподылар.

³⁴ Је черүчилдердин бирүзи Онын кабыргаларына јыдала сайып ийерде, ол тарыйын кан ла суу ага берди.

³⁵ Мыны көргөн киж кередеген, онын керелегени чын. Чынды айдып турганын ол билер, слерди де бүтсин деп айткан. ³⁶ Анайып, *Онын үйе-сөөги сынбас* деп, Агару Бичикте айдылган сөс бүтти. ³⁷ Агару Бичикте база бир јеринде айдылганы бар: «*Јыдала сайган кижизи јаар көргүлеер*».

Иисустын мөнкүзин көдүргени

(Мф. 27:57-61; Мк. 15:42-47; Лк. 23:50-56)

³⁸ Мынын кийинде Аримафейден Иосиф деп киж Иисустын сөөгин түжүрип аларга, Пилаттан јөп сурады. (Ол Иисустын үренчиги болгон, је иудейлерден коркып, онызын јажытта туткан.) Пилат јөбин берди. Онызы барып, Иисустын сөөгин түжүрип алды. ³⁹ Никодим база ого келди. Башкыда ол түнде Иисуска келип жүрген. Никодим одус килограммга шыдар јараш ытту майдын ла алоэнин чейинтизин экелди. ⁴⁰ Олор Иисустын сөөгин алала, иудейлердин сөөк жуур јаныла јараш ытту чейинтиле сүртүп, кеден бөслө ороп ијдилер. ⁴¹ Онын кере тартырган јеринде сад болгон, анда кижинин сөөги салылгалак јаны јер. ⁴² Иудейлердин пятница күнине болуп Иисустын сөөгин жуугынча ол јерге салып койдылар.

Иисус Христостын тирилгени

(Мф. 28:1-10; Мк. 16:1-8; Лк. 24:1-12)

20 Неделенин баштапкы күнинде танбүрүнкийде Мария Магдалина сөөк салган јерге келип, таш ол јерден антарылып калганын көрди. ² Ол Симон-Петрга ла Иисус карузып жүрген база бир үренчикке жүргенче келип, айтты:

– Кайраканды сөөк салар јерден апарган, Оны кайда салганын билбей турубыс.

³ Петр база бир үренчикле кожо сөөк салган јер јаар бардылар. ⁴ Олор экилези кожо жүргендер, је бу үренчик Петрдан түрген жүрген, сөөк салган јерге озо јеткени ол болды. ⁵ Энчейип, кеден чуулар јатканын көрди, је сөөк салган јердин ичине кирбеди. ⁶ Оны ээчий Симон-Петр келди, сөөк салган јерге кирип, кеден чуу јатканын көрди; ⁷ Онын бажын орогон арчуул дезе кеден бөстөн башка, бойынын јеринде түрүп койгонын көрди. ⁸ Озо јеткен үренчик кирип көрди, бүтти. ⁹ Је Ол тирилер деп, Агару Бичикте айдылганын олор аайлабай тургандар. ¹⁰ Айдарда, үренчиктер јанып келдилер.

Иисустын Мария Магдалинага көрүнгени

(Мф. 16:9-11)

¹¹ Мария дезе сөөк салган јердин жанында ыйлап турган. Ыйлап туруп, сөөк салган јерге энчейип, ¹² карап көрзө, Иисустын сөөги јаткан јерде ак

кийимдү эки ангел отурды – бирүзи баш жанында, бирүзи бут жанында.

¹³ – Үй киж, сен не ыйлап турун? – деп, олор сурадылар.

– Кайраканымды апарыптыр, Оны та кайда салган, билбей жадым – ¹⁴ дейле, ол кайра көрөрдө, Иисус турды, же Оны Иисус деп таныбады.

¹⁵ – Үй киж, сен не ыйлап турун? – деп, Иисус ого айтты. – Кемди бедиреп турун?

Мария Оны садтын ишчизи болор деп, Ого айтты:

– Өрөкөн, сен Оны мынан чыгарган болзон, Оны кайда салганыңды меге айдып бер, мен Оны алайын.

¹⁶ – Мария! – деп, Иисус айтты.

Ол кайра көрүп, еврейлеп:

– Раввуни! – деди. (Бу сөс «Үредүчи» дегени.)

¹⁷ – Меге тийбе – деп, Иисус ого айтты. – Мен Адама көдүрилгелек инем. Же карындаштарыма барып, мынайда айт: «Мен Адама, слердин де Адагарга, Кудайыма, слердин де Кудайыгарга өрө чыгып жадым».

¹⁸ Мария Магдалина барып, Кайраканды көргөнүн, мыны ого Ол айтканын үренчиктерге жетирди.

Үренчиктерине көрүнгени

(Мф. 28:16-20; Мк. 16:14-18; Лк. 24:36-49)

¹⁹ Ол күн, неделенин баштапкы күненин энгиринде үренчиктер иудейлерден коркып, эжигин күрчектейле отуарда, Иисус келип, олардын ортозына туруп,

– Слерге амыр болзын! – деди.

²⁰ Мынайда айдала, ологор Бойынын колдорын ла кабыргаларын көргүсти.

Кайраканды көрбө, үренчиктер сүүне бердилер.

²¹ – Слерге амыр болзын! – деп, Иисус такып айтты. – Канайып Мени Ада ийген, анайып Мен де слерди ийип турум.

²² Мынайда айдала, олор жаар чыгара тынып, – Агару Тыңды алыныгар – деди. – ²³ Кемнин кинчегин таштазагар, онойы ташталар, кемде артырзагар, артып калар.

²⁴ Он экүнин бирүзи, Игис дейтен Фома десе, Иисус келип жүрерде, олорло кожо болбогон.

²⁵ – Бис Кайраканды көрдибис – деп, өскө үренчиктер ого айттылар. Же ол айтты:

– Онын колындагы кадунун ордын көрбөзөм, сабарымды ого сукпазам, кабыргаларына колым сугуп көрбөзөм, бүтпезим.

²⁶ Сегис күннин бажында үренчиктер база үйде болгондор, Фома да олорло кожо болды. Иисус эжик бөктүлүде келип, олардын ортозына туруп,

– Слерге амыр болзын! – дейле, ²⁷ Фомага айтты: – Сабарыңды бери сунуп, колымды көр, колыңды сунуп, кабыргаларыма сугуп көр. Бүтпес болбо, бүдер бол.

²⁸ – Менин Кайраканым, менин Кудайым! – деп, Фома айтты.

²⁹ – Сен Мени көргөнүн учун бүттин. Көрбөй бүткендери кежиктү – деп, Иисус ого айтты.

³⁰ Иисус үренчиктеринин алдында мынан да башка көп билдилер жайаган, олор бу түрбекте бичилбеген. ³¹ Иисус – ол Христос, Кудайдын Уулы болгонына слерди бүтсин деп, Ого бүделе, Онын Бойында слерди жүрүмдү болзын деп, мынын бичилгени бу.

21 Мынын кийнинде Иисус Тивериад талайдын жаказында Бойынын үренчиктерине база көрүнди. Көрүнгени мындай болгон. ² Симон-Петр, Игис дейтен Фома, Галилейдеги Канадан Нафанаил, Зеведейдин уулдары ла Иисустын үренчиктеринин экүзи база кожо болгондор.

³ – Мен балыктап барадырым – деп, Симон-Петр ологор айтты.

Арткандары:

– Бис те сениле кожо барарыс – дедилер.

Барып, кемеге отурдылар. Же ол түнде неме тутпадылар.

⁴ Тан адып келерде, Иисус жаратта турган. Же үренчиктер Оны Иисус деп таныбадылар.

⁵ – Балдар, слерде жиир неме бар ба? – деп, Иисус олардон сурады.

Олор:

– Жок – дедилер.

⁶ – Шүүнигерди кеменин он жанына таштагар, балык тудулар – деп, Ол айтты.

Олор шүүнин таштайла, балыктын көбине онызын чыгарып болбодылар.

⁷ – Бу Кайракан! – деп, Иисустын карузыган үренчиги Петрга айтты.

Бу Кайракан деп угала, Симон-Петр кийимин курчанып, – ол жыланаш болгон, – талайга калып ийди. ⁸ Өскө үренчиктер десе балыкту шүүнин тартканча, кемелү жүзүп келдилер. Жаратка жетире ыраак жок, эки жүс кол карызы кире болгон. ⁹ Олор жаратка чыгып келеле, от одырып койгонын, онын үстинде жаткан балыкты, оноң калашты көрдилер.

¹⁰ – Жаңы туткан балыгардан экелигер – деп, Иисус ологор айтты.

¹¹ Симон-Петр кемеге кирип, жүс бежен үч жаан балыкту шүүнин жаратка чыгарды. Андый көп балыктан шүүн жырылбады.

¹² – Келип, ажаныгар – деп, Иисус айтты.

Үренчиктер Оны Кайракан деп таныла, «Сен кем?» деп сураарга бирүзи де тидинбеди. ¹³ Иисус басып келип, калаш алып, ологор берди, балыкты база. ¹⁴ Мынайып, тирилеле, Иисус үренчиктерине үчинчи катап көрүнген.

Иисус ла Петр

¹⁵ Олор ажанып отуарда, Иисус Симон-Петрга айтты:

– Иона уулы Симон, сен Мени олордон артык сүүп жадын ба?

– Эйе, Кайракан, Сеге карузып турганымды билеринг – деп, Петр каруу жандырды.

– Кураандарымды кабыр – деп, Иисус ого айтты.

¹⁶ Онон экинчи катап сурады:

– Иона уулы Симон, сен Мени сүүп жадын ба?

– Эйе, Кайракан, Сеге карузып турганымды билеринг – деп, Петр каруу жандырды.

Иисус ого айтты:

– Койлорымды кабыр.

¹⁷ Иисус онон үчинчи катап сурады:

– Иона уулы Симон, сен Меге карузып жадын ба?

Ого карузып турган ба деп, Ол үчинчи катап сураган учун Петрга ачу боло берди.

– Кайракан, Сен ончозын билеринг – деп, ол Иисуска айтты. – Сеге карузып турганымды билеринг.

Иисус ого айтты:

– Койлорымды кабыр. ¹⁸ Чынын, чынын айдадым сеге: жаш болорыңда, бойың курчанып алып, кайдаар барайын дезен, анаар баратан эдинг. Же карыыр чагыңда колыңды өрө көдүрип, өскө кижиге курчадарың, барбайын деген жерге жединдирип барарың.

¹⁹ Кандый өлүмле Петр Кудайды мактадарың билдиртип, Иисус мынайып айтканы бу.

Мынайда айдала, ого:

– Менин кийнимнен бар – деди.

²⁰ Петр кайра баштанып, кийнинен Иисустың карузыган үренчиги келип жатканын көрди. Бу үренчик энирде ажанып отургылаарда, Иисуска энчейип, «Кайракан, Сени кем садып ийер?» деп сураган болгон.

²¹ Оны көрөлө, Петр Иисуска айтты:

– Кайракан, оныла не болор?

²² – Мен келгенчем ол жүрзин дезем, ондо сенин не керегин бар? – деп, Иисус каруу жандырды. – Сен Мениле кожо бар.

²³ Анайып, ол үренчик өлбөс деп, карындаштар ортодо сөс жүрген. Же Иисус оны өлбөс деген эмес, «Мен келгенчем, ол жүрзин дезем, ондо сенин не керегин бар?» – деген. ²⁴ Ол үренчик ончозын керелеп бичип койгоны бу. Онын керелегени чын деп, билип турубыс.

²⁵ Иисустың мынанг башка эткени көп. Же оны ончозын бичигежин, бичиген түрбектерди телекей бойына бадырып болбос эди деп, сананып турум. Аминь.

Апостолдордын керектери

1 Баштапкы бичигимде, Феофил, Иисус нени эдип, неге үредип баштаганынан ала ² талдап алган апостолдоруна Агару Тынла алкыш сөзүн береле, тенериге көдүрилген күнге жетире ончозын бичиген эдим. ³ Ол кыйын-шыразынын кийининде ологро тирү Бойы көрүнип, мынызынын чынын көп катап керелеген. Кудайдын Каандыгы керегинде бүдүмжилү керелеп ле айдып жүргенин апостолдор төртөн күнге улай көргөндөр. ⁴ Олорды жууп алып, jakыган:

– Иерусалимди таштап барбагар, же Менен укканыгарла Аданын береечи болгонын сакыгар.
⁵ Иоанн суула крестеген, слер дезе удабастан Агару Тынла крестедеригер.

Иисус Христостын тенериге көдүрилгени

⁶ Олор кожо жуулыжып келип, Иисустан сурап тургандар:

– Кайракан, Израильге каандыкты шак бу өйдө орныктырып жадын эмеш пе?

⁷ – Бойынын жаңыла Ада тургускан өйди ле күндерди билери слердин керегеер эмес – деп, Иисус ологро айткан. – ⁸ Же слерге Агару Тын түшкежин, күч алынып, Иерусалимде, Иудей ле Самар ичинде, жердин жаказына да жетире Менин керечилерим болорыгар.

⁹ Мынайда айдала, олордын көзинче тенериге көдүрилип, булутка көмүлип, көрүнбей барган.

¹⁰ Ол өрө чыгып отурган тужында тенери дөөн көрүп тургулаарда, кенетийин олордын алдына апагаш кийимдү эки эр кижичи тура түжүп,

¹¹ мынайда айткандар:

– Галилейдин улузы! Тенери дөөн көрүп алган не тургулараар? Бу Иисус, слерден тенериге көдүрилген Бойы, Онын тенери өрө чыгып отурганын көргөнигер чилеп ок келер.

Жаңы апостолды талдап алганы

¹² Онон апостолдор Елеон дейтен кырдан түжүп, Иерусалимге бурылдылар. Кыр каланын жуугында, суббот күнде өдөтөн жерде турган. ¹³ Үйгө кирип, үстиндеги кыпка чыгала, ого токтодылар. Анда Петр ла Иоанн, Иаков ло Андрей, Филипп ле Фома, Варфоломей ле Матфей, Алфейдин уулы Иаков ло Симон Зилот, онон Иаковтын уулы Иуда болгондор. ¹⁴ Олор бирлик күүн-санаалу кожо болуп, мүргигендер. Олорло кожо анайда ок бир

кезик үй улус, Иисустын энези Мария ла Онын карындаштары болгондор.

¹⁵ Ол күндердин бирүзүндө жуунга жүс жирме кире кижичи келген. Петр үренчиктердин өзөгине туруп, мынайда айтты:

¹⁶ – Эрлер, карындаштар, Иисусты тудуп алган улуска жол баштаачы Иуда керегинде Давид ажыра Агару Тын судурлаган Бичик бүдер учурлу болгон.

¹⁷ Иуда бистердин тообыска кожулып, Кудайга иштеерге тудулган эди. ¹⁸ Же ол жаман керек учун алган баала жер садып алып, бажыла сан төмөн келип түжеле, карды жарылып, ичеге-карыны жайрай берген. ¹⁹ Бу болгон керек Иерусалимде жаткан ончо улуска жарлалган. Онын учун ол жер олордын тилинде Акелдама – «Кан жери» деп адалган. ²⁰ Сарындардын түрбегинде бичилген: *«Айлы-журты ээн калзын, анда кижичи журтабазын»*, база: *«Жамызын болзо өскө кижичи алзын»*.

²¹ Анайдарда, биске эр улустын бирүзи кожулып, бисле кожо Иисустын тирилгенинин керечизи болоры керектү. Бу кижичи Иисус Кайракан ортобыста жүрерде, Иоанн улусты креске түжүргенинен ала Иисус бистен тенериге көдүрилген күнге жетире бисле кожо жүргендердин бирүзи болор учурлу.

²³ Эки кижичи ададылар: Варсава дейтен Иосифти, онын чоло ады Иуст болгон, онон Матфийди. ²⁴ Мүргийле, айттылар:

– Сен, Кайракан, ончо улустын жүрегинде не барын билерин. Анайдарда, бойынын жерине жүре берген Иуданын ордына Кудайга жалчы болуп жүрер ле апостолдын ижин эдер салымды үлешсин деп, бу экүнин кемизин талдап алганынды көргүзип бер.

²⁶ Онон шыбага чачтылар. Шыбага Матфийге түшти, ол он бир апостолдын тоозына кожулды.

Апостолдорго Агару Тын түшкени

2 Беженинчи күн жедип келерде, үренчиктер ончозы бирлик күүн-санаалу кожо болгондор. ² Кенетийин тенериден тын салкын соккондый шуулт угулып, олор отурган үйдин ичин толтырып ийди. ³ Ологро от-жалбыш ошкош айрыланып турган тилдер көрүнип, кажызынын ла үстине бирден токтой түшти. ⁴ Ончозы Агару Тынла толуп, айдатаны Тыннан берилип, өскө тилдерле эрмектене бердилер.

⁵ Ол өйдө Иерусалимде ак-жарыктын төрт талазынан келген кудайзак иудейлер болгон. ⁶ Бу мындый шуулт болордо, көп улус жуулып, түймеже бердилер, ненин учун дезе олардын кажызынын ла төрөл тилиле үренчиктердин эрмектенип турганын уккандар. ⁷ Олор алан кайкажып, айдыжып турдылар:

– Бат бу эрмектенип турган ончо улус Галилейден эмес пе? ⁸ Олордын төрөл тилисле эрмектенип турганын кажыбыс ла канайып угуп жадыс?

⁹ Ортобыста Парфиянын, Мидиянын, Еламнын улузы, Месопотамияда, Иудей ле Каппадокияда, Понт ло Асияда, ¹⁰ Фригия ла Памфилияда, Египетте, Ливиянын Киринаега одоштой жерлеринде жаткан улус, Римнен келген иудейлер де, иудей жанын алган өскө калыктар да, ¹¹ Криттин ле Аравиянын улузы бар ине. Олор бистин тилисле Кудайдын улу керектерин канайда айдып турганын угадыс.

¹² Ончозы алан кайкажып, алаатып, «Бу не атасы болотон?» – деп, бой-бойларына айдыжып турдылар. ¹³ Кезиктери дезе шоодып, «Олор тату аракы ичкен» дешкилеп турды.

Петрдын калыкка баштанганы

¹⁴ Петр дезе, он бир апостолло кожо өрө туруп, үнин бийиктедип, олорго баштанды:

– Иудейдин улузы ла Иерусалимнин эл-жоны! Мыны билип жүригер, айтканымды жазап тындагар. ¹⁵ Слердин сананганаарла булар эзирик эмес, эмди жүк тогузынчы саат эртен тура. ¹⁶ Же бу көрүп турганыгар Иоиль жарлыкчыдан күн-эртеде айдылып калган:

¹⁷ «Калганчы күндерде ончо улуска Тынымнан урарым, –

деп, Кудай айдат, –

ол тушта уулдарыгар слердин, кыстарыгар слердин

жарлыктап айдып жүрер,
жииттеригер слердин көрүлте көрөр,
каргандарыгарга слердин түш түжелер.

¹⁸ Кулдарыма да, кул үй улузыма да
ол күндерде Тынымнан урарым,
олор жарлыктап айдып жүрер.

¹⁹ Өрө тенериде кайкалдар,
төмөн жерде билдилер көргүзерим:
кан, от ло коройлогон түдүн.

²⁰ Күн карануй, ай кан боло берер.

Онон Кайраканнын улу ла жаркынду күни једип келер.

²¹ Кайраканнын адын бойына кычырып,
сураганы, аргадалар».

²² Израильдин улузы! Бу сөстөрдү угыгар: Назарет жеринен Иисус күчле, кайкалдарла, билдилерле Кудайдан слерге керелелген Эр кижиге болгон. Бу мыны ончозын слер ортодо Кудай Ол ажыра жайаган, оларды слер бойыгар билеригер. ²³ Кудайдын темдектегениле, озолондыра

көргөниле, Ол слерге берилген. Слер дезе, жарамастулардын колыла Оны креске кадап, өлтүрип койгоныгар. ²⁴ Же Кудай Оны өлүмнин олжозынан жайымдап, тиргискен, ненин учун дезе өлүм Оны тудар аргазы јок болгон. ²⁵ Давид Ол керегинде мынайда айткан:

«Кайраканды көзимнин алдында јаантайын көргөм.

Мени эренистелбезин деп, Ол јаантайын он јанымда.

²⁶ Мынан улам жүрегим болзо сүүнген,
тилим болзо мактаган,

бастыра бойым ижемјиде жүрет,

²⁷ ненин учун дезе менин жуламды таамыда артырбазын,

Бойыннын агаруна артап каларга бербезин.

²⁸ Сен меге жүрүмнин јолдорын айдып берген,
Бойыннын алдында мени сүүнчиле толтырарын».

²⁹ Эрлер, карындаштар! Улу адабыс Давид керегинде слерге тидим айдарга јөп беригер. Ол јада калган, сөбгин жууп койгон, сөбгин жууган јер бисте бүгүнге јетире бар. ³⁰ Анайдарда, ол, жарлыкчы бойы, Кудай онын калдыктарынан Христосты онын ширеезине отургызар болуп ого чертенгенин билген. ³¹ Озолондыра көрүп,

Христостын тирилери керегинде айткан. Онын тын-жулазы таамыда артырылбаган, эди-каны артабаган деген. ³² Бу Иисусты Кудай тиргискен, бис ончобыс онын керечилери. ³³ Ол Кудайдын он јанына көдүрилген, Аданын берер болгон Агару Тынын алала, эмди нени көрүп, угуп турганыгарды жайаган. ³⁴ Давид тенериге чыкпаган, је бойы айткан:

«Кайракан Кайраканыма айткан:
өштүлеринди будыннын алдына салып
бербегенчем,
он јаныма отур».

³⁶ Анайдарда, Израиль калыгы, Кудай слер кериген Иисусты Кайракан ла Христос эдип койгонын бек билип ал!

³⁷ Бу сөстөрдү угала, сыранай жүрекерине табарып, Петрга ла арткан апостолдорго айттылар:

– Бис канайдактар, эрлер, карындаштар?

³⁸ Петр дезе олорго айтты:

– Кинчектеригер ташталзын деп, кинчегеерди алынып, Кудайга баштаныгар, Иисус Христостын адында кажыгар ла креске түшсин, сый эдип Агару Тыннан аларыгар. ³⁹ Мыны Кудай слерге ле бала-баркагарга, ыраакта да болгондорына, кемди де болзо Бойына кычырза, – ончозына берер болгон.

⁴⁰ Ол өскө дө көп сөстөрлө керелеп, јакып, айдып турды:

– Слерди јаманга экелерден аргаданыгар!

⁴¹ Онын сөзин јарадып, креске түштилер. Ол күн үч мун кире кижиге кожулды.

Жаантайын кожо

⁴² Олор жаантайын апостолдордун үредүзүн угуп, бирлик болуп, калаш сындырып, мўргип, кожо болгондор. ⁴³ Кажы ла кижичи ширтилдеп жүрген, апостолдор дезе Иерусалимде көп кайкалдар ла билдилер эдип тургандар.

⁴⁴ Кудайга бүткендер ончозы кожо жүрген, не немези текши болгон. ⁴⁵ Нени ээленгенин, не барын садып, кемге не керек, үлеп тургандар. ⁴⁶ Кажы ла күн жангыс санаалу болуп, байзында жуулыжып, айылдар сайын калаш сындырып, ачык жүректүгө сүүнижип, ажанып, ⁴⁷ Кудайды алкап тургандар. Олорго бастыра калык карузыган, Кайракан дезе аргадап тургандарды Серкпеге күнүн сайын кожор болды.

Петр кенекти жасканы

3 Мўргийтен өйдө, түште үчинчи саат киреде Петр ла Иоанн экү байзынга барып жаткан. ² Энеден аксак туулган бир кижичи болгон. Оны күнүн сайын экелип, байзыннын Кызыл дейтен каалгазынын жанына отургызып койотон, ол дезе байзынга кирген улустан суранчыктайтан.

³ Петр ла Иоанн байзынга кирерге жатканын көрөлө, ол суранчыктай берди. ⁴ Петр Иоаннла кожо оны аяктап, айтты:

– Бис жаар көр!

⁵ Булардан неме жеджер болор бо деп, ол кижичи олор жаар лаптап көрө берди. ⁶ Же Петр: – Алтын-мөңүн менде жок эди, же не барымды сеге берип турум: Назарет жеринен Иисус Христостун адына болуп туруп, бас – дейле, ⁷ он колынан тудуп, тургусты. Бу тарый онын таманы ла үйе-сөөги тынып, ⁸ тура жүгүреле, бутка туруп, база берди. Базып барадып, секирип, Кудайды алкап, олорло кожо байзынга кирди. ⁹ Онын базып жүргенин, Кудайды алкап турганын ончо улус көрди. ¹⁰ байзыннын Кызыл каалгазынын жанында суранчыктап отураачы кижичи бу деп таныгылап, оныла болгон керектен куйка баштары жимиреп, кайкап божобой турдылар.

Петрдын сөзи

¹¹ Жазылган аксак Петр ла Иоанн артпай турган учун Соломоннын дейтен жабу алдына олорго кайкап калган улус жүгүрижип келди. ¹² Мыны көрөлө, Петр улуска айтты:

– Израильдин улузы, мынын незин кайкап туругар? Акту бойыстын күчисле эмезе кудайзагысла оны бастырып ийгенис чилеп, бисти не аяктап туругар? ¹³ *Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы, ада-өбөкөлөрүстин Кудайы*, Бойынын Иисус Уулын макка чыгарды. Оны слер садып ийгенигер, Оны жайымдаарга жаткан Пилаттын алдында Онон жана түшкенигер. ¹⁴ Же слер Агарудан ла Актудан жана

түжүп, кижичи өлтүрөөчини слерге берзин деп сураганыгар, ¹⁵ жүрүмнин Башчызын дезе, өлтүрип койгоныгар. Же Кудай Оны тиргискен, бис онын керечилери. ¹⁶ Онын адына бүткенис учун слердин көрүп турган ла билер бу кижигер Онын адыла бекчыдым болуп калды. Ол ажыра Кудайга бүткениле бу кижичи су-кадык боло бергенин бастырагар көрдигер.

¹⁷ Же мен билерим, карындаштар, жаандарыгар чылап, онойдо билбей эткенигерди. ¹⁸ Кудай дезе, Христос кыйналар деп, ончо жарлыкчылар ажыра канайып озолондыра айткан эди, анайып ла бүдүрип койгон. ¹⁹ Анайдарда, кинчектеригер арчылзын деп, кинчегерди алынып, Кудайга баштаныгар. ²⁰ Кайраканнын адынан соот-жыргалдын өйлөри келзин, озо жарлалган Христос Иисусты слерге ийзин.

²¹ Кудай Бойынын агару жебрен жарлыкчылары ажыра айтканыла, ончо неме орныгар өйгө жетире Оны тенери бойына алар учурлу болгон. ²² Моисей адаларга айткан: *«Кудай Кайракан слерге карындаштарыгардан мендий ок жарлыкчыны тудар. Онын слерге айткан сөзин угуп жүригер. 23 Ол жарлыкчынын сөзин укпаган кандый ла кижичи калык ортозынан жоголып калар»*. ²⁴ Самуилден ала онын кийнинде сөс айткан ончо жарлыкчылар бу күндер келерин жарлагандар. ²⁵ Слер – жарлыкчылардын ла бистин адаларысла Кудай жөптөгөн кереестин уулдары. Авраамга Ол мынайда айткан: *«Сенин үренинде жер-үстинин ончо ук-калыктары алкалар»*. ²⁶ Кудай Бойынын Иисус Уулын тиргизеле, кажыгарды ла жаман керектереерден кыйыштырага слерди алказын деп, слерге Оны ончозынан озо ийген.

Петр ла Иоанн жаргы алдында

4 Олор улуска сөзин айдып турганча, абыстар, байзындагы каруулдын жааны ла саддукейлер базып келдилер. ² Бу экү улусты үредип, Иисус ажыра тирилетенин жарлап турганына чугулданып, ³ оларды тудала, энир кирип калган учун, эртенге жетире деп, түрмелеп койдылар. ⁴ Сөсти уккан көп улус Кудайга бүтти, олардын тоозы беш мунга шыдар болды.

⁵ Эртезинде бийлер, жаандар ла бичикчилер Иерусалимде жуулышты. ⁶ Анда база улу абыс Ханна, Каиафа, Иоанн, Александр ла улу абыстардын угынан ончо улус болгон. ⁷ Петр ла Иоаннды ортозына тургузала, шыладылар:

– Мыны кандый жанла, кемнин адыла эттигер?

⁸ Айдарда, Петр Агару Тынла толуп, олорго айтты: – Калыктын бийлери ле жаандар! ⁹ Оору кижиге жетирген быйан керегинде, ол канайып аргадалган деп, бисти бүгүн шылагылап турган болзо, ¹⁰ слер ле Израильдин бастыра калыгы билигер: слер кериген, Кудай тиргискен Назарет жеринен Иисус Христостун адыла бу кижичи алдыгарда су-кадык туру. ¹¹ Иисус – *«слер, тура тудачылар, жектеп*

койгон, же булуннын төзи болуп калган Таш». Өскө кем де аргадап болбос. ¹² Улуска аргаданарга берилген өскө кемнин де ады-жолы тенери алдында жок.

¹³ Петр ла Иоаннын ачык-жарыгын көрүп, озор бичик билбес тегин улус болгондорун билеле, кайкажып, Иисула кожо жүрген деп, озорды танып турдылар. ¹⁴ Жазылган кижилорло кожо турганын көрүп, айдар немезин таппадылар. ¹⁵ Озорды оток-күредегн чыгып барзын деп жакарала, бойлоры ортодо шүүшкилеп, ¹⁶ айттылар:

– Бу улусты канайдарыс? Озордын көскө иле кайкал эткенин Иерусалимде жаткан кажы ла кижилер, оны күүреп болбозыс. ¹⁷ Же калык ортодо бу болгон керек там жайылбазын, Иисус керегинде кижиге неме айтпазын деп, озорды кезедип токтодолы.

¹⁸ Озорды алдырала, Иисус керегинде чек айтпазын, үретпезин деп жакардылар. ¹⁹ Же Петр ла Иоанн каруу жандырып, айттылар:

– Шүүп көрзөгөр, слерди Кудайдан артык укса, Кудайдын алдында чын болор бо? ²⁰ Нени көргөнисти ле нени укканысты айтпас аргабыс жок.

²¹ База катап кезеделе, бу болгон керек учун ончозы Кудайды алкап турарда, озорды каруузына тургузар шылтак таппай, божодып ийдилер.

²² Кайкамчылу жазылган кижилор төртөн жашты ажып калган болгон.

Апостолдордын мүргүзи

²³ Божодып ийерде, Петр ла Иоанн бойынын улузына келип, улу абыстар ла жаандар озорго не дешкенин ончозын айдып бердилер. ²⁴ Озор дезе, тындап угала, бир сагышла Кудайга баштанып, үнин бийиктедип, айттылар:

– Кайраканыс! Сен тенерини ле жерди, талайды ла озордо не барын жайаган. ²⁵ Сен Бойыннын кулыгн, улу адабыс Давидтин тилиле Агару Тыннан мынайда айткан эдин:

«Ненин учун калыктар түймейт, Израиль калыгы темей умзанат?»

²⁶ *Анайып ок жердин каандары көдүрилип, башчылар Кайраканга ла Онын Майлалганына удур туруп, бириктилер».*

²⁷ Ирод ло Понтий Пилат өскө калыктарла, Израильдин калыгыла кожо Сен майлаган агару Иисус Уулына удур бу калада чындаптан бириккилеген. ²⁸ Табынга ла жагынга келиштире темдектеп койгонын бүтсин деп, озордын бириккени бу. ²⁹ Эмди, Кайракан, озордын кекенгенин көр, Бойыннын кулдарына сөзинди жалтанбай айдарга бер, ³⁰ Агару Иисус Уулыннын адыла оору улус жазылзын, билдилер ле кайкалдар эдилзин деп, күчинди көргүс.

³¹ Мүргип божордо, жуулышкан жери жайкана берди, ончозы Агару Тынла толуп, Кудайдын сөзин жалтанбай айдып турдылар.

Ончозы ортокто

³² Кудайга бүткен ончо улустын жүреги ле тыны бир болгон; алкы-жөөжөзин кемизи де менийи дебейтен, үзеги текши болгон. ³³ Апостолдор дезе Иисус Христос Кайраканнын тирилгенин улу күчле керелеп жүргендер. Озордын ончозына Кудайдын улу жакшылыгы жедип турган. ³⁴ Озор ортодо немеге жединбей жүргени жок болгон, ненин учун дезе жерлү кижилерин, туралузы туразын садып, онын акказын экелип, ³⁵ апостолдорго берип тургандар. Кажы ла кижиге онын керектегени аайынча үлеп тургандар.

³⁶ Кипрде чыккан левит укту Иосия деп кижилор болгон. Апостолдор оны Варнава – «коот уулы» дежетен. ³⁷ Ол бойынын жерин садып ийеле, акказын экелип, апостолдорго берди.

Анания ла Сапфиранын меке-төгүни

⁵ Анания деген бир эр кижилор Сапфира эжиле кожо жеринин жарымын садада, ² баазынын кезигин эжинин жөбиле жажырып, кезигин экелип, апостолдорго берген. ³ Же Петр айтты:

– Анания, Агару Тынды төгүндейин, жердин баазынан жажырайын деп, сатанага жүрегине кирер жөпти не бердин? ⁴ Сенин жерин бар тушта, ол сенийи болбогон бо? Садып тапканын сенин табында болбогон бо? Андый немени жүрегине не алдын? Сен улусты эмес, Кудайды төгүндеген.

⁵ Бу сөстөрдин кийинде Анания жыгылала, тыны үзүле берди; уккан улустын куды чыкты. ⁶ Жиит уулдар өрө туруп, онын сөөгин жуурга белетеп, алып чыгала, жууп койдылар.

⁷ Уч саат кире өйдин бажында онын эмеени, не болгонын билбес бойы, кирип келди. ⁸ Петр онон сурады:

– Айт меге, жерди мынчага саттыгар ба?

– Эйе, анчага – деп, ол каруу жандырды.

⁹ Же Петр ого айтты:

– Кайраканнын Тынын ченеер деп эрмектежип алган немегер не? Бат, өбөгөннингн сөөгин жуугандары эжиктен кирип жадылар, озор сени де алып чыгар.

¹⁰ Бу ла тушта ол Петрдын буды алдына келип түжеле, тыны үзүле берди. Жиит уулдар кирип келеле, онын өлгөнүн көрүп, алып чыгала, өбөгөннингн жанына жууп койдылар. ¹¹ Бастыра серкпе ле мыны уккандар ончозы айдары жок коркый бердилер.

Кудайдын билдилери

¹² Апостолдор калык ортодо көп билдилер ле кайкалдар эдип жүргендер. Ончозы бир сагышту болуп, Соломоннын жабузында болуп тургандар.

¹³ Туш-туура улустан озорго кожуларга кем де тидинбес болды, калык дезе озорды алкап турган.

¹⁴ Кайраканга бүдүп турган эр де, үй де улустын

тоозы там көптөөр болды. ¹⁵ Петр өдүп баратса, онын жүк көлөткөзи де болзо кажы бирүзине тийзин деп, оору улусты тышкары чыгарып, орын-төжөккө салып турдылар. ¹⁶ Анайда ок оору-жоболдуларды ла кара желбистерге каптыргандарды алганча, жакалай калалардан Иерусалимге көп улус жуулар болды. Экелген улузы ончозы жазылып турган.

Апостолдорды истегени

¹⁷ Улу абыс ла чындыкка жарабас үредүлү сатдукейлердин тоозына кирген ончо улус ичтери күйүп, ¹⁸ апостолдорды тудала, текши түрмеге сугуп койдылар. ¹⁹ Же түнде Кайраканнын ангели түрменин эжигин ачып, оларды чыгарып, айтты:

²⁰ – Барыгар, байзында туруп, улуска жүрүм керегинде солун-табыш айдыгар.

²¹ Олор мыны угала, эртен тура байзынга кирип, үредип турдылар. Улу абыс ла оныла кожо жүргендер дезе келеле, оток-күреени ле Израильдин жаандарынын отогын жууп, апостолдорды экелзин деп, түрмеге улус ийдилер. ²² Же барган жалчылар оларды түрмеден таппады. Бурылып, тил жетирип, ²³ айттылар:

– Түрмени быжулап бөктөптир, эжик жанында каруулчыктар турган эмтир, же ачып ийерде, ичинде кижиге жогыла.

²⁴ Бу сөстөрдү угала, улу абыс, байзыннын каруулынын жааны ла өскө дө улу абыстар ол не атасы болотон деп, алан кайкажып турдылар. ²⁵ Же кем де келип, ологорго айтты:

– Бат, слердин түрмелеп койгон эрлеригер байзында туруп, улус үредип жат!

²⁶ Айдарда, каруулдын жааны жалчыларды ээчиткенче барып, оларды албан жогынан экелди, ненин учун дезе ташла шыбалаар деп, улустан коркыгандар.

²⁷ Оларды экелеле, оток-күреенин алдына тургустылар. Улу абыс сурады:

²⁸ – Ол атты адап үретпегер деп, слерди кату жакарып, токтоткон жогыс па? Слер дезе, бойыгардын үредүгерди Иерусалим ичине таркадып, бу Кижинин каны учун бисти бурулаарга жадыгар.

²⁹ Петр ла апостолдор дезе каруу жандырдылар:

– Кудайга улустаң артык багар керек. ³⁰ Слер Иисусты агашка илип, өлтүрүп койгоныгар, же ада-өбөкөлөрстин Кудайы Оны тиргискен. ³¹ Израиль кинчегин алынып, Кудайга баштанып, кинчектери ташталзын деп, Кудай Ого, жүрүмнин Башчызына ла Аргадаачыга, жан ла күч берген. ³² Онын керечилери – бис ле Ого сөсуккур улуска Кудай берген Агару Тын.

³³ Мыны угала калжуурып, оларды өлтүрерге турдылар. ³⁴ Айдарда, оток-күрееге кирип турган Гамалиил деп фарисей, калыкта тоомжулу жасакчы, өрө туруп, апостолдорды чүрче чыгарыгар – деди. ³⁵ Ологорго дезе айтты:

– Израильдин улузы! Бу улусты канайдатаныгарды якшы сананып көрүгер. ³⁶ Жуукта жаңы бойын кандый да улу кижиге деп адап, Февда деген кижиге табылган. Ого төрт жүс кире кижиге кожулган. Оны өлтүрүп койгондор, кожо жүргендер ончозы жер сайын тозып, жылыып калды. ³⁷ Онын кийинде тооалыштын күндеринде Галилейдин Иуда деп кижиге табылып, калыкты баштап апарды. Оны база өлтүргилеп койды, кожо жүргендер ончозы таркады. ³⁸ Онын учун эмди айдып турум слерге: бу улуска тийбегер, ары божодып ийигер. Бу баштанкай эмезе бу керек улустаң болзо, – ол жайрадылар. ³⁹ Же Кудайдан болзо, оларды эркитеп болбозыгар, калак, Кудайдын өштүлери болуп калдыгар.

⁴⁰ Олор Гамалиилдин сөзине кирдилер. Апостолдорды алдырала камчылап, Иисустын адынан неме айтпагар деп жакарала, божодып ийдилер. ⁴¹ Апостолдор дезе, Иисус Кайраканнын ады учун базындырдыс деп, сүүнгилеп, оток-күрееден чыгып бардылар.

⁴² Кажы ла күн байзында ла айылдар сайын улус үредерин токтотпой, Иисус Христос керегинде Сүүнчилү Жар айдып жүрдилер.

Жети болушчыны көстөгөни

6 Ол күндерде, үренчиктердин тоозы арбындап турарда, күнүн сайын аш-курсак үлегенде, тул үй улузысты керектебей туру деп, елдиндер еврейлерди бурулап, комудал угустылар. ² Айдарда, он эки апостол камык үренчиктерди жуула, айттылар:

– Улустын курсак-тамагын кичеерге болуп Кудайдын сөзүн артырарга жарабас. ³ Онын учун, карындаштар, бойыгар ортодон якшы ады чыккан, Агару Тынла, ойгорлыкка толо жети кижини талдап алыгар. Ологорго бу ишти молгойлы, ⁴ бойлорыс дезе, жаантайын мүргип, сөскө иштеп жүрели.

⁵ Мындый шүүлте жуулышкан улустын ончозына жарады. Олор Кудайга бек бүткен ле Агару Тынла толо болгон Стефанды, Филиппти, Прохорды, Никанорды, Тимонды, Парменди, Антиохиянын кижизин – иудей жаңын алган Николайды талдап, ⁶ апостолдордын алдына тургустылар. Булар дезе мүргийле, ологорго колдорун салып, алкадылар.

⁷ Кудайдын сөзи жайылып, Иерусалимде үренчиктердин тоозы тапту көптөп, абыстардан да сүрекей көп улус Кудай жаңына багып турдылар.

Стефанды каруулга алганы

⁸ Стефан дезе, Кудайга бүдетениле, күчле толо болуп, калыкта улу кайкалдар ла билдилер жайап жүрген. ⁹ Бу өйдө либертиндердин, киринейлердин ле александрийлердин дейтен синагоганын, Киликия ла Асиянын синагогаларынын кезик улузы түймеп чыккан. Олор Стефанла сөс блаажып, ¹⁰ онын ойгорлыгына ла ол ажыра айткан Тынга

удурлажып болбой тургандар. ¹¹ Айдарда, кезик улусты мынайда айдарга жажытту сөстөп алдылар: «Ол Моисейди ле Кудайды жамандап турганын уктыбыс». ¹² Байа улус калыкты, жаандарды ла бичикчилерди күйбүредип, Стефанга табару эдип, оток-күрееге апардылар. ¹³ Төгүн керечилер таап алдылар, озор мынайда айдып турдылар:

– Алдыгарда турган кижиде бу агару жерди ле Жасакты жамандап божобойт. ¹⁴ Назарет жеринен Иисус бу жерди жемиреле, Моисейдин биске берген чүм-жандарын кубултар деп, онын айтканын уктыбыс.

¹⁵ Оток-күрееде отурган ончо улус Стефан жаар көрдилер – онын чырайы ангелдин чырайынды болгон.

Стефаннын оток-күрее алдында айткан сөзи

7 – Ол чын андый ба? – деп, улу абыс Стефаннан сурады.

² Же ол айтты:

– Эрлер, карындаштар ла адалар! Угыгар! Харранга көчөрдөн озо Месопотамияда Авраам адабыска мактын Кудайы көрүнип, ³ айткан: *«Жеринди ле төрөөн-туугандарынды артырып койоло, Мен айдып берген жерге бар».* ⁴ Айдарда, ол Халдей жеринен чыгып, Харранга көчүп алган. Адазы жада калган кийнинде Кудай оны эмди слер жаткан жерге көчүргөн. ⁵ Мынан энчи эдип сөөмчө дө жер бербеген, же келер өйдө *ого ло онын калдыгына бу жерди ээленерге берерим* деп, ондо бала-барка жок тушта сөзүн берген. ⁶ Кудай айткан: *«Онын калдыктары өскө жерде туш улус болор, озорды төрт жүс жыл кулданып кыстагылаар. 7 Же Мен озорды кулданган калыкты жаргылаарым»* – деп, Кудай айткан, – *«мынын кийнинде озор чыгып, Меге бу жерде бажыргылаар».* ⁸ Онон Кудай Авраамга томдоорынын кереезин берген. Анайып, Исаак уулы тууларда, сегизинчи күнде оны томдогон, Исаак десе – Иаковты, Иаков – он эки уулын, бистин абаларды.

⁹ Абалар Иосифке күйүнеле, оны Египетке садып ийген. Же Кудай оныла кожо болгон, ¹⁰ ончо түбектен айрып, ого быйан ла ойгорлык берген. Онын учун Египеттин кааны фараон оны Египеттин ле акту бойынын айлы-журтынын бажына тургускан. ¹¹ Онон Египет ле Ханаан ичинде ачана-торо башталып, бойыла кожо улу кыйын-шыра экелген. Ада-өбөкөлорис курсагына жединбей барган. ¹² Иаков Египетте калаш барын угала, оноор ада-өбөкөлористи баштапкы катап ийген. ¹³ Озор экинчи катап барарда, Иосиф агаларына таныткан, онын угы-төзин фараон билип алган. ¹⁴ Иосиф улус ийип, Иаков адазын ла бар-жок төрөөн-туугандарын алдырып алган, озор ончозы жетен беш кижиде болгон. ¹⁵ Иаков Египетке көчүп, анда ол бойы да, ада-өбөкөлорис те үле-коногы жеткенче жүргендер. ¹⁶ Озордын сөбгин Сихемге апарып, Еммордын уулдарынан

мөнгүннин баазыла Авраам садып алган жердеги куй-ташка жуугандар.

¹⁷ Кудайдын Авраамга берген сөзи бүдөр ой жууктаган сайын, Египетте бистин калык арбындап турган. ¹⁸ *Иосифти билбес өскө каан жанга келгенче* андый болгон. ¹⁹ Ол бистин калыкка удур сүмелү кылынып, ада-өбөкөлористи кыстап, балдары тирү артпазын деп, албанла таштаттырып турган. ²⁰ Бу өйдө Моисей туулган, ол жап-жараш бала болгон. Моисейди үч ай адазы-эште азырагандар. ²¹ Оны таштап ийерде, фараоннын кызы бойына алып, уулын чылап таскаткан. ²² Моисейди Египеттин калыгынын ончо ойгорлыгына үредип койгондор, ол айдар да, тудар да эр болгон.

²³ Төртөн жажы толордо, ол бойынын карындаштарына – Израильдин уулдарына барып келер деп шүүген. ²⁴ Озордын бирүзин ачындырып турганын көрөлө, онын адаанын алып, Египеттин кижизин өлтүрип ийген. ²⁵ Кудай онын колыла аргадаш берип турганын карындаштар аайлаар болбой деп сананган, же озор аайлабаган. ²⁶ Эртезинде согужып тургандарын көрөлө келип, эптештирип, айткан: *«Слер карындаштар эдигер, не ачыныжып турганыгар?»* ²⁷ Же бойынын жуук кижизин ачындырып турганы, Моисейди ийде салып, айткан: *«Сени жааныс ла жаргычыс эдип кем тургусты?»* ²⁸ *Кече Египеттин кижизин өлтүргенин чилеп, мени де өлтүрерге турун ба?»* ²⁹ Мыны угала, Моисей ырбап, Мадиам жеринде туш жердин кижизи болуп калган. Анда ол эки уулду болгон.

³⁰ Төртөн жылдын бажында ого Синай кырдын куба чөлинде күйген тегенектү тайа-жыраанын жалбыжында Кайраканнын ангели көрүнгөн.

³¹ Моисей мыны көрөлө, кайкай берген. Лаптап аяккаарга жууктада базып келедерде, ого Кайраканнын үни угулган: ³² *«Мен – ада-өбөкөлориннин Кудайы, Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы».* Моисей ширтилдеп, көрөргө тидинбей турган. ³³ Кайракан ого айткан: *«Будыннан өдүгинди суур, сен турган жер – агару жер. 34 Мен Египетте калыгымды кыстаганын көрүп, онту-калагын угуп, жайымдаарга түштим. Эмди бар, Мен сени Египет жаар ийейин».*

³⁵ *«Сени жааныс ла жаргычыс эдип кем тургусты?»* дейле, озор Моисейди жектеген. Бу Моисейди тайа-жыраада ого көрүнгөн ангелдин болужыла Кудай башчы ла аргадаачы эдип ийген. ³⁶ Египет жеринде, Кызыл талай жаказында, онон төртөн жыл куба чөлдө кайкалдар ла билдилер жайап, калыгын чыгарган кижиде ол. ³⁷ *«Кайракан Кудайыгар слерге карындаштарыгардан мендий ок жарлыкчыны тудар»* деп, Израильдин уулдарына айткан кижиде ол Моисей. ³⁸ Ол куба чөлдө ада-өбөкөлорисле кожо болгон. Синай кырда ого ангел баштанган; ол биске берерге тирү сөстөр алган. ³⁹ Же ада-өбөкөлорис ого бакпай, оны жектеп, жүректериле Египетке тартылып, ⁴⁰ Ааронго айткандар: *«Бисти*

Египет жеринен чыгарган Моисей кайткан болбогой, билбей турубыс. Онын учун бисти баштап апарар кудайлар эдип бер». ⁴¹ Ол күндөрдө ада-өбөкөлорис чалуга неме тайарга, бозунын алтын сүрин жазап, бойлорынын колыла эткен неменин алдында сүүнижип тургандар. ⁴² Кудай дезе олардон кайра баштанып, оларды айга-күнге, жылдыстарга бажырага берип ийген, жарлыкчылардын түрбегинде бичилгениле: *«Израиль журты!*

Төртөн жылга куба чөлдө

Меге берү ле тайылга эткен бедин?

⁴³ *Бойыгарла кожо Молохтын чадырын ла Ремфан кудайыгардын чолмонын алганыгар: бажырага бойыгар эткен сүрлерди.*

Онын учун Мен слерди Вавилоннон ары көчүрерим».

⁴⁴ Куба чөлдө ада-өбөкөлористе керенин чадыры болгон. Ол Кудайдын Моисейге көргүскен кебериле эдилген. ⁴⁵ Оны ада-өбөкөлорис бойына алала, Иисус Навинге баштадып, олардын алдынан Кудай сүрген калыктардын жерине кийдиргендер. Анайда Давидтин күндерине жетире болгон. ⁴⁶ Давид Кудайдын алдында жакшылык алып, Иаковтын Кудайына айыл-журт табайын деп мургиген.

⁴⁷ Соломон дезе Ого байзын тудуп берген. ⁴⁸ Же Öрө турган Кудай кижинин колы туткан байзында жатпай жат, жарлыкчынын мынайда айтканыла:

⁴⁹ *«Тенери – Меге ширее, жер – Менин будым алды.*

Меге кандый байзын тудуп береригер? – деп, Кайракан айдат, –

эмезе Мен амыраар жер кайда?

⁵⁰ *Мыны ончозын Менин колым жайаган эмес пе?»*

⁵¹ Слер – өчөш-кедер, жүреги ле кулагы томдолбогон улус! Канаыйп ада-өбөкөлоригер, анаыйп слер де жаантайын Агару Тынга удурлажып жадыгар. ⁵² Ада-өбөкөлоригер жарлыкчылардын кемизин истебеди? Олор Актунын келерин озолодо билип жарлагандарды өлтүргендер. Эмди дезе слер Онын Бойын садып, өлтүрүп койдыгар. ⁵³ Слер ангелдерден жасак алала, Оны чеберлебедигер.

Стефанды өлтүргени

⁵⁴ Мыны угуп, олар ичинде калууруп, Стефанга тиштерин кыырадып турдылар. ⁵⁵ Ол дезе, Агару Тынла толо берген бойы, тенери öрө ажыктап, Кудайдын магын ла Кудайдын он жанында турган Иисусты көрөлө, ⁵⁶ айтты:

– Бат, мен ачык тенерини ле Кудайдын он жанында турган Кижини Уулын көрүп турум!

⁵⁷ Олор дезе чынчырыжып, кулактарын туй тудала, Стефанга тап эттилер. ⁵⁸ Оны каланын тыштына чыгарала, ташла шыбалай бердилер. Керечилер дезе Савл деп уулдын будынын жанына кийимдерин салып койдылар. ⁵⁹ Стефанды ташла

шыбалап турдылар, ол дезе, эреп-жайнап, айдып турды:

– Иисус Кайракан, тынымды Бойына ал!

⁶⁰ Онон тизеленип, тын үнденип, айтты:

– Кайракан, бу кинчекти ологорго жетирбе! Анайда айдала, божой берди.

Кудайга бүткендерди истегени

⁸ Савл дезе Стефанды өлтүргенин жарадып турган. Ол күн Иерусалимдеги серкпеге удур коркышту истежү башталган. Апостолдордон öскөзи ончозы Иудей ле Самар жерлери сайын тозо бергендер.

² Кудайга чындык эрлер Стефаннын сөөгин жууп, улу ый-сыгыт эткендер. ³ Савл дезе, серкпени жоголторго, айыл-журттарга кирип, эр ле үй улусты тудуп, түрмелеп турган.

Самар жеринде Сүүнчилү Жар жарлалат

⁴ Тозуп баргандар дезе кайда ла базып жүрүп, Кудайдын сөзин жарладылар. ⁵ Филипп дезе, Самар калазына келип, ологорго Христос керегинде жарлыктады. ⁶ Ал-түмен улус Филипп жайаган кайкалдарды угуп ла көрүп, онын айтканын ажарулу тындаар болды. ⁷ Көп улустын öзөк-буурунан кара желбистер кыйгы-кышкыла, онту-калакла чыгып, көп жоболдулар ла аксак-бүксектер жазылып тургандар. ⁸ Ол калада улу-жаан сүүнчи болгон.

⁹ Калада анайда ок Симон деп бир эр кижини жүрген. Мынан озо ол бойын кандый да улу кижини деп адап, илби-тармазыла Самар калыгын кайкаткан. ¹⁰ Оны жаанду-жашту лаптап угып, айдыжып тургандар:

– Бу Кудайдын улу күчи!

¹¹ Ол илби-тармазыла оларды узак öйгө кайкадып келген учун, оны угуп тургандар. ¹² Же Кудайдын Каандыгы ла Иисус Христостын ады керегинде Сүүнчилү Жар жарлаган Филиппке бүделе, эр де, үй де улус креске түшти. ¹³ Симон бойы да бүтти, креске түжеле, Филипптен айрылбай жүрди. Улу күчтер ле билдилер жайалып турганын көрөлө, кайкаар болды.

¹⁴ Иерусалимде жүрген апостолдор Самар жеринин улусы Кудайдын сөзин жаратканын угала, ологорго Петр ла Иоанны ийдилер. ¹⁵ Бу экү келип, Агару Тынды алынзын деп, ологор учун мургидилер, ¹⁶ ненин учун дезе Ол кемизине де түшкелек болгон, ологор жүк Иисус Кайраканнын адында креске түшкендер. ¹⁷ Айдарда, ологорго колдорун салып алкаарда, ологор Агару Тын алындылар. ¹⁸ Симон дезе, апостолдор кол салып алкаарда, Агару Тын берилип турганын көрөлө, ологорго акча экелип, ¹⁹ айтты:

– Кол салып алкаган кижим Агару Тын алзын деп, меге де бу жанды беригер.

²⁰ Же Петр ого айтты:

– Мөңүнүн сениле кожо өлүмге болзын, ненин учун дезе Кудайдын сыйын акчала садып аларым

деп сананган. ²¹ Бистин ижибисте сеге үлүү де, талдаш та жок – жүрегин Кудайдын алдында акту эмес. ²² Анайдарда, бу жаман санаанды кубултып, Кайраканга мўрги, жүрегиннин кара санаазын Ол таштаар болор бо. ²³ Ичине ачу от толгонын, төгүнгө кижендеткенинди көрүп турум.

²⁴ Симон дезе, каруу жандырып, айтты:

– Слердин айтканыгардын нези де меге жетпезин деп, мен учун Кайраканга мўргигер.

²⁵ Олор дезе, Кайраканнын сөзин керелеп жарлыктайла, Иерусалим жаар кайра бурылдылар, жолой көп самар журттарда Сүүнчилү Жар жарладылар.

Филипп ле эфиоп

²⁶ Кайраканнын ангели Филиппке айтты:

– Туруп, түштүк жаар, Иерусалимнен Газа түшкен жолго бар. Ол ээн.

²⁷ Филипп шыйдынала, барды. Же бат, акталап койгон бир эфиоп эр кижини – кандакиянын, Эфиопиянын абакай-каанынын сайыды, онын акча-жөөжозинин коручызы болгон кижини Кудайга бажыраарга Иерусалимге жүреле, ²⁸ жанып бараткан. Ол бойынын жуучыл абразында Исаия жарлыкчынын бичигин кычырып отурган. ²⁹ Тын Филиппке айтты:

– Ол абрага жууктап, коштой бас.

³⁰ Филипп жууктап келеле, байагы кижини Исаия жарлыкчыны кычырып турганын угала, ³¹ сурады:

– Кычырып турганынды аайлап жадын ба?

– Меге кижини жартабаганча, канайып аайлайтан эдим? – дейле, ол Филиппти абрага чыгып, кожо отурзын деп сурады.

³² Агару Бичиктен ол кычырган жер дезе мындый болгон:

«Оны сойорго жаткан койды чылап экелгендер. Кайчылаган улус алдында үн жок жаткан кураан чылап,

Ол кыныс этпейт.

³³ *Оны базынганы – Онын жаргызы болгон.*

Же Онын угы-төзүн айдып берер кижини жок, ненин учун дезе Онын жүрүми жерден алылып жат».

³⁴ Акталап койгон кижини Филиппке баштанып, айтты:

– Сурап турум сени, айтсан меге, жарлыкчы кем керегинде айдат: бойы керегинде бе айса кандый бир өскө кижини керегинде бе?

³⁵ Айдарда, Филипп оозын ачып, Агару Бичиктин бу тужынан баштайла, ого Иисус керегинде Сүүнчилү Жар жарлады. ³⁶ Жорыгын улалтып, сууга келдилер.

– Бат, суу; креске түжерге кем меге буудактап жат? – деп, акталап койгон кижини айтты. ³⁷ Филипп: «Акту жүрегиннен бүдүп турган болзон, жараар» – деди. Онызы айтты: «Христос – Кудайдын Уулы деп, бүдүп жадым».

³⁸ Онон абраны токтотсын деп жакарды. Экү, Филипп ле акталап койгон кижини, сууга кирдилер, Филипп оны крестеди. ³⁹ Олор суудан чыгып

келерде, Агару Тын акталап кижиге түшти. Кайраканнын ангели Филиппти апарды, акталап койгон кижини оны база көрбөди. Ол сүүнип, онон ары атанды. ⁴⁰ Филипп дезе Азотто болуп калды. Кесарияга жеткенче, ончо калаларга кирип, Сүүнчилү Жар жарлады.

Савлдын Кудайга баштанганы

⁹ Савл дезе, каны-инин жуудунып, Кайраканнын үренчиктерин өлтүрерге кекенгенче болгон. Ол улу абыска келип, ² бу жолдо турган эр де, үй де улустын кемизин табар, Иерусалимге кижендү экелерге, Дамасктагы συναгогаларга самаралар сурап алды. ³ Дамаскка жууктап келедерде, кенетийин оны тенгериден жаркын чалыдып ийди.

⁴ Ол жерге жыгылып, ого айткан үнди угуп ийди:

– Савл, Савл, сен Мени не истейдин?

⁵ – Сен кем, Кайракан? – деп, ол сурады.

Кайракан дезе айтты:

– Мен – сеге истеткен Иисус. Сеге жыдага удур барарга күч.

⁶ Ол сертилдеп ле куйка бажы жимиреп, айтты: «Кайракан, мени нени этсин деерин?» Кайракан ого айтты: «Туруп, калага бар, нени эдетенин сеге айдылар».

⁷ Савлла кожо жүрген улус дезе талымзырап калган турдылар: олор үнди уккан да болзо, кемди де көрбөгөн. ⁸ Савл жерден өрө турала, көзи ачык бойы, кемди де көрүп болбоды. Оны жединип, Дамаскка экелдилер. ⁹ Ол үч күн көрбөй, неме жибей, ичпей жүрди.

¹⁰ Дамаскта Анания деп бир үренчик болгон.

Кайракан ого көрүлтеде: «Анания!» – деди.

– Эйе, бу мен, Кайракан – деп, онызы каруу жандырды.

¹¹ Кайракан айтты:

– Туруп, Көнү дейтен оромго барып, Иуда-эштен Тарстын Савл деп кижизин сурап ук. Ол эмди мўргип жат. ¹² Ол мындый көрүлте көргөн: Анания деп эр кижини кирип келеле, көзи ачылзын деп, ого кол салып, алкаган.

¹³ Же Анания каруу жандырды:

– Бу кижини керегинде Иерусалимде Сенин агаруларына канча жаманы жеткенин көп улустан уккам. ¹⁴ Сенин адынды бойына кычырган улусты ончозын тудар жагы онын мында да бар. Андый жанды ол улу абыстардан алган.

¹⁵ Же Кайракан айтты:

– Бар! Калыктар да, каандар да, Израильдин уулдары да алдында адымды жарладайын деп, Менин талдап алганым ол. ¹⁶ Менин адым учун канча кире шыралайтанын Мен ого көргүзип берерим.

¹⁷ Анания барып, байагы айылга кирди, Савлга колын салып алкап, айтты:

– Савл карындаш! Көзин ачылып, сени Агару Тынла толзын деп, келип жаткан жолында сеге көрүнгөн Иисус Кайракан мени ийди.

¹⁸ Бу тарый онын көзинен кайзырык түшкен чилеп, кенетийин көзи ачылды. Ол өрө туруп, креске түшти. ¹⁹ Курсак жийле, тыны кирди.

Савлдын Дамаскта жарлыктаганы

Савл үренчиктерле кожо Дамаскта бир канча күн жүрүп, ²⁰ ол ло тарый синагогаларда Иисусты Кудайдын Уулы деп, жарлай берди. ²¹ Уккан улус ончозы кайкап, айдыжып турдылар:

– Иисуска баштанып турган улусты Иерусалимде кырган кижилер бу болор боз? Олорды тудуп күлүйлө, улу абыстарга апарып берерге, бери де келгени бу эмес пе?

²² Савл дезе, там тынып, бу Кижилер Христостун бойы деп чынын керелеп, Дамаскта жаткан иудейлерди туйуктандырып турды.

²³ Тапту көп күндөр өдөрдө, иудейлер оны өлтүрөр деп жөптөштилери. ²⁴ Же Савл булардын туйка жөптөжүзүн билип ийди. Олор дезе, оны өлтүрөргө, каалгалардын жанында түни-түжи тозып тургандар. ²⁵ Түндө онын үренчиктери дезе оны каламага отургызып, стенени төмөн түжүрип ийдилери.

Савл Иерусалимде

²⁶ Савл Иерусалимге келеле, үренчиктерге кожуларга ченешти. Же ол үренчик болгонына бүтпей, онын ончозы коркып тургандар.

²⁷ Айдарда, Варнава оны алганча, апостолдорго келип, канайып ол жолдо Кайраканды көргөнүн, Кайракан ого не дегенин, канайып ол Дамаскта Иисус Кайраканнын адынан тидим жарлыктаганын айдып берди. ²⁸ Савл олорло кожо болуп, Иерусалимнен барып, ойто келип, Кайраканнын адынан тидим жарлыктап жүрди. ²⁹ Еллиндерле база эрмектежип, сөс блаажар болды, олор дезе Савлды өлтүрөргө турдылар. ³⁰ Карындаштары мыны билеле, оны Кесарияга апарып, Тарс жаар аткарып ийдилери.

³¹ Анайдарда, Иудей, Галилей ле Самар ичиндеги серкпелер амыр-энчүдө жүрүп, тынып, Кайраканнын алдында айап, Агару Тыннан коот алып, көптөп, өзүп турдылар.

Петр Энейди жасканы

³² Петр ончозын эбирип, Лиддада жаткан агаруларга база келди. ³³ Анда ол төжөктө сегис жыл жаткан курулгак оорулу Эней деп бир кижини тапты.

³⁴ Петр ого айтты:

– Эней, сени Иисус Христос жазып туру. Төжөгиннен тур.

Ол бу ла тарый туруп келди. ³⁵ Оны Лиддада ла Сарондо жаткан ончо улус көрүп, Кайраканга баштанды.

Петр Тавифаны тиргискени

³⁶ Иоппияда Тавифа («жеерен») деп үренчик үй кижилер болгон. Ол көп жакшынак керектер эдип, жокту-гойуга быйаны жедип турган. ³⁷ Бу күндөрдө ол оорыйла, жада калган. Оны жунала, үстиндеги кыпка салып койгондор. ³⁸ Лидда Иоппияга жуук болгон учун Петрдын анда жүргенин үренчиктер угала, олорго саадабай келзин деп, ого эки кижилер ийдилери.

³⁹ Петр туруп, олорло кожо барды. Жедип келерде, оны үстиндеги кыпка апардылар. Тул үй улус ончозы Петрдын алдына туруп, кожо жүрөрдө Жеерен көктөгөн чамчаларды ла жикпелерди ого көргүзүп, ыйлажып турдылар. ⁴⁰ Же Петр ончолорун кыптан чыгарып, тизеленип, мүргий берди. Онын кижинин сөөгине баштанып, – Тавифа, тур! – деди.

Ол көзүн ачып, Петрды көрөлө, отуруп алды. ⁴¹ Петр ого колун сунуп, тургусты. Агаруларды ла тул үй улусты кычырала, онын эзен-амыр болгонын көргүсти. ⁴² Бу болгоны Иоппия ичине угулып, көп улус Кайраканга бүттү. ⁴³ Петр Иоппияда тапту узак жүрди. Ол тере илеечи Симон деп кижинин айлында жаткан.

Петр ла Корнилий

¹⁰ Кесарияда Италий дейтен полктын жүс жуучылынын жааны Корнилий деп эр кижилер болгон. ² Ол, айылдагы улузыла кожо Кудайга чындык, Онын айап жүрөр бойы, калыкка буурзап, көп быйан жетирип, Кудайга жаантайын мүргип жүрөтөн.

³ Бир күн түште үч саат кирезинде ол Кудайдын ангелин көрүлтеде жап-жарт көрүп ийди. Ангел ого кирип келеле, «Корнилий!» – деди. ⁴ Корнилий ол жаар көстөп, коркып, айтты:

– Не, Кайракан?

Ангел каруу жандырды:

– Кудай мүргигенинди угуп, быйанынды көрүп жат. Ол сени ундыбаган. ⁵ Эмди Иоппия жаар Петр дейтен Симонго улус ий. ⁶ Ол талай жанында туралу тере илеечи Симон-эште айылдап жат. Ол сеге сөстөр айдар, оныла сен ле айылдагы улузын аргадалар.

⁷ Оныла эрмектешкен ангел жүре берерде, Корнилий бойына жуук эки жалчызы ла кожо жүрөр чындык жуучылын алдырды. ⁸ Не болгонын ончозын олорго айдып, Иоппия жаар ийди.

⁹ Эртезинде, ийген улус жолдо тушта, калага жууктап барадарда, тал-түш кирезинде Петр туранын үстине мүргиирге чыкты. ¹⁰ Ол аштап, ажанар күүни келди. Курсак аскылап жатканча, көрүлтеге алдырды. ¹¹ Көрзө, тенери ачык эмитир, төрт булуңынан буулаштырган жаан-элбек кеден ошкош неме жерге түжүп жатты. ¹² Онын ичинде жердин басып-жылып жүрөр жүзүн-жүүр тындулары,

андары ла тегеринин куштары болгон. ¹³ Ын ого айтты:

– Тур, Петр, буларды сойып жи!

¹⁴ Же Петр айтты:

– Канайтса да жибезим, Кайракан! Бу жажыма бир де быяр айса ару эмес неме жибегем.

¹⁵ Ын ого база айтты:

– Кудайдын арутаганын быяр дебе.

¹⁶ Мынайда үч катап бололо, ончозы тегериге ойто көдүриле берди.

¹⁷ Ол көргөн көрүлте не атасы деп, Петр ичинде кайкап турарда, бат, Корнилийдин ийген улузы Симон-эшти сурулап табала, каалганын жанына токтой түштилер. ¹⁸ Петр дейтен Симон мында айылдап турган ба деп, кыйгырып сурадылар.

¹⁹ Петр көрүлте керегинде сананып турганча, Тын ого айтты:

– Бат, үч кижиге сени бедиреп туру. ²⁰ Тур, жерге түжүп, бир де эренистелбей, олорло кожо бар. Мен олорды ийгем.

²¹ Петр Корнилийден ого ийилген улуска түжүп, айтты:

– Слердин бедиреп турган кижигер мен болорым. Не керектү жүригер?

²² Олор каруу жандырдылар:

– Бишти жүс жуучылдын жааны Корнилий ийген. Ол Кудайга чындык ла Онон айап жүрген кижиге, оны иудейлер ончозы тооп жат. Сени айлына кычырып, айдар сөзинди уксын деп, агару ангелден жакару алган.

²³ Айдарда, Петр олорды айлына кийдирип, күндүледи.

Эртезинде дезе туруп, олорло кожо чыкты. Иоппиядагы карындаштардын кезиги оныла ок бардылар. ²⁴ Соңы күн Кесарияга келдилер. Корнилий дезе төрөөн-туугандарын ла жуук наыларын жууйла, олорды сакып отурган. ²⁵ Петр үйгө кирип жадарда, Корнилий уткып, онын буды алдына жыгылып, бажырды. ²⁶ Же Петр оны тургузып,

– Тур, мен бойым база кижиге – деди.

²⁷ Оныла эрмектешкенче үйгө кирип, көп улус жуулганын көрди. ²⁸ Олорго айтты:

– Иудей кижиге өскө укту кижиге билижери эмезе онын айлына кирери жарабазын билеригер. Же Кудай мени бир де кижини быяр эмезе ару эмес деп адабазын деген. ²⁹ Онын учун мени кычыргылаарда, мойнобой келдим. Анайдарда, сурап турум: не керектү мени кычырдыгар?

³⁰ Корнилий каруу жандырды:

– Төрт күн мынан озо, шак бу ойгө жетире мен орозологом, тогус саатка барып жадарда, айлымда мүргигем. Кенетийин менин алдыма жылтырууш кийимдү эр кижиге тура түжүп, ³¹ мынайда айткан: «Корнилий! Кудай мүргүлинди укты, буурзап эткен быйанын санаазына кирди. ³² Иоппия жаар Петр дейтен Симонго улус ий. Ол талайдын жанында жаткан тере илеечи Симон-эште айылдап жат. Ол

келип, сеге айдар». ³³ Онын учун сеге ылтам улус ийгем. Же бат, келгенин жакшы. Биске айтсын деп, сеге Кудайдын жакарганын ончозын угарга, эмди ончобус Кудайдын алдында турубыс.

³⁴ Айдарда, Петр айдып баштады:

– Кудай улустын чырай-бүдүжине көрбөй турганын эмди чындаптан ондоп жадым. ³⁵ Же кандый ла калыкта Онон айап, чыныла эдип жүрген кижиге Ого жарап жат. ³⁶ Ол Иисус Христос ажыра энчү керегинде Сүүнчилү Жар жарлап, Израильдин уулдарына сөс ийген. Иисус – Ол ончозынын Кайраканы. ³⁷ Иоанн креске түжетенин жарлыктаган соңында Галилейден баштайла, Иудей ичинде не болгонын билеригер: ³⁸ Назарет жеринен Иисус керегинде, канайып Кудай Оны Агару Тынла, күчле майлаганын. Ол быяндун керектер эдип, көрмөстин базынчыгында улусты көдүрезин жазып, базып жүрген, ненин учун дезе Кудай Оныла кожо болгон. ³⁹ Бис дезе иудейлердин ороонында ла Иерусалимде Ол нени эткенинин ончозынын керечилери. Оны агашка илип, өлтүрип койгондор. ⁴⁰ Учунчи күнде Кудай Оны тиргизип, Оны көскө көрүнөр эдип салган – ⁴¹ ончо калыкка эмес, же биске, Кудайдын озолодо туткан керечилерине. Бис дезе Ол тирилген соңында Оныла кожо ичип-жип жүргенис. ⁴² Ол тирүүлөрдүн ле өлгөндөрдүн Кудай тургускан Жаргычызы болгонын улуска жарлыктазын ла керелезин деп, биске жакарган. ⁴³ Ого бүткен кандый ла кижинин кинчеги Онын адыла ташталар деп, Ол керегинде ончо жарлыкчылар керелеп жадылар.

⁴⁴ Петр айдып турганча, онын сөзүн уккан ончо улуска Агару Тын түшти. ⁴⁵ Петрла кожо келген томдолгондор ортодон бүдүп тургандар Агару Тыннын сыйы өскө улуска да урулды деп, алан кайкадылар, ⁴⁶ ненин учун дезе, олор өскө тилдерле эрмектенип, Кудайды улуркадып тургандарын уккандар. Онон Петр айтты:

⁴⁷ – Бу улус Агару Тынды бис ле чилеп алган. Айдарда, сууга кирип, креске түшпезин деп, олорды кем токтодор?

⁴⁸ Айдарда, Иисус Христостын адында креске түжигер – деди. Онон Петрды тоолу күнге олардо артып калзын деп сурадылар.

Петрдын Иерусалимге бурылганы

11 Апостолдор ло Иудейде жүрген карындаштар Кудайдын сөзүн өскө калыктар да жаратканын уктылар. ² Петр Иерусалимге келерде, томдолгондор оны каарып, ³ айттылар:

– Сен томдолбогон улустын айлына кирип, кожо ажанган.

⁴ Айдарда, Петр не болгонын жүргеери айдып баштады:

⁵ – Иоппия калада мүргип турала, көрүлтеге алдыргам: төрт булунынан тудулып, жаан-элбек

кеден ошкош неме тенериден түжүп келеделе, меге жеткен. ⁶ Мен оноор көрүп, аяктап турала, жердин базып жүрер тындуларын, андарды, ылып жүрер тындуларды ла тенеринин куштарын көрүп ийгем. ⁷ Меге айткан үнди уккам: «Тур, Петр, буларды сойып жи». ⁸ Же мен айткам: «Канайтса да жибезим, Кайракан! Быяр айса ару эмес неме оозыма качан да кирбеген». ⁹ Тенериден үн экинчи катап айткан: «Кудайдын арутаганын ару эмес деп жарлаба». ¹⁰ Мынайда үч катап бололо, онон ончозы тенери өрө ойто көдүриле берген. ¹¹ Же бат, бу ла тушта Кесариядан меге ийилген үч кижичи мен болгон турага баскылап келген. ¹² Тын меге эмеш те эренистелбей, олорло кожо бар деген. Бу алты карындаш мениле кожо барган. Байагы кижинин айлына келдибис. ¹³ Ол кижичи биске онын айлында ангелди көргөни керегинде куучындаган. Ол ангел ого мынайда айткан: «Иоппия жаар улус ийип, Петр дейтен Симонды алдырып ал. ¹⁴ Ол сего сөс айдар, ол сөстөр сени ле айылдагы улузынды аргадаар».

¹⁵ Мен айдып баштаарымда, башкыда биске де чилеп, олорго Агару Тын түшкен. ¹⁶ Ол тушта Кайраканнын мынайда айткан сөзин эске алгам: «Иоанн суула крестеген, слер дезе Агару Тынла крестедеригер». ¹⁷ Анайдарда, Иисус Христос Кайраканга бүткен биске чилеп, Кудай олорго андый ок сый берген болзо, Кудайга удурлажатар мен кем андый?

¹⁸ Мыны угала, томдолгондор токунап, Кудайды алкап, айттылар:

– Кудай өскө калыктарга да жүрүм аларга, Ого баштанар арга берген туру.

Антиохияда серкпе төзөгөни

¹⁹ Бу өйдө Стефаннан улам болгон истежүдөн тоскон улус Финикия, Кипр ле Антиохияга жеттилер. Олор иудейлерден башка сөсти кемге де жарлыктабай жүргендер. ²⁰ Кезиги Кипрдин ле Киринейдин улузы болгон. Олор Антиохияга келеле, еллиндерле де эрмектешип, Иисус Кайракан керегинде Сүүнчилү Жар жарлап турдылар. ²¹ Кайраканнын кучи олорло кожо болгон, ума жок көп улус бүдүп, Кайраканга баштанган.

²² Мынын табыжы Иерусалимдеги серкпеге жедерде, Варнаваны Антиохия жаар ийдилер. ²³ Варнава једип барала, Кудайдын јакшылыгын көрөлө сүүнип, Кайраканга акту жүрегинен чындык болзын деп, ончозын сергидип турды. ²⁴ Ол јалакай, Агару Тынла толгон, Иисуска тын бүткен кижичи болгон. Анайып, Кайраканга көп улус бүтти. ²⁵ Онон Варнава Савлды бедиреп, Тарс төөн барды. Оны табала, Антиохияга экелди. ²⁶ Олор бүткүл бир жыл серкпеге туштажып, көп улусты үреттилер. Антиохияда үренчиктер эн баштап христиандар деп адалгандар.

²⁷ Ол күндерде Иерусалимнен Антиохияга жарлыкчылар келди. ²⁸ Олордын Агав дегени туруп, бастыра телекейде улу ачана-торо болор деп,

Тынла күн-эртеде билип айтты. Андый ачана-торо Клавдий тушта болгон. ²⁹ Айдарда, үренчиктер кажызы ла Иудейде јаткан карындаштарга арга-кучи жеткенче болужар болуп јөптөштилер. ³⁰ Анайда ла эдип, жууп алганын Варнава ла Савлдан серкпеге јаандарга ийдилер.

Ирод-каан серкпени истегени

12 Бу өйдө Ирод-каан серкпенин бир кезик улузына јаман эдерге, олорды истеп баштаган. ² Онын јакарганыла, Иоаннын Иаков карындажын кылышла сайып өлтүрүп койгондор. ³ Мынызы иудейлерге јарап турганын көрөлө, Петрды база тудуп алды. Ол тушта ачитпаган калаш быжыратан байрам күндер болгон. ⁴ Оны тудала түрмелеп, төрт кижиден турган төрт бөлүк черүчилдерди каруулдадып койды. Оны пасханын кийнинде калык алдына чыгарарга турган. ⁵ Анайдарда, Петрды түрмеде каруулдагандар, серкпе дезе ол учун Кудайга кичеенип мүргиген.

Петрдын кайкамчылу јайымдалганы

⁶ Ирод оны јаргылаарга чыгарайын деген күннин түнинде Петр эки черүчилдин ортозында эки кыңыла кыңылаткан уйуктап јатты. Каруулчыктар дезе эжиктин јанында түрмени каруулдап тургандар. ⁷ Кенетийин Кайраканнын ангели көрүнип келди, түрмени јарык чалыдып ийди. Ангел Петрдын кабыргазына түртүрүп, оны ойгозып,
– Капшай тур! – деерде, кыңы колынан түже берди.

⁸ – Курчанып, өдүгинди кий – деп, ангел айтты.

Ол анайда ла этти. Ангел:

– Катанчыгынды јабынып, менин кийнимнен бар – деди.

⁹ Петр чыгып, онын кийнинен барды. Ол ангелдин эдип турганы чын болгонын билбей, көрүлте көрүп турум деп сананган. ¹⁰ Баштапкы, онон экинчи каруулды өдөлө, оло кала дөөн киретен темир каалгага базып келдилер. Каалга олоордын алдына бойы ла ачыла берди. Оло чыгып, бир оромды өдөрдө, кенетийин ангел јоголып калды. ¹¹ Петр билинип келеле, айтты:

– Эмди чыннан көрүп турум: Кайракан Бойынын ангелин ийип, мени Иродтын колынан ла иудей калык сакыган ончо немеден аргадаган.

¹² Мыны билеле, ол Марк дейтен Иоаннын энези Мария-эшке келди. Анда көп улус жуулыжала, мүргип турган. ¹³ Петр каалгадагы эжикке токулдадарда, Рода деп јалчы кыс угарга базып келди. ¹⁴ Петрдын үнин таныла, сүүнген бойынча каалганы ачпай, үйге кийдире жүгүрүп, Петр каалганын јанында туру деп јарлады. ¹⁵ Оло дезе:

– Санаан ордында эмес – дешти.

Је ол чын деп, јана баспай турды. Оло дезе:

– Бу онын ангели – дејип турды.

¹⁶ Петр токулдатканча болгон. Каалганы ачып, оны көрөлө, алан кайкадылар. ¹⁷ Олор унчукпазын деп, Петр колыла имдеп, Кайракан оны түрмеден канайда чыгарганын куучындап,

– Бу керегинде Иаковко ло карындаштарга айдыгар – дейле, чыгып, өскө жерге ууланды.

¹⁸ Таң адарда, Петрла не болгон деп, жуучылдар тын шакпырады. ¹⁹ Ирод дезе оны бедиреп таппады, каруулчыктарды шылайла, өлтүрзин деп жакарды. Онон Иудейден Кесария жаар атанып, анда артып калды.

Иродтын өлүми

²⁰ Ирод Тир ле Сидоннын улузына чугулданып турган. Олор дезе биригеле, ого келдилер. Кааннын Власт деп көдөчизин бойларынын жанына тартала, амыр-энчү сурадылар, ненин учун дезе олардын жери кааннын жеринен азыранып турган.

²¹ Эрмектежип алган күнде Ирод, каан кийимин катанып, ширееге отуруп, оларго сөс айтты.

²² – Бу Кудайдын үни, кижинийи эмес! – деп, улус кыйгырыжып турды.

²³ Кудайга мак жетирбеген учун Кайраканнын ангели оны ол ло тарый жыга соккон; ол курт-конгыска челдедип, тыны кыйылып калган.

²⁴ Кудайдын сөзи дезе тынып, таркап турган. ²⁵ Варнава ла Савл ижин бүдүреле, Марк дейтен Иоаннды кожо алганча, Иерусалимнен кайра Антиохияга бурылдылар.

Варнава ла Савлдын Кипрде жарлыктаганы

13 Антиохиянын серкпезинде мындый жарлыкчылар ла үредүчилер болгон:

Варнава, Нигер дейтен Симеон, Киринейдин кижизи Луций, Ирод башчыла кожо таскаган Манаил ле Савл. ² Олор Кайраканга бажырып, орозолоп турарда, Агару Тын айтты:

– Олор Мен кычырган керекти бүдүрзин деп, Меге Варнава ла Савлды бөлип беригер.

³ Айдарда, олор орозолоп, мүргийле, Варнава ла Савлга кол салып алкап, божодып ийдилер.

⁴ Агару Тыннан ийилген бу экү Селевкияга келдилер, онон ары Кипр жаар жүстилер.

⁵ Саламинге келеле, иудей синагогаларда Кудайдын сөзин жарлыктадылар. Иоанн оларло кожо жүрүп, болужып турган.

⁶ Бастыра ортолыкты Пафка жетире өдөлө, илбичи ле төгүн жарлыкчыга, Вариисус деп иудейге туштадылар. ⁷ Ол керсү Сергей-Павел деп проконсулла кожо болгон. Проконсул Варнава ла Савлды бойына кычырып алып, Кудайдын сөзин угарга күүнзеген. ⁸ Элима-илбичи дезе (онын грек ады) проконсулды Кудай жагынан кыйыштырарга ченежип, оларго удурлажып турган. ⁹ Же Савл, оны база Павел дежер, Агару Тынла толуп, ого чике көрүп, ¹⁰ айтты:

– Сен – көрмөстинг уулы, кандый ла чыннын өштүзи! Ичин кандый ла куурмакла, кандый ла жаманла толгон. Кайраканнын көнү жолдорын мыйрытатанын токтодорун ба? ¹¹ Эмди, бат, Кайраканнын күчи сеге удур, сен сокорып, ой жеткенче, күн көрбөзүн.

Бу ла тушта ого карануй ла карачкы түшти. Ол ары-бери кармадап, жедекчи бедиреп турды.

¹² Проконсул не болгонды көрөлө, Кайраканнын үредүзин кайкап, Кудайга бүтти.

Антиохияда жарлыктаганы

¹³ Павел ле оныла кожо жүргендер Пафтан жүзеле, Памфилиядагы Пергияга келдилер. Же Иоанн олардон айрылып, Иерусалимге бурылды. ¹⁴ Олор дезе, Пергиядан ары барып, Писидиядагы Антиохияга келдилер. Суббот күнде синагогага кирип, отура бердилер. ¹⁵ Жасак ла жарлыкчылардын түрбектери кычырылган соңында синагоганын жаандары оларго кижинийи, мынайда айттырдылар:

– Эрлер, карындаштар, улуска үредү сөзигер бар болзо, айдыгар.

¹⁶ Павел өрө туруп, колын жагып, айтты:

– Израильдин улузы ла Кудайдан айап жүргендер, угугар! ¹⁷ Бу калыктын Кудайы ада-өбөкөлөрости талдап алган, бу калык Египет жеринде жүрерде, оны көдүрип-улуркадып, колынын күчиле ол жерден чыгарган. ¹⁸ Олорды төртөн жылга жуук куба чөлдө азыраган. ¹⁹ Ханаан жеринде жети калыкты кырала, жерин Бойынын калыгына энчи эдип үлеген.

²⁰ Мынын кийинде төрт жүс бежен жылга жуук ойдин туркунына оларго Самуил жарлыкчыга жетире жаргычылар берген. ²¹ Онон калык олардо каан болзын деп сураган. Кудай оларго Саулды берген. Ол Вениамин угынан Кистин уулы болгон. Саул төртөн жыл башкарган. ²² Кудай оны жайладала, оларго каан эдип Давидти туткан. Ол керегинде керелеп, айткан: *«Жүрегиме жараган эрди, Иессейдин уулын Давидти таптым, ол Менин нени ле эдейин дегенимди бүдүрер».* ²³ Сөзин бергениле, Кудай онын үренинен Израильге Аргадаачы Иисусты экелген. ²⁴ Ол сыраңай келер алдында Иоанн бастыра Израиль калыгы Кудайга баштанып, креске түшсин деп жарлыктаган.

²⁵ Бойынын ижин божодоло, Иоанн айткан: «Слер мени кем деп бодоп турганыгар? Онызы мен эмезим. Же бат, Ол менин кийнимде келедири, мен Онын өдүгинин буузын да чечерге турбазым».

²⁶ Эрлер, карындаштар, Авраам угынын балдары, ортогордо Кудайдан айап жүргендер! Слерге бу аргадаштын сөзи ийилген. ²⁷ Иерусалимде жаткандар ла олардын бийлери Иисусты таныбай жаргылап, кажы ла суббот күнде кычырылып турган жарлыктардын сөстөрүн бүдүргөн ине. ²⁸ Өлтүрерге бир де шылтак таппай, Оны өлтүрзин деп, Пилатты сурагандар. ²⁹ Ол керегинде бичилгенин ончозын бүдүреле, Оны агаштан түжүрүп, сөөк жуур жерге

салып койгондор. ³⁰ Же Кудай Оны тиргизип алган.

³¹ Оныла кожо Галилейден чыгып, Иерусалимге келген улуска Ол көп күндөрдүн туркунына көрүнгөн. Эмди озор калык алдында Онын керечилери. ³² Бис слерге Сүүнчилү Жар айдып турубыс: Кудай Иисусты тиргизеле, ада-өбөкөлөргө берген сөзүн биске, балдарына, бүдүргөн, ³³ экинчи сарында бичилгениле: «Сен – Менин Уулым, Мен бүгүн Сени ак-жарыкка чыгардым».

³⁴ Ол артабазын деп, Оны тиргискени керегинде Кудай мынайда айткан: «Слерге Давидтин агару, чындык байлыгын берерим». ³⁵ Онын учун Ол өскө жерде айдат: «Бойыннын агаруна артап каларга бербезин».

³⁶ Же Давид бойынын үйезинде Кудайдын табын бүдүреле, жада калган, ада-өбөкөлөрине биригип, тобрак болуп калган.

³⁷ Кудайдын Тиргискени дезе, чирибеген. ³⁸ Онын учун, эрлер, карындаштар, Иисуска болуп кинчектер ташталары слерге жарлалып турганын билигер. ³⁹ Ол ажыра бүдүп турган кажы ла кижини, Моисейдин жасагы ажыра жайымдалып болбогон не ле немеден жайымдалат. ⁴⁰ Анайдарда, жарлыкчылардын мынайда айтканы слерле болбозын деп чеберленигер: ⁴¹ «Кудайдын үнин укпастар! Көригер, кайкагар, жоголып-тайылып калыгар, ненин учун дезе слердин күндеригерде Мен керек эдип жадым, кем ол керегинде слерге айткан болзо, бүтпес эдигер».

⁴² Озор Иудейдин синагогазынан чыгып жадарда, улус бу айтканыгарды келер субботто база айдыгар – дедилер. ⁴³ Жуун божоордо, көп иудейлер ле Кудайга чындык, иудей жагын алган көп өскө улус Павел ле Варнаванын кийнинен бардылар. Озор буларла эрмектежип, Кудайдын жакшылыгында болуп жүригер деп, бүдүндирип турдылар.

⁴⁴ Ээчий субботто бүдүн калага жуук улус Кудайдын сөзүн угарга жуулды. ⁴⁵ Же иудейлер көп улусты көрөлө, күйүнип, Павелдин айтканына удурлажып, жамандап турдылар. ⁴⁶ Айдарда, Павел ле Варнава жалтанбай айттылар:

– Кудайдын сөзи элден озо слерге жарлыкталар учурлу болгон. Же слер оны жектеп, бойыгарды бойыгар үргүлжи жүрүмге жарабас эдип турганыгар учун өскө калыктарга баштанып жадыбыс. ⁴⁷ Анайда биске Кайракан жагыган жок бедди: «Жердин жаказына жетире аргадаш экелзин деп, Сени өскө калыктарга жарык эттим».

⁴⁸ Мыны угуп, улус сүүнип, Кайраканнын сөзүн макка чыгарып турдылар. Үргүлжи жүрүмге тургузылган улус ончозы Кудайга бүтти.

⁴⁹ Кайраканнын сөзи ороон ичине таркап турды.

⁵⁰ Же иудейлер Кудайга чындык абакайларды ла каланын жарлу улузын түймедип ийдилер, озор дезе, Павел ле Варнавага удур истежү баштап, бойынын жеринен чыгара сүрдилер. ⁵¹ Озор буттарынан тоозынды озорго кактап, Иконияга келдилер. ⁵² Үренчиктер дезе сүүнчиле, Агару Тынла толтырылып турдылар.

Павел ле Варнава Иконияда

14 Иконияда андый ок болды. Озор иудейлердин синагогазына кирип, сөс айдарда, ума жок көп иудейлер де, еллиндер де Кудайга бүттилер. ² Багынбаган иудейлер дезе кара жандуларды түймедип, карындаштарга удурлаштырып ийдилер. ³ Андый да болзо, апостолдор анда тапту узак жүрүп, Кайракан керегинде жалтанбай айдып турдылар. Кайракан дезе, Бойынын жакшылыкту сөзинин чынын керелеп, озордын колыла билдилер ле кайкалдар жайаар болды. ⁴ Калада жаткандар эки жара бөлиндиле: кезиги иудейлердин, өскөлөри дезе апостолдордын жагында болгондор. ⁵ Кара жандулар ла иудейлер бойынын бийлериле кожо Павел ле Варнаваны уятка тужүрип, ташла шыбалаарга жүткүп турарда, ⁶ озор мыны билип, Ликаониянын Листра ла Дервия калаларына ла озорды эбире жерлерге ырбап, ⁷ анда Сүүнчилү Жар жарлап жүрдилер.

Павел ле Варнава Листрада ла Дервияда

⁸ Листрада базап болбос бир эр кижини отурган. Энеден кенек чыккан бойы, ол качан да баспаган.

⁹ Ол Павелдин айтканын угуп отурган. Павел ого чике көрүп, ол бүдүп турганын, аргадалар аргалу болгонын билеле, ¹⁰ тын үнденип, айтты:

– Иисус Христос Кайраканнын адынан сеге айдадым, будына тус тур!

Онызы тура жүгүрип, база берди.

¹¹ Павелдин эткенин көрөлө, улус ликаон тилле кыйгырыжып чыкты:

– Кижини бүдүмин алынган кудайлар биске түшти!

¹² Озор Варнаваны Зевс деп, Павелди дезе, сөс айдып турган учун, Гермес деп ададылар.

¹³ Каланын ары жагында Зевстин байзыны турган. Онын абызы каалганын жагына букалар ла чечектен өргөн өрүмелдер экелип, улусла кожо тайылга эдерге турган. ¹⁴ Же Варнава ла Павел апостолдор мыны угала, кийимдерин жүрта тартып, улустын ортозына кийдире жүгүреле, ¹⁵ тын үнденип айттылар:

– Эрлер, слер нени эдип тураар? Бис слердий ле улус эдибис. Слерди бу төгүн кудайлардан тенери ле жерди, талайды ла озордо бары-жогын жайаган тирү Кудайга баштанзын деп, слерге Сүүнчилү Жар жарлап жадыбыс. ¹⁶ Өткөн үйелерде Ол ончо калыктарга бойынын жолыла жүрер жөп берген. ¹⁷ Же Ол Бойы керегинде керелеп, быйан эдип, тенериден биске жанмыр жаадырып, тужүм, аш-курсак берип, жүректеристи сүүнчиле толтырган.

¹⁸ Мынайда айдып, озорго тайылга этпезин, кажызы ла жанзын деп, улусты жүк арайдан бүдүндирип салдылар. Бойлоры калада артып, улус үретти. ¹⁹ Антиохия ла Икониядан бир кезик иудейлер келеле, апостолдор тидим жарлыктап

турарда, «Олор бир де чынды айтпай, ончозы төгүндөп жадылар» – деп, улусты түймедип ийдилер. Павелди ташла шыбалап, өлүп калган болор деп, каланын ары жанына чыгарала, анда артырып койдылар. ²⁰ Үренчиктер оны эбире жуулыжып келерде, ол туруп, кала жаар барды. Эртезинде дезе Варнавала кожо Дервия жаар жүре берди.

Антиохияга бурылганы

²¹ Олор бу калага Сүүнчилү Жар жарлап, тапту көп улусты үренчиктер эттилер. Кайра жанарда, Листрага, Иконияга ла Антиохияга кирип, ²² үренчиктердин тынын тынгыттылар. Кудайга жаантайын чындык болзын деп жакып, «Бис Кудайдын Каандыгына көп шыра өдүп кирер учурлу» – деп, үредип турдылар. ²³ Кажы ла серкпедде жаандарды кол салып көстөйлө, Павел ле Варнава орозолоп, мүргийле, олорды бойлоры бүткен Кайраканга берип койдылар. ²⁴ Онон Писидиянын ичиле өдүп, Памфилияга келдилер. ²⁵ Пергияда Кайраканнын сөзүн жарлыктайла, Атталияга түштилер. ²⁶ Онон чыгала, Антиохия жаар жүстилер. Кудайдын жакшылыгына бойлорын беринип, эдетен ижин бүдүрүп салдылар.

²⁷ Једип келеле, серкпенин улузын жууп, Кудай олорло нени эткенин ончозын, канайып Ол өскө калыктарга бүдеринин эжигин ачканын айттылар. ²⁸ Анда үренчиктерле кожо узак жүрдилер.

Иерусалимдеги жуун

15 Иудейден келген кандый да улус карындаштарды үредип турдылар:

– Моисейдин чүм-жаңыла томдотпозогор, аргаданып болбозыгар.

² Павел ле Варнава олорло јөпсинбеди, мынызы жаан блааш-тартышка экелди. Айдарда, Павел, Варнава, бир кезик өскөзи де бу суракла апостолдорго ло серкпеддеги жаандарга Иерусалим барзын деп шүүштилер. ³ Анайдарда, серкпе олорды аткарып ийди, олор Финикия ла Самарла өдүп, кара јандулардын Кудайга баштанганын јолой куучындап, ончо карындаштарды айдары јок сүүндирип турдылар.

⁴ Иерусалимге једип келеле, серкпеге, апостолдорго ло серкпеддеги жаандарга уткыдып, Кудай олорло нени эткенин, ончозын айдып бердилер. Анайда ок Ол өскө калыктар бүтсин деп, олорго эжик ачканын айттылар. ⁵ Је фарисейлердин үредүзиле башкарынып, бүдүп турган кезик улус өрө туруп, айттылар:

– Өскө улусты томдоп, Моисейдин Јасагын бүдүрерин некеер керек.

⁶ Апостолдор ло серкпеддеги жаандар бу керектин аайына чыгарга жуулдылар. ⁷ Узак шүүжүнүн кийнинде Петр өрө туруп, айтты:

– Эрлер, карындаштар! Өскө улус менен Сүүнчилү Јардын сөзүн угуп, бүтсин деп, Кудай баштамы

күндерден ала ортобыстан мени талдаганын слер билеригер. ⁸ Кижинин жүрегинде не барын билеечи Кудай биске чилеп, олорго Агару Тын сыйлап, кере берген. ⁹ Јүректерин бүдетениле арутап, бис ле олор ортодо бир де башкаланыш этпеген.

¹⁰ Айдарда, ада-өбөкөлөрис те, бис те апарып болбогон уур жүкти үренчиктердин белине артып, эмди Кудайды не керек ченеп жадыгар? ¹¹ Је Иисус Христос Кайраканнын жакшылыгыла олор чылап аргадаларыс деп, бүдүп жадыбыс.

¹² Ончозы тымып, Варнава ла Павелди уга бердилер. Бу экү бойлоры ажыра Кудай өскө калыктар ортодо кандый билдилер ле кайкалдар јайаганын куучындап тургандар. ¹³ Олор унчукпай барарда, Иаков айдып баштады:

– Эрлер, карындаштар, айтканымды угыгар! ¹⁴ Кудай бажынан ала өскө калыктардан Бойынын адына учурлалган улус талдап алганын Симон јартап берди. ¹⁵ Ол керегинде јарлыкчылардын да мынайда бичилген сөстөри керелейт:

¹⁶ «„Мынын кийнинде бурылып, Давидтин антарылган чадырын такыптан тударым,

јайрадылганын орныктырып тургузарым,

¹⁷ ортозында Менин адым адалар арткан улус ла ончо калыктар Кайраканды бедирезин деп”.

Бу ончо керектерди эдип турган Кайракан анайда айдат».

¹⁸ Кудай Онын ончо керектерин чак бүдерден бери билер.

¹⁹ Онын учун Кудайга баштанып турган өскө улусты бис буудактабас учурлу деп бодоп турум.

²⁰ Је чалуга тайган малдын эдин јибезин, балыр жүрүм жүрбезин, бууп өлтүргөн тындунын эдин ле канын јибезин деп, бойына этпейин дегенди өскө улуска этпезин деп, олорго бичиир керек.

²¹ Моисейдин бичигени јебрен үйелерден бери калалар сайын јарлыкталып, кажы ла суббот күн синагогаларда кычырылат ине.

Апостолдордын самаразы

²² Онон апостолдор ло серкпеддеги жаандар ончо серкпеле бойлоры ортодон эр улус талдап, Павелле, Варнавала кожо Антиохия жаар ийер деп шүүштилер: Варсава дейтен Иуданы ла Силаны. Карындаштар ортодо бу экү башчылар болгон.

²³ Олорло мындый самара ийдилер: «Апостолдор, серкпеддеги жаандар ла карындаштар Антиохиядагы, Сириядагы ла Киликиядагы карындаштарга, кара јанду болгондорго, эзен-амырын јетирип туру! ²⁴ Бистин бир кезик улузыс бистен јакылта албай, бойынын сөстөрилелерди түймедип, слер томдолор ло Јасакты бүдүрер учурлу деп айдып, тын-жулагарды өкпөөрткөнин уктыбыс. ²⁵ Онын учун ончобыс јөп болуп, эрлер талдап, бистин сүүген Варнавала, Павелле кожо олорды слерге ийер деп шүүштис. ²⁶ Бу экү Иисус Христос Кайраканыстын ады учун жүрүмин берген

улус. ²⁷ Анайдарда, Иуда ла Силаны ийдис, озор мыны слерге сөслө жетирер. ²⁸ Агару Тын ла бис мындый некелтеден башка, слерди неле де жоботпос деп шүүдис: ²⁹ чалуга тайганнын эдин, канын, бууп өлтүргеннин эдин жибегер, балыр жүрүм жүрбегер. Бойыгарга этпейин дегенди өскө улуска этпегер. Бойыгарды мынан чеберлеп, жакшы эдеригер. Су-кадык жүригер».

³⁰ Анайдарда, ийилгендер Антиохияга келеле, улусты жуула, самараны табыштырып бердилер.

³¹ Озор самараны кычырала, бу үредү-жакылтага сүүнип турдылар. ³² Иуда ла Сила, бойлоры жарлыкчылар болгон учун, карындаштарды көп сөстөрлө үредип-жакып, Кудайга бүдер күүн-санаазын тыныттылар. ³³ Бир кезек ой жүрген кийнинде карындаштар озорды апостолдорго амырын алганча жандырып ийдилер. ³⁴ Же Сила артып калар деп шүүди, Иуда Иерусалимге бурылды.

³⁵ Павел ле Варнава Антиохияда жүрүп, көп өскө улусла кожо үредип, Кайраканнын сөзин жарлыктап турдылар.

Павел ле Варнаванын айрылышканы

³⁶ Бир канча күннин бажында Павел Варнавага айтты:

– Кайра бурылып, Кайраканнын сөзин бис жарлаган кажы ла каладагы карындаштарга жолыгып, кандый жаткандарын, барып, көрөөк.

³⁷ Варнава бойыла кожо Марк дейтен Иоаннды аларга сананган. ³⁸ Же Памфилияда артып калала, ийилген керекке озорло кожо барбаган кижини албаза чын болор деп, Павел сананган. ³⁹ Мынан улам озор ортодо тын жөпсинишпестер болуп, бой-бойынан айрылышып калдылар. Варнава Маркты алып, Кипр жаар жүсти. ⁴⁰ Павелди десе карындаштар Кайраканнын жакшылыгына берип койдылар. Ол бойына Силаны талдап, жолго көндүкти. ⁴¹ Сирия ла Киликиянын калаларыла өдүп, серкпелерди тыныдып жүрди.

16 Павел Дервияга, онон Листрага жетти. Анда Тимофей деп үренчик болгон. Энези бүдүп турган иудей кижини, адазы десе еллин болгон. ² Тимофей керегинде Листрада ла Иконияда жүрген карындаштар керелеп тургандар. ³ Павел оны жолго кожо барзын деп күүнзеп, ол жерлерде жүрген иудейлерге болуп оны томдоды, ненин учун десе, онын адазы еллин деп, ончозы билер болгон. ⁴ Озор калалар сайын жүрип, Иерусалимде апостолдор ло серкпедеге жаандар чыгарган жөптөрди бүдүрзин деп, жакып тургандар. ⁵ Серкпелер бүдетениле тынып, тоозыла күнүн сайын арбындап турган.

Павелди Македонияга кычырганы

⁶ Агару Тын озорго Асияда сөс жарлыктаарын жаратпады. Озор Фригия ла Галатия ороонды

өдөлө, ⁷ Мисияга жедип, Вифиния жаар барарга ченештилер, же Тын озорды божотподы. ⁸ Мисияны өдөлө, Троадага түштилер.

⁹ Түнде Павелге көрүлте болды. Македониянын кандый да эр кижизи:

– Македонияга келип, биске болуш! – деп, оны сурап турды.

¹⁰ Бу көрүлтенин кийнинде Кайракан бисти озорго сүүнчилү жар жарлаарга кычырган туру деп, бу тарый Македония атанар деп шүүлте эттис.

Лидиянын Кудайга баштанганы

¹¹ Троаданан чыгып, Самофракияга көнү келдис, эртезинде – Неапольго. ¹² Оноортынан чыгала, Македониянын баштапкы бөлүгинде Римнин колониязы болгон Филиппыга келдис. Анда тоолу күн жүрдис. ¹³ Суббот күнде каладан чыгып, бистин санаабысла, улус мүргийтен тура турган суунын жаказына келдис. Анда жуулган үй улусла отуруп, эрмектештис. ¹⁴ Мында ок Фиатир каладан келип, кубакай-кызыл бөслө садыжып турган Лидия деп бир үй кижини болгон. Ол, Кудайды байлап жүрген бойы, угуп турарда, Павелдин айтканын көксине алынзын деп, Кайракан онын жүрегин ачты. ¹⁵ Ол айылдагы улузыла кожо креске түжеле, бисти сурап, мени Кайраканга бүдүмжилү деп турган болзогор, айлыма кирип, менде жадыгар деп, сөстөп алды.

Павел ле Силаны түрмелегени

¹⁶ Бир күн улус мүргийтен турага барып жатсабыс, биске ырымдаачы тынга каптырган бир жалчы үй кижини туштады. Ол ырымдап, бойынын ээлерине жаан кирелте экелип турган. ¹⁷ Павелди ле бисти ээчип, ол кыйгырып турды:

– Бу улус – Орө турган Кудайдын кулдары! Озор биске аргадаштын жолун жарлап жадылар!

¹⁸ Мынайда ол канча күнге улай айдып келди. Павелдин коронына тийип, кайра көрүп, тынга айтты:

– Иисус Христостын адыла сесе жакарып турум: бу кижиден чык!

Тын бу ла тарый чыга берди.

¹⁹ Онын ээлери кирелте алар ижемжи жылыганын көрөлө, Павел ле Силаны тудуп, тепсенге башчыларга апардылар. ²⁰ Озорды колониянын жаандарына экелип, айттылар:

– Бу иудей улус бистин каланы шакпырадып, ²¹ биске, Римнин улузына, алынарга да, бүдүрерге де жарабас чүм-жандарды жарлап жат.

²² Калык база озорго удур туруп чыкты.

Колониянын жаандары десе озордын кийимин ушта тартып, шыйдамдазын деп жакардылар.

²³ Озорды көп соголо, түрмелеп, жазап каруулдазын деп, каруулчыкка жакардылар. ²⁴ Ол андый жакару алала, озорды ич түрмеге сугуп, буттарын кижендеп койды.

Павел ле Силанын кайкамчылу жайымдалганы

²⁵ Түн аразы киреде Павел ле Сила Кудайга мўргип, сарнагандар. Кижендүлөр дезе оморды угуп тургандар. ²⁶ Кенетийин тын жер силкинерде, керек дезе түрменин төзи жайкана берди. Бу тарый ончо эжиктер ачылып, ончозынын кижендери когызай берди. ²⁷ Каруулчык ойгонып келеле, түрменин эжиктери ачык болгонын көрүп, кижендүлөр кача берген болор деп, кылыжын ала койып, сайынарга жастады. ²⁸ Же Павел тын кыйгырып ийди:

– Бойына жаман неме этпе, бис ончобыс мында!

²⁹ Ол от берзин деп, кийдире жүгүреле, Павел ле Силанын алдына сертилдеп жыгылды. ³⁰ Оморды анан чыгарып, айтты:

– Бийлерим, аргаданарга нени эдейин?

³¹ – Иисус Христос Кайраканга бүт. Ол тушта сен де, айылдагы улузын да аргадалар – деп, омор каруу жандырдылар.

³² Павел ле Сила ого ло онын айлындагы ончо улуска Кайраканын сөзин жарлыктадылар. ³³ Ол ло күн түнде түрменин каруулчыгы омордын шырказын жунуп, бойы да, айылдагы улузы да бу бойынча креске түшти. ³⁴ Онон оморды айлына экелип, күндү-күрее этти, Кудайга бүттим деп, айылдагы улузыла кожо сүүнди.

³⁵ Тан адып келерде, Павел ле Силаны божотсын деп, колониянын жаандары каланын жалчыларын ийди. ³⁶ Түрменин каруулчыгы бу керегинде Павелге жетирип, айтты:

– Колониянын жаандары слерди божотсын деп, улус ийди. Анайдарда, эмди чыгып, эптү-жөптү барыгар.

³⁷ Же Павел оморго айтты:

– Бисти, Римнин улузын, ончо улус көзинче жаргылабай соголо, түрмелеп койгондор. Эмди туйказынан сүрүп жаткан ба? Жок туру! Келип, бисти бойлоры чыгарзын.

³⁸ Каланын жалчылары бу сөстөрдү колониянын жаандарына айдып бардылар. Омор Павел ле Сила Римнин улузы деп угала, коркый бердилер.

³⁹ Келеле, омордын алдына жаманын таштазын деп сурап, түрмеден чыгарала, каладан жүре берзин дедилер. ⁴⁰ Омор дезе түрмеден чыгала, Лидия-эшке келдилер. Анда карындаштарды көрөлө сергидип, жолго көндүктилер.

Павел ле Сила Фессалоникада

17 Омор Амфиполь ло Аполлонияла өдөлө, Фессалоникага келдилер. Анда иудей синагога болгон. ² Павел бойынын жаныла ого кирип, үч субботко улай оморго Агару Бичиктен айдып, ³ Христос кыйналар ла тирилер учурлу болгон деп, менин слерге жарлап турган Иисус – Ол Христос деп, жартап ла көргүзип турган. ⁴ Омордын кезиги бүдүп, Павел ле Силага кожулды, анайып ок

Кудайга чындык сүрекей көп еллиндер ле ас эмес абакайлар. ⁵ Же Кудайга бүтпеген иудейлер күйүнип, тепсеннен бир кезик кулугурларды табала, жуулыжып алып, каланы күйбүреде бердилер. Иасон-эшке келеле, Павел ле Силаны улуска алып чыгарга, некеп турдылар. ⁶ Же оморды таппай салала, Иасонды ла бир кезик карындаштарды каланын жаандарына апарып, кыйгырыжып турдылар:

– Калыкты түйметкен бу улус бери де келди!

⁷ Иасон дезе оморды айлына кийдирген! Омор ончозы каганнын жакаруларын бузып, өскө кижини, Иисусты каан деп адап жадылар.

⁸ Жуулган улус ла каланын жамылулары мыны угала, чочып, түймеже бердилер. ⁹ Иасоннон ло өскөзинен де ордына неме алала, оморды божодып ийдилер.

Павел ле Сила Верияда

¹⁰ Карындаштар дезе саадабай түнде Павел ле Силаны Верия жаар аткардылар. Верияга келеле, омор иудей синагогага бардылар. ¹¹ Мындагы улус Фессалониканын улузынан керсү болгон. Омор Павелдин жарлыктаганын кичеенип угуп тургандар. Ол сөс чын ба деп билерге, Агару Бичикти шинжүлөп тургандар. ¹² Омордын көбизи бүтти, анайып ла ас эмес еллин абакайлар ла эр улус. ¹³ Же Павел Кудайдын сөзин Верияда база жарлыктаганын Фессалониканын иудейлери билеле, бери де келип, калыкты түймедип, сайгактадып ийдилер. ¹⁴ Айдарда, карындаштар Павелди талай жаар барып жаткан чылап, ылтам аткардылар. Сила ла Тимофей дезе артып калдылар.

Павел Афиныда

¹⁵ Павелди үйдешкен улус оны Афиныга жетирдилер. Сила ла Тимофей ого капшай келзин деп, Павелден жакулта алала, атандылар. ¹⁶ Павел оморды Афиныда сакып, кала чалуларла толо болгонын көрүп, онын бойында тыны чукулданып турды. ¹⁷ Ол синагогада иудейлерле, Кудайды байлаган улусла, күнүн сайын тепсенде туштаган улусла эрмектежип, шүүжип жүрген. ¹⁸ Кезик айлаткыштар: эпикурлар ла стоиктер оныла туштажып тургандар. Кезиги айдышты:

– Бу калырууш нени айдарга туру?

Кезиктери:

– Ол өскө кудайлардын жарлыкчызы болгодый – дешти.

Иисус ла тирилени керегинде Сүүнчилү Жарды Павел жарлаганы учун, омор анайда айткандар.

¹⁹ Оны ареопагага экелип, сурадылар:

– Сенин жарлыктап турган үредүүн кандый-андый жаны үредү болгонын билер учурыс бар ба?

²⁰ Кулагыска сан башка немелер айдадын. Онын учун ол не андый деп, билерге турубыс.

21 Афинынын улузы ла анда жаткан өскө жердин улузы дезе кандый бир жаңы неме керегинде айдып эмезе угуп ой өткүрерин артыксынатан.

22 Павел ареопагтын алдына туруп, айтты:

– Афинынын улузы! Слердин сүрекей кудайзак болгоныгарды ончозынан көрүп турум. 23 Мен базып жүрүп, слердин агарулыктарды ажыктап, керек дезе «Жарты жок Кудайга» деп бичиктү тагылга учурадым. Оны, слердин билбей жадып байлап турганыгарды, слерге жарлыктап турум.

24 Телекейди ле анда не барын жайаган Кудай – тенери ле жердин Кайраканы. Ол кижинин колы туткан байзында журбей жат. 25 Кижинин колы Ого иштеп жургени Кудайга керек жок: Ол Бойы ончозына жүрүм де, тыныш та, бастыра немени берет. 26 Жер-үстинде жүрзин деп, Ол жаңыс каннан бастыра кижиликти жайап, омордын жүрер ойин ле жадар жеринин кыйузын темдектеген. 27 Кудай Бойын бедирезин деп жат, Оны сескилегей не, тапкылагай не. Андый да болзо, Ол кажыбыстан ла ыраак эмес. 28 Бис Онын Бойында жүрүмдү, кыймыктанып, жүрүп жадыс ине, слердин үлгерчилердин кезиги айткан чылап: «Бис Онын угы-төзинен».

29 Анайдарда, Кудайдын угы-төзинен болорыста, Кудайлык алтынга, эмезе мөнүнге, эмезе ташка – чүмдешле жайалган, кижичи сананып тапкан сүрге кеберлеш деп, бис сананбас учурлу. 30 Кудайды билбегенис учун Ол бисти бурулабай, эмди ончо улусты кайда ла кинчегин алынып, Ого баштанзын деп жакарат. 31 Ол чындыкла жаргылайтан күнди темдектеп койгон. Телекейди Ол Бойы көстөп туткан Кижичи ажыра жаргылаар; Оны тиргизеле, ончозына кере берген.

32 Өлгөндөрдүн тирилери керегинде угала, кезиги шоодып-электеди, кезиги айтты:

– Ол керегинде сени база бир тушта угарыс.

33 Павел омордон жүре берди. 34 Же кезик улус ого биригип, Кудайга бүтти. Омордын ортозында ареопаг кижичи Дионисий, Дамарь деп атту үй кижичи ле өскөлөри де болгондор.

Павел Коринфте

18 Мынын кийнинде Павел Афиныны артырып, Коринфке келди. 2 Понттон болгон Акила деп бир иудейди тапты. Эш-нөкөри Прискиллала кожо ол жуукта жаңы Италиядан келген, ненин учун дезе Клавдий ончо иудейлерди Римди таштап барзын деп жакарган. Же бат, Павел оморго келди. 3 Эткен-тутканы жаңыс – байкан эдер устар болордо, Павел омордо артып, кожо иштеди. 4 Кажы ла суббот күнде синагогада сөс айдып, иудейлерди ле еллиндерди бүдүндирип турды.

5 Македониядан Сила ла Тимофей келерде, Павел тынга башкартып, Иисус – ол Христос деп, иудейлерге кереледи. 6 Же омор удурлажып, жамандап турарда, Павел кийимин кактап, айтты:

– Слердин каныгар слердин бажыгарга болзын. Мен ару. Эмди өскө калыктарга барып жадым.

7 Онон чыгып, синагогага коштой айылга келди. Анда Кудайды байлап жүрген Иуст деп кижичи жаткан.

8 Синагоганын жааны Крисп айылдагы улузыла кожо Кайраканга бүтти. Павелди уккан коринфтердин көбизи база бүдүп, креске түштилер.

9 Түнде Павелге көрүлте болуп, Кайракан ого айтты:

– Коркыба, сөсти айт, токтобо. 10 Мен сениле кожо. Сеге кем де жаманын жетирип болбос, ненин учун дезе бу калада Менде көп улус бар.

11 Павел оморды Кудайдын сөзине үредип, анда бүдүн жарым жыл жүрди.

12 Галлион Ахаиянын проконсулы болордо, иудейлер Павелге удур биригип, оны жаргыга экелеле, 13 айттылар:

– Бу кижичи Кудайды Жасакла эмес, өскө эдип байлаарына улусты үредип жат.

14 Павел оозын ачарга ла жадарда, Галлион иудейлерге баштанды:

– Иудейлер! Кандый бир каршулу эмезе жаман керек болгон болзо, менде слерди угар шылтак болор эди. 15 Же блааш-тартыш сөс, кижинин ады ла слердин жасагар керегинде өдүп турган болзо, аайына бойыгар чыгыгар: мында мен жаргычы болор күүним жок.

16 Анайда айдала, оморды жаргыдан сүрүп ийди.

17 Айдарда, ончозы синагоганын жааны Сосфенди тудала, жаргынын туразынын жаанында сого бердилер, же Галлион оны бир де керекке албады.

Павелдин Антиохияга бурылганы

18 Павел Коринфте көп күндерге жүреле, карындаштарла жакшылажып, Сирия жаар жүсти. Прискилла ла Акила оныла кожо болгондор. Павел Кудайга черт берген учун Кенхреда чачын тоорды. 19 Ефеске жеделе, Прискилла ла Акиланы анда артырып, бойы дезе синагогага кирип, иудейлерле эрмектешти. 20 Омор оны база бир эмеш артып калзын деп сураарда, болбоды. 21 Же оморло жакшылажала, жууктап келеткен байрамды мен кыйалта жогынан Иерусалимде өткүрер учурлу, Кудайдын табы болзо, слерге ойто бурыларым дейле, Ефестен жүзүп ийди. Акила ла Прискилла Ефесте артып калдылар. 22 Кесарияда бололо, Иерусалимге келди, серкпени уткыйла, Антиохия жаар барды. 23 Анда бир кезек жүреле, жолго атанды. Галатия ороонды ла Фригияны ээчий-деечий эбирип, ончо үренчиктердин бүдетен күүн-санаазын тыныдып турды.

Аполлостын Ефесте ле Ахаияда жарлыктаганы

24 Ефеске Александриядан Аполлос деп бир иудей келди. Аполлос чечен тилдү, Агару Бичиктерди жакшы билер кижичи болгон. 25 Ол, Кайраканнын

жолынын баштамызын үренип, жүк ле Иоаннын креске түжүретенин билип, тыныла күйүп, Иисус керегинде чын-чике айдып ла үредип жүрген. ²⁶ Ол синагогада жалтаныш жоктон айдып баштады. Оны угала, Прискилла ла Акила оны айлына кычырып, ого Кайраканнын жолын мынанг артык жартап бердилер. ²⁷ Аполлос Ахаияга барарга турарда, карындаштар оны сергидип, андагы карындаштарга самаралар бичип, оны уткып алзын деп сурадылар. Ол оноор једип барала, Кудайдын јакшылыгы ажыра бүде бергендерге көп болушты. ²⁸ Ол ончо улус алдында иудейлердин шүүлтезин јектеп, Иисус – ол Христос деп, Агару Бичиктерле чынын керелеп турган.

Павел Ефесте

19 Аполлос Коринфте болгон өйдө Павел төн јерлерди өдөлө, Ефеске келди. Анда бир канча үренчиктерди табала, ² олордон сурады:

- Кудайга бүделе, Агару Тынды алындыгар ба?
- Агару Тын барын укпадыс та – деп, олор каруу јандырдылар.

³ Айдарда, Павел сурады:

- Слер канайда креске түшкенигер?
- Бис Иоаннын крезине түшкенис – деп, олор каруу јандырдылар. ⁴ Павел айтты:

– Иоанн улуска кинчектеригерди алынып, Кудайга баштаныгар деп айдып, олорды креске түжүрген. Олорго кийниненг келип јатканга – Христос Иисуска бүдигер деген.

⁵ Олор мыны угала, Иисус Кайраканнын адында креске түштилер. ⁶ Павел колын салып алкаарда, олорго Агару Тын түжүп, өскө тилдерле эрмектенип, јарлыктай бердилер. ⁷ Олор бастыразы он эки кире кичи болгон.

⁸ Павел синагогага кирип, Кудайдын Каандыгы керегинде сөс блаажып ла бүдүндирип, үч айга коркыбай јарлыктаган. ⁹ Је кезик улус катурканып, бүтпей барып, јуун алдында Кайраканнын жолын јамандап турдылар. Айдарда, Павел олордон јүре берди. Üренчиктерди бойыла кожо алып, Тираннын сургалында кажы ла күн эрмек-куучын өткүрер болды. ¹⁰ Анайып эки јылдын туркунына болды, онын учун Асияда јаткан ончо иудейлер де, еллиндер де Иисус Кайраканнын сөзин уктылар.

¹¹ Кудай дезе Павел ажыра санг башка кайкамчылу ийде-күчтү керектер јайаар болды.

¹² Керек дезе, ол кийген арчуулдарды ла курларды алып, оору улуска тийгискенде, олор јазылып, кара јелбистер чыгып тургандар.

¹³ Онон болгой неме билер бир кезик тенибер иудейлер де Иисус Кайраканнын адын адап, өзөк-буурында кара јелбистер бар улустын алдында айдар болдылар:

– Павел јарлыктап турган Иисустын адын адап, слерге јакарып турубыс!

¹⁴ Олор иудей укту Скева деп улу абыстын јети уулы болгон. ¹⁵ Је кара јелбис олорго айтты:

– Иисусты билерим, Павел де меге таныш, а слер кемдер?

¹⁶ Өзөк-буурында кара јелбистү кичи олорго чурап барала, ончозынын той-токпогын берди, олор ол айылдан куу-јылангаш ла каны-јини јайраган чыга жүгүрдилер.

¹⁷ Бу болгоны Ефесте јаткан ончо иудейлерге де, еллиндерге де угуларда, ончозы коркый бердилер, Иисус Кайраканнын ады улуркадылды. ¹⁸ Кудайга бүткендерден көп улус келип, бойынын керектерин ачып ла јарлап турдылар.

¹⁹ Илбизиндеп жүргендердин тапту көбизи түрбектерин чогуп, ончо улус көзинче өртөдилер. Баазын чотоп көрөрдө, бежен мун мөнгүн акчага турар болды.

²⁰ Кайраканнын сөзи анайып элбеде јайылып, күч алынып турды.

²¹ Мынын кийнинде Павел Македония ла Ахаияны өдөлө, Иерусалимге барар деп, тынга баштадып шүүп, айтты:

– Анда бололо, меге Римди де көрөр керек.

²² Болушчыларынын экүзин – Тимофей ле Ерастты Македония јаар ийип, бойы кезек өйгө Асияда артып калды.

Ефестеги түймеен

²³ Бу өйдө Кайраканнын жолына удур јаан түймеен болды. ²⁴ Мөнгүн эдимдердин узы Димитрий деп кичи мөнгүннен Артемиданын байзынынын сомдорын эдип, устарга јакшы иштеп алар арга берип турган. ²⁵ Ол олорды ла андый ок өскө дө устарды јуујла, айтты:

– Најылар! Бу иштен аргалу јадыныс камаандузын билеригер. ²⁶ Кижинин колыла эдилгени кудайлар эмес деп айдып, бу Павел бойынын үредүзиле јаныс та Ефесте эмес, је Асия ичинде көп улусты јаман керекке баштап алганын көрүп ле угуп јадыгар. ²⁷ Биске онын јеткер-чочыдузы јаныс та ижибисти кыйа көрүп баштаарында эмес, је улу абакај кудай Артемиданын өргөозин неге де бодобой баргылаар, бастыра Асия ла телекеј бажырған кудайыс улу болгон учурын јылыытар.

²⁸ Мыны угала, олор казырланып,

– Ефестин Артемидазы улу! – деп, кыйгырыжа бердилер.

²⁹ Кала күйбүреп, Павелдин эки јолдожын – Македониянын улузын Гаий ле Аристархты тудуп, улус јуулатан јер јаар ончозы бир кижидий жүгүрдилер. ³⁰ Павел улустын ортозына барып кирейин деерде, үренчиктер оны божотпой турдылар. ³¹ Анайда ок Асиянын кезик јаандары, Павелдин најылары, ого улус ийип, јуунга барбазын деп сурадылар.

³² Ол өйдө бирүзи бир, экинчизи эки деп кыйгырыжып турды, ненин учун дезе јууннын аайы-бажы јок болгон. Не керектү јуулганын көбизи билбес те болгон. ³³ Ол тушта иудейлер Александр деп кижини ичкери чыгаргандар. Кезиктери улус

ортодон ого жөп айдып турдылар. Александр колыла жанып, улуска сөс айдарга сананды. ³⁴ Же ол иудей кижиге болгонун билеле, ончозы бир үнле: «Ефестин Артемидазы улу!» – деп, кыйгырыжып чыкты. Мынайда эки саат кире кыйгырдылар. ³⁵ Каланын качызы оларды токунадала, айтты: – Ефестин улузы! Ефес кала улу Артемиданын ла тенериден түшкөн онын сүр-кеберинин коручызы болгонун ак-жарыкта кем билбес? ³⁶ Мында блаш-тартыш жок болзо, слерге токуналу болор, изү тарыйын неме этпес керек. ³⁷ Слер десе байзынды да тонобогон, абакай кудайыгарды да жамандабаган бу эр улусты экелдигер. ³⁸ Димитрий ле оныла кожо өскө дө устар кемге-кемге комыдалду болзо, жаргы ла проконсулдар бар: бой-бойына комыдазын. ³⁹ База кандый-бир неме бедиреп турган болзогор, ол учурлу жуунда көрүлөр. ⁴⁰ Бу жуун учун актанып болбозыс, бир де шылтак жокко бүгүн болгон түймеен учун бисти бурулаар чочыду бар.

Мынайда айдала, ол жуулган улусты божодып ийди.

Павел Македония ла Грецияда

20 Түймеен токтоордо, Павел үренчиктерди алдырып, оларды үредип жакыйла, жакшылажып, Македония жаар атанды. ² Андагы жерлерди өдүп, бүдүп тургандарды көп сөстөрлө тындып, Елладага келди. ³ Анда үч ай жүрүп, Македонияла бурылар деп шүүди, ненин учун десе ол Сирия жаар жүзүп баратса, иудейлер оны өлтүрөргө тургандар. ⁴ Оны Вериянын кижизи, Пиррдин уулы, Сосипатр, Фессалоникадан Аристарх ла Секунд, Дервиянын кижизи Гаий, Тимофей, Асиядан Тихик ле Трофим Асияга жетире үйдежип жүргендер. ⁵ Олор озолоп барала, бисти Троядада сакыгандар. ⁶ Бис десе, ачитпаган калаш быжырып ийтен күндердин кийинде Филиппыдан жүзүп чыгала, беш күннен оларго Троядага жедип бардыс. Анда жети күн жүрдис.

Павел уулды тиргискени

⁷ Суббот күннин кийинде үренчиктер калаш сындырарга жуулышты. Эртезинде атанар деп, Павел олорло эрмектежип, тун ортозына жетире сөс айтты. ⁸ Бис жуулган үстиндеги кыпта көп жарыткыштар күйүп турган. ⁹ Павелдин эрмек-куучыны удап барадарда, көзнөктө Евтих деп бир уул үргүлөп отурган. Учунда уйкуга жыга соктырып, үчинчи каттан жерге жыгылган. Оны жерден көдүрөрдө, ол божоп калтыр. ¹⁰ Павел түжүп, онын үстине жаба жадып, айтты:

– Түймешпегер, ол тирү.

¹¹ Орө чыгып, калаш сындырып, ажанды; тан атканча тапту эрмектежеле, чыгала, жүре берди. ¹² Бу ортозында уулды эзен-амыр бойын экелип, айдыжы жок сүүнип, токунап калдылар.

Троаданан Милет жаар жорыктаганы

¹³ Бис десе керепле Асс жаар озо жүстис. Павелди анда отургызып аларга турганыс, ол бойы оноор жойу барар деп шүүп, анайда жаарган. ¹⁴ Биске ол Асста туштаарда, оны керепке алып, Митилинага келдис. ¹⁵ Оноортынан жүзүп чыгала, эртезинде Хиоско тендештис, соны күн десе Самоско жеттис, Трогиллияда бололо, база бир күннен Милетке келдис. ¹⁶ Асияда саадап калбаска, Павел Ефеске түшпес деп шүүген. Ол, аргалу болзо, Беженинчи дейтен күнде Иерусалимде болорго бачымдап турган.

Серкпедеги жаандарла айрылышканы

¹⁷ Павел Милеттен Ефес жаар улус ийип, серкпедеги жаандарды бойына алдырды. ¹⁸ Олор жедип келерде, айтты:

– Асияга келгели, баштапкы күннен ала слерле кожо кажы ла күн канайда жүргенимди билеригер: ¹⁹ бастыра бойым жобожып, көстин жажын төгүп, иудейлердин кара санаазынан улам меге жедишкен ченелтелерди өдүп, Кайраканга иштедим.

²⁰ Слерге не де керегинде жарлыктагамда, слерди ончо улус алдында ла айылдар сайын неге де үреткемде, тузалу бир де неме божотподым.

²¹ Кудайга баштанатаны, Иисус Христос Кайраканыска бүдетени керегинде канайып иудейлерге, анайып еллиндерге де кереледим. ²² Же бат, эмди Тыннын күүнине багып, Иерусалим жаар барып жадым, анда меге не туштаарын билбей жадып. ²³ Билетеним жагыс: мени кынчы ла ачу-корон сакып жат деп айдып, Агару Тын ончо калалар сайын меге керелейт. ²⁴ Же мен жүрүмимди эмеш те баалабай жадым, Иисус Кайраканнан алган ижимди ле керегимди – Кудайдын улу жакшылыгынын сүүнчилү Жарын сүүнип жарлыктайтанын бүдүрүп божодотон ло болзом. ²⁵ Кудайдын Каандыгын жарлыктап, ортогордо базып жүрген бойымнын чырайымды кемигер де база көрбөс деп, эмди мен билерим. ²⁶ Онын учун бүгүн слерге керелеп турум: ончозынын канынан мен ару, ²⁷ ненин учун десе, бир де жажырбай, Кудайдын амадузын слерге жарлыктагам.

²⁸ Бойыгарды ла ончо үүрди чеберлеп корыгар! Күдүчилер үүрин кичеегени чилеп, слер де Бойынын каныла Ол жөгөн Кайраканнын ла Кудайдын Серкпезин – Агару Тын слерди ондо жааны эдип туткан Серкпени кичеегер. ²⁹ Жүре берзем, слерге казыр бөрүлөр кирип, үүрге килебезин билерим.

³⁰ Üренчиктерди баштап алып, бойынын кийнинен апарарга, күн-тескери неме айдар улус слердин де ортогордон табылар. ³¹ Онын учун ойгу болыгар! Üч жылдын туркунына кажыгарды ла көзимнин жажы акканча тун-түш токтобой үреткенимди ундыбагар.

³² Эмди слерди, карындаштар, Кудайга ла Онын сөзинин jakшылыгына берип жадым. Ол слерди тыныдар, бойын Кудайга агарулаган улус ортодо энчи берер аргалу. ³³ Мен кемнен де мөнүн де, алтын да, кийим де алайын дебедим. ³⁴ Меге ле мениле кожо жүрген улуска керектү немелерди бу кызыл колымнын күчиле иштеп алганымды бойыгар билеригер. ³⁵ Мынайда иштеп, аргачыдал жок улусты жомоор керек, Иисус Кайраканнын Бойынын «Алып турганы эмес, берип турганы онон артык жежиктү» деген сөзин ундыбас керек деп, слерге ончо жанынан көргүстим.

³⁶ Мынайда айдала, ол тизеленип, олоорло кожо мүргиди. ³⁷ Ончозы ыйлап, Павелдин мойнына артылып, оны окшоп турдылар. ³⁸ Анчада ла «мени база көрбөзигер» дегенине санааркадылар. Онон оны керепке жетире үйдежип койдылар.

Иерусалим жаар жолдо

21 Олордон айрылып, жүзүп чыгала, көнү жолло Коско, эртезинде Родоско, оноортынан Патарага келдис. ² Финикия жаар барып жаткан керепти таап, ого отуруп, жүзүп ийдис. ³ Кипр көрүнүп келерде, оны түштүктөй өттис, Сирия жаар ууланып, Тирдин жарадына токтодыс, ненин учун дезе анда керептин кожын түжүрер керек болгон. ⁴ Үренчиктер табала, олардо жети коңдыбыс. Олор Павелди Иерусалим дөөн барбазын деп, Тынла айдыжып турдылар. ⁵ Бу күндерди өткүреле, чыгып бардыс. Бисти ончозы үйлери, бала-барказыла кожо каланын ары жанына жетире үйдештилер. Талайдын жарадында тизеленип, мүргидис. ⁶ Бис олоорло jakшылажалла, керепке отурдыс, олоор дезе айлына жандылар.

⁷ Жүзүп божойло, Тирден Птолемаидага жедип келдис. Анда карындаштарды уткыйла, олардо бир коңдыбыс. ⁸ Эртезинде атанып, Кесарияга келдис. Сүүнчилү Жардын жарлыкчызы, жети болушчынын бирүзи Филипп-эшке кирип, ондо артып калдыс.

⁹ Ол Кудайдын сөзин жарлап жүрген төрт кысту болгон. ¹⁰ Анда көп күндерге саадап калдыс. Бу өйдө Иудейден Агав деп бир жарлыкчы келди. ¹¹ Биске кирип, Павелдин курын алала, бойынын колы-будын күлүп, айтты:

– Агару Тын мынайда айдат: «Бу курдын ээзи болгон эрди иудейлер Иерусалимде мынайда ок күлүйле, кара жандулардын колына берер».

¹² Мыны угала, бис те, жербойынын да улузы Павелди Иерусалим дөөн барбазын деп сурадыбыс. ¹³ Же Павел каруу жандырды:

– Слер кайттыгар? Сыктажып, жүрегимди шыркалап, канайып туругар? Мен күлүдөрдөн болгой, Иисус Кайраканнын ады учун Иерусалимде өлгөргө дө белен.

¹⁴ Ол жөпкө кирбей турарда, бис токынап,

– Кайраканнын табы болгой – дештис.

¹⁵ Бу күндердин кийинде шыйдынала, Иерусалимге бардыс. ¹⁶ Кесариядан бисле кожо

үренчиктердин кезиги барып, Мнасон-эшке токтоорго, бисти ого апаргандар. Ол эртеги үренчиктердин бирүзи, Кипрдин кижизи, болгон.

Иерусалимде

¹⁷ Иерусалимге келеристе, карындаштар бисти сүүнчилү уткыды. ¹⁸ Эртезинде Павел бисле кожо Иаковко барды. Серкпедеги жаандар база ончозы келди. ¹⁹ Павел олоорды уткыйла, онын иштеп жүргениле өскө калыктар ортодо Кудай нени жайаганын жүргеери айда берди. ²⁰ Мыны угала, олоор Кудайды алкап, Павелге айттылар:

– Иудейлерден канча түмен кижжи Кудайга бүткенин көрүп турун ба, карындаш, олоор ончозы Жасакка жайылган улус. ²¹ Өскө калыктар ортодо жаткан ончо иудейлерди балдарын томдобоозын, чүм-жаңдарла жүрбезин деп, Моисейдин Жасагынан туура барарына үредип турган деп, сен керегинде олоорго айткандар. ²² Айдарда, бис канайдаак? Улус жуулатан эмтир, олоор сени келген деп, угуп ийер эмей. ²³ Сен бистин айтканыбысла эт. Бисте Кудайга черттү төрт кижжи бар. ²⁴ Олоорды алып, кожо арутал, баштарын кайчылап алзын деп, олоор учун төлөп бер. Ол тушта сен керегинде олоордын укканы чын эмес, сен бойын да Жасакты бүдүрүп жүргенчен деп, ончозы билип алар.

²⁵ Кудайга бүткен өскө калыктар керегинде айткажын, олоорго бис самара ийип, олоор андый чүм-жаңдарды бүдүрбезин деп шүүп, чалуларга тайганнын эдин, канын, бууп өлтүрген тындунын эдин жибей, балыр жүрүм жүрбей, бойлорын чеберлезин деп жакыганыс.

²⁶ Айдарда, Павел бу улусты алып, олоорло кожо аруталды. Эртезинде байзынга кирип, аруталыштын күндери качан божоорын ла олоордын кажызы ла учун качан тайылга эдилерин жарлады.

Павелди каруулга алганы

²⁷ Аруталыштын жети күни божоп жадарда, Асиянын иудейлери Павелди байзынга көрөлө, улусты түймедип, оны тудала, ²⁸ кыйгырыжа бердилер:

– Израильдин улузы, болужыгар! Бу кижжи кайда ла ончо улусты калыкка, Жасакка ла бу жерге удур үредип туру. Керек дезе байзынга еллиндерди кийдирип, бу агару жерди быртыткан.

²⁹ Олоор мынын алдында калада оныла кожо Ефестин Трофим деп кижизи жүргенин көргөндөр, онын учун Павел оны байзынга кийдирген деп санангандар.

³⁰ Көдүре кала кыймырап чыкты, көп улус жүгүрип келди. Павелди тудала, байзыннан алып чыктылар, ол ло тарый эжиктерди бөктөп ийдилер.

³¹ Олоор Павелди өлтүрерге турарда, бастыра Иерусалим түймеп жат деп, рим черүчилдердин мун бажына табыш жетти. ³² Ол тургуза ла

жуучылдарды ла жүс баштарын алып, олар жаар ууланды. Мун жуучылдын жаанын ла жуучылдарды көрөлө, Павелди сокпой бардылар. ³³ Айдарда, мун бажы Павелге базып келеле, оны каруулга алып, эки кыңыла кыңылазын деп жакарды, ол кем, нени эткен деп сурады. ³⁴ Улус ортозынан бирүзи бир, экинчизи эки деп, кыйгырыжып турдылар. Тал-табыштан улам чынын билбей салала, ол Павелди шибееге апарзын деп жакарды. ³⁵ Павел шибеенин текпизинде болордо, улуска кыстадып, жуучылдарга оны кол бажына алып апарарга келишти. ³⁶ Көп улус кийнинен ээчий барып,

– Оны өлтүрер! – деп, кыйгырыжып турган.

³⁷ Шибееге кирер алдында Павел мун бажына айтты:

– Сеге бир неме айдарга жараар ба?

– Сен гректеп билерин бе? – деп, онызы айтты. –

³⁸ Айдарда, жуукта жаңы түймеен баштап, төрт мун тонокчыны куба чөлгө алып чыккан Египеттин кижизи сен болорун ба?

³⁹ Павел каруу жандырды:

– Мен – иудей, Киликиянын тапту жарлу калазынын, Тарстын, кижизи. Улуска баштанарга жөбин бер деп, сени сурап турум.

⁴⁰ Мун бажы жөбин берди. Павел текпизште туруп, улуска колун жаңыды. Ын-шын боло берерде, ологро еврейлеп айдып баштады.

Павел Иерусалимнин еврейлерине баштанганы

22 – Эрлер, карындаштар ла адалар! Эмди слердин алдыгарда бойымды корулап айдарымды угыгар.

² Павел еврейлеп баштанганын угала, там тымыдылар. ³ Ол айтты:

– Мен – Киликиядагы Тарста туулган, же бу калада сургадылган иудей. Менин үредүчим Гамалиил болгон, ол мени адалардын жасагына быжу үреткен. Бүгүңги слер чилеп, Кудайга кичеенип беринип жүрүм. ⁴ Мен Кайраканын жолун тын истегем, эр де, үй де улусты кичендеп, түрмелегем. ⁵ Мынайып жүргенимди улу абыс ла ончо жаандар керелеп айдар. Олордон Дамасктагы карындаштарга самаралар алала, анда болгон улусты кичендеп, кездерге Иерусалимге экелейин деп, барып жаткам. ⁶ Мен жолдо тужымда, Дамаскка жууктап келедеримде, тал-түш киреде кенетийин тенериден мени эбире улу жарык чалыдып ийген.

⁷ Жерге жыгылып, «Савл, Савл, Мени не истежип турун?» – деп, меге айткан үн уккам. ⁸ «Сен кем, Кайракан?» – деп, мен сурагам. «Мен – сен истеечи, Назарет жеринен Иисус» – деп, Ол каруу жандырган.

⁹ Мениле кожо жүргендер жарыкты көрүп коркыган, же меге Айдып Турганнын үнин укпаган. ¹⁰ «Мен нени эдейин, Кайракан?» – деп сурагам. Кайракан дезе айткан: «Туруп, Дамаскка бар. Сен нени эдер учурлу сеге ончозы анда айдылар». ¹¹ Байагы жаркыннан улам нени де көрбөгөм, жолдошторым мени жединип, Дамаскка экелгендер.

¹² Жасакла жүрген, жербойынын ончо иудейлери ортодо жакшы ады чыккан Анания деп бир кижиз ¹³ меге келип, жууктап базып, айткан: «Савл карындаш, көзин ачылзын!» Бу ла тарый оны көрүп ийгем. ¹⁴ Ол айткан: «Кудайдын табын билип алзын, Актуны көрүп, Онын үнин Бойынан уксын деп, Сени ада-өбөкөлөрүстин Кудайы талдап алган. ¹⁵ Сен нени көргөнин ле нени укканын керегинде ончо улус алдында Ого керечи болорун. ¹⁶ Эмди не табыланып турун? Туруп, креске түш, кинчектерин ташталзын деп, Онын адын бойына кычыр».

¹⁷ Мен Иерусалимге бурылып, байзында мүргип турала, көрүлтеге алдырып, ¹⁸ Кайраканды көрүп ийгем. Ол меге айткан: «Жылгырлап, Иерусалимнен капшай чыгып бар, ненин учун дезе олар Мен керегинде керелегенинди укпас». ¹⁹ Мен айткам: «Кайракан, Сеге бүткендерди түрмелеп, синагогаларда сокконымды олар билер. ²⁰ Сенин керечин Стефаннын каны төгүлүп турарда, мен бойым анда туруп, мыны жарадып, оны өлтүрүп жаткан улустун кийимин каруулдагам». ²¹ Кайракан меге айткан: «Бар, Мен сени ыраакка, өскө калыктарга ийерим».

Павел – Римнин кижизи

²² Олор Павелди бого жетире уктылар, же бу сөстөрдин кийинде кыйгырыжа бердилер:

– Жер-үстинде мындый кижиз жок болзын! Ого жүрерге жарабас!

²³ Олор кыйгырыжып, кийимдерин мергедеп, кейге тоозын-тобрак чачып турдылар. ²⁴ Олордын Павелге мынайда кыйгырыжып турганынын шылтагын билерге, оны шибееге кийдирип, камчылап туруп шылазын деп, мун жуучылдын жааны жакарды. ²⁵ Же Павелди кайышла кере тартып ийерде, ол анда турган жүс бажына айтты:

– Римнин кижизин камчылаарга, ого үзеери жаргы жогынан, слерге жараар ба?

²⁶ Жүс жуучылдын жааны мыны угала, мун бажына базып келип, жетирди:

– Нени эдейин деп турган? Бу кижиз – Римнин кижизиз.

²⁷ Айдарда, мун бажы Павелге базып келеле, сурады:

– Айт меге, сен Римнин кижизиз бе?

– Эйе – деп, ол каруу жандырды.

²⁸ Мун бажы айтты:

– Римнин кижизиз болорго, мен жаан акча төлөгөм. – А мен энеден чыгарымда, Римнин кижизиз болгом – деп, Павел айтты.

²⁹ Бу ла тушта оны кыйнайын дегендер онон жана болдылар. Мун бажы дезе, Римнин кижизин кыңылаганын билеле, коркый берди.

³⁰ Эртезинде иудейлер Павелди не деп бурулап турганын чокым билип аларга, оны кыңыдан жайымдады. Улу абыстарды ла ончо оток-күреени

жуулзын деп жакарып, Павелди экелеле, олардын алдына тургусты.

Павел оток-күрее алдында

23 Оток-күреенин улузына чике көрүп, Павел айтты:

– Эрлер, карындаштар! Мен бүгүнгө жетире Кудайдын алдында жүрегим ачык жүргөм.

² Улу абыс Анания дезе Павелге коштой турган улуска:

– Онын эрдине согыгар – деди.

³ Айдарда, Павел ого айтты:

– Сени Кудай согор! Тыштын сенин ак, ичин кара. Сен Жасакла жаргылаарга отуруп жадын, бойың дезе, Жасакты бузуп, мени соктырып жадын.

⁴ Коштой тургандар айдышты:

– Кудайдын улу абызын жамандап турун ба?

⁵ Павел каруу жандырды:

– Карындаштар, оны улу абыс деп билбедим. Бичилген сөс бар: *«Калыктын башчызын жаман айтпа»*.

⁶ Мындагы улустын бир жарымы саддукейлер, экинчи жарымы фарисейлер деп билеле, Павел оток-күрееде тыңыда айда берди:

– Эрлер, карындаштар! Мен фарисей, фарисейдин уулы. Мени өлгөндөрдүн тирилерине иженип жүргеним учун жаргылап жадылар.

⁷ Ол мынайда айдарда, фарисейлер ле саддукейлер ортодо өөн-бөкөн чыгып, жуун бөлине берди: ⁸ саддукейлер тирилиш жок, ангел де, тын да жок дейтен, фарисейлер дезе бу ончозы бар дейтен. ⁹ Жаан кыйгы-кышкы чыкты. Фарисейлер жанынан бичикчилер өрө туруп, сөс блаажып, айдып турдылар:

– Бу кижиден жаман неме таппай турубыс. Ого тын эмезе ангел айткан болзо, не болор? Кудайга удурлашпактар.

¹⁰ Өөн-бөкөн көнжип турарда, мун бажы Павелди жара тарткылап ийеринен айап, жуучылдарды төмөн түшсин, Павелди олардын ортозынан алып, шибееге апарзын деп жакарды.

¹¹ Эртезинде түнде Кайракан Павелге көрүнип, айтты:

– Жалтанба, Мен керегинде Иерусалимде керелегенин чилеп, сего Римде де керелеер керек.

Иудейлердин жөптөжүзи

¹² Тан адарда, иудейлер жөптөжип, Павелди өлтүрбегенче курсак жибес, неме ичпес болуп чертендилер. ¹³ Анайып чертенгендери төртөннөн ажыра кижиле болгон. ¹⁴ Олор улу абыстарга ла жаандарга келип, айттылар:

– Павелди өлтүрбегенчебис, неме жибес болуп бойыс ортодо чертендис. ¹⁵ Анайдарда, слер оток-күрееде кожо онын керегин чикелей көрөөчи болуп, оны слерге экелзин деп, бүгүн ле мун бажын

сурагар. Бис дезе, ол жууктаарга жеткелекте, оны өлтүрерге белен.

¹⁶ Бу туйка жөптөжү керегинде Павелдин жеени угала, келип, шибееге кирип, ого тил жетирди.

¹⁷ Павел жүс жуучылдын жаанынын бирүзин бойына кычырып, айтты:

– Бу уулды мун бажына апар, онын ого айдар сөзи бар.

¹⁸ Онызы уулды мун бажына экелип, айтты:

– Кижендү Павел мени бойына кычырып алала, бу уулды сего экелзин деп сураган, онын сего айдар сөзи бар.

¹⁹ Мун бажы уулды колынан тудуп, туура жединеле, сурады:

– Сен меге нени айдайын деген эдин?

²⁰ Онызы каруу жандырды:

– Павелдин керегин чикелей көрөөчи болуп, эртен оны оток-күрееге экелзин деп, иудейлер сени сураарга эрмектежип алган. ²¹ Же сен оларды укпа, олардын төртөннөн ажыра кижизи Павелди тозуп алган. Оны өлтүрбегенче, курсак жибес, неме ичпес болуп бойлоры ортодо чертенген. Эмди олор белен, сенин жакаруунды сакып жадылар.

²² Айдарда, мун бажы уулды божодып, жакарды:

– Мыны меге угусканынды кижиге айтпа.

Павелди Кесария жаар аткарганы

²³ Онон жүс жуучылдын жаанынын экүзин алдырала, айтты:

– Токус саат энирде Кесария жаар барзын деп, эки жүс жуучылды, атту жетен черүчилди ле эки жүс адучыны белетеп койыгар. ²⁴ Анайда ок Павелди миндиреле, башчы Феликске эзен-амыр жетирерге эштек аттар беригер.

²⁵ База мыңдый самара бичиди: ²⁶ «Клавдий Лисий улу башчы Феликске эзен-амырын жетирип туру!»

²⁷ Бу кижини иудейлер тудала, өлтүрерге жаткан. Мен жуучылдарла келип, ол Римнин кижизи деп билеле, оны аргадап, ²⁸ не деп бурулап турганын билерге, олардын оток-күреезине экелдим.

²⁹ Олордын жасагы жанынан бир кезик сурактарла жөпсинбегени учун оны бурулап турган эмтир. Же оны өлтүргедий эмезе түрмелегедий бир де буру жок болуптыр. ³⁰ Бу кижини иудейлер өлтүрерге турган деп, меге табыш жедерде, оны сего ылтам ийдим. Бурулаачы улусты да сенин алдында ого удур айтсын деп жакардым. Су-кадык жүр».

³¹ Жуучылдар жакаруны бөдүрерге, Павелди түнде Антипатридага апардылар. ³² Эртезинде оны атту улусла аткарып, бойлоры шибееге бурулдылар.

³³ Атту улус Кесарияга келип, башчыга самараны жетирип, Павелди табыштырып бердилер. ³⁴ Башчы самараны кычырала, ол кажы жердин деп сурады. Киликиядан деп угала, айтты:

³⁵ – Сени бурулаган улус келзе, сени сурап угарым.

Онон Павелди Иродтын өргөөсүндө каруула тутсын деп жакарды.

Павелди бурулаганы

24 Беш күннин бажында улу абыс Анания бир кезик жаандарла, сөс айдып билеечи кандый да Тертулл деп кижиле кожо келип, башчы алдына Павелге удур комыдал угустылар.

² Оны алдырып келерде, Тертулл бурулашты баштап, мынайда айтты:

– Айланайын, Феликс! Сенин шылтуунда орооныс амыр-энчү жадыры, бу калыктын жүрүмин жарандырага сен көпти эдип жадын. Оны бис ончо жанынан жарадып, сеге кайда ла алкыш-быйанысты айдадыс. ⁴ Же сени база роботпоско, биске буурзак бойын, айтканысты кыскарта уксын деп, сурап турубис. ⁵ Бу кижиле булгак чыгараачы, ол телекейде журтаган ончо иудейлер ортодо түймеен көдүрүп, назорейлердин кыймыгузын башкарып турганынын жартына чыктыс. ⁶ Онон болгой байзынды быжарсыдарга тидинген, же оны тудуп алганыс. Оны бистин жасакла жаргылаарга сананганыс, ⁷ же мунг жуучылдын бажы Лисий келип, бу кижини бистен албанла айрып, сеге ийген.

⁸ Бисти де, оны бурулаачыларды, сеге барзын деп жакарган. Оны шылайла, не деп бурулап турганысты онын бойынан билип алар арган бар.

⁹ – Эйе, андый – дешкилеп, иудейлер онын бурулап айтканын лаптадылар.

Римнин башчысы алдында Павелдин айткан сөзи

¹⁰ Айтсын деп, башчы Павелге имдеп көргүзөрдө, ол каруу жандырды:

– Бу калыкты узак жылдарга чындык жаргылап келгенинги билип, керегимди жайым корулаарым.

¹¹ Кудайга бажырага Иерусалимге келгеним он эки күннен өтпөгөнүн билип алар арган бар.

¹² Байзында да, синагогаларда да, кала да ичинде кандый бир кижиле сөс блаажып эмезе калыкты күйбүредип турганымды олар көрбөгөн. ¹³ Эмди мени не деп бурулап тургандарынын чынын сеге керелеп болбой жадылар. ¹⁴ Же мен жасакта ла жарлыкчылардын бичигенинде айдылганына ончозына бүдүп, олар төгүн деп адап турган үредүле адаларыстын Кудайына иштеп жүргеним чын деп, сеге ачыгынча айдып турум. ¹⁵ Мен олар чылап ок, актулар да, акту эместер де тирилери бүдүп, Кудайга иженедим. ¹⁶ Онын учун бойым да Кудайдын ла улустын алдында жаантайын жүрегим ачык жүрейин деп кичеенедим.

¹⁷ Узак жылдардын кийнинде калыгыма быйан жетирейин, берү эдейин деп, Иерусалимге бурылгам. ¹⁸ Бу тужында мени байзында аруталып калганымды көргөндөр. Анда калык та, тал-табыш та жок болгон. ¹⁹ Мени көргөн улус дезе Асиянын кандый да иудейлери. Меге удур айдары бар болзо, олар мында сенин алдында туруп, мени

бурулаар учурлу болгон. ²⁰ Ол эмезе оток-күрее алдында турарымда, менен не жазык тапкандарын бойлоры айтсын. ²¹ Айса болзо, олардын ортозында туруп, тын үнденип, өлгөндөрдүн тирилери керегинде айткан сөзим учун жаргылап жадыгар?

²² Мыны угала, Феликс олардын керегин туура салып, айтты:

– Мунг бажы Лисий келзе, слердин керегееерди көрүп, бу үредү керегинде жазап билип аларым.

²³ Ол Павелди каруулдазын, же бир эмеш жай берип, жуук улузынын кемизине де оны кичеерин эмезе ого келерин буудақтабызын деп, жүс жуучылдын жаанына жакарды.

²⁴ Бир канча күннин бажында Феликс иудей укту Друзилла деп абакайыла кожо келип, Павелди алдырала, онын Христос Иисуска бүдетени керегинде айтканын угуп турган. ²⁵ Же Павел чындык, тудунатаны ла келер жаргы керегинде айдып турарда, Феликс коркып, айтты:

– Эмди бар, керек болзонг, сени бойыма алдырып аларым.

²⁶ Бу ла өйдө ол божотсын деп, Павел ого акча берерине иженген. Онын да учун ого улам сайын улус ийип, эрмектежип турган. ²⁷ Же эки жылдан Феликсти Порций Фест солыган. Феликс иудейлердин күүнин жандырбаска, Павелди каруула артырып койгон.

Павел каганнын жаргызын некегени

25 Башчынын жамызына тургалы үч күннин бажында Фест Кесариядан Иерусалим жаар атанды. ² Иерусалимде улу абыс ла иудейлердин баштапкы болгон улузы Павелди бурулап, ого удур комыдал угустылар. Быйан эдип, оны Иерусалимге алдыртсын деп сурап, Фестти бүдүндирип турдылар. Бойлоры дезе Павелди жолдо тозола, өлтүрер болуп эрмектежип алгандар.

⁴ Фест каруу жандырды:

– Павелди Кесарияда каруула туткылап жат, мен бойым да удабас оноор атанарым. ⁵ Жамылу дегенигер мениле кожо атанзын, ол кижинин жаманы бар болзо, оны бурулазын.

⁶ Олордо сегис-он күн кире жүреле, Фест Кесарияга бурылды. Эртезинде жаргычынын жерине отуруп, Павелди экелзин деп жакарды. ⁷ Ол кирип келерде, Иерусалимнен келген иудейлер оны курчай туруп, көп лө кату бурулап, же онын чынын керелеп болбой турдылар. ⁸ Павел дезе, бойын корулап, мынайда айтты:

– Мен иудейлердин жасагына да удур, байзынга да удур, каганга да удур бир де жазык этпедим.

⁹ Фест иудейлердин күүнин жандырбаска, Павелден сурады:

– Мен анда болуп, бу бурулаштар жанынан сеге жаргынын жобин чыгарзын деп, Иерусалим дөөн барарга турган ба?

¹⁰ Же Павел айтты:

– Мен каганнын жаргызы алдында турум, мен мында ла жаргыладар учурлу. Иудейлерге менин бир де жаманым жетпеген, онызын сен жакшы билерин. ¹¹ Мен акту эмес болзом, өлүмге тургадый кандый бир неме эткен болзом, өлүмнен кыйыжарга турганым жок. Же бу улустын бурулажында чын жок болзо, мени олорго кемнинг де берер жаңы жок. Каганнын жаргызын некеп турум!

¹² Айдарда, Фест бойынын оток-күреезиле шүүжип, каруу жандырды:

– Каганнын жаргызын некеген болзон, каганга атанарын.

Павел Агриппа-кааннын алдында

¹³ Бир канча күннин бажында Кесарияга Фестти уткыырга, Агриппа-каан ла Вереника келди.

¹⁴ Анда олор узак жүрген учун, Фест каанга Павелдин керегин жетирип, айтты:

– Феликс мында каруулда кандый да бир кижини артырып койгон. ¹⁵ Мен Иерусалимде болорымда, иудей улу абыстар ла жаандар комудал угузып, оны жаргылазын деп некегендер. ¹⁶ Же мен олорго каруу жандырдым: «Өскө улустын күүнине болуп кандый-бир кижини өлүмге берер жаң Римнин улузында жок. Озо баштап бурулаткан кижини бурулаачы улусла көстөжип, бурулашка удур коруланар арга алар учурлу». ¹⁷ Онын учун олор мениле кожо бери келерде, мен удатпай, эртезинде ле жаргычынын жерине отуруп, ол кижини экелзин деп жакардым.

¹⁸ Бурулаачы улус оны чундай алып, менин сананганымла, жаман керек эткен деп бурулап айтпадылар. ¹⁹ Же олор акту бойынын Кудай жаңын жандайтаны ла өлүп калган кандый да бир Иисус керегинде оныла кандый да сөс блаашкандар, айла, Павел Оны тирүү деп, чынын керелеп турган. ²⁰ Бу сурактын аайына чыгарында күчсинип, ол Иерусалим барып, бу жанынан анда жаргыладарга туру эмеш пе деп сурадым. ²¹ Же Павел керегин Август көрзин деп некеген учун оны каганга ийгенчем, каруулда тутсын деп жакардым.

²² Агриппа Фестке айтты:

– Ол кижини мен бойым да угар күүним бар.

– Эртен ле оны угарын – деп, Фест каруу жандырды.

²³ Эртезинде Агриппа ла Вереника улуркаган келип, мун бажы бийлериле, каланын жарлу улузыла кожо жаргы эдер жерге кирерде, Фесттин жакарузыла Павелди экелдилер.

²⁴ Фест айтты:

– Агриппа-каан ла бисле кожо мында отурган эрлер! Иерусалимде де, мында да меге сүрекей көп иудейлер келип, ого удур комыдал угускан. Ол кижини көрүп туругар. Олор кыйгырыжып, «Ол жүрбес учурлу» – дешкендер. ²⁵ Же ол өлүмге тургадый бир де неме этпегенин билип ийгем, бойы Августтын жаргызын некеген учун оны ийер деп шүүгем. ²⁶ Ол керегинде менин каганга чокым бичиирим жок, онын учун шиндеп көрөлө, бичиир

неме болзын деп, оны слердин алдыгарга, анчада ла сенин алдыга, Агриппа-каан, тургустым. ²⁷ Мен бодозом, кижендүни, бурузын көргүспей, ийерге жарабас.

Павелдин Агриппа-каан алдында айткан сөзи

26 Агриппа Павелге айтты:

– Сеге бойын учун айдар жөп берилип жат.

Айдарда, Павел колын сунуп, бойын корулаачы сөзин айда берди:

² – Агриппа-каан! Иудейлердин ончо бурулажына удур бүүгүн сенин алдында коруланар аргам бар учун бойымды кежиктү кижини деп бодойдым, ³ анчада ла сен иудейлердин ончо чүм-жаңдарын ла блааш-тартышту шүүлтелерин жакшы билер кижини учун. Онын учун мени чыдажып ук деп, сени сурап турум.

⁴ Озо Иерусалимде калыгым ортозында жиит туштан ала өткөн жүрүмимди ончо иудейлер билер. ⁵ Олор мен керегинде туку качаннан бери билер. Күүндери бар болзо, бистин жандаштагы катудан катууламыла фарисей болуп жүргенимди керелеер аргалу. ⁶ Эмди Кудайдан ада-өбөкөлөриске берилген сөскө иженип жүргеним учун жаргынын алдында турум. ⁷ Онын бүткенин көрөргө иженип, он эки үйебис Кудайга тун-түш кичеенип бажырып жат. Шак бу ижемжи учун, каан, иудейлер мени бурулап жадылар. ⁸ Кудай өлгөн улусты тиргизип турганына ненин учун бүтпей жадыгар?

⁹ Назарет жеринен Иисустын адына удур меге көпти эдер керек деп, мен бойым да санангам. ¹⁰ Мыны мен бойым Иерусалимде эдип жүрдим. Улу абыстардан жаң алып, көп агаруларды түрмелегем, олорды өлтүргилеп турарда, жараткам. ¹¹ Ончо синагогалар сайын олорды көп катап кезедип, албанла Иисусты жамандадып жүргем. Кансырап, калжуурганым, олорды керек дезе өскө дө калаларда истегем.

¹² Бого болуп улу абыстардан жаң ла жакылта алала, Дамаск жаар барадарымда, ¹³ тал-түште жолдо, каан, тенериден күннин чалузынан жаркынду жарык көргөм. Ол мени ле кожо барып жаткан улусты жарыдып ийген. ¹⁴ Ончобыс жерге барып түжеристе, меге еврейлеп айткан үн уккам: «Савл, Савл, Мени не истейдин? Сеге жыдага удур барарга күч». ¹⁵ «Сен кем, Кайракан?» – деп, мен сурагам. «Мен – сеге истеткен Иисус – деп, Кайракан каруу жандырган. – ¹⁶ Же өрө тур, будынага тур. Сени жалчы эдип, нени көргөнүнн, нени сеге ачарымнын керечизи эдип тударга, сеге көрүнгеним бу. ¹⁷ Иудей калыктан ла өскө калыктардан аргадап, эмди сени олорго ок ийип жадым. ¹⁸ Көстөрүн ачарга, карануйдан жарыкка, сатананын жаң-табынан Кудайга баштангылазын деп, кинчектери ташталзын деп, Меге бүдүп, жандайла, бойын Кудайга агарулаган улус ортодо энчилү болгылазын деп, сени ийип жадым».

19 Онын учун, Агриппа-каан, тенериден көргөнүмө багып, 20 озо Дамаскта ла Иерусалимде жаткандарга, ошон Иудей орооны ичине ле өскө калыктарга жүргөм. Олор кинчектерин алынып, Кудайга баштангылап, бу баштанганына тургадый керектер жайагылазын деп жарлыктагам. 21 Бу учун иудейлер мени байзында тудала, өлтүрөргө ченешкен. 22 Же Кудайдан келип турган болушла бүгүнгө жетире чыдажып, кичүге де, улуга да керелеп жадым. Бойымнан бойым нени де айтпай, жарлыкчылардын ла Моисейдин болотон жанду дегенин айдып жүрүм: 23 Христос кыйналып шыралаар, өлгөн улус ортодон эн баштап тирилер, бойынын калыгына ла өскө калыктарга жарыкты жарлаар.

24 Ол анайда коруланып турарда, Фест тын үнденип, айтты:

– Эдиреп жадын сен, Павел! Көпти билетенин сени жүүлтүп жат.

25 – Мен эдиребей жадым, күндүлү Фест – деп, Павел каруу жандырды. – Менин айдып турганым чындык ла жолду. 26 Ол керегинде каан билер, онын учун онын алдында мен жалтанбай айдып жадым. Онын ажарузынан бир де неме кыйбагына бүдүп турум, ненин учун десе бу ончозы туйук жерде болгон эмес. 27 Жарлыкчыларга бүдүп жадын ба, Агриппа-каан? Бүдүп турганынды билерим.

28 Же Агриппа Павелге айтты:

– База ла эмеш, сен мени христиан болзын деп, бүдүндирип аларын.

29 Павел каруу жандырды:

– Ас беде, көп беде, жагыс та сен эмезин, же бүгүн мени угуп турган ончо улус бу кынжыдан башка, мендий ок болзын деп, мен Кудайды эреп-жайнаар эдим.

30 Ол мыны айдарда, каан ла башчы, Вереника ла кожо отурган улус өрө турдылар. 31 Олор чыгып, бу кижини өлүмгө тургадый эмесе түрмеге отургадый неме этпей жат деп, бойлоры ортодо айдыштылар.

32 Агриппа десе Фестке айтты:

– Каганнын жаргызын некебеген болзо, бу кижини жайымдагадый болгон. Онын учун башчы оны каганга ийер болды.

Рим жаар жолдо

27 Бисти Италия жаар жүзер деп шүүлте эдилерде, Павелди ле кижендү бир кезик өскө дө улусты Августтын черүзиндеги жүс жуучылдын жааны Юлийге табыштырдылар. 2 Асиянын жараттарын кыйкай жүзүп жаткан Адрамиттин керебине отуруп, жолго атандыс. Бисле кожо Македониянын Фессалоника калазынан Аристарх деп кижини болгон. 3 Эртезинде Сидонго токтодыс. Юлий Павелге кижини күндү болуп, оны нөкөрлөрине ийип, олардон болуш алар жөбин берди. 4 Оноортынан атанала, терс салкын соккон учун Кипрдин ыжык жааныла жүстис. 5 Киликиянын ла Памфилиянын жараттарын кыйкай талайды

кечеле, Ликиянын Мира калазына келдис. 6 Анда жүс жуучылдын жааны Александриянын Италия жаар жүзүп бараткан керебин табала, бисти ого отургызып ийди.

7 Узак ла араай жүзүп, Книдке арайдан жеттис. Салкын көнү жүзерге бербесте, Криттин Салмона жаанынын ыжык жериле жүстис. 8 Криттин сындай жүк арайдан өдөлө, Ласея каланын жуугындагы Жакшынак Токтоду деп бир жерге келдис.

9 Бис көп ой жылытканыс, ошон ары жүзерге жеткерлү болгон, ненин учун десе орозо до өдүп калган. Айдарда, Павел оларды бүдүндирип, 10 айтты:

– Эрлер! Бистин жорыгыс жагыс та кошко ло керепке эмес, же жүрүмиске де жеткерлү ле жаан чыгымду болорын көрүп турум.

11 Же жүс жуучылдын жааны Павелдин айткан сөзине көрө, керепти баштап апараткан кижиге ле керептин ээзине артык иженип турган. 12 Бу токтодуда кыштаар айалга жок учун көп сабазы мынан жүзүп, аргалу болзо, Криттин Финик деп токтодузына жедип, кыштап алар керек дежип тургандар. Ол түштүк-күнбадыш ла түндүк-күнбадыш салкыннан жаблак жер болгон.

13 Жеңил түштүк салкын согордо, ол ло керек деп сананып, талайчылар якорьды көдүрип, Криттин жараттай жүстилер.

14 Же удабай Критке «түндүк-күнчыгыш» дейтен жоткон табарды. 15 Кереп жотконго алдырып, удур жүзүп болбой турды, бис салкыннын табына салдырып ийдис. 16 Клавда дейтен бир кичинек ортолыкты өдө коноло, керептин кийинде колбогон кемени жүк арайдан аргадап алдыс. 17 Оны көдүреле, армакчыларла керепти орой бууладылар. Тайыс-чайрам жерге табарарынан коркып, байканды түжүрип, анайда ла айланыжып турдыс. 18 Эртезинде жоткон калаптанып турарда, керептен кошты чыгара чача бердилер. 19 Учунчи күнде бойыстын колысла керептин жепселдерин чачтыс. 20 Канча күнге күн де, жылдыстар да көрүнбей, жоткон коркыштанганча болды. Арт-учында аргаданар кандый да ижемжибис жылыып калды. 21 Узактан бери кем де оозына курсак албаган. Айдарда, Павел олардын ортозына туруп, айтты:

– Эрлер! Менин сөзимди угуп, Криттен барбас керек болгон. Мындый жеткер де, чыгым да болбос эди. 22 Же эмди слерди омок-сергек болорына кычырып турум. Слердин кемигер де өлбөс, жагыс кереп жайрадылып-сайалар. 23 Мен Кудайдын кижизи, Ого иштеп жүрүм. Ошон бу түнде меге ангел келип, 24 мынайда айткан: «Коркыба, Павел! Сен каган алдына барып турар учурлу. Же бат, Кудай сече кожо жүзүп отурган улусты ончозын берди».

25 Онын учун омок-сергек болыгар, эрлер: меге айдылганыла болор деп, мен Кудайга бүдүп жадым.

26 Бис кандый бир ортолыкка чыгара ташталар учурлу.

²⁷ Адриа талайла айланышканыстан ала он төртинчи түн кирди. Түн аразы киреде талайчылар кандый да жерге жууктап келедирис деп сезип ийди. ²⁸ Суунын теренгин кемжиирде, жирме кулаш эмтир; бир эмеш жүзеле, катап кемжиирде, он беш кулаш болды. ²⁹ Ташту жерге табарбаска, коркып, керептин кийни жанынан төрт якорьды түжүрүп, таң адарын сакый бердилер. ³⁰ Талайчылар качарга ченежип, керептин тумчугынан якорьлорды таштаарга турган улус болуп, кемени талайга түжүрүрде, ³¹ Павел жүс жуучылдын жаанына ла жуучылдарга айтты:

– Бу улус керепте артып калбаза, аргаданып болбозыгар.

³² Айдарда, жуучылдар кемени туткан жоон армакчыларды кезип ийерде, ол сууга жүре берди.

³³ Таң адар алдында Павел ончозын курсак жизин деп сөстөп, айтты:

– Курсак жибей, бүгүн он төртинчи күн сакып жадыгар. ³⁴ Онын учун слерди курсак жизин деп сурап турум, онызы слерге аргаданарга күч кожор, бирүгердин де бажынан кыл түшпес.

³⁵ Мынайда айдала, ол калаш алып, ончозы алдында Кудайга алкыш жетирип, сындырала, жий берди. ³⁶ Ончозы сергип, база курсак жидилер. ³⁷ Керепте бис ончобус эки жүс жетен алты кижиге болгоныс. ³⁸ Тойоло, талайга буудай чыгара чачып, керепти женилдеттилер.

³⁹ Таң адарда, жерди таныбай турдылар, же кумак жаратту кандый да булунды көрүп ийдилер. Аргалу болзо, ого токтоорго ченежип көрөр – дедилер.

⁴⁰ Якорьлорды кезип, талайга божодып ийдилер; тискиннинг буузын чечип, алын байканды салкын аай көдүрүп, жарат жаар жүстилер. ⁴¹ Же кереп кумакту тайыс жерге учурап, түжүп калды. Тумчугу бадалып, кыймык жок тура калды. Кийни жанын дезе жаан толкулар оодып турды. ⁴² Кижендүлдердин кажы бирүзи эжинип чыгала, кача бербезин деп, жуучылдар оморды өлтүрер шүүлте эдип турдылар.

⁴³ Же жүс жуучылдын жааны Павелди аргадаарга, омордын бу мындый умзаныжын токтодып салды.

Эжинип билер улус сууга озо калып, жерге чыксын, ⁴⁴ арткандары дезе кем жалбак агаштан, кем керептин оодыгынан тудунып аргаданзын деп жакарды. Анайып, ончозы аргаданып, жерге чыктылар.

Мелитте токтогоны

28 Аргаданала, Павелле кожо болгон улус ортолыктын ады Мелит деп билип алдылар. ² Жербойынын улузы биске сан башка кижизек болгонын көргүсти. Жаашту соок күн болгон учун омор от салып, ончобусти бойына кычырды. ³ Павел бир кучак чырбаал жууп экелеле, отко салып турарда, изүден чыгып келген жылан онын колына илинип калды. ⁴ Онын колында илинип калган жыланды көрөлө, жербойынын улузы бойбойына айттылар:

– Бу кижиге жарт ла кижиге өлтүрөөчи. Ол талайга барбаган да болзо, чындык Жаргы ого жүрүм жүрерге бербей жат.

⁵ Же Павел жыланды отко түжүрө кактап ийди, жылан ого бир де каршу жетирбеди. ⁶ Омор дезе Павел тиге берер эмезе эмди ле өлүп, жерге барып түжер деп бодогон. Же узак сакып, оныла жаман неме болбой турганын көрөлө, шүүлтезин өскөртип, оны кудай дежип турдылар.

⁷ Бу жерди эбиреде ортолыктын жааны Публий деп кижинин жери болгон. Ол бисти айлына кычырып, үч күн бойынын наыларын чылап күндүледи.

⁸ Публийдин адазы калтырак ооруга табартып, ич оору тийип, төжөктө жаткан. Павел ого кирип мүргиди, колын салып алкап, жазып ийди. ⁹ Бу болгоннын кийинде ортолыкта жаткан өскө дө оору улус келип, жазылып турдылар. ¹⁰ Омор биске быйанын айдып, күндүлөп, атанар алдында бисти керектү немелерле жеткилдеди.

Павелдин Римге келгени

¹¹ Үч айдын бажында Александриянын ортолыкта кыштаган «Диоскуры» деп керебиле жүзүп ийдис. ¹² Сиракузыга токтоп, анда үч коңдыс. ¹³ Оноортынан чыгала, Ригияга жеттис. Бир күннин бажында түштүк салкын согордо, экинчи күнде ПUTEOLGO келдис. ¹⁴ Анда карындаштар таап алып, омордын сураганыла, омордо жети күн бололо, Рим жаар бардыс. ¹⁵ Андагы карындаштар бис керегинде угала, Аппий тепсени ле Үч айылчылык деп жерлерге жетире уткып чыккандар. Оморды көрөлө, Павел Кудайга алкыш жетирип, санаазы сергиди. ¹⁶ Римге келеристе, жүс жуучылдын жааны кижендүлдерди жуучылдардын бийине табыштырды, Павелге тагынан, же оны каруулдайтан жуучылла кожо жадар жөп бердилер.

Павелдин Римде жарлыктаганы

¹⁷ Үч күннин бажында Павел иудейлер ортодогы жамылу улусты бойына кычырды. Омор жуулыжып келерде, айтты:

– Эрлер, карындаштар! Калыкка эмезе адалардын чүм-жаңдарына удур нени де этпей, кижендедип, Иерусалимнен Римнин улузынын колына берилгем. ¹⁸ Омор мени шылайла, өлүмгө тургадый кандый да буру таппай, божодып ийерге санангандар. ¹⁹ Же иудейлер жөпсинбей турарда, меге эрик жокто каганнын жаргызын некеерге келишкен. Анайда мен калыгымды кандый бир неме жанынан бурулаарга эткен эмезим. ²⁰ Бат бу шылтактан улам слерди көрүжип эрмектежерге кычырганым бу. Израильдин ижемжизи учун мен бу киженле киженделген инем.

²¹ Омор дезе Павелге айттылар:

– Бис Иудейден сен керегинде кандый да самара албадыс, карындаштардын кемизи де келип, тил жетирбеди, сен керегинде бир де жаман неме

айтпады. ²² Же санаа-шүүлтенди бойыннан угарга турубыс, ненин учун дезе бу үредү керегинде кайда ла сөс блаашкылап турганын билерис.

²³ Туштажар болуп эрмектежеле, ол күн Павел токтогон жерге көп улус келди. Эртен турадан ала энирге жетире ол Кудайдын Каандыгы керегинде оларго айдып ла керелеп, Моисейдин Јасагынан ла жарлыкчылардын бичигенинен Иисус керегинде оларды бүдүндирип турды. ²⁴ Кезигин ол бойынын сөстөриле бүдүндирди, өскөлөри дезе бүтпеди.

²⁵ Бойлоры ортодо јөп эмес болуп, олар ошон чыгып баштады. Ол тушта Павел мынайда айткан:

– Агару Тын Исаия жарлыкчы ажыра бистин адаларыска чын айткан:

²⁶ *«Бу калыкка барып, мынайда айт: кулактарыгарла угарыгар, же аайлабазыгар, көстөригерле көрөригер, же көрбөзигер.*

²⁷ *Бу улустын јүреги неме сеспей барган, кулактарыла јүк арайдан угат,*

көстөрин де јумуп алган, – көстөриле көрбөскө, кулактарыла укпаска, јүректериле ондобоско,

Мени оларды јассын деп баштанбайт».

²⁸ Анайдарда, билип јүригер, Кудайдын аргадажы өскө калыктарга ийилген: олар оны угар.

²⁹ Ол мыны айдарда, иудейлер бойлоры ортодо көп сөс блаажып, јүре бердилер.

Адакы сөс

³⁰ Павел бойы јалдап алган турада бүткүл эки јыл јадып, ого келип турган улусты ончозын уткып,

³¹ јалтанбай, туду јогынан Кудайдын Каандыгын јарлыктап, Иисус Христос Кайракан керегинде үредип јүрди.

Ончо калыктарга Сүүнчилү Јар

Римдегилерге

Ончо калыктарга Сүүнчилү Жар

1 Христос Иисустын кулынан, кычырылган Павел апостолдон.

Мен Кудайдын Сүүнчилү Жарын жарлаарга тудулгам. ² Башкыда Ол Бойынын жарлыкчылары ажыра бу Жар керегинде Агару Бичикте сөзүн берген. ³ Бу Жар Онын Уулы – Иисус Христос Кайраканыс керегинде. Ол Давидтин угынан кижичилеп туулган ла агарулыктын тынынын күчиле тирилгени ажыра Кудайдын Уулы деп ачылган. ⁵ Ол ажыра жакшылык алып, ончо калыктар Онын адына болуп Кудайга бүдүп, Ого уккур болзын деп, апостолдор боло бергенис. ⁶ Бу калыктардын ортозында слер де, Иисус Христостыйы болорго кычырылган улус, жүрүп жадыгар.

⁷ Слерге, Кудай сүүп турган, Онын агару калыгы болорго кычырылган, Римде жүрген ончо улуска, Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнан жакшылык ла амыр жетсин.

⁸ Элден озо Иисус Христос ажыра ончогор учун Кудайымга алкыш-быйаным айдып турум, ненин учун дезе бүдүп турганыгар керегинде бастыра телекейде жарлалат. ⁹ Кудай менин керечим: Онын Уулы керегинде Сүүнчилү Жар жарлап, Ого тынымла бажырып жүрүм. Слерди туркаары эске алынып, ¹⁰ мүргип, Кудайдын табыла качан бирде слерге келер аргалу болойын деп, жаантайын сурайдым. ¹¹ Агару Тыннан алган жайалтаны берейин, слерди тыныдайын деп, слерди көрүксеп жадым. ¹² Өскөртө айтса, ортогордо болзом, бүдүп турганыс ажыра бой-бойыстан көкүдү аларыс, слер менен, мен слерден аларым.

¹³ Слерди билзин деп турум, карындаштар: слерге көп катап келерге жазангам, же эмдиге жетире буудактарга учурагам. Слерге келип, өскө калыктардын ортозында чылап, слердин де ортогордо ижимнин турултазы болзын дегем.

¹⁴ Мен еллиндерге ле өскө улуска, ойгорлорго ло неме билбестерге жарлыктаар учурлу. ¹⁵ Анайдарда, мен керегинде айтса, слерге де, Римде жүрген улуска, Сүүнчилү Жар жарлаарга белен.

¹⁶ Мен Христостын Сүүнчилү Жарынан уйалбай жадым, ненин учун дезе ол – Кудайдын күчи, ол бүдүп турган ончо улусты аргадайт: озо баштап иудейлерди, анайда ок еллиндерди. ¹⁷ Бу Жар улусты Кудайга бүткени ажыра онон көп бүдерине

экелип, Кудай канайда актап турганын көргүзет, бичилгениле: «Акту кижичи бүдүп, тирүү жүрер».

Улустын кинчеги

¹⁸ Кудайды тообой, жаман эдип, жаманыла чындыкты жаба басып турган улуска тенериден Кудайдын чугулы келип жат. ¹⁹ Олор Кудай керегинде билетенин билип жадылар, ненин учун дезе мыны олорго Кудай ачкан. ²⁰ Көскө көрүнбес немелер – Онын үзүлбес-түгенбес күчи ле кудайлыгы телекейдин жайалганынан ала иле көрүнөт. Олор Онын жайганы ажыра аайлалат. Онын учун бу улус бойлорун актап, нени де айдып болбос. ²¹ Олор Кудайды билип алып, Оны Кудайды чылап мактабадылар, Ого алкыш-быйанын айтпадылар. Карын, бойлорун куру санаа-шүүлтелерге берип койдылар. Мынан улам неме аайлабас жүректери карануйга алдырган. ²² Бойлорун ойгор деп адап, тенек болуп калдылар. ²³ Өлбөс Кудайга бажыраардын ордына өлүмдү кижидий, куштардый, төрт санду тындулардый ла жылып, жорголоп жүрер тындулардый сүр-кеберлерге бажырадылар.

²⁴ Онын учун Кудай олорды жүректери күүнзеген быарга берип койгон. Олор эди-кандарын бойлоры быарсыдып, ²⁵ Кудайдын чындыгын меке-төгүнге солыгандар, жайалган немелерди байлап, олорго бажыргандар. Жайаачыбыс дезе үргүлжи чакка алкышту, аминь. ²⁶ Бу учун Кудай олорды уйатту кычаларына берип койгон: олордын үй улузы эр улусла ары жанынан берилген колбуны жектеп, ого удур кылынып жадылар. ²⁷ Анайда ок эр де улус үй улусла ары жанынан берилген колбуны жектеп, бой-бойлорун сүрекей күүнзейдилер: эр улус эр улусла уйатту немелер эдип, бойлорынын азып тургандары учун бойлорунда бойлоры кезедү алып жадылар.

²⁸ Кудайды билип аларын керектебеген учун Кудай олорды сан-тескери санаага берип койгон. Онын учун олор этпести эдедилер. ²⁹ Олор чын эмес керектерле, балыр кылыкла толо: ачыркайдылар, чайдам кылык кылынадылар, күйүнедилер, өлтүредилер, өөркөждилер, мекелейдилер, жабарлап жадылар, коптойдылар; ³⁰ куурмактажып жадылар, Кудайды жаман көрөдилер, бойлорун тудунбайдылар,

улуркайдылар, какшыркайдылар, жаманды эдейин деп жүредилер, ада-энелеринин сөзүн укпайдылар; ³¹ тенекийдилер, сөзине турбайдылар, улуска килебейдилер, жарашпайдылар, быйан этпейдилер. ³² Анайда кылынып турган улус Кудайдын чындык жасагыла өлүмгө турар деп билип, жаңыс та анайда кылынып турган эмес, же анайда кылынып турган улусты жарадып жадылар.

Ончозына Кудайдын жаргызы

2 Анайдарда, кижини, сен өскө улусты жаргылап жадын ба? Сен кем де болзон, акталбазын. Өскө улусты жаргылап турганынла бойынды бойын жаргылайдын ине, ненин учун дезе, өскө улусты жаргылап, бойын озор чылап ок кылынадын. ² Анайда кылынып турган улуска Кудайдын чындык жаргызы барын бис билерис. ³ Кижини, анайда кылынып турган улусты жаргылап, бойын озор ло чылап кылынып, Кудайдын жаргызынан кыйыжарым деп сананып турун эмеш пе? ⁴ Ол эмезе, Онын улу быйанзагын, ымжак ла чыдамкай болгонын ректеп жадын ба? Онын быйанзагы сени кинчегинди алынарына экелип турганын аайлабай жадын ба? ⁵ Же сен кедер, жүрегин Кудайга баштанбаган. Кудайдын чугулы келерине ле Онын чындык жаргызы ачылар күнге бойынга бойын чугул жууп жадын. ⁶ Ол кажы ла кижиге эткен керектерине көрө берер. ⁷ Жаантайын какшы керектер эдип, макка, күндүгө ле өлбөскө жүткүп турган улуска үргүлжи жүрүм берер. ⁸ Бойын сүүп, чындыкка бакпай, жаманга беринип турган улуска – чугул ла атыланыш ийер. ⁹ Жаманды эдеечи кандый ла кижиге ачу-корон ло кыйын-шыра ийер: озо баштап иудейге, анайда ок еллинге. ¹⁰ Какшыны эдеечи кажы ла кижиге мак, күндү ле амыр ийер: озо баштап иудейге, анайда ок еллинге. ¹¹ Кудай улусты ылгабай жат ине.

¹² Жасагы жок улус кинчек этсе, Жасак жокко ло өлүп калар. Жасакту улус кинчек этсе, Жасакла жаргыладар. ¹³ Кудайдын алдында Жасакты угуп турган улус акту эмес, же Жасакты бүдүрүп турган улус акталар. ¹⁴ Жасагы жок өскө калыктар бүткен бүдүмиле Жасакка келижерин эдип жүрзе, олардо Жасак жок то болзо, бойлорына бойлоры жасак болуп жадылар. ¹⁵ Мынызыла озор Жасактын некетелери жүректеринде бичилгенин көргүзедилер. Мыны озордын санаазы керелейт: озор бойлорында шүүп, бойлорын бирде бурулайдылар, бирде актайдылар. ¹⁶ Менин жарлыктаганымла, Иисус Христос ажыра Кудай улустын жажытту керектерин жаргылаар күнде андый болор.

Иудейлер ле Жасак

¹⁷ Бат сен иудей деп аданадын, Жасакка иженедин, Кудайла мактанадын. ¹⁸ Онын табын билерин, Жасактан үренип, эн артык дегенин ылгаштырып билерин; ¹⁹ сен сокорлордын жедекчизи,

карануйда жүргендерге жарык, ²⁰ керсү эместердин таскадаачызы, неме билбестердин үредүчизи болгонына бүдүп жадын, ненин учун дезе Жасак сеге толо билим ле чындык берет. ²¹ Анайдарда, өскө улусты үредип, бойынды бойын үретпейдин бе? «Ууры этпе» деп жарлап, бойын уурданып жадын ба? ²² «Чайдам кылынба» деп жарлыктап, бойын чайдам кылынадын ба? Чалулардан жескинген бойын, агарунын байын бузадын ба? ²³ Жасакла мактанадын, же Жасакты бузуп, Кудайды уятка түжүредин. ²⁴ Айдарда, бичилгениле, *слерден улам өскө калыктар ортодо Кудайдын ады жамандалат.*

²⁵ Жасакты бүдүрүп турган болзон, томдош тузалу, же Жасакты бузуп турган болзон, томдолгонын болбогон немедий. ²⁶ Анайдарда, томдолбогон кижини Жасактын некетелерин бүдүрүп турган болзо, Кудай оны томдолгон деп бодобос беди? ²⁷ Бүткен бүдүмиле томдолбогон, же Жасакты бүдүрүп турган кижини сени жаргылабас беди? Сенде бичилген Жасак бар, сен томдолгон, же Жасакты бузуп жадын. ²⁸ Чырайыла иудей болгоны, иудей эмес, эт-канда эдилген томдош – ол томдош эмес. ²⁹ Же чын иудей – ол ич яны андый болгоны, чын томдош жүректен эдилгени. Ол бичилген Жасакла эмес, же Тынла эдилген. Андый кижини улус эмес, Кудай мактаар.

Кудай чындык, кижини – төгүнчи

3 Анайдарда, иудей болорынын артыгы незинде, ол эмезе томдоштон кандый туза бар? ² Ончо янынан артык. Элден озо неде дезе, озорго Кудайдын сөзи бүдүмжилелген. ³ Озордын кезиги чындык эмес болзо, не? Мынызы Кудайдын чындыгын жоголтып болор бо? ⁴ Жок туру! Кудай чындык, кандый ла кижини – төгүнчи, бичилгениле: *«Ончо сөстөринде Сен акту болорун, жаргылазан, женип аларын».* ⁵ Же чын эмес эдип турганыс Кудайдын чынын иле эдип турган болзо, не деерибис? Ол биске чугулын ийип, чын эмес эдип турган болор бо? (Мыны улустын шүүгени чилеп айдадым.) ⁶ Жок туру! Ол чындык эмес болзо, бу телекейдин улузын канайып жаргылайтан? ⁷ Же менин меке-төгүним Кудайдын чындыгын там иле эдип, Ого мак экелип турган болзо, мени кинчектүни чилеп не учун жаргылайтан? ⁸ Айсак, какшы боло берзин деп, жаманды эдерис пе? Анайда бисти кезик улус жамандап, бого үредип жадыгар деп бурулайдылар. Андый улус жаргыга турары жолду. ⁹ Анайдарда, не деерибис? Бис өскөлоринен артык айалгада ба? Эмеш те эмес. Иудейлерди де, елиндерди де, ончозын кинчек бийлеп жат деп көргүскенибис, ¹⁰ бичилгениле:

*«Бир де акту кижини жок, бир де.
11 Аайлап турган кижини жок, кем де Кудайды бедиребейт.*

12 Ончозы жолдон аскан, ончозы эш-немеге жарабас.

Кем де какшыны этпейт, кем де, бир де кижини.

13 Озордын сөстөри өлүм ле чириш экелет.

Тилдериле төгүндөп жадылар,
эриндеринде – жыланнын короны.
14 Оосторы ачу сөстөрлө, каргышла толо.
15 Буттары кан төгөргө жылгыр.
16 Жолдорунда бускалан ла кату-жобол артырып жадылар.

17 Амырдын жолдорун билгилебес.
18 Кудайдан айабай жадылар».
19 Жасак ого багып турган улуска айдып турганын бис билерис. Анайып айдар неме табылбай, бастыра телекейдин улузы Кудайдын алдында бурулу боло берет. 20 Жасактын некеп турганын эткениле Кудайдын алдында кем де актанып болбос. Жасак ажыра кинчек ачылат ине.

Жасакла эмес, Кудайга бүткенисле аргадаларыс

21 Же эмди Жасактан камаан жокко акту болор жолды Кудай улуска көргүзүп берген. Ол керегинде Жасак ла жарлыкчылар керелейт. 22 Кудай дезе Иисус Христоско бүткени ажыра бүдүп турган ончо улусты Бойынын алдында акту эдет. Мында башказы жок, 23 ненин учун дезе, ончо улус кинчек эдип, Кудайдын магын керексинип жадылар. 24 Ончозы Кудайдын жакшылыгыла тегинге акталадылар, ненин учун дезе оморды Иисус Христос жайымга садып алган. 25 Улус Ого бүткени ажыра Онын канынын шылтузында кинчектери ташталып, быйан алзын деп, Кудай Оны тайылгага учурлаган. Бойынын чындыгын көргүзөргө, Онын анайда эткени ол. Башкыда эдилген кинчектерге ажару этпей, 26 эмдиги де өйдө Бойынын чындыгын көргүзөргө, чындык болорго ло Иисуска бүдүп турган улусты акту эдерге, Ол чыдашкан.

27 Анайдарда, мактанар немебис кайда? Жоголтылып калган. Жасакты бүдүргени ажыра ба? Эткен керектер ажыра ба? Жок, Кудайга бүткени ажыра. 28 Кижжи Жасакты бүдүретенинен камаан жокко, Кудайга бүткениле акталат деп бодоп жадыбыс ине. 29 Кудай жангыс иудейлердийи бе? Ол өскө дө калыктардыйы эмес пе? Эйе, Ол өскө дө калыктардыйы. 30 Кудай жангыс эмей. Ол бүдүп турган учун томдолгон до кижини, бүдүп турган болзо, томдолбогон до кижини актаар.
31 Анайдарда, бүдүп турган болзобыс, Жасакты жоголтып турганыс ол бо? Жок туру! Карын, Жасакты жөптөп жадыбыс.

Авраамнын Кудайга бүткени

4 Айдарда, улу адабыс Авраам керегинде нени айдарыс? Бойы неге жединген? 2 Ол эткен керектериле акталган болзо, мактанар аргазы бар. Же Кудайдын алдында эмес. 3 Агару Бичик не дийт? – «Авраам Кудайга бүткен, онын учун Кудай оны акту кижжи деп адаган». 4 Же иштеп турган кижжиге жал – ол быйан эмес, карын, ол оны алар учурлу. 5 Эдип турган керектери учун эмес, кинчектү улусты актаган Кудайга бүдүп турган кижжи, бүткени учун

акту деп ададып жат. 6 Анайда Давид те Кудай акту деп адаган кижини эткен керектеринен камаан жокко кежиктү дийт: 7 «Жарамас керектери ташталган, кинчектери жабылган улус кежиктү. 8 Кудай кинчектерин тоого албай турган кижжи кежиктү».

9 Анайдарда, бу кежик томдолгон улустыйы ба, эмезе томдолбогон до улустыйы ба? Бис дезе Авраам Кудайга бүткени учун оны Кудай акту кижжи деп адаган дейдис. 10 Качан адаган? Томдолордон озо бо, эмезе сонында ба? Сонында эмес, томдолордон озо. 11 Ол сонында томдолгон. Бу темдек ол томдолордон озо Кудайга бүткени учун акталганын көргүскен. Анайып Авраам бүдүп турган ончо улустын адазы боло берген. Олор томдолбогон до болзо, бүдүп турган учун, Кудай оморды да акту улус деп адап жат. 12 Ол анайда ок томдолгон до улустын адазы боло берген. Олор жангыс та томдолгон эмес, же улу адабыстын – Авраамнын жолыла барып, ол томдолордон озо Кудайга бүдүп баштаганы учун бүткендер.

13 Кудай Авраамга ла онын калдыктарына жер-телекейди энчи эдип берерим деген. Ол бу энчини Жасакты бүдүргени учун эмес, же бүдүп, акталганы ажыра берер болгон. 14 Жасакла жүрген улус энчи алып турган болзо, бюджетени темей, берген сөстө учур жок болор эди, 15 ненин учун дезе Жасак бойыла кожо Кудайдын чугулын экелет. Кайда Жасак жок, ол анда бузулбайт. 16 Онын учун Кудайдын берген сөзин Ого бүдүп, алып жадылар. Бу сөс Авраамнын ончо калдыктарына Кудайдын быйаны ла ижемжилү эп-арга болуп жат. Жангыс та Жасакты бүдүрүп турган улуска эмес, же Авраам Кудайга бүткени чилеп бүдүп турган улуска. Авраам – ончобыска адабыс. 17 Бичилгениле: «Сени көп калыктардын адазы эдип койдым». Ол өлгөн улуска жүрүм береечи, жок немени бар деп айдаачы Кудайга бүдүп, Онын алдында адабыс болуп жат.

18 Иженери жок то болзо, ол иженип ле бүдүп, «Сенин калдыктарын андый көп болор» – деп айдылганыла, көп калыктардын адазы боло берген. 19 Жүс жашка жууктап калган кижинин эдиканы өлүмтик деп, Сарра карган, бала таппас деп аайлап та турза, ол Кудайга бүткенче болгон. 20 Ол Кудайдын берген сөзине аланзыбай, бүтпей турганын көргүспеген. Карын, онон тын бүдүп, Кудайды мактап, 21 Ол күчтү, берген сөзин бүдүрер деп, бек бүткен. 22 Онын учун Кудай оны акту кижжи деп адаган. 23 «Акту кижжи деп адаган» деген сөстөр жангыс та ого эмес, 24 же биске де бичилген. Бис те, Иисус Кайраканысты тиргискен Кудайга бүдүп турган бойлорыс, акту деп ададарыс. 25 Иисус бисти акталзын деп, жазыктарыс учун өлүмгө берилип, тирилген.

Кудайла амыр

5 Анайдарда, бүдүп турганысла акту бололо, Иисус Христос Кайраканыс ажыра Кудайла

амыр жүрүп жадыбыс. ² Христос биске бүдүп турганыс ажыра жакшылыкка кирер арга берген. Бу жакшылыкта жүрүп, Кудайдын магында туружарыска иженип турганысла мактанып жадыбыс. ³ Жаңыс та мыныла эмес, же кыйын-шырала да мактанып жадыбыс, ненин учун дезе кыйын-шыра бисти чыдамкай эдип турганын билерис. ⁴ Чыдажып турганыста, Кудай бисти ченейт, ченелгени – ижемжи берет. ⁵ Ижемжи уятка салбас, ненин учун дезе биске берилген Агару Тын ажыра сүүш жүректериске урулат.

⁶ Христос, темдектелген өйдө, чине жок тужыбыста, Кудайга бүтпес бис учун өлгөн ине. ⁷ Акту кижичи учун кем де өлөт эмеш пе? Айса болзо, жакшы кижичи учун кем де өлөргө тидинер болор бо? ⁸ Же Кудай биске карузып турганын кинчектү тужыбыста Христос бис учун өлгөнү ажыра көргүзөт. ⁹ Онын учун, анчада ла эмди, Онын каныла акталган бойлорыс, Ол ажыра Кудайдын чугулынан аргадаларыс. ¹⁰ Оштүлөр болгон бойлорыс, Кудайла Онын Уулынын өлүми ажыра жарашкан болзобыс, анчада ла эмди, Оныла жарашкан согында, Онын Уулынын жүрүми ажыра аргадаларыс. ¹¹ Жаңыс та бу эмес, же Иисус Христос Кайраканыс ажыра Кудайдыы болгонысла мактанып жадыбыс. Ол бисти Кудайла жараштырган.

Адам ла Христос

¹² Кинчек телекейге бир кижичи ажыра келген, кинчек ажыра өлүм келген. Анайып ончо улус өлүмдү боло берген, ненин учун дезе ончозы кинчек эткен. ¹³ Кинчек телекейде Јасактан озо до болгон. Же Јасак жок тушта кинчек тоого алылбайт. ¹⁴ Өлүм дезе баштапкы кижичи Адамнан ала Моисейге јетире бийлеген. Ол Кудайдын жакылтазын бускан Адам чылап кинчек этпеген улусты да бийлеген. Адам – эмди болотоннын теми.

¹⁵ Же кижинин јазык эткенин Кудайдын сыйына түнейлеерге јарабас. Бир кижинин јазыгынан улам көп улус өлгөн болзо, анчада ла Кудайдын жакшылыгы ла сыйы бир Кижинин – Иисус Христостын жакшылыгы ажыра көп улуска артыктай берилет. ¹⁶ Кудайдан сый нени эдип турганын, бир јазык нени эдип турганын түнейлеерге јарабас. Бир кижинин јазыгы учун бурулаарга јаргы болгон, Кудайдан сый көп јазыктардан улусты акту эдерге берилген. ¹⁷ Бир кижичи эткен јазыктан улам өлүм бир кижичи ажыра бийлеген. Анчада ла бир Кижичи – Иисус Христос ажыра Кудайдын жакшылыгынын байлыгын ла акталарга сый алып, тегинге акталып турган улус жүрүмде бийлеер. ¹⁸ Онын учун бир кижинин јазыгы ончо улуска јаргы экелгени чилеп, бир Кижинин акту кереги ончо улусты актап, ологор жүрүм берет.

¹⁹ Бир кижинин уккур эмези көп улусты кинчектү эткени чилеп, бир Кижинин уккур болгоны көп улусты акту эдер. ²⁰ Јасак келерде, јазык көптөй берген. Кинчек бойыла кожо өлүм экелип, бийлей

бергени чилеп, Кудайдын да жакшылыгы Иисус Христос Кайраканыс ажыра бисти акту эдет. Кинчек көптөй берерде, үргүлји жүрүм берерге бийлезин деп, жакшылык там көптөгөн.

Кинчекке өлгөнис, Христоско тирү

⁶ Айдарда, не деп айдарыс? Жакшылык арбындазын деп, кинчек эдип жүрерис пе? Јок туру! ² Бис кинчекке өлүп калганыс. Айдарда, канайып кинчек эдип жүрерис? ³ Ончобыс Христос Иисула бирлик болорго креске түжеристе, Оныла кожо өлөргө креске түшкенисти билбей туругар эмеш пе? ⁴ Креске түжүп, Онын өлүминде кожо туружаачылар боло берип, Оныла кожо бойыбысты көмдис. Ол Аданын мактулу күчиле тирилгени чилеп, бис те жаңы жүрүмле жүрели деп, анайда эткенис ол. ⁵ Ол чылап өлүп, Оныла кожо бириккен болзобыс, Ол чылап тирилерис.

⁶ Бисти кинчектин кулы болбозын деп, кинчегис бисти бийлебезин деп, бистин јебрен кижибис Оныла кожо кере тартылганын бис билерис. ⁷ Өлүп калган кижичи кинчектен јайымдалганы ол ине. ⁸ Христосло кожо өлгөн болзобыс, Оныла кожо жүрерис деп, бүдүп жадыбыс. ⁹ Бис билерис, тирилген Христос база өлбөс: өлүм Оны бийлебей јат. ¹⁰ Ол өлөрдө, кинчекке болуп бир катап өлгөн, же жүрүп турганы Кудайга жүрүп јат. ¹¹ Анайып слер де, бойыгарды кинчекке өлүп калганыгар, же Христос Иисус Кайраканыс ажыра Кудайга тирү деп бодогор.

¹² Анайдарда, өлүмдү эди-каныгарда кинчек бийлебезин деп, онын кычаларына бакпагар. ¹³ Эди-каныгардын үйелерин јаманнын јепсели эдип, кинчекке бербегер. Онын ордына жүрүмге тирилген бойыгарды Кудайга беригер. Эди-каныгардын үйелерин слерди актайтан јепсел эдип Ого беригер. ¹⁴ Кинчек слерди бийлебес, ненин учун дезе слерди Јасак эмес, жакшылык башкарат.

Кинчектин кулдары эмезис

¹⁵ Анайдарда, не? Јасакка эмес, жакшылыкка башкартып жүрүп жадыбыс дейле, кинчек эдетенис пе? Јок туру! ¹⁶ Кемге бойыгарды бактыртып, кулга берип турган болзогор, ого кул боло берип турганыгарды билбей туругар эмеш пе? Ол эмезе өлүмге барарга багадыгар, ол эмезе акталайын деп багадыгар. ¹⁷ Башкыда кинчектин кулдары болгоныгар, же Кудайга баш, бойыгарды учурлаган үредүге бастыра жүрегеерден бактыгар. ¹⁸ Кинчектен јайымдалып, чын эдип жүрерге, Кудайдын кулдары боло бердигер.

¹⁹ Бойыгар аайлап болбос учун мыны улустын шүүгени чилеп айдып турум. Азыйда јарамас керектер эдерге, эди-каныгардын үйелерин быјарга ла јарамаска кул эдип берген эдигер. Анайда эмди де, чындык керектер эдерге,

бойыгарды Кудайга учурлайын деп, үйелеригерди бактырыгар.

²⁰ Кинчектин кулдары болороордо, чынга бакпаганыгар. ²¹ Ол тушта эткен керектерееердин турултазы кандый болгон? Эмди ол керектер учун слерге уйатту, ненин учун дезе олордын турултазы – өлүм. ²² Же эмди кинчектен жайымдалып, Кудайдын кулдары боло берип, агарулалып жадыгар. Мынын турултазы – үргүлжи жүрүм. ²³ Кинчектин жалы – өлүм ине, Кудайдан сыйы – Христос Иисус Кайраканыс ажыра үргүлжи жүрүм.

Жасактан жайымдалдыс

7 Слерге, карындаштар, Жасакты билер улуска, айдып турум: кижиге тирүү жүргенде, оны Жасак башкарып турганын билбейдигер эмеш пе? ² Айылдуу үй кижиге тирүү жүргөн өбөөниле Жасакка колболгон. Же өбөөни жада калза, ол өбөөниле колбогон Жасактан жайымдалат. ³ Онын учун, өбөөни тирүү жүрөрдө өскө кижиге барза, балыр жүрүмдү үй кижиге болор. Же өбөөни жада калза, ол Жасактан жайым, өскө кижиге барып, балыр жүрүмдү үй кижиге болбос.

⁴ Анайып слер де, карындаштарым: Христостын эди-каны ажыра Жасакка өлдигер. Слер тирилген Христостыйы болорго өлдигер. Анайып, Кудайга жарамыктуу керектер эдер аргагар бар. ⁵ Бүткөн бүдүмисле жүреристе, Жасак ажыра ачылган кинчектү кычалар биске өлүмдиге экелерге, үйелеристе бойынын ижин эткен. ⁶ Же эмди бис Жасактан, бисти киженде туткан ончо немедеген жайымдалдыс. Онын учун бичилген Жасакка эмес, Тынга башкартып, Кудайга жаныдан жалчы болуп жадыбыс.

Жасак ла кинчек

⁷ Айдарда, не деерибис? Жасак – ол кинчек пе? Жок туру! Же Жасак эмес болзо, кинчек ол не дегенин билбес эдим. Жасак: «Күүнзебе...» – дебеген болзо, андый күүнзешти билбес эдим. ⁸ Кинчек дезе жакылтага тайанып, бойымда жүзүн-базын күүнзештерди ойгоскон. Жасак жокко кинчек жүрбей жат ине.

⁹ Мен качан да Жасак жокко жүргем. Же жакылта табыларда, кинчек тынданып келген, ¹⁰ мен дезе өлүп калгам. Жүрүм берер жакылта меге чындаптан өлүм экелгени жарталган. ¹¹ Кинчек дезе жакылтага тайанып, мени төгүндөп, онын болушыла өлтүрүп койгон. ¹² Онын учун Жасак агару, жакылта агару, чын ла жакшы.

¹³ Анайдарда, жакшы меге өлүм экелди эмеш пе? Жок туру! Карын, мыны кинчек эткен, ол кинчек болуп ачыларга, жакшыны тузаланып, меге өлүм экелген. Кинчек канча кире жаман болгонын жакылта ажыра көргүзөргө, анайда болгоны ол.

¹⁴ Жасак тынга айдат деп, бис билерибис. Мен дезе эт-кандуу кижиге, кинчекке садылгам. ¹⁵ Нени эдип

турганымды аайлабайдым. Эдейин дегенди, этпейдим, нени көрөр күүним жок, оны эдедим.

¹⁶ Этпейин дегенди эдип турган болзом, Жасак жакшы деп, жөпсинип жадым.

¹⁷ Онын учун мыны мен эдип турган эмезим, же менде жүргөн кинчек эдет. ¹⁸ Мен билерим, менде, менин бойымда жакшы жүрбей жат. Менде жакшыны эдер күүн бар, же оны эдерге менде жакшы жок. ¹⁹ Эдейин деген жакшыны, этпейдим, этпейин деген жаманды, эдедим. ²⁰ Этпейин дегенди эдип турган болзом, мыны мен эдип турган эмезим, же менде жүргөн кинчек эдип жат.

²¹ Анайдарда, жасакты көрүп турум: жакшыны эдейин деген бойымда жангыс жаман бар.

²² Ичимдеги кижиге Кудайдын Жасагына сүүнип жат,

²³ же эди-каным өскө жасакка жүрүп жат. Ол санаам жарадып турган жасакка удур тартыжып, эди-канымдагы кинчектү жасакка мени олжолоп жат.

²⁴ Бараксанды мени! Өлүмге экелеечи бу эт-каннан мени кем жайымдаар? ²⁵ Кудайымга алкыш-быйаным, Ол мыны Иисус Христос Кайраканыс ажыра эткен.

Анайдарда, мен бойым бойымнын санаамла Кудайдын Жасагына кул, же эди-канымла кинчектин жасагына кул.

Тынла агарулалган жүрүм

8 Анайдарда, Христос Иисусла кожо эт-канга эмес, Тынга башкартып жүргөн улусты жаргы бурулап болбос. ² Христос Иисус ажыра жүрүм берип турган Тыннын жасагы мени кинчектин ле өлүмнинг жасагынан жайымдаган. ³ Эт-каннан улам күүн ылыткан Жасактын эдип болбогону Кудай эткен. Ол кинчектү эт-каныбыстый эт-кандуу болгон Уулын кинчек учун тайылга эдип ийип, эт-кан эдип турган кинчекти бурулаган. ⁴ Эт-канга эмес, Тынга башкартып жүргөн бойыбыста Жасактын чындык некелтелери бүтсин деп, Кудайдын мынайда эткени бу.

⁵ Эт-канга башкартып жүргөн улус эт-каннын күүнүн бүдүрейин деп, Тынга башкартып жүргөн улус Тыннын күүнүн бүдүрейин деп, сананып жадылар. ⁶ Санаагарда эт-кан башкарып турган болзо, – ол өлүм, санаагарда Тын башкарып турган болзо, – ол жүрүм ле амыр, ⁷ ненин учун дезе эт-каннын күүнүн бүдүрейин деп умзанып жүргөн кижиге Кудайла өштөжөт. Ол Кудайдын Жасагына бакпайт, ого багып та болбойт. ⁸ Эт-канга башкартып жүргөн улус Кудайга жарабас.

⁹ Кудайдын Тыны бойыгарда жүргөн болзо, слер эт-канга эмес, Тынга башкартып жүрүп жадыгар. Кемде Христостын Тыны жок, ол Оныйы эмес. ¹⁰ Же Христос бойыгарда жүргөн болзо, эди-каныгар кинчектен улам өлүмтик, тын дезе акталганыгардан улам жүрүп жат. ¹¹ Христосты тиргискен Кудайдын Тыны бойыгарда жүргөн болзо, Оны тиргискен Кудай бойыгарда жүргөн Тыныла слердин де өлүмдү эди-каныгарды тындандыгар.

12 Анайдарда, карындаштар, бисте эт-кан алдында молжу жок, бис ого башкартып жүрбес учурлу. 13 Эт-канга башкартып жүрзегер, өлүп каларыгар, эт-каннын кинчектү керектерин Тынла өлтүрзегер, тирү жүреригер. 14 Кудайдын Тынына башкартып жүрген ончо улус Кудайдын балдары болуп жадылар. 15 Слер ойто коркып жүрбес учурлу, слер кулданыштын тынын албадыгар, же слерди Кудайга балазынып турган Тынды алдыгар. Бу Тынла «Авва, Ада!» деп, кыйгырып жадыбыс. 16 Ол ок Тын бистин тынла кожо бисти Кудайдын балдары деп керелейт. 17 Балдары болзобус, Кудайдын берер болгонын аларыс. Мыны Христосло кожо аларыс. Оныла кожо шыраалап турган болзобус, Оныла кожо макталарыс.

Келер өйдөги мак

18 Эмдиги шырабыс, бис алар макка көрө, неге де турбас деп бодоп турум. 19 Кудай Бойынын балдарын макка көдүрерин ончо жайалган неме энчикпей сакып жат ине. 20 Кандый ла жайалган баштагы айалгазын бойынын күүниле эмес, Кудайдын табыла жылыткан. 21 Бойы да өлүмнин кулданыжынан жайымдалар деп, Кудайдын балдарынын жайымын ла магын үлежер деп, жайалган иженет.

22 Бис билерис, ончо жайалган эмдиге жетире кожо онтоп, кыйналып жат. 23 Жагыс та жайалган эмес, же бис те, Тыннан баштапкы үрендер алган бойлорыс, Кудай бисти качан балазынарын, эди-каныбысты жайым эдерин сакып, ичибисте онтоп жадыбыс. 24 Бис иженип турганыста, аргадалганыс ол. Көрүп турганына иженип турган болзон, ол ижемжи эмес. Көрүп турган немеге кем иженер? 25 Же көрбөй турган немеге иженгенисте, ол тушта чыдажып сакып жадыбыс.

26 Анайда ок Тын да бисти, чине жок бойыбысты, тыныдат. Не деп, канайып мүргийтенин бис билбезис. Же Тын Бойы сөслө чыгара айдып болбос эттире улу тынып, бис учун жайнап жат. 27 Кудай жүректеристи шиндеп, Тыннын санаазын билер, ненин учун дезе Тын агарулар учун Кудайдын табыла сурап жат. 28 Бис билерис, Кудайды сүүп турган, Онын табыла кычырылган улуска ончозы жакшыга иштеп жат. 29 Онын Уулы көп карындаштар ортодо тун туулганы болзын деп, Кудай озолодо билип алган улузын Бойынын Уулынын сүр-кеберине түней болзын деп темдектеп койгон. 30 Озолодо темдектеп койгон улусты кычырып алган; кычырып алган улусты актап койгон; актап койгон улусты макка көдүрген.

Христостын сүүжин кем де айрып болбос

31 База нени айдар? Кудай бис учун болзо, кем биске дура? 32 Ол Бойынын Уулын килебей, ончобус учун өлүмге берип, Оныла кожо биске ончозын сыйлап бербес бедиде? 33 Кудайдын талдап

алган улузын кем бурулап болор? Олорды Кудай актап жат. 34 Кем жаргылап болор? Өлгөн, онон тирилген Христос Кудайдын он жанында жүрүп, бис учун сурап жат.

35 Бисти Кудайдын сүүжинен кем айрып койор? Ачу-корон бо, эмезе кысталан ба? Истежү бе, эмезе торо бо? Түрени бе, жеткер бе, эмезе кылыш па? 36 Бичилген жок бедиде:

«Сен учун бисти кажы ла күн өлтүредилер. Бисти сойотон койлорго бодойдылар».

37 Же мыны ончозын биске карузып турган Кудайдын болужыла женип жадыбыс. 38 Өлүм де, жүрүм де, ангелдер де, өрөги жан-дар да, эмди болуп турганы да, келер өйлөрдө дө болотоны, кандый да ийде-күч, 39 тенеридези де, алыс жердези де, жайалганнын бирүзи де бисти Христос Иисус Кайраканыстын Бойындагы Кудайдын сүүжинен айрып болбос деп, мен бүдүп жадым.

Кудай ла Онын калыгы

9 Христос алдында чынды айдадым, төгүндөбей жадым. Онызын Агару Тынга башкарткан санаам керелейт: 2 меге сүрекей эрикчил, жүрегимде токтобос сус. 3 Каны жагыс карындаштарым учун мен бойым каргышка калып, Христостон айрыткан болзом кайдадым. 4 Олор Израильдин улузы: олорды Кудай балазынып алган, олорго Бойынын магын ачкан, кереестер ле жасак берген, Ого бажырып жүрерин ле Бойынын сөзин берген. 5 Олор улу адалардын калдыктары, олордын ортозынан кижичилеп Христос туулган. Ол ончозынан өрө турган үргүлжи чакка алкышту Кудай. Аминь.

6 Же бу Кудайдын берген сөзи күчин жылытып салган дегени эмес. Израильден туулган ончо улус Израильдийи эмес ине. 7 Анайда ок Авраамнын ончо калдыктары онын балдары эмес. Же мынайда айдылган: *«Исаактан туулганы калдыгын деп адалар».* 8 Өскөртө айтса, жүк эт-каннан туулган балдар Кудайдын балдары эмес, же Онын берген сөзиле туулган балдар чын калдыктар деп бодолор. 9 Бат, берген сөс бу: *«Бу ок өйдө келерим, Сарра уулду болор».*

10 Же бу ончозы эмес. Ревеккала база андый болгон. Ол бир кижиден – улу Исаак адабыстан эки уулду болгон. 11 Олор туулгалакта, бир жакшыны эмезе бир жаманды эткелекте, Ревеккага айдылган: *«Жаан уул кичүзине жалчы болор».* Анайып, Кудайдын табы талдаш ажыра бүдет, бу талдаш эткен керектерден эмес, Онын кычырузынан камаанду. 13 Бичилгениле: *«Иаковко карузый бергем, Исавты көрбөй баргам».*

14 Айдарда, не деерибис? Кудай чын эмес эдет эмеш пе? Жок туру! 15 Ол Моисейге айткан ине: *«Быйан эдетениме, быйан эдерим, буурзайтаныма, буурзарым».* 16 Онын учун ончозы кижинин күүнинен эмес, онын кичеенип турганынан эмес, быйан эдип турган Кудайдан камаанду. 17 Ол Агару

Бичикте фараонго айдат: «*Сен ажыра кўчимди көргүзерим, адым жер-ўстинде жарлалар. Онын учун сени кодүргөм*». ¹⁸ Анайдарда, Ол быйан эдейин дегенге, быйан эдет, катуландырайын дегенди, катуландырат.

Кудайдын чугулы ла быйаны

¹⁹ Сен меге айтпай кайдарын: «Ол база не учун бурулап турган? Онын табына кем удурлажар?»
²⁰ Же сен кем андый, кижги, Кудайла сөс блаажарга? «Мени не керек андый эттин?» – деп, эдилген неме оны эткен кижиге айдар бедиди? ²¹ Той балкаштын узы бир чейинтиле чүмдү жыракы ла тегин жыракы эдер жангы жок по?

²² Кудай дезе Бойынын чугулын ла кўчин көргүзерге кўнзеп, Онын чугулын алып турган ла өлүмге жаргылаткан улуска килеп, узак чыдашкан.
²³ Ол анайда ок макка белетелген, Онын быйанын алып турган улуска Бойынын магынын байлыгын көргүзерге кўнзеген. ²⁴ Ол улус бис эдибис. Ол бисти жангыс та иудейлерден эмес, же өскө дө калыктардан кычырып алган. ²⁵ Бу керегинде Ол анайда ок Осия жарлыкчы ажыра айдат:

«Менин эмес калыкты, Менин калыгым деп адаарым, сүүбегенди, сүүгеним деп адаарым.

²⁶ Менин калыгым эмезигер деп айдылган жерде оморды тирү Кудайдын уулдары деп адагылаар».

²⁷ Исаия дезе Израиль керегинде жарлап жат: «*Израильдин уулдарынын тоозы талайдын кумагынды да болзо, жүк арткан-калганы аргадалар.* ²⁸ *Кайракан жерде Бойынын керегин түгезип жат, оны чынынча, жылгыр ла жана баспай бүдүрип койор*». ²⁹ Исаиянын озолодо айтканыла: «*Саваоф Кайракан калдыктарыска килебеген болзо, Содомдый болор, Гоморрага түнейлежер эдибис*».

Христос – бүдүрилтер таш

³⁰ Айдарда, не деерибис? Акту болорго жүткүбеген өскө калыктар акталган, Кудайга бүткени ажыра акталган. ³¹ Израильдин улузы дезе, Жасак ажыра акту болорго жүткүп, акталбаган. ³² Ненин учун? Бүткениле эмес, жасакты бүдүргениле акту болорго жүткигени учун. Олор бүдүрилетен ташка бүдүрилгендер. ³³ Бичилгениле:

«Бат, Сиондо таш салып жадым – ого бүдүрилгилеер, кайа-таш салып жадым – онон улам жыгылгылаар. Же Ого бүдүп турган кандый ла кижиге уятту болбос».

10 Карындаштар! Израильдин улузы аргадалзын деп, бастыра жүрегимнен кўнзеп, олор учун Кудайга мўргип турум. ² Олор Кудайга чындык болорго сўрекей кўнзейдилер деп, керелеп турум, же мыны Ого не жараарын билбей эдип жадылар. ³ Онын учун Кудай улусты

канайда актап турганын билбей, акту болорго бойлоры жединерге ченежип, Ол актазын деп, Ого бакпагандар. ⁴ Христос – ол Жасактын бүдүп калганы. Ол бүдүп турган кажы ла кижини актайт.

⁵ Моисей Жасак ажыра акту болоры керегинде бичийт: «*Жасактын жакылталарын бүдүрген кижги жүрүм жүрер*». ⁶ Бүткени ажыра акту болоры керегинде Агару Бичик мынайда айдат: «*Христосты жерге экелерге, тенериге кем чыгар деп, бойынды сураба*». ⁷ Ол эмезе: «*Христосты өлгөн улус ортодон өрө алып чыгарга, алыс жерге кем түжер?*» – деп. ⁸ Агару Бичик не дийт? –

«Кудайдын сөзи сеге жуук, ол тилинде ле көксинде».

Улус бүтсин деп, бис жарлыктап турган сөс бу.

⁹ Иисус – ол Кайракан деп, тилинге жарлап, Оны Кудай тиргискен деп, жүрегинге бүдөр болзон, аргадаларын. ¹⁰ Акталайын деп, жүрегиле бүдөдилер, аргадалайын деп, тилиле жарлайдылар.

¹¹ Агару Бичик айдат ине:

«Ого бүдүп турган кандый ла кижги уятка түшпес».

¹² Иудей ле еллин ортодо башказы жок, ненин учун дезе ончозынын Кайраканы жангыс, Ого баштанып турган кажы ла кижиге Ол Бойынын байлыгынан берип жат. ¹³ Кайраканга баштанган кандый ла кижги аргадалар.

Израиль Сүүнчилү Жарды алынбаган

¹⁴ Же Кемге бүтпей турган, Ого канайып баштанат? Кем керегинде укпаган, Ого канайып бүдет? Жарлыктап турган кижги жокко канайып угат?

¹⁵ Ийилбезе, канайып жарлыктайт? Агару Бичик айдат: «*Амырды, Сүүнчилү Жарды жарлап базып жүрген улустын буттары кандый кеен!*» ¹⁶ Же Сүүнчилү Жарды ончо улус бойына алынбаган. Исаия айдат ине: «*Кайракан! Бис айткан сөстөрдү угала, кем бүткен?*»

¹⁷ Анайдарда, кижги Жарды угуп турганда, бүдүп баштайт, Христос жарлалып турганда, угат. ¹⁸ Же мен сурайдым: «Олор укпады эмеш пе?» Уккан эмей! Бичилгениле:

«Олордын ўни жер-ўстине жайылган, олордын сөстөри орчыланнын кыйузына жеткен».

¹⁹ База сурайдым: «Израиль билбеди эмеш пе?»

Моисей баштапкы болуп айткан:

«Калык деп адалбас калык ажыра слерди күнүркедерим.

Санаа-указы жок калык ажыра слерди ачындырарым».

²⁰ Исаия да чике айдат:

«Мени бедиребеген улус Мени таап алды, Мени сурулабаган улуска ачылдым».

²¹ Израиль керегинде айдат: «*Бакпас, кедер калыкты кычырып, кере түжине колдорымды жайдым».*

Кудай Бойынын калыгын жектебеген

11 Анайдарда, сурап турум: Кудай Бойынын калыгын жектеп койды эмеш пе? Жок туру! Мен бойым да Израильдин кижизи, Авраам калдыгы, Вениамин угынан болорым. ² Озолодо билер болгон калыгын Кудай жектебеген. Ол эмезе Илия Кудайга баштанып, Израильге комыдап турарда, Агару Бичик не деп айдып турганын билбезигер бе? – ³ *«Кайракан! Жарлыкчыларыңды өлтүрдилер, тагылдарыңды жемирдилер; мен жаныскан арттым, менин де тынымды бедиреп жадылар».* ⁴ Кудай ого нени ачкан? – *«Вaalдын алдына тизеленбеген жети мун эрди Бойыма чеберлеп алдым».* ⁵ Анайып эмди де, Кудай Бойынын жакшылыгыла талдап алган арктан-калганы чеберлелген. ⁶ Олор жакшылыкка талдалган болзо, эткен керектериле талдалбаган. Онон башка, жакшылык чын эмес болор эди. Эткен керектериле талдалган болзо, ол жакшылык эмес; онон башка, эткен керек ол керек эмес.

⁷ Айдарда, не? Израиль нени бедиреген, ого жединбеген. Јүк талдалган улус ого жединген, арктан улус – катуланган. ⁸ Бичилгениле:

«Кудай санааларын өчөмиктеп, јүректерин мокорткон.

Бу да күнге јетире көстөри көрбөй јат, кулактары укпай јат».

⁹ Давид те айдат:

«Тойлоп-јыргаганы олорго тузак, чакпыдагы јем болзын,

бу учун олор јыгылзын, кезедү алзын;

10 көрбөскө, көстөри карачкыланзын, арка-белдери үргүлуге бүгүлип калзын».

¹¹ Анайдарда, сурап турум: олор чек жыгыларга, бүдүрилди эмеш пе? Жок туру! Ол ажыра Израильдин ичи күйзин деп, олордын жыгылганы өскө калыктарга аргадаш экелген. ¹² Олордын жыгылганы телекейге байлык экелип, олордын түрегени калыктарга байлык экелип турган болзо, анчада ла орныкканы онон көп байлык экелер.

¹³ Слерге, өскө калыктарга, айдадым: Кудай мени өскө калыктарга ийгени учун, Ол макталзын деп, бастыра күчимди саларым. ¹⁴ Айса болзо, каны жангыс карындаштарымды күнүркедип, кезигин аргадап болорым. ¹⁵ Олордын јектелгени бу телекейдин улузын Кудайла јараштырган болзо, Кудай јаратса, не болор? Өлгөндөргө јүрүм болор. ¹⁶ Калаштын баштапкы бөлүги агару болзо, ончо калаш агару; тазыл агару болзо, будактары да агару.

¹⁷ Май-агаштын кезик будактары сынып калган. Сен, јерлик май-агаштын корбозы, олордын ордына кондырылган. Сен тазылла бирлик боло берип, май-агаштын јулугыла азыранып жадын.

¹⁸ Айдарда, бу будактар алдында мактанба. Сенде мактанар шылтак жок, ненин учун дезе тазылдан

сен тудунып жадын, тазыл сенен тудунып турган эмес.

¹⁹ Сен айдарын: «Мени кондырылзын деп, будактар сындырылган». ²⁰ Јакшы. Олор бүтпеген учун сындырылган, сен бүдүп турганын учун јүрүп жадын. Анайдарда, оморкобо, је коркып јүр.

²¹ Кудай агашта өскөн будактарга килебеген болзо, сеге килеер деп сананып турун ба?

²² Анайдарда, Кудай јакшы ла кату болгонын көрүп жадын. Ол сынып калганга кату, је сеге јакшы. Онон јакшызында јүрүп турган болзон, Ол сеге јакшы. Онон башка, сен де кезе чабыларың. ²³ Је байагы да улус бүде берзе, кондырылар, олорды ойто кондырар күч Кудайда бар. ²⁴ Сен ар-бүткенинче јерлик май-агаштан кезе чабылып, јакшы май-агашка ар-бүткенге удур кондырылган болзон, анчада ла төрөл будактарга бойынын агажына кондырыларга јенил болор.

²⁵ Бойыгар керегинде бийик сананбагар деп, бу јажытты билип алыгар деп турум, карындаштар: өскө калыктардын Кудай темдектеп койгон тоозы Ого келбегенче, Израильдин улузы кезек өйгө катуланган. ²⁶ Анайдарда, бастыра Израиль аргадалар, бичилгениле:

«Сионнон Јайымдаачы келип, Иаковтон кинчекти ырадар.

27 Кинчектерин чечсем, олорго бу Менин кереезим болор».

²⁸ Олор Сүүнчилү Јарды алынбай, слерге болуп Кудайдын өштүлери болуп жадылар, је олор Кудайдын талдап алган калыгы болуп артып жадылар, ненин учун дезе олорды Кудай улу адаларга болуп сүүп јат. ²⁹ Ол Бойына кычырып алган улус керегинде шүүлтезин кубултпай јат, олорго берген сыйларың кайра албай јат.

³⁰ Слер де качан да Кудайга уккур эмес болгоныгар, је эмди, олордын уккур эмезинен улам, Ол слерге быйан эткен. ³¹ Кудай слерге быйан эткени чилеп, бойлорына да быйан этсин деп, эмди олор до уккур эмес. ³² Ончо улуска быйан эдерге, ончозын Кудай уккур эместин олжозына алган.

³³ Э-э, Кудайдын байлыгы кандый улу, ойгоры ла билими кандый терен! Онон шүүлтелерин шиндеер, Онон јолдорын аайлаар арга јок. ³⁴ *Кайраканнын санаазын кем билип алган? Ого кем јөп айдып берген?* ³⁵ *Кайра јандырзын деп, Ого кем нени-нени берген бе?* ³⁶ Ончозын Ол јайаган ине, ончозы Онон шылтузында ла Ого болуп јүрет. Ого үргүлји чакка мак. Аминь.

Кудайга учурлалган јүрүм

12 Анайдарда, карындаштар, Кудайдын буурзаганына болуп јайнап турум: Кудайга јараар агару ла тирү тайылганы чылап, эди-каныгарды Ого беригер. Ого анайып бажырганыгар чын болор. ² Бу телекейге эптешпегер, је санаагарды јангыртып, бойыгарды

солыгар. Анайып, Кудай слерден нени күүнзеп турганын, не Ого якшы, не жарап турганын, Онын толо кеми не болгонын билип аларыгар.

³ Меге берилген якшылыкка кажыгарга ла айдып турум: бойыгар кандый болгоныгардан бийик сананбагар. Карын, кажыгарга ла Кудайдан бүдери канча кире берилгениле кеминде сананыгар.

⁴ Бистин бир эт-каныбыста көп үйелер бар, же олор ончозы бир түней керек этпей жат. ⁵ Анайып бис те: бис көп тө болзобус, Христостын Бойында – бир эт-кан, же бойы бойыбыска үйелер болуп жадыбыс.

⁶ Кудай Бойынын якшылыгыла биске башка-башка жайалталар берген. Кемге Кудайдын сөзүн айдары берилген, бүдери канча кире берилгениле айтсын.

⁷ Кемге карындаштарга болужары берилген, болушсын. Кемге үредери берилген, үретсин.

⁸ Кемге көкүдери берилген, көкүтсин. Кемге үлежер жайалта берилген, ачык-жарык үлешсин. Кемге жан берилген, кичеенип башкарзын. Кемге быян эдери берилген, мыны якшы күүн-санаалу этсин.

⁹ Сүүжигер ару болзын. Жаманды көрөр күүнигер жок болзын, якшыдан тудуныгар. ¹⁰ Бой-бойыгарга карындаштар чылап эрке карузыгар, бой-бойыгарга күндү эдеринде баштапкы болыгар.

¹¹ Мында жаантайын кичеенкей болыгар, тынла жалбыштаныгар, Кайраканга жалчы болуп жүригер.

¹² Ижемжи слерге сүүнчи экелзин. Ачу-корондо чыдамкай болыгар, жаантайын мүргигер.

¹³ Кудайдын улузы не-немеден тутакту жүрзе, үлежигер, күндүзек болыгар. ¹⁴ Слерди истеечилерди алкагар. Алкагар, каргабагар.

¹⁵ Сүүнип жүргендерле кожо сүүнигер, ыйлап жүргендерле кожо ыйлагар. ¹⁶ Бой-бойыгарга санаагар жангыс болзын, улуркабагар, же робожыган улуска тартылыгар, бойыгарды бийиксинбегер.

¹⁷ Кемге де жаман учун жаман этпегер. Ончо улус алдында якшыны эдерге кичеенигер.

¹⁸ Аргалу болзогор, ончо улусла амыр жүригер.

¹⁹ Бойыгар учун өчүркебегер, кару улузым, Кудайдын чугулына жер беригер. Бичилген жок бедиде: «Мен өч аларым, Мен жандыра берерим» – деп, Кайракан айдат. ²⁰ Карын, өштүүн аштап турган болзо, азыра, суузап турган болзо, суу ичир. Мынайда эдип, онын бажына кос жуурын.

²¹ Жаманга жендирбе, же жаманды якшыла жен.

Жанга багары

13 Кажы ла кижиде жандуга баксын, ненин учун дезе Кудай тургуспаган жан жок. Бар жандарды ончозын Кудай тургускан. ² Онын учун жанга удурлашкан кижиде Кудайдын тургусканына удурлашып жат. Удурлашып турганы, бойлорун жаргыга түжүрөт. ³ Якшыны эдип жүрген улус эмес, жаманды эдип жүрген улус жандулардан коркыыр учурлу. Жаннан коркыбайын деп турган болзон, якшыны эт, ол сени мактаар. ⁴ Жанда отурган кижиде Кудайдын жалчызы ине, ол сего якшыны эдерге иштеп жат. Жаманды эдип жүрген болзон, коркы: ол

кылышты тегин алып жүрбей жат. Ол Кудайдын жалчызы, жаманды эдип жүрген улусты жаргылайт.

⁵ Онын учун жан берилгенге багар керек, жангыс та кезедү аларым деп коркыыр эмес, же жүрек айдып турганыла багар керек. ⁶ Мынын учун калан да төлөйдигер. Олор Кудайга жалчы болуп, жаантайын молжулу керегин бүдүрөт.

⁷ Кажызына ла нени беретен, оны беригер: кемге калан, – ого калан, кемге албан, – ого албан, кемнен коркыитан, коркыгар, кемге күндү эдетен, эдигер.

Сүүш – ол Жасакты бүдүрери

⁸ Кемге де, нени де төлүлү болбогор. Сок жангыс төлүгер – ол бой-бойыгарды сүүитен төлү болзын, ненин учун дезе өскө кижини сүүп турганы – Жасакты бүдүрген. ⁹ Якылталар: *чайдам кылынба, өлтүрбө, ууры этпе, төгүндөп керелебе, өскө кижинийин күүнзебе* – булар ла өскөлөри де бу сөстөрдө салынган ине: «Бойыңды бойын сүүгендий, жуугыңды сүүп жүр». ¹⁰ Сүүп турган кижиде жуук кижизине жаманды этпес. Онын учун сүүри – ол Жасакты бүдүрери.

¹¹ Анайда эдигер, ненин учун дезе слер эмдиги өйдиде билеригер: биске уйкудан ойгонор өй келген. Бис Кудайга бүткен тужыска көрө эмди аргадалатан күнибис жуук. ¹² Түн өдүп калды, түш жууктап келди. Анайдарда, карануйдын керектерин таштап, жарыктын мылтык-жепселин кийели. ¹³ Бойыбысты түштин жарыгында чылап тудуналы: ыргабайлы, аракыдабайлы, балыр, кал кылык кылынбайлы, өөркөшпөйли, күйүнбейли. ¹⁴ Куйагаар Иисус Христос Кайракан болзын. Эт-канды кичееп, онын кычазын бүдүрбегер.

Бой-бойыгарды жаргылабагар

14 Кудайга бүдеринде чинези жетпей турган кижини бойыгарга жуудып алыгар, көрүм-шүүлтези керегинде оныла сөс блаашпагар. ² Кезик кижиде ончозын жиирге жараар деп бүдет, чине жогы, жангыс маала-ажын жийт. ³ Жип турганы, жибей турганды жаман көрбөзүн. Жибей турганы, жип турганды жаргылабазын, ненин учун дезе оны Кудай жуудып алган. ⁴ Өскө кижинин кулын жаргылайтан сен кем андый? Ол бойынын Кайраканы алдында турат, эмезе жыгылат. Жыгылза, тургузылар, ненин учун дезе Кудайда оны ойто тургузар күч бар.

⁵ Кезик кижиде бир күнди арткан күндөрдөн аңылу деп бодойт. Өскө кижиге ончо күндөр түней. Кажы ла кижиде ого бойынын санаазы билип турганыла этсин. ⁶ Күндөрдиде аңылап турган кижиде Кайраканга болуп аңылайт, күндөрдиде аңылабай турганы Кайраканга болуп аңылабайт. Курсак жип турган кижиде Кайраканга болуп жийт, ненин учун дезе Кудайга алкыш-быянын айдат. Курсак жибей турган кижиде Кайраканга болуп жибей, Кудайга

алкыш-быйанын айдат. ⁷ Кемибис те бойына болуп жүрбейт, кемибис те бойына болуп өлбөйт ине.

⁸ Жүргөн болзобус, Кайраканга болуп жүрүп жадыбыс. Өлүп жаткан болзобус, Кайраканга болуп өлүп жадыбыс. Анайдарда, жүргенис пе, өлүп жатканыс па, – бис Кайракандыйы. ⁹ Онын учун өлгөн дө, тирү де улусты бийлеерге, Христостын өлгөнү де, тирилгени де, тыңданганы да ол.

¹⁰ Сен дезе карындажынды не жаргылайдын? Эмезе сен? Карындажынды не жаман көрүп жадын? Ончобус Христостын жаргызы алдына турарыбыс.

¹¹ Бичилген жок беги: *«Мен бар, – деп, Кайракан айдат, – Менин алдыма кажызы ла тизеленер, кажы ла тил Мени Кудай деп, ачыгынча айдар».*

¹² Анайдарда, кажыбыс ла бойы учун Кудайдын алдына каруу берер. ¹³ Онын учун бойы бойыбысты жаргылабайлы. Карын, карындажыска бүдүрилер эмезе жыгылар шылтак болбойлы деп сананыгар.

¹⁴ Мен билерим, меге Иисус Кайракан бүдүмжи берип жат: ончо неме бойы алдынан ару эмес болбой жат. Же кандый бир немени ару эмес деп бодогон кижиге ол ару эмес. ¹⁵ Кандый бир курсакты жип, мынызыла карындажынды өөркөдип турган болзон, сен сүүштин айтканыла этпей жадын. Анайып курсагынла карындажына жаман эдип жадын, Христос бу карындажын учун база өлгөн ине. ¹⁶ Жакшы деп бодогоноорды кижиге жамандабазын. ¹⁷ Кудайдын Каандыгы ол ичип-ийтени эмес ине. Же ол – Агару Тын ажыра берилип турган чындык, амыр ла сүүнчи. ¹⁸ Христоско мынайда жалчы болуп турган кижиге Кудайга жарап жат, оны улус жарадып жат.

¹⁹ Анайдарда, биске амырды экелип, бой-бойыбысты тындып турганга жүткүйли.

²⁰ Кудайдын эдип турганын курсакка болуп буспа. Ончо курсак ару. Же өскө кижини бүдүрилтип жип турган кижиге – жаман. ²¹ Карындажынды бүдүрилтип, эмезе жилбиркедип, эмезе кинчекке кийдирип турган болзо, эт жибезен, аракы ичпезен, өскөзин де этпезен – торт.

²² Бүдүп турган болзон, бойында бойын Кудайдын алдында бүт. Чынга бодогонун эдип, бу учун бойын жаргылабай турган кижиге жежиктү болгоны ол. ²³ Эренгистелип, же курсакты жип турган кижиге жаргылайт, ненин учун дезе ол мыны бүтпей эдет. Бүтпей эдип турган ончо неме – ол кинчек.

²⁴ Кудайды алкайлы! Сүүнчилү Жарым ажыра, Иисус Христостын Жары ажыра чактарда жажырылган жажытты ачып, Ол слерди тыныдар аргалу. ²⁵ Же эмди ончо калыктар Кудайга багып, бүтсин деп, бу жажыт жарлыкчылардын бичиктери ажыра үргүлжү Кудайдын жакарганыла ачылган. ²⁶ Ого, сок жагыс ойгор Кудайга, Иисус Христос ажыра үргүлжү чакка мак! Аминь.

Бойыгарга жараарыла этпегер

15 Бис, Кудайга бүдеринде күчтү улус, бүдеринде чине жок улустын жүгин апарыжар учурлу, бойыска жараарыла этпес учурлу. ² Кажыбыс ла жуук кижибиске жараарыла эдип, ол Кудайга бүдеринде өссин деп, ого жакшыны эдер учурлу. ³ Христос то Бойына жараарыла этпеген, карын, бичилгениле: *«Сени жамандаган улустын жамандажы Меге түшкен».*

⁴ Башкыда ончо бичилгени бисти үредерге бичилген. Бис олодон чыду ла көкүдү алып, ижемжибисти жылытпазыбыс. ⁵ Чыду ла көкүдү берип турган Кудай дезе, Христос Иисуска жараарыла, санаагарды жагыс этсин, ⁶ санаагар жагыс болуп, бир үнле Кудайды, Иисус Христос Кайраканыстын Адазын, мактазын деп.

⁷ Онын учун Кудай макталзын деп, слерди Христос жуудып алганы чылап, бой-бойыгарды жуудып турыгар. ⁸ Кудайдын чындыгына болуп Иисус Христос иудей калыкка жалчы боло бергенин слерге айдып турум. Анайып, Ол улу адаларга берген сөсти бүдүргөн. ⁹ Өскө калыктарга дезе, оло Кудайды мактазын деп, быйан эдип жалчы боло берген, бичилгениле:

«Онын учун Сени кара жандулар ортодо мактаарым,

Сеге сарындар сарнаарым».

¹⁰ База айдылган:

«Онын калыгыла кожо жыргагар, өскө калыктар!»

¹¹ База:

«Кайраканды мактагар, ончо өскө калыктар! Оны макка чыгарыгар, ончо калыктар!»

¹² База Исаия айдат:

«Ол Иессейдин тазылынан чыгып, калыктарды башкарага келер.

Ого калыктар иженер».

¹³ Агару Тыннын күчиле ижемжигер там көптөзин деп, ижемжи берип турган Кудай Ого бүткенигер ажыра слерди кандый ла сүүнчиле, амырла толтырзын.

Павелдин ижи

¹⁴ Бойым да слерге бүдүмжилү, карындаштарым: слер жакшыла толо, ончозын билип, бой-бойыгарды үредер аргагар бар. ¹⁵ Же мен слерге, карындаштар, бир кезик немелерди эске алындырарга тидим бичидим, ненин учун дезе Кудайдан меге берилген жакшылыкка. ¹⁶ Иисус Христостын абызы болуп, өскө калыктар ортодо абыстап, Сүүнчилү Жар жарлап жадым. Олор Агару Тынла агарулалып, Кудайга жараар тайылга боло берзин деп, мыны эдип жадым.

¹⁷ Анайдарда, Кудайга эткен керектеримле Иисус Христос ажыра мактанар аргам бар. ¹⁸ Өскө калыктарды Кудайга уккур болорына экелерге, Христос мен ажыра нени эткен, жүк оны тидим айдып жадым. Ол мыны сөслө, керекле, ¹⁹ билдилердин ле кайкалдардын күчиле, Кудайдын Тынынын күчиле эткен. Анайып,

Иерусалимнен ала Иллирикке жетире Христостын Сүүнчилү Жарын жарлыктаар аргалу болгом. ²⁰ Айла, Христостын адын улус уккалак жерлерде жарлыктаарга кичеенгем, өскө кижин салган төскө неме тутпайын деп, ²¹ бичилгениле:

«Христос керегинде кемдерге жарлалбаган, олоор көрөр,

кемдер укпаган, олоор аайлаар».

²² Слерге көп катап келерге санангам, же жүзүн-башка шылтактардан улам келишпеген. ²³ Эмди бу ороондордо мен жарлыктабаган жер артпаган. Слерге көп жылдардын туркунына келерге күүнзегеним учун ²⁴ Испания жаар атанып, слерге келерим. Слерле жолой көрүжерим деп, иженип турум. Бир кезек ойгө дө болзо слерле кожо болуп, сүүнип алзам, ошон ары барарга мени жолго шыйдырыгар.

²⁵ Эмди агаруларга болужайын деп, Иерусалим жаар барып жадым. ²⁶ Керек неде десе, Македониянын ла Ахаиянын серкпелери Иерусалимдеги жокту агаруларга болуш жетирерге күүнзегендер. ²⁷ Мыны бойлоры эдерге күүнзегендер. Же олоор мыны эдер учурлу болгон. Иудейлер Тыннан берилген байлыкка өскө калыктарла үлешкен болзо, өскө калыктар олоорго жердеги байлыкка болужар учурлу.

²⁸ Бу жакылтаны бүдүрүп, жууганымды олоорго жетирзем, Испания жаар атанып, жолой слерле туштажарым. ²⁹ Слерге келзем, Христостын Сүүнчилү Жарынын алкыжын толтыра экелерим деп, билип жадым.

³⁰ Иисус Христос Кайраканыска болуп, Агару Тын берип турган сүүшке болуп слерди сурап турум, карындаштар: мен учун Кудайга мүргип, менин тартыжумда мениле кожо болыгар. ³¹ Ол мени Иудейдеги бүтпестерден айрызын деп, Иерусалимге эткенимди ондогы агарулар жаратсын деп, ³² Кудайдын табы болзо, мени слерге сүүнчилү келип, слерле кожо амырап алзын деп мүргигер. ³³ Амырдын Кудайы ончогорло кожо болгой. Аминь.

Эзен айттырыштар

16 Слерди Фивала таныштырып турум. Ол бистинг эжебис, Кенхреадагы серкпенин болушчызы. ² Оны агарулар чылап, Кайраканнын улузы чылап уткып, не-немеден тутакту болзо, болужыгар. Ол бойы көп улуска, меге де болушкан.

³ Прискиллага ла Акилага эзен айдыгар. Олоор мениле кожо Иисус Христоско иштеп жүрген улус. ⁴ Олоордын жүрүми мен учун жеткердин алдында болгон. Олоорго жагыс та мен эмезим, же өскө калыктардын ончо серкпелери быйанду. ⁵ Анайда ок олоордын айлындагы серкпеге эзен айдыгар.

Сүүген Епенет карындажыма эзен айдыгар. Ол Ахаяда Христоско бүткен баштапкы кижин болор.

⁶ Мариамга эзен айдыгар. Ол биске көп иштеген.

⁷ Угы жагыс Андроникке ле Юнияга эзен айдыгар. Бу улус мениле кожо кижендү болгондор. Олоор апостолдор ортодо жарлу улус, менен озо Христостыйы боло бергендер.

⁸ Кайраканнын Бойында сүүген Амплий карындажыма эзен айдыгар.

⁹ Бисле кожо Христоско иштеп жүрген Урбанга, база сүүген Стахий карындажыма эзен айдыгар.

¹⁰ Христоско чындык болгоны ченелген Апеллеске эзен айдыгар. Аристовулдын айылдагы улузына эзен айдыгар.

¹¹ Угы жагыс Иродионго эзен айдыгар. Наркисстин айлындагы улузынан Кайракандыйы болгондорго эзен айдыгар.

¹² Трифенага ла Трифосага эзен айдыгар. Бу үй улус Кайраканга көп иштеген. Сүүген Персида эжебиске эзен айдыгар. Ол база Кайраканга көп иштеген.

¹³ Кайракан талдап алган Руфка, база менин де энейим боло берген онын энейине эзен айдыгар.

¹⁴ Асинкритке, Флегонтко, Ермга, Патровка, Ермийге ле олоорло кожо жүрген өскө дө карындаштарга эзен айдыгар.

¹⁵ Филологко, Юлияга, Нирейге ле онын эезине, Олимпанга ла олоорло кожо жүрген ончо агаруларга эзен айдыгар.

¹⁶ Бой-бойыгарла агару окшошло эзендежигер. Слерге Христостын ончо серкпелери эзен айдып турулар.

¹⁷ Слерди сурап турум, карындаштар: слер алган үредүге удурлажып, слерди бөлип, бүдеринде буудак эдип турган улустан чеберленигер, олоордон кыйыжыгар. ¹⁸ Андый улус Иисус Христос Кайраканыска эмес, боро кардына болуп иштеп жадылар. Олоор тату, жараш сөстөр айдып, сүмеленип билбес улусты астырадылар. ¹⁹ Кайраканга уккур болгоныгарды ончо улус билер. Онын учун слер учун сүүнип турум. Же жакшы керектерге ойгор болыгар, жаман керектерге ару болыгар деп күүнзейдим. ²⁰ Амырдын Кудайы саадабай будыгардын алдына сатананы жыга бассын. Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы слерле кожо болзын! Аминь.

²¹ Слерге мениле кожо иштеп жүрген Тимофей, угы жагыс Луций, Иасон ло Сосипатр эзен айдып турулар.

²² Бу самараны бичип алган мен де, Тертый, слерле Кайракан ажыра бирлик бойым, слерге эзен айдып турум.

²³ Слерге Гаий эзен айдып туру. Ол мени ле ончо серкпени бойынын айлында уткыган кижин болор.

Слерге каланын керектерин башкарып турган Ераст ла Кварт карындаш эзен айдып турулар.

²⁴ Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы слерле кожо болгой. Аминь.

1 Коринфтегилерге

1 Кудайдын табыла Иисус Христостын апостолы болорго кычырылган Павелден ле Сосфен карындаштан – **2** Кудайдын Коринфтеги серкпезине.

Слерге, Иисус Христос ажыра Кудайга агарулалган улуска, бистин ле слердин Иисус Христос Кайраканыстын адына кайда ла баштанып тургандарла кожо агару болорго кычырылган улуска, **3** Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнан якшылык ла амыр жетсин.

4 Слер учун, слерге Иисус Христос ажыра берилген Кудайдын якшылыгы учун Кудайыма жаантайын алкыш-быйан айдадым. **5** Слерге Христос ажыра Кудайдын сөзи ле билгир артыктай берилген ине. **6** Христостын керези слердин бойыгарда бек боло берген, **7** анайып, Кудайдан сыйды жеткилинче алала, Иисус Христос Кайраканыстын ачыларын сакып жадыгар. **8** Ол слерди учына жетире тындыгар. Ол тушта Иисус Христос Кайраканыстын күнинде жек жок болорыгар. **9** Кудай чындык, Ол слерди Бойынын Уулы Иисус Христос Кайраканысла бирлик болзын деп кычырган.

Серкпедеги болиништер

10 Иисус Христос Кайраканыстын адыла слерди сурап турум, карындаштар: бой-бойыгарла эптү-жөптү жүригер, ортогордо болиниш болбозын, слерди бир санаа ла бир амаду бириктирзин.

11 Карындаштарым, бой-бойыгарла өөркөжип турганыгар деп, Хлоянын айылдагы улусынан уктым. **12** Менин аайлаганымла кажыгар ла: «Мен – Павелдйи», «Мен – Аполлостыйы», «Мен – Кифаныйы», «Мен – Христостыйы» – дежип жадыгар. **13** Христос болинди эмеш пе? Павел слер учун кере тартылды эмеш пе? Эмезе Павелдин адына болуп креске түштигер бе? **14** Крисп ле Гаийден башка, кемигерди де креске түжүрбегениме Кудайга баш. **15** Бойымнын адыма креске түжүргем деп, кем де айдып болбос. **16** Эйе, Стефаннын айылдагы улусын креске түжүргем. База кемди креске түжүргем, санаама кирбейт. **17** Христос мени улусты креске түжүрзин деп эмес, Сүүнчилү Жар жарлазын деп ийген ине. Христостын креси күчин жылытпазын деп, мен кижинин ойгор сөстөрүн айдып жарлабас учурлу.

Христос – Кудайдын күчи ле ойгорлыгы

18 Крес керегинде сөс – өлүмнин жолыла барып жаткан улуска жүүлиш ине, биске дезе, аргадаштын жолыла барып жаткан улуска, – ол Кудайдын күчи.

19 Бичилген жок бе:

«Ойгорлордын ойгорлыгын жоголторым, керсүлердин санаазын жектеерим».

20 Ойгор кайда? Билимчи кайда? Бу телекейде шүүлтечи дегени кайда? Кудай бу телекейдин улусынын ойгорлыгын жүүлиш эпеди бе? **21** Улус бойынын ойгорлыгыла Кудайды билип албаган, мында Кудайдын ойгорлыгы. Ол бүдүп турган улусты жарлыкташтын «жүүлижиле» аргадаарга күүнзеген. **22** Иудейлер де кайкалдар некейдилер, еллиндер де ойгорлыкты бедирейдилер, **23** бис дезе кере тартылган Христосты жарлыктайдыс. Ол – иудейлерге бүдүрилтер таш, еллиндерге – жүүлиш, **24** кычырылган улуска да, иудейлерге де, еллиндерге де Ол – Кудайдын күчи ле Кудайдын ойгорлыгы. **25** Кудайдын «жүүлижи» кижинин ойгорлыгынан ойгор, Кудайдын «чине жогы» кижинин күчинен күчтү.

26 Бойыгарды көригер, карындаштар, Кудай слерди кычырып аларда, кандый болгон эдигер. Ортогордо ойгор улус көп болгон бо, күчтү ле уктү-төстү улус көп болгон бо? **27** Же Кудай ойгорлорды уятка түжүрерге, телекейде ойгор эмес дегенди талдап алган, күчтүни уятка түжүрерге, телекейде чине жок дегенди талдап алган. **28** Кудайдын алдында кем де мактанып болбозын деп, учурлу дегенди жоголторго, телекейде учур жок дегенди, жектеткенди, неге де турбас дегенди талдап алган. **30** Онын шылтузында слер де Христос Иисустын Бойында жүрүп жадыгар. Оны Кудай ойгорлыгыс эткен, Ол ажыра бисти акту, агару эткен, жайымдаган. **31** Онын учун анайда ла бичилген: *«Мактанып турган кижиле, Кайраканла мактанзын».*

Тын ончозын шиндеп жат

2 Слерге келеримде, карындаштар, Кудайдын керелегенин чечен эмезе ойгор сөстөрлө жарлайын деп келбедим. **2** Ортогордо жүрзөм, Иисус Христостон, кере тартылган Бойынан башка, нени де билбейин деп шүүгем. **3** Мен слерге чине жок, айап, тын ширтилдеп калган келгем. **4** Менин айткан сөстөрүмде ле жарлыктаганымда кижинин ойгорлыгынын бүдүмжилү сөстөри жок болгон.

⁵ Бүдүп турганыгар кижинин ойгорлыгына эмес, Кудайдын күчине тӱзӱлзин деп, менин сӱстӱримнин чыны Тыннын күчинде ачылган.

⁶ Ойгорлыкты дезе толо кемине жеткен улус ортодо жарлап жадыбыс, же бу телекейдин ойгорлыгын да эмес, бу телекейдин жоголып жаткан жандарынын ойгорлыгын да эмес. ⁷ Же бис Кудайдын жажытту, жажырылган ойгорлыгын жарлап жадыбыс. Бисти макталзын деп, бу ойгорлыкты Ол ӱйлӱр башталгалакта озолодо темдектеп койгон.

⁸ Оны бу телекейдин жандарынын кемизи де билип албаган. Билип алган болзо, мактулу Кайраканды кере тарткылабас эди. ⁹ Же анайда ла бичилген: *«Оны сӱӱп турган улуска Кудай нени белетеп санаанын кӱс кӱрбӱгӱн, кулак укпаган, ол кижинин санаазына кирбеген».*

¹⁰ Биске дезе бу жажытты Кудай Бойынын Тыныла ачкан. Тын ончозын, Кудайдын жажыдынын теренин де шиндейт. ¹¹ Кижинин ичинде не барын кем билер? Оны жагыс кижинин бойында жүрген тыны билер. Анайып ок Кудайдыын да кем де билбес. Оны жагыс Кудайдын Тыны билер. ¹² Бис дезе Кудайдан биске берилгенди билерге, бу телекейдин тынын эмес, Кудайдан Тын алдыбыс. ¹³ Мыны кижинин ойгорлыгы ӱреткен сӱстӱрлӱ эмес, бисти Агару Тын ӱреткен сӱстӱрлӱ жарлап жадыбыс. Тыннан болгон немелерди тынла жүрген улуска жартайдыс. ¹⁴ Сезимиле жүрген кижиде Кудайдын Тыны ого айтканды укпайт. Мыны ол тенекшиш деп бодоп, аайлап болбойт, ненин учун дезе бу керегинде тынын болужыла шӱӱр керек. ¹⁵ Тынла жүрген кижиде – ончозы керегинде шӱӱйт, же ол кижиде керегинде кем де шӱӱп болбос. ¹⁶ *Кем Кайраканнын санаазын билип алган, кем Ого жӱп айдып берер аргалу?* Бис дезе, Христос чылап сананып жадыбыс.

Ончобыс бир керек эдип жадыбыс

3 Бат онын учун, карындаштар, слерге тынла жүрген улуска чылап айдып болбодым. Же мен слерге улуска чылап, Христоско бӱдеринде жаш балдарга чылап айттым. ² Мен слерди сӱтле азырадым, кату курсакла эмес. Кату курсакты жип албас болгоноор, эмди де болбой жадыгар, ³ ненин учун дезе эмди де улус чылап жүрӱп жадыгар. Кӱйӱнижип, ӱркӱжип, ондошпой турган болзогор, улус чылап жүргенигер ол эмес пе, кижинийиле кылынып жүргенигер ол эмес пе? ⁴ Бирӱгер: «Мен – Павелдийи», ӱскӱгӱр: «Мен – Аполлостыйы» – дегенде, улус чылап эдип жүргенигер ол эмес пе? ⁵ Аполлос ол не кижиде? Павел ол не кижиде? Олор жӱк жалчылар. Олордын шылтузында слер Кудайга бӱттигер, кажыгарга ла Кайраканнан канча кире берилгениле бӱттигер. ⁶ Мен тарыдым, Аполлос сугарды, же ӱскӱргени Кудай болды. ⁷ Онын учун тарып та, сугарып та турганы учурлу эмес, жагыс ӱскӱрип турган Кудай учурлу. ⁸ Тарып турганы ла сугарып турганы бир керек эдип жадылар, же

кажызы ла канча кире күчин салып иштегениле жал алар. ⁹ Бис Кудайга кожо иштеп жүргенибис, слер – Кудайдын кыразы, Кудайдын тудуп турганы.

¹⁰ Кудайдан меге берилген жакшылыкла, ойгор тудуачы чылап, тӱс салдым, ӱскӱ кижиде ого тудуп жат. Же кажы ла кижиде бойы канайып тудуп турганын кӱрзин. ¹¹ Салылганнан башка, ӱскӱ тӱсти кем де салып болбос. Бу тӱс – Иисус Христос. ¹² Кем бу тӱскӱ алтынла, мӱнӱнле, баалу-чуулу таштарла, агашла, ӱлӱнлӱ эмезе саламла тутса, ¹³ кажы ла кижинин эткен кереги ачылар. Мыны кӱргӱзетен күн келер, ненин учун дезе кажы ла кижинин эткен кереги отто ачылат, ол кандый болгонын от ченеер. ¹⁴ Кемнин тутканы отко кӱйӱп калбаза, жал алар. ¹⁵ Кемдийи кӱйӱп калза, ого чыгым болор. Же бойы аргадалар, оттон чыкканы чылап аргадалар.

¹⁶ Слер – Кудайдын байзыны деп, слердин бойыгарда Кудайдын Тыны жүрӱ деп, билбейдигер бе? ¹⁷ Кудайдын байзынын жоголтотон кижини Кудай жоголтып койор. Кудайдын байзыны агару ине, ол байзын – слер.

¹⁸ Кем де бойын бойы тӱгӱндебезин. Кемигер бу чакта чындаптан ойгор болорго сананып жүрген, ол кижиде ойгор болорго, тенек боло берзин. ¹⁹ Бу телекейдин ойгорлыгы – Кудайдын алдында тенекшиш болуп жат. Бичилген эмес бе: *«Кудай ойгорлорды олордын ла тузагыла тудуп жат».*

²⁰ База: *«Кайракан ойгорлордын шӱӱлтелерин билер. Олор куру».*

²¹ Анайдарда, кем де улусла мактанбазын, ончозы слердийи: ²² Павел бе, эмезе Аполлос, эмезе Кифа, эмезе телекей, эмезе жүрӱм, эмезе ӱлӱм, эмезе эмдиги ӱй, эмезе келер ӱй – бу ончозы слердийи. ²³ Слер – Христостыйы, Христос – Кудайдыы.

Христостын апостолдоры

4 Анайдарда, бисти Христостын жалчылары деп, Кудайдын жажыттары учун каруулу улус деп, кажы ла кижиде сананар учурлу. ² Андый улуста чындык болоры некелет. ³ Мени слер жаргыларар ба эмезе ӱскӱ улус жаргыларар ба, бу мени санааркатпай жат. Мен бойымды бойым да жаргылабайдым. ⁴ Бойымды бурулу деп бодобой до турган болзом, же мынызыла актанбай жадым. Мени жаргыларары – Кайракан. ⁵ Онын учун Кайракан келбегенче, ӱйинен озо бир де жаргылабагар. Ол карануйда жажырылганды жарыдып ийер, жүректел алып жүрген санааларды иле эдер. Ол тушта кажы ла кижиде Кудайдан бойынын кайралын алар.

⁶ Мыны, карындаштар, бойым ла Аполлос керегинде слерге болуп айттым. Бичилгенге ӱзеери нени де этпеске бистен ӱренигер, бирӱгер ӱскӱзинин алдында бийиктединбезин деп кӱӱнзейдим. Ол тушта бир кижиле оморкоп, ӱскӱзин жектебезигер. ⁷ Чындап та, сени кем анылады? Сенде Кудайдан албаган не бар? Алган болзон, албаган чылап, не мактанадын?

8 Слер тойдыгар ба? Байыдыгар ба? Бис жокко каандар болуп калдыгар ба? Слерди чындаптан каандар боло берзин деп күүнзеер эдим! Ол тушта бис те слерле кожо каандар болор эдибис. 9 Же сананзам, Кудай бисти, апостолдорды, өлүмге жаргылаган калганчы улусты чылап, ончозынын алдына тургузып койгондуй. Биске бастыра телекей – ангелдер де, улус та көрүп жадылар. 10 Бис Христоско болуп тенек, слер – Христостын шылтузында ойгор. Бис чине жок, слер – күчтү. Слерди мактайдылар, бисти – жаман көрөдилер. 11 Онон болгой эмдиге жетире торолоп, суузап жадыбыс, үлтүрөп калган кийимдү жүрүбис, соктыртып жадыбыс, жадар жерис жок, 12 кызыл колыстын күчиле иштеп жадыбыс. Бисти арбайдылар, бис алкайдыс. Бисти сүредилер, бис чыдажадыс. 13 Бисти жамандайдылар, бис коот сөстөр айдадыс. Бис телекейге сүре-чөптий, бис эмдиге жетире таштанчыдый.

14 Слерди уйалтайын деп эмес, сүүген балдарымды чылап санандырайын деп, мыны бичип турум. 15 Слерди түмөн үредүчилер Христос керегинде үреткен де болзо, же адалар көп эмес. Слерге Сүүнчилү Жар жарлап, слерди Христос Иисуска туудым. 16 Онын учун слерди сурап турум: Христостон тем алып турганым чылап, менен тем алыгар. 17 Бого болуп слерге Тимофейди ийдим. Ол Кайраканга чындык болуп жүрген менин карузыган уулым. Христос Иисуска болуп канайда жүрүп турганымды, кайда ла, кажы ла серкпедде канайда үредип жүргенимди ол слерге эске алындырар.

18 Слерге келбезимде, кезигер жакшыркай берген. 19 Же Кайраканнын табы болзо, слерге удабас келип, жакшыркактардын сөстөрүн эмес, озор нени эдер аргалузын ченеп көрөрим. 20 Кудайдын Каандыгы сөстө эмес, күчте. 21 Нени күүнзейдигер? Слерге камчылу келейин бе, эмезе сүүштү ле робожыган келейин бе?

Эски ачыткыны жок эдип кырыгар

5 Слерде балыр кылык табылган деп, чын табыш бар. Андый кылык керек дезе өскө калыктарда болгон деп угулбаган: кем де бойынын үйинин ордына адазынын үй кижизиле журтайт. 2 Слер дезе жакшыркап жадыгар. Андый керек эткен кижини бойыгардан чыгарзын деп ыйлаган болзогор, торт болор эмес пе? 3 Мен ортогордо бойым жок то болзом, же ал-санаамла слерле кожо жүрүп, слерде болгоным чылап, андый керек эткен кижини жанынан мындый жөп чыгардым: 4 Иисус Христос Кайраканьыстын адына болуп жуулзагар, мен де тынымла, Иисус Христос Кайраканьыстын күчиле слерле кожо болуп, 5 оны сатанага берип ийели, эди-каны өлүп калзын, же тыны Иисус Христос Кайраканьыстын күнинде аргадалзын.

6 Слердин мактанар немегер жок. Бир эмеш ачыткы ончо тестени көпшидип турганын билбезеер бе? 7 Анайдарда, слерге жангы тесте

болорго, эски ачыткыны жок эдип кырыгар. Слер ачыткы жок калаш эдигер, ненин учун дезе, пасха курааныбыс – Христос бис учун тайылып калган.

8 Онын учун эски ачыткы, кинчектин ле жаманнын ачыткызы бар калашла байрамдабактар. Карын, арунын ла чындыктын ачыткы жок калажыла байрамдактар.

9 Балыр жүрүмдү улуска бирикпегер деп, слерге самарада бичигем. 10 Же мен бу телекейдин балыр жүрүмдүлери, эмезе ачыркактары, эмезе тонокчылары, эмезе чалуга бажыраачылары керегинде айтпадым. Онон башка слерге бу телекейди таштап барарга келижер эди. 11 Карын, мен карындаш деп аданып, бойы балыр жүрүм жүрүп, ачыркап, чалуга бажырып, жамандап, аракыдап, тоноп турган улуска слерди бирикпезин деп бичидим. Андый улусла кожо ажанбагар да.

12 Туш улусты жаргылайтаны менин керегим бе ди? Слер бойыгардын улузугарды жаргылап жадыгар ине. 13 Туш улусты Кудай жаргылайт. *Жаман кижини бойыгардан ырадыгар.*

Карындаштар ортодо өөркөш болбозын

6 Өскө карындашла блааш-тартышту керек бар болуп, агаруларда эмес, чындык эместерде жаргылажарга кемигер тидинет? 2 Агарулар бу телекейдин улузун жаргылаарын билбей туругар ба? Калыктарды жаргылайтан болзогор, оок-тобыр керектердин аайына чыгар аргагар жок болды ба? 3 Ангелдерди де жаргылаарысты билбей туругар эмеш пе? Жадын-жүрүмдеги керектерди айтпай да жадым. 4 Жадын-жүрүмдеги керектер жанынан блааш-тартыш боло бергенде, оны серкпедде кем де эмес улустын жаргызына не бередигер? 5 Слерди уйалтайын деп айдып турум: бойынын карындаштарынын аайына чыгар ойгор кижини ортогордо жок по? 6 Керек дезе карындаш карындажыла бүтпестердин алдына жаргылажат.

7 Анайдарда, бой-бойыгарла жаргылажып турганыгар – ол слердин бүткүлинче жендирткенигер. Тарынып артсагар, артык болор эмес пе? Слерден айрып турза, артык болор эмес пе? 8 Карын, бойыгар жаман эдип, айрып жадыгар, керек дезе карындаштарла анайда кылынып жадыгар. 9 Чындык эместер Кудайдын Каандыгын энчилебес деп, билбей туругар ба? Аспагар: балыр жүрүмдүлер, чалуга бажыраачылар, чайдам кылыктулар, бодулар, үй улусла журтаган чылап кожо журтап турган эр улус, 10 уурчылар, ачыркактар, аракызактар, жамандаачылар, тонокчылар Кудайдын Каандыгынан жер албас. 11 Слердин кезигер андый болгон. Же Иисус Христос Кайраканьынын адыла, Кудайыстын Тыныла аруталдыгар, бойыгарды Кудайга агаруладыгар, акталдыгар.

Эт-кан – Кайраканга

12 Меге ончозын эдерге жараар, же ончозы туза экелбей жат. Меге ончозын эдери жарадылган, же мени не де бийлебес учурлу. 13 Курсак – карынга, карын – курсакка. Же Кудай онызын да, мынызын да жоголтып койор. Эт-кан балыр жүрүмге эмес, ол – Кайраканга, Кайракан – эт-канга. 14 Кудай Кайраканды тиргискен, Ол Бойынын күчиле бисти де тиргизер. 15 Эди-каныгар – Христостын үйелери деп, билбей туругар ба? Анайдарда, Христостын эди-канынын үйелерин алып, оны балыр жүрүмдү үй кижинин үйелери эдетем бе? Жок туру! 16 Балыр жүрүмдү үй кижиге бириккени, оныла бир эт-кан боло бергенин билбей туругар эмеш пе? Айдылган жок бе: «Экү бир эт-кан боло берер».

17 Кайраканла биригип турган кижиле Оныла бир тын болуп жат. 18 Балыр жүрүмнөң качыгар! Кижиле кандый да кинчек этсе, ол эт-канга каршу жетирбей жат. Балыр жүрүмдү кижиле акту бойынын эди-канына удур кинчек эдет. 19 Эди-каныгар – бойыгарда жүрүп турган ла слерге Кудайдан берилген Агару Тыннын байзыгы деп, билбей туругар эмеш пе? Слер бойыгарды эмес. 20 Слерди жаан баала садып алгандар. Анайдарда, Кудайды болгон эди-каныгар ла сүнегер Кудайдын магына болзын.

Айыл-журтту болоры керегинде

7 Меге бичигенигер керегинде айдарым бу. Эр кижиге кижиле албаза торт. 2 Же балыр кылык көптөгөннен улам кажы ла эр кижиле үйлү болзын, кажы ла үй кижиле өбөөндү болзын. 3 Обөөни үйи алдында, үйи өбөөни алдында бойынын молулу керегин бүдүрер учурлу. 4 Үйи бойынын эди-канына ээ эмес, онын ээзи – өбөөни. Анайда ок өбөөни де бойынын эди-канына ээ эмес, онын ээзи – үйи. 5 Бой-бойыгардан кыйышпагар. Жангыс кезек ойгө, экү жөптөжөлө, орозо тударга ла бойыгарды мүргүгө учурлаарга кожо болбозогор кем жок. Же мынын кийинде ойто кожо болыгар. Онон башка, бойыгарды тудунып болбозыгардан улам слерди сатана ченеерден маат жок. 6 Же мен мыны жакарып эмес, жарадып айдадым. 7 Ончо улус мендий болзын деп күүнзеер эдим, же кажы ла кижиле бойы Кудайдан сыйлу: бирүзінде мындый, өскөзінде андый сый бар.

8 Кижиле албаган ла тул калган улуска айдып турум: ологорго мен чилеп жангыскан жүрзе торт. 9 Же тудунып болбой турган болзо, кижиле алгылазын. Кычанын одына алдырганча, кижиле алза торт болор.

10 Же алышкан улуска мен эмес, Кайракан жакарат: үйи өбөөниле айрылышпас учурлу. 11 Айрылышса, жангыскан жүрзин эмезе өбөөниле эптешсин. Обөөни де үйиле айрылышпазын.

12 Арткан улуска Кайракан эмес, мен айдып турум: кандый бир карындаш Кудайга бүтпес үйлү болзо, үйи оныла журтаарга жөп болзо,

айрылышпазын, 13 бүтпес өбөөндү үй кижиле де, өбөөни оныла журтаарга жөп болзо, айрылышпазын. 14 Бүтпес эр кижиле бүдөр үйи ажыра, бүтпес үй кижиле бүдөр өбөөни ажыра Кудайга агарулатат. Онон башка, балдарыгар ару эмес болор эди, эмди ологор агару. 15 Бүтпес кижиле айрылышпагарга турган болзо, айрылышсын. Бу учуралда бүдүп турган эр кижиле эмезе үй кижиле колбулу эмес. Кайракан бисти амырга кычырган. 16 Кайдан билерин, үй кижиле, өбөөниңди аргадап болбозын ба? Эмезе сен, эр кижиле, кайдан билерин, үйиңди аргадап болбозын ба?

17 Же кажы ла кижиле Кайраканнын ого бергениле жүрзин, Кудай кычырып аларда кандый болгон, андый болуп артсын. Мындый жакаруларды ончо серкпелерге берип жадым. 18 Томдолгон кижиле Кудайдын кычырузын алынган болзо, томдолгонун жажырбазын. Томдолгон кижиле алынган болзо, томдолбозын. 19 Томдолыш – ол не де эмес, томдолбогони – ол не де эмес, же Кудайдын жакулталарын бүдүргени учурлу. 20 Кажы ла кижиле кандый болордо кычырылган, андый болуп артсын. 21 Кул тужында кычырылган болзон, санааркаба. Же жайым болор аргалу болзон, бу арганы тузалан. 22 Кайракан кычырып алган кул – Кайраканнын жайым кижизиле. Анайып ок жайым тужында кычырылган кижиле – Христостын кулы. 23 Слерди жаан баала садып алгандар. Улустын кулдары боло бербегер! 24 Карындаштар, кажы ла кижиле кандый болордо кычырылган, Кудайдын алдында андый болуп артсын.

25 Кыстар керегинде айтса, Кайраканнан жакару албадым, же жөп берип жадым. Меге, Кудайдан быйан жеткен кижиге, бүдөргө жараар. 26 Эмдиги уур-күчтерден улам кижиле кандый, андый болуп артса торт деп бодойдым. 27 Үйиңле кожо бо? Айрылышар эбин бедиребе. Үй кижиле жок арттын ба? Үй кижиле бедиребе. 28 Же кижиле де алзан, кинчек эптезин. Кыс бала кижиге барза, кинчек эптес. Же андый улуста жадын-жүрүмнүн уур-күчтери болор. Мен слерди мынан айрыыр күүндү.

29 Слерге айдайын деп, карындаштар: ой ас артып жат, онын учун үйлү улус үй жоктый болор учурлу, 30 ыйлап жүрген улус – ыйлабай жүргендий; сүүнип жүрген улус – сүүнбей жүргендий; садып алып турган улус – албай тургандый; 31 бу телекейдин немелериле тuzаланып турган улус – тuzаланбай тургандый, ненин учун дезе бу телекейдин сүркебери жоголып жат.

32 Мен слерде санааркаш жок болзын деп күүнзейдим. Кижиле албаганы, Кайраканга канайып жарайын деп, Кайракандыын сананат. 33 Айыл-журттузы үйиме канайып жарайын деп, жердийин сананат. Обөөндүзи ле кыс ортодо башказы бар: 34 кижиге барбаганы эмезе кыс эди-каныла да, тыныла да агару болорго, Кайраканга канайып жарайын деп, Кайракандыын сананат. Обөөндүзи өбөөниме канайып жарайын деп, жердийин сананат.

³⁵ Мыны ончозын слердин жайымыгарды астадарга болуп эмес, слерге ок тузалу болзын деп айдадым. Мен слерди туура тартылбай, жаантайын Кайраканга жарамыкту жүрзин деп күүнзейдим.

³⁶ Кызы жажы једип, жагыскан жүргени јакшы эмес деп бодоп турган кижии эдейин дегенин этсин. Кинчек болбос, алышсын. ³⁷ Је кем турумкай жүректү, оны не де албадабай турган болзо, бойынын күүнин башкарып, кижии албайын деп, жүрегинде бек сананып алган болзо, ол јакшы эдет. ³⁸ Онын учун кижии алып турганы јакшы эдет, кижии албай турганы онон артык эдет.

³⁹ Обөөни тирүү жүрерде, үйи Јасакла колболгон. Обөөни јада калза, кемге барар күүндү, ого барар. Јагыс ол кижии Кайракандыйи болор учурлу.

⁴⁰ Менин шүүлтемле жагыскан артса, кежиктү болор. Је менин бойымда ок Кудайдын Тыны бар деп, бодоп јадым.

Чалуларга тайган курсак керегинде

8 Эмди чалуларга тайган курсак керегинде. Ончобыста билгир бар деп билерис. Је билгир кижини бийиркедет, сүүш – тыгыдат. ² Нени де билерим деп сананып турган кижии билер учурлузын билбей јат. ³ Кудайды сүүп турган кижии Кудайды билип алган.

⁴ Чалуларга тайган курсак керегинде айдып тура, чалу телекейде не де эмес деп, бир Кудайдан башка, өскө кудай јок деп билерис. ⁵ Тенериде беди, јерде беди, кудайлар деп адалганы бар. Андый кудайлар көп, бийлер де көп. ⁶ Је бисте бир Ада Кудай. Ол ончозынын Јайаачызы, Ого болуп жүрүп јадыбыс. Бисте бир Кайракан – Исус Христос. Ончозы Ол ажыра јайалган, Ол ажыра жүрүп јадыбыс.

⁷ Је андый билим ончо улуста эмес. Кезик улус бу јууктарга јетире чалуларга бажырып, бого темигип калган учун тайган курсакты јигенде, ол чалуларга учурлалган деп сананып јадылар. Олордын санаазы чын шүүр аргазы јок болуп, быјартыдым деп бодоп јадылар. ⁸ Курсак бисти Кудайга јууктатпай јат. Ажанып турган болзобыс, кирелте албайдыс, ажанбай турган болзобыс, нени де јылытпайдыс.

⁹ Је калак, бу жайымыгар чине јокторго буудак болбозын. ¹⁰ Сен, андый билимдү бойын, кара јандулардын байзынганда ажанып отурган болдын. Сени чине јок кижии көрүп ийеле, бойынын санаазыла чалуларга тайган курсакты јиирге тартылбас па? ¹¹ Сенин билгиригнен чине јок карындажын өлөр. Христос бу да карындажын учун өлгөн ине. ¹² Анайып карындаштарыгарга удур кинчек эдип, олордын чине јок санаазын шыркалап, Христоско удур кинчек эдип јадыгар. ¹³ Онын учун, курсак карындажымды бүдүрилтип турган болзо, оны бүдүрилтпеске, үргүлјиге эт јибезим.

Ончозын Сүүнчилү Јарга болуп эдип јадым

9 Мен жайым эмезим бе? Мен апостол эмезим бе? Исус Христос Кайраканысты көрбөдим бе? Кайраканла бир болуп жүргенигер – менин ижимнин турултазы эмес пе? ² Өскө улуска апостол эмес болзом, је слерге – апостол. Апостол болорго тудулганымды керелеген танма – Кайраканла бир болуп жүрген бойыгар.

³ Мени жаргылап тургандарга бойымды коруп айдар сөзим бу. ⁴ Бисте јиир, ичер јан јок по? ⁵ Өскө апостолдор чылап, Кайраканнын карындаштары эмезе Кифа чылап, бүдүп турган үйлерлү болуп, јолдо кожо алып жүрер жагыбыс јок по? ⁶ Эмезе жагыс менде ле Варнавада иштебес јан јок по?

⁷ Кандый јуучыл бойынын акказыла черүде туруп јат? Виноградты тарыйла, онон алып јибей турган кижии бар ба? Уй кабырып, онын сүдинен ичпей турган кижии бар ба? ⁸ Мыны кижии чилеп шүүп айдып турган болорым ба? Мыны ок Јасак айдып турган эмес пе? ⁹ Моисейдин Јасагында бичилген јок беди: *«Теермен айландырып турган чардын оозын туй буулаба»*. Кудай чарлар керегинде сананып туру эмеш пе? ¹⁰ Эмезе биске мыны айдып туру ба? Мынайда биске бичилген эмей, ненин учун дезе кыра сүрүп турган кижии, ијенип сүрер учурлу; теермендеп турган кижии, үлүүмди аларым деп, ијенип теермендеер учурлу. ¹¹ Слердин бойыгарда Тыннын үренин үрендеген болзобыс, тўжум чилеп, слерден болуш алзабыс, ол көп пө? ¹² Өскө улуста слерден болуш алар јан бар болзо, бисте андый јан онон көп эмес пе? Је бис бу јанла тузаланбадыс. Карын, Христостын Сүүнчилү Јарын јарлаарга буудак этпеске, ол керегинде унчукпадыс.

¹³ Байзыннын ишчилери байзыннан азыранып турганын, тагылдын јанында иштеп жүрген улус тайганнан үлүү алып турганын билбейдигер эмеш пе? ¹⁴ Анайып, Сүүнчилү Јар јарлыктап жүрген улус жүрүмге керектүзин јарлыкташтан алзын деп, Кайракан да јакарган.

¹⁵ Је мен мыныла бир де тузаланбадым. Мыныла тузаланајын деп бичиген эмезим. Кем-кем мактанарымды јоголткончо, өлүп калзам, меге торт болор. ¹⁶ Сүүнчилү Јар јарлап жүрген болзом, мактанарым јок ине, ол менин молјуум. Оны јарлабазам, меге ачу-корон болор! ¹⁷ Мыны бойымнын күүнимле эдип жүрген болзом, јал алар эдим. Бойымнын күүнимле эмес болзо, меге бүдүмјилелген ишти эдип јадым. ¹⁸ Менин јалым неде? Сүүнчилү Јарды јарлыктап, јарлыкчынын жаңыла тузаланбай, Христос керегинде јалы јокко јарлап жүргенимде.

¹⁹ Ончозынан жайым бойым, улусты Кудайга көптөн таап аларга, ончозына кул боло бергем: ²⁰ иудейлерди Кудайга таап аларга, иудейлерге иудейдий болгом; Јасакка багып жүрген улусты таап аларга, олорго Јасакка багып жүрген кижидий

болгом; ²¹ Жасакты билбес улусты таап аларга, ологорго жасакты билбес кижидий болгом. Кудайдын жасагын билип, Христоско багып жадым. ²² Чине жок улусты таап аларга, чине жок улуска чине жок кижидий болгом. Кезиктерин де болзо аргадап аларга, ончозына ончозынды болбо бергем. ²³ Мыны Сүүнчилү Жарга болуп онын бөлүги боло берерге эдип жадым.

²⁴ Маргаанда көп улус жүгүрүп жат, же кайралды бир кижиди алып турганын билбизигер бе? Кайралды аларга, анайып жүгүрүгөр! ²⁵ Маргааннын ончо туружаачылары көп немедең мойноп жадылар. Олор чалдыгар чечектин өрүмелин аларга болуп мыны эдедилер, бис чалдыкпас өрүмелди аларга болуп. ²⁶ Онын учун амадулу кижиди чилеп жүгүрүп, кейди темей жудуруктабай, ²⁷ же эди-канымды согуп, оны бойыма кул эдип жадым. Өскө улуска жарлыктап, бого бойым жарамыкту артайын деп, анайда эдедим.

Биске озолодо айтканы

10 Адаларыс ончозы булуттын алдында болгонын, ончозы талайды өткүрө өдө бергенин слерди билзин деп турум, карындаштар. ² Ончозы булут ла талай ажыра өдүп, Моисейле бир болорго креске түшкен. ³ Ончозы тыннын бир ле курсагын жиген, ⁴ тыннын бир ле суузынын ичкен. Олор кожо барып жаткан тыннын Кайа-Тажынан ичкен. Кайа-Таш Христос болгон. ⁵ Же олордын көбизи Кудайдан жараду албай, куба чөлдө өлүп калган.

⁶ Жаманга олор чылап тартылбазын деп, бу биске тем болгоны ол. ⁷ Анайда ок олордын кезиги чилеп, чалуларга бажырбагар, бичилгениле: *«Калык отуруп, жиген, ичкен, ошон туруп, сооттой берген»*. ⁸ Олордын кезиги чилеп, балыр кылынбайлы. Олор балыр кылынып, бир күнге жирме үч муны өлүп калган. ⁹ Олордын кезиги ченегени чилеп, Христосты ченебектер. Олор жыланга чактырып, өлүп калган. ¹⁰ Олордын кезиги калактаганы чылап, калактабагар. Олорды Жоголтоочы-Ангел өлтүрүп койгон. ¹¹ Бу ончозы биске тем эдип олорло болгон; биске, калганчы чакта жүрген улуска, үредү болзын деп бичилген. ¹² Онын учун, бек туруп жадым деп сананып жүрген кижиди, жыгылбаска, чеберлензин. ¹³ Слерге улусла болуп турган ченелте түшкен. Кудай чындык, Ол күчигер жетпес ченелтелерди болдыртпас, же ченелте тужында оны өдүп чыгар арга берер.

¹⁴ Анайдарда, кару улусым, чалуга бажыратаннан качыгар! ¹⁵ Слерге керсү улуска чылап айдып турум. Нени айдып турганымды бойыгар сананып көригер. ¹⁶ Алкыштын айагын алкап турганыста, Христостын каныла бириккенис ол эмес пе? Калашты сындырып турганыста, Христостын эди-каныла бириккенис ол эмес пе? ¹⁷ Бу калаш бир, бис көп тө болзобус, бир эт-кан боло беремис,

ненин учун дезе ончобус бир калашты үлежип жадыбис.

¹⁸ Израильдин калыгын көригер: тайганды жип тургандары тагылла бириккени ол эмес пе? ¹⁹ Мен нени айдып турум? Чалуга тайганда кандый бир учур бар деп пе, эмезе чалунын бойында кандый бир учур бар деп пе? ²⁰ Жок эмей. Же өскө калыктар тайылга эткенде, Кудайга эмес, шилемирлерге тайып жадылар. Мен дезе слерди шилемирлерге бирикпезин деп турум. ²¹ Кайраканнын айагын да, шилемирлердин айагын да ичип болбозыгар, Кайраканнын курсагын ла шилемирлердин курсагын жип болбозыгар. ²² Эмезе Кайраканды ачындырарга турубыс эмеш пе? Бис Ошон күчтү болдыс эмеш пе?

Ончозын Кудай макталзын деп эдигер

²³ Меге ончозын эдерге жараар, же ончозы туза экелбей жат. Меге ончозын эдери жарадылган, же ончозы тыныдар арга бербей жат. ²⁴ Кем де бойына туза бедиребезин, же өскө кижиге бедирезин.

²⁵ Эттин базарында садылып турганын ончозын бир де шиндебей жигер, санаагар амыр болзын. ²⁶ *Жер ле ондо бар ончо неме Кайракандыйы.*

²⁷ Кудайга бүтпей турган улустын кемизиди слерди айлына кычырза, слер барар күүндү болзогор, алдыгарга салып бергенди бир де шиндебей жигер, санаагар амыр болзын. ²⁸ Же кем слерге: «Бу чалуга тайылган курсак» – дезе, санаазы токыналу болзын деп, мыны айткан кижиге болуп жибегер.

²⁹ Слердин санаагар керегинде эмес, өскө кижинийи керегинде айдып турум. Ненин учун менин жайымымды өскө кижинин санаазы жаргылаар учурлу? ³⁰ Курсакты алкыш-быйанду жип турган болзом, алкыш-быйаным айдып турган курсак учун мени не жамандайтан?

³¹ Анайдарда, жип пе, ичип пе, нени де эдип турган болзогор, Кудай макталзын деп эдигер. ³² Иудейлерге де, еллиндерге де, Кудайдын серкпезине де бүдүрилер шылтак болбой, ³³ мен чилеп эдигер. Мен ончо улуска ончозында жараарга кичеенип, бойыма туза бедиребей, карын, көп улуска туза бедиреп, олор аргадалзын деп жадым.

Кем кемге баш?

11 Христостон тем алып турганым чылап, менен тем алыгар. ² Менийин ончозын ундыбаганыгар учун, мен слерге берген үредүден кыйбай жүргенигер учун слерди мактап турум, карындаштар. ³ Анайда ок слерди билзин деп турум: кажы ла эр кижиге баш – Христос, үй кижиге баш – өбөөни, Христоско баш – Кудай. ⁴ Бажын жабынып алып мүргип эмезе судурлап турган кажы ла эр кижиди бойынын бажын уйатка түжүрет. ⁵ Бажын жабынбай мүргип эмезе судурлап турган кажы ла үй кижиди бойынын бажын уйатка түжүрет. Ол бажын жүлүдип койгон үй кижидий. ⁶ Үй кижиди

жабынбаска турган болзо, чачын кайчылазын. Же кайчыладып эмезе јүлүдип койгоны үй кижиге уйатту болзо, жабынзын. ⁷ Анайдарда, эр кижиде бажын жабынбас учурлу, ненин учун дезе ол – Кудайдын сүр-кебери ле магы, үй кижиде – өбөөнинин магы. ⁸ Эр кижиде үй кижиден табылган эмес, үй кижиде эр кижиден табылган. ⁹ Эр кижиде үй кижиге райалган эмес, үй кижиде эр кижиге райалган. ¹⁰ Онын учун үй кижиде бажын жабынар учурлу. Мынызы дезе, ол жаннын алдында жүрген деп, ангелдерге темдек болор. ¹¹ Андый да болзо, Кайраканла бир болуп турганда, эр кижиде үй кижини, үй кижиде эр кижини толтырат. ¹² Үй кижиде эр кижиден чилеп, эр де кижиде үй кижиден табылат, же ончозы Кудайдан болуп жат.

¹³ Бойыгар сананып көригер, үй кижиге бажын жабынбай Кудайга мүргигерге јакшы ба? ¹⁴ Эр кижиде узун чачту жүрзе, мынызы ого уйат деп, слерди ары јанынан берилгени үретпей јат па? ¹⁵ Же үй кижиде узун чачту жүрзе, мынызы ого күндү. Чач ого жабынчынын ордына берилген ине. ¹⁶ Кем сөс блаажарга күүнзезе, ого айдатаным бу: бисте де, Кудайдын серкпелеринде де өскөртө этпей јат.

Кайраканнын ажын жири керегинде

¹⁷ Слерге база айдып, мактабазым, ненин учун дезе көп сабазында јакшыга эмес, јаманга јуулыжып јадыгар. ¹⁸ Јуунга јуулышканыгарда, ортогордо бөлиниш болуп јат деп, меге угулат. Бого кезектей бүдүп јадым. ¹⁹ Кудай кемигерди јарадып турганы јарталзын деп, ортогордо јүзүн-башка шүүлтелер де болор учурлу. ²⁰ Анайдарда, кожо јуулышканыгарда, оны Кайраканнын ажын жириге јуулыштыгар деп айдарга јарабас, ²¹ ненин учун дезе кажыгар ла бойынын ажын жириге мендейт. Анайып бирүгер аштап артат, өскөгөр ичинип алат. ²² Ичип-јириге слерде айыл-јурт јок по? Эмезе Кудайдын Серкпезин јектеп, јоктуларды базынып јадыгар ба? Слерге нени айдар? Мактайтан ба? Бу учун слерди мактабазым.

²³ Слерге бергенимди Кайраканнын бойынан алдым: садып ийген тунде Иисус Кайракан калаш алып, ²⁴ алкыш јетирген, сындырала, айткан: «Алыгар, јигер. Бу – слерге сындырылып јаткан эди-каным. Мени эске алынып, анайда эдип јүригер». ²⁵ Анайда ок курсак јигеннин кийнинде аякты да алып, айткан: «Бу аяк – Менин канымдагы јангы кереес. Бу аяктан кажы ла сайын ичсегер, Мени эске алыныгар. ²⁶ Кажы ла сайын бу калашты јип, бу аякты ичип турганыгарда, Кайракан келбегенче Онын өлүмин јарлап јадыгар».

²⁷ Анайдарда, Кайраканнын бу калажын јип эмезе ајагын ичип, мыны јарамыкту эмес эдип турган кижиде, Онын эди ле каны алдында бурулу болор. ²⁸ Кижиде бойын ченезин, анайып бу калаштан јизин, бу аяктан ичсин, ²⁹ ненин учун дезе, Кайраканнын эди-канын сананбай ичип-јип турган кижиде бойынын јаргызын ичип-јип јат.

³⁰ Мынан улам ортогордо чине јок ло оору улус көп, көбизи өлүп јат. ³¹ Же бойыбысты бойыбыс јаргылаган болзобус, јаргылатпас эдибис. ³² Бу телекейдин улузыла кожо јаргылабаска, Кайракан бисти јаргылап, кезедип јат.

³³ Анайдарда, карындаштарым, курсак жириге јуулыжып, сакажыгар. ³⁴ Аштап турганыгар айлында ажанып алзын. Слерге јаргыга јуулышпаска анайда эдигер. Келзем, өскө сурактардын аайына чыгарым.

Агару Тыннын јайалталары

12 Слерди Тыннын јайалталары керегинде билзин деп турум, карындаштар. ² Кара јанду болороордо, слерди тил јок чалуларга не де тартып тургандый, ологорго бажырага барып туратанаарды билеригер. ³ Онын учун слерге айдып турум: Кудайдын Тыныла айдып турган бир де кижиде Иисуска анафема дебес. Бойында Агару Тын жүрбей турган бир де кижиде Иисусты Кайракан деп адап болбос.

⁴ Јайалталар јүзүн-башка, же ологорды бир Тын башкарат. ⁵ Кудайга јалчы болуп жүрери јүзүн-башка, же оны бир Кайракан башкарат. ⁶ Кажызынын ла эдип жүргени јүзүн-башка, же мыны ончозын ончо улустын бойында бир ле Кудай эдет. ⁷ Же кажыбыста ла Тыннын эдип турганы ончобыска тузага болуп јат. ⁸ Бир кижиге Тынла ойгорлыктын сөзи берилет, өскөзине ол ло Тынла билгирдин сөзи берилет. ⁹ Бирүзине ол ло Тынла Кудайга бүдүп жүрери берилет. ¹⁰ Кезигине кайкалдар јайаар күч, кезигине судурлаары, кезигине тындарды ылгаштыраары, кезигине өрөртинен тилдер, кезигине бу тилдерле айтканды јартаары берилет. ¹¹ Же мыны ончозын бир ле Тын эдип, бу јайалталарды кажызына ла Бойынын күүнзегениле үлейт.

Бис – Христостын эди-каны

¹² Эт-кан бир, же ондо көп үйелер. Ологор көп тө болзо, ончозы бир эт-кан болуп јадылар. Анайда Христос то керегинде айдарга јараар. ¹³ Бис ончобыс – иудейлер ле елиндер, кулдар ла јайым улус бир эт-кан боло берерге, бир Тынла креске тўжүп, ончобыс ол ок Тынла толтырылганис.

¹⁴ Эт-кан бир үйеден эмес, көп үйелерден туруп јат. ¹⁵ Бут: «Мен кол эмезим, онын учун эт-кандыйы эмезим» – дезе, мынан улам ол эт-кандыйы болбой барар ба? ¹⁶ Кулак: «Мен көс эмезим, онын учун эт-кандыйы эмезим» – дезе, мынан улам ол эт-кандыйы болбой барар ба? ¹⁷ Ончо эт-кан көс болзо, ол канайып угар эди? Ончо эт-кан кулак болзо, ол канайып јыт алар эди? ¹⁸ Же Кудай Бойынын күүнзегениле ончо үйелерди бир эт-канда коңдырган. ¹⁹ Ончозы бир үйе болгон болзо, эт-кан кайда болор эди? ²⁰ Же эмди үйелер көп, эт-

кан – бир. ²¹ Көс колго: «Сен меге керек жок» – деп айдып болбос, эмезе баш буттарга: «Слер меге керек жок» – деп. ²² Карын, эт-канда күч жок деп бодолып турган үйелер сыраңай керектү болуп калат. ²³ Эт-канда тын баалалбайт деп бодолып турган үйелерди артык кичеейдис. ²⁴ Уйатту деп бодолып тургандарына көп кичеемел эдедис. Бүдүми жараш үйелер мыны керексинбей жадылар. Же тын баалалбай турган үйелер баалалзын деп, Кудай эт-канды анайда бүдүргөн. ²⁵ Эт-канда бөлиниш болбозын деп, ончо үйелер бой-бойын тең кичеезин деп. ²⁶ Бир үйе шыралап турган болзо, оныла кожо ончо үйелер шыралап жадылар, бир үйе макталып турган болзо, оныла кожо ончо үйелер сүүнип жадылар.

²⁷ Слер де – Христостын эди-каны, тагынан – үйелер. ²⁸ Кудай Серкпедде, баштапкызында, апостолдорды туткан, экинчизинде – жарлыкчыларды, үчинчизинде – үредүчилерди. Өскөлөрине кайкалдар жайаар күч берген, анайда ок ооруны жазар, болужар, башкараар, өрөртинен тилдерле айдар жайалталар берген. ²⁹ Ончозы апостолдор бо? Ончозы жарлыкчылар ба? Ончозы үредүчилер бе? Ончозы кайкал жайаачылар ба? ³⁰ Ончозында ооруны жазар жайалта бар ба? Ончозы өскө тилдерле айдат па? Ончозы бу тилдерле айтканды жартайт па?

³¹ Мынан жаан жайалталарды аларга күүнзегер. Мен слерге эн артык жолды көргүзөрим.

Сүүш ончозынан бийик

13 Улустын да, ангелдердин де тилдериле айдып турган болзом, же менде сүүш жок болзо, мен – шыңыраган жес эмезе табыштанган кимвал. ² Судурлаар жайалталу болзом, ончо жажыттарды билер болзом, меге ончо билгирлер берилген болзо, бүдүп, кырларды да жылдырып ийер аргалу болзом, же менде сүүш жок болзо, – мен не де эмезим. ³ Не барымды үлеп берзем, эди-канымды өртөөргө берип ийзем, же менде сүүш жок болзо, – бу меге кандый да туза экелбес.

⁴ Сүүш узак чыдажат, быйан эдет, сүүш күйүнбейт, сүүш мактанбайт, жакшыркабайт; ⁵ улуска кату эмес, бойындыын бедиребейт, ачынбайт, жаманды тоолобойт. ⁶ Сүүш жаманга сүүнбейт, ол чындыкла кожо сүүнет. ⁷ Не де болзо, сүүш ончо жаманды таштайт, ончозына бүдет, жаантайын иженет, ончозын чыдажып өдөт.

⁸ Судурлаштар токтоп то калза, тилдер унчукпай да барза, билгир керек жок то болуп калза, сүүш качан да түгенбейт. ⁹ Бистин билерис кезектей, судурлап та турганыс кезектей. ¹⁰ Толо кемдүзи жедип келзе, кезектейи жоголып калар. ¹¹ Бала тужымда бала чылап айткам, бала чылап санангам, бала чылап шүүгем. Эр кемине жедип келеле, бала тужымдазын артырып койгом. ¹² Эмди күскүден чилеп, боромтык сүрди көрүп жадыбыс, ол тушта чике-жарт көрөрис. Эмди кезектей билерим, ол

тушта Кудай мени билип алганы чылап, толо билип аларым.

¹³ Эмди бу үчү жүрет: бүдүмжи, ижемжи ле сүүш. Же олардын эн жааны – сүүш.

Жайалталар серкпени өскүрерге берилген

14 Сүүшке жүткигер, тыннын жайалталарын, анчада ла судурлаштын жайалтазын аларга күүнзегер. ² Өскө тилле айдып турган кижиле улуска эмес, Кудайга айдат, ненин учун десе оны кем де аайлабайт – ол жажыттарды тынла айдат. ³ Судурлап турган кижиле айдып, улуска өзөргө болужып, оларды жөмөп, көкүдип жат. ⁴ Өскө тилле айдып турган кижиле бойына өзөргө болужат; судурлап турган кижиле серкпеге өзөргө болужат. ⁵ Ончогор өскө тилдерле айтсын деп күүнзейдим, же судурлазагар, торт болор. Судурлап турган кижиле, өскө тилдерле айдып турган кижиден бийик, серкпе өссин деп болужарга, өскө тилдерле айдылганы жарталып турган учуралдан башка.

⁶ Эмди слерге келип, карындаштар, өскө тилдерле айда берген болзом, менен слерге кандый туза болгой эди? Слерге нени де айдып бербес эдим, нени де ачпас эдим, бир де билгир бербес эдим, нени де судурлабас эдим, неге де үретпес эдим. ⁷ Анайып ок тын жок то немелер – шоор эмезе жадаган бир түней үнденип турган болзо, нени шоорлоп эмезе жадагандап турганын канайып билип алар? ⁸ Амыргы аайлап болбос эттире үнденип турза, жуу-согушка кем белетенер? ⁹ Анайып слер де: аайлап болбос сөстөр айдып турган болзогор, нени айдып турганыгарды улус канайып аайлаар? Слер оны куру кейге айдарыгар.

¹⁰ Телекейде сүрекей көп жүзүн-башка сөстөр бар, олардын кажызы ла учурлу. ¹¹ Анайдарда, бу сөстөрдин учурин ондобой турган болзом, айдып турган кижиге мен – өскө орооннын кижизи, айдып турган кижиле меге – өскө орооннын кижизи. ¹² Анайып слер де: Тыннын жайалталарын аларга күүнзеп, серкпе өссин деп болужарга, оларло байыырга кичеенигер.

¹³ Онын учун өскө тилле айдып турган кижиле тилдерди жартаарынын жайалтазын аларга мүргиир учурлу. ¹⁴ Андый тилле мүргип тургамда, тыным мүргип жат ине, же санаам мында турушпай жат. ¹⁵ Нени эдейин? Тынла мүргиирим, санаамла да мүргиирим; тынла сарнаарым, санаамла да сарнаарым. ¹⁶ Кудайды тынла алказан, слердин жууныгардагы билбес кижиле алкыжына каруу эдип, «Аминь!» деп, канайып айдар? Нени айдып турганынды ол билбес. ¹⁷ Сен алкыш-быйанды жакшы айдып жадын, же өскө кижиле онон үредү албай жат.

¹⁸ Кудайыма алкыш-быйан айдып турум: өскө тилдерле ончогордон артык айдып жадым. ¹⁹ Же серкпедде өскө тилле түмен сөстөр айтканчам, өскөлөрүн үредерге, санаамнан беш сөс айдайын.

²⁰ Карындаштар! Санаагарла балдар болбогор. Жаманга балдар болыгар, санаагарла – эр кемине жеткен улус болыгар. ²¹ Жасакта бичилген:

*«Бу калыкка өскө тилдерле,
өскө ороондордын улузы ажыра айдарым,
је ол до тушта Мени уккылабас – деп, Кайракан
айдат».*

²² Анайдарда, өскө тилдер бүдүп турган улуска эмес, бүтпей турган улуска билди болуп жат; судурлаш – бүтпей турган улуска эмес, бүдүп турган улуска берилип жат. ²³ Ончо серкпе жуулыжып келзе, ончозы өскө тилдерле айда берзе, билбес эмезе бүтпей турган улус кирип келзе, санаагар ордында эмес деп айтпас па? ²⁴ Ончозы судурлап турза, бүтпей турган киж и эмезе билбес киж и кирип келзе, Кудай онын кинчектерин слер ажыра иле эдип, жаргылаар. ²⁵ Анайып, онын жүрегинин жашытары ачылар. Ол көнкөрө жыгылып, Кудайга бажырып, угузар: «Чындаптан Кудай ортогордо».

²⁶ Анайдарда не, карындаштар? Жуулыжып келгенигерде, кажыгарда ла сарын бар, үредү бар, Кудайдан ачылта бар, кем де өскө тилле айдат, өскөзи оны жартайт. Бу ончозы серкпеге өзөргө болушкай. ²⁷ Өскө тилле айдып турган улус бар болзо, эки, көп лө салза үч киж и айтсын. Айла ээчий-деечий айтсын, бир киж и жартазын.

²⁸ Жартаар киж и жок болзо, өскө тилле айдаачы киж и жуунда унчукпазын, бойына ла Кудайга айтсын. ²⁹ Эки эмезе үч жарлыкчы айтсын, арткандары олордын айтканын шүүшсин.

³⁰ Отургандардын бирүзине ачылта болзо, айдып турганы унчукпай барзын. ³¹ Ончозын үредерге ле ончозын көкүдерге ончогор ээчий-деечий судурлаар аргалу. ³² Жарлыкчылардын тыны жарлыкчыларга уккур, ³³ ненин учун дезе Кудай – ол аайы жоктын эмес, амырдын Кудайы. Агарулардын ончо жуундарында чылап, ³⁴ үй улус серкпелерде унчукпас учурлу. Олорго айдарга жарабас, олор уккур болор учурлу. Мынайда Жасак та айдат. ³⁵ Неге үренип аларга турган болзо, айлында өбөөндөринең суразын. Серкпеге сөс айдары үй кижиге уят ине.

³⁶ Эмезе Кудайдын сөзи слерден чыкты эмеш пе? Эмезе жангыс слерге жетти бе? ³⁷ Бойын жарлыкчы эмезе тынла жүрүп жадым деп бодоп турган киж и аайлаар учурлу: слерге бичип турганым – ол Кайраканнын жакулталары. ³⁸ Мыны жектеп турган киж и бойы жектелер.

³⁹ Анайдарда, карындаштар, судурлаарга жүткигер, же өскө тилдерле айдарга буудак этпегер. ⁴⁰ Же ончозы чын ла аайлу-башту болзын.

Христос тирилген

15 Мен слерге жарлаган Сүүнчилү Жарды эске алындырып турум, карындаштар. Оны слер алдыгар, ондо бек туруп жадыгар. ² Мен слерге жарлаган сөстөн бек тудунып турган болзогор, бу

Жар ажыра аргадалып жадыгар. Андый эмес болзо, калас бүттигер.

³ Баштапкызында, бойымнын алганымды, слерге бердим: бичилгениле, Христос кинчектерис учун өлгөн; ⁴ бичилгениле, Онын мөңкүзи көдүрилген, Ол үчинчи күнде тирилген; ⁵ Кифага, онон он экүге көрүнген. ⁶ Онон бир уунда беш жүстен ажыра карындаштарга көрүнген. Олордын көбизи эмдиге жетире эзен, кезиги жада калган. ⁷ Онон Иаковко, анайда ок ончо апостолдорго көрүнген. ⁸ Адакыда меге, ара чыккандый кижиге, көрүлген. ⁹ Мен ончо апостолдордын жабызы инем, апостол деп адаларга турбазым, ненин учун дезе Кудайдын Серкпезин истегем. ¹⁰ Же Кудайдын жакшылыгыла мен эмди кем, ол болорым. Онын меге эткен жакшылыгы темей болбогон: олордын ончозынан көп күчимди салып иштегем. Мен де эмес, мениле кожо болгон Кудайдын жакшылыгы иштеген. ¹¹ Онын учун слерге мен бедим, өскө апостолдор беде келгени башказы жок. Же бис анайда жарлыктайдыс, слер анайда бүттигер.

¹² Анайдарда, Христос тирилген деп жарлыктап жүрген болзобус, өлгөндөр тирилбес деп, кезигер канайып айдыжат болбогой? ¹³ Өлгөндөр тирилбес болзо, Христос то тирилбеген. ¹⁴ Христос тирилбеген болзо, калас жарлыктап жадыбус, калас бүдүп жадыгар. ¹⁵ Онон болгой, Кудай Христосты тиргискен деп керелеп, Кудай керегинде төгүн керечилер болуп калар эдибис, ненин учун дезе, өлгөндөр тирилбей турган болзо, Кудай да Оны тиргиспеген. ¹⁶ Өлгөндөр тирилбей турган болзо, Христос то тирилбеген. ¹⁷ Христос тирилбеген болзо, бүдүп турганыгар калас: эмдиге жетире кинчектү жүрүп жадыгар. ¹⁸ Онын учун Христосло бир болуп өлгөн улус үргүлжиге өлүп калганы ол. ¹⁹ Жангыс бу жүрүмде Христоско иженип турган болзобус, бис – ончозынан энг кижик жок улус.

²⁰ Же Христос тирилген. Ол өлгөн улустан баштапкы тирилген. ²¹ Өлүм киж и ажыра келгени чилеп, киж и ажыра өлгөндөр дө тирилер. ²² Ончо улус баштапкы киж и Адамла бир болуп өлүп турганы чылап, ончозы Христосло бир болуп тынданар. ²³ Же кажызы ла ээчий-деечий: баштап Христос, онон, Ол келзе, христостыйлар. ²⁴ Онон Ол Каандыкты Ада Кудайга табыштырза, кандый ла баштангыны, кандый ла өрөги жанды ла күчти жоголтсо, учы болор. ²⁵ Ол ончо өштүлерди Бойынын буды алдына салбаганча, каан болуп башкарар. ²⁶ Калганчы өштү – өлүм, жоголтылар. ²⁷ Кудай ончозын Онын буды алдына бактырган ине. Ончозы бактырылган деп айдылган болзо, Ого ончозын бактырган Кудай керегинде айдылбай турганы жарт. ²⁸ Ончозы Ого бактырылза, ончозын Ого бактырган Кудайга Уулы Бойы багар. Ол тушта бастыразына Кудай ончозы болор.

²⁹ Анайдарда, өлгөндөргө болуп креске түжүп турган улус нени эдип жадылар? Өлгөндөр качан да тирилбес болзо, олорго болуп креске не түжетен?

30 Бис те неге болуп жаантайын жеткердин алдында жүрүп жадыбыс? 31 Мен күнүн сайын өлүп жадым. Бу керегинде Иисус Христос Кайраканысла бир болуп слерле мактанар аргалу болгонымды угузып турум. 32 Кижичилеп шүүп айдар болзо, Ефесте аңдарла неге болуп тартышкам? Мега онон кандый туза? Өлгөндөр тирилбей турган болзо, *ийли, ичели, ненин учун дезе эртен өлүп каларыс!*

33 Аспагар! Жаман колбулар кижинин жакшы кылык-жанын үрөп жат. 34 Санаа алыныгар, кинчек этпегер. Мыны слерди уйалтарга айдып турум: кезигер Кудайды билбес.

Өлгөндөр тирилери керегинде

35 Же кем де сураар: «Өлгөндөр канайып тирилер? Олордын эди-каны кандый болор?» 36 Керсү эмес! Үрендеп турганын өлбөгөнчө, тынданбас. 37 Сееп турганда, өзүмнин бойын эмес, тегин үренди, буудайдын ба эмезе өскөзинин бе үренин сееп жадым. 38 Же Кудай Бойынын күүнзегениле ого бүдүм берип жат, кажы ла үренге – бойынын бүдүмин.

39 Ончозынын эди-каны түней эмес: кижинин эди-каны тындулардын эди-канынан аңыланат, куштардыйы – балыктардыйынан. 40 База тенеринин бүдүмдери ле жердин бүдүмдери бар. Же тенеринин бүдүмдеринде бойынын жаркыны, жердийинде – бойынын. 41 Күнде бойынын жаркыны, айда – бойынын, жылдыстарда – бойынын. Жылдыс жылдыстан база жаркыныла аңыланат.

42 Анайып ок өлгөндөр тирилгенде болуп жат: чирип калары үренделет, чирибези туруп келет; 43 тоомжы югы үренделет, мактулузы туруп келет, күч югы үренделет, күчтүзи туруп келет; 44 ар-бүткеннен берилген эт-кан үренделет, тыннан берилген эт-кан туруп келет. Ар-бүткен де, тын да берген эт-кан бар. 45 Анайып ла бичилген: *«Баштапкы кижичи Адам жүрүм жүрөөчи боло берген»*. Калганчы Адам жүрүм жайаачы Тын боло берген.

46 Же озо баштап тынла жүргени эмес, ар-бүткенле жүргени табылган. Онон тынла жүргени табылган.

47 Баштапкы кижичи жерден, тобрактан бүткен, экинчи кижичи – Кайракан тенериден келген.

48 Тобрактан кижичи кандый, тобрактан улус андый. Тенериден кижичи кандый, тенериден улус андый.

49 Тобрактан кижинин сүр-кеберин алып жүргенис чилеп, тенериден кижинин сүр-кеберин алып жүрерис.

50 Онын учун слерге айдып турум, карындаштар: кижинин эди ле каны өлүмдү, ол Кудайдын Каандыгын энчиленип болбос, чирип калары чирибезин энчиленип болбос. 51 Угыгар, слерге жажытты айдып турум: ончобыс өлбөзис, же ончобыс кубуларыс – 52 кенетийин, бир элесте, калганчы амыргы үндензе. Амыргы үнденер, өлгөндөр чирибеген бойлоры тирилер, бис кубуларыс.

53 Чирип калары чирибези боло берер, өлүмдүзи өлбөс боло берер учурлу. 54 Чирип калары чирибес боло берзе, өлүмдүзи өлбөс боло берзе, бичилген

сөс бүдер: *«Өлүм жендирткен!»*, 55 *«Өлүм! Сенин чактырман кайда? Таамы! Сенин жөнүүн кайда?»*

56 Өлүмнин чактырмазы – кинчек, кинчектин күчи – Жасактан. 57 Же Кудайга баш, Ол биске Иисус Христос Кайраканыс ажыра жөнү берген.

58 Анайдарда, сүүген карындаштарым, көп иштеп жүргенигер Кайракан алдында калас эмезин билип, турумкай болыгар, жана баспагар, Кайраканга иштеерине бастыра бойыгарды беригер.

Калганчы жакылталар

16 Эмди агаруларга болужары керегинде. Галатиядагы серкпелерге этсин деп жакарганымды слер де эдигер. 2 Келзем, акча жуубаска, неделенин баштапкы күнинде кажыгар ла не барынан канча кире берер аргалу, кымакайлап, чеберлеп алзын. 3 Слерге келзем, талдап алган улузыгарга самаралар берип, болужыгарды Иерусалимге жетирзин деп, олорды ийерим. 4 Мега де барарга жараар болзо, олор мениле кожо барар.

5 Слерге Македонияны өтсөм келерим, ненин учун дезе Македония ажыра барып жадым. 6 Айса болзо, слерде эмеш жүрерим эмезе кыштап та каларым. Онон ары атанзам, мени юлго шыйдыырыгар. 7 Эмди слерле юл айас көрүжер күүним юк. Кайракан жаратса, слерде бир канча өйгө жүрерим деп, иженип турум.

8 Ефесте Беженинчи күнге жетире жүрерим. 9 Анда мега жаан ла жедимдү иштер эдетен аргалар ачылып жат, удурлажып турган улус та көп.

10 Тимофей келзе, слерде жеткер юк айалгада жүрзин деп кичеенигер. Ол мен ле чилеп Кайраканнын керегин эдип жат. 11 Онын учун оны кем де жектебезин, ол мега келзин деп, амыр күүнзеп, юлго шыйдыгар. Мен оны карындаштарла кожо сакып жадым.

12 Эмди Аполлос карындаш керегинде. Карындаштарла кожо слерге барзын деп, оны сүрекей сурагам. Же ол эмди барарга чек күүнзебеди. Ол эптү өй келишсе келер.

13 Сергек болыгар, Кудайга бүдүп, бек болыгар, эрлер болыгар, күчтү болыгар. 14 Нени де этсегер, сүүп эдигер.

15 Стефаннын айылдагы улузын билеригер, олордын Ахаияда Кудайга ончозынан озо баштанганын, агаруларга болужарга бойлорын учурлаганын. Онын учун слерди сурап турум, карындаштар: 16 андый улуска, бисле кожо көп иштеп жүрген ончо улуска багыныгар.

17 Стефаннын, Фортунаттын ла Ахаиктин келгенине сүүнип турум. Олор мега слерди солып жадылар. 18 Олор мени ле слерди сергиттилер. Андый улусты баалап жүригер.

19 Слерге Асиядагы серкпелер эзен айдып турулар. Слерге Акила ла Прискилла, олордын айлындагы серкпези, Кайраканла бир болуп, жаан эзен айдып турулар. 20 Слерге ончо карындаштар

эзен айдып турулар. Бой-бойыгарла агару окшошло эзендежигер.

²¹ Эмди акту бойымнын колымла бичип турум: «Павелден эзен. ²² Кайраканды сүүбей турган

кижиге анафема! Маран-афа! ²³ Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы слерле кожо болзын.

²⁴ Менин де сүүжим Христос Иисус ажыра ончогорло кожо болзын. Аминь».

2 Коринфтегилерге

1 Кудайдын табыла Христос Иисустын апостолы Павелден ле Тимофей карындаштан – Кудайдын Коринфтеги серкпезине, анайда ок Ахаия ичинде журтаган ончо агаруларга.

2 Слерге Адабыс Кудайдан ла Иисус Христос Кайраканнанг якшылык ла амыр жетсин.

Кудайга коот учун баш болзын

3 Кудайга, Иисус Христос Кайракананыстын Адазына, баш болзын! Ол буурзак Ада, кандый ла коот береечи Кудай. **4** Ол бисти ончо уур-күчтеристе кооттоп жат. Анайып бис те, уур-күчтерде жүрген улусты Ол бисти кооттоп турган коотло кооттоор аргабыс бар. **5** Христоско болуп кыйындарыс көптөйт, анайып ла Христос ажыра биске берилген коот көптөйт. **6** Кыйналып жүрген болзобыс, слерди коот алзын ла аргадалзын деп кыйналадыс. Коот алып турган болзобыс, слердин коодыгарга болуп алып жадыбыс. Бу коотты, бис өдүп турган кыйындарды чыдажып өдүп турганыгарда, алып жадыгар. **7** Слерге бек иженип жадыбыс. Кыйындарысты да, коотты да үлежип турганыгарды билип, коот алып турганыста, слерди коот алзын ла аргадалзын деп, кооттоноп жадыбыс.

8 Онын учун, карындаштар, Асияда бисле болгон уур-күчтеристи билигер дейдис. Көдүрип алып чыгарып болбос кату-жоболго учурап, тирү артарыска иженбегенис. **9** Же бис өлөр учурлу деп, бойыбыста бойыс сананганыс. Бойыбыска бойыс иженбезин, өлгөн улусты тиргизеечи Кудайга ижензин деп, мынайда болгоны бу. **10** Ол бисти андый коркышту өлүмнен аргадаган, мынан да ары аргадаар. Ол база аргадаар деп, Ого иженедис. **11** Слер де бис учун мүргип, биске болужып жадыгар. Анайып бис учун көп улустын мүргигенин угуп, биске берген якшылыгы учун көп улус Кудайга алкыш-быйанын жетирер.

Биске Кудай керечи

12 Бат неле мактанып жадыбыс: бис бу телекейде, анчада ла ортогордо Кудайдан алган ачык-жарыгысла эдип, кижинин ойгорлыгыла эмес, Кудайдын якшылыгыла жүргенис деп, биске күүн-санаабыс керелейт. **13** Кычырар эмезе аайлаар аргагар барын, учына жетире ондоорыгар деп иженип турганымды слерге бичийдис. **14** Слер кезигин аайладыгар: бис слерле мактанып

турганыс чылап, слер де бисле Иисус Кайраканан келер күнде мактанарыгар.

15 Менде андый бүдүмжи бар болуп, слерди ойто катап сүүндирерге, слерге озо келерге умзангам.

16 Слерге туштап, Македония барайын, Македониядан слерге бурулайын деп санангам. Слер меге Иудей жаар атанарга болужар эдигер.

17 Анайда умзанып, сананбай эттим эмеш пе? Эмезе акту бойымнын күүнимле эдип, та «эйе», та «жок» деп, бир уунда айдып турган болорым ба?

18 Кудай чындык, Ол биске керечи, бис слерге та «эйе», та «жок» деп, бир уунда айтпадыс. **19** Слерде мен, Сиуан ла Тимофей жарлыктаган Кудайдын Уулы Иисус Христос «эйе» ле «жок» болбогон. Же Онын Бойында «эйе» болгон. **20** Кудай канча да кире көп сөс берзе, Онын Бойында «эйе» болуп жат. Онын учун Кудай макталзын деп, Ол ажыра «аминь» дейдис.

21 Кудай Бойы дезе бисти слерле кожо Христостын Бойында тыныдып, майлап жат. **22** Ол бисти танмалап койгон, берер болгонын аларыска бүдүмжилү болзын деп, жүрекеристе Тын берген.

23 Кудайды керечиге кычырып, жүрүмимле чертенип турум: слерди чеберлеп аларга, Коринфке база катап келбедим. **24** Бис Кудайга бүдүп жүргенигерди башкарып турганыс бу эмес, же бис сүүнчигерге болуп слерле кожо иштейдис. Слер дезе бүдүп, бек туруп жадыгар.

2 Слерди ойто ачуркандырбаска келбейин деп, бойымда бойым шүүдим. **2** Слерди ачуркандырып турган болзом, мен ачуркандырган слерден өскө кем мени сүүндирер? **3** Онын учун келзем, сүүндирер учурлу улус мени ачуркандырбазын деп, бу керегинде слерге бичип турум. Менин сүүнчим – ол ончогорго до сүүнчи деп, мен бүдөдим. **4** Слерге жаан ачу-коронго түжүп, жүрегим сыстап, көстин жажын көп төгүп бичийдим. Ачуркандырайын деп эмес, слерге кандый тын карузып турганымды билип алзын деп бичидим.

Бурузын таштаза торт

5 Мени ачуркандырган кижини мени эмес, же кезектей, көпчитпей айтса, ончогорды да ачуркандырганы ол. **6** Ого көбигерден алган андый кезедү жедер. **7** Ол тын кунукка алдыртпазын деп, слерге онын бурузын таштап, кооттогону артык болор. **8** Онын учун ого карузып турганыгарды көргүзигер деп, сурап турум. **9** Ченелтени чыдажып

өткөнигер бе, ончозында уккур ба деп билерге бичигеним ол. ¹⁰ Же кемнин де бурузын таштап турган болзогор, оныйын мен де таштап жадым. Сатана бисти төгүндөп болбозын деп, мен де, таштайтан буру бар болзо, оны слерге болуп Христостын алдында таштагам. ¹¹ Бис онын умзаныштарын билер эмейис.

Христос ажыра женү

¹² Христос керегинде Сүүнчилү Жар жарлайын деп, Троядага келеримде, Кайракан меге эжикти ачкан. ¹³ Же мен токунап болбой тургам – анда Тит карындажымды таппагам. Бат онын учун олорло жакшылажып алала, Македония жаар жүре бергем.

¹⁴ Же Кудайга баш болзын, Ол биске жаантайын Христосло кожо женүни байрамдаарга берип, Бойы керегинде билгирди жараш ытты чылап бис ажыра кайда ла таркадат. ¹⁵ Бис – аргадалып жаткан улус ортодо ло өлүп жаткан улус ортодо Кудайга Христостын жараш ыды. ¹⁶ Кезик улуска бис – өлүмнин өлүмдү ыды, өскөлөрине – жүрүмнин жүрүмдик жараш ыды. Бу керекке кем жараар? ¹⁷ Көп улус чылап, Кудайдын сөзиле садышпай жадыбыс ине. Же бис Кудайдан ийилген улус чылап, Онын алдына Христостын шылтузында ачык-жарык айдадыс.

Жаңы кереестин ишчилери

3 Слерле ойто катап таныжары биске керектү болды эмеш пе? Кезик улуска чылап, бис керегинде айдылган самаралар слерге керектү болды эмеш пе? Ол эмезе андый самараларды слер бичиригер бе? ² Слер бойыгар – бистин самарабыс. Ол бистин жүрекеристе бичилген, оны кажы ла кижилер, кычырар аргалу. ³ Слер – Христостын самаразы деп, бойыгарла көргүзип жадыгар. Ол Кудайга жалчы болуп жүргенистин шылтузында бичилген, ол чернеле эмес, тирү Кудайдын Тыныла, таштын жалбагында эмес, жүректе бичилген.

⁴ Бисте андый бүдүмжи Христос ажыра Кудайдын алдында бар. ⁵ Бойыстан чылап, нени де эдер аргабыс бар деп, бойыбыс сананбайдыс, же бистин аргабыс – Кудайдан. ⁶ Ол биске жаңы кереестин ишчилери болор арга берген. Бу кереес таныктарла эмес, Тынла бичилген. Танык өлтүрет, Тын жүрүм берет.

⁷ Таштарда чертилген таныктарга жалчыланыш өлүмге экелип турган. Андый да болзо, бу жалчыланыш макла жаркындалып, Израильдин уулдары Моисейдин жүзине көрүп албай турган, ненин учун дезе, жоголып жаткан макла да болзо, онын жүзи жаркындалган. ⁸ Тынга жалчыланыш онон жаан мак экелип турган эмес пе? ⁹ Бурулаарына экелип турган жасакка жалчыланыш макла жаркындалган болзо, анчада ла актаарына экелип турган жалчыланыш бойынын магыла онон чик-жок

артыктаар. ¹⁰ Эмдиги артыктап турган мактан улам башкыда мактулу болгоны мактулу эмес болуп калат. ¹¹ Жоголып жаткан немелер жаркындалып турган болзо, анчада ла жоголбойтон немелер онон тын жаркындалат.

¹² Анайдарда, бисте андый ижемжи бар болуп, ачык-жарык айдып жадыбыс. ¹³ Бис Моисей чилеп этпейдис. Жоголып жаткан мактын учун Израильдин уулдары көрбөзүн деп, ол жүзүн көжөгөлө жапкан. ¹⁴ Же олордын сагыжы мокоргон. Олор эртеги кереести кычырганда, бу ок жабынты эмдиге жетире алылбай артат, ненин учун дезе ол Христос ажыра алылат. ¹⁵ Олор Моисейдин жасагын кычырып турганда, бу көжөгө эмдиге жетире жүрекеринде жатканча. ¹⁶ Же кижилер Кайраканга баштанып турганда, көжөгө алылып жат. ¹⁷ Кайракан – ол Тын, Кайраканнын Тыны жүрген жерде – жайым. ¹⁸ Ончобыстын жүстерибис ачык болуп, күскү чилеп Кайраканнын магынын жаркынын көргүзип, Ого түнейлежип, кубуладыс, Онын магыла там ла там жаркындаладыс. Мыны Кайракан эдет, Ол – Тын.

Бис – эржинелү той балкаш жыракылар

4 Онын учун, Кудайдын быйаныла анайда жалчы болуп, чөкөбөйдис. ² Же бис туйук ла уйатту керектерди жектеп, сүмеленип этпей, Кудайдын сөзүн өскөртпөй жадыбыс. Карын, чындыкты ачып, Кудайдын алдында не улус болгонысты кажы ла кижиге бойы жүрегинде шүүр арга берип турубыс. ³ Сүүнчилү Жарыбыс жабык болзо, ол өлүмнин жолыла барып жаткан улуска жабык. ⁴ Олорго Сүүнчилү Жардын жарыгы жаркындалбазын деп, олор Христостын магын көрбөзүн деп, бу чактын «кудайы» бүтпестердин сагыжын сокорткон. Христос дезе көрүнбес Кудайдын сүр-кебери. ⁵ Бис бойыбысты жарлыктабайдыс ине, же Иисус Христос ол Кайракан деп жарлыктайдыс. Бис – Иисуска болуп слердин кулдарыгар. ⁶ «Карангуйдан жарык жаркындалзын» деп айткан Кудай жүрекеристи жарыдып, биске Христос ачкан Кудайдын магын билип алар жарык берген.

⁷ Же бис жүк андый эржине чеберлелип турган той балкаш жыракылар эдибис. Онын учун бу артыкташкан күч бистийи эмес, Кудайдыы болгоны жарт. ⁸ Бисти ончо жанынан кыстайдылар, же бис кыстатпайдыс. Бис күч айалгаларда жүрүп жадыбыс, же чөкөбөйдис. ⁹ Бисти истейдилер, же Кудай бисти артырбай жат. Бисти ыга согодылар, же бис өлбөйдис. ¹⁰ Ол ок чылап, эди-каныбыста жүрүм алалы деп, Иисус чылап, эди-каныбысты жаантайын өлүмге берип жадыбыс. ¹¹ Иисустын жүрүми де өлүмдү эди-каныбыста ачылзын деп, бис, тирү улус, Ого болуп жаантайын өлүмнин жеткеринде жүрүп жадыбыс. ¹² Онын учун өлүм бистин бойыбыста, жүрүм слердин бойыгарда жүрет.

¹³ Мен бүткөм, онын учун айткам деп бичилгениле, бойыбыста бүдүп жүреринин андый

ла тыны бар. Бис те бүүдүп, онын учун айдып турубыс. ¹⁴ Бис билерис: Иисус Кайраканды тиргискен Кудай Иисусла кожо бисти де тиргизип, слерле кожо Бойынын алдына тургузар.

¹⁵ Кудайдын элбек якшылыгы көп улуска једип, оморды Кудайга там алкыш-быйанду этсин деп, бу ончозы слерге болуп эдилет. Анайып Кудай макталзын.

¹⁶ Онын учун чөкөбөйдис. Тыш бойыбыс чирип те турган болзо, ич бойыбыс күнүн сайын жангырат. ¹⁷ Кыска өйгө јенил кыйыныбыс биске кеми јок, артыкташкан ла мөнкүлик мак экелет. ¹⁸ Көрүнип турганына эмес, је көрүнбей турганына көрөдис, ненин учун дезе көрүнип турганы – удурум, көрүнбей турганы – үргүлји.

Бисте Кудайдан тенериде айыл-јурт бар

5 Бис билерис: јердеги айлы-јуртыбыс – чадырыс јемирилзе, бисте Кудайдан айыл-јурт бар. Ол тенериде, мөнкүлик, ол кижинин колыла тудулбаган. ² Онын учун тенеридеги айлы-јуртыбыс јабынчыбыс болзын деп тын күүнзеп, онтоп јадыбыс. ³ Кийимдү де болзобыс, јыланаш болуп калбайлы. ⁴ Бис бу чадырда јүрүп, уур јүктин алдында онтойдыс, бу чадырды бойыбыстан уштыырга турганыс учун эмес, өлүмдүни јүрүм јуда салзын деп, тенеридеги чадырга кирерге турганыс учун. ⁵ Бого болуп бисти Кудай јайап, бисти мында бүүдүмјилү болзын деп, биске Тын берген.

⁶ Анайдарда, бис јаантайын токыналу ла бүүдүмјилү болуп, билип јадыбыс: эди-каныста јүрген тужыста Кайраканнан ыраакта јүрүп јадыбыс. ⁷ Бис бүүдүп турганысла јүрүп јадыбыс ине, көрүп турганысла эмес. ⁸ Бис токыналу ла бүүдүмјилү, ары торт эт-каннан чыгып, Кайраканда јүрерге күүнзейдис. ⁹ Онын учун айлы-јуртыбыста јүргенис пе, онон чыгып јатканыс па, Кайраканга јараарга тын күүнзеп јадыбыс. ¹⁰ Кажы ла кижі эт-канда јүрүп, јакшыны эмезе јаманды эткениле аларга, ончобыс Христостын јаргызы алдында турар учурлу.

Кудайла јаражыгар

¹¹ Анайдарда, Кайраканнан ајаарын билип, улусты бүүдүндирип јадыбыс. Кудайга бис ачык. Не улус болгонысты јүректеригерде шүүрге слерге де ачык деп, ијенип турубыс. ¹² Слердин алдыгарда бойыбысты ойто катап көргүзип турганыс бу эмес. Јүрегинде барыла эмес, тыш немелерле мактанып јүрген улуска ајдар сөзигер бар болзын деп, слерге бисле мактанар арга берип турубыс. ¹³ Санаабыс ордында эмес болзо, онызы Кудайга, санаабыс ордында болзо, онызы слерге. ¹⁴ Бисти Христостын сүүжи ээлеп јат ине. Бис мынайда шүүйдис: бир кижі ончозы учун өлгөн болзо, ончозы өлүп калган. ¹⁵ Јүрген улус бойларына болуп јүрбезин,

олор учун өлөлө тирилгенге болуп јүрзин деп, Христос ончозы учун өлгөн.

¹⁶ Онын учун мынан ары кемди де кижинин кемјүзиле билбездис. Башкыда Христосты кижі чилеп билген болзобыс, эмди билбездис.

¹⁷ Анайдарда, Христостын Бойындагы кижі – ол јаны јайаан. Јебрендези өдүп калган, эмди ончозы јаны. ¹⁸ Мыны ончозын Кудай эткен. Ол бисти Иисус Христос ажыра Бойыла јараштырып, өскөлөрүн Бойыла јараштырзын деп, биске јалчыланарын берген. ¹⁹ Анайып, Кудай улустын јазыктарын тоого албай, Христос ажыра бу телекейдин улусын Бойыла јараштырып, биске јараштырар сөс берген.

²⁰ Анайдарда, бис – Христоско болуп элчилер. Кудай Бойы бис ажыра кычырып јат. Христоско болуп сурап турубыс, Кудайла јаражыгар! ²¹ Бис Онын Бойында Кудай актаган улус боло берзин деп, Ол кинчектү эместі биске болуп кинчек учун тайылга эдип койгон.

Кудайдын јакшылыгын алыныгар

6 Бис, Кудайга кожо иштеп турган улус, слерди јайнап турубыс: Кудайдын јакшылыгын темей албагар. ² Ол ајдат:

«Сени јарамыкту өйдө уктым, сеге аргадаштын күнинде болуштым».
Бат эмди јарамыкту өй, бат эмди аргадаштын күни једип келди.

³ Јалчы болуп јүргенистен кем де јик таппазын деп, кемге де кандый да буудак этпейдис. ⁴ Карын, ончозында бойыбысты Кудайдын јалчылары деп көргүзедис: узакка чыдажып турганыста, түбекке түшкенисте, не-немеден тутакту јүргенисте, уур-күч ајалгаларга учураганыста, ⁵ бисти согуп, түрмелеп, истејип турганда, көп иштеп, уйкузы јок түндерди өткүрип, торолоп турганыста; ⁶ бис бойыбысты Кудайдын јалчылары деп, арубысла, билимисле, турумкайысла, быйанзагысла, Агару Тынла, ару сүүжибисле, ⁷ чындыктын сөзиле, Кудайдын күчиле, он ло сол колыбыста тудунган чыннын мылтык-јепселиле көргүзедис. ⁸ Биске күндү де эдип, ујатка да түжүрип турганда, јамандап та, мактап та турганда, бойларысты Кудайдын јалчылары деп көргүзедис. Бисти төгүнчи деп бодойдылар, је бис чындык. ⁹ Бисти таныбайдылар, је бис танылу. Бисти өлгөн деп бодойдылар, је бат, бис тирү. Бисти кезедедилер, је бис өлбөйдис. ¹⁰ Бисти ачуркандырадылар, је бис јаантайын сүүнип јүредис. Бис јокту, је көп улусты байыдадыс. Бисте не де јок, је ончо немелерди ээлейдис.

¹¹ Бис слерге ачыгынча айтканыс, Коринфтин улусы, слерге јүректерис кениде ачык.

¹² Јүректеристе слерге јаантайын јер бар, је слер биске јүректеригерди јаап јадыгар. ¹³ Балдарыма чылап айдып турум: биске андый ок каруу эдип, јүректеригерди ачыгар!

Бис – тирү Кудайдын байзыны

14 Кудайга бүтпес улусла кожо бир комутка гегинбегер. Акту ла жарамас ортодо текши не де болор аргазы бар ба? Жарыкта карануйла текши не бар? 15 Христос ло Велиар ортодо эп-јоп болор аргазы бар ба? Эмезе бүдүп турган кижиде бүтпес кижиле кандый үлүү бар? 16 Кудайдын байзынына чалулар келижер бе? Слер – тирү Кудайдын байзыны, Кудайдын мынайда айтканыла:

«Мен слерге келип журтай берерим, ортогордо жүрерим.

Мен слердин Кудайыгар болорым, слер Менин калыгым болорыгар».

17 *«Онын учун олардын ортозынан чыгып, олардон бөлүнигер, – деп, Кайракан айдат, – ару эмеске тийбегер,*

Мен слерди жуудуп аларым».

18 *«Мен слерге Ада болорым, слер Менин уулдарым ла кыстарым болорыгар – деп, күчтүден күчтү Кайракан айдат».*

Кудайга баштандырып турган ачурканыш

7 Кару улузым, биске андый сөс берилген. Анайдарда, Кудайдан айап, бойыбысты бүткүлинче агару жүрүмге учурлап, эт-канды ла тынды быжарсыдып турган ончо немелерден арутаналы.

2 Жүрекеригерде биске јер беригер! Бис кемге де јаман јетирбедис, кемге де коромјы этпедис, кемнен де бойыбыска туза бедиребедис. 3 Слерди каарайын деп, мыны айдып турган эмезим. Мен башкыда да айткам ине: слер бистин жүрекеристе, өлүп јатсабыс та, жүрзевис те бис слерле кожо. 4 Слерге сыранай ачыгынча айдадым: слерле сүрекей мактанадым. Көп кыйналып та жүрген болзобис, бүткүлинче кооттонып, сүүнчиле толодым. 5 Македонияга келеристе, бойыбыста бир де энчү болбогон. Ончо јанынан кыстадып, тыштынан табарулар алганыс, жүрекеристе түймеен болгон. 6 Је Кудай базынчыкта жүрген улусты кооттоп јат, Ол бисти де Титтин келгениле кооттогон. 7 Јаныс та Титтин келгениле кооттонгон эмезис, је слер оны кооттогноорды угала, кооттондыбыс. Мени санап эригип, ыйлап, менин јаныма бек тура бергенигер керегинде айдарда, онон тын сүүнгем.

8 Онын учун самарамла слерди ачуркандырган болзом, санааркабай јадым. Санааркаар да эдим, ненин учун дезе самара слерди кыска да ойгө болзо ачуркандырган. 9 Эмди дезе сүүнип јадым, ачурканганыгар учун эмес, оныгар слерди Кудайга баштандырганы учун. Слер Кудайга болуп ачуркандыгар. Анайып слерге бир де коромјы этпедис. 10 Кудайга болуп ачурканган кижии аргадалайын деп, Кудайга санааркабай баштанат. Је бу телекейдин улузы чылап ачурканганда,

онызы ого өлүмди экелет. 11 Көрзөгөр, Кудайга болуп ачурканганыгар слерге нени этти: канайып кичеенкей болуп калдыгар, канайып бойыгарды актаарга жүткүдигер, канайып санааркадыгар, канайып айап жүрдигер, канайып жүрегерге жуук алындыгар, канайып бурулу кижини кезедерге күүнзедигер. Мынын ончозыла бойыгарды ару деп көргүстигер.

12 Анайдарда, слерге бичиген де болзом, јаман да эткен кижиге болуп эмес, јаман да эдилген кижиге болуп эмес, карын, Кудайдын алдында слерге болуп кандый кичеенкей болгонысты бойыгар көрзин деп бичидим. 13 Мынызыла бис слердин коодыгарла кооттондыбыс. Јаныс та кооттонгон эмезис, је онон артык Титтин сүүнчиле сүүндибис. Ончогордын шылтузында ол токынал алган. 14 Онын алдында слерди мактап, уйатка калбадым. Карын, слерге ончозын чынды айткан эдибис, анайда ок онын алдында слерди мактаганис база чын болуп калган. 15 Ончогордын уккур болгоныгарды, оны айап ла тооп уткыганаарды эске алынганда, ол слерге жүрегиле там тартылат. 16 Ончозында слерге бүдүмјилү болор аргам барына сүүнип турум.

Кысканбазы ла агаруларга јалчы болуп жүрери

8 Карындаштар! Македониянын серкпелерине Кудай берген јакшылыкты билигер деп турубыс: 2 олор ачу-коронло улу ченелтелер өдүп јадылар, је сүүнчиле артыктай толо. Түрениде жүрүп јадылар, је улуска күүнзегиле бай. 3 Олор бойлоры күүнзеп, арга-күчи јеткенин, арга-күчи јетпезин де берген деп, керелеп турум. 4 Олор јакшылыкту болуп, агаруларга болужарында туружарга, бисти сүрекей сурагандар. 5 Је неге иженгенистен көпти эдип, бойлорын бойлоры бергендер. Олор бойлорын озо Кайраканга, онон, Кудайдын табыла, биске де бергендер. 6 Онын учун слерде бойы баштаган быйанду керекти түгессин деп, Титти сураганис. 7 Слерде ончозы артыктай: бүдедигер, слерде Кудайдан сөс лө билгир бар, ончозында кичеенип јадыгар. Слерде бистен алган сүүш бар. Андый болгондо, бу да јакшылыкта артыктай болыгар.

8 Мен јакарбай јадым, је өскө улустын кичеенгенин айдып, сүүжигердин чындыгын ченейдим. 9 Слер Иисус Христос Кайраканыстын јакшылыгын билер эмейигер. Ол бай болгон, Бойынын јоктузыла слерди байызын деп, слерге болуп јоксыраган. 10 Слерге јөп айдып турум. Бу керек слерге тузалу болор. Оны јаныс та эдип баштаган эмезигер, је былтырдан бери эдерге күүнзедигер. 11 Бу ишти учына јетире эдигер. Нени тын күүнзеп јадыгар, анайып тын күүнзеп учына јетире чыгыгар. 12 Берерге күүнзеп турган болзогор, слерде барынан алып јадылар, слерде јогынан эмес. 13 Өскө улуска јенил, слерге дезе уур-күч болбос, тен болор учурлу. 14 Эмди бойыгардын

артыкташканынан олардо не жетпезин берер аргагар бар. Онон олардо артыктажып турза, олар слерде не жетпезин берер. Анайып тен болор.

¹⁵ Бичилгениле:

«Көп жууган кижиде артыгы жок болгон; ас жууган кижиде жетпези жок болгон».

¹⁶ Кудайга баш болзын, Ол Титтин жүрегине слерге андый кичеemel эдер күүн салган. ¹⁷ Титти сураган да болзом, ол бойы тын күүнзеп, слерге бойынын күүниле барды. ¹⁸ Оныла кожо анайда ок бир карындашты ийдис. Сүүнчилү Жарга иштеп жүргени учун оны ончо серкпелер жарадып жадылар. ¹⁹ Анайда ок, бу быйанду ишти бүдүрзин деп, оны серкпелер бисти үйдежип жүрзин деп туткандар. Бис Кайраканнын магына иштеп, мыны тын күүнзеп эдип жадыбыс. ²⁰ Андый көп сыйларла нени эдип турганыгар жанынан кем де каарып айдып болбозын деп кичеенедис. ²¹ Жагыс та Кайраканнын алдында эмес, улустын да алдында жакшы кылынарга кичеенедис. ²² Олорло кожо база бир карындажысты ийдис. Онын кичеенкей болгоны көп айалгаларда ченелген. Эмди ол слерге тын бүдүмжилү болуп, там кичеенет. ²³ Тит керегинде айтса, ол менин жолдожым ла слерде кожо иштеп турган кижим болор. Арткан карындаштарын керегинде айтса, олар – серкпелердин элчилери, олар ажыра Христос макталат. ²⁴ Анайдарда, ончо серкпелер оларго карузып турганыгарды көрүп, слерле жолду мактанып турганысты билип алзын.

⁹ Агаруларга болужатаны керегинде слерге база бичибезем де кем жок – ² болужарга күүнзеп турганыгарды билерим. Македониядагы карындаштар алдына слерди мактап, Ахаия былтырдан бери болужарга белен деп, оларго айдарымда, слердин кичеенип турганыгар көп карындаштарды бого күүнзеткен. ³ Слерди мактаганым бу учуралда темей болуп калбазын деп, менин айтканымла, слерди белен болзын деп, мен карындаштарды ийгем. ⁴ Мениле кожо Македониядан карындаштар келзе, белен эмезигерди көрбөзүн. Ол тушта слерге бүдүмжилү болуп, уйатка каларыс. Слер керегинде айтпай да жадым. ⁵ Онын учун мынайда шүүдим: карындаштар слерге күн-эртеде барала, мынанг озо берер болгон сыйыгарды белетеп койзын деп сураар керек. Ол тушта сыйыгарды албанла эмес, бойыгардын күүнигерле берип турган болорыгар.

⁶ Мыны сананып жүригер: кысканып үрендеп турган кижиде ас түжүм жууп алар; кысканбай үрендеп турган кижиде көп түжүм жууп алар. ⁷ Кажы ла кижиде жүреги ого айтканыла, ачурканбай, албан жокко берзин, не дезе сүүнип берип турган кижиге Кудай буурзап жат. ⁸ Слерди жаантайын ла ончозында жеткилдү болуп, кандый ла быйанду керекти артыктай этсин деп, Кудай слерге кандый ла жакшылыкты артыктай берер аргалу.

⁹ Бичилгениле:

«Кысканбай, түренилерге үлеп берген, онын акту керектери үргүлжи чакка жүрет».

¹⁰ Үрендеечиге үрен, жизин деп, калаш берип турганы дезе, слерге де артыктай үрен берип, акту керектеригердин түжүмин арбынду эдер. ¹¹ Ончо немеде бай боло берип, кысканбай берер аргалу болорыгар. Анайып, көп улус бис ажыра алган сыйлар учун Кудайга алкыш-быйанын жетирер. ¹² Ненин учун дезе анайда эдип ле жалчы болуп, агарулардын керексингенин жеткилдеп жадыгар. Же анайда ок көп улусты Кудайга арбынду алкыш-быйан жетирерге күүнзедип жадыгар. ¹³ Олор бу иштин турултазын көрүп, Кудайды алкайдылар. Христостын Сүүнчилү Жарына уккур болуп, оны жүрүмигерде бүдүрип, олорло, ончозыла кысканбай үлежип жадыгар. ¹⁴ Олор слер учун слерге жүректери тартылып мўргиир, ненин учун дезе слерге Кудай Бойынын арбынду жакшылыгын берген. ¹⁵ Кудайдын сөслө айдып болбос сыйы учун Ого баш болзын!

Бис Кудайдын мылтык-жепселиле жуулажадыс

¹⁰ Мен, Павел, ортогордо жүргемде жобош, слерден ыраакта жүргемде кату бойым, жобош ло жымжак Христоско болуп слерди сурап турум: ² слерге келзем, мени катуландырбагар, ненин учун дезе тегин кижинин сананганыла кылынып жадыс деп, бис керегинде сананып жүрген кезик улуска кату да болорым. ³ Бис улус ортодо жүрүп, улус чылап жуулашпайдыс, ⁴ ненин учун дезе кижинин эмес, Кудайдын мылтык-жепселиле жуулажадыс. Ол шибеелерди жайрадар күчтү. ⁵ Кудайды билип аларга удурлажып турган түп-шүүлтелерди ле улуркашты жайрадып, кандый ла умзанышты Христоско уккур эдерге олжолойдыс. ⁶ Бис, сыранай уккур боло берзегер, уккур эмес кандый ла кижини кезедерге белен.

⁷ Слер керектин тыш жанын көрүп жадыгар ба? Бойын Христостыйы деп бүдүмжилү кижиде сананып көрзин. Ол Христостыйы болзо, бис те Христостыйы. ⁸ Бисте бар жанла артыктай мактанып турган болзом, уйатка калбас эдим. Бу жаңды биске Кайракан берген ине, жоголторго эмес, слерди тынытсын деп берген. ⁹ Слерди самараларла коркыдып турум деп, мен керегинде сананбазын. ¹⁰ Кем де айдат: «Самараларда ол кату ла күчтү. Же бойы көрүнип келгенде, чине жок, айткан сөзи неге де турбас». ¹¹ Андый кижиде билип жүрзин: ортогордо жок тужыбыста самараларда кандый эдибис, ортогордо жүргенисте керекте андый ла болорыс.

¹² Бойлорын бойлоры көргүзерин сүүйтен улусла бойлорысты тендеерге эмезе түнейлеерге тидинбейдис. Олор аайлабай, бойлорын бойлорынын кемүзиле кемжип, бойлорын бойлорыла түнейлеп жадылар. ¹³ Бис дезе ойинен өткүре мактанбазыс. Же Кудай биске берген керектердин кирезиле мактанарыс. Бис бу керектерле слерге жеткенис. ¹⁴ Слерге келбеген

болзобус, мактанганис өйинен өткүрө болор эди. Же бис Христостын Сүүнчилү Жарын жарлап, слерге жеткенис. ¹⁵ Бис, анаар ла, өскө улустын иштериле мактанбай жадыс, же бүдүп турганыгар тыныган сайын ортогордо онон көп керектер эдерис деп, иженип турубыс. ¹⁶ Ол тушта слерден арыгы жерлерде Сүүнчилү Жарды жарлап, өскө улус эткен керектерле мактанбазыс. ¹⁷ *Мактанып турган кижиге, Кайраканла мактанзын.* ¹⁸ Бойын бойы мактап турган кижиге эмес, карын, Кайраканга мактатканы жарамыкту ине.

Төгүн апостолдор керегинде

11 Керсү эмес болгоныма бир эмеш чыдамкай болгон болзогор кайдат! Же слер меге чыдажып жадыгар. ² Мен слерди Кудайдын күнүркежиле күнүркеп жадым, ненин учун дезе слерди бир Кижиле – Христосло кол алыштыргам, Ого ару ла жек жок кысты чылап табыштырайын деп. ³ Евала болгоны слерле болор деп коркыйдым. Оны жылан бойынын сүмезиле төгүндеп койгон. Анайып слердин де санаагар үрелип, Христостын Бойында ачык-жарык ла ару болуп артпай барарыгар деп коркыйдым. ⁴ Кандый да кижиге келип, бис жарлыктабаган өскө Иисусты жарлыктаганда, ого чыдажып жадыгар. Бистийинен башка өскө тынды, эмезе өскө Сүүнчилү Жарды алып турганыгарда, чыдажып жадыгар.

⁵ Мен эн улу апостолдордон бир де жүдек эмезим деп сананып жадым. ⁶ Айса болзо, тилим чечен эмес, же менде билгир бар. Мыны слердин алдыгарда ончозында иле көргүстис. ⁷ Айса болзо, слерди бийиктедерге, бойымды жабызатканым кинчек пе? Жал албай, слерге Кудайдын Сүүнчилү Жарын жарлагам. ⁸ Слерге жалчы болойын деп, өскө серкпелерден болуш алып, ологорго коромжы эткем. ⁹ Слерге келеримде, не-немеден тутакту да жүрген болзом, кемге де жүк болбодым. Керектү не-немеле Македониядан келген карындаштар болушкан. Мен слерге качан да жүк болбоско албадангам, мынан да ары албаданарым. ¹⁰ Христостын чындыгы менин бойымда: мактанып турганымды Ахаиянын талаларында менен кем де айрыбас. ¹¹ Ненин учун анайып эдип жадым? Слерге карузып турганым учун болор бо? Карузып турганымды Кудай билер. Же эдип жүргенимди онон ары эдерим. ¹² Бис чилеп эдип турус деп, мактанар шылтак бедиреген улуска шылтак бербезим. ¹³ Бу улус – төгүн апостолдор, куурмакчы ишчилер. Олор жүк ле Христостын апостолдорынын бүдүмин алынадылар. ¹⁴ Мыны незин кайкаар? Сатана бойы жарыктын ангелинин бүдүмин алынат.

¹⁵ Анайдарда, онын жалчылары да чыннын жалчыларынын бүдүмин алынып турган болзо, бого незин кайкаар? Же олордын учы-түби эткен керектериле болор.

Павел, апостол болгон бойы, кыйналат

¹⁶ База айдарым: мени керсү эмес деп бодобогор. Бодоп турган болзогор, мени керсү эмес кижини чилеп көрүп, база эмеш мактанарга беригер. ¹⁷ Айдып турганым, Кайраканнан эмес чилеп айдып турганым ол. Же мынайда бүдүмжилү мактанып, мыны керсү эмес кижиге чилеп айдадым. ¹⁸ Көп улус кижинин керектериле мактанып турганы чылап, мен де мактанарым. ¹⁹ Слер, керсү бойыгар, керсү эмес улуска күүнзеп чыдажып жадыгар ине. ²⁰ Кандый бир кижиге слерди кулданганда, түрөткенде, слерден алып турганда, алдыгарда какшыркаганда, жүзигерге соккондо, чыдажып жадыгар. ²¹ Кезик улуска уйатту болзын деп айдарым: бого күчис жетпеген. Кем де неле де мактанарга тидинзе, – керсү эмес чилеп айдадым, – мен де тидинерим. ²² Олор еврейлер бе? Мен база. Израильдин калыгы ба? Мен база. Авраамнын калдыктары ба? Мен база. ²³ Христостын жалчылары ба? Жүүлгек кижиге чилеп айдадым: мен олордон көп жалчы болуп иштеп жадым. Олордон көп иштеп, робогом, көп түрмелеткем, кеминен көп соктыргам, көп катап өлүмнин кырында болгом. ²⁴ Иудейлерден беш катап одус тогус камчы алгам, ²⁵ үч катап чыбыктаткам. Бир катап ташла шыбалаткам, жүзүп барадарымда, керептер үч катап чөнгөн, арайдан калгам, түнди, түшти ачык талайда өткүргем. ²⁶ Улайын жорыктап жадым, мени жаантайын жеткер сакыйт: сууларда, тонокчылардан, жагыс жердин улузынан, өскө калыктардан, калада, куба чөлдө, талайда, төгүн карындаштар ортодо. ²⁷ Жоболтолу иштеп жадым, улайын уйуктабайдым, торолойдым, суузайдым, улайын курсак жибейдим, соокко тонодым, кийим жок жүредим. ²⁸ Мынын ончозынан башка, күнүн сайын ончо серкпелер керегинде сананып, ологорго кичеемел эдип жадым. ²⁹ Кем де уйадайт, мен уйадабай жадым эмеш пе? Кем де бүдүрилип, жыгылат, ол учун жүрегим сыстабайт па?

³⁰ Мактанар учурлу болзом, чине жогымла мактанарым. ³¹ Кудай, Иисус Христос Кайраканыстын Адазы, төгүндебей турганымды билер. Ого үргүлжиге чакка баш болзын!

³² Дамаскта Арета каанда иштеген башкараачы мени тудуп аларга, каланы каруулдаган. Же мени стенедеги көзнөктөн каламала түжүрүп ийгендер. Мен онын колынан уштылгам.

Павелдин көрүлтелери ле ачылталары

12 Тузазы жок то болзо, мактанарга келижет. Кайракан берген көрүлтелерге ле ачылталарга көчөйин. ² Христостын бир кижизин билерим. Бу кижиге он төрт жыл мынан озо үчинчи тенериге ала койылып көдүрилген. Ол эт-канду болгон бо, эт-кан жок болгон бо, онызын билбесим, жагыс Кудай билер. ³ Эйе, андый кижини билерим.

Эт-канду ба, эмезе эт-кан жок болгон бо, онызын билбезим, жангыс Кудай билер, – ⁴ ол райга апарылып, кижиге айдып болбос сөстөр уккан.

⁵ Андый кижиле мактанарым. Жангыс чине жогымла мактанарымнан башка, бойымла мактанбазым.

⁶ Мактанзам да, керсү эмес болбозым, ненин учун десе чынды айдарым. Же мен тудунып жадым. Менен нени көрүп эмезе нени угуп турганына көрө, мен керегинде кижиге артык сананбазым деп турум.

⁷ Кудайдан көп ачылталар алганымла жакшыркабазым деп, эди-каныма «тегенек» – сатананын элчизиге берилген. Ол мени жакшыркабазым деп, кыйнаарга берилген. ⁸ Оны менен айрызын деп, Кайраканды үч катап жайнагам. ⁹ Же Ол меге айткан: «Сеге Менин жакшылыгым жеткил, ненин учун десе сен чине жок тужында Менин күчим толо кемине жедет». Онын учун менин бойымда Христостун күчү жүрзун деп, чине жогымла ошон көп күүнзеп мактанарым.

¹⁰ Онын да учун Христоско болуп чине жок тужымда, жамандаткамда, не-немеден тутакту жүргемде, истеткемде, уур-күчтерге учурагамда, болорзынып жадым. Ненин учун десе чине жок тужымда мен күчтү.

Бойыгарды бойыгар ченегер

¹¹ Мен мактаным, керсү эмес болуп калдым. Слер мени андый эттигер. Же слерге мени мактаар керек болгон. Мен неге де турбас та болзом, эн улу апостолдор менен незиле де артык эмес. ¹² Мен апостол болгоном не ле чыду, билдилер, кайкалдар ла күчтер ажыра көргүзилген.

¹³ Айдарда, өскө серкпелерге көрө слерге не жетпей жат? Айсак болзо, слерге кош-жүк болбогонум жетпей турган болор бо? Бу учун бурумды таштагар.

¹⁴ Бат, слерге үчинчи катап барарга белетенип жадым. Мен слерге кош-жүк болбозым. Меге слердийи эмес, слер бойыгар керек. Ада-энезине балдары жөөр эмес, карын, ада-энези балдарына жөйтөн учурлу. ¹⁵ Мен не барымды күүнзеп кородып, слерге болуп бойымды бойым кородып койорым. Слерге тын карузып турган болзом, слер меге ас карузырыгар ба?

¹⁶ Слерге уур жүк болбогон болойын, же мен, сүмелү бойым, слерди куурмактап алгам. ¹⁷ Же слерге ийген улузымнын кемизиге де ажыра слерден бойыма нени де алдым ба? ¹⁸ Мен Титти сурап, оныла кожо карындаштардын бирүзун ийген эдим. Тит слерден бойына нени-нени алды ба? Бир санаа-шүүлтелү болуп эдип жүрбедис пе? Бир жолло басадыс па?

¹⁹ Бис слердин алдыгарда жангыс ла актанып жадыбыс деп, база сананып турган болдыгар? Кару улузым, бис, Христостун улузы, Кудайдын алдында

айдып, мыны ончозын слерди тындыгарга эдип жадыбыс. ²⁰ Слерге келзем, слерди көрөйин дегенимдий эмес болуп каларыгар деп, анайда ок мени көрөйин дегенеердий эмес болуп каларым деп, коркып жадым. Сөс блаажып, күйүнижип, чукулданыжып, керижип, жамандажып, коптожып, улуркажып, аайы-бажы жок жүргенигерди көрөрүм бе? ²¹ Слерге ойто келзем, Кудайым слердин алдыгарда мени базынар ба? Ол тушта башкыда кинчек эдип, быяр, балыр, жөй жүрүм жүрүп, кинчегин алынбаган көп улус учун кородоп ыйлаарым.

13 Слерге үчинчи катап барып жадым. *Кандый ла керек эки эмезе үч кижиге керелегенде көрүлет.* ² Экинчи катап келип турарымда, кинчек эткен улуска, арткан ончо улуска озолондыра айткам, эмди слерде жок тужымда бичип турум: ойто келзем, оморды килебезим. ³ Мен ажыра чындаптан Христос айдып туру ба деп, слерге көргүзерин тын күүнзеп жадыгар. Ол слерге чине жок эмес, же Ол слердин бойыгарда күчтү. ⁴ Ол чине жок тужында керилген, же Ол Кудайдын күчиле тирү. Бис те Христос чылап ок чине жок, же слерге болуп Кудайдын күчиле Оныла кожо жүрерис.

⁵ Чындаптан бүдүп турганыгар ба деп, бойыгарды бойыгар ченегер, бойыгарды бойыгар шиндегер. Эмезе бойыгарда Исус Христос жүрүп жат деп, бойыгарды бойыгар билбейдигер бе? Андый эмес болзо, ченелтени өдүп албаган болороор бо? ⁶ Бис десе ченелтени өткөнисти билип аларыгар деп, иженип турум. ⁷ Слерди бир де жаманды этпезин деп, Кудайга мүргийдис. Ченелтени өткөниси деп, бойыбысты көргүзерге мынайда эдип турган эмезис, же оны өдүп албаганыс деп билдирзе де, жакшыны эдигер деп күүнзейдис. ⁸ Бистин күчибис чындыкка удур эмес, чындык учун. ⁹ Бис чине жок, слер күчтү тужыгарда сүүнип жадыбыс. Ол учун, слерди түзелзин деп мүргийдис. ¹⁰ Онын учун ортогордо жок тужымда мыны бичип жадым. Слерге келзем, жангыс тузаланып, кату болор күүним жок. Бу жангыс Кайракан тутсын деп берген, жайратсын деп эмес.

Адакы жакылталар

¹¹ Адакыда, карындаштар: сүүнигер, толо кемине жедигер, бой-бойыгарды көкүдигер, санаагар жангыс болзын, амыр-энчү жүригер. Ол тушта сүүштин ле амырдын Кудайы слерле кожо болор.

¹² Бой-бойыгарла агару окшошло эзендежигер. Слерге ончо агарулар эзен айдып турулар.

¹³ Исус Христос Кайраканыстын жакшылыгы, Ада Кудайдын сүүжиге ле Агару Тыннын бирлиги ончогорло кожо болзын. Аминь.

Галаттарга

1 Улустан эмес, кижичи ажыра эмес, же Иисус Христос ажыра, Оны тиргискен Ада Кудай ажыра апостол Павелден, **2** анайда ок мениле кожо жүрген ончо карындаштардан – Галатиядагы серкпелерге.

3 Слерге Ада Кудайдан ла Иисус Христос Кайраканнанг якшылык ла амыр жетсин. **4** Ол бисти жаманга алдыртып койгон бу телекейден айрыырга, кинчектерис учун Бойын берген. Мыны Кудайдын, бистин Адабыстын, табыла эткен. **5** Ого үргүлү чакка мак. Аминь.

Өскө Сүүнчилү Жар жок

6 Слерди Христостын якшылыгыла кычырып алган Кудайдан ылтам жана болуп, өскө Сүүнчилү Жарга баштанганаарды кайкап жадым. **7** Өскө Жар жок, жүк ле Христостын Жарын өскөртөргө күүнзеп, слерди түймедип турган улус бар. **8** Же бис те, тенериден ийилген ангел де слерге жарлаганыстан өскөни жарлай берген болзо, каргышка калзын! **9** Бис алдында айтканыс, эмди база айдадым: слер алган Сүүнчилү Жардан өскөни жарлап жүргени, каргышка калзын!

10 Эмди меге кемнинг жарадузы керек? Улустыйы ба, эмезе Кудайдыы ба? Айса, улуска жараарга кичеенип жүрген болдым ба? Улуска жараарга кичеенген болзом, Христостын кулы болбос эдим.

11 Слерди билзин деп турум, карындаштар: мен жарлаган Сүүнчилү Жар кижинийи эмес. **12** Оны кижиден албадым, ого мени кижичи үретпеди, же оны меге Иисус Христос ачты.

13 Иудейлердин чүм-жаңыла башкыда канайып жүргенимди уккан эмейигер. Мен Кудайдын серкпезин күүн-кайрал жок истегем ле жоголгом.

14 Иудейлердин чүм-жаңын бүдүреринде жажыт улус ортодо меге бедери жок болгон. Анчада ла адалардын жанжыгуларыла жүрерге кичеенгем.

15 Мени энемнин өзөгинен бөлүп, Бойынын якшылыгыла кычырып алган Кудай **16** калыктар ортодо мени жарлазын деп, менин бойымда Уулын ачарда, улусла жөптөшпөгөм, **17** мененг озо апостолдор боло берген улуска жолыгайын деп, Иерусалимге барбагам. Мынын ордына Аравияга барып, ойто Дамаскка бурылгам.

18 Онон, үч жылдын бажында, Кифага жолыгайын деп, Иерусалимге барып, анда он беш күн кире жүргем. **19** Өскө апостолдорды көрбөгөм, жүк Кайраканнын карындажын, Иаковты, көргөм.

20 Слерге бичип турганым – чын, онын керечизи – Кудай.

21 Онон Сирия ла Киликия ороондор жаар жүре бергем. **22** Христостын Иудейдеги серкпелеринде акту бойымды билгилебес болгон. **23** Олор жүк улустын мынайда айдышканын уккандар: «Бу кижичи башкыда бисти истеп, Кудайга бүдерин жоголгон, же оны эмди жарлап жат». **24** Мыны угуп, мен учун Кудайды алкап тургандар.

2 Онон, он төрт жылдын бажында, Варнавала кожо ойто Иерусалим чыккам. Бойымла кожо Титти база алгам. **2** Барганым не дезе, меге Кудайдан андый ачылта болгон. Өскө калыктар ортодо мен жарлап жүрген Сүүнчилү Жарды ондогы бүдүп турган улуска, анчада ла эн тоомжылу деп бодолгон улуска, айдып бергем. Мынын ончозын калас чырмайып эткем бе, эдип турум ба деп билейин дегем. **3** Же олор мениле кожо жүрген Титти де, ол еллин де болзо, томдолзын деп албадабадылар. **4** Мыны жүк төгүн карындаштар күүнзеп тургандар. Олор Христос Иисус ажыра алган жайымысты кайып көрөргө лө бисти кулданарга ортобыска киргендер. **5** Же бис Сүүнчилү Жардын чындыгы слерге чеберлелзин деп, олорго эмеш те бакпадыс.

6 Эн тоомжылу улус керегинде айтса, олор не улус, кемдер болгоны меге башказы жок: Кудай улусты ылгабай жат. Бу улус менин Жарыма нени де кошпогондор. **7** Карын, Петрды еврейлерге чилеп, мени кара жандуларга Сүүнчилү Жар жарлазын деп, бүдүмжи эдилгенин көргөндөр. **8** Петрды еврейлер ортодо апостол эткени, мени де өскө калыктар ортодо апостол эткен жок бедери. **9** Меге Кудайдан якшылык берилгенин көрүп, текши керек эдип жадыс деп, серкпенин тайанчыгы деп бодолгон Иаков, Кифа ла Иоанн меге ле Варнавага колун бергендер. Бис өскө калыктарга, олор еврейлерге барар болуп жөпсинип, **10** жүк жоктуларды ундыбай жүрзин деп сурагандар. Мыны мен кичеенип эдип жүргем.

Еврейлер, кара жандулар чылап, Кудайга бүткениле аргадалат

11 Же Кифа Антиохияга келерде, мен ачыгынча ого удура болгом, ненин учун дезе ол буруга калар кылык эткен. **12** Иаковтон бир кезик улус келерден озо ол иудей эместерле кожо ажанатан. Же байагы улус жедип келерде, томдошко жайылган улустан

айап, кара жандулардан жана базып, бөлине берген. ¹³ Оныла кожо өскө дө иудейлер экижүстенген. Варнава база экижүстенип баштаган. ¹⁴ Же бат, озор Сүүнчилү Жардын чындыгыла этпей турганын көрөлө, Кифага ончо улус көзинче айткам: «Сен, иудей бойын, иудей чилеп эмес, кара жанду чылап жүрүп турган болзон, иудейлер чилеп жүрзин деп, иудей эместерди не албадап турган?»

¹⁵ Бис бүткен бүдүмисле иудейлер, кара жанду кинчектүлөр эмезис. ¹⁶ Же бис билерис, кижиле Жасакты бүдүргениле эмес, жангыс ла Иисус Христоско бүткениле акталат. Онын учун Жасакты бүдүргенисле эмес, Христоско бүткенисле акталарга, бис те Христос Иисуска бүттибис. Жасакты бүдүргениле кем де акталып болбос. ¹⁷ Же бис Христос ажыра акту болорго жүткүп, бойлорыс та кинчектү болуп калганысты көрзөбис, Христос кинчек эттирип жат эмеш пе? Жок туру! ¹⁸ Жайратканымды орныктырып турган болзом, Жасак бузаачы деп, бойымды көргүзип жадым ине. ¹⁹ Жасакка эмес, Кудайга болуп жүрерге, Жасак ажыра өлүп калгам. Бойымды Христоско кожо керек тарткам. ²⁰ Эмди мен жүрүп турган эмезим, же менин бойымда Христос жүрет. Эт-кандуда жүрүмимди алза, Кудайдын Уулына бүткенимле жүрүп жадым. Ол меге буурзап жат, мен учун Бойун берген. ²¹ Кудайдын жакшылыгын ректеерим бе? Же Жасакла акталгадый болзо, Христос калас өлгөн!

Жасакла эмес, бүдүп турганысла акталарыс

3 Э-э, санаа-укаа жок галаттар! Слерди чындыкка бакпазын деп, кем тармалады? Слерде керек тартылган Иисус Христосты бойыгардын көзигерле көргөн жок бедигер. ² Жүк ле мыны слерден сурап угар күүним бар: Жасакты бүдүргенигер учун Тынды алдыгар ба, эмезе Сүүнчилү Жарды угала, Кудайга бүткенигер учун ба? ³ Слер андый санаа-укаа жок болдыгар эмеш пе? Тынла жүрүп баштайла, эмди бойыгардын күчигерле туузылтып жадыгар. ⁴ Көпти шыралап өткөнигер калас болды эмеш пе? Бу калас болор аргазы жок. ⁵ Анайдарда, слерге Тын берип, ортогордо кайкалдар жайап турган Кудай мыны Жасакты бүдүрүп жүргенигер учун эдет пе, эмезе Сүүнчилү Жарды угала, бүткенигер учун ба? ⁶ Авраам анайып Кудайга бүткен, онын учун оны Кудай акту кижиле деп адаган. ⁷ Билип жүригер, бүдүп турган улус – Авраамнын уулдары. ⁸ Кудай өскө калыктарды Ого бүдүп турганы ажыра актаар деп, Агару Бичикте судурлалып, Авраамга озолодо Сүүнчилү Жар айдылган: «Сен ажыра ончо калыктар алкалар». ⁹ Онын учун бүдүп турган ончо улус бүдүп турган Авраамла кожо алкалып жадылар. ¹⁰ Же Жасакка иженген ончо улус каргышту жүрүп жат. Бичилген жок бедиле: «Жасактын бичигинде айдылганды ончозын бүдүрбей турган кандый ла кижиле, каргышка калган». ¹¹ Жасакла Кудайдын алдында кем де

акталып болбозы жарт, ненин учун дезе, акту кижиле бүдүп, тирүү жүрер. ¹² Жасак ла Кудайга бүдери ортодо бир де колбу жок. Же Жасакты бүдүрүп турган кижиле оныла тирүү жүрер.

¹³ Христос бисти Жасактын каргыжынан жайымдаган, бистин ордыбыска каргышты бойына алынган. Бичилген жок бедиле: «Агашка керек тартылган кажы ла кижиле, каргышка калганы ол». ¹⁴ Авраамнын алкыжы Христос Иисус ажыра өскө калыктарга да берилзин деп, Кудай берер болгон Тынды Ого бүткенис ажыра бисти де алзын деп, мынайда болгоны бу.

Жасак ла берген сөс

¹⁵ Карындаштар! Кижиле чилеп шүүп айдадым: кижиле де жараткан кереести кем де ректеп те, ого нени де кожуп болбос. ¹⁶ Же Авраамга ла онын калдыгына Кудай сөзин берген. Көп чилеп, «калдыктарына» деп айдылбаган, же жангыс чылап, «калдыгына» деп айдылган. Ол дезе Христос. ¹⁷ Мыныла айдайын дегеним бу: төрт жүс одус жылдын бажында табылган Жасак Кудай жараткан Христос керегинде кереести ле ондо берилген сөсти токтодып болбос. ¹⁸ Энчини Жасактан алып турган болзо, оны берген сөслө алып болбос ине. Же мыны Кудай Авраамга Бойынын сөзиле сыйлаган.

¹⁹ Анайдарда, Жасак не керек? Ол соңында жазыктардан улам Кудай берер болгон калдык жедип келер өйгө жетире берилип, ангелдер ажыра, ортокчынын болужыла тургузылган. ²⁰ Же Ортокчы экүнин ортодо керек. Кудай дезе жангыс.

²¹ Анайдарда, Жасак Кудайдын берген сөзине удурлаш па? Жок туру! Улус жүрүм бергедий Жасак алган болзо, Жасакла акталар эди. ²² Иисус Христоско бүткени ажыра берер болгонын Кудай бүдүп турган улуска берзин деп, Агару Бичик ончозын кинчектин олжозында деген.

²³ Кудайга бүдетен өй келгелекте бүдетени ачыларга жетире Жасактын каруулына алынган. ²⁴ Онын учун бүдүп акталзын деп, биске Жасак Христоско экелетен таскадаачы чылап берилген. ²⁵ Же бүдетен өй жедип келерде, таскадаачынын башкартузынан чыга бергенис.

Кулдар ла Кудайдын уулдары

²⁶ Ончогор Христос Иисуска бүдүп, Кудайдын уулдары болуп жадыгар. ²⁷ Ончогор Христостын Бойында креске түжүп, Христоско түнейлештигер. ²⁸ Эмди иудей де, кара жанду да жок; кул да, жайым кижиле де жок; эр де, үй де кижиле жок – ончогор Христос Иисустын Бойында бир бүдүн. ²⁹ Же Христостыйы болзогор, слер – Авраамнын калдыгы, Кудайдын берген сөзиле энчиленечилер.

4 База айдарым: бала тужы өткөлөктө, энчиленеечи ончозына ээ де болзо, кулдан незиле де аңыланбайт. ² Же Адазы темдектеп койгон өйгө жетире ол кичееп көрүп жүрген кижиге

ле айылдын башкараачыларына багат. ³ Анайып бис те: бала тужыбыс өткөлөктө, бу телекейди башкараачы жасактардын кулданышында жүргенис. ⁴ Жасактын бийленижинде жүргендерди жайымдап, бисти балазынайын деп, темдектелген ой jedип келерде, үй кижиден туулган, жасактын бийленижинде жүрген Уулын Кудай биске ийген. ⁶ Слер Кудайдын уулдары учун Ол жүректереерге Уулынын Тынын, «Авва! Ада!» деп кыйгыраачы Тынды, ийген. ⁷ Онын учун сен эмди кул эмезин, сен – уулы; уулы болзон, сен – Иисус Христос ажыра Кудайдын энчизин алаачы.

⁸ Же Кудайды билбес тужыгарда ар-бүткендеги кудайлар да эмес немелердин кулдары болгоныгар. ⁹ Эмди дезе Кудайды билеригер, чынынча айтса, Кудай слерди билип алган. Андый болзо, бу телекейди башкараачы күч жок ло түрени жасактарга не ойто бурыларга жадыгар, ологро бойыгарды ойто кулданышка берип жадыгар? ¹⁰ Чокым күндерге, айларга, өйлөргө лө жылдарга ажару эдедигер. ¹¹ Слерге күчимди салып, калас иштеген болорым ба деп, слер учун коркып турум.

Бис – жайым үй кижинин балдары

¹² Слерди жайнап турум, карындаштар, мендий болыгар! Мен де слердий инем. Слер меге бир де жаман этпедигер. ¹³ Слерге баштапкы катап Сүүнчилү Жар жарлаарымда, эди-канымда чине жок болгонын билеригер. ¹⁴ Эди-канымнын чине жоги слерге ченелте болгон, же онызы слерди жана болдырбады, мени жескиндирбеди. Карын, мени Кудайдын ангелин чилеп, Христос Иисусты чылап уткыдыгар. ¹⁵ Ол тушта кандый жежиктү болгон эдигер! Бойым керечи болгом: аргалу болзо, көстөригерди кодоро тартып, меге берип ийер эдигер! ¹⁶ Эмди не? Слерге чынды айдып, өштүгер боло бердим эмеш пе?

¹⁷ Бу улус слерди бойларына тартып аларга жадылар, же оны жакшыга этпейдилер. Слерди ологро тартылзын деп күүнзеп, бисти айрыштырарга жадылар. ¹⁸ Жагыс та слерле кожо жүреримде эмес, же жаантайын быйанду керектерге тартылып турганыгар жакшы.

¹⁹ Балдарым! Христоско түнейлешпегенчер, бала таап жаткан үй кижичилеп, слер учун ойто кыйналып жадым! ²⁰ Эмди слерде болуп, өскөртө куучындажар эдим, ненин учун дезе слерле не боло бергенин алан кайкап турум.

Авраамнын эки уулы

²¹ Слер, жасактын бийленижинде жүрерге күүнзегендер, меге айдыгар: жасакты аайлап жадыгар ба? ²² Бичилген жок бедиди: «Авраам эки уулду болгон. Бирүзи кул үй кижиден, экинчизи жайым үй кижиден туулган». ²³ Же кулдын уулы эт-каннан туулган, жайым кижинин уулы Кудайдын берген сөзиле туулган. ²⁴ Мында бултаартып

айтканы бар. Бу эки үй кижичи эки кереекле түнейлештирилип жат. Бирүзи – Синай кырда жөптөлгөни, ол – Агарь. Онын балдары кулданышка туулат. ²⁵ Агарь, Аравиядагы Синай кыр, эмдиги Иерусалимге келижет, ненин учун дезе ол бойынын балдарыла кожо кулданышта.

²⁶ Тенгеринин Иерусалими – жайым. Ол бистин энебис. ²⁷ Бичилген жок бедиди:

*«Сүүн, барланбаганы, бала таппаганы!
Кыйгыр, ырга, бала таап кыйналбаганы,
ненин учун дезе,
жанускан үй кижинин балдары айылдузынан көп».*

²⁸ Бис, карындаштар, Исаак ошкожыбыс – берген сөслө туулган балдар. ²⁹ Же ол тушта эт-каннан туулганы, тыннан туулганды истегени чилеп, эмди де истеп жат. ³⁰ Агару Бичик не дийт? – «Кул үй кижичи ле онын уулын сүр, ненин учун дезе кулдын уулы жайым кижинин уулыла кожо энчилебес». ³¹ Онын учун, карындаштар, бис кулдын эмес, жайым кижинин балдары!

Жайымыгарды бербегер

⁵ Жайым жүрзин деп, бисти Христос жайымдаган. Анайдарда, бек турыгар, кулданышка бойыгарды комуттадарга бербегер.

² Бат мен, Павел, слерге айдып турум: бойыгарды томдоорго берзегер, слерге Христостон бир де туза болбос. ³ Томдолып турган не ле кижиге база катап керелеп турум: ол ончо жасакты бүдүрер учурлу.

⁴ Слер, бойыгарды жасакла актап турган улус, Христос жок арттыгар, жакшылыкты жылыттыгар.

⁵ Бис дезе Кудайга бүткенис ажыра акту болорыс деп, тынысла иженип, сакыйдыс. ⁶ Томдолгоны ба, томдолбогоны ба, Христос Иисустын алдында учур жок ине. Же сүүш ажыра болуп турган Кудайга бүдери учурлу.

⁷ Слер жакшы баштадыгар. Чындыкка бакпазын деп, слерди кем токтотты? ⁸ Андый бүдүндирү слерди Кычырып алганынан эмес. ⁹ Бир эмеш ачиткы ончо кулурды ачыдат. ¹⁰ Слер керегинде меге Кайракан бүдүмжи берип жат: слер башкалап сананбазыгар. Слерди түймедип турган кижичи, кем де болзо, кезедилер. ¹¹ Карындаштар, эмди де томдошты жарлап жүрген болзом, мени не учун истеп жадылар? Ол тушта крес буудак болбос эди. ¹² Слерди түймедип турган улус дезе бойындазын кескей.

¹³ Жайым жүрерге кычырылдыгар ине, карындаштар. Жайымыгар жүк эт-каннын керексигенин жеткилдееер арга болбозын. Карын, бой-бойыгарга сүүшле жалчыланыгар. ¹⁴ Ончо жасак бир сөстө салынган: «Бойынды сүүгендий, жуугынды сүүп жүр». ¹⁵ Калак! Челдежип, жижип турган болзогор, кырыжып койдыгар.

Тыннын ла эт-каннын керектери

16 Айдып турум: тынла жүригер, ол тушта эт-каннын кычазына бакпазыгар. 17 Эт-кан тынга удурлашты күүнзейт, тын – эт-канга удурлашты. Олор бой-бойларына удурлажып жадылар. Анайдарда, эдейин дегенди этпейдигер. 18 Же тынга башкартып турган болзогор, слерди Јасак бийлеп болбос.

19 Эт-каннын керектери иле: балыр жүрүм, быяр, токтодынбазы, 20 чалуга бажырыш, илбизин, өштөш, кериш-чугаан, күнүркеш, чукул, өөн-бөкөн, бөлиниш, райрадуга экедечи төгүн үредү, 21 жаман көрүш, өлтүриш, аракыдаш, той-жыргал ла бого түней немелер. Озолондыра айткан эдим, эмди де айдып турум: мынайда кылынып жүргендер Кудайдын Каандыгын энчилебес.

22 Тыннан туулганы: сүүш, сүүнчи, амыр, узакка чыдажыш, быйанзыш, буурзаш, бүдүмжи, 23 робожыш, тудуныш. Мыны ончозын жаргылаар Јасак јок.

24 Же Христостыйы болгон улус бойларынын эдиканын күүнземелиле, кычазыла кожо кере тартып койгон. 25 Тынла жүрүп турган болзобыс, жүрүмисти Тын башкарар учурлу.

26 Јакшыркабайлы, сайгакташпайлы, күйүнишпейли.

Бой-бойыгардын жүктеригерди апарыжыгар

6 Карындаштар! Кандый-бир кинчекке туттурган кижини слер, тынла жүргендер, түзедигер. Же мыны робож тынла эдигер. Бойыгар кинчекке туттурбаска, кажыгар ла бойыгарга аярынкай болыгар. 2 Бой-бойыгардын жүктеригерди апарыжыгар. Анайып, Христостын Јасагын бүдүрип койорыгар. 3 Кем де эмес бойы, бойын кем де деп бодогон кижини, бойын бойы

астырат. 4 Кажы ла кижини бойынын керектерин ченезин, ол тушта өскө улустан эмес, бойы бойында јаарду алар. 5 Кажы ла кижини бойынын жүгин апарар ине.

6 Сөслө үредү алып турган кижини үредүчизиле ончо јакшыла үлешсин.

7 Аспагар! Кудайды электеер арга јок. Кижини нени үрендеер, оны јууп алар. 8 Эт-канына болуп үрендеечи, эт-каннан чирип турганды јууп алар; Тынга болуп үрендеечи, Тыннан үргүлди жүрүмди јууп алар. 9 Јакшыны эдип, јобобойлы. Уйдабазыбыс, бойынын өйинде түжүмди јууп аларыс. 10 Анайдарда, эм тура өй бар тушта, ончо улуска јакшыны эдели, анчада ла бүдүп турган улузуска.

11 Бу јаан таныктарды көрүп турыгар ба? Олорды мен слерге акту бойымнын колымла бичидим.

12 Слерди томдонзын деп албадап тургандар улуска јаарар күүндү. Олор мыны Христостын крезини учун сүрдүрбеске болуп эдедилер. 13 Олор, томдолгон до болзо, бойлары Јасакты бүдүрбейдилер, слерди дезе тыш керектеригерле мактанарга, томдолзын деп күүнзейдилер. 14 Исус Христос Кайраканыстын крезинен башка, Мен неле де мактанар күүним јок. Бу крестинг шылтузында меге телекей өлүп калган, мен телекейге өлүп калгам. 15 Кижини томдолгон бо, томдолбогон бо, Христос Исустын Бойында бир де учур јок ине. Же ол Кудайдын јаны јайалганы боло бергени учурлу. 16 Бу ээжиле жүрүп турган улуска, Кудайдын Израилине амыр ла быйан јетсин.

17 Адакыда айдарым бу: мени кем де јоботпозын, ненин учун дезе эди-канымда Исус Кайраканнын сорбуларын алып жүрүм.

18 Исус Христос Кайраканыстын јакшылыгы слердин тыныгарла болгой, карындаштар. Аминь.

Ефестегилерге

1 Кудайдын табыла Христос Иисустын апостолы Павелден – Ефесте журтаган агаруларга, Христос Иисустын Бойында чындык улуска.

2 Слерге Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнанг якшылык ла амыр жетсин.

Павелдин мўргүзи

3 Кудай, Иисус Христос Кайракананыстын Адазы, алказын! Ол бисти тенеридеги ончо тын алкыжыла Христостын Бойында алкаган. **4** Сүүште жүрзин деп, Онын алдында агару ла жек жок болзын деп, Ол бисти телекей жайалардан озо Христостын Бойында талдап алган. **5** Адазынын күүнин бүдүрген ле Ого жараарыла эткен Христос ажыра Кудай бисти Бойына балазынарын озолондыра темдектеп алган. **6** Онын улу якшылыгы учун алказын деп, Ол мыны эткен. Бу якшылыкты биске карузыган Уулынын Бойында сыйлаган. **7** Онын Бойында ла Онын каны ажыра биске жайым берилген, кинчектерис ташталган. Кудай мыны Бойынын якшылыгынын байлыгыла эткен. **8** Бу якшылыкты Ол биске артыктай ийип, ончо ойгорлык ла ондош берген. **9** Христос канайып акту бойынын күүниле эткенин көргүзип, бу ажыра Бойынын күүнинин жажыдын ачкан. **10** Ой jedип келерде, Ол мыны эткен. Онын амадузы – ончозынын бажында Христосты тудуп, Онын Бойында тенеридезин ле жердезин ончозын бириктирери. **11** Элден озо Христоско иженип жүрген бойлорыс Кудайдын магын алказын деп, Онын Бойынан энчи алзын деп, Ол биске озолондыра темдектеген, ненин учун дезе, Кудай ончозын Бойынын умзанганыла, күүниле эдет. **13** Онын Бойында слер де чындыктын сөзин – слердин аргадажыгар керегинде Сүүнчилү Жарды угала, Ого бүдереерде, Кудай слерге тагма тургускан. Мынызы – слерге берер болгон Агару Тын. **14** Ол энчибисти аларыс деп, биске бүдүмжи эдип, Кудайдыйы болгон улус жайымдалзын ла Онын магы алказын деп берилген.

15 Бат онын учун мен де, Иисус Кайраканга бүткенигер ле ончо агаруларга сүүжигер керегинде угала, **16** слер учун Кудайга жаантайын алкыш жетирип, слерди эске алынып, мўргийдим: **17** Иисус Христос Кайракананыстын Кудайы, мактын Адазы, Бойын билип алзын деп, слерге ойгорлыктын ла ачылтанын Тынын берзин, **18** жүректеригердин

көстөрүн жарытсын, Ол слерди не ижемжиге кычырып алганын, агарулар алып турган Онын мактулу энчизинин байлыгы кандый болгонын билип алзын деп; **19** Ого бүдүп жүрген бистердин бойыбыста иштеп турган Онын күчи кандый улу-жаан болгонын билип алыгар деп, мўргип жадым. **20** Бу ок күчле Кудай Христостын Бойында иштеп, Оны тиргизип, тенериде Оны Бойынын он жанына отургыскан. **21** Кудай Оны ончо башталгалардан ла өрөги жандардан, күчтүлөрдө ле каандыктардан бийик эткен; Онын ады-жолун жагыс та бу чактагы эмес, же келер өйлөрдөги адалатан аттардан бийик эткен. **22** Кудай ончозын Онын буды алдына бактырып, Оны ончозынан бийик, Серкпенин Бажы эткен. **23** Серкпе дезе Христостын Эди-Каны, Ол оны толо эдип, ончозын ончозында толтырат.

Өлүмнөң – жүрүмгө

2 Слер керегинде айтса, жазыктарыгардан ла кинчектеригерден улам өлүп калган болгоныгар. **2** Ол тушта ологорго алдыртып, бу телекейдин чўм-жаңдарыла жүргенигер, кейде бийлеген башкараачыга бакканыгар. Ол – тын, ол эмди Кудайга удурлажып турган улустын бойында иштейт. **3** Олордын ортозында ончобыс ол тушта эт-каннын кыказыла жүргенис, эт-каннын ла санаанын күүнин бүдүргенис, арткан улус чылап, бүткен бүдүмисле «чугулдын балдары» болгоныс. **4** Же быйаныла бай Кудай бисти Бойынын улу сүүжиле сүүген. **5** Ол ончобысты, жазыктардан улам өлүп калган бойлорысты, Христоско кожо тындандырган, – слер база якшылыкка аргадалдыгар, – **6** Ол бисти Христос Иисусла кожо тиргизип, тенериде Оныла кожо отургыскан. **7** Мынызыла Христос Иисустын Бойында биске якшылыгынын ла быйанзагынын учы-куйузы жок байлыгын келер чактарда ачар күүндү болгон. **8** Слер Кудайга бүдүп, Онын якшылыгыла аргадалганыгар. Бу кайрал эмес, оны Кудай тегин берген. **9** Кем де мактанбазын деп, эткен керектеригер де учун аргадалбадыгар. **10** Бис Кудайдын жайааны ине, быйанду керектер этсин деп, Ол бисти Христос Иисус ажыра жайаган. Мыны Кудай биске озолондыра темдектеп койгон.

Христостын Бойында бирлик

11 Онын учун слер качан да эт-каннын керектериле жүрген кара жандулар болгоныгарды

ундыбагар. Слерди «томдолбогон улус» дежетен. Анайда бойлоры кижинин колыла томдолгон улус айдыжатын. ¹² Ол өйдө Христос жок жүргенигер, Израильдин калыгына өскө жердин улузы болгоныгар. Кудайдын кереези ле Онын берген сөзи слерге өскө болгон. Слер бу телекейде ижемжи ле Кудай жок жүргенигер. ¹³ Эмди дезе слер, качан да Кудайдан ыраак болгон бойыгар, Христос Иисустын Бойында Онын каны ажыра жуук боло бердигер. ¹⁴ Ол бистин амырыс ине. Ол экүден бирү эткен, бисти бөлиичи өштөжүнин бөлинтизин Бойынын Эди-Каныла бускан, ¹⁵ Жасактын эжилерин ле некелтелерин токтоткон. Онын амадузы – эки кижиден Бойында Бойы бир жаңы кижини жайап, амырды жеткилдеери; ¹⁶ Бойыла өштөжүни жоголтып, керү агаш ажыра бир эт-канда экүни Кудайла жараштыраы. ¹⁷ Ол келип, слерге, ыраак та, жуук та болгондорго, амырды жарлыктаган. ¹⁸ Онын учун олор до, бис те Христос ажыра Адага бир Тында кирер аргабыс бар.

¹⁹ Анайдарда, слер өскө жердин улузы да, көчүп келген улус та эмезигер, же агаруларла кожо жаңыс жердин улузы, Кудайдын улузы боло бердигер. ²⁰ Слер анайда ок апостолдор ло жарлыкчылар салган төскө турагарды тудуп жадыгар. Бу төстин баш тажы – Христос Иисус. ²¹ Ол тудулып жатканды тудуштырат, онызы көдүрилип, Кайраканын агару байзыны боло берет. ²² Оныла кожо кажыгар ла Кудайдын Тыны жүрген тура боло бередигер.

Павелдин өскө калыктарга жалчы болуп иштегени

3 Бого болуп мен, Павел, кара жаңдулар болгон слер учун Христос Иисустын кижендүзи боло бергем. ² Слерге болуп меге берилген Кудайдын жакшылыгы канайда иштеп, тудуп турганын слер уккан эмейигер. ³ Кудай меге ачылта ажыра Онын жажыдын билерин берген. Ол керегинде өрө кыскарта бичиген эдим. ⁴ Мыны кычырып, Христостын жажыдын канайып ондоп турганымды билип аларыгар. ⁵ Бу жажытты кижиликтин башкыдагы үйелерине билери берилбеген, ол эмди Тын ажыра Кудайдын агару апостолдорына ла жарлыкчыларга ачылган. ⁶ Ончо калыктар да бир эт-каннын үйези боло берип, ол ок энчини алзын деп, Сүүнчилү Жарда Иисус Христос ажыра Кудай берген сөс олордыйы да боло берзин деп, бу жажытты ачканы ол. ⁷ Меге сыйлалган жакшылыкла бу Сүүнчилү Жардын жалчызы болуп калгам. Бу Онын күчинин ижи ажыра болгон. ⁸ Меге, агару улус ортодо неге де турбас кижиге, Христостын сагышла билип албас байлыгын өскө калыктарга жарлазын деп, бу жакшылык берилген. ⁹ Анайда ок Кудай нени эдерге умзанганынын жажыды неде болгонын ончозына ачары берилген. Бу жажыт дезе ончоно жайаган Кудайдын, ончоно төзөгөн Иисус Христостын Бойында чактардын башталганынан ала жажырылган. ¹⁰ Эмди тенеридеги жаандарга ла жаңдарга Кудайдын ойгорлыгы ончо жүзүндериле

Серкпе ажыра ачылзын деп, бу жакшылык берилген. ¹¹ Мыны Кудай Бойынын жажын-чакка умзаныжы аайынча эдип, Христос Иисус Кайраканыстын Бойында бүдүрген. ¹² Оныла бирлик болуп, Ого бүдүп, Кудайга жүректерис ачык ла бүдүмжилү кирер аргабыс бар. ¹³ Онын учун слерди сурап турум: слерге болуп кыйналып жүргемде, сүригер түшпезин, ненин учун дезе, бу слердин магыгар.

Христостын сүүжи

¹⁴ Бого болуп Иисус Христос Кайраканыстын Адазы алдында тизеленип жадым. ¹⁵ Онын ады-жолынан тенеридеги ле жердеги кандый ла ук-төс бойынын ады-жолун алган. ¹⁶ Ол слерге Бойынын магынын байлыгынан күч берип, Бойынын Тыны ажыра слердин көксигерди бек этсин деп, ¹⁷ Кудайга бүткенигер ажыра Христос жүректеригерде жүрзин деп, ¹⁸ тазылыгар ла төзигер сүүш болзын деп, мүргип турум. Ол тушта ончо агаруларла кожо Христостын сүүжинин элбегин ле узунун, бийигин ле теренин ондоор, ¹⁹ ол кижинин билгиринен бийик те болзо, билер аргалу болорыгар. Ол тушта Кудайдын толо кемине жедеригер.

²⁰ Кудай дезе бистин бойыбыста иштеп турган күчиле нени сураганыстан эмезе сананганыстан чик-жок көпти эдер аргалу. ²¹ Ого Иисус Христостын Бойындагы Серкпеде үйеден үйеге үргүлжи чакка мак! Аминь.

Эт-каннын бирлиги

4 Анайдарда, мен, Кайраканга болуп кижендү бойым, слерди жайнап турум: слерди Кудай кычырып алган кычыруга турар эдип жүригер. ² Жаантайын робош ло ымжак болыгар, бой-бойыгарга буурзап жүрерге кичеенигер. ³ Бойыгар ортодо амырды чеберлеп, Тыннын бирлигин корулап аларга ончо күчигерди салыгар. ⁴ Эт-кан жаңыс, Тын жаңыс, ненин учун дезе слерди Кудай кычырып алган ижемжи жаңыс. ⁵ Кайракан жаңыс, Кудайга бүдетени жаңыс, креске түжетени жаңыс. ⁶ Ончозынын Кудайы ла Адазы жаңыс. Ол ончозынын бажында, ончозы ажыра ла ончозында.

⁷ Же бистин кажыбыска ла Христостын берип турган кемиле жакшылык берилген. ⁸ Онын учун айдылган: «Ол улусты олжологондорды олжолоп, бийикке көдүрилип, улуска сый берген». ⁹ Же «көдүрилген» дегени ол не болотон? Ол башкыда жердин эн теренине түшкен дегени эмес бедиди? ¹⁰ Ол түшкени эди, ончозын бүдүрүп койорго, Ол ок ончо тенерилерден бийик көдүрилгени эди. ¹¹ Ол кезигин апостолдор, кезигин – жарлыкчылар, кезигин – күдүчилер ле үредүчилер эдип тургускан. ¹² Агарулар Кудайдын керегине жүрерге ле Христостын Эди-Канын – Серкпени тыныдарга

белен болзын деп, Ол мынайда эткен. ¹³ Кудайга бүдеринде ле Онын Уулын билип аларында ончобыс бирликке жетсин деп, Христостын толо кемине једип, эр кемине табышкан улус болзын деп, мынайда эдилген. ¹⁴ Ол тушта база кичү балдар болбозыс, салкындык кубулчан не ле үредү бисти түймедип, баштап апарбас. Бу үредү астырышка экелип турган кижинин төгүннен ле сүмезинен улам табылат. ¹⁵ Карын, чынды сүүште айдып, Ого ончозында түнейлежип, өзөрибис. Ол – Христос, Бажы эди. ¹⁶ Онын шылтузында ончо эткан – Серкпе бириктирилген, онын ончо үйелери бой-бойыла бек колбулу, олордын кажызы ла бойынын ижин эдер аргалу кемиле эдет, ончо эткан өзүп, сүүште тудулат.

Башкыдагы жүрүм ле яны жүрүм

¹⁷ Анайдарда, Кайраканнын алдында айдып ла керелеп турум: бойлорынын сандыртту санаазыла жүрген кара жандулар чылап база жүрбегер.

¹⁸ Олордын санаазы карачкыда, олор Кудайдын жүрүминен бөлилген, ненин учун дезе Оны билип алар күүндери жок, жүректери катуланган. ¹⁹ Олор нени де сеспей барып, бойлорын балыр жүрүмге берип, кандый ла быяр керектерди тойор-канарын билбей эдип жадылар. ²⁰ Слер дезе Христосты билип алдыгар, мынызы слерди өскөгө үредет.

²¹ Оны уктыгар, Онын Бойынан үрендигер, ненин учун дезе чындык Иисустын Бойында.

²² Башкыдагы жүрүмгерди артырарга, төгүн кычаларга алдырып, чирип јаткан бойыгардагы јебрен кижиден мойноорго үрендигер. ²³ Анайда ок санаагарды тынла јангыртып, ²⁴ Кудайга түнейлеп, чындаптан акту ла агару эдип јайалган јаны кижини бойыгарга алынарга үрендигер.

²⁵ Онын учун меке-төгүннен мойногор, *кажыгар ла бойыгардын жуук кижигерге чынды айдыгар*, ненин учун дезе, бис бой-бойыбыска – бир этканнын үйелери. ²⁶ *Чугулданып, кинчек этпегер*. Күн ашкалакта, чугулыгар өчүп калгай. ²⁷ Көрмөскө јер бербегер. ²⁸ Ууры эткен кижини мынан ары ууры этпезин. Карын, не-немеден тутакту жүрген кижиле үлежерге, тузалу неме эдип, акту бойынын колыла иштезин. ²⁹ Оозыгардан бир де јаман сөс чыкпазын, јаныс ла бүдерине үредер ле угуп турган улуска јакшылык береечи сөстөр чыксын.

³⁰ Кудайдын Агару Тынын кунуктырбагар. Јайымдалар күнге деп, слерге Онын таңмазы тургузылган. ³¹ Не ле ачыныш, чугулданыш, атыланыш, кыйгырыш, јамандаш өскө дө јаманла кожо слерден ыразын. ³² Је бой-бойыгарга быйанзак, буурзак болыгар. Кудай Христостын Бойында јаманыгарды таштаганы чылап, слер де бой-бойыгардын јаманыгарды таштагар.

Јарыктын балдары чылап жүригер

⁵ Анайдарда, сүүген балдар чылап, Кудайга түнейлежип, ² сүүште жүригер. Анайып Христос то бисти сүүп, јараш ытту берү чилеп, Кудайга јараар тайылга чылап, бис учун Бойын берген. ³ Балыр жүрүм, быяр, ачыркаш деген немелер ортогордо адалбас та учурлу. Андый немелер агаруларга јарабас. ⁴ Анайда ок слерге багай, кей сөстөр айдарга, улус шоодорго јарабас. Онын ордына Кудайга алкыш јетиригер. ⁵ Билип жүригер дейдим, балыр жүрүмдү, быяр улус, акча-јөбөжөгө чалуга чылап бажырып турган улус Христостын ла Кудайдын Каандыгында энчи албай јат. ⁶ Андый улус Кудайга удурлажат, олорго Онын чугулы келип јат. Слерди кей сөстөрлө кижини мекелебизин.

⁷ Олордын эдип жүрген керектеринде кожо турушпагар. ⁸ Слер качан да карануй болгон эдигер, эмди слер – Кайраканнын Бойындагы јарык. Андый болгондо, јарыктын балдары чылап жүригер. ⁹ Тын быйанзак болорын, чындыкты ла чынды тууйт ине. ¹⁰ Кудайга не јарап турганын билип алыгар. ¹¹ Карачкынын нени де туубас керектеринде турушпагар. Карын, олорды иле эдигер. ¹² Олордын јажытту эдип турганын айдарга да уйатту ине. ¹³ Иле эдилеп турган ончо неме јарыкта ачылат. Јарыкка ачык ончо неме – јарык бойы. ¹⁴ Онын учун айдылган:

«Ойгон, уйуктап јатканы! Тирил!
Сени Христос јарыдар».

¹⁵ Анайдарда, эдип жүргенигерди ајарыгар! Санаа-укаазы жок улус чылап эмес, керсү улус чылап эдип жүригер. ¹⁶ Ойди баалагар, ненин учун дезе күндер јаманды экелип јат. ¹⁷ Онын учун санаа-укаа жок болбогор, је Кайраканнын күүни незинде болгонын ондоп алыгар. ¹⁸ Ичинбегер, мынызы слерди јайрадып јат. Онын ордына Тыннан толтырыныгар. ¹⁹ Кожо сарындар, мак јанарлар, тыннан берилген јанарлар айдыгар. Јанарлап, Кайраканды бастыра жүрегерден мактагар. ²⁰ Иисус Христос Кайраканыстын адында ончозы учун Ада Кудайга јаантайын алкыш јетиригер. ²¹ Кудайдан аяап, бой-бойыгарга багып жүригер.

Үйлери ле өбөөндөри

²² Үй улус, өбөөндөрөөргө Кайраканга чылап багыгар. ²³ Христос – Серкпенин бажы база этканнын аргадаачызы чылап, өбөөни де үйинин бажы болуп јат. ²⁴ Серкпе Христоско багып турганы чылап, үйлери де өбөөндөрине ончозында багар учурлу.

²⁵ Эрлер, Христос Серкпени сүүгени чилеп, слер де үйлеригерди сүүгер. Оны Кудайдын сөзиле јунуп, арутап, Ого учурлайын деп, Ол Серкпе учун Бойын берген. ²⁷ Бойынын алдында мактулу Серкпе боло берзин, ондо эмеш те кир, једикпес, бого түней өскө дө немелер жок болзын, је ол агару ла јек жок болзын деп, Ол күүнзеген. ²⁸ Анайып, акту бойлорынын эди-канын чылап, өбөөндөри де

үйлерин сүүр учурлу. Үйин сүүгени, бойын бойы сүүгени ол. ²⁹ Кем де качан да бойынын эди-канын жаман көрбөгөн. Карын, оны азырайт, кичеейт, Кайракан Серкпени чилеп, ³⁰ ненин учун дезе, бис – Онын эди-канынын үйелери, Онын эди-канынан ла Онын үйе-сөөктөринен болорыс. ³¹ *Бат онын учун кижиде адазын ла энезин артырып, үйине жапшынар. Экү бир эт-кан боло берер.* ³² Бу улу жажыт. Мен Христос ло Серкпе керегинде айдадым. ³³ Анайып кажыгар ла бойын бойы чылап, үйин сүүзин. Үйи дезе өбөгөннин тооп жүрзин.

Балдар ла ада-энелер

⁶ Балдар, Кайраканга болуп ада-энегерге уккур болыгар, онызы чын болор. ² *«Аданды ла энеңди тооп жүр»*, бу – Кудайдын берген сөзи бар баштапкы жакылта: ³ *«Ол тушта сегое жакшы болор, жерде узак жаш жажаарын».*

⁴ Слер де, адалар, балдарыгарды ачындырбагар! Же Кайракан канайып үреткен ле жакыган эди, оларды анайып чыдадыгар.

Кулдар ла бийлер

⁵ Кулдар, айап ла ширтилдеп, жүректеригер ачык болуп, жердеги бийлеригерге Христоско чылап багыгар. ⁶ Жалканчыктар чылап, улус көрзин деп эмес, же бастыра жүрегинен Кудайдын күүнин бүдүрүп жүрген Христостын кулдары чылап багыгар. ⁷ Улуска эмес, Кайраканга чылап кичеенип жалчы болуп жүригер. ⁸ Билип жүригер, кандый ла быйанду керек учун, оны кул да, жайым да кижиде эткен болзо, Кайракан кайралдаар.

⁹ Слер де, бийлер, кулдарла база анайда тудуныгар, ологорго кату болбогор. Олордо до, слерде де тенгериде Кайракан барын ундыбагар. Ол улусты ылгабай жат.

Кудайдын мылтык-жепселин алыгар

¹⁰ Адакыда айдайын дегеним бу, карындаштар: Кайраканнын Бойында, Онын ийдезиле, күчиле

тыныдыныгар. ¹¹ Көрмөстин куурмакту керектерине удур турарга, Кудайдын мылтык-жепселин жүктенип алыгар. ¹² Бис кижинин бойына удур тартыжып турган эмезибис, же бис башталгаларга удур, өрөги жандаларга удур, карачкынын башчыларынын бу телекейине удур, тенгеридеги жаманнын тындарына удур тартыжып жадыбыс. ¹³ Онын учун жаман күн жеде конзо, ологорго удур турар аргалу болорго, ончозын өдөлө, туруп чыдаарга, Кудайдын мылтык-жепселин алыгар.

¹⁴ Анайдарда, бек турыгар! Чындыкла курчаныгар. Слердин актугар слердин көө-куйагаар болгой.

¹⁵ Амыр керегинде Сүүнчилү Жар жарлаарга белен болгоныгар бутка кийген өдүгер болзын. ¹⁶ Мынан башка, бүдеринин куйагын алыгар, оныла жаманнын кызыган ончо согоондорун өчүрүп ийеригер. ¹⁷ База аргадаштын жуучыл бөрүгин алыгар, онон тыннын кылыжын – Кудайдын сөзин.

¹⁸ Мүргип, жаантайын Кудайдан сурагар. Слерге Тыннын берип турганыла, нени керексип турганыгарды ончозын сурап, мүргигер. Бого болуп сергек, турумкай болыгар, ончо агарулар учун сурагар. ¹⁹ Айдып баштазам, Кудай меге керектү сөстөр берзин деп, Сүүнчилү Жардын жажыдын ачыгынча жарлазын деп, мен де учун сурагар. ²⁰ Мен анайда ла жарлаар учурлу. Мен онын кижендү элчизи.

²¹ Менин айалгаларымды слерди де билзин деп, слерге ончозын Тихик жетирер. Ол менин карузыган карындажым ла Кайраканнын чындык жалчызы. ²² Бистин керектерис керегинде айдып, жүректеригерди сергитсин деп, оны слерге ийип жадырым.

²³ Слерге, карындаштар, Ада Кудайдан ла Иисус Христос Кайраканнан амыр, сүүш ле бүдери болзын. ²⁴ Иисус Христос Кайраканнысты өлбөс сүүшле сүүп жүрген ончо улуска жакшылык болзын. Аминь.

Филиппыдагыларга

1 Иисус Христостын кулдары Павелден ле Тимофейден – Филиппыда журтаган, Христос Иисустыйы болгон, епископтор ло диакондор башкарган ончо агаруларга.

2 Слерге Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнанг jakшылык ла амыр жетсин.

Павелдин мўргўзи

3 Кажы ла сайын слерди эске алынгамда, слер учун Кудайымга алкыш-быйан айдадым. **4** Ончогор учун жаантайын сурап, сўўнип мўргийдим, **5** ненин учун дезе баштапкы кўннен ала эмдиге жетире Сўўнчилў Жарды жарлаар керекте мениле кожо туружып жадыгар. **6** Слердин жүрегеерде быйанду керек баштаган Кудай оны Иисус Христос келер кўнге жетире түгезип койор деп, мен бўдўп жадым. **7** Ончогор керегинде санааларым андый ла болор учурлу, ненин учун дезе слер менин жүрегимде. Кижендў де тужымда, Сўўнчилў Жарды корып, онын чынын көргўзип те тургамда, меге Кудай берген jakшылыкты алып жадыгар. **8** Кудай менин керечим, мен слерди сўрекей сўўп жадым, бу сўўш Иисус Христостын өзөгинен чыгат.

9 Чынды билип аларында, не ле сезимде сўўжигер там ла там өссин. Ченейле, эн артыгын талдап алып, Христос келер кўнде ару, бузук жок болыгар. Кудай макталзын ла алкалзын, Иисус Христостын болужыла жаантайын быйанду керектер эдигер. Бу ончозы учун мен мўргип турум.

Жүрўм – Христос

12 Слерди билзин деп турум, карындаштар: мениле не болгоны Сўўнчилў Жарды ичкерледерине камаанын жетирген. **13** Анайып, Христоско болуп кижендў жүргеним каганнын өргөөзинин ончо каруулына ла көп өскө улуска жарлала берген. **14** Менин киженимнен Кайраканнын Бойындагы карындаштардын көп сабазы көдўрини алып, Кудайдын сөзин там тидим ле жалтанбай жарлыктап баштагандар. **15** Чындап, кезиктери Христосты кўйўнип ле сөс блаажарга кўўнзеп жарлыктайдылар, өскөлөри – быйанды эдерге кўўнзеп. **16** Олор кижендў жүргениме ўзеери ачу-корон кожорго, бойлорын көргўзерге кўўнзеп, Христосты акту жүректен жарлыктабайдылар. **17** Оскөзи Сўўнчилў Жарды корулаарга тургузылганымды билип, мыны сўўп эдип жадылар.

18 Мынанг не? Христосты канайып та жарлыктаза, экижўстенип те, акту жүректен де жарлыктаза, мен ого до сўўнип жадым. Мынанг да ары сўўнерим,

19 ненин учун дезе мынызы слердин мўргигенеерле, Иисус Христостын Тынынын болужыла меге аргадаш экелерин билерим. **20** Мен сакып ла иженип жадым: уйалбазым, карын, ачык-жарык болорым. Эмди де, жаантайын чылап, жүрўмим ажыра ба, эмезе өлўмим ажыра ба Христос менин бойымда улуркадылар. **21** Меге жүрўм – ол Христос, өлзөм дө кирелтелў болорым. **22** Эт-кандуда жүрўп, тузалу иш эдип турган болзом, нени талдап аларын билбей турум. **23** Мен эки жандай кыстадып койгом: өлўп, Христосло кожо болор кўўним бар, ненин учун дезе мынызы чик-жок артык. **24** Же эт-кандуда жүретеним слерге керектў. **25** Мен чын ла билип жадым: слердин жедимигерге ле Кудайга бўдериндеги сўўнчиге болуп ончогорло кожо артып каларым. **26** Слерге ойто келзем, Христос Иисусла оморкоор онон көп арга берерим.

27 Христостын Сўўнчилў Жарына жарамыкту болуп жүригер. Келзем, көрўйин деп, эмезе келбезем, угайын деп: Сўўнчилў Жарга бўдери учун бирлик кўўн-санаалу тартыжып, бир тында турганыгарды, **28** слерге удурлашкан улустан бир де жалтанбай жүргенигерди. Мынызы олорго жайрадунын иле темдеги болор, слерге – аргадаштын. Мыны Кудай эдер. **29** Слерге Христоско болуп Ого жангыс та бўдери эмес, же тартыжып, Ол учун кыйналары берилген. Бу тартыжуны өдўп турганымды билеригер, эмди де мен керегинде угадыгар.

Слердин шўўлтегер Христостын шўўлтезиндий болор учурлу

2 Анайдарда, слерде Христостын Бойында көкүдў бар болзо, сўўштен токынал бар болзо, Агару Тынла бирлик бар болзо, быйанзыш ла буурзаш бар болзо, **2** сўўнчимди толо эдигер: шўўлтегер жангыс, сўўжигер жангыс болзын, тыныгар жангыс, санаагар жангыс болзын. **3** Сөс блаажарга кўўнзеп эмезе бийиркеп, нени де этпегер, карын, бойыгар керегинде жобош сананып, өскө улусты бойыгардан бийик деп бодогор. **4** Кажыгар ла бойындайын эмес, же кажыгар ла өскө дө улустыйын сананзын. **5** Слердин шўўлтегер Христос Иисустын шўўлтезиндий болор учурлу. **6** Ол, бўткен бўдўмиле Кудай бойы, Кудайга тенг болорын ууры деп бодобогон. **7** Же Бойын кем де эмес эдип,

кулдын бүткен бүдүмин алынган, улуска түнейленип, бүдүмиле кижидий боло берген. ⁸ Өлөргө, керү агашта да өлөргө жетире уккур болуп, жобожыдынган. ⁹ Онын учун Кудай да Оны бийиктедип, Ого ончо аттардан бийик ат-юл берген. ¹⁰ Иисус Христос Ада Кудайдын магына Кайракан болгонын ончо тилдер жарлазын деп, Иисустын ады-юлы алдында ончозы – тенгеридези, жердези, жердин алдындазы тизелензин.

Кудай бисти ууландырат

¹² Анайдарда, кару улузым, слерле кожо до, жок то болорымда сөс уккур болгоныгар. Эмди де, слерле кожо эмес тужымда, онон уккур болыгар; аяап ла ширтилдеп, бойыгарды аргадап, ижигерди улалтыгар, ¹³ ненин учун дезе, Кудай слердин бойыгарда күүн жайап, слерди ууландырып, Бойынын жакшылыкту күүниле эдет. ¹⁴ Кинчектү ле балыр жүрүмдү үйе ортодо жек жок ло ару болорго, Кудайдын жек жок балдары болорго, нени де этсегер, комыдабай ла эренгистелбей эдигер. ¹⁵ Жүрүм берип турган сөстөн бек тудунып, телекейдеги жарыткыштар чылап жаркындалыгар. Ол тушта темей кичеенбегем ле темей көп иштебегем деп, Христос келер күнде слерле мактанарым. ¹⁷ Же мен слердин тайылгага урулта чылап урулып, слердин бүдүп, абыстап жүргенигерге болужып турган болзом, сүүнип жадым, анайда ок ончогорло кожо сүүнип жадым. ¹⁸ Бого слер де сүүнигер, мениле кожо сүүнигер.

Тимофей ле Епафродит

¹⁹ Иисус Кайраканнын табы болзо, слерге удабас Тимофейди ийерим деп, иженип турум. Слердин керектеригер кандый болгонын билеле, токынаар эдим. ²⁰ Менде Тимофейден башка, слерге чын килемжи эдип турган, мениле жаңыс шүүлтелү кижии жок. ²¹ Ончо улус Иисус Христостыйын эмес, бойындыын бедиреп жадылар. ²² Ол дезе Сүүнчилү Жарга иштеп, уулы адазына болушканы чылап, меге болужып, чындык болгонын көргүскен деп билеригер. ²³ Анайдарда, мениле не болорын билип алзам, оны ол ло тарый ийерим деп, иженип турум. ²⁴ Бойым да слерге удабас келерим деп, меге Кайракан бүдүмжи берип жат.

²⁵ Слерге Епафродит карындажымды ийер керек деп бодоп турум. Ол мениле кожо иштеп, кожо тартыжу өдүп турган кижии деп билеригер. Ол керексигенимде меге болушсын деп, оны меге слер ийген эдигер. ²⁶ Же ол оору деп, слерге табыш жедерде, тын санааркап, ончогорды көрөргө сүрекей күүнзеп жат. ²⁷ Чындап та, ол өлөрдин бери жанында оору болгон, же Кудай ого буурзаган; жаңыс та ого эмес, кунугыма кунук кожылбазын деп, меге де буурзаган. ²⁸ Онын учун оны ойто көрөлө, слерди сүүнзин, ас кунугайын деп, тын күүнзеп ийип жадым. ²⁹ Анайдарда, оны Кайракан жууткан

чылап, сүүнип жуудып, андый улусты тооп жүригер. ³⁰ Бойыгар меге жетирип болбогон болушты жетирерге, ол Христостын кереги учун өлүмнин кырында, жүрүми жеткерде болгон ине.

Христоско бүткени ажыра акталары

³ Анайдарда, карындаштар, Кайраканнын Бойында сүүнигер. Слерге ол ло керегинде бичийтени меге күч эмес, же слерди бу корулап алар.

² «Ийттерден» чеберленигер, жаман эдип турган улустан чеберленигер, эт-кандагы томдоштон чеберленигер, ³ ненин учун дезе чындаптан томдолгон улус – ол бис, Кудайга Тынла бажырып, Христос Иисусла мактанып, тыш керектерге иженбей жүрген бойлорыс. ⁴ Кем де тыш жаңыс бүдүрип, ого ижемжи салып турган болзо, мен онон көп иженер эдим. ⁵ Мен сегизинчи күнде томдолгом, Израиль калыгынан, Вениамин угынан бүткөм, су-еврей болорым. Фарисей бойым, Жасакты кыйбай бүдүргөм, ⁶ бойымнын жүткимелимле Серкпени истегем, Жасактагы чындыкка жек жок болгом. ⁷ Же ол тушта нени кирелте деп бодогом, оны эмди Христосты билип алала, коромжы деп бодоп жадым. ⁸ Эйе, Христос Иисус Кайраканымды билип алатанына көрө ончозын коромжы деп бодойдым. Ого болуп ончозын жылытып, Христос менийи болзын деп, ончозын чөпкө бодогом. ⁹ Жасакты бүдүргеним ажыра эмес, Христоско бүткеним ажыра акталарга, Онын Бойында жүрейин деп жүткийдим. Бу акташты кижинин бүткени ажыра Кудай берип жат. ¹⁰ Христостын кыйынын үлежип, Ол өлгөни чилеп өлүп, Онын Бойын, Оны тиргискен күчти билип аларга күүнзеп, ¹¹ тирилишке жединерим деп, иженип жадым.

Амадуга жүткиш

¹² Мен бого жедингеним эмезе толо кемдү болуп калганым учун мынайда айдып турган эмезим, же мен амадуга жүткийдим, бу амадуга болуп Христос мени жуудып алган. ¹³ Карындаштар, мен бойымды бого жедингем деп бодобойдым, жүк кийнимдезин ундып, ичкеризине ууланып, ¹⁴ амадуга – Христос Иисустын Бойында Кудай кычырып турган кайралга жүткийдим. ¹⁵ Анайдарда, эр кемине жеткенис анайда сананар учурлу. Кандый-бир неме керегинде башка сананып жүрген болзогор, мыны да Кудай слерге ачар. ¹⁶ Же бис неге жедип алганыс, анайда ла сананар, ол ээжиле жүрер учурлу.

¹⁷ Менен тем алыгар, карындаштар, бис слерге берген темле жүрүп турган улуска ажарыгар. ¹⁸ Көп улус Христостын керү агажынын оштүлери чилеп жүрет ине. Олор керегинде слерге улайын айткам, эмди керек дезе көстөрим де жашталып айдып турум. ¹⁹ Олордын учы – жайраду, олордын кудайы – ич-карын, олордын мактанып турганы олорго уят болор; олор жердийин сананып жадылар.

²⁰ Бистин орооныс – тенгериде. Оноортынан Аргадаачыны – Иисус Христос Кайраканды сакып жадыбыс. ²¹ Ол бистин неге де турбас эдиканыбысты кубултып, Бойынын мактулу эдиканына кеберлеш эдер. Ол мыны Бойына ончозын бактырып турган күчле эдер.

Алкыш сөстөр

4 Анайдарда, кару ла күүним салган карындаштарым, сүүнчим ле кайралым, Кайраканнан бек тудуныгар, кару улузым.

² Еводияны жайнап турум, Синтихияны жайнап турум: Кайраканга болуп жүрген улус чылап, ол ло керегинде сананыгар. ³ Эйе, сени де, мениле кожо чындык иштеп жүрген нөкөримди, сурап турум: бу үй улуска болуш. Олор экү мениле, Климентле кожо, ады-жолдоры жүрүмнин бичигинде бичилген өскө дө ишчилерле кожо Сүүнчилү Жарды жарлап, көп иштеп жүрген эдилер.

⁴ Кайраканнын Бойында жаантайын сүүнигер, база айдадым: сүүнигер! ⁵ Күүнзек болгоныгарды ончо улус көрзин. Кайракан жуук. ⁶ Не де керегинде санааркабагар, же жаантайын мургип ле сурап, алкыш айдып, Кудайдын алдында керексигенеерди ачыгар. ⁷ Ол тушта Кудайдын не ле сагыштан бийик амыры жүректеригерди ле сагыжыгарды Христос Иисустын Бойында чеберлеер.

⁸ Адакыда, карындаштар, нези чын, нези ак-чек, нези чындык, нези ару, нези улуска жарап турган, нези баалу, нези мактаарга ла тоорго жарамыкту – ол керегинде сананыгар. ⁹ Менен неге үренгенигер, нени алганыгар, нени укканыгар ла нени көргөнигер, оны эдигер. Ол тушта амырдын Кудайы слерле кожо болор.

Килемжи ле болуш учун алкыш-бийан

¹⁰ Меге ойто килемжи эдип баштаганыгарга Кайраканла кожо сүрекей сүүндим. Слер башкыда

да килемжи эткенигер, же слерде арга жок болгон.

¹¹ Керексинип жүргеним учун мыны айдып турган эмезим. Мен бойымда барыла болорзынарга үренип алгам, ¹² немеге жединбей де, жеткилдү де жүрерге билерим. Мен ончозы ажыра өткөм дө, ончозына белен де: тойорго ло торолоорго, жеткилдү де, жединбей де жүрерге. ¹³ Меге күч берип турган Иисус Христостын болужыла ончозын эдер аргам бар.

¹⁴ Андый да болзо, менин кыйынымды үлежип, жакшы эттигер. ¹⁵ Слер билеригер, Филиппыдагы карындаштар: Македониядан чыгала, Сүүнчилү Жарды жарлыктап баштаарымда, жаңыс слерден башка, бир де серкпе мениле кирелтени ле чыгымды үлешпеген. ¹⁶ Немеден тутакту болорымда, Фессалоника да жаар бир, эки катап болуш ийгенигер. ¹⁷ Мен болуш бедиреген учун мыны айдып турган эмезим, же слердин бойыгарда Кудайдын жайалтазы көптөзин деп күүнзейдим.

¹⁸ Мен ончозын алгам, керек десе артыктай. Слер Епафродитле меге керектүзинен көпти ийдигер, эмди менде ончозы бар. Слердин сыйыгар – ол жараш ытту берү, Кудайга жараар тайылга. ¹⁹ Менин Кудайым немеден тутакту болгоныгарды Христос Иисус ажыра берер. Ол мыны Бойынын мактулу байлыгынан берер. ²⁰ Кудайыска ла Адабыска үргүлү чактарга баш болзын! Аминь.

²¹ Мен ле мениле кожо жүрген карындаштар Христос Иисустыйы болгон ончо агаруларга эзен айдып турубыс. ²² Анайда ок мындагы ончо агарулар, анчада ла каганнын улузы слерге эзен айдып турулар.

²³ Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы ончогорло кожо болгой. Аминь.

Колоссыдагыларга

1 Кудайдын табыла Христос Иисустын апостолы Павелден ле Тимофей карындаштан – **2** Колоссыдагы агаруларга, Христостын Бойындагы чындык карындаштарга. **3** Слерге Кудай Адабыстан якшылык ла амыр жетсин.

Алкыш-быйанду мўргү

Слер учун мўргип, Кудайга, Иисус Христос Кайраканыстын Адазына, жаантайын алкыш-быйан айдадыс, **4** ненин учун дезе Христос Иисуска бўткенигер ле ончо агаруларга сўўжигер керегинде укканыбыс. **5** Слер бўдўп ле сўўп жадыгар, ненин учун дезе слерге тенериде не чеберлелген, ого иженедигер. Онызын слер башкыда Сўўнчилў Жардын чындык сөзинде укканыгар. **6** Бу сөс слердин бойыгарда жүрүп, бастыра жер-телекейде чилеп, бойынын үренин тууйт. Слер Кудайдын якшылыгын угуп, оны чындаптан билип алган күннен ала бу сөс слердин де бойыгарда өзүп жат. **7** Кудайдын якшылыгы керегинде Епафрастан укканыгар. Ол бистин карузыган, кожо иштеген кижибис, слерге болуп Христостын чындык жалчызы эди. **8** Ол слерге Тыннан берилген сўўш керегинде биске жетирген кижиде.

9 Онын учун бис те, слер керегинде уккан күннен ала, слер учун токтобой мўргип, сурап жадыбыс: слерге Кудай Бойынын табын толо билерге берзин, слерди тыннын ойгорлыгыла, ондожыла толтырзын; **10** ончозында Кудайга жараарыла эдип, Ого жарамык жүргейгер, не ле быйанду керекте тўжүмдү болгойыгар, Кудайды билип аларында өзүп тургайыгар. **11** Бого болуп Ол слерди Бойынын улу күчине келиштире ончо жандай тынгытсын, узакка чыдамкай ла турумкай этсин. **12** Кудайга ла Адага сўўнип, алкыш-быйан айдыгар. Ол бисти жарыктын каандыгындагы агарулардын энчизинде туружарга кычырган. **13** Ол бисти карачкынын бийлежинен жайымдап, Бойынын карузыган Уулынын Каандыгына көчүрген. **14** Онын Уулынын Бойында Онын каныла жайым боло бергенис – кинчектерден жайымдаш алганыс.

Кижиде ле Христос

15 Ол – көрүнбес Кудайдын сўр-кебери, Ол – тун туулганы, ончо жайалганнын башталганы. **16** Ол ажыра ончозы жайалган: тенеридези де, жердези де, көскө илинери де, илинбези де, ширеелер де,

башкарулар да, башталгалар да, өрөги жандар да. Ончозы Ол ажыра ла Ого жайалган. **17** Ол ончозынан озо бар болгон, Онын Бойында ончозы бой-бойыла тудушталган. **18** Ол эт-каннын – Серкпенин Бажы. Ол – башталга, ончозында баштапкы болорго, Ол – тун туулганы, өлгөндөр ортодо баштапкы тирилгени. **19** Онын Бойында ончозы толо болзын деп, Кудай кўўнзеген ине. **20** Ол Бойы ажыра, Бойынын керў агаштагы каны ажыра амыр жайап, жерде ле тенериде жүргендерди ончозын Кудайла жараштырган.

21 Слер качан да жаман керектеригерден улам Кудайла ортогор ыраган, Онын өштүлери болгоныгар. **22** Эмди дезе Христос Бойынын жердеги эди-каны ажыра, Бойынын өлүми ажыра слерди Кудайла катап жараштырган. Кудайдын алдында слерди агару, жек жок ло буру жок тургузарга, Ол анайда эткен. **23** Же слер бўддеринде бек болор ло эренистелбес учурлу, слерге Сўўнчилў Жар берген ижемжиден кыйбас учурлу. Бу Жарды слер укканыгар, ол тенери алдында жүргендерге ончозына жарлалган, мен, Павел, бу Жардын жалчызы боло бергем.

Серкпенин жалчызы

24 Эмди слер учун шыралагамда, сўўнип жадым. Эди-канымла шыралап, Христостын шыраларын толтырадым. Мен Онын Эди-Каны деген Серкпе учун шыралайдым. **25** Мен Кудайдын умзанганын бўдүрейин деп, бу Серкпенин жалчызы боло бергем. Кудай Бойынын сөзин слерге толо жарлазын деп, меге бўдүмжилеген. **26** Онын сөзи көп чактардын ла үйелердин туркунына жажырылган жажыт болгон, эмди дезе Онын агаруларына ачылган. **27** Кудай ологорго бу жажыттын ончо калыктар ортозындагы мактулу байлыгын ачарга кўўнзеген. Бу жажыт – слерге мактулу ижемжи берип турган, слердин жүрегереде жүрген Христос. **28** Бис Оны жарлыктап жадыбыс, кажы ла кижини Христос Иисустын Бойында толо кемине жеткен эдип Кудайдын алдында тургузарга, кажы ла кижини ончо ойгорлыкка үредип ле бўдүндирип жадыбыс. **29** Бого болуп менин бойымда иштеп турган Онын улу күчининг шылтузында тартыжып, күчимди кысканбай иштеп жадым.

2 Слер учун, Лаодикиядагы карындаштар учун, чырайымды көрбөгөн ончо карындаштар учун канайда тын тартыжып жүргенимди билигер

деп турум. ² Олордын жүректери коот алзын, сүүште бириккилезин, Кудайдын ла Аданын, Христостын жажыдын билип, толо бүдүмжилү болзын деп, мыны эдип турум. ³ Христостын Бойында дезе ойгорлыктын ла билимнин ончо эржинези жажырылган. ⁴ Кем де слерди чынга бодолду сөстөрлө мекелебезин деп, мыны айдып турганым бу. ⁵ Слерде кожо эмес те болзом, же санаамла слерде кожо жүрүп жадым, слердин аайлу-башту жүргенигерди ле Христоско бек бүткенигерди көрүп, сүүнип жадым.

Христос ажыра толо жүрүм

⁶ Онын учун Христос Иисус Кайраканды канайып алынганыгар, анайып Онын Бойында жүригер. ⁷ Слерди үреткениле, Онын Бойында тазылданып, жүрүмигерди төзөгөр, бүдеринде тыныдыныгар, жүректеригер алкыш-быйанла толзын. ⁸ Ажарынып жүригер, ойгор айдыныштарла, куру төгүнле слерди кем де баштап апарбазын. Олор кижинин үредүзине, телекейди башкарган жасактарга төзөлгөн, же Христоско эмес, ⁹ ненин учун дезе Онын Бойында Кудайдыы ончозы толо жүрүп жат, ¹⁰ слер де Онын Бойында толо кемине жеттигер. Ол ончо башталганын ла жагнын бажы. ¹¹ Слер Онын Бойында томдолдыгар. Слерди кижинин колы томдододы, же слерден кинчектү эт-каннын бойы алылган. Андый томдошты Христос эткен. ¹² Креске тўжүп, Оныла кожо бойыгарды көмдигер. Креске тўжүп, Оны тиргискен Кудайдын күчине бүткенигер ажыра Оныла кожо тирилдигер. ¹³ Слерди де, кинчектерден улам, эди-каныгар томдолбогоннон улам өлүп калган бойыгарды, Кудай Оныла кожо тындандырып, ончо кинчектеригерди таштаган. ¹⁴ Ол Жасактын некелтелерине төзөлип бичилген төлүлери кырып, оны жылыбыстан кедери алып, керү агашка кадап койгон. ¹⁵ Башталгалардын ла өрөги жагдардын күчин айрып, оларды уйатка салып, женгенин байрамдаган. ¹⁶ Анайдарда, нени жип, нени ичип турганыгар, байрам күндерди, ай жагырганын ла суббот күндерди темдектеп турганыгар ба, жок по, слерди кизи жаргылабазын. ¹⁷ Бу жүк келетен немелердин көлөткөзи эмей, эмди бары – Христостыйы. ¹⁸ Жобожыдынары, ангелдерге бажырып жүрери керегинде төгүн сөстөрлө слерди кем де мекелебезин. Андый улус көрбөгөни керегинде айдып, кижинин санаазыла калас мактанып жадылар. ¹⁹ Олор Башла колбуны жылытып койгондор. Баштан үйелердин ле учуктардын шылтузында ончо эт-кан жеткилделип, бирге биригип, Кудайдын күүниле өзөт.

Христоско кожо өлөри ле жүрери

²⁰ Христоско кожо өлүп, бу телекейди башкарып турган жасактардан жайымдалган болзогор, эмдиге телекейде жүргенигер чилеп, оларго не башкартып

турганыгар: ²¹ «Мыны этпе», «оны жибе», «ого тийбе» – деп? ²² Бу ончозы – кижинин жакылталары ла үредүзи. Олор удурум, ²³ башбилинип Кудайды тоорында, робожыдынарында, эт-канды жободорында кандый да ойгор деп көрүнөт, же олардо туза жок, олар жүк кижинин күүнин бүдүрерине экелет.

3 Анайдарда, Христоско кожо тирилген болзогор, тенеридезине, Кудайдын он жанында Христос отурган жерге, жүткигер. ² Тенеридези керегинде сананыгар, жердези керегинде эмес. ³ Слер өлүп калганыгар, эмди слердин жүрүмигер Христоско кожо Кудайдын Бойында жабылган. ⁴ Христос – слердин жүрүмигер, Ол ачылза, слер де Оныла кожо макта ачыларыгар.

Эски ле жагы жүрүм

⁵ Онын учун жердеги бойыгардын эт-каныгарды өлтүригер: балыр жүретенин, бижарды, кычаны, жаман күүнди, ачыркашты. Ачыркаш – ол чалуга бажырыш. ⁶ Бу ончозынан улам Кудайга бакпай турган улуска Онын чугулы келип жат. ⁷ Качан да, мындый керектер эдип жүреригерде, бу улус чылап кылынып жүрген эдигер. ⁸ Эмди дезе, мыны ончозын кедери эдигер: чугулданышты, атыланышты, өчти, керишти, багай куучындарды. ⁹ Бой-бойыгарга төгүн неме айтпагар, слер жебрен кижини ончо керектериле кожо бойыгардан алып, таштап койгоныгар. ¹⁰ Слер бойыгарга жагы кижини кийип алдыгар. Бу жагы кизи Кудайды билип, бойынын жайаачызынын сүр-кеберине түнейлежип, жагырып жат. ¹¹ Мында эмди еллин де, иудей де, томдолгоны да, томдолбогоны да, туш кизи де, скиф те, кул да, жайым кизи де жок. Жагыс ла Христос бар, Ол – ончозы, Ол – ончозында.

¹² Анайдарда, Кудайдын талдап алгандары, Онын агару ла карузыган улузы чылап, быйанзышты, буурзашты, быйанзак, төп, робож, узакка чыдамкай болорын кийимди чилеп кийип алыгар. ¹³ Бой-бойыгарга чыдамкай болыгар, кем кемигерге комыдалду болзо, жаманын таштагар. Христос Кайракан жаманыгарды таштаганы чылап, слер де бой-бойыгардын жаманыгарды таштагар. ¹⁴ Мынын ончозынын үстине бойыгарга сүүшти кийигер, сүүш ончозын толо кеминде бириктирет. ¹⁵ Жүректеригерде Кудайдын амыры башкарзын. Слерди Кудай кычырган, амырга болуп бир эт-кан эдип бириктирген ине. Алкыш-быйанду болыгар. ¹⁶ Христостын сөзи ончо байлыгыла слердин бойыгарда жүрзин. Бой-бойыгарды ончо ойгорлыкка үредигер ле бүдүндиригер; жүректеригерде Кайраканга алкыш-быйанду болуп, Ого сарындар, мак жагарлар, тыннан берилген жагарлар айдыгар. ¹⁷ Нени айдып эмезе нени эдип турганыгар, ончозын Иисус Христос Кайраканнын адына болуп эдигер, Ол ажыра Ада Кудайга алкыш-быйан айдыгар.

Бой-бойы ортодогы колбулар

18 Үй улус, өбөгөндөрөөргө багыгар. Кайраканнын алдында анайда эдери чын болор. 19 Эр улус, үйлеригерди сүүгер, олорды ачуркандырбагар.

20 Балдар, ада-энегерге ончозында сөсуккур болыгар. Онызы Кайраканга жарап жат. 21 Адалар, балдарыгарды ачындырбагар, олор санааркабазын.

22 Кулдар, жердеги бийлеригерге ончозында багыгар. Мыны олорго жараарга болуп олордын көзинче этпегер, карын, Кудайдан айап, акту жүректен эдигер. 23 Нени де этсегер, ончозын бастыра күүнигерден эдигер, улуска чылап эмес, Кайраканга чылап эдигер. 24 Мынын ордына Кайраканнан энчи алатаныгарды билеригер. Слердин Бийигер – Христос, слер Ого жалчы болуп жадыгар. 25 Кем жаманды эдип турган, ордына жаманды алар: Кудай улусты ылгабай жат.

4 Слер де, бийлер, кулдарга чынынча, чындыгынча эдип жүригер. Слерде де тенериде Бий барын ундыбагар.

Алкыш сөстөр

2 Жаантайын мўргигер, мўргүде сергек болыгар, алкыш-бийан айдыгар. 3 Анайда ок бис те учун мўргигер. Кудай биске сөс айдар ла Христостын жажыдын жарлаар арга берзин. Бого болуп мен кижендү жүрүп жадым. 4 Мен канайып айдар учурлу, анайып бу жажыт керегинде мени ачыгынча айткадый болзын деп мўргигер. 5 Кудайга бүтпес улусла бойыгарды керсү тудуныгар, ончо бар айалганы тузаланыгар. 6 Сөзигер жаантайын жакшылыкту ла чечен болзын. Кажы ла кижиге канайып каруу жандыратанын билип жүригер.

Эзен айттырыштар

7 Мен керегинде ончозын слерге сүүген Тихик карындаш айдып берер. Ол Кайраканга чындык ишчи, мениле кожо иштеп жүрген кижиге болор.

8 Слердин айалгаларды слерди билзин деп, жүректеригер коот алзын деп, оны слерге ийгеним ол. 9 Оныла кожо чындык ла сүүген Онисим карындаш барып жат. Ол слердин улустан. Олор мындагы айалгаларды слерге ончозын айдып берер.

10 Мениле кожо киженде Аристарх слерге эзен айдат. База Варнаванын Марк бөлөзинен слерге эзен. Марк керегинде жакаруларды алганыгар: слерге келзе, уткыгар. 11 Анайда ок Иуст деген Иисустан слерге эзен. Томдолгондордон жагыс олор мениле кожо Кудайдын Каандыгына болуп иштеп жадылар. Олор меге коот болгондор.

12 Слердин улустан Христос Иисустын кулы Епафрас эзен айдат. Слерди толо кеминде болзын деп, Кудайдын табын бүдүреринде туркаары болуп жүрзин деп мўргип, ол слер учун жаантайын тартыжат. 13 Ол слерге болуп, Лаодикиядагы ла Иерапольдогы карындаштарга болуп кўчин кысканбай иштеп, кичеемел эдип жат деп, керелеп турум. 14 Бистин карузыган эмчибис Лука ла Димас слерге эзен айдадылар. 15 Лаодикиядагы карындаштарга, анайда ок Нимфанга, онын айылдагы серкпезине эзен айдыгар.

16 Бу самара слерде кычырылза, ол Лаодикиядагы да серкпедде кычырылзын. Слер Лаодикиядан келер самараны кычырыгар. 17 Архипке айдыгар: «Сен, Архипп, Кайраканнан алган ишти кыйалтазы жогынан бүдүр».

18 Мен, Павел, бу сөстөрдиге акту бойымнын колымла бичип турум: «Менин кўлүүмди ундыбагар. Кудайдын жакшылыгы слерге болзын. Аминь».

1 Фессалоникадагыларга

1 Павелден, Силуаннан ла Тимофейден – Фессалоникада Ада Кудайдыы ла Иисус Христос Кайракандыы болгон серкпеге. Слерге бистин Ада Кудайыстан ла Иисус Христос Кайраканнан якшылык ла амыр жетсин.

Фессалоникадагы бүдүп тургандардын жозогы

2 Мүргүбисте слерди эске алынып, ончогор учун Кудайга жаантайын алкыш жетирип жадыбыс.

3 Кудайга бүдүп, эдип жүргенигерди, сүүшке болуп иштеп, робоп жүргенигерди, Иисус Христос Кайраканан иженип, турумкай болгоныгарды Кудайдын ла Адабыстын алдында туркаары сагыжыста алып жүредис.

4 Кудай слерге карузып жат, карындаштар, Ол слерди талдап алганын билерис. **5** Сүүнчилү Жар слерге жаңыс та сөслө эмес, же күчле, Агару Тынла, толо бүдүндирүле жарлалган. Ортогордо слерге болуп канайда жүргенисти бойыгар да билеригер. **6** Слер бистен ле Кайраканнан тем алдыгар; көп кыстадып, Агару Тыннан берилген сүүнчиле сөсти жараттыгар. **7** Онын учун Македонияда ла Ахаияда бүдүп турган ончо улуска тем боло бердигер. **8** Слерден Кудайдын сөзи жаңыс та Македонияда ла Ахаияда угулган эмес, же Кудайга бүдүп турганыгардын табыжы ончо жерлерге жайылган. Онын учун биске мыны айдары керек жок. **9** Слерге барып келгенисти улус бойы айдыжат ине, анайда ок чалулардан Кудайга канайып бурыганарды, тирү ле чын Кудайга кулга жүргенигерди, **10** тенериден Онын Уулын, тиргизилген Иисусты сакып турганыгарды. Ол бисти келип жаткан чугулдан айрып жат.

Кудайга жараарыла эдип турубыс

2 Слерге барып келгенис темей эмезин бойыгар билеригер, карындаштар. **2** Же башкыда Филиппыда шыралап ла базындырып, жаан удурлажуны өдүп, Кудайдын шылтузында слерге Онын Сүүнчилү Жарын ачык-жарык жарлыктаганысты база билеригер.

3 Бистин жарлыктаганыста азыш та, кара санаа да, куурмак та жок. **4** Канайып Кудай бисти ченейле, жарамыкту деп бодоп, Сүүнчилү Жарды бүдүмжилеген, анайып бис кижиге эмес, бистин жүректеристи ченеечи Кудайга жараарга айдадыс. **5** Слер билеригер, слерге качан да жарамсыбаганысты, бойыбыска нени де алар деген умзаныш жок болуп

айтканысты. Кудай бого керечи! **6** Бисти улус мактазын дебей жадыс – слер де, өскөлөри де.

7 Христостын апостолдоры чылап, слерге некектелү келгедий болгоныс. Карын, ортогордо балдар чылап жүргенис; балдарын эркектелкен энедий болгоныс.

8 Слерди анайда сүүп, слерге жаңыс та Кудайдын Сүүнчилү Жарын эмес, жүрүмисти де берерге белен болгоныс, ненин учун дезе биске кару болгоныгар.

9 Ижибисти ле роболтобысты санаада алып жүрген эмейигер, карындаштар. Кемигерди де күчсиндирбеске, түн-түш иштеп, слерде Кудайдын Сүүнчилү Жарын жарлыктадыс.

10 Бүдүп турган слердин алдыгарда бис агару, чындык ла жек жок кылынып жүрдис. Онын керечилери – слер ле Кудай. **11** Кажыгарды ла адазы балдарын чылап көрүп жүргенисти билеригер: **12** Кудайга жарамыкту этсин деп, слерди кычырдыс, сөстөдис, бүдүндирдис. Ол слерди Бойынын Каандыгына ла магына кычырат.

13 Онын учун бис те Кудайга туркаары алкыш жетирип жадыбыс. Бистен Кудайдын сөзин угала, жараткан эдигер; оны кижинин сөзин чилеп эмес, же Кудайдын сөзин чилеп жараттыгар. Бу сөс чындаптан андый. Ол слерде, бүдүп турган бойыгарда, ижин эдет. **14** Иудей жеринде Христос Иисустыйы болгон Кудайдын серкпелериле чилеп, слерле база андый болгон ине, карындаштар. Олор иудейлерден чилеп, слер де бойыгардын жерлештеригерден шыра көрдигер. **15** Иудейлер Иисус Кайраканды ла жарлыкчыларды өлтүргендер, бисти сүргендер, Кудайга жараарыла этпейдилер, ончолорына удурлажадылар; **16** өскө калыктар аргадалзын деп, сөс айдарга турзабыс, буудактап жадылар. Бу ажыра кинчектеринин кемин жаантайын толтырадылар. Же учы-түбинде олорго чугул жеткен.

Павел серкпеге ойто келип барарга жүткийт

17 Бис дезе, карындаштар, кезек өйгө слерден айрыдып койгоныс, слерди көрбөй, же жүрегисле айрытпай жүргенис. Слерге тартылып, алкы бойыгарды көрөргө там күүнзегенис. **18** Онын учун слерге келерге күүнзегенис; мен, Павел, көп катап келерге күүнзегем, же бисти сатана буудактаган.

19 Иисус Христос Кайраканан алдында ижемжибис кем, сүүнчибис кем, мактанып турган кайралыс кем

болды? Онын келгенинде слер эмес бедигер?

²⁰ Эйе, слер бистин магыбыс ла сүүнчибис.

3 Онын учун, мынан ары чыдажып болбой, Афиныда жангыс бойлорыс артсабыс торт деп шүүп, ² слерге Тимофей карындажысты ийдис. Ол Христостын Сүүнчилү Жарын жарлыктаарында бисле кожо Кудайга иштеп жүрү. Бис оны бүдүмжигерде слерди тынгытсын ла көкүтсин деп, ³ бу кысталанда кем де эренистелбезин деп ийгенис. Биске анайда темдектелгенин бойыгар билеригер. ⁴ Ол до тушта, слерде болорыста, шыралаарыс деп, слерге озолондыра айтканыс. Андый ла болуп калды, оны билеригер. ⁵ Онын учун, мынан ары чыдажып болбой, бүдүп турганыгар керегинде угуп келзин деп, Тимофейди ийгем. Ченеечи слерди жолдон астыктырар деп, ижибис темей калар деп жалтангам.

⁶ Эмди дезе, Тимофей слерден бурылып, бүдүп турганыгар ла сүүжигер керегинде биске жакшы табыш экелди. Бисти жаантайын жакшылап эске алынып жүргенигерди, бис слерди чилеп, слер де бисти көрүксип турганыгарды айтты. ⁷ Онын учун ончо кату-жоболдо ло кысталанда бүдүмжигер ажыра көкүдү алдыбыс, карындаштар. ⁸ Кайраканга чындык болуп артып жүргенигер учун эмди бис тирү. ⁹ Слер учун, Кудайыс алдында слердин шылтугарда сүүнип жүрген ончо сүүнчибис учун, Ого кандый алкыш жетиргедий эдибис? ¹⁰ Слерди көрөргө лө бүдүп турганыгардын жетпезин толтырарга, тун-түш турумкай мургип жадыбыс.

¹¹ Ада Кудай Бойы ла Иисус Христос Кайраканыс слер жаар биске жол ачсын. ¹² Слерди дезе Кайракан бой-бойыгарга, ончо улуска сүүшле толтырзын, ажыра да толтырзын. Андый ок сүүшле бис слерди сүүген эмейис. ¹³ Анайып, Ол слердин де жүректеригерди тынгытсын. Иисус Христос Кайраканыс ончо агаруларыла кожо келзе, Кудайыс ла Адабыс алдында слер жек жок ло агару болороор. Аминь.

Кудайга учурлалган жүрүм

4 Анайдарда, карындаштар, канайда жүретени ле Кудайга жарайтаны керегинде бистен үредү алган эдигер. Слер анайда ла жүрүп жадыгар. Же мында мынан көп жедимдерге жедигер деп, Христос Иисустын адынан сурап ла кычырып турубис.

² Иисус Кайракан ажыра слерге кандый жакылталар бергенисти билеригер.

³ Кудай слерди агару болзын, балыр жүрүм жүрбей тудунзын деп күүнзейт. ⁴ Кажыгар ла бойынын эдин агаруда ла күндүде чеберлейтенин билер учурлу, ⁵ Кудайды билбес өскө калыктар чылап, кычагардын күүнине салдырбас учурлу.

⁶ Карындажыгар жанынан жаман кылынбагар, бу керекте бойыгарга туза бедиребегер. Бу ончозы учун Кайракан өч алат. Ол керегинде башкыда слерге айтканыс ла керелегенис. ⁷ Кудай бисти быарга эмес, агаруга кычырган. ⁸ Анайдарда,

бакпай турган кижиге, кижиге бакпай турган эмес, биске Бойынын Агару Тынын берген Кудайга бакпай жат.

⁹ Карындаштык сүүш керегинде дезе слерге бичийтени керек жок. Кудай бой-бойыгарды сүүрге үредип койгон ине. ¹⁰ Анайда ла эдип, Македония ичиндеги ончо карындаштарды сүүп жадыгар. Же слерди кычырып турубис, карындаштар: бой-бойыгарды онон тын сүүгер, ¹¹ жобаш жүрерге, бойыгардыыйн эдерге, акту бойыгардын колыгарла иштеерге там кичеенигер. Ол керегинде слерге айтканыс. ¹² Туш улус алдында жакшы тудунып, немеде тутабагар деп, мыны айдып турганыс ол.

Кайракан келер

¹³ Карындаштар, ижемжизи жок өскө улус чылап, слерди ачуланбазын деп, слерди өлгөндөр керегинде билзин деп турум. ¹⁴ Иисус өлөлө тирилген деп бүдүп турган болзобис, Иисуска бүдүп өлгөн улусты Кудай Оныла кожо экелер деп, бүдүп жадыбыс. ¹⁵ Мыны слерге Кайраканнын сөзиле айдып турубис: бис, Кайраканнын келеринде жүрүп, артып калар улус, өлгөндөрдү бир де озолобозыс. ¹⁶ Жакару угулар – архангелдин уни ле Кудайдын амыргызынын табыжы. Кайракан Бойы тенериден түжер, Христостын Бойындагы өлгөн улус озо тирилер. ¹⁷ Онон бис, тирү арткан улус, Кайраканла кейде туштажарга, озорло кожо булутка көдүрилерис. Анайып жаантайын Кайраканла кожо болорыс. ¹⁸ Онын учун бу сөстөрлө көкүдизигер.

Ойгу ла эрүүл бололы

5 Ойлөр лө күндер керегинде слерге бичийтени керек жок, карындаштар. ² Кайраканнын күни түнде уурчы чылап келерин бойыгар да быжу билеригер. ³ «Амыр, кайдан да жеткер жок» дешкилеп турза, озорго сакубаган жанынан жайраду табарар. Ол барлу үй кижини толголткон оорудый болор. Олор мынан бир де кыйыжып болбос. ⁴ Слер дезе, карындаштар, карачкыда эмезигер, ол күн слерге уурчы чылап жеде конбос. ⁵ Слер ончогор – жарыктыый ла түштиий болуп жадыгар. Бис түндийи де, карачкыныйи да эмезис. ⁶ Анайдарда, өскөлөри чилеп уйуктабайлы, же ойгу ла сергек бололы. ⁷ Уйуктап турган улус түнде уйуктадылар, ичип тургандары түнде ичинип аладылар. ⁸ Бис дезе, түштингулузы, сергек бололы. Бойыбыска бүдетенин ле сүүшти алалы, ол көө-куйагыс болор; аргадаларыс деп, бойыбыска ижемжини алалы, ол жуучыл бөрүгис болор. ⁹ Кудай бисти чукул көрзин деп эмес, Иисус Христос Кайраканыс ажыра аргадаш алзын деп туткан. ¹⁰ Ойгу ба, айса уйуктап жатканыс па, Оныла кожо жүрзин деп, Ол бис учун өлгөн. ¹¹ Онын учун, эмди эдип турганыгар чылап,

бой-бойыгарды көкүдип, бой-бойыгарды тыныдыгар.

Жакшыны эдигер, Тынды өчүрбегер

¹² Слерди, карындаштар, сурап турубыс: Кайраканга болуп жол көргүзип, санандырып, ортогордо иштеп жүргендерди тоогор. ¹³ Олорго буурзап, эдип жүрген ижи учун эн бийик күндүү эдигер. Ортогордо амыр болзын. ¹⁴ Анайда ок слерди, карындаштар, кычырып турубыс: акара баш жок улусты санандырыгар, чинези жокты көкүдигер, жүдектерди жөмөгөр, ончо улуска узакка чыдамкай болыгар. ¹⁵ Кемге де жаманнын ордына жаманды жандыра бербегер. Карын, бой-бойыгарга ла ончо улуска жаантайын быйанзак болыгар. ¹⁶ Жаантайын сүүнип жүригер. ¹⁷ Туркаары мүргигер. ¹⁸ Ончозы учун алкыш жетиригер. Слерге,

Христос Иисусла бирлик болуп жүргендерге, Кудайдын табы андый.

¹⁹ Тынды өчүрбегер. ²⁰ Судурлап айдылганды жектебегер. ²¹ Ончозын ченеп көригер, жакшыдан тудуныгар. ²² Кандый ла жаманнан кыйыжыгар.

²³ Амырдын Кудайы Бойы слерди толо агарулазын; Иисус Христос Кайраканыс келеринде тыныгар, жулагар ла эдигер бүткүл, жек жок болуп чеберлелзин. ²⁴ Слерди кычырып турганы чындык, Ол мыны жайаар.

²⁵ Карындаштар, бис те учун мүргигер. ²⁶ Ончо карындаштарды агару окшошло уткыгар.

²⁷ Кайраканла слерди сурап турум: бу самараны ончо агару карындаштарга кычырыгар.

²⁸ Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы слерле кожо. Аминь.

2 Фессалоникадагыларга

1 Павелден, Силуаннан ла Тимофейден – Фессалоникада Ада Кудайдыы ла Иисус Христос Кайракандыы болгон серкпеге.

2 Слерге Ада Кудайыстан ла Иисус Христос Кайраканнан якшылык ла амыр жетсин.

Кайраканыстын ады слердин бойыгарда макталзын

3 Бис Кудайга слер учун жаантайын алкыш жетирер учурлу, карындаштар. Онызы чын, ненин учун дезе, бүдүп турганыгар там тынып, кажыгардын ла бой-бойыгарга сүүжигер арбындап жат. **4** Онын учун Кудайдын серкпелеринде бис бойыс слерле мактанып жадыбыс – ончо истежүлөрдү ле кысталандарды өдүп, чыдамкай болгоныгарла, бүдүп турганыгарла. **5** Мынызы Кудайдын жаргызы чындык болгонын керелейт: слер Кудайдын Каандыгына жарамыкту деп бодолорыгар. Ого болуп шыралап жадыгар. **6** Кудай чын эдип, слерди кыстап турган улусты кыстаар, **7** слерге, бисле кожо кыстадып тургандарга, токынал берер. Мынызы Иисус Кайракан Бойынын күчинин ангелдериле кожо от жалбыжында тенериден ачылза болор. **8** Ол Кудайды билип албагандардан ла Иисус Христос Кайраканыстын Сүүнчилү Жарына бакпастардан өч алар. **9** Олор мөнкү өлүмле кезедилер: Кайраканнын Бойынан ла Онын күчинин магынан ырадылар. **10** Бойынын агарулары ортодо макталайын, ончо Кудайга бүткендер ортодо кайкадайын деп келген күнде андый болор. Слер база ондо болорыгар, ненин учун дезе бистин керебиске бүттигер. **11** Бого болуп слер учун жаантайын мүргип жадыс. Кудайыс Онын кычырузына слерди жарамыкту этсин деп, слерди якшыны эдетен күүнле толтырсын деп, Бойынын күчиле бүдүмжинин ижин этсин деп, сурап жадыбыс. **12** Ол тушта Иисус Христос Кайраканыстын ады слердин бойыгарда макталар, слер Кудайыстын ла Иисус Христос Кайраканыстын якшылыгыла Онын Бойында макталарыгар.

Жарамастын жажыды качан ок иште

2 Карындаштар, Иисус Христос Кайраканыстын келери ле Ол бисти Бойына жууры керегинде айтса, сурап турубис: **2** оп-соп түшпегер, тыннан да, сөстөн дө түймебегер; бис ийгендий, Христостын күни качан ок jedип келген деп бичилгендий самарадан да түймебегер.

3 Слерди кем де канайып та төгүндебезин.

Кудайдан жана түүжүш болбогончо, кинчектин кижизи, жайраду уулы ачылбаганча, ол күн келбес.

4 Ол ончозына удурлажар, Кудай деп адалганнан эмезе улус неге бажырып турганнан ончозынан бийиктединер. Онон болгой Кудайдын байзынгында Кудай чылап отурып, бойын Кудай деп жарлаар.

5 Мен слерде болорымда, мыны слерге айдып жүргеним санаагарга кирбейт пе? **6** Ого бойынын ойинде ачыларын не тудуп турганын эмди билип жадыгар. **7** Жарамастын жажыды качан ок иштеп жат, же озо баштап эмди тудуп турганы кедери алылар учурлу. **8** Ол тушта жарамастузы ачылар. Оны Иисус Кайракан Бойынын тыныжыла өлтүрер, Бойынын келгенинин ачылганыла жоголтор.

9 Жарамастузынын келери – ол сатананын ижи. Ол төгүн ончо күчле, билдилерле, кайкалдарла келер; **10** жайрадылып жаткандарды не ле деп төгүндеп, чындык эмеске экелер. Олор аргадалайын деп, чыннын сүүжин бойына алынбаганы учун жайрадылып жадылар. **11** Олор төгүнге бүтсин деп, чындыкка бүтпеген, же төгүннен соот тапкан ончо улус жаргылалсын деп, Кудай олорго азыштын күчин ийер.

Сөслө слерге табыштырып берген үредүден бек тудуныгар

13 Кайракан слерге карузып жат, карындаштар. Бис дезе слер учун Кудайга жаантайын алкыш жетирер учурлу. Ол слерди Тынла агаруланып ла чындыкка бүдүп аргадалзын деп, бажынан ала талдап алган. **14** Иисус Христос Кайраканыстын магына слерди жединзин деп, Ол бис жарлыктаган Сүүнчилү Жар ажыра слерди бого кычырган.

15 Анайдарда, карындаштар, бек болыгар, сөслө эмезе самарабысла слерге табыштырып берген үредүден тудуныгар.

16 Биске карузыган, Бойынын якшылыгыла мөнкүлик токынал ла якшылыкту ижемжи берген Иисус Христос Кайраканыс Бойы, Кудайыс ла Адабыс **17** жүректеригерди токынатсын, слерди ончо быйанду керекте ле сөстө тынгытсын.

3 Адакыда, карындаштар, бис учун мүргигер, слерде де чилеп, Кайраканнын сөзи ылтам тарказын ла макталзын деп, **2** жарабас кылыкту ла жаман улустан айрылалы деп, ненин учун дезе Кудайга ончозы бүтпейдилер. **3** Же Кайракан

чындык, Ол слерди тындыдып, жаманнан чеберлеер.

⁴ Бис Кайракан ажыра слерге бүдүмжилү: слерге жакарганысты бүдүрүп жүредигер ле бүдүреригер.

⁵ Кайракан дезе Кудайдын сүүжине ле Христостын чыдузына жүректеригерге жол көргүссин.

Иштеер күүни жок кижиге ажанбас

⁶ Иисус Христос Кайраканыстын адыла слерге жакарып турубыс, карындаштар: аай-баш жок жүрүп, бистен алган үредүлө жүрбей турган кандый ла карындаштан кыйыжыгар.

⁷ Бистен канайда тем алатанын бойыгар билеригер. Бис слерде аайы-бажы жок жүрүм жүрбеген эдигер. ⁸ Кемнинг де калажын тегин жибедис, же кемигерди де күчсиздирбеске, бойыска килебей, түн-түш иштеп жүрдис. ⁹ Бисте жан болбогон учун эмес, карын, бойысты тем эдигер көргүзөргө, анайда эткенис.

¹⁰ Слерде болорыста, жакарганыс: иштеер күүни жок кижиге ажанбас.

¹¹ Же кезигер аайы-бажы жок жүрүм жүрүп, нени де этпей, сандырап жадылар деп угадыс. ¹² Андый улусты Иисус Христос Кайраканыстын адынан жакарып ла кычырып турубыс: тогыналу иштеп, бойынын калажын жизин. ¹³ Слер дезе, карындаштар, быйан эдигер, чылабагар.

¹⁴ Кем кижиге бу самарадагы сөзибисти укпаза, ол кижини ажаруга алыгар, оны уйалтарга, оныла колбу тутпагар. ¹⁵ Же өштүгө бодобогор, карындажыгар ла чылап санандырыгар.

¹⁶ Амырдын Кайраканы Бойы жаантайын ла ончо эп-аргала слерге амыр берзин. Кайракан ончогорло кожо!

¹⁷ Мен, Павел, бу уткуулды бойымнын колымла бичип турум. Кажы ла самарамды анайда темдектеп, анайда ла бичип жадым. ¹⁸ Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы ончогорло кожо. Аминь.

1 Тимофейге

1 Аргадаачы Кудайыс ла ижемжибис болгон Иисус Христос Кайраканнын жакарганыла Иисус Христостын Павел апостолынан.
2 Тимофейге, бүдүп жүреринде чындык уулга.
 Сеге Ада Кудайдан ла Христос Иисус Кайраканыстан жакшылык, быйан ла амыр жетсин.

Төгүн үредүчилер керегинде озолодо айтканы

3 Македония жаар ууланып жадала, өскө үредү таркатпазын деп, сананып тапкан куучындарга ла учу-куйузы жок угы-төзине бойлорын берип салбазын деп, сени Ефесте артып калзын, кезик улусты кычырзын деп сурагам. Мынызы көп сабазында бүдүп жүреринде Кудай жакып үредерине эмес, блааш-тартышка экелет. **5** Ол кычырунын амадузы – акту жүректен, ару санаадан ла экижүстенбей бүдүп жүреринен табылган сүүш. **6** Бу амадудан кезик улус жана болуп, куру эрмек-куучынга жайылган. **7** Олор Жасактын үредүчилери болор күүндү, бойлоры десе нени айдып та, неге бүдүмжилеп те тургандарын оңдобой жадылар.

8 Жасакла чын тузаланып турза, ол жакшы деп, бис билерис. **9** Жасак акту улуска эмес, жазык эткендерге ле бакпастарга, ак-чек эместерге ле кинчектүлөргө, Кудайы жок улуска ла быжарсыгандарга, ада-энезин өлтүрөөчилерге, кижини өлтүрөөчилерге учурлалган деп билерис. **10** Бу жасак баскындарга, үй улусла чылап билишкен эр улуска, кижинин тынын кулданаачыларга, төгүнчилерге, төгүндөп керелечилерге, кемжикпеген үредүге удур болгон ончо немеге учурлалган. **11** Бу үредү алкышту Кудайдын мактулу Сүүнчилү Жарына келижет; Ол мыны меге ижемжилеген.

Кудайдын быйаны учун алкыш

12 Меге күч берген Христос Иисус Кайраканыска алкыш-быйаным. Ол мени чындык кижини деп, ишке тургускан. **13** Башкыда Оны жамандагам, истегем ле тарындыргам, же меге быйан эдилген, ненин учун десе билбей ле бүтпей жадып анайда эткем.

14 Кайраканыстын жакшылыгы десе мени Христос Иисуска бүдерила, сүүшле артыктай толтырган.

15 Бат, жарадарга жарамыкту чындык сөстөр: Христос Иисус телекейге кинчектү улусты аргадаарга келген, олардын ортозында баштапкызы мен. **16** Иисус Христос Бойынын ончо узак чыдузын озо мен ажыра көргүссин деп, бого болуп меге быйан эдилгени ол. Мынызыла үргүлү

жүрүм аларга Ого бүдетен улуска тем эткен.

17 Чактардын Каанына, өлбөс, көрүнбес, ойгордон ойгор бирлик Кудайга, үргүлү чакка күндүү ле мак. Аминь.

18 Тимофей уулым, сен керегинде жарлыктар ажыра айдылган сөстөргө келиштире бу жакылтаны сеге берип турум. Бу сөсти тузаланып, жакшы жуучыл чылап тартыш. **19** Кудайга бүдүп, ару санаалу бол. Кезик улус ару санааны жектеп койгон, олардын Кудайга бүткени талайда кереп чилеп оодылган. **20** Олордын тоозында Именей ле Александр. Кудайды жамандабаска үренип алзын деп, оларды көрмөскө берип ийгем.

Серкпенин Кудайга бажылары

2 Элден озо сурап турум: Кудайга беринип, Оны тооп, токыналу ла амыр жүрүм жүрерге, ончо улус учун, каандар ла жаңда тургандар учун жайнагар, мүргигер, сурагар, алкыш-быйан айдыгар. **3** Мынызы Аргадаачы Кудайыска жакшы, ол Ого жарап жат. **4** Ол ончо улус аргадалып, чындыкты билип алзын деп жат. **5** Кудай жагыс ине, Кудай ла улус ортодогы Ортокчы да жагыс, ол – кижини Христос Иисус. **6** Ол ончо улус учун толынты эдип, Бойын берген; мынызы – бойынын ойинин керези. **7** Ол учун мен калыктарга жарлыктаачы ла апостол болуп тургузылгам. Олорды бүдүмжиге ле чындыкка үредерге тургузылгам. Чынды айдадым, Христостын Бойында болуп, төгүндөбей жадым.

8 Анайдарда, эр улус чукулданбай ла эренистелбей, ару колдорун көдүрип, кандый да жерде мүргизин деп турум. **9** Анайда ок үй де улус жарамыкту кийинзин деп турум; топ болзын, тудунып билзин, чачын өргөниле, алтынла, эржинеле, баалу-чуулу кийимле кееркединбезин, **10** карын, Кудайга беринген кандый ла үй кижини эдетен быйанду керектерле кееркединзин. **11** Үй кижини унчукпай, сөсуккур болуп үрензин. **12** Үй кижиге үредерин, эр кижини башкараарын жаратпай жадым, ол унчукпай жүрер учурлу, **13** ненин учун десе озо Адам жайалган, онон – Ева. **14** Адам төгүндөткен эмес, үй кижини төгүндөдип, жазык эткен. **15** Же үй кижини, бүдүп ле сүүп, агару болуп ла чын сананып жүрзе, бала тапканыла аргадалар.

Серкпедеги башкараачылар

3 Чын айдылган сөс: епископтын ижине жүткиген кижини жакшы иш күүнзеп жат. **2** Же

епископ жек жок, бир үйлү, эрүүл, көгүстү, ак санаалу, күндүзек болор, үредип билер учурлу; ³ аракызак эмес, кырмакчы, кимиренчек эмес болор, акча-жөөжөгө ачыркабас, карын, ымыжак, амырды сүүр, акчага үстүкпес учурлу; ⁴ акту бойынын айлы-уртын жакшы башкарар, бала-барказын сөсуккурда тудар, ологорго тоомжылу болор учурлу. ⁵ Акту бойынын айлы-уртын башкарып билбес кижиге Кудайдын Серкпезин канайып кичеер? ⁶ Сайыркап, көрмөслө кожо жаргыга кирбезин деп, ол Кудайга жуукта жаны баштанган улустан эмес болор учурлу. ⁷ Ол анайда ок тил-ооско илинбеске ле көрмөстин чакпызына түшпеске, тыш улустан жакшы керелү болор учурлу.

⁸ Диакондор анайда ок жарамыкту улус болор учурлу: экитилденбес, аракыга тартылбас, уйатту астам бедиребес, ⁹ бүдеринин жажыдын ару санаада чеберлеер. ¹⁰ Андый улус озо ченелзин, оноң, жек жок болзо, иштезин.

¹¹ Анайда ок үй де улус жарамыкту, копчы эмес, эрүүл, ончозында чындык болор учурлу. ¹² Диакон бир үйлү болор, бала-барказын ла айлы-уртын жакшы башкарар учурлу. ¹³ Не дезе жакшы иштегени жакшы айалгага, Христос Иисуска бүдеринде ачык-жарык болорына жедет.

Улу жажыт

¹⁴ Удабастан сеге келерим деп, иженип турум. ¹⁵ Саадап калзам, Кудайдын туразында бойын канайда тудунатанын сени билзин деп, мыны бичип турум. Онын туразы – тирү Кудайдын Серкпези, чындыктын баганазы ла төзи. ¹⁶ Кудайга беринеринин жажыды көп керелелген: Кудай эт-канду келген, Тыннын Бойында акталган, ангелдерге көрүлген, калыктарда жарлыкталган, телекейдин улузы ортодо бүткени ажыра жарадылган, макта көдүрилген.

Тимофейге жакыталар

⁴ Калганчы өйлөрдө кезик улус бүдеринен жана болор деп, Тын жарт айдат. Олор аскыраачы тындарга ла шилемирдин үредүзине бойлорын берип койор. ² Андый үредү эки жүстү төгүнчилерден келип жат. Олордо уйалар жүс жок. ³ Олор айыл-уртту болорын жаратпайдылар, кезик курсакты жибей тудунзын деп албадайдылар. Кудайга бүткен ле чындыкты билип алган улус алкыш-быйанын айдып жизин деп, Ол курсакты жайаган ине. ⁴ Кудайдын ончо жайаганы жакшы, алкыш-быйанла алылып турган ончо неме жектелбес учурлу, ⁵ ненин учун дезе ол Кудайдын сөзиле, мүргүле агарулат.

⁶ Мыны карындаштарга айдып, Кудайга бүдеринин сөстөриле, сен үренген жакшы үредүле жүрүп жадын деп, бойынды көргүзерин. Анайып Христос Иисустын жакшы жалчызы болорын.

⁷ Карган эмеендердин сананып тапкан жескинчилү

куучындарынан кыйыжып тур; бойынды Кудайга беринеринде тазыктыр. ⁸ Эт-канды тазыктыратаннын тузазы ас; Кудайга беринеринде дезе ончозы тузалу, ондо эмдиги ле келер жүрүмге берген сөс бар. ⁹ Менин айдып турганым чын, оны жарадары жарамык. ¹⁰ Бис көп иштеп, базындырышка чыдажып жадыбыс, ненин учун дезе тирү Кудайга иженедис. Ол ончо улусты, анчада ла бүдүп турган улусты аргадайт.

¹¹ Улусты бого кычырып, анайда үрет. ¹² Сени жиит деп, кем де керекке албай калбазын. Карын, сөстө, кылык-жанда, сүүште, тында, бүдүп жүреринде, ару жүрүмде бүдүп турган улуска жозок бол. ¹³ Келбегенчем, Агару Бичикти кычыр, бүдүмжиле, үрет. ¹⁴ Жаандар сеге кол салып алкап турарда, жарлыктардын сөстөриле айдылып, сеге берилген жайалтаны керекке албай калба. ¹⁵ Једимингди ончо улус көрзин деп, мыны ончозын кичеер, ого бастыра бойынды бер. ¹⁶ Бойына ла үредүге ажарынкай бол, мында турумкай бол. Анайда эдип, бойынды да, сени угуп турган улусты да аргадап аларын.

Бир кезик жөп айдып бергени

⁵ Жажай берген эр кижини каарып айтпа, же адана чылап айт; жиит уулдарга карындаштарына чылап; ² жажай берген үй улуска энелерге чилеп; жиит кыстарга сыйындарына чылап айт. Мыны ару санаалу болуп эт. ³ Тул үй улусты, чыннан тул үй улусты, тооп жүр. ⁴ Кандый бир тул үй кижиге балдарлу эмезе жеен балдарлу болзо, олор элден озо акту бойынын билезин тооп жүрерге, жаандарына каруу эдип, олорды кичеерге үрензин. Онызы Кудайга жарап жат. ⁵ Чыннан тул калып, жагыскан арткан үй кижиге Кудайга иженип, болуш сурап, Ого түн-түш мүргип жат. ⁶ Сайрап жүргени дезе тирүге өлүп калганы ол. ⁷ Каарып айдар шылтак жок болзын деп, олорды бого үрет. ⁸ Бойынын улузын, анчада ла айылдагы улузын кичеербей турган кижиге дезе бүдүп жүреринен жана түжүп, бүтпес кижиден жаман болгоны ол.

⁹ Ас ла салза алтан жашка жеткен, бир өбөгөндү болгон тул үй кижиге тоого кирер аргалу. ¹⁰ Бала-барка азыраган, күндүзек болгон, агарулардын будын жунган болзо, шыраалап жүрген улуска болушкан, бойын быйанду керек эдерге учурлаган болзо, ол быйанду керектериле жарлу болор учурлу.

¹¹ Тул келиндерди тоого кийдирбе, ненин учун дезе, сезими ээлеп, Христостон туура апарганда, олор кижиге барар күүндү. ¹² Башкыда берген сөзин жектегени учун олор жаргыга калар. ¹³ Узеери иш этпей, айылдар керип жүрерине үренип калгылайт. Жаңыс та иштебей жүрген эмес, же калырууш болгылайт, өскө улустын керектерине киришкилейт, айтпасты айдып жүргүлейт. ¹⁴ Онын учун тул келин кижиге барзын, бала тапсын, айылдын ижин этсин, өштүге жаман айдар шылтак

бербезин деп, күүнзеп турум. ¹⁵ Кезиги жолдон астыгып, сатананын кийнинен барган ине.

¹⁶ Бүдүп турган үй ле эр кижинин билезинде тул улус бар болзо, олорго болушсын, олор серкпеге уур жүк болбозын, серкпе чыннан тул үй улуска болужар аргалу болзын.

¹⁷ Якшы башкарып турган жаандар аңылу күндүүде болзын, анчада ла жарлыктап ла үредип жүргөндери. ¹⁸ Агару Бичикте айдылган: «Теермен айландырган чардын оозын туй буулаба»; база: «Иштеп жүргени жалына турар». ¹⁹ Эки эмезе үч керечи жомобөгөн болзо, жаанды бурулап айтканды укпа. ²⁰ Арткан улус айап жүрзин деп, кинчек эдеечилерди ончо улус алдында илезине чыгар.

²¹ Кудайдын ла Иисус Христос Кайраканнын алдында, талдап алган ангелдердин алдында айдып, кычырып турум: бу жакаруларды озолодо түп-шүүлте этпей бүдүр, нени де этсен, улусты ылгабай эт.

²² Кемди де жылгырлап кол салып алкаба, өскө улустын кинчегинде турушпа. Бойынды ару тут.

²³ Ич-карынын улам сайын оорып турган учун жангы суу ичпе, же эмештен арака ичип тур.

²⁴ Кезик улустын кинчектери олардын алдында жаргыга барып, иле көрүнети; кезигинин кийнинен барып жадылар. ²⁵ Анайда ок быйанду керектер иле. Иле эмес болзо, туйукта болор аргазы жок.

6 Кудайдын ады ла үредүзи жамандалбазын деп, базынчыкта жүрген кулдар бийлерин жаантайын күндүүге турар эдип тоор учурлу. ² Бүдүп турган бийлерлү кулдар бийлерин немеге бодобой калбазын, олор – карындаштар. Карын, олорго там кичеенип иштезин, ненин учун дезе олор бүдет, олорго Кудай карузыйт, бойлорын быйанду керектерге учурлагандар. Бого үредип, бүдүмжиле.

Кудайга беринери – байыыр арга эмес

³ Өскө үредү таркадып, Иисус Христос Кайраканыстын чын сөзиле, Кудайга беринери керегинде үредүле жөпсинбей турган киж

⁴ сайыркап жат, нени де билбес, сөс блаашпаганча ла блаажып-тартышпаганча жүрүп болбой жат. Мынан улам күйүниш, өөн-бөкөн, жамандаш, жаман серениш, ⁵ куру сөс блаажыш болуп жат. Андый керектерде санаазы кемжик, чындыкты жектеген

улус туружып, Кудайга беринери ол байыыр арга деп сананып жадылар. Андый улуста кыйыжып тур.

⁶ Же улу байлык – Кудайга беринип, не барыла болорзынып жүрери. ⁷ Бис телекейге нени де экелбегенис, бу телекейден нени де чыгарып болбозыс жарт. ⁸ Курсакту ла кийимдү болзобыс, мыныла болорзынып жүрели. ⁹ Байыырга сананган улус дезе ченелтеге кирип, чакпыга түжүп, эш-кереги жок ло каршулу көп кычага алдырып жадылар; онызы улуска жаман ла өлүм экелет. ¹⁰ Ончо жаманнын тазылы – акчага үстүгери. Кезик улус ого беринип, бүдүп жүреринен астыгып, бойлорына бойы көп кыйын-шыра экелгендер.

Бүдүп жүреринин быйанду тартыжузын өткүр

¹¹ Сен дезе, Кудайдын кижизи, мынан кыйыш, акту болорго, Кудайга беринерине, бүдүп жүрерине, сүүшке, чыдамкай, робош болорына жүтки; ¹² бүдүп жүреринин быйанду тартыжузын өткүр, үргүлжи жүрүмнен тудун. Сен Кудайга чындык болгонунды көп улус алдында керелеген инен. ¹³ Ончозына жүрүм береечи Кудайдын алдында ла Понтий Пилат көзинче Кудайга чындык болгонун керелеген Христос Иисус алдында сени кычырып турум: ¹⁴ Иисус Христос Кайраканыс ачыларына жетире жакылтаны ару ла жек жок бүдүр. ¹⁵ Мыны бойынын ойинде алкышту ла сок жангы Башчы, каандардын Кааны, кайракандардын Кайраканы ачар. ¹⁶ Жангы Ол өлбөс; Ол кем де кирип болбос жарыкта жүрет. Оны улустын кемизи де көрбөгөн, көрүп те болбос. Ого үргүлжиге күндүү ле күч! Аминь.

¹⁷ Эмдиги чактын байларына кычыру эт, бойлоры керегинде бийик сананбазын, чындык эмес байлыкка иженбезин, тирү Кудайга ижензин. Ол, якшысынзын деп, биске ончозын элбеде берип жат. ¹⁸ Олор якшыны этсин, быйанду керектерле байызын, неме кысканбазын, өскө улусла үлежерге күүнзезин; ¹⁹ үргүлжи жүрүм аларга, келер ойдин якшы төзөгөзи болгон байлыкты бойлорына жөозин.

²⁰ Э-э, Тимофей! Сеге берилгенди чеберле, төгүн билгирден, Кудайга жарабас куру эрмек-куучыннан ла туза жок блааш-тартыштан кыйыжып жүр. ²¹ Оны жарлыктап, кезик улус бүдүп жүреринен жана болгон. Сениле жакшылык болзын. Аминь.

2 Тимофейге

1 Менен, Кудайдын табыла Христос Иисустын Павел апостолынан. Мен Христос Иисустагы жүрүм керегинде Кудайдын сөзиле тудулгам.

² Тимофейге, карузыган уулга.

Сеге Ада Кудайдан ла Христос Иисус Кайраканыстан якшылык, быйан ла амыр жетсин.

Алкыш-быйан ла көкүдү

³ Ада-өбөкөлөрүм чилеп ару санаамла бажырып турган Кудайга алкыш-быйаным. Түни-түжи мүргип, сени улайын эске алынып жадым. ⁴ Көзининг жажын эске алынып, сүүнчиле толорго, сени көрүксип турум. ⁵ Экижүстенбей бүдүп жүргенинди эске алынып жадым: анайда башкыда Лоида жаанан ла Евника энен бүткен эдилер. Олордын бүткени сенин бойында да жүрү деп, бүдүп жадым. ⁶ Онын учун сеге кол салып, алкаарымда, Кудайдан берилген жайалтаны бойында өскүр деп, эске алындырып турум. ⁷ Кудай биске коркыйтаннын тынын эмес, күчтинг, сүүштинг ле бойын тудунарынын тынын берген. ⁸ Онын учун Иисус Христос Кайраканыстын керечизи болорго уйалба, Ол учун кижендеткен менен де уйалба. Карын, Кудайдын күчиле Христостын Сүүнчилү Жары учун мениле кожо кыйнал. ⁹ Ол бисти аргадап, агару кычырула, эткен керектерисле эмес, Бойынын темдектеп койгоныла кычырган. Ойлөр башталардан озо биске Христос Иисус ажыра берген якшылыгыла кычырган. ¹⁰ Эмди дезе якшылыкты Аргадаачыбыс Христос Иисустын ачылганы ажыра көрүнер эткен. Ол өлүмди жоголтып, Сүүнчилү Жар ажыра жүрүмди ле мөнкүлик болорын иле эткен. ¹¹ Мен бу Жар учун өскө калыктарга жарлыктаачы, апостол ло үредүчи болуп тургузылгам. ¹² Мынан улам шыралап турум. Же уйалбай жадым, ненин учун дезе кемге бүдүп турганымды билерим; меге ижемжилегенди Ол айдылган күнге жетире чеберлеер аргалузына бүдүп жадым. ¹³ Христос Иисустын Бойында бүдүп ле карузып, менен уккан кемжикпеген сөстөрди тем эдип ал. ¹⁴ Сеге ижемжилеген якшыны бойыбыста жүрген Агару Тынла чеберле.

¹⁵ Асиянын ончо улузы менен туура баштанганын билеринг, олордын тоозында Фигелл ле Ермоген.

¹⁶ Меге көп катап коот берип, кижендү болгономнан уйалбаган учун Онисифор-эштинг улузына Кайраканнан быйан жетсин. ¹⁷ Карын,

Римде болордо, мени кичеенип бедиреп, таап алган. ¹⁸ Кайракан ого ол күнде Кудайдын быйанын ийзин. Ол меге Ефесте канайда болушканын ончозынан артык билеринг.

Христос Иисустын якшы жуучылы

2 Анайдарда, уулым, Христос Иисустагы якшылыкта күч ал. ² Өскө дө улусты үредип койор аргалу болзын деп, көп керечилер көзинче менен укканынды чындык улуска жетир. ³ Христос Иисустын якшы жуучылы чылап, уур-күчтерде кожо туруш. ⁴ Черүге алган кижиге жарайын деп, кандый да жуучыл жадын-жүрүмдеги керектерле бойын колбобой жат. ⁵ Маргаанда туружып, маргааннын ээжизин бускан кижиге кайрал албас. ⁶ Көп иштеп жүрген кырачы түжүмнен озо алар учурлу. ⁷ Нени айдып турганымды ондо, Кайракан сеге ончозын ондоорго бергей.

⁸ Сүүнчилү Жарымда айдылганыла, тирилген Иисус Христосты – Давидтинг калдыгын эске алып жүр. ⁹ Бу Жарга болуп кыйналып жадым, онон болгой шокчыл чылап кижендедип койгом; же Кудайдын сөзин кижендеп болбос. ¹⁰ Христос Иисус ажыра мөнкүлик макла кожо аргадаш алар аргалу болзын деп, Кудай талдап алган улуска болуп ончо немеге чыдажып жадым. ¹¹ Чын айдылган сөс: «Оныла кожо өлгөн болзобыс, Оныла кожо жүрерис. ¹² Чыдажып турган болзобыс, Оныла кожо башкарарыс. Яна түшсебис, Ол до бистен жана түжер. ¹³ Чындык эмес болзобыс, Ол чындык артат, ненин учун дезе Ол Бойынан жана түжүп болбос».

Кудайдан ченелген ишчи

¹⁴ Кайраканнын алдында сурап, мыны эске алындырып тур: сөс керегинде блааш-тартыш эткилебезин. Олордон бир де туза жок, угуп турган улуска каршу жедет.

¹⁵ Эткен кереги учун уйалары жок, чындыктын сөзин чын үредип турган, ченелген ишчи деп, Кудайдын алдында бойынды көргүзөргө кичеен. ¹⁶ Эш-немеге жарабас куру эрмек-куучындардан кыйыжып жүр. Ого кирижип турган улус там ла там Кудайы жок жүрүп баштаар. ¹⁷ Олордын сөзи жугуш оору чылап таркаар. Андый улустын тоозында Именей ле Филит. ¹⁸ Олор тирилиш болуп калган деп айдып, чындыктын жолынан астыгып, кезик улустын бүдүп турганын жайрадып жадылар. ¹⁹ Же Кудайдын бек төзөгөзи туруп жат. Анда мындый

танма бар: «Кайракан Бойынын улузын билер»; база: «Кайраканнын адыла бойын аданып жүрген кажы ла кижги, жазыктан жана болзын».

²⁰ Жаан турада жангыс та алтыннан ла мөңүннен эмес, агаштан ла той балкаштан эткен аяк-казан бар. Кезиги күндүлү тузаланышка, өскөлөри – күндүлү эмес. ²¹ Анайдарда, бойын жаманнан арутаган кижги күндүлү тузаланышка керектү, агарулалган, Ээзине тузалу, быйанду керекке белен аяк-казан болор.

²² Жиит тужыннын кычазынан кыйыш, Кайраканга ару жүрегинен баштанып турган улусла кожо актуга, бүдүп жүрерине, сүүшке, энчүге жүтки.

²³ Тенексү ле учур жок блааш-тартыштардан кыйыжып жүр, озор өөн-бөкөнгө экелип турганын билерин. ²⁴ Кудайдын кулы өөркөшпөс учурлу, карын, ончо улуска күүнзек болор, үредип билер, чыдамкай болор, ²⁵ удурлажып турган улусты йымжак түзедер учурлу. Айс болзо, Кудай озорго кинчегин алынар арга берер, озор чындыкты билеп алар, ²⁶ санаазы кирер, көрмөстин чакпызынан жайымдалар. Көрмөс бойынын табын бүдүрзин деп, озорды олжодо туткан.

Калганчы күндерде Кудайы жок жүрери

3 Билип жүр, калганчы күндерде уур-күч өйлөр келер. ² Улус жангыс бойын сүүр, акчага үстүгер, мактанчак, бийиркек болор, жамандаар, ада-энезинин сөзин укпас, быйаны жок болор, озордо агару не де болбос; буурзабас, ³ жаражар күүни жок, копчы болор, тудунбас, казыр болор, жакшыны жаман көрөр; ⁴ садынчак болор, сананбас, улуркак болор, соот-жыргалды Кудайдан артык сүүр. ⁵ Тыштыла Кудайга берингендий болор, бойлоры бериништин күчин жектеп жадылар. Андый улустан кыйыжып жүр. ⁶ Озордын кезиги кинчектерге бастырган, жүзүн-базын кычаларга башкарткан үй улустын айылдарына кирип, озорды олжолойдылар. ⁷ Бу үй улус жаантайын үренип, чындыкты билеп аларына качан да жедип болбойдылар. ⁸ Ианний ле Иамврий Моисейге удурлашканы чылап, озор до чындыкка удурлажадылар. Озор бүдүп жүреринде ченедер аргазы жок, санаазы сан-тескери улус. ⁹ Же озор онон ары барып болбос, ненин учун дезе, ол улусла болгоны чылап, озордын жүүлгеги ончозы алдында ачылар.

Неге үреткен, ондо болуп жүр

¹⁰ Сен дезе үредүде, жүрүмде, амадуда, бүдүп жүреринде, чыдуда, сүүште, турумкайда мениле кожо барган. ¹¹ Антиохияда, Иконияда ла Листрада истедип, кыйналып жүреримде, мениле кожо болгон. Бу истежүлөрдү чыдажып өткөм, озордын ончозынан мени Кайракан айрыган. ¹² Анайда ок Кудайга беринип, Христос Иисустын Бойында жүрер күүндү ончо улус истедер. ¹³ Жаман улус ла

куурмакчылар дезе улусты аскыртып ла бойлоры азып, онон жаан жаманга жединер. ¹⁴ Сен дезе, сени кем үреткенин билип, неге үреткен ле нени ижемжилеген, ондо болуп жүр. ¹⁵ Кичүден ала Агару Бичиктерди билерин, озор сени ойгор эдип, Христос Иисуска бүткенин ажыра аргадаш берер аргалу. ¹⁶ Ончо Агару Бичик Кудайдын Тыныла берилген. Ол улусты үредерге, кинчекти илезине чыгарарга, жүрүмди түзедерге, акту эдип таскадарга тузалу. ¹⁷ Кандый ла быйанду керекти эдерге жепселген болзын деп, Кудайдын кижизи белен болзын.

4 Кудайдын алдында ла Бойынын көрүнөрилө, Бойынын Каандыгыла тирү ле өлгөн улусты жаргылаар Иисус Христос Кайраканыстын алдында жайнап сурап турум: ² сости жарлыкта, өйинде ле өйинде эмес турумкай болуп, илезине чыгар, жастыраларды көргүзе айт, бүдүмжиле. Анайда ок жаантайын чыдамкай болуп үрет. ³ Улус кемжикпеген үредүни угарга күүнзебес өй келер. Озор кулак сүүндирсин деп, бойлорынын күүниле үредүчилер жуур; ⁴ кулагыла чындыкты укпай, улус сананып тапкан куучындарга баштанар. ⁵ Же сен ончозында ойгу-эрүүл бол, кыйын-шырага чыдаш, Сүүнчилү Жар жарлаачынын керегин – бойыннын ижинди бүдүр.

⁶ Мен бастыра бойымды тагылга салдым, баратан өйим жедип келди. ⁷ Жакшы тартыштым, жарышты түгестим, бүдүп жүретенин чеберлеп алдым. ⁸ Эмди меге актунын кайралы белетелген. Оны меге Кайракан, чындык Жаргычы, ол күнде берер; жангыс та меге эмес, Онын ачыларын сүүп сакыган ончо улуска берер.

Акту бойынын сурактары

⁹ Меге капшай келерге күжүрен, ¹⁰ ненин учун дезе Димас эмдиги телекейди сүүп, менен жүре берген. Ол Фессалоника жаар атанган, Крискент – Галатия жаар, Тит – Далматия жаар. Мениле кожо жангыс Лука артты. ¹¹ Маркты алганча кел. Ол менин ижиме керек. ¹² Тихикти Ефес жаар ийдим.

¹³ Келзен, Троядада Карп-эште артырып койгон капталымды ла бичиктерди, анчада ла тере бичиктерди экел.

¹⁴ Темир сулачы Александр меге көп жаманын жетирген. Кайракан ого эткен керектериле жандыра бергей. ¹⁵ Сен де онон ажарынып жүр, ол сөзибиске тын удурлашкан болгон.

¹⁶ Баштапкы катап жаргынын алдында туруп коруланарымда, мениле кожо кем де болбогон, менен ончозы жүре берген. Мынызы озорго удур болбозын! ¹⁷ Мен ажыра жарлыкташ бүтсин деп, оны ончо калыктар уксын деп, Кайракан менин жаныма туруп, меге күч берген. Анайып арсланнын оозынан айрылгам. ¹⁸ Кайракан мени кандый ла жаман керектен айрып, Бойынын Тенеридеги Каандыгына аргадаар. Ого үргүлжи чакка мак. Аминь.

Эзен айттырыштар

¹⁹ Прискиллага ла Акилага, Онисифор-эштин улузына эзен айт. ²⁰ Ераст Коринфте артып калды. Трофим оорып жат, оны Милетте артырып койгом.

²¹ Кыш түшкелекте келерге күүрен. Еввул, Пуд, Лин, Клавдия ла ончо карындаштар сеге эзен айттырып турулар.

²² Кайракан Иисус Христос тыныгла кожо. Жакшылык слерле кожо. Аминь.

Титке

1 Талдап алган улус чылап бүдүп, Кудайга беринерине экелип турган чындыкты билип алган Кудайдын кулы ла Иисус Христостын Павел апостолынан. **2** Анайда жаңыс үргүлү жүрүмге иженип бүдүп жадылар. Үргүлү жүрүмди чактар башталардан озо төгүндөбес Кудай биске берер болгон. **3** Же бойынын ойинде Бойынын сөзин жарлыкташта ачкан; бу жарлыкташ Аргадаачыбыс Кудайдын жакарганыла, меге бүдүмжилелген.

4 Титке, текши бүдери аайынча чындык уулыма. Сеге Ада Кудайдан ла Аргадаачыбыс Иисус Христос Кайраканнан жакшылык, быян ла амыр жетсин.

Титтин Криттеги ижи

5 Жетире эдилбегенди этсин деп, ончо калалар сайын серкпенин жаандарын тургуссын деп, сени Критте артырганым ол. Сеге жакарганымла, **6** озор жек жок болор учурлу, бир үйлү болор, Кудайга бүдүп турган балдарлу болор учурлу, кирезин билбес эмезе сөс укпас деп бурулатпас учурлу. **7** Епископ Кудайдан тургузылган башкараачы чылап, жек жок болор учурлу. Ол жаңыс бойын сүүбес, чугулчы болбос, аракыга тартылбас, кырмакчы болбос, кирелте бедиребес учурлу. **8** Карын, күндүзек болор, жакшыны сүүр, чын сананар, чынынча эдер, кудайзак болор, бойын тудунып билер учурлу. **9** Ол анайда ок үредүге келишкен чындык сөстөн тудунар учурлу. Ол тушта чын үредү берер, онон удурлажып турган улусты илезине чыгарар аргалу болор. **10** Сөс укпас, кей, төгүнчи улус көп, анчада ла томдолгон улус ортодо. **11** Андый улусты унчуктырбас керек, ненин учун дезе, озор бойына туза аларга, үретпес немеге үредип, бүткүл билелерди райрадып жадылар. **12** Олордын ок акту бойларынын бир жарлыкчызы айткан: «Криттин улузы жаантайын төгүнденип жүрет, озор – казыр андар, жалку карындар». **13** Бу кере чын. Озор чын бүтсин деп, иудейлердин сананып тапкан куучындарына ла чыннан туураладып турган улустын жакылталарына бойларын берип салбазын деп, озорды кату илезине чыгар. **15** Ару улуска ончозы ару; быжарзыган ла бүтпей турган улуска дезе ару неме жок, же озордын шүүлтези де, санаазы да быжарзып калган. **16** Озор Кудайды билерис дешкилейт, эдип жүргендериле Онон жана тўшкилейт. Озор жескинчилү, бакпас, кандый да жакшы керек эдер аргазы жок.

Чын үредүге келиштире

2 Сен дезе чын үредүге келижип турганды айт: **2** жажай берген эр улустын санаазы эрүүл болзын, жарамыкту, көгүстү болзын, чын бүтсин, чын сүүзин ле чын чыдашсын. **3** Анайда ок жажай берген үй улус агару жүрүм жүрзин, копчы эмес болзын, аракынын абына алдырбазын, жакшыга үретсин; **4** жиит келиндерди өбөгөндөрүн сүүрге, балдарды сүүрге үретсин, **5** көгүстү болорго, ару болорго, айыл-журтын кичеерге, жалакай болорго, өбөгөндөрине сөсуккур болорго үретсин. Ол тушта Кудайдын сөзи жамандалбас.

6 Жиит улусты анайда ок көгүстү болорго кычыр. **7** Үредип турганда, санаан ару болзын, жарамыкту бол, айткан сөзин жолду болзын, жек жок бол, биске удурла улус уйатка калып, бис керегинде жаман айдатаны жок болзын деп, ончозында жакшы керектердин жозогын көргүс.

9 Кулдар бойларынын бийлерине ончозында баксын деп, озорго жараарга кичеенсин, удурлашпазын, ууры этпезин, же ончозында жакшы чындыгын көргүссин деп айт. Кудай Аргадаачыбыстын үредүзи кандый кеен болгонын ончозы көрзин.

Кудайдын жакшылыгы ачылган

11 Кудайдын аргадаачы жакшылыгы ончо улуска ачылган. **12** Кежиктү ижемжини – улу Кудай Аргадаачыбыс Иисус Христостын маги ачыларын сакып жүреристе, бу жакшылык Кудай жок жүрерин ле телекейдин улузынын кычаларын жектеп, эмдиги өйдө чын сананып, акту жүрерге ле Кудайга беринип жүрерге үредет. **14** Бисти кандый ла жарамастан айрыйын деп, жакшы керектер эдерге жүткип турган талдама калыкты Бойына арутап алайын деп, Ол Бойын бис учун берген.

15 Мыны айдып, үрет, сеге берилген ончо жаңды тuzаланып, илезине чыгар. Сени кем де жектебезин.

3 Озорго эске алындырып, жамылуларга ла жаңдарга баксын, сөсуккур болзын, кандый ла жакшы керекке белен болзын деп, **2** кемди де жамандабазын, арбанчак болбозын, ончо улуска жымжак ла быйанду болзын деп, айдып тур.

3 Бис те качан да сананбас, бакпас болгоныс, асканыс, жүзүн-базын кычалардын ла соот-жыргалдын кулдары болгоныс; ачынып ла күйүнип жүргенис, жаман көрдиргенис ле бой-бойысты база

жаман көргөнис. ⁴ Аргадаачыбыс Кудайдын жакшызы ла кижизеги ачыларда, ⁵ Ол бисти акту керектерис учун эмес, же Бойынын быйаныла аргадаган – бисти унала ойто ак-жарыкка чыгарып, Агару Тынла жаньрткан. ⁶ Онын жакшылыгыла акталып, бис иженип турган үргүлжи жүрүмди энчилензин деп, Оны биске Аргадаачыбыс Иисус Христос ажыра артыктай берген.

⁸ Бу чын сөс. Ол керегинде сени аланзыбай айтсын деп, күүнзеп турум. Кудайга бүткен улус жакшы керектер эдерге жүткүзин. Мынызы улуска жакшы ла тузалу. ⁹ Же учур жок блааш-тартыштардан, ук-төс керегинде куучындардан, Жасак керегинде сөс блааштардан кыйыжып тур, олар туза жок ло сандыртту. ¹⁰ Бөлиниш эдип турган кижини бир катап, экинчи катап санандырган согында, онон

жана бол. ¹¹ Андый кижини жолдон астыккан, кинчек эдип, бойын бойы жаргылаган деп бил.

Адакы алкыш сөстөр

¹² Сеге Артемды эмезе Тихикти ийзем, меге Никопольго келерге кичеен, мен ондо кыштаар деп шүүдим. ¹³ Зинас-жасакчы ла Аполлосты жолго жакшы жазап шыйды, олардо ончо неме жеткил болзын.

¹⁴ Жүрүми туза жок болбозын деп, бистин де улус жакшы керектер эдерге үрензин, керексип турган улуска болушсын.

¹⁵ Мениле кожо жүрген ончо улус сеге эзен айдып турулар. Кудайга бүдүп, бисти сүүп турган ончо улуска эзен айт. Жакшылык ончогорло болзын. Аминь.

ФИЛИМОНГО

¹ Иисус Христостын кижендүзи Павелден ле Тимофей карындаштан – бисле кожо иштеп турган кару Филимонго, ² анайда ок сүүген Апфия эжебиске, тартыжуда кожо туружып турган Архипке ле айлындагы серкпеге.

³ Слерге Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнанг якшылык ла амыр жетсин.

Алкыш-быйан ла мўргү

⁴ Мўргип тургамда, сени жаантайын эске алып, Кудайымга алкыш жетиредим, ненин учун дезе ⁵ ончо агаруларга карузып, Иисус Кайраканга бўдүп турганынды угуп жадым. ⁶ Сенин бўдүп турганын ончобысла текши болзын деп, мўргип турум. Мынызы сени Христос Иисуска болуп бисте бар ончо якшыны билип аларына экелер. ⁷ Сенин сүүжинг меге улу сүүнчи ле коот берген, сен ажыра, карындаш, агарулардын жүректери токынаган.

Павелдин Онисим учун сурагы

⁸ Онын учун нени эдетенинди жакарарга Христостын Бойында улу тидимдү болуп, ⁹ же сүүшке болуп сурап турум. Өскө кем де эмес, мен, карган Павел, эмди дезе Иисус Христостын кижендүзи бойым, ¹⁰ сени Онисим уулым учун сурап турум. Ол кижендү тужымда менин уулым боло берген. ¹¹ Башкыда ол сеге туза жок болгон, эмди дезе, сеге де, меге де тузалу. ¹² Мен оны сеге кайра ийип жадым, оны жүрегимди чилеп уткы. ¹³ Мен Сүүнчилү Жардын киженинде жүрген тужымда сенин ордына меге болушсын деп, оны бойымла кожо артырарга санангам. ¹⁴ Же рөбин

жокко нени де этпеске санангам. Сен якшыны албанла эмес, акту күүнингле этсин деп турум.

¹⁵ Айса болзо, ол сененг кыска өйгө айрылган, сен оны жагына жуудып алзын деп, ¹⁶ кулды чылап эмес, же кулдан бийик чилеп, кару карындажынды чылап. Ол меге сүрекей баалу, же сеге онон баалу, кижиде чилеп, Кайраканнын Бойындагы карындаш та чылап.

¹⁷ Анайдарда, мениле бирлик болзон, оны мени чилеп жуудып ал. ¹⁸ Ол сеге жаман эткен болзо, эмезе төлүлү болзо, сеге мен төлүлү деп бодо.

¹⁹ Мен, Павел, бойымнын колымла бичидим: мен төлөп берерим. Сен бойын да меге төлүлү, ол төлү – сенин жүрүминг, онызын айтпай да жадым. ²⁰ Эйе, карындаш, Кайраканнын Бойында меге тузалу бол, жүрегимди Кайраканнын Бойында токынадып кой.

²¹ Сөсуккурына бўдүмжилү болуп, айдып турганымнан көп эдеринди билип, сеге бичидим. ²² Анайда ок меге кып белетеп кой, ненин учун дезе Кудай мўргигенеерди угуп, мени слерге келерге быйан берер деп, иженип турум.

Эзен айттырыштар

²³ Христос Иисуска болуп мениле кожо кижендеткен Епафрас, ²⁴ кожо иштеп турган улузым Марк, Аристарх, Димас ла Лука сеге эзен айдып турулар.

²⁵ Иисус Христос Кайраканнын якшылыгы слердин тыныгарла болзын. Аминь.

Кудайдын Уулы ангелдерден бийик

Еврейлерге

Кудайдын Уулы ангелдерден бийик

1 Кудай өткөн чактарда жарлыкчылар ажыра адаларыска улам сайын, жүзүн-жүүрлеп айдып туратан. **2** Калганчы өйлөрдө Уулы ажыра биске айдар болды. Ол Уулын ончозын энчилемер эдип тургускан, Ол ажыра орчыланды да жайаган. **3** Уулы Адазынын магыла жаркындалып, Онын сүр-кебери болуп жат. Ол Бойынын күчтү сөзи ажыра бастыра немеге бар болуп жүрерге берип жат. Кинчектерди арутайла, тенгериде Улу Кудайдын он жанына отуруп алган. **4** Онын алган ады-жолу ангелдердийинен канча кире бийик, анча киреге Ол ангелдерден бийик боло берген.

5 Кудай ангелдердин кемизине качан-бир: «Сен – Менин Уулым, Мен бүгүн Сени ак-жарыкка чыгардым» – деп айткан ба? База: «Мен Онын Адазы болорым, Ол Менин Уулым болор» – деп? **6** База, Тун Уулын орчыланга экелип турарда, айткан:

«Ого Кудайдын ончо ангелдери бажырзын».

7 Ангелдер керегинде дезе айткан: «Ангелдеринди салкындар эдедин, жалчыларыңды от жалбыштары эдедин».

8 Уулы керегинде дезе: «Сенин ширеен, Кудай, элен-чактарга тургай. Сенин каандыгыңнын күчи – чыннын күчи болгой.

9 Сен чынды сүүдин, жарамасты жаман көрдин. Онын учун Кудай, Сенин Кудайын Сени майлап, Сеге сүүнчини кожо жүргендеринге көрө көп берген».

10 База айдылган: «Сен, Кайракан, озо баштап жерди төзөгөн, Сенин колдорун тенгерини жайаган.

11 Олор жоголып калар, Сен – артып каларын; ончозы кийим чилеп үлтүрөп калар.

12 Олорды кийимди чилеп түрерин, олор кубулар.

Je Сен ол ло бойың, Сенин күндерин түгенбес».

13 Кудай ангелдердин кемизине качан-бир: «Өштүлеринди будыннын алдына салып бербегенчем, он жаныма отур» –

деген бе? **14** Ангелдер ончозы Кудайга бажырып жүрген тындар эмес бе? Олор аргадашты алатан улуска болушсын деп ийилген эмес бе?

2 Онын учун бис уккан немебистен анчада ла бек тудунар учурлу. Онон башка бисти агын туура апарар. **2** Ангелдер ажыра жарлалган сөс бек болгон, улус кажы ла жазыгы, уккур эмези учун чын кезедү алган. **3** Андый болгондо, баштап ла Кайракан бойы жарлаган мындый улу аргадашты жектеп турган болзобус, кезедү албай канайып кыйыжарыс? Бу аргадаш керегинде уккан улус ол чын деп, биске лаптаган. **4** Кудай бойы да керелеп, билдилер, кайкалдар жайап, жүзүн-жүүр кайкамчылу күчтер көргүзип, Агару Тыңды улуска Бойынын табыла берген.

Иисус карындаштарына түңейлешкен

5 Кудай бис айдып турган келер өйдин орчыланын ангелдерге бактырбаган ине. **6** Je кем де Агару Бичиктин бир жеринде керелеп, айткан:

«Кижидегенин ол не, оны сананып жүрерге? Эмезе кижидегенин ол не, ого кичеemel эдерге?»

7 Оны ангелдерден кыска өйгө жабыс эттин. Ого мактын ла күндүн кайралын берип, оны Ол жайаганнан бийик эттин,

8 онын буды алдына ончозын бактырдын». Кудай кижиге ончозын бактырып, ого бакпаган неме артырбаган. Je эмди ого ончозы бакты деп, эм тура көрбөйдис. **9** Je бис Иисусты көрөдис. Ол ангелдерден кыска өйгө жабыс эдилген. Эмди Ого мактын ла күндүн кайралы берилген, ненин учун дезе Ол өлүмнун кыйынын өткөн. Анайып Ол Кудайдын жакшылыгыла ончо улус учун өлгөн.

10 Кудайдын анайда эдери чын болгон. Ончозы Оныйы ине, ончозы Ол ажыра бар болуп жүрүп жат. Анайып Ол көп уулдарын макка экелейин деп, аргадаш берип турган Башчыны кыйналыштар ажыра толо кемдү эткен. **11** Агарулап турганы ла агарулалып тургандары ончозы бир Ададан ине. Онын учун Иисус олорды карындаштар деп адаарга уялбай, **12** айдат:

«Ады-жолунды карындаштарыма жарлаарым, серкпе ортодо Сени мактап сарнаарым».

13 База:

«Мен Ого бүдүмү саларым».

База:

«Бат Мен ле Меге Кудай берген балдар».

14 Бу балдар эттен ле каннан болгон учун, Иисус та олор чылап эттен ле каннан кижги боло берген. Өлүмди бийлеген көрмөсти Бойынын өлүми ажыра жоголтойын деп, 15 өлүмнөн коркып, бастыра жүрүмине кулданышта жүргендерди жайымдайын деп, Ол анайда эткен. 16 Жарт эмей, Ол Бойына ангелдерди эмес, Авраамнын калдыктарын жуудып жат. 17 Онын учун Ол ончозында карындаштарга түнөйлөжөр учурлу болгон. Анайып Ол Кудайдын алдында буурзак ла чындык Улу абыс боло берип, калыктын кинчектери учун Ого жарайтан тайылга эдер аргалу болгон. 18 Ол Бойы кыйналып, бу ажыра ченеткен учун ченедип турган улуска болужар аргалу.

Иисус Христос Моисейден жаан

3 Анайдарда, агару карындаштар, Кудайдын кычырузына каруу эдип, тенгеридеги жүрүмде туружа бердигер. Онын учун Иисус Христос керегинде лаптап сананып көригер. Ол – Кудайдын Элчизи ле Улу абыс. Ол керегинде жүрүмисле керелеп турубыс. 2 Моисей де Кудайдын туразында чындык башкарганы чылап, Оны бу керекке тургускан Кудайга Ол чындык. 3 Туранын бойына көрө оны туткан кижиге көп күндү эдилеп турганы чылап, Моисейге көрө Иисуска көп күндүү эдилген. 4 Кажы ла тураны кем де тудуп жат эмей, же ончозын тудуучы – Кудай.

5 Моисей де Онын туразында жалчы чылап чындык болгон. Ол керелезип деп тургузылып, келер өйдө айдылатанын жарлаган. 6 Онын туразында башкарзын деп, Христос уулы чылап тургузылган. Ачык-жарыгысты ла неле мактанып турганыска ижемжини бек чеберлеп алар болзобус, Онын туразы – ол бис.

Жүрекеригерди катуландырбагар

7 Онын учун Агару Тыннын айтканыла: «Бүгүн Онын үнин уксагар, 8 адаларыгар куба чөлдө ченедип турарда арбанышканы чылап, жүрекеригерди катуландырбагар. 9 Анда олар эдип жүргенимди төртөн жылдын туркунына көргөн дө болзо, Мени ченеп, шиндегендер. 10 Онын учун бу үйеге чугулданып, айткам: „Жаантайын азып жадылар, жүректери жолдорымды билбес“. 11 Анайда чугулданып, олар Меге келип, амыр албас деп чертенгем».

12 Калак, карындаштар, кемигер жаман ла бүтпес жүректү болуп, тирү Кудайдан жана болбозын.

13 Карын, эм тура «бүгүн» деп айдар арга бар тушта бой-бойыгарды күнүн сайын сергидигер. Акыр, кинчекке төгүндөдип, кемигер де катуланбазын.

14 Баштап алган жүрүмисти бу бойынча учына жетире бек чеберлеп турзабыс, бис Христосло

бирлик болорус. 15 Бу керегинде айдылган: «Бүгүн Онын үнин уксагар, адаларыгар куба чөлдө ченедип турарда арбанышканы чылап, жүрекеригерди катуландырбагар». 16 Онын үнин уккандардын кезиги арбанышкан, же Египеттен Моисейле кожо чыккандардын ончозы эмес. 17 Ол төртөн жыл кемдерге чугулданган? Кинчек эдип, сөөктөри куба чөлдө артып калган улуска эмес пе? 18 Амыр албас деп, кемдерге чертенген? Ого бакпаган улуска эмес пе? 19 Анайып олар бүтпегенинен улам амыр албаганын көрөдис.

Кудайдын калыгына «Субботтын амыры»

4 Анайдарда, амыр алатаны керегинде Кудайдын берген сөзи күчин жылыткалак.

Онын учун слерден кем-кем андый арганы божотпозын деп, айап жүригер. 2 Биске де, ол улуска чылап, Сүүнчилү Жар жарлалган ине. Же оларго уккан сөс туза экелбеген, ненин учун дезе оны жаратпай, ого бүтпегендер. 3 Бис дезе, Кудайга бүткен улус, амырды алып жадыбыс. Кудайдын айтканыла: «Мен анайда чугулданып, олар Меге келип, амыр албас деп чертенгем». Телекейди жайгаан өйдөн ала эдип жүргенин түгезип те койгон болзо, Ол анайда айткан. 4 Агару Бичиктин бир жеринде жетинчи күн керегинде мынайда айдылган: «Кудай эдип жүргенин ончозын түгезеле, жетинчи күнде амыраган». 5 Мында ок олар Менин амырымды албас деп айдылган.

6 Анайдарда, амыр алар кезик улус бар. Же башкыда кемдерге Сүүнчилү Жар жарлалган, олар бакпаганнан улам амырымды албаган. 7 Онын учун Кудай ойто катап Бүгүн деп күнди темдектеп жат. Ол бу күн керегинде көп өйлөрдүн бажында Давид ажыра өрө айдылганы чылап:

«Бүгүн Онын үнин уксагар, жүрекеригерди катуландырбагар» – деген. 8 Оларго Иисус Навин амыр берген болзо, мынын кийнинде өскө күн керегинде айдылбас эди. 9 Анайдарда, Кудайдын калыгын «Субботтын амыры» сакып жат. 10 Амырды алган кижги, Кудай Бойынын эдип жүргенинен амырап турганы чылап, бойындыынан амырап жат ине. 11 Андый болгондо, амырды аларга, ончо күчибисти салактар. Кудайга бакпас улустан тем алып, кем де өлүп калбазын.

12 Кудайдын сөзи жүрүп, бойынын ижин эдет ине, ол кандый да эки мистү кылыштан курч: өзөк-буурга кирип, жуланы ла тынды, үйе-сөөктөрдү ле жиликти бөлип, жүректин күүнин ле умзаныжын жаргылайт. 13 Кудайга көрүнбес не де жок, Онын көзи алдында ончозы жыланаш ла ачык. Онын алдына каруу берерис.

Иисус – тенгерини өткөн Улу абыс

14 Анайдарда, бисте тенгерини өткөн Улу абыс бар. Ол Иисус, Кудайдын Уулы. Онын учун Ого

чындыгысты жүрүмисле керелеп, Онон бек тудунактар. ¹⁵ Бистин Улу абызыс чине жогысты ондоор аргалу. Ол бис ле чилеп ончозында ченелген, же кинчек этпеген. ¹⁶ Анайдарда, жүректерис ачык-жарык болуп, Кудайдын жакшылыгынын Ширеезине жууктайлы. Анда бис өйлү-өйинде болуш ла быйан аларыс, жакшылык табарыс.

5 Кажы ла улу абыс улустан талдалат. Ол улус учун Кудайга жалчы болуп, кинчектер учун берүлөр ле тайылгалар эдер учурлу. ² Билбей жадып жастырып, азып жүрген улуска жымжак болор аргалу, ненин учун дезе ол бойы да чине жок киж. ³ Мынан улам калык та учун, бойы да учун тайылга эдер учурлу. ⁴ Улу абыстын күндүлү жамызын бойына бойы кем де алып болбос, оны жаңыс Ааронды чылап Кудай кычырып алган киж. ⁵ Анайып Христос то Улу абыс болор макты Бойына Бойы албаган. Же бу макты Ого Кудай берип, айткан: «*Сен – Менин Уулым, Мен бүгүн Сени ак-жарыкка чыгардым*». ⁶ Ол Агару Бичиктин база бир жеринде айткан: «*Сен – Мелхиседектий жамылу үргүлжиге абыс*».

⁷ Иисус жерде жүрген тужында өлүмнен аргадаар аргалу Кудайга тын үнденип, көстөри жашталып, жайнап мүргиген. Онон айап, Оны тооп жүргени учун Кудай Оны уккан. ⁸ Ол Уулы да болзо, кыйналыштар ажыра уккур болорго үренип алган. ⁹ Толо кемине жеделе, Ого уккур ончо улуска жажын-чакка аргадаштын төзөөчизи боло берген. ¹⁰ Анайып, Кудай Оны Мелхиседектий жамылу Улу абыс деп жарлаган.

Кудайга бүдеринде жалку болбогор

¹¹ Бу керегинде көп айдар эдибис, же мыны слерге жартаарга күч, ненин учун дезе угарга боду боло бергенигер. ¹² Бу киреде слер үредүчилер болуп калар учурлу, же слерди Кудайдын сөзинин баштапкы төзөлгөлөрине база катап үредер керек. Слерге сүт керек, кату курсак эмес. ¹³ Сүтле азыранып жүрген кандый ла кижиде чыннын сөзин ондоор ченемел жок. Ол жаш бала ине. ¹⁴ Кату курсак дезе толо кемдү улуска учурлалган. Олор ченемелдү болуп, жакшыны жаманнан ылгаштырар аргалу.

6 Онын учун онон ары толо кемдү болорго жүткип, Христостын баштаны үредүлерине ойто бурылбактар. Кудайга бүдери керегинде, өлүмге экелеечи керектерден мойнооры керегинде үредүни ойто баштайтаны биске керек жок. ² Креске түжери, кол салып алкаары, тирилери, үргүлжү жаргы керегинде үредүге бурылбайлы. ³ Бого Кудайдын табы болзо, мыны да эдерис. ⁴ Бүтпей барган улусты кинчектерин алынзын деп, Кудайга ойто баштандырар арга жок. Олор бир катап Кудайдын жаркынында жүрген, тенеринин сыйын билген ле Агару Тынды алган, ⁵ Кудайдын сөзинин жакшызын ла келер чактардын ийде-күчтерин

билип алган. ⁶ Же онон туура барганда, кинчектерин алынзын деп, оморды Кудайга ойто баштандырар арга жок. Кудайдын Уулын бойлорында ойто катап кере тартып, Оны ончо улус алдында уйатка түжүрүп жадылар.

⁷ Жер бойынын үстине улам жааган жанмырды ичип, ондо иштеп жүрген улуска тузалу түжүм өскүрүп турганда, Кудайдан алкыш алып жат. ⁸ Тегенек ле от-өлөн өскүрүп турган жер дезе неге де жарабас, ол удабастан каргышка калар, учы-түбинде өртөлип калар.

⁹ Кару улузым! Мынайда айдып та турган болзобыс, керектеригер жакшы ла слер аргадаштын жолында деп, бүдүп турубыс. ¹⁰ Кудай чындык, Ол эдип жүргенигерди ле сүүжигерди ундыбас. Слер агаруларга болушканыгар, эмди де болужадыгар. Мынызыла Оны сүүп турганыгарды көргүзүп жадыгар. ¹¹ Бис дезе кажыгар ла учына жетире анайда кичеензин деп күүнзейдис. Ол тушта иженип жүргенигер бүдүп калар. ¹² Слерди жалкуурбазын, же бүдүп, узак чыдажып, Кудайдын берер болгонын энчиленип турган улустан тем алзын деп күүнзейдис.

Кудайдын берген сөзи быжу

¹³ Кудай Авраамга сөзин берип турарда, *Бойы Бойыла чертенген*, ненин учун дезе черт бергедий Бойынан бийик не де жок болгон. ¹⁴ Ол айткан: «*Сени алкап, алкаарым да, калдыктарыңды көптөдип, көптөдөрүм де*». ¹⁵ Анайып Авраам узак чыдажып, Кудайдын берер болгонын алган.

¹⁶ Улус бойынан өрө турганыла чертенет ине. Олордын черти айткан сөсти лаптап, кандый ла блааш-тартышты түгезет. ¹⁷ Кудай да берер болгон энчизин алатан улуска Онын табынын кубулбазын жарт көрзин деп күүнзеген. Онын учун берген сөзин лаптап, ого черт кошкон. ¹⁸ Сөс лө черт берип турганда, Кудайдын төгүндее аргазы жок. Бу кубулбас эки неме Кудайдан корулаш бедиреп жүрген бисти сүрекей кооттоп жат. Анайып биске берилген ижемжиден бек тудунып жадыбыс. ¹⁹ Бу ижемжи жүрүмге быжу ла бек якорьдый. Ол Öргөөнин сыранай өзөгине, көжөгөнүн ары жанына кирет. ²⁰ Анаар бистен озо биске болуп Иисус кирип, Мелхиседектий жамылу үргүлжиге Улу абыс боло берген.

Мелхиседек абыс

7 Мелхиседек Салимнин кааны ла Öрө турган Кудайдын абызы болгон. Авраам каандарды женеле, жанып келедерде, ол ого туштап, алкыжын берген. ² Авраам ого ончо жөөжозинен онынчы үлүүни бөлүп берген. Баштапкыда, Мелхиседек деп ат чыннын кааны дегени. Анайда ок ол Салимнин – амырдын кааны. ³ Ондо ада-эне де, угы-төзи де жок, онын жүрүминин бажы да, учы да жок. Ол Кудайдын Уулына түнейлежип, абыс болуп үргүлжиге жүрет.

⁴ Көрзөгөр дө, ол кандый улу болгон! Улу Авраам адабыс бойы ого тапканынан онынчы үлүүни берген. ⁵ Левийдин угынан абыстар боло берген эр улус калыктан онынчы үлүүни алзын деп, Јасакта айдылган. Чокымдап айтса, озор база Авраамнын калдыктары да болзо, түней ле бойларынын карындаштарынан онынчы үлүүни алып жадылар. ⁶ Мелхиседек озордын угынан эмес болгон, је Авраамнан онынчы үлүүни алып, оны, Кудайдын сөзи берилген кижини, алкаган. ⁷ Јааны кичүзине алкыжын берип турганында аланзу јок. ⁸ Бу учуралда онынчы үлүүни өлүмдү улус алып жадылар. Ол тушта оны тирү деген керелү кижиге алган. ⁹ Анайып онынчы үлүүни алатан Левий Авраам ажыра онынчы үлүүни берген деп айдарга јараар, ¹⁰ ненин учун дезе, Мелхиседек Авраамга туштаарда, Левий адазынын өзөгинде јүрген.

Иисус – Мелхиседектий јамылу Абыс

¹¹ Анайдарда, калыкка Левийдин калдыктарынан тудулган абыстардын абыстап јүргениле колбулу Јасак берилген. Озордын абыстап јүргени ажыра толо кемдү болор арга бар болзо, Аарондый эмес, Мелхиседектий ок јамылу өскө Абыс табылары не керектү болгон? ¹² Абыстап јүреринде кубулта болгондо, Јасак та кубулар учурлу ине. ¹³ Эмди айдып турган Абысыс өскө уктан болгон. Бу уктан дезе кем де тагылдын јанында абыстап јүрбеген. ¹⁴ Кайраканыс Иуданын угынан деп, јарлу ине. Моисей бу уктын абыстары керегинде нени де айтпаган. ¹⁵ Мелхиседектий јамылу өскө Абыс табылып турганда, кубулта там иле көрүнет. ¹⁶ Ол улуска тургузылган Јасакла эмес, үргүлји јүрүмнин күчиле Абыс боло берген. ¹⁷ Кере бар: «Сен Мелхиседектий ок јамылу үргүлјиге Абыс». ¹⁸ Анайып озогы јакылта күч јок ло туза јок болгонынан улам токтодылат, ¹⁹ ненин учун дезе Јасак нени де толо кемдү этпеген. Је биске эн артык ижемји берилген, онын шылтузында Кудайга јууктап жадыбыс. ²⁰ Бу да чертле эдилген. Байагы улус черт јокко абыстар боло берген, ²¹ Иисус – чертле, ненин учун дезе Ол керегинде айдылган: «Кайракан чертенген, Ол санаазын өскөртпөс. Сен Мелхиседектий ок јамылу үргүлјиге Абыс». ²² Бу черттин шылтузында Иисус эн артык кереес бүдерин јеткилдеп берген. ²³ Ого үзеери андый абыстар көп болгон, ненин учун дезе өлүм озорго абыстап јүрерге бербей турган. ²⁴ Иисус дезе үргүлјиге јүрүп, үргүлјиге абыстап јат. ²⁵ Онын учун Ол ажыра Кудайга келип турган улусты јаантайын аргадаар аргалу. Олор учун сураарга, Ол јаантайын јүрүп јат. ²⁶ Бисте шак андый Улу абыс болор учурлу. Ол агару, јек јок, ару, кинчектүлерден бөлилген, тенериден бийик көдүрилген. ²⁷ Ого ол улу абыстар чылап, озо баштап бойынын кинчектери учун, онон калыктын кинчектери учун күнүн

сайын тайылга эдери керек јок. Ол Бойын Бойы тайып, мыны бир катап ла үргүлјиге эткен. ²⁸ Јасак бойында чине јок улусты улу абыска тудуп јат. Јасактын кийнинде Кудай дезе черт айдып, Бойынын толо кемдү Уулын Улу абыска јажына туткан.

Јаны кереестин Улу абысы

⁸ Айдып турганыстын төс учуры неде дезе, бисте тенеридеги Улу Кудайдын ширеезинин он јанында отурган Улу абыс бар. ² Ол агару јерде, чын чадырда абыстап јат. Бу чадырды кижиге эмес, Кайракан туткан.

³ Кажы ла улу абыс берүлер ле тайылгалар эдерге тудулат. Онын учун бу да Улу абыста тайатан не де болор учурлу болгон. ⁴ Анайдарда, Ол јерде артып калган болзо, абыс болбос эди, ненин учун дезе мында Јасакла Кудайга берүлер эдип турган абыстар бар. ⁵ Олор тенеридеги немелердин сүркебери ле көлөткөзи болгонды эдип жадылар. Бат онын учун Моисей Кудайга бажыратан чадыр эдерге јадарда, Кудай айткан: «Көр, ончозын сеге кырда көргүскен сүр-кеберле эт». ⁶ Је эмди Иисус, ол абыстарга көрө, артык абысташ алган. Онын абысташы, Кудай ла улус ортодо Ол јөптөгөн кереес канча кире артык, анча киреге артык болуп јат. Бу кереес Кудайдын эн артык берген сөзине төзөлгөн.

⁷ Баштапкы кереес јик јок болгон болзо, өскөзи керек јок болор эди. ⁸ Је Кудай каарып айдат: «Бат, күндер келип јат, – деп, Кайракан айдат, – Мен Израильдин калыгыла, Иуданын калыгыла јаны кереес јөптөөрим.

⁹ Бу кереес озордын адаларыла јөптөгөнимдий болбос.

Ол тушта Египет јеринен чыгарайын деп, олорды колынан туткам.

Олор Менин кереезимди бускан, онын учун Мен олорды јектеп койгом – деп, Кайракан айдат.

¹⁰ Бат эмди Израильдин калыгыла бу кереести јөптөйтөн күндер келер – деп, Кайракан айдат: јасактарымды санааларына салып, јүрекерине бичиirim.

Мен олордын Кудайы болорым, олор Менин калыгым болор.

¹¹ Кажы ла кижиге айылдажын, кажы ла кижиге карындажын үретпес, Кайраканды билип ал – дебес. Ончозы, јаанду-јаштузы Мени билип јүрер.

¹² Олор јарамасту да болзо, озорго быйан эдерим, кинчектерин ле јарамастарын база эске албазым».

¹³ Бу кереести Кудай «јаны» деп адап, баштапкызы эскирген деп јарлаган. Ултүрөп, эскирип турганы, удабастан јоголып калар.

Јердеги ле тенеридеги агару јер

9 Анайдарда, баштапкы кереес Кудайга бажыраар ээжилерлү ле жерде тудулган агару жерлү болгон. ² Чадыр тудулган, онын баштапкы кыбында жарыткыш, стол ло агарулалган калаш болгон. Бу жерди агару дейтен. ³ Экинчи көжөгөнниң ары жанында агарудан агару дейтен кып болгон. ⁴ Анда фимиам өртөйтөн алтын тагыл ла кереестин ковчеги турган. Ковчег ончо жандай алтындалган. Онын ичинде манналу алтын аяк, Аароннын бүрленип чечектеген тайагы, анайда ок кереес бичилген жалбак таштар болгон. ⁵ Ковчегтин үстинде мактулу херувимдер болгон. Олор кинчектер ташталып турган жердин үстине канаттарын жайгандар. Же эмди бу керегинде толо айдары керек жок.

⁶ Агару жер бат анайда жазалган. Баштапкы кыпка абыстар жаантайын кирип, Кудайга бажырып жадылар. ⁷ Экинчи кыпка дезе жылына бир катап жүк ле улу абыс кирет. Ол тайылган тындунын канын экелип, оны бойы учун ла калык билбей жадып эткен кинчектер учун тайар учурлу. ⁸ Мынызыла Агару Тыннын көргүзип турганы бу: эм тура баштапкы чадыр бар тужында агарудан агару жер жаар жол ачык эмес. ⁹ Баштапкы чадыр эмдиги өйгө сүр-кебер болуп жат. Анда эдилеп турган берүлер де, тайылгалар да Кудайга бажырып турган кижини толо кемдү эдип, онын өзөк-буурын бурулу болгон сезимнен арутап болбос. ¹⁰ Олор ичип-јириле, жүзүн-жүүр арутанар чүм-жандарла, кижинин эди-каны жанынан ээжилерле колбулу. Бу ээжилер жүк кубулта болор өйгө жетире тузаланылат.

¹¹ Же Христос, келер өйдөгү жакшынын Улу абызы болуп, эн жаан ла толо кемдү агару чадыр ажыра келген. Бу чадыр кижинин колыла тудулбаган, ол бу телекейдин жайааны эмес. ¹² Ол агарудан агару жерге эчкилердин ле бозулардын канын эмес, Бойынын канын тайып кирген. Ого бир катап ла үргүлжиге кирип, ончобыска мөнкүлик жайым алган.

¹³ Эди-каны ару болзын деп, эчкилердин, букалардын канын ла кунажыннын кубалын үрүстеп, быжарзыган улусты агарулап жадылар. ¹⁴ Же Христостын каны мынанг көпти эдет. Ол Агару Тын ажыра Бойын Кудайга жек жок тайылга эдип берген. Онын каны санаабысты өлүмге экелеечи керектерден арутаар. Анайып тирү ле чындык Кудайга бажырып жүрер аргалу болорыс. ¹⁵ Онын учун Христос жаңы кереесте Ортокчы болуп жат. Ол Бойынын өлүми ажыра баштапкы кереес тужында жазык эткен улуска жайым берген. Кычырылган улус Кудайдын берер болгон мөнкү энчизин алар аргалу болзын деп, Онын анайда эткени ол.

¹⁶ Кереес бар тушта оны бичиген кижинин өлүми керелелер учурлу. ¹⁷ Кижини өлгөн кийинде кереес учурлу болуп жат ине. Же ол тирү тужында кереесте учур жок. ¹⁸ Онын учун баштапкы да кереес канла жөптөлгөн. ¹⁹ Жасакта салылган жакылталарды ончо калыкка айдып береле, Моисей бозулардын ла эчкилердин канын, анайда ок суу, кызыл түк ле

иссоп деп өзүм алып, түрбектин бойын ла ончо калыкты үрүстеп, ²⁰ айткан: «Бат, кереестин каны. Бу кереести слерге Кудай берген». ²¹ Анайып ок канла чадырды ла Кудайга бажыраар тужында тудунар-кабынар ончо немелерди үрүстеген. ²² Чындап та, Жасак аайынча бастыра неме канла аруталар, кан төгүлбегенче, кинчек ташталбас.

Христостын тайылгазы бир катап ла үргүлжиге

²³ Анайдарда, тенеридезине түнейлеп эдилген немелер андый тайылгаларла аруталар учурлу болгон. Же тенеридеги немелердин бойына мынанг артык тайылгалар керек. ²⁴ Христос чын немеге түнейлеп кижинин колыла туткан агару жерге кирбеген ине. Же Ол биске болуп эмди Кудайдын алдына турарга, тенеринин бойына кирген. ²⁵ Агару жерге жылдын сайын өскө канла кирип турган улу абыс чылап, Ол Бойын көп катап тайбай тенериге кирген. ²⁶ Онон башка телекей жайалганынан ала Ого көп катап кыйналарга келижер эди. Же Ол чактардын учында Бойын тайып, кинчекти жоголтойын деп, бир ле катап жажына келген. ²⁷ Кажы ла кижини бир катап өлүп, онон жаргынын алдына туруп жат. ²⁸ Анайып Христос то көп улустын кинчектерин жоголторго, бир катап тайылган. Ол экинчи катап кинчектер таштаарга келбес, Оны сакып жүрген улусты аргадаарга келер.

10 Жасак – келер өйдө болотон жакшынын жүк ле көлөткөзи, чын керектердин сүр-кебери эмес. Ол жылдын сайын бир түней тайылгалар эдерин некейт. Же бу ажыра Кудайга бажыраарга келип турган улусты толо кемдү эдип болбойт. ² Онон башка, Кудайга бажырып турган улус тайылгалар этпей барар эди, ненин учун дезе, олор бир катап аруталала, кинчектер учун бурузын сеспес эди. ³ Карын, бу тайылгалар жылдын сайын кинчектер керегинде эске алындырып жадылар. ⁴ Букалардын ла эчкилердин каны кинчектерди жоголтор аргазы жок. ⁵ Онын учун Христос телекейге келип,

«Сен тайылгаларды ла берүлерди күүнзебедин, же Сен Мени эт-канду болзын деп күүнзеген.

*⁶ Өртөп тайатан тайылгаларды да, кинчек учун тайылгаларды да жаратпайдын –
⁷ дейле,*

*„Бат Мен! Э-э, Кудай,
түрбекте Мен керегинде бичилгениле,
табынды бүдүрейин деп келдим!“ –*

деген. ⁸ Ол озо баштап: «Сен Жасакла эдилеп турган берүлерди де, өртөп тайатан тайылгаларды да, кинчектер учун тайылгаларды да күүнзебедин» – дейле, ⁹ онон: «Бат, табынды бүдүрейин деп келдим, Кудайым» – деген. Мынызыла Ол экинчизин тургузарга, баштапкызын токтодып жат. ¹⁰ Онын табы неде дезе, Иисус Христостын эди-каны бир катап ла үргүлжиге тайылганы ажыра агаруалдыс.

11 Кажы ла абыс күнүн сайын туруп, Кудайга бажырып, кинчектерди качан да жоголтып болбос бир түней тайылгаларды көп катап тайат.

12 Христос дезе, кинчектер учун бир тайылга эдип, Кудайдын он жанына үргүлжиге отуруп алган. 13 Ол өйдөн ала Онын өштүлери будынын алдына салылганча сакып жат. 14 Бир тайылга ажыра Ол агарулалып турган улусты үргүлжиге толо кемдү эткен. 15 Ол керегинде биске Агару Тын керелейт. Айдылган жок бедиде:

16 *«Мен ологго кереес беретен күндер келер – деп, Кайракан айдат,
– Мен жасактарымды жүректерине салып,
санааларына бичиirim.*

17 *Кинчектерин ле жарамастарын база эске албазым».*

18 Кайда кинчектер ташталган, анда тайылга эдилбес.

Бүдүп ле иженип жүргенистен кыйбазынан тудунактар

19 Анайдарда, карындаштар, тидим болуп, Иисустын канынын болужыла агарудан агару жерге кирер аргабыс бар. 20 Ол биске көжөгө ажыра – Бойынын эди-каны ажыра жүрүмнун жаңы жолун ойто ачкан.

21 Бисте Кудайдын туразында башкарарга тургузылган Улу абыс бар. 22 Айдарда, ачык-жарык жүректү болуп, толо бүдүп, жүректеристи кинчектү санаадан арутап, эди-каныбысты ару суула жунуп, Кудайга келектер. 23 Неге бүдүп ле иженип жүргенистен кыйбазынан тудунактар, ненин учун дезе сөзүн берген Кудай – чындык. 24 Сүүрге ле жакшы керектер эдерге көкүдидип, бой-бойыбыска ажарынкай бололы. 25 Жуундарыстан туура артпайлыктар, кезик улуста андый темигү бар. Онын ордына Кайраканнын күни жууктап келеткенин көрүп, бой-бойыбысты мынан артык сергидектер.

26 Чындыкты билип, өнөтийин кинчек эдип турган болзобус, биске кинчектерис учун тайылга жок ине. 27 Ол тушта коркышту жаргыны ла калапту отты сакыыры артат. Бу от Кудайга удурлажып турган улусты жуда салар. 28 Моисейдин жасагын жектеген кижини эки эмезе үч керечи бар болзо, килебей өлтүрүп туратан. 29 Андый болгондо, Кудайдын Уулын тепсеп, кереестин каныла агарулалган бойы, оны агару эмес деп бодоп, жакшылыктын Тынын жамандап турган кижини канча кире кату кезедү алар? 30 Мынайда айтканды билерис: *«Мен оч аларым, Мен жандыра берерим – деп, Кайракан айдат».* База: *«Кайракан Бойынын калыгын жаргылаар».*

31 Тирү Кудайдын колына кирери коркышту!

32 Башкыдагы күндеригерди эске алыгар. Ол тушта Кудайдын жарыгыла жарыдылган бойыгар кыйналып, жаан тартыжуны чыдажып өттигер.

33 Кезикте слерди ончо улус көзинче жамандап,

кыйнагандар, кезикте слердий ок айалгада жүрген улусла коштой болгоныгар. 34 Слер кижендүлерле кожо кыйналдыгар, жөөжөгөрди тоноордо – сүүндигер, ненин учун дезе слерде тенгериде мынан артык мөнкүлик жөөжө барын билер болгоныгар.

35 Анайдарда, тидим болуп артыгар, ол учун слерге улу кайрал болор. 36 Кудайдын табын бүдүрүп, Онын берер болгонын аларга слерге чыдамкай болор керек. 37 База ла эмеш, келер учурлу Кудай жедип келер, саадабас. 38 Менин акту кижим дезе бүдүп, жүрер. *«Je жана болгоны Менин күүниме жарабас».* 39 Бис дезе жана болуп, өлүмге барып жаткан улустан эмезис. *«Je бис жүрүмисти чеберлеп аларга бүдүп жадыбыс».*

Кудайга бүткени ажыра

11 Кудайга бүдери – ол неге иженип жүргениске бүдүмжилү болоры. Ол көрүнбей турган немелерди чын эдет. 2 Бүдүмжи ажыра улу адалар Кудайдан жараду алган.

3 Бүдүмжибис ажыра орчылан Кудайдын сөзиле жайалган деп, көрүнүп турган немелер көрүнбей тургандарынан табылган деп, аайлап жадыбыс.

4 Бүдүмжи ажыра Авель Кудайга Каиндийинен артык тайылга эткен. Бүдүмжи ажыра ол акту кижини деп, Кудайдан кере алган, ненин учун дезе онын тайылгазын Кудай бойы жараткан. Бүдүмжиле ол, өлүп калган бойы, эмдиге жетире айтканча.

5 Бүдүмжи ажыра Енох жердин үстинен алылып, өлүм көрбөгөн. *«Оны таап болбогондор, ненин учун дезе оны Кудай Бойына алып алган».* Ол жерден алылардан озо Кудайга жараган деп, ого кере берилген болгон. 6 Бүдүмжи жокко, Кудайга жараар арга жок. Ол бар деп, Оны чын бедиреп жүрген улуска кайрал болор деп, Кудайга келип турган кижини бүдөр учурлу.

7 Бүдүмжи ажыра Нойго көрүнбей турганы озолондыра айдылган. Ол Кудайдан аяп, айлы-журтын аргадаарга ковчег туткан. Мынайып бүдүмжи ажыра ол бу телекейдин улузын жаргылап, бүдүмжи ажыра берилип турган акту болорын энчи эдип алган.

8 Бүдүмжи ажыра Авраам Кудайдын кычырузын угуп, энчи эдип алатан жерге барган. Ол кайдаар барып жатканын билбей, жүре берген. 9 Бүдүмжи ажыра ол Кудай берер болгон жерде өскө орооннын кижизи чилеп жүрген. Ол андый ок энчи алар болгон Исаакла, Иаковло кожо чадырларда жаткан. 10 Авраам мынайда жүрүп, Кудай чүмдеп туткан бек төстү каланы сакыган.

11 Бүдүмжи ажыра Сарра, бала таппас бойы, жажай да берген болзо, барланып, бала тапкан. Ол сөзүн берген Кудай чындык деп билген. 12 Анайып, Авраамнан, керек дезе өлүмжиреп калган кижиден, тенгеридеги жылдыстардый, талайдын жарадындагы кумактый тоо жок калдыктар туулган.

¹³ Олор ончозы өлөрдин өлгөнчө Кудайга бүткендер. Онын берер болгонын албагандар, же мыны жүк ыраагынан көрүп, ого сүүнип, бис жерде өскө орооннын улузы, туш-туура улус деп, бойлоры керегинде ачыгынча айдып жүргендер. ¹⁴ Мынайда айдып жүрген улус төрөлин бедиреп турганын көргүзип жат. ¹⁵ Олор чыгып барган жерин сананган болзо, ого бурылар аргалу болор эди. ¹⁶ Же олор мынан артыгына – тенеридеги төрөлине жүткиген. Онын учун Кудай да олордын Кудайы деп ададарга уйалбайт. Ол бу улуска кала белетеп койгон ине.

¹⁷ Бүдүмжи ажыра Авраам Исаакты тайган. Оны Кудай ченеп турарда, Кудайдын берген сөзүн алган бойы, сок жаныс уулын тайарга белен болгон. ¹⁸ Бу уулы керегинде айдылган: «*Сенин калдыктарын Исаактан болор*». ¹⁹ Кудай өлгөн улусты тиргизер аргалу деп, Авраам бодогон. Сүрлөп айтса, ол бойынын уулын өлүмнөн кайра алган.

²⁰ Бүдүмжи ажыра Исаак келер өйдө бу бүдер деп сананып, Иаков ло Исаавты алкаган.

²¹ Бүдүмжи ажыра Иаков өлөр алдында Иосифтин кажы ла уулына алкыжын берип, *тайагына жөлөнип, Кудайга бажырган*.

²² Бүдүмжи ажыра Иосиф өлөр алдында Израильдин улузы Египеттен чыгып баратанын эске алындырып, сөөгин кайда тутатанын жакыган.

²³ Моисей тууларда, оны ада-энези бүдүмжизи ажыра үч ай жажырган. Бала кеен-жараш болгонын көрүп, олор кааннын жакарузын бузарга коркыбагандар. ²⁴ Бүдүмжи ажыра Моисей, чыдап келеле, фараоннын кызынын уулы деп ададарынан мойногон.

²⁵ Удурумга кинчекте сайрап жүргенче, Кудайдын калыгыла кожо кыйналып жүрерин артыксынган. ²⁶ Ол келер өйдөгү кайралды сананып, Христоско болуп жамандадарын Египеттин эринезинен баалу деп бодогон. ²⁷ Бүдүмжи ажыра ол Египетти таштап, каан чугулданат деп коркыбаган. Ол көрүнбес Кудайды көрүп турган чылап, чыдамкай болгон.

²⁸ Жайрадаачы-ангел тун балдарга тийбезин деп, ол бүдүмжи ажыра Пасханын тайылгазын эдип, эжиктердин жаактарын канла үрүстеген.

²⁹ Бүдүмжи ажыра Израильдин улузы Кызыл талайды кургак жерле чилеп кечкен. Египеттин улузы база кечейин дейле, чөнгүп калган.

³⁰ Бүдүмжи ажыра Израильдин улузы жети күннин туркунына Иерихонды эбیره баскан кийнинде каланын стенелери жемириле берген.

³¹ Бүдүмжи ажыра балыр жүрүмдү Раав бакпас улусла кожо өлбөгөн, ненин учун дезе кайучылдарды айлына күүнзеп кийдирген.

³² База нени айдайын? Гедеон, Варак, Самсон, Иеффай, Давид, Самуил ле жарлыкчылар керегинде айдарга меге ой жетпес. ³³ Олор бүдүмжи ажыра каандыктарды жеткен, чынды жайаган, Кудайдын берер болгонын алган, арсландарды робожыткан, ³⁴ оттын жалбыжын өчүргөн, кылыштын мизинен аргаданган, чине жок бойлоры күч алган, жуу-

согушта катан боло берген, өскө жердин черүлерин сүргөн. ³⁵ Уй улус бойлорынын өлүп калгандарын ойто тирүүге алган. Кезиктери кыйнадып, мынан артык жүрүмге тирилерге, жайымнан мойногон.

³⁶ Өскөлөри электеткен, камчылаткан, анайда ок кынжылаткан, түрмеде отурган, ³⁷ ташла шыбалаткан, киреле кестирген, кылыштан өлгөн, кой ло эчки терези кийимдү тенип жүргөн, жоксыраган, кыйналган, базынчыкта жүргөн.

³⁸ Телекей бу улуска жарамык эмес болгон. Олор куба чөлдөрдө, кырларда, куй-таштарда ла капчалдарда азып-тозуп жүргендер.

³⁹ Олор ончозы бүдүп, ол керегинде кере алган. Же Кудайдын берер болгонын албаган, ⁴⁰ ненин учун дезе, олор бисле кожо толо кемине жетсин деп, Кудай биске артык болгонды белетеп койгон.

Кудай бисти таскадат

12 Онын учун бисти эбیره андый көп керечилер бар болуп, базырып турган кандый ла жүкти, капкыр кинчекти бойыбыстан алып, туура таштактар. Иисуска көрүп, биске темдектелген тартыжуны чыдамкай болуп өдөли. Ол ажыра Кудайга бүдүп баштайдыс, бүдүп жүргенис толо кемине жедет. Ого темдектелген сүүнчинин ордына Ол уйатка каларын керекке албай, керү агашта кыйынды чыдажып өдүп, Кудайдын ширеезинин он жанына отурып алган. ³ Кинчектү улустын удурлашканына чыдашкан Иисус керегинде шүүп көригер. Ол тушта чинегер чыкпас, сүригер түшпес.

⁴ Кинчекке удур тартыжуда эм тура, кан төгүлгенче, удурлашпадыгар, ⁵ слерге уулдарына чылап мынайда айдылган коот сөстөрдү ундып койдыгар: «*Уулым, сени Кайракан кезедип турганда, мыны жектебе, каарып айдып турганда, сүрин түшпезин*, ⁶ ненин учун дезе *Кайракан буурзап турган кижизин кезедет, Бойына жуудып турган кажы ла уулын сабайт*». ⁷ Кезедүге чыдажып турганыгарда, Кудай слерле уулдарыла чылап Бойын тутат. Адазы кезетпей турган уул бар эмеш пе? ⁸ Ончо уулдар кезедилер учурлу. Кезедилбей турган болзогор, слер уулдары эмезигер, слер – сурас балдар.

⁹ Анайда ла бисти жердеги ада-энебис кезедип туратан, бис олордон айап жүргенис. Андый болгондо, жүрүм жүрерге, тындардын Адазына онон артык багар учурлу эмезис пе? ¹⁰ Бисти жердеги адаларыс кыска ойгө лө бойлоры чын деп бодогоныла кезеткен. Тенеридеги Ада дезе биске чын туза болзын, Онын агарулыгында кожо турушсын деп кезедет. ¹¹ Кандый да кезедү эдилеп турганда, сүүндирбей, кунуктырат. Мынын кийнинде бу ажыра үредип койгон улуска амыр ла акту жүрүм берет.

Кудайдын жакшылыгын жектебегер

12 Онын учун бош салынган колдорыгарды ла уйдадай берген тизегерди тындыдыгар. 13 Аксак бут бертинбезин, карын, жазылзын деп, будыгардын алдында жолды тўс эдигер. 14 Ончо улусла амыр жадарга, агару жүрүмдү болорго кичеенигер. Бу жокко Кайраканды кем де көрүп болбос.

15 Ажарып жүригер, кем-кем Кудайдын жакшылыгы жокко артып калбазын, кандый-бир ачу тазыл өзүп, түбек этпезин, бу ажыра көп улус быжарсыбазын.

16 Ортогордо балыр жүрүмдү эмезе байланбас Исавтый кижиге болбозын. Ол бир катап ажанарга болуп бойынын тун уул деп адалганын садып ийген. 17 Слер билеригер, ол мынын кийинде алкыш алайын дейле, жектедип койгон. Ыйлап, сураган да болзо, эдип койгонын солып болбогон.

18 Слер тудуп көрөр аргалу немеге, жалбыраган отту тууга, карануйга, карачкыга, жотконго, 19 амыргынын табыжына ла айдып турганнын үнине жууктабадыгар. Бу үнди уккан улус сости база укпаска жайнаган. 20 Мындый жакаруны чыдажып угуп болбой тургандар: *«Кырга тынар-тынду да тийип ийзе, ташла шыбаладар»*. 21 Бу көрүлте коркышту болуп, Моисей айткан: *«Мен коркып, тыркыражып жадым»*. 22 Же слер Сион кырга ла тирү Кудайдын калазына, тенеридеги Иерусалимге ле түмен ангелдерге жууктадыгар. 23 Слер тун туулган улустын байрамдык жуунына келдигер. Олордын ады-жолдору тенериде бичилген. Слер ончозынын жаргылаачызы Кудайга, толо кемине жеткен актулардын тындарына келдигер. 24 Слер жагы кереестин Ортокчызы Исуска келип, арутап турган канга жууктадыгар. Бу кан Авельдин канынан артык керелейт.

25 Калак, айдып турган Кудайды угарга мойнобогор. Байагы улус олорго жерде айдып турганды угарынан мойногон учун кезедүни кыйыжып болбогон. Анчада ла биске тенериден айдып турганды угарынан мойнозобыс, кезедүни кыйыжып болбозыс. 26 Ол тушта Онын үни жерди жайкаган. Эмди дезе, сөзүн берип, айдат: *«База катап жангыс та жерди эмес, тенерини де жайкаарым»*. 27 «База катап» дегени жайканбас немелер артсын деп, жайалган немелер жайканып ырадыларын көргүзет.

28 Анайдарда, жайканбас каандыкты алып, жакшылыкты чеберлектер. Бу ажыра Кудайды тооп ло Онон айап, Ого жараар эдип бажырып жүректер, 29 ненин учун дезе, бистин Кудайыс – ол жуда салар от.

Карындаштар чылап жүригер

13 Бой-бойыгарга карындаштарга чылап карузыгар. 2 Күндүзек болорын ундыбагар. Күндүзек болгоныла кезик улус бойлоры билбей, ангелдерди айлына кийдирген эди. 3 Бойыгар да

олорло кожо кыңылу чылап, кыңылу улусты эзеп жүригер. Слер бойыгар да жерде жүрүп жадыгар.

4 Айылду болгон улус бой-бойын тооп жүрзин, олордын төжөгине кир жукпазын. Балыр жүрүмдү ле чайдам улусты Кудай жаргылаар. 5 Акчага үстүкпегер, не барыгарла болорзыныгар. Кудай бойы айткан жок бедигер: *«Сени артырбазым, сени таштабазым»*. 6 Онын учун тидим айдадыс: *«Кайракан – менин болушчым, коркыыр немем жок. Кижиге меге нени эдер?»*

7 Слерге Кудайдын сөзүн жарлаган башчыларды сананып жүригер. Олор жүрүмин канайда түгескенин көрүп, бүдеринде олордон тем алыгар. 8 Исус Христос – кече, бүгүн ле үргүлжиге ол ло бойы.

9 Слерди жүзүн-жүүр ле өскө үредүлер жолдон астыктырбазын. Жүректеригерди курсакла эмес, жакшылыкка тындыдыгар, онызы жакшы. Курсакка болуп жүрген улус туза албас.

10 Бисте тагыл бар, чадырда абыстап жүргендер онон курсак алып жиир жагы жок. 11 Кинчек учун тайылган тындулардын канын агару жерге улу абыс кийдирет, же эдин одунын ары жагында өртөйдилер. 12 Онын учун Исус та Бойынын каныла калыкты агарулаарга, каланын каалгазынын ары жагында кыйнадып койгон.

13 Анайдарда, Онын базынчыгын бойыска алынып, одунын ары жагына Ого чыгактар.

14 Мында бисте жаантайын болор кала жок ине, бис келер ойдин калазын бедирейдис. 15 Анайдарда, Исус ажыра Кудайга жаантайын макташтын тайылгазын эдип турактар – Онын ады-жолын жарлап турган оосторыстын сыйын. 16 Анайда ок жакшыны эдерге ле өскө улусла үлежерге ундыбагар. Андый тайылгалар Кудайга жарап жат.

17 Башчыларга уккур болуп, багыгар. Олор слердин жүрүмигерди сананып, көс жумбайдылар, ненин учун дезе Кудайга каруу берер учурлу. Олор үшкүрбей, сүүнип иштезин. Онон башка слерге кандый да туза болбос.

18 Бис учун мүргигер. Санаабыс ару деп, бүдүп жадыс, ненин учун дезе ончозында чын эдип жүрерге күүнзейдис. 19 Анчада ла сурап турум: Кудай мени слерге ойто ылтам ийзин деп мүргигер.

20 Мөңкүлик кереестин каны ажыра койлордын улу Күдүчизи боло берген Исус Кайраканысты тиргискен амырдын Кудайы 21 слерди Бойынын табын бүдүрзин деп, кандый ла жакшы керекте жепсеп, Исус Христос ажыра Бойына жараарын слердин бойыгарда жайазын. Ого элен-чактарга мак! Аминь.

22 Слерди сурап турум, карындаштар, бу көкүдү сөстөрди бойыгарга алыныгар. Мен слерге кыскарта бичидим.

23 Тимофей карындажыс жайымдалганын билигер. Ол удабас келзе, слерди оныла кожо көрөрим.

24 Ончо башчыларыгарга ла ончо агаруларга эзен айдыгар. Италиядан карындаштар слерге эзен айдып турулар.

²⁵ Кудайдын жакшылыгы ончогорло кожо болзын.
Аминь.

Иаковтын самаразы

1 Израильдин жер сайын чачылган он эки угына.

Слерге Кудайдын ла Иисус Христос Кайраканнын Иаков кулынан эзен!

Кудайга бүүдери ле ойгорлык

2 Јүзүн-јүүр ченелтелерге учурап турганыгарда, оны бойыгарга улу сүүнчи деп бодогор, карындаштарым. **3** Слердин Кудайга бүүткенигер ченелтени өдүп, чыдамкай экелип жат деп, билип жадыгар. **4** Чыдамкай дезе бойынын ижин түгезе этсин. Анайдарда слер сыранай жакшы, кемжикпеген, бир де тутак жок болорыгар. **5** Кемигерге ойгорлык жетпей турган болзо, ончо улуска тегинге, каарып айтпай берип турган Кудайдан сурагажын, – ого берилер. **6** Је бүүдүп, эмеш те аланзыбай суразын, ненин учун дезе аланзып турган кижин салкынга айдадып чачылган талайдын толкузынды. **7** Андый кижин Кайраканнан неме аларым деп сананбазын. **8** Санаазы экиленген кижин бойынын ончо керектеринде турумкай эмес. **9** Јокту карындаш бийиктедилгениле мактанзын, **10** бай – жабызадылганыла, ненин учун дезе ол өлөндөгү чечек чилеп жоголып калар. **11** Күн чыгып, изип баштайт, изүүден өлөң какшайт, онын өңи өчүп, жаражы жоголып жат. Анайып бай да кижин бойынын керектериле кожо чалдыгар.

Ченелтелер

12 Ченелтеге чыдажып турган кижин кежиктү, ненин учун дезе, ол ченеделе, жүрүмнин кайралын алар. Бу кайралды Кайракан Оны сүүген улуска берер болгон. **13** Ченедип турган улустын кемизи де: «Мени Кудай ченеп жат» – дебезин, ненин учун дезе Кудайды кем де жаманла ченеп болбос, Ол Бойы да кемди де ченебейт. **14** Је кажы ла кижин акту бойынын кычазына јилбиркедип ле мекеледип ченелет. **15** Кыча дезе, табынала, кинчек чыгарып алат, эдилген кинчек – өлүм экелет. **16** Бойыгарды аскырбагар, кару карындаштарым. **17** Кандый ла жакшы сый, кандый ла толо кемдү јайалта өрөртинен, жарыктын Адазынан келет. Ол кубулбайт, ондо кубултанын көлөткөзи жок. **18** Бис Онын јайагандарынын баштамызы болзын деп, Ол бисти Бойынын табыла, чындыктын сөзиле тууган.

Угары ла багары

19 Анайдарда, кару карындаштарым: кандый ла кижин угарга јылгыр болзын, сөс айдарга, чукулданарга бачымдабызын. **20** Кижинин чугулы Кудайдын чындыгын јайабай жат.

21 Онын учун кандый ла быјардан, бойыгарда толгон јаманнан айрылып, жүрегере тарылып турган сөсти јобожып алыныгар. Бу сөс жүрүмигерди аргадап алар күчтү. **22** Сөсти бүүдүрүп жүригер, жүк ле угуп жүрген болзогор, бойыгарды бойыгар мекелеп жадыгар, **23** ненин учун дезе, сөсти угуп, оны бүүдүрбей жүрген кижин, бойын күскүден көрүнип турган кижидий: **24** ол бойына көрөлө, мынаар болгон, бойы кандыйын ол тарый ундып койгон. **25** Је кем јайым берип турган сыранай жакшы јасакты ондоп аларга кичеенип, ондо болуп жүрзе, ол ундынчак угаачы эмес, је керекти бүүдүрөөчи болор, бойынын керегинде кежиктү болор.

26 Кемигер бойын кудайзак деп сананып, је тилин тудунбайт, ол жүрегин мекелейт, онын кудайзагында туза жок. **27** Ада Кудай алдында ару ла јек жок кудайзак болоры ол: өскүс-јабыстарга ла тул үй улуска ачу-коронында килемји эдери, бу телекейдеги јаманнан бойыгарды чеберлеери.

Экијүстенбегер

2 Карындаштарым! Иисус Христос Кайраканыска, мактын Кайраканына, экијүстенбей бүүдигер. **2** Јууныгарга алтын јүстүктү, бай кийимдү кижин кирзе, анайда ок ујан кийимдү јокту кижин кирер. **3** Слер бай кийимдүни ајарып, айдарыгар: «Сеге бого отурза јакшы», јоктузына айдарыгар: «Сен ондо тур», эмезе «бого, будымнын јанына отур». **4** Бой-бойыгарды ылгап, јаман сагышту јаргычылар боло бергенигер ол эмес пе?

5 Угыгар, кару карындаштарым: бүүдериле бай болзын, Кудайдын Каандыгында энчи алзын деп, телекейде јокту жүргендерди Кудай талдап алган эмес беде? Ол бу Каандыкты Оны сүүген улуска берер болгон. **6** Слер дезе јоктуны јабыс көрдигер. Слерди байлар кыстап турган эмес беде, слерди јаргыга олоп апарып турган эмес беде? **7** Слер аданып жүрген јакшы атты олоп јамандап турган эмес беде? **8** *Бойынды сүүгендий, јуугынды сүүп жүр* деп, Агару Бичикте айдылган кааннын јасагын бүүдүрүп турган болзогор, јакшы эдип жадыгар. **9** Је экијүстенип турган болзогор, кинчек эдип, јасак

бузаачылар болуп каладыгар, ¹⁰ ненин учун дезе, ончо Јасакты бүдүрүп, је бирүзинде кинчек эткен кижиге, ончозында бурулу болуп калат. ¹¹ «Чайдам кылынба» деп Айтканы, «өлтүрбө» дегени ине. Онын учун чайдам кылынбай, је өлтүрүп турган болзон, сен – Јасак бузаачы. ¹² Анайып, жайым берип турган јасакла жаргыладар улус чылап айдыгар, эдигер. ¹³ Быйанын јетирбеген кижиге быйан јок жаргы болор ине. Быйан жаргыдан бийик.

Кудайга бүдери ле керектер эдери

¹⁴ Кем «Кудайга бүдүп јадым» деп айдып, је керектер этпей турган болзо, кандый туза, карындаштарым? Бу мынайда бүткени оны аргадап болор бо? ¹⁵ Карындажыгар эмезе сыйныгар јылангаш эмезе күндик курсагы јок жүрзе, ¹⁶ кажы бирүгер дезе: «Амырыгар алып барыгар, јылыныгар, курсактаныгар» деп айдып, је ологро эди-канына керектүзин бербезе, кандый туза? ¹⁷ Анайып бүдүмји де: кем Кудайга бүдүп, је керектер этпей турган, онын Кудайга бүткени бойы тагынан бүдүмји де эмес.

¹⁸ Је кем де айдар: «Сен Кудайга бүдүп јадын, мен керектер эдип јадым». Мен айдарым: «Керектер этпей Кудайга бүдүп турганынды меге көргүс, мен Кудайга бүдүп турганымды бойымнын керектеримле көргүзерим». ¹⁹ Кудай јагыс деп, бүдүп јадын ба? Јакшы эдип јадын. Шилемирлер де бүдүп, сертилдеп јадылар. ²⁰ Је керектер этпес кижинин Кудайга бүткени өлү деп, билер күүнин бар ба, куру кижиге?

²¹ Авраам адабыс Исаак уулын тагылга салып, эткен керектериле акталган эмес бедиге? ²² Көрүп турун ба, онын Кудайга бүткени ле керектери колбулу болуп, Кудайга бүткени керектер ажыра толо кемдү боло бергенин? ²³ Анайып, бичилген сөс бүткен: «Авраам Кудайга бүткен, бу учун ол акту кижиге деп бодолып, Кудайдын нөкөри деп адалган». ²⁴ Көрүп турыгар ба, кижиге эткен керектериле акталат, јагыс бүдүп жүргениле эмес. ²⁵ Анайып ок балыр жүрүмдү үй кижиге Раав та эткен керектериле акталган эмес бедиге? Ол кайучылдарды айылына кийдирип, өскө јолло аткарган. ²⁶ Эт-кан тын јокко жүрүм јок. Анайып бүдүмји де эдилген керектер јокко жүрүм јок.

Тил

3 Карындаштарым! Мынан кату жаргыла жаргыладарысты билип, ончогор үредүчилер болорго амадабагар. ² Бис ончобыс көп јастырып јадыбыс ине. Сөс айдып, јастырбай турган кижиге толо кемине јеткен кижиге болуп јат. Ол ончо эдиканын бойына бактырар аргалу. ³ Бат, биске уккур болзын деп, аттарды сулуктап, олардын ончо эдиканын башкарып јадыбыс. ⁴ Керептер ондый ок. Олор, андый јаан бойлоры, кандый да тын салкынга айдатса, оларды кичинек тискин

башкарат; керепчи кайдаар күүнзезе, оноор ууланат. ⁵ Анайып тил де. Ол эт-каннын кичинек үйези, је көп мактанат. Көр, кичинек от элбек агашту јерди өртөп койот. ⁶ Тил де – от, јаманнын кееркемјизи. Ол эт-каннын үйелери ортодо жүрүп, ончо эт-канды быјарсыдат, бойы таамынын одынан камылып, бастыра жүрүмисти өртөйт. ⁷ Кижиге кандый ла јайалганды: ан-куштарды, јылып, јорголоп жүрер тындуларды, талайдын тындуларын јобожыдат, јобожыдып та койгон. ⁸ Тилди дезе улустын кемизиге де јобожыдып болбойт: бу – токтодып болбос јаман; ол өлүмдү коронло толо. ⁹ Оныла Кудайды ла Аданы алкайдыс, оныла ок Кудайга түнейлеп јайалган улусты каргайдыс. ¹⁰ Бир ле оостон алкыш ла каргыш чыгат. Андый болбос учурлу, карындаштарым. ¹¹ Тонмоктын бир үйдинен тату ла ачу суу агат па? ¹² Смоква агаш май-агаштын јуилегин бүдүрүп болбос, карындаштарым, эмезе виноградтын төс сабы смокванын јуилегин. Анайып бир тонмок суу тусту ла тату сууны агызып болбос.

Чын ойгорлык

¹³ Слердин кемигер ойгор ло керсү? Мыны јакшы кылыгыла, бойы јобош ло ойгор болуп эткен керектериле көргүссин. ¹⁴ Је жүрегерде ачу күйүниш ле арбаныш жүрген болзо, мактанбагар, чындыкка удур тогун кере этпегер. ¹⁵ Бу өрөртинен келип турган ойгорлык эмес, ол јердийи, сезимдийи, шилемирдийи, ¹⁶ ненин учун дезе кайда күйүниш ле арбаныш, анда аай-төй јок ло ончо јаман болуп јат. ¹⁷ Је өрөртинен келип турган ойгорлык баштапкыда ару, онон энчү, төп, уккур, буурзашла, јакшы керектерле толо, ылгабас ла ачык-јарык. ¹⁸ Чындыктын үрени энчү тужында, энчүни чеберлеген улуста үренделет.

Кайракан алдында јобожыгар

4 Слердин бойыгарда өштөжү ле өөн-бөкөн кайдан келет? Үйелереерде јуулажып турган соот-јыргалду күүнигерден болбос по? ² Нени күүнзеп јадыгар, оны албайдыгар. Онын учун өлтүрүп јадыгар. Күйүнип јадыгар, је јединип болбойдыгар. Онын учун өштөжип ле јуулажып јадыгар. Слерде јок, ненин учун дезе сурабайдыгар. ³ Сурап турганыгарда, албайдыгар, ненин учун дезе јакшыга эмес, соот-јыргалда кордорго болуп сурайдыгар.

⁴ Чайдам жүрүмдүлер! Телекейде бар немелерге тартылганы – ол Кудайга удур өштөжү деп билбейдигер бе? Анайдарда, телекейде бар немелерге тартылар күүндү кижиге Кудайга өштү боло берет. ⁵ Эмезе Агару Бичик мынайда тегин айдат деп сананып јадыгар ба: «Бистин бойыбыста жүрген Тын сүрекей күнүркеп сүйт»? ⁶ Је Кудай онон көп јакшылык берет, онын да учун айдылган:

«Кудай бийиркектерге удурлажат, jobожыгандарга jakшылык берет».

⁷ Анайдарда, Кудайга багыгар. Көрмөскө удур тургыгар, ол слерден кача берер. ⁸ Кудайга жууктагар, Ол слерге жууктаар. Колдорыгарды жуныгар, кинчектүлер, жүректеригерди арутагар, экиленген санаалу улус. ⁹ Ачуланыгар, ыйлагар, сыктагар. Каткыгар ый боло берзин, сүүнчигер – кунук. ¹⁰ Кайракан алдында jobожыгар, Ол слерди көдүрер. ¹¹ Бой-бойыгарды жамандашпагар, карындаштарым. Карындажын жамандап эмезе карындажын жаргылап турган кижиге, Жасакты жамандап, Жасакты жаргылайт. Жасакты жаргылап турган болзон, сен Жасак бүдүрөөчиге эмезин, бойынды жаргычы эдип жадын. ¹² Жасак Чыгараачы ла Жаргычы жагыс. Ол аргадаар ла өлтүрер аргалу. А сен кем андый, жуук кижинди жаргылайтан?

¹³ Эмди угыгар, мынайда айдып жүргендер: «Бүгүн эмезе эртен мындай да калага барарыс, ондо бир жыл жүрүп, садыжып, кирелте аларыс». ¹⁴ Слер керек дезе эртен не болорын билбей жадыгар, ненин учун дезе слердин жүрүмгигер – ол суудан көдүрилеле, жоголып калар буу. ¹⁵ Онын ордына айдыгар: «Кайраканнын табы болзо, тирү жүрерис, оны эмезе мыны эдерис». ¹⁶ Эмди дезе улуркак болгонугар учун мактанып жадыгар. Кандый ла андый мактаныш – ол жаман. ¹⁷ Анайдарда, жакшыны эдерин билип, оны этпей турган кижиге кинчек эдет.

Байлар ыйлазын

5 Эмди угыгар, слер, байлар! Ыйлагар, сыктагар, – слерге кату-jobол келип жат. ² Байлыгаар чириди, кийимеерди күйе жиди. ³ Алтыныгар ла мөңүнигер татады. Олордын тады слерге удур керелеп, эди-каныгарды от чылап жиир: байлыкты бойыгарга калганчы күндерге жуудыгар. ⁴ Бат, ишчилер слердин кырлардын ажын кестилер, слер дезе олорго төлөбөдигер. Эмди олор кыйгы-кышкыда. Олордын кыйгы-кышкызы Саваоф Кайраканга угулды. ⁵ Слер жерде жүрүп, жажыркап ла сайрап жадыгар, жүректеригерди

сойотон күнге семирттигер. ⁶ Слер Актуны жаргылап, өлтүрдигер; Ол слерге удурлашпады.

Чыдамкай болуп, мүргигер

⁷ Анайдарда, карындаштар, Кайраканнын келерине жетире узакка чыдамкай болыгар. Бат, жер ишчи жердин баалу түжүмин сакыйт, ого болуп жаскы ла күски жааштар жаганча узак чыдажат.

⁸ Слер де узак чыдажыгар, жүрегеерди бек эдигер, ненин учун дезе Кайраканнын келери жуук.

⁹ Жаргыга кирбеске, бой-бойыгарга арбанышпагар, карындаштар. Бат, Жаргычы эжиктин жагында туру.

¹⁰ Кайраканнын адынан айткан жарлыкчылар кыйын-шырада узак чыдашкан. Карындаштарым, олорды тем эдип алыгар. ¹¹ Бат, чыдашкан улусты кижиктү деп адайдыс. Иовтын чыдашканын укканыгар, ого учунда Кайракан нени эткенин көргөнигер, ненин учун дезе Кайракан көп быйанду ла буурзак.

¹² Элден озо, карындаштарым, тенериле де, жерле де, өскө-башка кандый да чертле чертенбегер, же жаргылатпаска, «эйе» дегенигер, «эйе» болзын, «жок» дегенигер, «жок» болзын.

¹³ Кемигер де шыралап жүрү бе? Мүргизин. Кем де сүүнип жүрү бе? Сарназын. ¹⁴ Кемигер де оору ба? Серкпенин жаандарын кычырзын. Олор оны Кайраканнын адына болуп майлап, ол учун мүргизин. ¹⁵ Бүдүп мүргигени оору кижини аргадаар, оны Кайракан тургузар, кинчек эткен болзо, онызы ташталар. ¹⁶ Анайдарда, жазыларга, жаман кылынганаарды бой-бойыгар алдында айдып, бой-бойыгар учун мүргигер. Акту кижинин тыныдылган мүргүзи көпти эдер аргалу. ¹⁷ Илия бистий ле кижиге болгон. Же ол жанмырлабазын деп, жайнап мүргигерде, жерде үч жыл ла алты ай жанмырлабаган. ¹⁸ База мүргигерде, тенери жанмыр берген, жер бойынын жиилегин өскүрген.

¹⁹ Карындаштарым! Кемигер чындыктан аза берзе, кемигер де оны кайра бурыза, ²⁰ кинчектүни жастыра жолынан кайра бурыганы онын тынын өлүмнен аргадап алар деп, ол учун көп кинчектер ташталар деп, ол кижиге билзин.

Петрдын 1-кы самаразы

1 Иисус Христостын апостолы Петрдан – Понтто, Галатияда, Каппадокияда, Асияда ла Вифинияда чачылып, көчкүндөр чилеп жаткан, Кудай талдап алган улуска. **2** Тын ажыра улусты агару эдер деп, башкыда темдектеп койгоныла, Ада Кудай слерди талдап алган. Ол слерди Иисус Христоско сөсуккур болзын, Онын каныла аруталзын деп, Тынла агару эдерин темдектеген. Слерге жакшылык ла амыр кожулзын.

Тирү ижемжи

3 Кудайга, Иисус Христос Кайраканыстын Адазына, баш болзын! Бисте Ого тирү ижемжи болзын деп, Ол Бойынын улу быйаныла Иисус Христостын тирилгени ажыра биске жаңы жүрүм берген. **4** Бисти мөнкүлик, ару ла чалдыкпас энчи алзын деп, Ол жаңы жүрүм берген. Бу энчи слерге тенериде чеберлелет. **5** Слерди дезе Кудай Бойынын күчиле бүдүмжигер ажыра аргадаарга чеберлейт. Бу аргадаш калганчы өйдө ачыларга белен. **6** Бого сүүнигер. Эмди жүзүн-жүүр ченелтелерден улам эмеш кунугарга келижип турган болзо, чыдажыгар. **7** Онызы слердин Кудайга чындык бүдүп турганыгар быртып калар алтыннан баалу болуп калзын деп керектү. Алтыннын да чындыкы отло ченелет ине. Ол тушта слердин бүдүп турганыгар, Иисус Христос ачылза, жараду, мак, күндү экелер. **8** Оны көрбөй туруп сүүп жадыгар. Оны эмдиге көрбөй жадып, Ого бүдүп, сөслө айдып болбос улу сүүнчиле сүүнип, **9** бүдүп турганыгардын амадузына – тыныгарды аргадаарына жедип аладыгар. **10** Бу аргадаш керегинде жарлыкчылар бедиренип шинжүлеген, слерге темдектелген жакшылык керегинде озолондыра айткан, **11** олардо жүрген Христостын Тыны кемге ле кандый өйгө көргүскенин шинжүлеген. Христос кыйналар, онын кийнинде макталар деп, Тын озолондыра керелеген. **12** Олордын ижи бойларына эмес, же слерге тузалу болгон деп, жарлыктарга ачылган. Эмди олардын айтканын тенериден ийилген Агару Тынла Сүүнчилү Жар жарлаган улус слерге жарлыктаган эдилер. Ангелдер де мыны билип аларга сүрекей күүнзеп жадылар.

Агару жүрүм

13 Онын учун, кур курчанган чылап, санаагарды курчап, ойгу болуп, Иисус Христос ачылганда,

слерге берилип турган жакшылыкка бүткүлинче иженигер. **14** Сөсуккур балдардый болыгар, башкыда билбей жүргенигерден улам слерде болгон кычаларга бакпагар. **15** Карын, слерди кычырып алган Кудай агару чылап, бойыгар да жүрүмеерде агару болыгар. **16** Бичилген сөс бар ине: *«Агару болыгар, ненин учун дезе Мен агару».*

17 Кудай кажы ла кижини ылгабай, эткен керектериле жаргылайт. Анайдарда, Оны Адагар деп адап турган болзогор, Онон айап, жерде удурум жүрген ойигерди өткүригер. **18** Слерге адалардан берилген сандырашту жүрүмнен быртып калар мөнгүнле эмезе алтынла садылып алылбаганаарды, **19** карын, жек жок ло ару кураан ошкош Христостын баалу каныла садылып алылганыгарды билип жадыгар. **20** Ол телекей райалардан озо талдалган, же слерге калганчы өйлөрдө ачылган. **21** Слер Ол ажыра Кудайга бүттигер. Кудай Оны тиргизип, слерди Кудайга бүдүп, Ого ижензин деп, Ого мак берген.

22 Слер карындаштарды ылгабай сүүрге, Тын ажыра чындыкка багып, тыныгарды арутадыгар. Бой-бойыгарды ару жүрегеерден жаантайын сүүгер. **23** Слерге жаңы жүрүм берген үрен үргүлжи болуп жат. Ол – Кудайдын тирү ле элен-чакка артабас сөзи, **24** ненин учун дезе кандый ла кижини өлөндий, кижинин кандый ла магы өлөндөги чечектий. **25** Олөн кургаза, чечеги түжүп калат, **25** же Кайраканын сөзи үргүлжиге жүрет. Бу – слерге жарлалган сөс.

Иисус – тирү таш

2 Анайдарда, кандый ла өштөштөн, кандый ла куурмакташтан, экижүстеништен, күйүништен, кандый ла жамандаштан айрылып, **2** жаңы туулган балдар чылап өзөргө лө аргадаларга, сөстин ару сүдин тын күүнзегер. **3** Слер амзап көрөлө, Кайракан быйанду деп, билип алганыгар. **4** Ого, улус жектеп койгон, же Кудай эржине деп талдап алган тирү ташка, жууктап, **5** бойыгар да, тирү таштардан чылап, бойыгардан бойыгар тыннын туразын тудыгар. Анда Иисус Христос ажыра Кудайга жараар тыннан тайылга эдерге, агару абыстар болыгар. **6** Агару Бичикте айдылган ине: *«Бат, Мен талдап алган эржине ташты, булуннын төзиндеги ташты, Сиондо салып жадым».*

Бу ташка бүдүп турганы, уйатка калбас».

⁷ Анайдарда, ол слерге, бүдүп тургандарга, эрине таш, бүтпей тургандарга ол – тура тудаачылар жектеп койгон таш.

Je ол булуннын төзиндеги таш боло берген.

Ол улус бүдүрилетен таш, олордын жолында кайадай.

⁸ Улус сөскө бакпай, бу ташка бүдүрилип жадылар. Олордын салымы андый. ⁹ Слер дезе, *Кудай талдап алган ук, Кааннын абыстары, агару улус*, Кудайдын калыгы. Ол слерди карануйдан Бойынын кайкамчылу жарыгына кычырган, *Онын улу быйанын жарлаарга талдап алган.*

¹⁰ Слер башкыда Кудайдын калыгы болбогонугар, эмди Онын калыгы болуп жадыгар; башкыда быйан албаганыгар, эмди алдыгар.

Кудайдын кулдары чылап эдип жүригер

¹¹ Кару улузым! Слерди, туш жерден келген, бу телекейде көчкүндер чилеп жүрген улусты, кычырып турум: тынга удур жуулажып турган этканнын кычазынан ырап, ¹² өскө калыктар ортодо жакшы жүрүм жүригер. Олор слерди жаманды эдип туру деп бурулап болбозын, карын, слердин жакшы керектеригерди көрүп, Кудай олорго быйан берер күнде Оны мактазын. ¹³ Кижинин кандый ла жангына Кайраканга болуп багыгар: ол эн бийик жанда отурган каан да болзын, ¹⁴ кааннан ийилген башкараачылар да болзын. Олор каршучыларды кезедерге ле жакшыны эдеечилерди кайралдаарга ийилип жадылар, ¹⁵ ненин учун дезе Кудайдын табы мындый: бис жакшыны эдип, неме билбес улустын учуры жок эрмек-куучындарын токтодор учурлу. ¹⁶ Жайым улус чылап жүригер, жайымыгарды жаманды эдерге тузаланбагар, карын, Кудайдын кулдары чылап жүригер. ¹⁷ Ончо улусты тооп жүригер, карындаштарды сүүгер, Кудайдан аягар, каанды тоогор.

¹⁸ Жалчылар, бийлерден аяп, олорго багыгар, жангыс та жакшы ла кижизек эмес, је кату бийлерге багыгар. ¹⁹ Кем Кудайды сананып, акту жерге шыралап, ачу-корон көрүп турган болзо, бу жакшылык ине. ²⁰ Кинчектер учун соктырып турган болзогор, не учун мактайтан? Жакшыны эдип шыралап, је чыдажып турган болзогор, слерди Кудай жарадып жат. ²¹ Слер бого кычырылганыгар. Христос бисти Онын изиле барзын деп, биске тем артырып, бис учун шыралаган.

²² Ол кинчек этпеген, Онын сөстөринде төгүн жок болгон.

²³ Оны жамандаарда, Ол удур жамандабаган; шыралап жүрүп, коркытпаган, је мыны эдерин Чындык Жаргычыга бүдүмжилеген. ²⁴ Ол кинчектеристи Бойынын эдинде Бойы керү агашка көдүрип, бис кинчектерден айрылып, чындыкта жүрзин деп, кадап койгон. ²⁵ Слер азып жүрген

койлордый болгоныгар. Эмди Күдүчиге ле тыныгарды Чеберлеечиге бурылдыгар.

Үйлери ле өбөөндөри

³ Анайда ок слер де, үй улус, өбөгөндөрөөргө сөсуккур болыгар. Кудайдын сөзин угар күүни жок эр улус ару ла аяп жүрген жүрүмигерди көрөлө, үйлеринин жүрүми ажыра Кудайга сөс жокко баштанзын деп, анайда эдигер. ³ Кееркемжигер тыш жаны болбозын, чач өргөни, алтын кийим эмезе кийимдеги жазал болбозын. ⁴ Карын, кееркемжигер ич бойыгар болзын. Бу робош ло токуналду тыннын чалдыкпас жаражы болуп жат. Мынызы Кудайдын алдында баалу. ⁵ Анайып, башкыда Кудайга иженген агару үй улус та өбөгөндөрине сөсуккур болуп, кееркединген эдилер. ⁶ Анайып, Сарра Авраамды бий деп адап, ого сөсуккур жүрген. Жакшыны эдип, неден де коркыбай ла түймебей турган болзогор, Сарранын балдары болгоныгар ол.

⁷ Анайда ок слер де, эр улус, үйлереерге керсү болыгар, олорды бортык аякты чылап алып жүригер. Олорго күндү эдип жүригер, ненин учун дезе олор слерле кожо жакшылыкту жүрүмди энчиленер. Слердин мүргүгерге буудак болбозын деп, анайда эдигер.

Чындык учун шыралап жүрери

⁸ Адакыда, ончогордын санаагар жангыс болзын, килежип жүригер, карындаштарды сүүгер, ымжак жүректү, нажылык, улуркабас санаалу болыгар; ⁹ жаманнын ордына жаман этпегер, айткылаштын ордына айткылабагар, карын, алкышты энчиленерге кычырылганыгарды билип, алкагар.

¹⁰ «*Жүрүмди сүүп, жакшы күндерди көрөр күүндү кижиге жаман, төгүн сөстөр айтпай, тил-оозын тудунзын.*

¹¹ *Ол жаманнан кыйышсын, жакшыны этсин, амырды бедиреп, ого жүткүзин.*

¹² *Кайракан актуларга көрүп жат, олордын жайнуузын угуп жат, же Кайракан жаман эдеечи улуска удур (олорды жер үстинен жоголторго)».*

¹³ Жакшыга жүткүп турган болзогор, слерге кем жаман эдер? ¹⁴ Же чындык учун шыралап та жүрген болзогор, слер кежиктү. Слерге жаман эдерге турган улуста коркыбагар, түймебегер.

¹⁵ Жүрекеригерде Христос Кайракан агару болзын; ижемжигер керегинде слерден тартамал некеп турган не ле кижиге каруу берерге жаантайын белен болыгар. ¹⁶ Же мыны ымжак күүндү, аяп ла тооп эдигер, санаагар ару болзын. Ол тушта Христостын Бойындагы жакшы жүрүмеерди жамандап турган улус уйатка калар. ¹⁷ Кудайдын табы болзо, жаман керектер учун шыралаганча, жакшы керектер учун шыралаганы артык ине. ¹⁸ Христос то бисти

Кудайга экелерге, кинчектер учун, акту бойы, акту эместер учун бир катап үргүлжиге өлгөн. Ол эт-канла өлтүрилген, тынла – тирилген. ¹⁹ Бу тын ажыра ок таамыдагы кижендү сүнелерге келип жарлыктаган. ²⁰ Олор Нойдын күндеринде Кудайга бакпаган улус болгон. Кудай олорды ковчег тудулганча узак чыдажып сакыган. Ковчегте жүк сегис кижичайыктан аргадалган. ²¹ Анайып, слерди де эмди креске түжери аргадайт. Креске түжери – ол эт-каннын кирин жунары эмес, же ару санаала Кудайга баштанары, ол Христостын тирилгени ажыра аргадайт. ²² Ол тенериге көдүрилип, Кудайдын он жанында жүрет, Ого ангелдер, өрөги жандалар ла күчтер баккандар.

Кудайга учурлалган жүрүм

4 Анайдарда, Христос бис учун эди-каныла шыралаланган. Слер де ол ло санаала яепсенигер, ненин учун дезе эди-каныла шыралап жүрген кижичайыктан кинчек этпей барат. ² Жердеги жүрүмунин арткан өйин кижинин кычаларына башкартпай, же Кудайдын табыла өткүрерге, онын анайда эдип турганы ол. ³ Өткөн өйлөрдө кара жаңдулар чылап жүргенигер, болор. Балыр жүрүп, кычага башкартып, аракыдап, тойлоп-жыргап, ичип-жип, жескинчилү чалуларга бажырган эдигер. ⁴ Онын учун олордын жүрүмди жылытар керектеринде турушпай турганыгарды кайкап, олор слерди жамандап жадылар. ⁵ Олор саадабай тирүлерди ле өлгөндөрдү жаргылайтан Кудайга каруу берер. ⁶ Бого болуп өлгөн дө улуска Сүүнчилү Жар жарлалган, олор, ончо улус чылап эт-каннын эткен керектери учун жаргылаткан бойлоры, тыныла Кудайдыны чылап жүрзин.

⁷ Же ончозынын учу жуук. Анайдарда, керсү болыгар, мүргип, сергек болыгар. ⁸ Элден озо бой-бойыгарга жаантайын карузып жүригер, ненин учун дезе сүүш көп кинчектерди таштаттырып жат. ⁹ Арбанбай, бой-бойыгарга күндүзек болыгар. ¹⁰ Кажыгар ла Кудайдын жүзүн-башка жакшылыгын башкарып жадыгар. Онын учун алган жайалтагарды тузаланып, бой-бойыгарга болужыгар. ¹¹ Айдып турган кижичайыктан, Кудайдын сөстөрүн чилеп айтсын, серкпедештеп жүрген кижичайыктан, Кудай берип турган күчлө иштезин. Ол Иисус Христос ажыра ончозында макталзын деп, анайда эдигер. Ого чактардын чакка мак ла жан. Аминь.

Христосло кожо шыралалары

¹² Кару улузым! Слерге Кудай отло ченелте ийзе, кайкабагар, ол слерге туш неме деп бодобогор. ¹³ Карын, сүүнигер, ненин учун дезе Христостын шыраларында туружып жадыгар. Онын магы ачылза, сүүнигер ле жыргаарыгар. ¹⁴ Христостын ады учун слерди жамандап турган болзо, жежиктү болгоныгар ол, ненин учун дезе Кудайдын мактулу Тыны слерде амырап жат. Олор Оны жамандап

жадылар, слер мактап жадыгар. ¹⁵ Слерге шыралаларга келишсе, ол шырагар өлтүргени, уурдаганы, жаман эткени, өскө кижинийин күүнзегени учун эмес болзын. ¹⁶ Христостын кижизичайыктан чилеп шыралап жүрген болзон, уйалба, же андый салым учун Кудайды макта. Онын адын аданып жүргенин учун Оны макта. ¹⁷ Кудайдын калыгынан башталатан жаргынын өйи жедип келген ине. Озо бистен башталза, Кудайдын Сүүнчилү Жарына бакпай турган улусла не болор? ¹⁸ Актузы жүк арайдан аргаданып турган болзо, Кудайга бүтпезиле, кинчектүзиле не болор? ¹⁹ Анайдарда, Кудайдын табыла шыралап жүргендер жакшыны эдип, Ого, сөзине чындык жайаачыга, жүрүмин бүдүмжилезин.

Кудайдын үүри

5 Анайдарда, мен, серкпенин жааны бойым, Христостын шыразынын керечизичайыктан ле ачылатан макта туружаачы кижичайыктан, слердин жаандарыгарга баштанып турум: ² Кудайдын слерге берилген үүрин кабырыгар. Же мыны албан жокко, бойыгардын күүнигерле, Кудайга жараарыла эдигер, уйатту кирелтеге болуп эмес, күүнзеп эдигер. ³ Кудай бүдүмжилегенди бийлебей башкарыгар, же үүрге тем көргүзигер. ⁴ Баш Күдүчи ачылза, мактын чалдыкпас кайралын аларыгар.

⁵ Анайда ок кичүлер де, жаандарга багыгар, бой-бойыгарга сөсуккур болуп, жобош болыгар, ненин учун дезе

Кудай бийиркектерге удурлажат, жобожыгандарга жакшылык берет.

⁶ Онын учун Кудайдын күчи алдында жобожыгар, Ол слерди темдектелген өйдө бийикке көдүрер.

⁷ Не де керегинде санааркабагар, Ого иженигер, ненин учун дезе Ол слерди кичееп көрүп жүрү.

⁸ Эрүүл, сергек болыгар! Слердин өштүгер, көрмөс, кемди жуда салайын деп бедиреп, ыркыранган каракула чылап базып жүрү. ⁹ Бек бүдүп, ого удур турыгар. Бу телекейде андый ок шырага слердин карындаштарыгар да алдырып турганын билеригер.

¹⁰ Кандый ла жакшылыкты берип турган Кудай дезе бисти Иисус Христостогы Бойынын мөнкүлик магына кычырган. Слер кыска өйгө шыралаланган кийинде Ол Бойы слерди түзеткей, бек тургускай, күчтү, турумкай эткей. ¹¹ Ого чактардын чакка мак, жан. Аминь.

Адакы сөс

¹² Мыны Силуаннын болужыла бичидим. Мен оны чындык карындаш деп бодоп жадым. Кычыру эдип ле керелеп, Кудайдын чын жакшылыгы не болгонын слерге кыскарта бичидим. Бу жакшылыкта болуп жүригер.

¹³ Слерди чилеп Кудай талдап алган Вавилондогы Ончогорго, Христос Иисустын Бойында серкпе, база Марк уулым слерди уткып турулар. жүргендерге, амыр. Аминь.

¹⁴ Бой-бойыгарды жүрегерде карузып уткыгар.

Петрдын 2-чи самаразы

1 Иисус Христостын кулы ла апостолы Симон-Петрдан – Кудайыстын, Аргадаачы Иисус Христостын, чындыгына једип, бис чилеп акту јүректен бүдүп турган улуска.

2 Кудайды ла Иисус Христос Кайраканысты билип турган тужыгарда слерге јакшылык ла амыр кожулзын.

Чындык билим

3 Онын кудайлык күчи јүрүмге ле Кудайга беринерине керектү ончо немени биске тегин берип јат. Мыны ончозын бисти Бойынын магыла, быйаныла кычырган Кудайды билип турганыс ажыра алып јадыбыс. **4** Анайып биске баалу-чуулу ла улудан улу сөс берилген. Ол сөс бисти Кудайдын бүдүмелин бойына алынзын, бу телекейдеги јайрадуга экелеечи кычадан кыйышсын деп берилген.

5 Бого болуп ончо күчигерди салыгар; бүдүмјигерде бойыгардыйын кородып, кудайлык быйанга једигер. Кудайлык быйанга једип, Онын табын билип алыгар. **6** Онын табын билип, күүнигердин ээзи болыгар, күүнигердин ээзи болуп, турумкай болыгар, турумкай болуп, Кудайга беринген болыгар. **7** Кудайга беринген болуп, карындаштарды сүүгер, карындаштарды сүүп, ончо улуска карузыгар. **8** Бу ончозы слерде бар болуп, кожулып турза, Иисус Христос Кайраканысты билип аларында једими ле тузазы јок артпазыгар. **9** Кемде бу ончозы јок, ол сокор ло каралга, башкы кинчектерин арутайтанын ундып койгон.

10 Онын учун, карындаштар, слерди Кудай кычырып ла талдап алганын јүрүмде көргүзерге кичеенигер. Анайда эдип, качан да бүдүрилбезигер. **11** Анайып, Кайраканыстын – Аргадаачы Иисус Христостын мөнкүлик Каандыгына кирерге слерге јайым јол ачылар.

12 Онын учун мыны билип, бу чындыкта бек те турган болзогор, ол керегинде слерге јаантайын эске алындырар күүним бар.

Христостын магынын керечилери

13 Бу байканда – бортык эт-канда јүрген тужымда слерди эске алындырышла ойгозоры чын деп бодоп турум. **14** Меге Иисус Христос Кайраканыстын ачканыла, удабастан байканымды таштап баратанымды билерим. **15** Мен атана да

берген сонгында слер мыны јаантайын эске алынып турзын деп, ончо күчимди салып кичеенерим.

16 Иисус Христос Кайраканыстын күчин ле келгенин јарлап, слерге сананып тапкан чүмдү куучындар айтпадыс ине, је бис Онын улу учурын бойыстын көзисле көрдис. **17** Ол Ада Кудайдан күндү ле мак алып турарда, Ого тенери магынын бийигинен мыңдый үн угулган: «Бу Менин сүүген Уулым, Ондо Менин јакшылыкту табым».

18 Тенериден келген бу үнди Оныла кожо агару кырда болорыста укканыс. **19** База бисте јарлыктап айткан эн быжу сөс бар. Ого баштанып, јакшы эдип јадыгар. Ол сөс тан аткалакта, јүректеригерде тан чолмон чыккалакта, карануй јерде јарыткыш чылап чалып јат. **20** Элден озо билип јүригер: Агару Бичикте јарлыктап айткан кандый да сөсти кижии бойы јартап болбос, **21** ненин учун дезе јарлыкчылардын сөзи кижинин табыла качан да айдылбаган, је Кудайдын агару улузы Агару Тынга баштадып, сөсти Кудайдан айткандар.

Төгүн үредүчилер

(Иуда 4-13)

2 Калыкта төгүн јарлыкчылар да болгон. Анайып слерде база төгүн үредүчилер болор. Олор слерге өлүмге экелетен үредү кийдирер, олорды јайымга садып алган Кайраканды јектеп, бойлары бойлорын өлүмге кийдирер. **2** Олордын кийнинен көп улус барып, балыр јүрүм јүрер, олордон улам чындыктын јолы јамандалар. **3** Олор ачыркап, слерге сананып тапкан немелер айдып, слерди бойларынын тузазына болуп садып алар. Олорго јаргы туку качан белен, олорды өлүм сакыйт.

4 Кудай кинчек эткен ангелдерге де килебеген, олорды јаргыга јетире таамынын карачкызына отургызып койгон. **5** Ол баштапкы телекейге де килебей, Кудайы јок улустын телекейине чайык чыгарган, је чыннын јарлыктаачызы Нойды ла онын билезиндеги јети кижини чеберлеп алган. **6** Ол Содом ло Гоморра калаларды јаргылап, јайрадып ла кубал эдип, келер өйдө Кудайы јок јүрер улуска тем көргүскен. **7** Јарамастулардын јаман кылыгынан арып-чылаган акту Лотты дезе аргадап алган. **8** Бу акту кижии олордын ортозында јүрүп, јарамас керектерди көрүп ле угуп, күнүн сайын ичинде тын шыралаган.

9 Анайдарда, Кайракан билер, Кудайга беринген улусты канайып ченелтеден айрытанын,

жарамастуларды дезе кезедип, жаргынын күнине жетире тудатанын; ¹⁰ анчада ла эттин быяр кычаларын ээчий барып, жаңдарды жаман көрүп тургандарды. Андый улус кал, кедер, өрө тургандарды жамандаарга коркыбай жадылар. ¹¹ Ангелдер де олордон чик-жок күчтү ле бек те болзо, Кайраканнын алдында олорды каралап жаргы этпей жадылар. ¹² Бу улус санаа-укаа жок тындуларга түней: олор бүткен сезимиле башкарынып жадылар, олорды тудуп, өлтүрзин деп туулгандар; олор нени билбес, оны жамандап жадылар. Анайып, бойлоры бойлорын жайрадып, жоголып жадылар; ¹³ жарамас учун бойындыын алар. Олор көккө түште ыргаарын жакшызынат. Олор – кирдин ле ректин тамчылары; слерле кожо болуп, бойлорынын меке-төгүниле сооттоп жадылар. ¹⁴ Олордын көстөри жүк чайдам керектерди ле түгенбес кинчекти бедиреп жадылар. Олор арылык-берилик улусты мекелеп жадылар, жүректери ачапка үренип калган; олор – каргыштын уулдары. ¹⁵ Олор чике жолдон чыгып, Восор уулы Валаамнын жолыла барып, аза бергендер. Валаам дезе жаман эткени учун төлөлип турган кайралды сүүген. ¹⁶ Ол бойынын жарамасы учун илезине чыгарылган: тил жок эштек кижинин үниле айдып, жарлыкчынын жүлгек санаазын токтоткон. ¹⁷ Андый улус – суу жок тонмоктор, жотконго айдаткан булуттар ла туман. Олорго үргүлжи карачкынын карачкызы белетелген. ¹⁸ Олор көп куру сөстөр айдып, азып жүргендерден жаңы ырап баштаган улусты эттин кычазына ла балыр жүрүмге жилбиркедип жадылар. ¹⁹ Олорго жайым беречи болодылар, же бойлоры – чирииринин кулдары, ненин учун дезе олор кемге жендирткен, ого кулдар болуп жадылар. ²⁰ Бу улус Кайраканды – Аргадаачы Иисус Христосты билеле, телекейдин быярынан кыйыжып, бу быярга ойто кирип, жендиртип турза, олордын айалгазы башкызынан коомой болуп жат. ²¹ Олорго чыннын жолун билип албаганы артык болор эди. Онон башка, ол жолды билип алала, олорго берилген агару жакылтадан кайра бурылып жадылар. ²² Же андый улусла бу чындык кеп сөстө айдылганыла болуп жат: *«Ийт бойынын кускузына бурылат»*, база: *«Јунуп койгон чочко ойто ло балкашта анданат»*.

Христос бурылар

3 Кару улузым! Слерге экинчи самара бичип турганым бу. Экилезинде эске алындырышла слерде ару санаалар ойгозып турум. ² Башкыда агару жарлыкчылар айткан сөстөрдү, база апостолдорыгар ажыра берилген Аргадаачы Кайраканнын жакылтазын сананып жүригер.

³ Элден озо билип жүригер: калганчы өйлөрдө уйалбас электеечилер келер. Олор акту бойлорынын кычаларыла башкарынып, ⁴ айдыжар: «Ол айтканыла, качан келер? Адаларыс өлүп жат, же телекей жайалардан бери ончозы ол ло бойы артып жат». ⁵ Олор мынайда айдып, тенгери ле жер Кудайдын сөзиле суудан ла суу ажыра эдилгенин бойлорынан бойлоры жажырып жадылар. ⁶ Ол до туштагы телекей чайыкка чөнүп, жоголгон. ⁷ Же эмдиги тенгери ле жер Кудайдын сөзиле анайып ок отко чеберлелет; олор жаргынын күнине ле Кудайы жок улусты жоголторго чеберлелет.

⁸ Же бу бир неме слерден туйук болбос учурлу, кару улузым: Кайраканга бир күн мун жыл бодолду, мун жыл бир күн бодолду. ⁹ Кайракан Бойынын берген сөзин бүдүрерге табыланбайт; кезик улус оны табыланыш деп бодойт. Же Ол биске узак чыдажат, ненин учун дезе кем де өлүп калбазын, карын, ончо улус кинчегин алынып, Кудайга баштанзын деп күүнзейт.

¹⁰ Кайраканнын күни түнде уурчы чылап келер, ол тушта тенгери табыштанып жоголор, телекейдин төзөлгөзи дезе күйүп жайрадылар, жер ле ондогы ончо керектер күйүп калар.

¹¹ Бу ончозы мынайда жайрадылар. Айдарда, слер, агару жүрүмле жүрген, Кудайга беринген улус, ¹² слер, Кудайдын күни келерин сакып, оны жылгырладып тургандар, кандый болор учурлу? Ол күнде тенгери жалбырап, жайрадылар, телекейдин төзөлгөзи кайылар. ¹³ Же Онын берген сөзиле, чындык бар жаңы тенгерини ле жаңы жерди сакып жадыбыс.

¹⁴ Онын учун, кару улузым, мыны сакып, Онын алдына быярызыбаган, жек жок ло амыр-энчүде келерге кичеенип, ¹⁵ Кайраканыстын узак чыдажып турганы слерге аргадаш деп ондогор. Ол ок керегинде слерге сүүген Павел карындажыс бичиген эди. Ол мынайда ого берилген ойгорлыкка бичиген. ¹⁶ Анайып ок ол керегинде Павел ончо самараларында айдат. Бу самараларда ондоорго күч немелер бар, олорды неме билбес ле арылык-берилик улус өскө дө Агару Бичиктерди чилеп, жастыра жартап, бойлорын өлүмге экелип жадылар.

¹⁷ Анайдарда, слер, кару улузым, мыны озолондыра билип, жарамастулардын асканына тартылбаска ла бүдүп турганыгарды жылытпаска чеберленигер. ¹⁸ Же Кайраканыстын, Аргадаачы Иисус Христостын, жакшылыгын алып, Оны билип, өзигер. Ого эмди ле үргүлжиге мак. Аминь.

Христос – жүрүмнин Сөзи

Иоаннын 1-кы самаразы

Христос – Јүрүмнин Сөзи

1 Слерге бажынан ала не болгонын, нени укканысты, бойыстын көзибисле нени көргөнисти, нени аыктаганысты, колдорыс неге тийгенин – Јүрүмнин Сөзи керегинде бичип турубыс. **2** Јүрүм ачыларда, бу үргүлү Јүрүмди көргөнис, Оны слерге керелеп ле жарлап турубыс. Ол Адада болгон, биске ачылган. **3** Нени көргөнисти ле укканысты слерге де жарлап, слер де бисле бирлик болзын деп турубыс. Бис Адабысла, Онын Уулы Иисус Христосло бирлик. **4** Сүүнчигер толо болзын деп, мыны слерге бичип турганыс бу.

Ярыкта базып жүригер

5 Же бат, Онон угала, эмди слерге жарлап турган Јар: Кудай – ол жарык, Онын Бойында кандый да карануй жок. **6** Оныла бис бирлик деп айдып, же карануйда базып жүрген болзобыс, төгүнденип, чындыкла этпей жадыбыс. **7** Ол жарыкта жүргени чилеп, жарыкта базып жүрген болзобыс, бойы бойыбысла бирлик болгоныс ол. Анайып, Онын Иисус Христос Уулынын каны бисти кандый ла кинчектен арутайт.

8 Бисте кинчек жок деп турган болзобыс, бойысты бойыс астырып жадыбыс, бистин бойыбыста чындык жок. **9** Кинчектеристи айдынып турган болзобыс, Ол, чындык ла акту Бойы, кинчектеристи таштап, бисти кандый ла төгүннен арутаар. **10** Кинчек этпедис дежип турган болзобыс, Оны төгүнчи эдип жадыбыс, Онын сөзи бистин бойыста жок.

Јаны якылта – сүүш

2 Балдарым! Слерди кинчек этпезин деп, мыны слерге бичип турум. Же кем кинчек эткен болзо, бисте Акту Иисус Христос бар. Ол Ада алдында бис учун сурап јат. **2** Ол Бойы – бистин кинчектерис учун, јаныс та бистийи эмес, бастыра телекейдин улузынын да кинчектери учун Кудайла јараштыраачы болот.

3 Оны билип алганысты Онын јакылталарын чеберлеп жүргенистен көрөдис. **4** «Оны билип алгам» деп айдып, јакылталарын чеберлебей турган кижии – төгүнчи, онын бойында чындык жок. **5** Онын сөзин бүдүрип турган кижинин бойында чын ла Кудайдын сүүжи толо кемине јеткен. Бис Оныла бирлик деп, мынан биледис. **6** Онын

Бойында жүрүп жадым дегени, Ол чылап эдер учурлу.

7 Кару улузым! Слерге јаны эмес, слерде бажынан ала бар болгон јебрен јакылтаны бичип турум. Ол слерге бажынан ала берилген. Бу јебрен јакылта – слер уккан сөс. **8** Же ол ло өйдө Онын Бойында ла слердин бойыгарда чыны не болгоны керегинде слерге јаны јакылта бичип турум, ненин учун дезе карануй өдүп јат, чын жарык качан ок јарыдып јат.

9 Бойын жарыкта деп айдып, карындажын јаман көргөни, эмдиге јетире карануйда. **10** Карындажын сүүп турганы, жарыкта жүрет, онын бойында бүдүрилер буудак жок. **11** Карындажын јаман көргөни – карачкыда, ол карачкыда базып жүрет, кайдаар барып јатканын билбейт, ненин учун дезе карачкы онын көзин сокорткон.

12 Слерге бичип турум, балдар, ненин учун дезе Ого болуп кинчектеригер ташталган. **13** Слерге бичип турум, адалар, ненин учун дезе бажынан ала Бар Болгонды билип алдыгар. Слерге бичип турум, јииттер, ненин учун дезе слер јаманды јендигер. **14** Слерге бичидим, балдар, ненин учун дезе слер Аданы билип алдыгар. Слерге бичидим, адалар, ненин учун дезе слер Башталганы јокты билип алдыгар. Слерге бичидим, јииттер, ненин учун дезе слер күчтү, Кудайдын сөзи бойыгарда жүрет, слер јаманды јендигер.

15 Телекейдин жүрүмин, телекейде бар немени де сүүбегер. Телекейдин жүрүмин сүүп турган кижинин бойында Аданын сүүжи жок, **16** ненин учун дезе телекейде бары ончозы: эт-кан кычазы, көс кычазы, жадын-јүрүмде оморкойтоны Аданан эмес, телекейден келип јат. **17** Телекейдин жүрүми де өдүп јат, онын кычазы база, Кудайдын табын бүдүрип турганы – үргүлјиге жүрет.

Калганчы өйдин антихристтери

18 Балдар! Калганчы өй. Антихрист келип јат деп укканыгар. Эмди көп антихристтер табылды. Мынан калганчы өй деп биледис. **19** Олор бистен чыккан, же бистийи болбогон. Бистийи болгон болзо, бисле кожо артар эди. Же олор чыгып барган, мынан ончозы бистийи эмес деп ачылган.

20 Слер Агарудан майлаш алганыгар, ончозын билеригер.

21 Слерге чындыкты билбегенигер учун бичиген эмезим, карын, слер оны билер учун, кандый да

төгүн чындыктан болор аргазы жогын билип турганыгар учун бичидим.

²² Кем төгүнчи? Иисус ол Христос болгонын жаратпай турганы. Ол – Аданы ла Уулды жаратпай турган антихрист. ²³ Уулды жаратпай турган не ле кижиде Ада да жок. Уулды жарадаачыда Ада да бар.

²⁴ Бажынан ала уккан немегер слердин бойыгарда жүргей. Бажынан ала уккан немегер слердин бойыгарда жүрзе, слер де Уулда ла Адада жүреригер. ²⁵ Онын биске берер болгоны – ол үргүлжи жүрүм.

²⁶ Мыны слерди астырып турган улус керегинде слерге бичидим. ²⁷ Онын Бойынан слер алган майлаш дезе слердин бойыгарда жүрет. Слерди кижиде үредери слерге керек жок. Же шак бу майлаш слерди ончого үредип турган учун ла ол чын болгоны, төгүн эмес учун, слерди ол канайда үреткен, ондо болуп жүригер.

²⁸ Анайдарда, балдар, Онын Бойында болуп жүригер. Ол келзе, бисте бүдүмжи болор, Онын келген күнинде Онын алдында уйатка түшпезис.

²⁹ Ол акту деп билер болзогор, чынды эдеечи не ле кижиде Онын Бойынан туулганын билигер.

Кудайдын балдары

3 Куйдын балдары деп адаларга Адабыс биске кандый сүүш бергенин көригер. Бис чындаптан Кудайдын балдары. Бу телекейдин улузы Оны билип албаган учун бисти билбес.

² Кару улузым! Бис эмди Кудайдын балдары. Же кандый болорыс, эм тура ачылгалак. Христос ачылза, Ого түней болорысты билерис, ненин учун дезе Ол кандый болгонын көрүп ийерис. ³ Ого мындый ижемжилү кандый ла кижиде, Ол ару болгоны чылап, бойын арутайт.

⁴ Кинчек эдеечи кандый ла кижиде жарамасты да эдет. Кинчек – ол жарамас. ⁵ Ол бистин кинчектеристи Бойына аларга ачылганын ла Онын Бойында кинчек жогын слер билеригер. ⁶ Оныла бирлик жүреечи кандый ла кижиде кинчек этпейт. Кинчек эдеечи кажы ла кижиде Оны көрбөгөн, Оны билип албаган.

⁷ Балдар! Слерди кижиде астыктырбазын. Кудай акту болгоны чылап, чынды эдеечи акту. ⁸ Кинчек эткен кижиде – көрмөстөн, ненин учун дезе озо баштап көрмөс кинчек эдет. Мынын учун көрмөстин керектерин бузарга Кудайдын Уулы ачылган.

⁹ Кудайдан туулган не ле кижиде кинчек этпейт, ненин учун дезе Онын үрени онын бойында жүрет. Ол кинчек эдип болбос, ненин учун дезе Кудайдан туулган. ¹⁰ Кудайдын балдары ла көрмөстин балдары мынайда танылып жат: чынды этпей, карындажына карузыбай турган кандый ла кижиде – Кудайдан эмес.

Бой-бойыгарга карузыгар

¹¹ Бат, бажынан ала слер уккан жар: бис бой-бойыбыска карузыыр учурлу. ¹² Жаманга баштадып, бойынын карындажын өлтүргөн Каиндий болбогор. Ненин учун оны өлтүргөн? Онын керектери жаман, карындажындыы акту болгон учун.

¹³ Бу телекейдин улузы слерди жаман көрүп турган болзо, кайкабагар, карындаштар.

¹⁴ Өлүмнен жүрүмге кечкенисти бис билерис, ненин учун дезе карындаштарга карузып жадыбыс.

Карындажына карузыбай турганы, өлүмде жүрет. ¹⁵ Бойынын карындажын жаман көрөөчи кандый ла кижиде, – кижиде өлтүрөөчи. Кандый да өлтүрөөчиде ондо жүретен үргүлжи жүрүм жок деп, слер билеригер.

¹⁶ Ол бис учун Бойынын жүрүмин бергенинен сүүшти билип алганыс. Бис те тыныбысты карындаштар учун салар учурлу. ¹⁷ Бу жерде жеткилдү бойы, карындажы немеге жединбей турганын көрүп, көзин жапкан кижиде Кудайдын сүүжи канайып жүретен?

¹⁸ Балдар! Сөслө, тилле эмес, же керекле, чынла сүүйли. ¹⁹ Мынан бис чындыктан болгонысты билерис. Жүрегис бисти жаргылап та турган болзо, Кудайдын алдында жүрегисти токынадып койорыс, ненин учун дезе Кудай жүрегистен жаан, Ол ончозын билер.

²¹ Кару улузым! Жүрегис бисти жаргылабай турган болзо, бис Кудайдын алдында ачык-жарык. ²² Нени де суразабыс, Онон алып жадыбыс, ненин учун дезе, Онын жакылталарын чеберлеп, Онын алдында жараганды эдип жадыбыс. ²³ Онын жакылтазы мындый: бис Онын Уулына, Иисус Христоско, бүдер учурлу, Онын биске жакыганыла бой-бойыбыска карузыыр учурлу. ²⁴ Онын жакылталарын чеберлеечи, Онын Бойында жүрет. Кудай – ол кижинин бойында. Ол бистин бойыбыста жүргенин, Ол биске берген Тыннан билип аладыс.

Кудай – ол сүүш

4 Кару улузым! Болгон-тушкан тынга бүтпегер, же тындарды ченегер, олар Кудайдан ба деп, ненин учун дезе телекейге көп төгүн жарлыкчылар чыккан. ² Кудайдын Тынын мынайда билип аларыгар: эт-канла келген Иисус Христосты жарадып турган кандый ла тын – Кудайдан. ³ Эт-канду келген Иисус Христосты жаратпай турган кандый ла тын – Кудайдан эмес, ол антихристтин тыны. Слер бу антихристти келип жат деп укканыгар, эмди ол качан ок телекейде. ⁴ Слер Кудайдан, балдар, оларды жендигер, ненин учун дезе слердин бойыгарда жүреечи, телекейде жүргеннен жаан. ⁵ Олор телекейден, онын учун телекейлеп айдат, телекей оларды угат. ⁶ Бис Кудайдан: Кудайды билери бисти угат, Кудайдан эмези бисти укпайт.

Мынан бис чындыктын тынын ла азыштын тынын таныйдыс.

⁷ Кару улузым! Бой-бойыбысты сүүйли, ненин учун дезе сүүш – Кудайдан. Сүүп турган кажы ла кижиге Кудайдан туулган, ол Кудайды билер.

⁸ Сүүбей турганы, Кудайды билип албаган, ненин учун дезе Кудай – ол сүүш. ⁹ Ол ажыра бисти жүрүм алзын деп, Кудай телекейге Бойынын сок жагыс Уулын ийген. Мынызыла Кудайдын сүүжи бистин бойыбыста ачылган. ¹⁰ Сүүш дезе, Кудайды бис сүүгенисте эмес, же Ол бисти сүүп, бистин кинчектерис учун жараштыраачы эдип Бойынын Уулын ийгенинде.

¹¹ Кару улузым! Кудай бисти анайда сүүп турган болзо, бис те бой-бойыбысты сүүр учурлу.

¹² Кудайды кем де качан да көрбөгөн, же бис бой-бойыбысты сүүп жүрген болзобос, Кудай бистин бойыбыста жүрет, Онын сүүжи бистин бойыбыста толо кемине жеткен. ¹³ Бис Онын Бойында, Ол бистин бойыбыста жүрүп турганын билип жадыбыс, ненин учун дезе Ол биске Бойынын Тынынан берген. ¹⁴ Ада Уулын телекейдин улузынын Аргадаачызы эдип ийгенин бис көргөнис, оны керелеп турубыс. ¹⁵ Иисус – ол Кудайдын Уулы деп жарадып турган кижинин бойында Кудай жүрет, ол Кудайдын Бойында. ¹⁶ Кудайдын биске сүүжин билип алганыс, ого бүткенис. Кудай – ол сүүш, сүүштин бойында жүрөөчи, Кудайдын Бойында жүрет, Кудай онын бойында. ¹⁷ Бу ажыра сүүш бистин бойыбыста бүткен. Жаргынын күнинде бүдүмжилү болорыс, ненин учун дезе Ол кандый, бу телекейде бис те андый. ¹⁸ Сүүште коркыш жок, же толо сүүш коркышты чыгара сүрүп жат, ненин учун дезе коркыш кезедишле колбулу. Коркып турган кижиге сүүште толо кемине жетпес.

¹⁹ Бис Оны сүүрис, ненин учун дезе Ол бисти озо сүүген. ²⁰ «Мен Кудайды сүүп жадым» деп айдып, бойынын карындажын жаман көрүп турган кижиге – төгүнчи. Көрүп турган карындажына карузыбазы, көрбөй турган Кудайды сүүп болбос. ²¹ Мындый жадыктаны Онон алганыс: Кудайды сүүп жүргени, бойынын карындажына да карузып жүрзин.

Телекейди женгени – Кудайга бүткенис

⁵ Иисус – ол Христос деп бүткен кажы ла кижиге Кудайдан туулган. Тууганды сүүген кижиге, Онын Бойынан туулганды да сүүп турганы ол. ² Кудайдын балдарын сүүп турганысты мынан биледис: Кудайды сүүп, Онын жадыкталарын

бүдүрүп жүрзебис. ³ Кудайдын жадыкталарын бүдүрүп жүрзебис – Оны сүүп жадыбыс. Онын жадыкталары уур эмес, ⁴ ненин учун дезе Кудайдан туулганы бу телекейдин жагын жетет. Телекейдин жагын женген бу жөнү, – бистин бүдүмжибис. ⁵ Кем телекейдин жагын жетет? Иисус – ол Кудайдын Уулы деп бүдүп турган кижиге телекейдин жагын жетет.

⁶ Иисус Христос биске суу, кан ла Тын ажыра келген. Жагыс та суула эмес, же суула, канла. Онызын Тын керелейт, ненин учун дезе Тын – ол чындык.

⁷ Тенериде үчү керелейт: Ада, Сөс лө Агару Тын. Бу үчүнүн учуры жагыс. ⁸ Жерде үчү керелейт: тын, суу ла кан. Үчүлөзи бирүни керелейт. ⁹ Улустын керезин жарадып турган болзобос, Кудайдын керези – жаан. Бат, Кудайдын керези: Ол Бойынын Уулын керелейт. ¹⁰ Кудайдын Уулына бүдөөчи, бойында бойы керелү. Кудайга бүтпей турганы, Оны төгүнчи эдет, ненин учун дезе ол Кудай Бойынын Уулын керелеген кереге бүтпеген.

¹¹ Кере дезе Кудай биске үргүлжү жүрүм бергенинде, бу жүрүм – Онын Уулында. ¹² Уулдузы жүрүмдү, Кудайдын Уулы жагы – жүрүм жок.

¹³ Слер үргүлжү жүрүмдү болгонгарды билзин деп, мыны слерге, Кудайдын Уулына бүдүп турган улуска, бичидим. ¹⁴ Онын алдында бисте бар бүдүмжи – Онын табыла нени суразабыс, Ол бисти угуп турганында. ¹⁵ Нени де суразабыс, Ол бисти угуп турганын билер болзобос, Онон сураганысты алып турганысты да билерис.

¹⁶ Өлүмгө жетирбес кинчек эдип турган карындажын көргөн кижиге мургизин, Кудай ого жүрүм берзин. Өлүмгө апарбас кинчек эткен улус керегинде айдадым. Өлүмгө жетирер кинчек бар: андый кинчек эдөөчилер учун оны мургизин деп айтпай жадым. ¹⁷ Кандый ла төгүн – ол кинчек, же өлүмгө экелбес кинчек бар.

¹⁸ Бис билерис, Кудайдан туулган кандый ла кижиге кинчек этпей жат. Же Кудайдан туулган кижиге бойын чеберлеп жат, ого жаман тийбей жат. ¹⁹ Бис – Кудайдан деп, бис билерис. Телекей дезе бүткүлинче жаманнын табында. ²⁰ Бисти Чын Болгонды билип турзын деп, Кудайдын Уулы келип, биске санаа бергенин, бис билерис. Бис – Чын Болгондо, Онын Иисус Христос Уулында. Ол – чын Кудай ла үргүлжү жүрүм.

²¹ Балдар! Бойыгарды чалулардан чеберлегер. Аминь.

Иоаннын 2-чи самаразы

1 Серкпенин жаанынан – талдап алган абакайга ла онын балдарына. Мен слерге чынынча карузып ядым, жангыс та мен эмезим, же чындыкты билип алган ончо улус. **2** Бу чындык бойыбыста жүрүп, бисле кожо үргүлжиге болор. **3** Слерле Ада Кудайдан ла Аданын Уулы Иисус Христос Кайраканнан чындыкта ла сүүште якшылык, буурзаш, амыр болгой.

Чындык ла сүүш

4 Биске Ада берген якылтала чындыктын жолында базып жүргендерди балдарын ортодо тапканыма сүреен сүүндим. **5** Эмди сени сурап турум, абакай: бойы бойыбыска карузып жүрели. Мен сеге жаны эмес, же озодон бери болгон якылтаны бичийдим. **6** Сүүш – ол Кудайдын якылталарыла жүргенис. Слер башкыдан ала уккан якылта бу: сүүште жүригер, **7** ненин учун дезе эт-канла келген Иисус

Христосты жаратпай турган көп астыраачылар телекейге кирген. Андый кижиге – төгүнчи ле антихрист. **8** Неге болуп иштегенисти биске жылытпаска, же толо кайрал аларга, аярынып жүригер.

9 Христостын үредүзинде жүрбей, онон озолоп турган кандый ла кижиде Кудай жок; Христостын үредүзинде жүрген кижиде Адазы да, Уулы да бар. **10** Слерге келип, бу үредүни экелбей турган кижини үйге кийдирбегер, уткыбагар да. **11** Оны уткуучу, онын жаман керектеринде туружат.

12 Слерге бичийтеним көп эди, же чаазынга чернеле бичиир күүним жок. Слерге барып, акту бойыгарла эрмектежерим деп, иженип турум. Ол тушта сүүнчигер толо болор.

13 Кудай талдап алган эженнин балдары сеге эзен айдып туру. Аминь.

Иоаннын 3-чи самаразы

1 Серкпенин жаанынан – кару Гаийге. Мен ого чынынча буурзап жадым.
2 Кару карындаш! Тынын чылап, ончозында једимдү болуп, сени су-кадык жүрзин деп мүргийдим.

Чында жүрери

3 Карындаштар келип, сенин чындыгыңды, чындыкта канайып базап жүргениңди керелеерде, сүреен сүүндим. **4** Балдарым чындыкта базап жүргендерин угарынан жаан сүүнчи менде јок.

5 Кару карындаш! Карындаштарга ла өскө јердин улузына нени эткенинде, чын эдип жадын. **6** Олор сенин сүүжинди серкпе алдында керелеген.

Кудайга јарамык эдип, олорго јорыгын улалтарга болушсан, јакшы эдерин. **7** Олор өскө улустан нени де албай, Христоско болуп јолго чыккан ине.

8 Анайдарда, биске чындыкта кожо туружарга, бис олордый улусты јөмөөр учурлу.

Јаман эдеечи – Кудайды көрбөгөн

9 Мен серкпеге бичиген эдим, је олордо баштапкы болорго сүүйтен Диотреф бисти јуутпай

јат. **10** Онын учун келзем, онын эдип жүрген керектерин эске алындырарым. Ол бис керегинде јаман куучын-эрмек јайат. Онызыла болорзынбай, карындаштарды бойы да јуутпай, јуударга күүнзеген улусты буудактап, серкпеден чыгара сүрет.

11 Кару карындаш! Јаманга эмес, јакшыга түнейлеш. Кем јакшыны эткен – Кудайдан. Јаман эдеечи кижии – Кудайды көрбөгөн.

12 Димитрий керегинде бастыра улус ла чындыктын бойы јакшы керелейт. Анайда ок бис те керелейдис. Бистин керебис чын болгонын билеригер.

13 Сеге бичийтеним көп эди, је сеге чернеле, каламла бичиир күүним јок. **14** Сени удабас көрөрим деп, ијенип турум. Ол тушта акту бойыбыс эрмектежерис.

15 Сеге амыр јетсин. Сеге најылар эзенин айдып турулар. Најылардын кажызына ла эзенисти јетир. Аминь.

Иуданын самаразы

1 Иисус Христостын кулынан, Иаковтын Иуда карындажынан – слерге, агарулалган, кычырылган, Ада Кудай сүүген ле Иисус Христос чеберлеген улуска.

2 Слерге быйан, амыр ла сүүш кожулзын.

Кудайга чындык болорын чеберлегер

3 Кару улузым! Бистин текши аргаданыжыс керегинде бичиирге сүрекей күүнзедим. Онын учун агаруларга Кудайдан бир катап үргүлжиге берилген бүдүмжи учун слерди тартышсын деп, слерге кычыру бичири керектү деп бододым.

4 Ортогорго бир кезик улус сүмеленип кирген. Андый улуска жебрен өйлөрдөн ала жаргы жарлалган. Олор Кудайга чындык эмес, Кудайыстын жакшылыгын алып, оны сан-тескери эдип, тудунбас жүрүмиле жүргенче. Олор сок жаңыс Ээбис Кудайды, Иисус Христос Кайраканысты, жектеп жадылар.

5 Мыны билер де болзогор, слерге эске алындырар күүним бар: Кайракан калыкты Египет жеринен бир катап үргүлжиге аргадайла, ошон бүтпегендерди жоголтып койгон. **6** Ол анайып ок баштангы айалгазын чеберлебей, жүрген жерин таштап барган ангелдерди улу күнде жаргылаарга, карачкыда үргүлжиге күлүдө тудуп жат. **7** Анайда ок Содом ло Гоморрала, жакалай калаларла болгон. Олордын улузы анайып балыр кылынып, өскө этканды бедирегендер. Бу учун олор өчпөс оттын кезедүзин алып, тем эдип көргүзилген.

8 Шак мынайда байагы улусла болор. Олор бойлорынын сезим санаазыла азып, бойы бойлорын быжарсыдып, башкараачыларды жектеп, тенеринин жандарын жамандап жадылар. **9** Архангел Михаил дезе Моисейдин эт-каны керегинде көрмөслө эрмектежип, оны жамандап бурулаарга тидинбей, айткан: «Сеге Кайракан табын бербезин». **10** Бу улус нени билбес, оны жамандап жадылар; санаа-укаа жок тындулар чылап, бүткен сезимиле нени билер, оныла бойлорын жайрадып жадылар. **11** Олорго ачу-корон, ненин учун дезе Каиннинг жолыла барып жадылар; Валаам бойынын асканы учун алган кайралга жайылып жадылар; удурлажуда Корей чилеп өлүп жадылар. **12** Андый улус карындаштык курсак жииринде кир болуп жат.

Олор слерле кожо ыргап, бойлорын коркыш жокко тойдырат. Олор – салкынга айдаткан жанмыр жаадырбас булуттар; жиилек жок, эки катап өлүп калган, тазылы кодорылган күски агаштар. **13** Олор – бойлорынын быжарыла көбүктелген талайдын калапту толкулары, азып жүрген жылдыстар. Олорго үргүлжиге карачкынын карачкызы белетелген.

14 Олор керегинде баштапкы кижинин жетинчи калдыгы Енох жарлыкчы да айткан: «Бат, Кайракан Бойынын түмен агаруларыла кожо келип жат. **15** Ол кажы ла кижини жаргылаарга келип жат. Ол кажы ла кижини Кудайга удураткан жаман керектери учун, Кудайы жок жүрген кинчектүлөрдү Ого удураткан ончо кату сөстөри учун жаргылаар». **16** Бу – жаантайын калактап, жүрүмине комыдап, кычазыла (кинчектү ле жарамас) кылынып жүрген улус. Олор көөрөм сөстөр айдадылар, бойынын тузазына болуп, улус алдында жарамзыйдылар.

17 Же слер, кару улузым, Иисус Христос Кайраканыстын апостолдоры башкыда айткан сөстөрдү сананып жүригер. **18** Калганчы өйдө Кудай жок кычаларыла кылынып жүрген электеечи улус табылар деп, олор слерге айткан. **19** Бойлорын бөлүп турган бу улус (бүдетеннин бирлигинен) тынла эмес, сезимле жүрүп жадылар.

20 Слер дезе, кару улузым, бойыгардын жүрүмигерди агару бүдүмжигерге төзөп, Агару Тынла мүргигер. **21** Үргүлжи жүрүм аларга, Иисус Христос Кайраканыстан быйан алынып, бойыгарды Кудайдын сүүжинде чеберлегер.

22 Эренистелип жүрген кезик улуска быйан эдигер, **23** кезигин коркыдып, оттон ала койып аргадагар. Кезигине база быйан эдигер, же Кайракан алдында айап, эт-каннын кинчегиле быжарсыган кийимнен де жескинигер.

24 Кудай слерди жыгыларынан аргадаар ла Бойынын магы алдында жек жок ло сүүнчиде тургузар аргалу. **25** Ого, Бирлик, Ойгордон Ойгор Кудайга, Аргадаачыбыска, ончо чактардан озо, эмди ле ончо чактарга Иисус Христос Кайраканыс ажыра мак, улулык, күч ле жан. Аминь.

Сөс бажы

Ачылта

Сөс бажы

1 Иисус Христостон болгон ачылта. Бу ачылтаны Ого удабастан не болотонун Бойынын кулдарына көргүзейин деп, Кудай берген. Ол мыны Бойынын ангели ажыра Бойынын Иоанн кулына ийип көргүскен. **2** Иоанн нени көргөнин ончозын айдып туру: Кудайдын сөзи керегинде, ого Иисус Христос ачкан чындык керегинде.

3 Бу судур сөстөрди кычырып турганы ла угуп тургандары, анда бичилгенин чеберлеп тургандары кежиктү, ненин учун десе ой жууктап келди.

4 Иоаннан – Асиядагы жети серкпеге. Слерге бар, болгон ло келип жаткан Кудайдан, Онын ширеези алдында жүрген жети тыннан, **5** база чындык керечи, өлгөндөр ортодо баштапкы тирилген, жердеги каандардын Башчызы Иисус Христостон жакшылык ла амыр жетсин. Ол биске карузып жат, бисти Бойынын каныла кинчектеристен жунган. **6** Ол Кудайга, Бойынын Адазына, бисти каандар ла абыстар эткен. Ого үргүлжи чакка мак ла күч! Аминь.

7 Бат, Ол булутла келер, Оны кандый ла көс, Оны жыдала сайгандары да, көрүп ийер, жердин ончо уккалыктары Онын алдында сыктажар. Чын, аминь.

8 «Мен – Альфа ла Омега, бажы ла учы» – деп, Кудай Кайракан айдат, бар, болгон ло келип жаткан күчтүден күчтү Кудай.

9 Мен, Иоанн, Иисус Христостун Бойындагы карындажыгар, кыйын-шырада, каандыкта ла чыдуда слерле кожо туружаачы бойым, Кудайдын сөзи учун, Иисус Христостун керези учун Патмос дейтен ортолыкта болуп калгам. **10** Мен Кайраканнын күнинде Тынга алдыртып, кийнимде амыргынын үни ошкош тын үнди угуп ийгем, ол айткан:

– Мен – Альфа ла Омега, Баштапкы ла Калганчы.

11 Көрүп турганынды түрбекке бичип, жети серкпеге ий: Ефеске, Смирнага, Пергамга, Фиатирге, Сардиске, Филадельфияга, Лаодикияга.

12 Меге айткан үн кемдйи деп көрөргө, кайра баштангам. Кайра баштанала, жети алтын жарыткышты, **13** жети жарыткыштын ортозында Кижин Уулына түнейди көрүп ийгем. Ол узун эдектү кеп кийген, көгүстей алтын кур курчанган.

14 Бажындагы чачы ак түктый, кардый апагаш, көстөри – оттын жалбыжындый. **15** Буттары жестий, печкеде кызыгандый, үни – көп суулардын

табыжындый. **16** Он колында жети жылдыс тудунып алган, оозынан эки мистү кылыш чыгып турган. Чырайы – жаркынду чалыган күндий.

17 Оны көрөлө, будына өлгөндий барып түшкөм. Ол меге он колын салып, айткан:

– Коркыба, Мен – Баштапкы ла Калганчы, **18** база жүргени. Өлгөм, же бат, үргүлжи чакка тирү, аминь. Менде таамынын ла өлүмнин түлкүүри бар.

19 Анайдарда, көргөнинди бичи: не барын, мынын соңында не болорын. **20** Сен көргөн он колымдагы жети жылдыстын ла жети алтын жарыткыштын жажыды бу: жети жылдыс – жети серкпенин ангелдери, сен көргөн жети жарыткыш – жети серкпе.

Ефестеги серкпеге

2 – Ефестеги серкпенин ангелине бичи: он колында жети жылдыс тудунып алганы, жети алтын жарыткыштын ортозыла базып жүргени мынайда айдат: **2** «Эдип жүрген керектеринди, уур ижинди де, чыдуунды да билерим. Анайда ок жаман улусты көрүп албазыңды, бойлорун апостолдор деп аданган улусты ченеп, олар төгүнчи болгонын жартына чыкканыңды билерим. **3** Сенде чыду бар, Меге болуп сеге көпти өдөргө келишкен, же сен жобобогон.

4 Же сеге удур айдатаным бар: сен баштапкы сүүжинди жылытып койгон. **5** Анайдарда, кайдан жыгылганыңды эзеп, кинчегинди алынып, башкыдагы керектерди эт. Андый эмес болзо, кинчегинди алынбазан, удабас сеге келип, жарыткыжыңды жеринен жылдырып койорым. **6** Же сенде жакшызы бар, ол – николаиттердин эдип жүрген керектерин Мен чилеп жаман көрүп турганын.

7 Тын серкпелерге нени айдып турганын кулактук кижин уксын: женип турганга Кудайдын райында өзүп турган жүрүм агажынан жириге берерим».

Смирнадагы серкпеге

8 – База Смирнадагы серкпенин ангелине бичи: өлгөн Бойы тынданган Баштапкы ла Калганчы мынайда айдат: **9** «Сенин керектеринди, кыйыныңды да, түрениңди де (чыңдап, сен бай) билерим, же сен бай эмейин. „Иудейлер бис“ дешкендердин жамандаганын да билерим. Олор иудейлер де эмес, сатананын жууны. **10** Сеге өдөтөн

кыйын-шырадан коркыба. Бат, көрмөс слерди ченейин деп, ортогордон кезигерди түрмеге сугар. Слер он кун кыйналарыгар. Өлөргө жетире чындык бол, кайрал эдип сеге жүрүм берерим.

¹¹ Тын серкпелерге нени айдып турганын кулакту кижиге уксын: «Женип турганы экинчи өлүмнөн каршу албас».

Пергамдагы серкпеге

¹² – База Пергамдагы серкпенин ангелине бичи: эки мистү кылыштузы мынайда айдат: ¹³ «Сенин керектеринди, сатананын ширеези турган жерде журтаганынды билерим. Анайда ок Меге чындык болгонынды, керек дезе слерде, сатана журтаган жерде, чындык Антипа керечим өлтүртип койордо, Меге бүткениннен жана түшпегенинди де билерим.

¹⁴ Же сеге эмеш удур айдатаным бар: сенде Валаамнын үредүзинен тудунган улус бар. Ол Израильдин улусу чалуга тайганды жип, балыр жүрүм жүрзин деп, оларды астырага Валакты үредип койгон. ¹⁵ Анайда ок сенде де Менин көрөк күүним жок николаиттер үредүзинен тудунган улус бар. ¹⁶ Анайдарда, кинчегин алын. Алынбазан, удабастан сеге келип, оозымнын кылыжыла ол улусла жуулажарым.

¹⁷ Кулакту кижиге уксын, Тын серкпелерге нени айдып турганын: «Женип турганга жажытту манна жириге берерим, база ак-таш, ташка бичилген жаңы атла адаарым. Алып жатканнан башка, ол атты кем де билбес».

Фиатирдеги серкпеге

¹⁸ – База Фиатирдеги серкпенин ангелине бичи: көзи болзо от жалбыжындый, буды болзо жестий Кудайдын Уулы мынайда айдат: ¹⁹ «Эдип жүрген керектеринди, сүүжинди де, бүдүмжинди де, Кудайга жалчы болуп жүргенинди де, чыдуунды да билерим, калганчы керектерин баштапкызынан жаан болгонын да билерим.

²⁰ Бойун жарлыкчы деп аданып турган Иезавель деп үй кижинин табына салдырып турганын учун сеге удур айдатаным бар. Ол Менин кулдарымды үредип, балыр кылызын, чалуга тайганды жизин деп, астырып жат. ²¹ Мен ого балыр кылыныжында кинчегин алынар ой бергем, же ол кинчегин алынбаган. ²² Бат, ол эдип жүрген керектеринин кинчектерин алынбаза, Мен оны оору-жоболдын төжөгине, оныла кожо балыр кылынып жүргендерди улу ачу-коронго таштап жадым. ²³ Балдарын да өлтүрерим, Мен – кижинин санаазын ла жүрегин ченеечи деп, ончо серкпелер билип алар. Кажыгарга ла эткен керектеригер аайынча жандыра берерим. ²⁴ Слерге дезе, база бу үредүден тудунбай турган, сатананын терен жажыттары дегенди билбес Фиатирдеги арткан улуска, айдып турум: слерге өскө жүк артпазым. ²⁵ Же келгенчем, бойыгарда барын бек тудыгар.

²⁶ Женип, Менин керектеримди учуна жетире бүдүрүп турган кижиге калыктардын бажын билер жан берерим. ²⁷ Ол калыктарды темир тайакла кабырар, той балкаштан эткен жыракыларды чылап оодор. Мен де Адамнан жан алганым чылап, ²⁸ ого тан чолмонды берерим.

²⁹ Тын серкпелерге нени айдып турганын кулакту кижиге уксын».

Сардистеги серкпеге

³ – База Сардистеги серкпенин ангелине бичи: Бойында Кудайдын жети тыны ла жети жылдыс бары мынайда айдат: «Эдип жүрген керектеринди билерим. Сен тирү болгондой ат аданып жүредин, же сен өлүп калган. ² Ойгу бол, сенде арткан-калганды, өлүп те жаткан болзо, тыныт. Эдип жүрген керектерин Кудайым алдында чындаптан жакшы болгонын көрбөй турум. ³ Онын учун нени алганынды ла нени укканынды эске ал, чеберлеп, кинчегин алын. Ойгу болбозон, уурчы чылап келерим, сеге кандый өйдө келеримди билбезин.

⁴ Же сенде Сардисте кийимин быжарсытпаган бир канча кижиге бар. Мениле кожо ак кийимдү басып жүргүлөөр, ненин учун дезе олар бого жарамык.

⁵ Женип турганы ак кийим кийер. Онын ады-жолун жүрүм түрбегинен кырбазым, Адам алдында ла Онын ангелдери алдында онын адын жарлаарым.

⁶ Тын серкпелерге нени айдып турганын кулакту кижиге уксын».

Филадельфиядагы серкпеге

⁷ – База Филадельфиядагы серкпенин ангелине бичи: Агару, Чындык дегени, ачса, кем де жаап болбос, жапса, кем де ачып болбос Давидтин түлкүүри бары мынайда айдат: ⁸ «Эдип жүрген керектеринди билерим. Бат, сенин алдында эжикти ачтым, оны кем де жаап болбойт. Сенин күчин ас, же Менин сөзимди чеберлеп, Менин адымла аданарынан жана түшпеген. ⁹ Бат, сеге сатананын жуунынан бир кезик улусты ийип жадым. Олор бойлорун иудейлер дейдилер, же олар иудейлер эмес, төгүндөп жат. Бат, Мен келип, оларды сенин будыннын алдына бажыртарым. Ол тушта Мен сеге карузып турганымды билип алгылаар. ¹⁰ Менин айтканымла чыдамкай болгон. Онын учун ченелте өйинен Мен де сени чеберлеп аларым. Ол ой жерде журтагандарды ченеерге, бастыра телекейге келер.

¹¹ Удабастан келерим. Кайралыңды кижиге албазын деп, не барыңды бек тут. ¹² Женип турганды Кудайымнын байзыгында бакана эдерим, ол онон база чыкпас. Ого Кудайымнын адын, Кудайымнын калазынын – Кудайымнан тенгериден түжүп жаткан Иерусалимнин адын ла Менин жаңы адымды бичиirim.

¹³ Тын серкпелерге нени айдып турганын кулакту кижиге уксын».

Лаодикиядагы серкпеге

14 – База Лаодикиядагы серкпенин ангелине бичи: Аминь дегени – чындык ла чын керечи, Кудай жайаганнын баштамызы мынайда айдат: 15 «Эдип жүрген керектеринди билерим. Сен соок то, изү де эмезин. Э-э, сен соок эмезе изү болгон болзон! 16 Же сен жылузымак, изү де, соок то эмес болорында, сени оозымнан кустырып ийерим. 17 Сен айдадын: „Мен бай, байыгам, немедең тутабай жадым“. Же сен бойынды кежик жок, ич ачыыр, түрени, сокор ло жыланаш деп билбейдин. 18 Сега жөп берип турум: байыырга, Менен отло аруталган алтын садып ал, кийип аларга ла уйатту жыланашын көрүнбезин деп, ак кийим садып ал, көрөргө, көзинди сүркүшле сүртүп ал. 19 Карузып турган улузымнын кинчектерин ачып, кезедедим. Анайдарда, кичеенкей бол, кинчегин алын. 20 Бат, эжик жанында туруп, токылдадып жадым. Үнимди угуп, эжигин ачкан кижиге кирип, оныла кожо ажанарым, ол до Мениле кожо ажанар. 21 Женип турганды Мениле кожо ширееме отургузарым. Мен де женип, Адамла кожо Онын ширеезине отуруп алгам. 22 Тын серкпелерге нени айдып турганын кулакту кижиге уксын».

Кудайдын ширеези алдында

4 Мынын кийинде тенгериде ачык эжикти көрүп ийгем. Мен уккан, меге баштанган амыргынын үни ошкош байагы үн айткан: – Бери чык, мынын кийинде не болорын көргүзейин. 2 Мен ол тарый Тынга алдыртып, тенгериде ширее турганын, ширеде Отурганды көрүп ийгем. 3 Бу Отурганы бүдүмиле яспис ле сардис деп таштарга түней болгон, ширеени эбире солоны смарагд таш чылап мызылдаган. 4 Ширеени эбире жирме төрт ширее, ширеелерде отурган жирме төрт башчы. Олор ак кийимдү, баштарында – алтын өрүмелдер. 5 Ширедең жалкын жалтылдап, үндер угулып, күкүрт күркүреп турган. Ширеенин алдында отту жети жарыткыш – Кудайдын жети тыны. 6 Ширеенин алдында мөлтүр ташка түней ару шил талай. Ширее ортодо ло ширеени эбире алын ла кийин жанында көп көстөрлү төрт тынду. 7 Баштапкы тынду арсланга түней, экинчи тынду бозуга түней болгон, үчинчи тынду кижидий чырайлу болгон, төртинчи тынду учуп бараткан муркүтке түней. 8 Төрт тындунын кажызы ла алтыдан канатту болгон, канаттарды эбире ле ич жаны көп көстөрлү. Тындулар түн-түш токтобой айдып тургандар: – Кайракан, күчтүдөн күчтү Кудай агару, агару, агару! Ол болгон, бар ла келип жат. 9 Тындулар ширеде Отурганга, үргүлжи чакка жүреечиге мак, күндү эдип, алкыш-быйанын жетиргенде, 10 жирме төрт башчы ширеде

Отурганнын алдына жыгылып, үргүлжи чакка жүреечиге бажырып, алтын өрүмелдерин ширеенин алдына салып, айдып тургандар:

11 – Сен, Кайракан, макты, күндүни ле күчти аларга жарамык, ненин учун дезе Сен ончоны жайаган, Сенин табынла ончозы жүрет, ончозы бүткен.

Түрбек ле Кураан

5 Онон ширеде Отурганнын он колында түрбекти көрүп ийгем. Бу түрбекте жети танма базылган, ичинде ле тыштында бичилген. 2 Мен күчтү ангелди көрүп ийгем, ол тын үнденип жарлап турган:

– Түрбекти ачып, онын танмазын алып ийерге кем жарамык?

3 Же тенгериде де, жерде де, жердин алдында да кем де түрбекти ачып, ого карап көрүп болбогон.

4 Түрбекти ачып, ого карап көрөргө жарамык кижиге табылбаган учун, мен көп ыйлагам.

5 Башчылардын бирүзи меге айткан:

– Ыйлаба. Бат, Иуда угынан Давидтин тазылы, Арслан, жеңди. Ол бу түрбекти ачып, онын жети танмазын алып ийер аргалу.

6 Мен ширее ле төрт тындунын ортозында, башчылардын ортозында Кураан турганын көрүп ийгем. Ол сойылгандый болгон, жети мүүстү ле жети көстү – Кудайдын ончо жерге ийилген жети тыны.

7 Ол келип, ширеде Отурганнын он колунан түрбекти алган. 8 Түрбекти аларда, төрт тынду ла жирме төрт башчы Курааннын алдына көнкөрө түшкен. Кажызы ла жадаганду, фимиамла толтырылган алтын аякту болгон, бу – агарулардын мүргүлери. 9 Олор жаны сарын сарнап, айдып жадылар: «Сен түрбекти колго аларга ла онын танмазын алып ийерге жарамык, ненин учун дезе, Сен сойылып, Бойыннын канынла кандый ла үйеден, тилден, калыктан ла уктаң улусты Кудайга садып алган. 10 Сен бисти Кудайыска каандар ла абыстар эткен. Бис жерде башкарарыс».

11 Мен ширеени, тындуларды ла башчыларды эбире көп ангелдерди көрүп, үндерин угуп ийгем. Тоозы түмөндердин түмени, мундардын мунгы болгон. 12 Олор тын үнденип, айдыжып тургандар: «Сойылган Кураан жаңды, байлыкты, ойгорды, күчти, күндүүни, макты ла алкышты аларга жарамык!»

13 Тенгериде ле жерде, жердин алдында ла талайда жүрген кандый ла жайалган, олордо бар не ле неме мынайда айдыжып турганын угуп ийгем: «Ширеде Отурганга ла Кураанга үргүлжи чакка алкыш, күндүү, мак ла күч!» 14 Төрт тынду: «Амины!» – дегендер, жирме төрт башчы көнкөрө түжүп, элен-чакка жүреечиге бажыргандар.

Алты танманы алып ийгени

6 Кураан жети танманын бирүзин алып ийгенин көргөм, төрт тындунын бирүзи күкүрттин үни ошкош үнле: «Келип, көр!» – дегенин уккам. ² Мен ак атты көрүп ийгем. Атка мингени саадакту болгон, ого кайрал берилген. Ол жөнүчүл чилеп, женерге чыккан.

³ Кураан экинчи танманы алып ийерде, экинчи тынду: «Кел, көр!» – дегенин уккам. ⁴ От-кызыл өңдү өскө ат чыгып келген. Атка мингенге жерден амырды алзын, улус бой-бойын өлтүришсин деп, jöp берилген. Ого жаан кылыш берилген.

⁵ Кураан үчинчи танманы алып ийерде, үчинчи тынду: «Кел, көр!» – дегенин уккам. Мен кара атты көрүп ийгем. Атка мингеннин колында – беске.

⁶ Мен төрт тындунын ортозынан чыккан үндий немени угуп ийгем: «Хиникс буудайды динарийге, үч хиникс арбаны динарийге. Же оливанын майын ла виноградтын аракызын үребе».

⁷ Кураан төртинчи танманы алып ийерде, төртинчи тынду: «Келип, көр!» – дегенин уккам. ⁸ Же бат, мен куба атты көрүп ийгем. Атка мингеннин ады-жолы Өлүм болгон. Онын кийнинен Таамы барып жаткан. Ого жердин төртинчи үлүзин башкарар, улусты кылышла, тороло, оору-роболло, жерлик аңдарла өлтүрер жан берилген.

⁹ Кураан бежинчи танманы алып ийерде, тагылдын алды тужында жүрген жулаларды көргөм. Бу жулалар Кудайдын сөзи учун, бойлорындагы кере учун өлтүрилген улустыйы болгон. ¹⁰ Олор тын үнденип кыйгырыжып тургандар:

– Э-э, агару ла чын Каан, жерде жүрген улусты төгүлген каныбыс учун жаргылап, өч аларга жетире канча кире ой арткан?

¹¹ Олордын кажызына ла ак кийим берилген. Олор ок чылап өлтүртетен кожо иштегендери ле карындаштары тооны толтырганча, база ас ойгө саказын деп, олорго айдылган.

¹² Кураан алтынчы танманы алып ийгенин көргөм. Же бат, улу-жаан жерсилкиниш болгон, кату түктөн эткен кийим чилеп күн карара берген, ай кандый боло берген; ¹³ смоква агаш тын салкынга силкидип, бышкалак кат-жилектерин ычкынганы чылап, тегеринин жылдыстары жерге түшкөн; ¹⁴ тегери түрбек чилеп түрүлип, жажына берген; кандый ла кыр, ортолык бойлорынын жеринен жылган; ¹⁵ жердеги каандар, улулар, черү башчылары, байлар, күчтүлөр, кандый ла кул, кандый ла жайым кижжи кырлардын куй-таштарына ла капчалдарына жажынып, ¹⁶ кырларга ла кайаларга айдып тургандар:

– Үстибиске антарылып, бисти ширееде Отурганнан ла Курааннын чугулынан жажырыгар, ¹⁷ ненин учун дезе Онын чугулынын улу күни келди, бого кем чыдажар аргалу?

Кудайдын ширеези алдында турган калыктар

7 Мынын кийнинде жердин төрт булуңында турган төрт ангелди көрүп ийгем. Салкын

жерге де, талайга да, кандый да агашка сокпозын деп, олор жердин төрт салкынын тудунып алгандар.

² Онон күнчыгыштан көдүрилип жаткан өскө ангелди көрүп ийгем. Ол тирү Кудайдын танмазын тудунып алган. Жерге ле талайга каршу жетирер жан берилген төрт ангелге тын үнденип кыйгырып, айткан:

³ – Кудайыстын кулдарынын мандайларына танма баспаганчабыс, жерге де, талайга да, агаштарга да каршу жетирбегер.

⁴ Танмалалган улустын тоозын угуп ийгем: Израиль уулдарынын ончо үйелеринен 144 мун кижжи танмалалган.

⁵ Иуда үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Рувим үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Гад үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

⁶ Асир үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Неффалим үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Манассия үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

⁷ Симеон үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Левий үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Иссахар үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

⁸ Завулон үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Иосиф үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

Вениамин үйезинен

12 мун кижжи танмалалган.

⁹ Мынын кийнинде кем де тоолоп болбогон кара-бажырт улусты көрүп ийгем. Анда ончо уктардан, үйелерден, калыктардан ла тилдерден улус болгон. Олор ширеедин алдында ла Курааннын алдында тургандар. Ак кийимдү болгондор, колдорында пальма агаштын сабактарын тудунып алгандар.

¹⁰ – Улусты ширееде отурган Кудайыс ла Кураан аргадайт! – деп, олор тын үнденип кыйгырыжып тургандар.

¹¹ Ончо ангелдер ширеедини, башчыларды ла төрт тындуны эбире тургандар. Олор ширеедин алдына көнкөрө жыгылып, Кудайга бажырып, ¹² айткандар: – Аминь! Кудайыска үргүлжи чакка алкыш, мак, ойгор, быян, күндүү, жан ла күч! Аминь.

¹³ Сөс айдып баштайла, башчылардын бирүзи менен сураган:

– Ак кийим кийген бу не улус, олор кайдан келген?

¹⁴ – Сен билерин, бийим – дегем.

Ол меге айткан:

– Улу ачу-короннон келген улус бу. Олор кийимин жунуп, Курааннын каныла ак эткендер. ¹⁵ Онын учун Кудайдын ширеези алдында туруп, Онын байзыгында Ого түни-түжи бажырып жадылар. Ширеде Отурганы олардын чадыры боло берер. ¹⁶ Олор база торолобос, суузабас, оларды күн, кандый да изү өртөбөс, ¹⁷ ненин учун дезе оларды ширеенин орто тужындагы Кураан кабырар, тирү суунын агындарына апарар, Кудай олардын көзинен кандый ла жашты арчыыр.

Жетинчи танманы алып ийгени

8 Кураан жетинчи танманы алып ийерде, тенериде жарым саат кире ын-шын боло берген. ² Кудайдын алдында турган жети ангелди көрүп ийгем. Олорго жети амыргы берилген.

³ Өскө ангел келип, фимиам өртөйтөн алтын айагын тудунганча, тагылдын алдына тура берген. Ого көп фимиам берилген. Ол оны ончо агарулардын мүргүлериле кожо шире алдындагы алтын тагылга салган. ⁴ Фимиам ыжы агарулардын мүргүзиле кожо ангелдин колынан Кудайдын алдына көдүрилген. ⁵ Ангел алтын айакты алып, тагылдан отло толтырып, жерге чачкан: үндер угулып, күкүрт күркүрөп, жалкын жалтылдап, жер силкинген.

⁶ Жети амыргылу жети ангел амыргылаарга белетенип алган.

⁷ Баштапкы ангел амыргылаган. Онын кийинде мөндүр ле от канла колыныжала, жерге түшкен. Жердин үчинчи үлүзи, агаштардын үчинчи үлүзи, кандый ла көк өлөн күйе берген.

⁸ Экинчи ангел амыргылаган. Отло жалбырап күйген улу-жаан кырдык неме талайга ташталган. Талайдын үчинчи үлүзи кан боло берген, ⁹ талайда жүрген тынар-тындунын үчинчи үлүзи өлгөн, керептердин үчинчи үлүзи сайалып-оодылган.

¹⁰ Үчинчи ангел амыргылаган. Тенериден жарыткыш чылап күйген улу-жаан жылдыс түшкен. Ол суулардын үчинчи үлүзине ле суулардын агындарына түшкен. ¹¹ Жылдыстын ады Ыпшан болгон. Суулардын үчинчи үлүзи ыпшан боло берген. Бу суудан улустын көбизи өлгөн, ненин учун дезе суулар ачу боло берген.

¹² Төртүнчи ангел амыргылаган. Күннин үчинчи үлүзи, айдын үчинчи үлүзи, жылдыстардын үчинчи үлүзи үрелген. Онын учун олардын үчинчи үлүзи карануй боло берген. Түштин үчинчи үлүзи туркунына жарык жок болгон, анайда ок түннин үчинчи үлүзи база.

¹³ Тенериде бийик учуп бараткан, тын үнденип, мынайда айдып турган бир ангелди көрүп, угуп ийгем:

– Жерде журтаган улуска ачу-корон, ачу-корон, ачу-корон, ненин учун дезе арткан үч ангел амыргы тартарга белен.

9 Бежинчи ангел амыргылаган: тенериден жерге түшкен жылдысты көрүп ийгем. Ого алыс

жердин оозынын түлкүүри берилген. ² Ол алыс жердин оозын ачып ийерде, улу-жаан печкеден чилеп, алыс жерден ыш чыккан. Алыс жердин бу ыжынан күн ле кей карачкыланган. ³ Ыштан жерге аспан чыгып келген, ого жердин скорпиондорунда ошкош жан берилген. ⁴ Жердин өлөнине, кандый да көккө, кандый да агашка каршу жетирбезин деп, аспанга айдылган. Ого жагыс Кудайдын тагмазы маңдайларына базылбаган улусты чагары жарадылган. ⁵ Олорго бу улусты өлтүрбезин, жагыс беш ай кыйназын деп айдылган. Бу кыйын скорпион кижини чагып кыйнагандый. ⁶ Ол күндерде улус өлүмди бедиреер, же оны таап болбос. Өлбөргө күйнзеер, же өлүм олардон кача берер.

⁷ Аспан бүдүмиле жуу-согушка кадырылган аттарга түней болгон. Баштарында алтын өрүмелдер ошкош немелер, чырайлары – кижинин чырайынды. ⁸ Чачы үй кижинин чачынды, тиштери арсландыйы ошкош. ⁹ Аспан темир куйактый куйакту болгон, канаттарынын шуулты жуу жерине мантап бараткан көп аттарга жеккен жуучыл абралардын табыжынды. ¹⁰ Оңдо скорпиондордо ошкош куйруктар бар, куйруктарында чактырмалар. Куйруктарында улуска беш ай каршу жетирер жан болгон.

¹¹ Олардын кааны алыс жердин ангели болгон. Онын ады еврейлеп Аваддон, гректеп Аполлион .

¹² Баштапкы ачу-корон өдө берген. Бат, онын кийинен база эки ачу-корон келип жат.

¹³ Алтынчы ангел амыргылаган: Кудайдын алдында турган алтын тагылдын төрт мүүзинен чыккан үнди угуп ийгем. ¹⁴ Үн амыргылу алтынчы ангелге айткан:

– Улу Евфрат суунын жанында күлилген төрт ангелдин күлүзүн чеч.

¹⁵ Улустын үчинчи үлүзүн өлтүрерге бу күнге, өйгө, айга, жылга белетелген төрт ангелдин күлүзи чечилген. ¹⁶ Атту черүнин тоозы түмөнниң эки түмени болгон. Онын тоозын угуп ийгем.

¹⁷ Анайып, меге көрүлте болуп, аттарды ла олорго минген улусты көрүп ийгем. Олардын куйагынын өңи кызыл-от, кара-көк лө күкүрдий. Аттардын баштары – арсландардын баштарындый, оосторынан от, ыш ла күкүр чыгып турган. ¹⁸ Бу үчүден, – оосторынан чыгып турган оттон, ыштан ла күкүрден – улустын үчинчи үлүзи кырылган. ¹⁹ Аттардын күчи оосторында ла куйруктарында болгон. Куйруктары – жыландарга түней, олар баштарлу болгон, оныла каршу эдип тургандар.

²⁰ Бу кату-жоболло өлтүртпеген арткан улус санаазын кубултпай, колдорула эткенинен жана түшпеген. Олор шилемирлерге бажыраын, көрүп те, угуп та, базып та болбос алтын, мөңүн, жес, таш, агаш чалуларга бажыраын токтотпогон. ²¹ Олор өлтүрүп, тармалап, балыр кылынып, урданып эткен кинчектерин алынбаган.

Түрбектү ангел

10 Тенериден түжүп жаткан, булутла оролгон өскө күчтү ангелди көрүп ийгем. Бажынын үстинде солоңы болгон, чырайы күндий, буттары от баканадый. ² Колында ачык түрбек тудунып алган. Он будыла талайга, сол будыла жерге базып, ³ арслан ыркыранганы чылап, тын үнденип кыйгырган. Ол кыйгырарда, жети күкүрт бойларынын үндериле үнденип ийген. ⁴ Жети күкүрт үнденерде, бичиирге санангам, же тенериден меге айткан үнди угуп ийгем:

– Жети күкүрттин айтканын танмалап кой, оны бичибе.

⁵ Талайда ла жерде турганын мен көргөн ангел колын тенери өрө көдүргөн. ⁶ Ой база болбос деп, ол тенерини ле ондо барын, жерди ле ондо барын, талайды ла ондо барын жайаган үргүлжи чакка жүреечиле чертенген. ⁷ Же жетинчи ангел амыргылаар күндерде, Ол Бойынын кулдарына – жарлыкчыларына, жарлаганыла, Кудайдын жажыды бүдөр.

⁸ Тенериден мен угуп ийген үн меге ойто айда берген:

– Барып, талайда ла жерде турган ангелдин колындагы ачык түрбекти ал.

⁹ Ангелге барып, түрбекти бер – дегем. Ангел меге айткан:

– Оны алып, жи. Кардында ол ачу болор, же оозында балдый тату болор.

¹⁰ Ангелдин колынан түрбекти алып, жип ийгем. Оозымда ол балдый тату болгон, жип ийеримде, кардымда ачу боло берген. ¹¹ Ол меге айткан:

– Сен көп калыктарга, уктарга, тилдерге ле каандарга ойто судурлаар учурлу.

Эки керечи

11 Меге кемжийтен будакка түней тайак берилип, айдылган:

– Тур, Кудайдын байзынын ла тагылды, ондо бажырып турган улусты кемжи. ² Байзыннын тыш күрентигин дезе тоодон чыгарып, кемжибе, ненин учун дезе ол кара жандуларга берилген: олар агару каланы төртөн эки ай тепсеер. ³ Эки керечиме жан берерим, олар кату түктен эткен кийим кийип, Кудайдын табын 1260 күн жарлаар.

⁴ Бу керечилер – жердин Кайраканы алдында турган эки май-агаш ла эки жарыткыш. ⁵ Олорго кижичи каршу жетирейин дезе, олардын оосторынан от чыгып, өштүлерин жуда салар. Олорго кижичи каршу жетирейин дезе, ол анайып өлтүртер.

⁶ Кудайдын табын жарлаган күндерде жерге жанмыр жаабын деп, олардо тенерини бөктөөр жан бар. Анайда ок, күүни тутса, сууларды кан эдип кубултар, кандый ла түбекле жерге согулта эдер жаны бар.

⁷ Олор керелеп түгессе, алыс жерден чыгып жаткан ан олорго удурду жуулажып, оларды женип, өлтүрүп койор. ⁸ Сөөктөри Содом ло Египет деп тыннан адалган улу каланын оромында, Кайраканыс кере тартылган жерде жадар. ⁹ Калыктардан, үйелерден, тилдерден ле уктардан улус олардын сөөктөрүн үч жарым күн көрөр, сөөктөрүн сөөк салар жерге жуудырбас. ¹⁰ Жерде журтаган улус бого сүүнип, жыргаар, бой-бойына сыйлар ийер, ненин учун дезе бу эки жарлыкчы жерде журтаган улусты кыйнаган.

¹¹ Же үч жарым күннин бажында жарлыкчыларга Кудайдан жүрүмнин тыны кирип, экилеси бутка турган. Олорды көргөн улуска улу коркыш болгон.

¹² Эки жарлыкчы «Бери чыгыгар!» – деп, тенериден айткан тын үнди угуп ийгендер. Олор булутла тенериге чыккандар, өштүлери оларды көрүп тургандар. ¹³ Ол ло тарый улу-жаан жерсилкиниш болгон, каланын онынчы үлүзи келип түшкен. Жерсилкиништен жети мун кижичи өлгөн, арткан улус сүрекей коркып, Тенери Кудайына алкыжын жетирген.

¹⁴ Экинчи ачу-корон өдө берген. Бат, үчинчи ачу-корон жылгыр келип жат.

Жетинчи амыргы

¹⁵ Жетинчи ангел амыргылаган. Тенериде мынайда айткан тын үндер болгон:

– Телекейдин Каандыгы Кайраканыстын ла Онын Христынын Каандыгы боло берди. Ол үргүлжи чакка башкарар!

¹⁶ Ширеелеринде Кудайдын алдында отурган жирме төрт башчы көнкөрө жыгылып, Кудайга бажырып, ¹⁷ айткандар:

– Бойыннын улу күчинди алып, каан боло бергенин учун, Сеге, бар, болгон ло келип жаткан Кайраканга, күчтүден күчтү Кудайга, баш болзын! ¹⁸ Калыктар чукулданган, Сенин де чугулын келди. Өлгөндөрдү жаргылаар, кулдарынды, жарлыкчыларынды, агаруларды, Сенен айагандарды, кичүлерди ле улуларды кайралдаар, жерди кырып тургандарды кыраар ой келди.

¹⁹ Кудайдын тенеридеги байзыны ачылып, байзыннын ичинде Онын кереезинин ковчеги көрүнип келген. Жалкындар жалтылдап, үндер угулып, күкүрттер күркүреп, жер силкинип, улу-жаан мөндүр түшкен.

Үй кижичи ле желбеген

12 Тенериде улу билди көрүнип келген – күн кийген үй кижичи. Онын бут алдында ай, бажында он эки жылдысту өрүмел. ² Ол барлу болгон, бала таап, оорудан ла кыйыннан кыйгырып турган.

³ Тенериде өскө билди көрүнип келген: бат, жети башту ла он мүүстү жаан от-кызыл желбеген. Баштарында жети күрее. ⁴ Куйругу тенериден

жылдыстардын үчинчи үлүзин жалмай согуп, жерге таштаган. Бу желбеген бала табар үй кижинин алдына туруп алган, балазын тапса, жуда саларга.

⁵ Үй кижиси ончо калыктарды темир тайакла кабырар эр киндиктү бала тапкан. Балазын оноң ала койып, Кудайга ла Онын ширеезине апарып салгандар. ⁶ Үй кижиси дезде ого Кудай белетеп койгон ээн жерге кача берген. Анда оны 1260 күннин туркунына кичеейтен болгон.

⁷ Тенериде жуу башталган: Михаил ле онын ангелдери желбегенге удурду жуулашкан. Желбеген ле онын ангелдери ологорго удурду жуулашкан. ⁸ Же желбеген баштагандар жеңдирткен, ологорго тенериде же табылбаган. ⁹ Көрмөс лө сатана деп адаалаачы, бастыра телекейди мекелеечи жаан желбеген, жебрен жылан, төмөн ташталган. Ол жерге ташталган, ангелдери кожо ташталгандар.

¹⁰ Тенериде айткан тың үнди угуп ийгем:

– Эмди Кудайыстың аргадажы, күчи ле каандыгы, Онын Христозынын жаңы же дидип келди, ненин учун дезде карындаштарысты коптоочы, ологорди Кудайыс алдында түни-түжи коптоочы ташталган.

¹¹ Карындаштарысы оны Курааннын каныла, бойынын керезинин сөзиле жеңгендер, бойлорынын жүрүмин өлөргө дө жетире сүүбегендер. ¹² Онын учун жыргагар, тенерилер ле ологордо журтагандар! Жерге ле талайга ачу-корон! Слерге көрмөс түшкен. Ол өйи ас болгонын билип, тың атыланып калган.

¹³ Желбеген жерге таштатканын көрөлө, эр киндиктү бала тапкан үй кижини истеп баштаган.

¹⁴ Үй кижиге ээн жерге бойынын жерине учсын деп, жаан мүркүттин эки канады берилген. Анда оны жыланнын ыраагында өйдүн, өйлөрдүн ле жарым өйдүн туркунына кичеейтен болгон.

¹⁵ Суу агыза берзин деп, жылан бойынын оозынан үй кижинин кийнинен агын суу бождодып ийген.

¹⁶ Же же үй кижиге болужып, оозын ачып, желбегеннин оозынан чыккан сууны жудуп ийген.

¹⁷ Желбеген үй кижиге чукулданып, онын арткан ач-үрениле – Кудайдын жақылталарын бүдүрүп тургандарла, бойлорында Иисус Христозынын керези бар болгондорло жуулажарга барган.

Эки ан

13 Мен талайдын кумагында тура бергем. Талайдан чыгып жаткан он мүүстү ле жети башту аңды көрүп ийгем. Мүүстеринде – он күрее, баштарында – Кудайды жамандаган ат-жолдор бичилген. ² Мен көрүп ийген ан ирбиске түней болгон. Буттары – айунайы, оозы – арсландыйы ошкош. Ого желбеген бойынын күчин, ширеезин ле улу жаан берген. ³ Аннын баштарынын бирүзи жаан шыркалудый болгонын көрүп ийгем. Же бу жаан шырка жазылып калган. Жерде журтаган ончо улус алаң кайкап, аннын кийнинен барган. Анга жаан берген учун желбегенге бажыргандар. ⁴ Анга да бажырып, айткандар:

– Кем анга тен, кем оныла тартыжар аргалу?

⁵ Улуркап, Кудайды жамандазын деп, анга оос берилген. Мыны төртөн эки ай эдер жаан берилген. ⁶ Ол Кудайды жамандап айдарга, Онын адын, Онын журтын, тенериде журтагандарды жамандаарга оозын ачкан. ⁷ Ого агаруларга удурду жуулажып жеңери берилген. Кандый ла үйени, калыкты, тилди ле укты башкарар жаан берилген. ⁸ Телекей жайалганнан ала сойылган Кураандагы жүрүмнин түрбегинде аттары бичилбеген, жерде журтаган ончо улус бу анга бажырап.

⁹ Кулакту кижиси уксын! ¹⁰ Олжого апарып жатканы, бойы олжого барар. Кылышла өлтүрүп жатканы, бойы кылыштан өлөр. Мында агарулардын чыдузы ла бүдүмжизи керек.

¹¹ Жерден чыгып келген өскө аңды көрүп ийгем. Ол курааннын мүүзи ошкош эки мүүстү болгон, желбеген чилеп эрмектенген. ¹² Ол баштапкы аннын жаңын онын алдында бүдүрүп, ончо жерди ле ондо журтаган улусты жаан шырказы жазылган баштапкы анга бажыртат. ¹³ Улу билдилер эдип, улус көзинче тенериден жерге от то түжүрүтип жат. ¹⁴ Аннын алдында эдерге берилген кайкалдарла ол жерде журтаган улусты төгүндөп жат. Анайып, кылыштан шыркалу, же тирү аннын сүрин этсин деп, жерде журтаган улуска айдып жат. ¹⁵ Аннын сүри айдар аргалу болзын деп, аннын сүрине бажырбаган ончо улус өлтүртсин деп, ого аннын сүрине тың кийдирер жаан берилген. ¹⁶ Ол ончозынын, – кичүлердин ле улулардын, байлардын ла түренилердин, жайымда жүргендердин ле кулдардын – он колдоруна эмезе маңдайларына танма тургустырып жат. ¹⁷ Анайып, танма, эмезе аннын ады, эмезе онын адынын тоозы бар кижиден башка кем де садып та албас, садып та болбос.

¹⁸ Мында ойгорлык керектү. Санаа бары аннын тоозын алзын, бу – кижинин тоозы. Онын тоозы 666.

Жаңы сарын

14 Көрзөм, Сион кырда Кураан туру, Оныла кожо 144 мун кижиси. Маңдайларында Онын Адазынын ады-жолы бичилген. ² Тенериден көп суулардын, жаан күкүрттин табыжынды үн угуп ийгем. База улус бойлорынын жадагандарыла ойногондо чыгатан үндий үн угуп ийгем. ³ Олор ширеенин алдында, төрт тыңдунын ла башчылардын алдында жаңы сарын сарнап жат. Жерден садылып алган байагы 144 мун кижиден башка, бу сарынды кем де үренип албаган. ⁴ Бойлорын үй улусла быжарсытпаган улус бу, ненин учун дезде олор ару бойлоры артып калгандар. Кураан кайдаар ла барганда, Онын кийнинен барып турган улус бу. Олор баштапкы кат-жиликтер чилеп, Кудайга ла Кураанга улустаң садылып алган. ⁵ Олордын сөстөринен төгүн

табылбаган. Кудайдын ширеези алдында олардо жек жок.

Үч ангел

6 Тенериде учуп бараткан өскө ангелди көрүп ийгем. Жерде журтаган улуска, кандый ла укка, үйеге, тилге ле калыкка жарлаарга, ол мөнкүлик Жакшылыкту Жарлу болгон. 7 Ол тын үнденип айткан:

– Кудайдан айап, Ого мак жетиригер, ненин учун дезе Онын жаргызынын өйи jedип келди. Тенерини ле жерди, талайды ла суулардын агындарын жайаган Жайаачыга бажырыгар.

8 Онын кийнинен экинчи ангел учуп, айткан:

– Келип түшти, келип түшти улу Вавилон! Ол кычанын ла балырдын аракызыла ончо калыктарды сугарган.

9 Олордын кийнинен үчинчи ангел учуп, тын үнденип айткан:

– Анга ла онын сүрине бажырып, магдайына эмезе колына таңма алынып турган кижиге

10 Кудайдын атыланыжынын чейилбеген аракызынан, Онын чугулынын айагында белетелген аракыдан ичер. Ол агару ангелдер алдында ла Кураан алдында отло, күкүрле кыйнадылар. 11 Кыйынынын ыжы үргүлж чакка көдүрилер. Анга ла онын сүрине бажырып, онын адынын таңмазын алынып турган улус түште де, түнде де амыр билбес. 12 Мында Кудайдын жакылталарын чеберлеген ле Иисуска чындык агарулардын чыдузы керек.

13 Тенериден айткан үнди угуп ийгем:

– Мыны бичи: «Өлгөндөр, – Кайраканга бүдүп өлүп жаткандар, – эмдиден ары кежиктү. Эйе, – деп, Тын айдат, олар бойынын ижинен токынаар, олардын керектери кийнинен барып жат».

Жердин ажын кескени

14 Көрзөм, ак булут, булутта Кижиге Уулына түнгейи отуры. Бажында алтын өрүмел, колында курч серп.

15 Байзыннан өскө ангел чыгып, булутта Отурганга тын үнденип кыйгырган:

– Серпинди ийип, ашты кес, ненин учун дезе аш кезер өй jedип келген, жерде аш быжып калган.

16 Булутта Отурганы серпин жерге чачкан, жердин ажы кезилген.

17 Өскө ангел тенеридеги байзыннан чыгып келген, база курч серптү. 18 Отты башкарар өскө ангел тагылдан чыгып келеле, курч серптүге тын үнденип кыйгырган:

– Курч серпинди ийип, жердеги виноградтын сабактарын кес, ненин учун дезе кат-жиилектери быжып калган.

19 Ангел серпин жерге чачып, жердеги виноградты жууп, Кудайдын чугулынын улу-жаан сыскырузына таштаган. 20 Кат-жиилектер каланын тыштындагы сыскыруда тепселген. Сыскырудан кан чыгып,

аттын үйгенине де жетире көдүрилип, 1600 стадияга жайылган.

15 Тенериде улу ла кайкамчылу өскө билдини көрүп ийгем – ол калганчы жети кату-жоболду жети ангел болгон. Бу кату-жоболдорло Кудайдын чугулы туузылып жаткан.

2 Отло колынган шил талайдый немени көрүп ийгем. Анды, онын сүрин ле ады-жолынын тоозын женген улус Кудайдын жадагандарын тудунганча, шил талайда турулар. 3 Олор Кудайдын Моисей кулынын сарынын ла Курааннын сарынын сарнап, айдыжып жадылар:

– Э-э, Кайракан, күчтүден күчтү Кудай, эдип жүрген керектерин улу ла кайкамчылу! Э-э, агару улустын Кааны, жолдорун чындык ла чын! 4 Кем Сенен айабас, Кайракан, адынды кем алкабас? Жаңыс Сен агару. Ончо калыктар келип, алдына бажырап, ненин учун дезе чындык керектерин ачылган.

5 Мынын кийнинде көрзөм, тенериде байзыннын ич жаны – керенин чадыры ачылган. 6 Байзыннан жети кату-жоболду жети ангел чыгып келген. Олор ару ла жаркындалган кеден кийимдү болгон, көгүстей алтын курлар курчалган. 7 Төрт тындунын бирүзи жети ангелге жети алтын аяк берген. Бу аяктар үргүлж чакка жүречиге Кудайдын чугулыла толо болгон. 8 Байзын Кудайдын магынан ла күчинен ышла толгон. Жети ангелдин жети кату-жоболы божобогончо, байзынга кем де кирип болбогон.

Кудайдын чугулы

16 Мынын кийнинде байзыннан жети ангелге айткан тын үнди угуп ийгем:

– Барып, Кудайдын чугулынын жети айагын жерге урыгар.

2 Баштапкы ангел барып, айагын жерге урган. Аннын таңмазы бар, онын сүрине бажырып жүрген улустын эди-канында жаман ла ириндү өңзүре шыркалар боло берген.

3 Экинчи ангел айагын талайга урган. Суу өлгөн кижинин каны ошкош кан боло берген, талайдагы ончо тындулар өлүп калган.

4 Үчинчи ангел айагын сууларга ла агындарга урган. Олор кан боло берген. 5 Сууларды башкарар ангелдин мынайда айтканын угуп ийгем:

– Сен, Кайракан, акту, Сен – Бары ла Болгоны, Сен Агару, ненин учун дезе мыны жаргылаган. 6 Олор агарулардын ла жарлыкчылардын канын төккөн учун, Сен оларго кан ичерге берген. Олор бого туруп жат.

7 Тагылдан айткан өскө үнди угуп ийгем:

– Эйе, Кайракан, күчтүден күчтү Кудай, жаргыларын чын ла чындык!

8 Төртинчи ангел айагын күнге урган: күнге улусты отло өртөдөри берилген. 9 Улус коркышту изүге өртөткөн. Олор бу кату-жоболдын бажын билер Кудайдын адын жамандап, Ого мак жетирбегендер ле баштанбагандар.

¹⁰ Бежинчи ангел айагын аннын ширеезине урган: аннын каандыгы карануй боло берген. Олор оору-сыстан тилдерин тиштенип тургандар.

¹¹ Оору-сызынан ла шырказынан улам Тенери Кудайын жамандап, же эткен керектеринин кинчегин алынбагандар.

¹² Алтынчы ангел айагын улу Евфрат сууга урган: күнчыгыштан каандарга жол белен болзын деп, онын суузы сооло берген. ¹³ Бакадый үч кара желбисти көрүп ийгем. Олор желбегеннин оозынан, аннын оозынан ла төгүн жарлыкчынын оозынан чыгып жаткандар. ¹⁴ Бу – билдилер эдеечи шилемирдин желбистери. Олор бастыра телекейдин каандарына, олорды күчтүдөн күчтү Кудайдын улу күнинде жуу-согушка жуурга, барып жадылар.

¹⁵ – Бат, уурчы чылап сакыбас жанынан келерим. Жыланаш баспайын, уйадымды кижичи көрбөзүн деп, ойгу болуп, кийимин чеберлеген кижичи кежиктү.

¹⁶ Олор каандарды еврейлеп Армагеддон деп жерге жууп алгандар.

¹⁷ Жетинчи ангел айагын кейге урган. Тенеринин байзыгындагы ширееден: «Бүтти!» – деген тын үн угулган. ¹⁸ Жалкындар жалтылдап, күкүрттер күркүрөп, үндөр угулып, улу-жаан жерсилкиниш болгон. Андый тын, андый улу-жаан жерсилкиниш кижичи жерде табылганынан бери болгон. ¹⁹ Улу кала үч башка жарылган, калыктардын калалары келип түшкөн. Кудай улу Вавилонды эске алып, ого Бойынын чугулынын атыланышынын аракылу айагынан ичерге берген. ²⁰ Кандый ла ортолык кача берген, кырлар жоголып калган. ²¹ Талант кемдү жаан мөндүр тенериден улуска түшкөн. Мөндүрдөн болгон кату-жобол учун улус Кудайды жамандаган, ненин учун десе бу коркышту кату-жобол болгон.

Анга минген үй кижичи

17 Жети аяктуу жети ангелдин бирүзи келип, меге айткан:

– Бери кел, көп сууларда отурган улу балыр үй кижини жаргылаганын көргүзейин. ² Оныла кожо жердеги каандар балыр кылынган, онын балырынын аракызынан жерде журтаган улус эзирген.

³ Ангел мени ээн жерге Тында апарган. Кызыл анга минген үй кижини көрүп ийгем. Бу ан бастыра бойы Кудайды жамандаган ат-жолдорло бичилген. Ол жети баштуу ла он мүүстү болгон. ⁴ Үй кижичи кызыл ла кубакай-кызыл кийимдү болгон, алтынла, баалу-чуулу таштарла, эржинеле кееркедилген. Колында алтын аяк тудунып алган. Аяк жескинчиле, балырынын быжарыла толо болгон.

⁵ Үй кижинин мандайында жажыттуу ат бичилген: «Улу Вавилон, балыр үй улустын ла жердеги быжардын энези». ⁶ Үй кижичи агарулардын канынан ла Иисустын керечилеринин канынан эзирик

болгонын көрүп ийгем. Оны көрөлө, сүрекей кайкагам. ⁷ Ангел меге айткан:

– Не кайкап турун? Сеге бу үй кижинин ле оны алып жүргөн жети баштуу, он мүүстү аннын жажыдын айдып берейин. ⁸ Сен көргөн ан – болгон, эмди – жок. Ол алыс жерден чыгып, бойынын өлүмине барар. Телекейдин бүткенинен ала жүрүмнин түрбегинде ады-жолдору бичилбеген, жерде журтаган улус анды көрүп, кайкажар, ненин учун десе ол болгон, эмди жок, же ойто келер. ⁹ Мында ойгор санаа керек. Жети баш – ол үй кижичи отурган жети төн, ¹⁰ база жети каан. Бежүзи өлгөн, бирүзи эзен, бирүзи – келгелек. Келзе, мында узак артпас.

¹¹ Болгон ло эмди жок ан – ол сегизинчи, жетүнин тоозынан. Ол бойынын өлүмине барат.

¹² Сен көргөн он мүүс – ол каандыкты алгалак он каан, же олор каандар чылап, анла кожо жанды бир саатка алар. ¹³ Олордын санаазы жагыс, бойлорынын күчин ле жагын анга берер. ¹⁴ Олор Кураанга удура жуулажар, же Кураан олорды женер, ненин учун десе Ол – кайракандардын Кайраканы, каандардын Кааны. Оныла кожо жүргендер айттырылган, талдалган ла чындык улус болуп жадылар.

¹⁵ База ангел меге айткан:

– Сен сууларды көрдин, олардо балыр үй кижичи отуры, ол суулар – калык ла жондор, элдер ле тилдер. ¹⁶ Сен көргөн он мүүс ле ан бойы балыр үй кижини жаман көрөр, түредер, жыланаштаар, эдиканын жиир, отко өртөп койор. ¹⁷ Олордын жүрегине Кудай Бойынын табын бүдүрер күүн салган. Олор Кудайдын сөзи бүтпегенче, ончо жанды анга берер учурлу болгон. ¹⁸ Сен көргөн үй кижичи десе жердеги каандарды бийлеген улу кала.

Вавилоннын келип түшкени

18 Мынын кийинде тенериден түжүп жаткан өскө ангелди көрүп ийгем. Ондо улу жан бар болгон. Онын магынан жер жарый берген. ² Ол тын үнденип кыйгырып, айткан:

– Келип түшти, келип түшти улу Вавилон, ол – улу балыр үй кижичи! Ол шилемирлердин журты, кандый ла кара желбистин шибееленер жери, кандый ла быжар, жескинчилү куштын шибееленер жери боло берген. ³ Ончо калыктар онын кычазынын ла балырынын аракызынан ичкен, жердеги каандар оныла кожо балыр кылынып жүргөн, жердеги кожойымдар онын улуркагынан байыган.

⁴ Тенериден айткан өскө үнди угуп ийгем:

– Бу каладан чык, калыгым, оныла кожо кинчек этпеске, онын кату-жоболун албаска, ⁵ ненин учун десе онын кинчектери тенериге жетти, жаман керектерин Кудай эске алды. ⁶ Слерге ол канайда берген, ого анайда ла жандыра беригер, эткен керектери аайынча эки катап көп жандырыгар. Слерге берген айагына ого ичерге эки катап көп урыгар. ⁷ Бойун канча кире макка чыгарган ла сайраган, ого анча ла кире кыйын-шыра ла ачу-

корон жандыра беригер, ненин учун дезе ол бойынын жүрегинде айдат: «Абакай-каан чылап отуруп жадым. Мен тул эмезим, ачу-корон көрбөзим». ⁸ Мынын учун бир күн ого кату-жобол, өлүм, сыгыт ла торо келер, ол отло өртөлөр, ненин учун дезе оны жаргылаачы Кудай Кайракан – күчтү.

⁹ Онын күйүп, ышталып жатканын көрөлө, оныла кожо балыр кылынган, байлыгыла жүрген жердеги каандар оны эске алып, ыйлажып-сыктажар.

¹⁰ Кыйын-шыразынан коркып, ыраагында туруп, айдыжар: «Ачу-корон, ачу-корон сеге, улу кала, бек кала Вавилон! Сенин жаргын бир өйдө келди!»

¹¹ Жердеги кожайымдар оны эске алып, ыйлажып-сыктажар, ненин учун дезе олардон кем де неме садып албас: ¹² алтын ла мөнүн эдимдерди, баалу-чуулу таштарды, эржинени, күделини, кызыл бөсти, торконы, көс кылбыгар бөстөрди, жараш ытту жүзүн-жүүр агаштарды, жооннын сөөгинен ле эн баалу агаштан эткен жүзүн-базын эдимдерди, күлерди, темирди, ак-ташты, ¹³ жараш ытту өзүмди, фимиамды, мирраны, ладанды, аракыны, майды, кулурды, буудайды, малды, койлорды, ылкыларды, жуучыл абраларды, улустын эди-канын ла жулазын.

¹⁴ Бойын күнзеген кат-жиилектер сенде жоголып калган. Ончо байлыктарын ла жаркынын сени таштап барган, – оны таап болбозын.

¹⁵ Мынын ончозыла садыжып байыган кожайымдар онын кыйын-шыразынан коркып, ыраагында тургулаар, ыйлап, сыктап, ¹⁶ айдыжар: «Ачу-корон, ачу-корон сеге, улу кала, күдели, кызыл ла кубаккай-кызыл кийим кийген, алтынла, баалу-чуулу таштарла, эржинеле кееркедилген кала, ¹⁷ ненин учун дезе ондый байлык бир ле өйдө жоголып калган!»

Ончо керепчилер, ончо керепле жүзеечилер, ончо талайчылар, талайда иштеген ончо улус ыраагында туруп, ¹⁸ онын күйүп, ышталып жатканын көрүп, кыйгырыжа бергендер:

– Кандый кала бу улу калага түнгей!

¹⁹ Олор баштарына кубал сееп, онтоп-калактап, ыйлап-сыктап, айдыжып тургандар:

– Ачу-корон, ачу-корон сеге, улу кала! Талайда керептерлү ончо улус онын эржинелериле байыган, же ол бир ле өйдө ээнзиреп калган. ²⁰ Бого сүүнигер, тенери, агарулар, апостолдор ло жарлыкчылар, ненин учун дезе Кудай оны слердин жаргыгарла жаргылаган.

²¹ Бир күчтү ангел теерменнин жаан тажынды ташты алып, талайга таштап, айткан:

– Мынайып ла улу Вавилон кала ташталар, оны кем де таап болбос. ²² Жадагандаган, сарнаган, шоорлогон, сыбыскылаган улустын үни сенде база угулбас; кандый бир немеле узанган ус сенде база болбос, теерменнин тажынын табыжы сенде база угулбас; ²³ жарыткыштын жарыгы сенде база жарытпас; колтунын ла сыргалынын үни сенде база угулбас, ненин учун дезе кожайымдарын улус ортодо жерде улулар болгон, илби-тарманла ончо

калыктар астырылган. ²⁴ Ондо жарлыкчылардын, агарулардын ла жерде өлтүрткен ончо улустын каны табылган.

Тенеридеги сүүнчи

19 Мынын кийнинде тенериде көп түмен улустын үни ошкош тын үнди угуп ийгем: – Аллилуия! Аргадаш, мак ла күч – Кудайыстыйы, ² ненин учун дезе Онын жаргылары чын ла чындык. Ол жерди бойынын балырыла быжарсыткан улу балыр үй кижини жаргылаган, Бойынын кулдарынын каны учун өч алган.

³ Олор такып айткандар:

– Аллилуия! Онын ыжы үргүлжи чакка көдүрилет.

⁴ Жирме төрт башчы ла төрт тынду көнкөрө түжүп, ширееде отурган Кудайга бажырып,

– Амине! Аллилуия! – дегендер.

⁵ Ширееден мынайда айткан үн чыккан:

– Кудайысты мактагар, Онын ончо кулдары, Онон аяап жүргендер, кичүлер ле улулар!

⁶ Көп улустын үниңдий, көп суулардын ла жаан күкүрттин табыжынды неме угуп ийгем, олор айдыжып тургандар:

– Аллилуия! Кайракан, күчтүден күчтү Кудайыс, кааннын ширеезине отурды! ⁷ Сүүнип ыржайлы, Ого мак жетирели, ненин учун дезе Курааннын тойы жедип келген, Онын сыргалызы бойын белетеп алган. ⁸ Ого кеен, ару ла жарык күдели кийим кийерге берилген. Кеен күдели кийим агарулардын чындык керектери болуп жат.

⁹ Ангел меге айткан:

– Бичи: «Курааннын ажын жиирине айттырылганы кежиктү».

Меге база айткан:

– Бу сөстөр – Кудайдын чын сөстөри.

¹⁰ Мен ангелге бажырага, онын будынын жанына көнкөрө түшкөм. Же ол меге айткан:

– Жок, онойтпо. Мен сеге ле Исустын керези бар карындаштарына андый ла кул. Кудайга бажыр! Исустын керези – судурлаштын тыны.

Ак аттузы

¹¹ Ачык тенерини ле ак атка Мингенди көрүп ийгем. Оны Чындык ла Чын деп адап жадылар, Ол чындык жаргылап ла жуулажып жат. ¹² Онын көстөри – от жалбыжынды, бажында көп күреелер. Анда бичилген ат бар, Онын Бойынан башка, оны кем де билбес. ¹³ Ол канла шинилген кийим кийген. Онын ады-жолы – Кудайдын Сөзи. ¹⁴ Онын кийинен ак аттарлу, кеен, ак ла ару күдели кийимдү тенеринин черүлери барып жат.

¹⁵ Калыктарды женерге, оозынан курч кылыш чыгып жат. Ол калыктарды темир тайакла кабырат, күчтүден күчтү Кудайдын атыланыжынын ла чугулынын сыксырузын Бойы тепсейт.

¹⁶ Кийиминде ле жалмажында ат бичилген: каандардын Кааны, кайракандардын Кайраканы.

17 Күнде турган бир ангелди көрүп ийгем. Ол тенериде учуп бараткан ончо куштарга тын үнденип кыйгырган:

– Бери учыгар, Кудайдын улу курсагын жириге жуулыгар! 18 Слер каандардын эдин, мун черү башчыларынын эдин, күчтүлөрдүн эдин, аттардын ла ологорго минген улустын эдин, ончозынын, – жайымда жүргендердин де, кулдардын да, кичүлөрдүн де, улулардын да эдин жиригер.

19 Анды, жердеги каандарды ла оlorдын черүлерин көрүп ийгем. Оlor атка Мингенге, Онын черүлерине удур жуулажарга жуулгандар. 20 Ан олжого алылган, оныла кожо онын алдына билдилер жайаган төгүн жарлыкчы. Ол билдилер жайап, аннын танмазын алынган ла онын сүрине бажырган улусты аскырган. Оlor экилези күкүрле күйген отту көлгө тирүге ташталган. 21 Арткандары атка Мингеннин оозынан чыгаачы кылыштан өлгөн. Ончо куштар оlorдын эдин жип тойгон.

Мун жыл

20 Тенериден түжүп жаткан ангелди көрүп ийгем. Онын колында алыс жердин түлкүүри ле жаан кынжы болгон. 2 Ол көрмөс лө сатана болгон желбегенди – жеврен жыланды тудуп, мун жылга кынжылаган. 3 Алыс жерге таштап, бөктөйлө, чыгар жерин танмалаган. Онын учун ол мун жыл туузылбайынча, калыктарды астырып болбос. Мынын кийнинде ас өйгө жайымдалар.

4 Ширеелерди, оlorдо отурган, жаргылаарга тап берилген улусты көрүп ийгем. База Исусты керелегени учун, Кудайдын сөзи учун бажын кезе чаптырган улустын жулаларын. Оlor анга, онын сүрине де бажырбаган, маңдайына ла колына танма албаган. Оlor тынданып, Христосло кожо мун жыл башкарган. 5 Мун жыл туузылбаганча, өлгөн улустын артканы тынданбаган. Бу – баштапкы тирилиш. 6 Баштапкы тирилиште үлүзи бары кежиктү ле агару. Оlorды экинчи өлүм бийлеп болбос, же оlor Кудайдын ла Христостын абыстары болор, Оныла кожо мун жыл башкарап.

7 Мун жыл туузылза, сатана каруулдан жайымдалар. Ол жердин төрт булуңында журтаган калыктарды – Гог ло Магогты астырайын, оlorды жуулажарга жууйын деп чыгар. Оlorдын тоозы талайдын кумагынды болор. 8 Оlor жердин телкемине чыгып, агарулардын оду-турлузын ла Кудайдын сүүген калазын курчап ийгендер. 9 Же тенеридеги Кудайдан от түжүп, оlorды жудуп койгон. 10 Оlorды астырган көрмөс дезе отту ла күкүрлү көлгө ташталган. Ан ла төгүн жарлыкчы анда ок болгондор. Оlor ончозы түни-түжи үргүлжү чакка кыйналар.

Өлгөн улусты жаргылаганы

11 Улу ак ширеени ле ондо Отурганды көрүп ийгем. Онын көрүжинен тенери ле жер качкандар,

олорго жер табылбаган. 12 Кудайдын алдында турган өлгөн улусты, кичүлөрдү ле улуларды көрүп ийгем. Түрбектер ачык болгон, өскө түрбек база ачык болгон – жүрүмнин түрбеги. Өлгөн улус түрбектерде бичилгенге эткен керектериле жаргылаткан. 13 Талай бойындагы өлгөн улусты берген, Өлүм ле Таамы өлгөн улузын бергендер. Кажызы ла эткен керектериле жаргылаткан. 14 Өлүм ле Таамы отту көлгө ташталган. Бу – экинчи өлүм. 15 Жүрүмнин түрбегинде бичилбегени, отту көлгө ташталган.

Жаны Иерусалим

21 Жаны тенерини ле жаны жерди көрүп ийгем. Башкы тенери ле башкы жер кезде жүре бергендер, талай да жок болгон. 2 Мен, Иоанн, тенеридеги Кудайдан түжүп жаткан агару каланы, жаны Иерусалимди, көрүп ийгем. Ол эш-нөкөрине болуп кееркединген сыргалжыдый белетелген. 3 Тенериден айткан тын үнди угуп ийгем:

– Бат, Кудайдын чадыры улусла кожо, Ол оlorло кожо жүрер. Оlor Онын калыгы болор, Ол Бойы оlorдын Кудайы болор. 4 Оlorдын көзинен ончо жашты арчыыр. Өлүм де, ачу-корон до, сыгыт та, жобол до база болбос, ненин учун дезе башкызы жүре берген.

5 Ширеде Отурганы айткан:

– Бат, ончозын жаны эдип жайап жадым!

Онон айткан:

– Бичи, бу сөстөр чындык ла чын.

6 Онон меге:

– Бүтти! – деген. – Мен – Альфа ла Омега, Бажы ла Учы. Суузап турганга жүрүмнин суузынан тегинге берерим. 7 Женип турганы ончозын энчилер. Мен ого Кудайы болорым, ол Меге уулым болор.

8 Коркынчактардын, чындык эместердин, быжарсыгандардын, өлтүрөөчилердин, балыр кылынып жүргендердин, тармачылардын, чалуга бажыраачылардын ла ончо төгүнчилердин жери – отло, күкүрле күйген көлдө. Бу – экинчи өлүм.

9 Калганчы жети кату-жоболло толо жети айакту жети ангелдин бирүзи келип, меге айткан:

– Кел, сыргалжыны, Курааннын эжин, көргүзейин.

10 Ол мени Тынга алдыртып, жаан ла бийик кырга чыгарала, тенеридеги Кудайдан түжүп жаткан улу каланы, агару Иерусалимди көргүскен. 11 Ол Кудайдын магыла жаркындалган. Онын жаркыны сүрекей баалу таштын, кристаллды ару яспис таштын жаркынынды. 12 Ол жаан ла бийик стенелү, он эки каалгалу. Каалгаларда он эки ангел турат. Анда Израильдин калыгынын он эки угынын ады-жолдоры бичилген. 13 Уч каалга күнчыгыштан болгон, үчүзи – түндүктен, үчүзи – түштүктен, үчүзи – күнбадыштан. 14 Каланын стенези он эки төстү. Оlorдо Курааннын он эки апостолынын ады-жолдоры бичилген.

15 Меге айтканы каланы, онын каалгаларын ла стенезин кемжийтен алтын тайакту болгон. 16 Кала

төрт булунду, онын узуну тууразындый ок. Ол каланы тайакла кемжиирде, он эки мун стадия болгон. Узуну, тууразы ла бийиги түней.

17 Стенезин кемжиген. Кижинин кемжүзиле колдын жүс төртөн төрт карызы болгон. Бу ангелдин кемжүзи. 18 Стене яспистен тудулган, кала бойы – ару шилдий ару алтын. 19 Каланын стенезинин төстөри жүзүн-жүүр баалу-чуулу таштарла кееледилген: баштапкы төс – яспис, экинчизи – сапфир, үчинчизи – халкидон, төртинчизи – смарагд, 20 бежинчизи – сардоникс, алтынчызы – сардолик, жетинчизи – хризолит, сегизинчизи – берилл, тогузынчызы – топаз, онынчызы – хризопраз, он биринчизи – гиацинт, он экинчизи – аметист. 21 Он эки каалга – он эки эрине: кажы ла каалга бир эринеден эдилген. Каланын оромы – жалтыраган шилдий ару алтын.

22 Калада байзын көрбөгөм, ненин учун десе онын байзыны – күчтүдөн күчтү Кудай Кайракан ла Кураан. 23 Калага жарыдар күн де, ай да керек жок, оны Кудайдын магы жарыткан, онын жарыткыжы – Кураан. 24 Аргадалган калыктар онын жарыгында басып жүрер, жердеги каандар ого бойынын магын ла күндүзүн экелер. 25 Каланын каалгалары түште жабылбас, түн де ондо болбос. 26 Ого калыктардын магын ла күндүзүн экелгилеер. 27 Ого бир де быяр неме, жескинчилү кылынып, төгүнденип жүрген бир де кижки кирбес, жүк ле Кураандагы жүрүмнин түрбегинде бичилгени кирер.

Бат, удабастан келерим!

22 Ангел меге жүрүмнин ару суузынын агынын көргүскен. Ол кристаллды ару болгон, Кудайдын ла Курааннын ширеезинен агып чыккан. 2 Каланын оромынын орто тужында, суунын ол жанында ла бу жанында жүрүмнин агажы өскөн. Ол ай сайын, жылына он эки катап түжүм берип турган. Онын жалбрактары калыктарды эмдеерге берилген.

3 Калада каргышка калганы база болбос. Анда Кудайдын ла Курааннын ширеези болор, Онын кулдары Ого бажырып жүрер. 4 Олор Онын Бойын көрөр, олардын маңдайында Онын ады бичилер. 5 Анда түн база болбос, ологго жарыткыш та, күннин жарыгы да керек жок болор, ненин учун десе ологго Кудай Кайракан жарыдар. Олор үргүлжи чакка башкарар.

6 Ангел меге айткан:

– Бу сөстөр чындык ла чын. Удабастан не болотонун Бойынын кулдарына көргүзерге, агару жарлыкчылардын тынынын Кудай Кайраканы Бойынын ангелин ийген.

7 Бат, удабастан келерим! Бу түрбектин судур сөстөрүн чеберлеп жүрген кижки жежиктү.

8 Мен, Иоанн, мыны уктым, көрдим. Мен угала, көрөлө, меге мыны көргүзип турган ангелге бажырага, онын бут алдына көнкөрө түшкөм. 9 Же ол меге айткан:

– Жок, онойтпо. Мен сендий ле жарлыкчы карындаштарындый, бу түрбектин сөстөрүн чеберлеп жүрген улустый ок кул. Кудайга бажыр.

10 Меге база айткан:

– Бу түрбектин судур сөстөрине таңма баспа, ненин учун десе ой жууктап келген. 11 Чын эмести эткени база да чын эмести эткей, быжары база да быжартыңгай, актузы база да актуны эткей, агарузы база да агарулангай.

12 Бат, удабастан келерим! Кайралымды кожо экелип, кажы ла кижиге эткен кереги аайынча берерим. 13 Мен – Альфа ла Омега, Баштапкызы ла Калганчызы, Бажы ла Учы.

14 Онын жакыталарын бүдүрүп жүргендери – жежиктү. Олор жүрүмнин агажынан алып жиир, калага каалгала кирер. 15 Тыштында артары – ийттер ле тармачылар, балыр жүрүмдүлөр ле өлтүрөөчилер, чалуга бажыраачылар, төгүнди сүүчи ле төгүндөп турган кандый ла улус.

16 Мен, Иисус, Бойымнын ангелимди ийгем. Ол мыны слерге серкпелерде керелеер. Мен – Давидтин тазылы ла калдыгы, жаркынду таң чолмон.

17 Тын ла Сыргалы: «Кел!» – дейдилер. Угуп турганы: «Кел!» – дегей. Суузаганы келгей, күүни бары жүрүмнин суузын тегинге алгай.

18 Бу түрбектин судур сөстөрүн угуп турган кажы ла кижиге керелеп турум: ол сөстөргө неме кошкон кижиге Кудай бу түрбекте бичилген кату-жоболды кожор. 19 Бу судур түрбектин сөстөрүнөн нени алып барза, Кудай жүрүмнин бичигинен, агару каладан ла бу түрбекте бичилгенинен онын үлүзүн алып барар.

20 Мыны керелеечи айдат:

– Эйе, удабастан келерим!

Аминь. Кел, Иисус Кайракан!

21 Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы ончогорло болгой. Аминь.